00
01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

r

L = 46

19857

1433 g-h

acers fo. 2
acher. franchisco

Er'ndonyed.
Mmort 2

eha.

934

Johannis Versoris Parisiensis
assi se llama el Autor de Abbo

Expositio versoris supersummu/
lis logice magistri Petri hispani.

Adomycelly

Maximus commentator

Del Collegio de la Compañia de Jesus de Salamanca

Dio el el Doctor de Egui ca

Egidius de Viterbo

Petrus de sancto Johanne Johanni pardo Salutē. Sepenumero a me petieras vt versionū nostrum quem tibi magnopere agebas placere trāscribendā curarē e meo. quoniā ppē miram eius raritatem venalis nusq̄ inueniret. nec recusares quo minus p eo q̄uis magnuz precium dūmodo eum haberes impēderem. Ego vo cum tibi cuperem celerrime satisfieri. nec librarium inuenirem qui ita breuis de bonis notis se expeditum polliceret impreniendum curaui. quo t celerius t emēdacius: qua in re plurimū laboris ego osumpsi t pulchrioribus notis eum haberes simul et si tu id nō curabas multo vilius cum emeres. de cuius virtutibus nihil attinet me plura dicere: psertim apud eum cui tam sit notus. vides vt oia que ab Aristotele de logica sunt conscripta preter posteriores analeticos quos hic consulto obmisit. que q̄dem ab illo non satis explicate sunt dicta ab hoc dici q̄ dulcissime vt mihi nō Petrum hyspanū sed Aristotelem explanare voluisse videat. plures alias affert vtilitates: que t tibi vt dixi sunt note: t alijs eius studiosis ita placebunt vt ex oībus qui in hoc genere scripserūt neminē huic nostro existimēt anferēdum. Vale.

In hoc libro septem principales tractatus cōtinentur. quorum primus ē de enunciatōne correspondens libro perihermenias Aristotelis.
Secūdus est de quinq̄ vniuersalibus: correspōdens libro p̄dicabilium Porphirij.
Tertius est de p̄dicamētis: correspōdens libro p̄dicamētorū Aristotelis.
Quartus est de silogismo simpliciter: libro priorū Aristotelis correspōdens.
Quintus est de locis dyaleticis: q̄ correspōdet libro topicorū Aristotelis.
Sextus ē de fallacijs: correspōdens libro elenchorū Aristotelis.
Septimus est de puis logicalibus. nulli speciali libro correspōdens: cōsiderās de septē predicabilibus terminorū. ideoq̄ diuidit in septem p̄riales tractatus.
Primus est de suppositōne.
Secundus est de relatōne.
Tertius est de ampliatōne.
Quartus est de appellatōne.
Quintus est de restrictōne.
Sextus est de distributōne.
Septimus t vltimus est de expositōne.

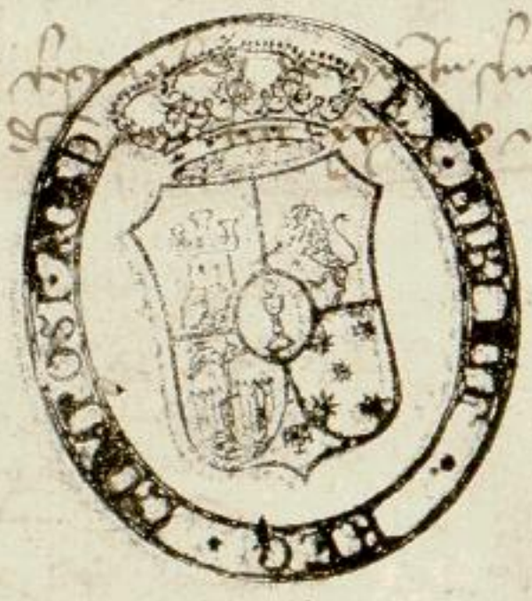

Expositio versoris pstantissimi doctoris parisiēsis super summulis magistri Petri hispani

Ste est primus tractat⁹ summularuz magistri Petri hyspani In quo ipse cōpēdiose determinat de hijs q̄ in libris logice Aristotelis Boecij t Porphirij plire cōtinētur. Et dicit iste liber summularū p similitudinē ad summā ppie dictam. Est em summa ppie dicta magn⁹ numerus resultās ex aggregatōne plurū puorū nūeroz. t trāsumptiue p similitudinē ad summā ppie dictaz aliqs liber in quo ē aggregatio plurū particularū tractatuū vel capitulorū dicit summa. et summula ē ei⁹ diminutiuū. s. d summa sic accepta fm trāsumptōez. Et q3 iste liber breuis ē t cōpēdiosus: iō vocatur summula t diffinit sic. Summula ē quoddam breue cōpendiū i breui t generali comphendēs illa q̄ in libris logicalibus diffuse t i speciali tractant. Et dicit Petri hyspani. ad denotandum cām efficiētem huius tractatus. Ipe em hunc libz̄ extraxit a libris Aristotelis t aliox logicorum. t p hoc patet titulus huius libri. Est em titulus nomiatio libri fm oēs vel aliquā suarū causarum.

Primo sciendum ē q huius libri sicut t aliorū sunt quattuor cause. Eius causa efficiens dicta ē. Et eius causa materialis siue subiectum attributōnis sicut etiaz totius logice ē argumētatio: que nihil aliud ē q̄ q̄dam ꝓcessus rōnis nostre d noticia noti ad ignoti noticiā. Et capit ibi ratio in pdicta diffinitōe vt capit ab effectu: quā sic diffinit. Est anime nre intelligibilis virtus faciens currere cām in causatū. Et q argumētatio sit subiectum huius scientie sic probatur ratiōe. quia cōditiones subiecti attributōis cōueniunt argumētatōni respectu huius scientie. ergo ipa est subiectū attributōnis huius scientie. Unde tres sunt conditōnes subiecti attributōnis. Prima est q illud sit principalius cōsideratum in scientia cuius ē subiectum. Et ideo passiones subiecti. principia t ptes subiectiue t integrales que considerantur ratōne ipius subiecti t non principaliter: non hab̄t rōnem subiecti. Secunda conditio ē q omia considerata in scientia cuius est subiectum habeant reductōnem ad tale subiectum. t sub eo contineantur q̄tum ad ratōnem formalē suam t modum considerandi. Unde aliqua reducuntur ad subiectum vt principia eius. Aliqua vt passiones. t aliqua vt partes subiectiue vel integrales Tertia est. q tale subiectum sit adequatum scientie cuius est subiectū. ita q sub tali ratōne formali in nulla alia scientia consideretur: sed q tale sit tibi propriū sub tali ratione.

Secundo sciendum ē. q subiectum octo modis dicit. Primo modo pro obiecto alicuius potētie. vt color dicit subiectum visus siue obiectum. Secundo modo pro famulo alicuius domini. vt famulus dicitur subiectus alicui domino. Tertio modo p corpore posito sub alio. vt fundamentum dicitur subiectum parietis. scabellum dicitur subiectum pedum. Quarto modo pro subiecto accidentis. vt panes est subiectum albedinis. Quinto pro subiecto ppositōnis. Sexto pro subiecto ppie passionis. Septimo p subiicibili iferioz respectu alicui⁹ superioris. vt species respectu generis. Octauo p subiecto attributōnis. de quo est hic principaliter ad ppositū. t describitur sic. Subiectum ē cuius cōpleta t pfecta noticia intendit in scientia cuius ē subiectum: t sub cui⁹ ratione formali oia tradita in illa scia cōsiderant t ad ipm habēt attributōem t ordinē. q modi in hijs vsibus notant. Obiectū vernna. positum sub. cui q̄dinheret. Sō pus est copula. ppij logicaliter infra. Sō sim̄ ars heret. sunt bis subiecta quaterna.

Tertio sciendū est q duplex est causa finalis. s. intrinseca t extrinseca. Intrinseca finis eius intrinsecus est perfecta et cōpleta cognitio sui subiecti. s. argumētatiōis. t hoc q̄tum ad sua principia partes t ppietates sicut et in qualibet scientia speculatiua finis propinquus est perfecta cognitio sui subiecti. Sed eius finis extrinsec⁹ est cognitio omnium aliarū scientiarum que p argumentationem acquiruntur. Et ideo cū omnis scientia

nostra sit bonuz ⁊ pfectio ipi⁹ aīe excedēs in pfectō e oia bona coꝛpis: sequit̄ ꝙ logica per quā oēs alie scie acq̄runt̄ ē vtilis ⁊ necessaria. Unde sciendu ꝙ bonitas rei ⁊ vtilitas attēdunt̄ ex pte sui finis.

¶ Quarto sciendū ē ꝙ cā formal' huius tractat⁹ ē duplex. s. forma tractandi ⁊ forma tractat⁹. Forma tractādi ē su⁹ mod⁹ pcedendi q̄ est q̄druplex. s. diffinitiu⁹. diuisiuus. pbatiuus. ⁊ rōne nr̄i exēploꝝ positiu⁹ cuius sufficiētia sic habet̄. Nā ois mod⁹ pcedēdi in aliqua scia aut est de bn̄ esse. aut ē de nccitate doctrine. Si pmū: sic ē quartus mod⁹ q̄ ē exēploꝝ positiu⁹. Si secūdū: hoc ē dupl'r. Aut se tenet ex pte scientis tm̄. ⁊ sic est argumētatiu⁹. aut se tenet ex pte rei scibilis ⁊ hoc ē etiā dupl'r. q: aut notificat ipm scibile q̄tum ad sua essentialia. ⁊ sic ē mod⁹ diffiniuus. aut notificat illud q̄tū ad ptātez: et sic ē diuisiuus. Ar forma tractat⁹ ē diuisio libꝛi p tractat⁹: ⁊ tractatuū p capitula: ⁊ capitulozū p ptes. ⁊ partiū p lectiones. Ūn̄ i hoc libꝛo sunt septē tractat⁹ pncipales. Primus est de enūciatōne: coꝛrespōdēs libꝛo periarmenias. Secūdus ē de vniuersalib⁹: correspondēs libꝛo p̄dicabiliū Porphirij. Tertius est d̄ p̄dicamētis: corrñdens libꝛo p̄dicamētoꝝ Aristotel'. Quartus ē d̄ silogismo simplicit: correspōdēs libꝛo priorū. Quintus ē de locis dyaletic]: correspōdēs libꝛo topicoꝝ. Sext⁹ ē de fallacijs coꝛrñdens libꝛo elēcoꝝ. Septimus ē de puis logicalibus cōsiderās de aliq̄b⁹ pꝛedicatibus terminoꝝ. s. de suppositionibus. de relatiuis. d̄ appellatōib⁹. āplationibus. restrictōibus. ⁊ de dictōib⁹ sincategreumaticis: q̄ tractat⁹ nō correspōdet alicui spāli libꝛoꝝ logice: ꝫ ē ex tractus ex diuersis libꝛis. Ar lz via doctrine ille tractatus sequat̄ tractatuz fallaciaꝝ: tm̄ ōꝛdine nature d̄z immediate seq̄ tractatū p̄dicamentoꝝ. quia ibi determinat̄ de passiōibus terminorū incomplexoꝝ. ⁊ sic patet titulus cause: et diuisio huius tractatus. Ar si querat̄ cui pt philosophie scia huius libꝛi subꝛdinatur. Respōdet̄ ꝑmodocionali: quia logica ē scientia tractans de sermone.

¶ Sed contra predicta arguitur. Primo sic. Iste liber ē tm̄ vna summa. igitur male nomiatur summule in plurali numero. Secūdo sic. Anima ē subiectū scientie huius libꝛi. igit̄ non argumētatio. ¶ Tertio arguit̄ sic. Scientia ē habit⁹ cōclusionis. g̃ non solu⁹ de cōclusiōe ē scientia: ꝫ argumētatio nō est pclusio. igit̄ de ipa nō ē scia nec ē subiectum. ¶ Quarto arguit̄ sic. Pri⁹ nō reducit̄ ad posterius: ꝫ pncipia subiecti pcedūt ipm. igitur nō habēt reductiōem ad ipm vt dictū ē pus. ¶ Quinto arguit̄ sic. Finis logice ē pfectio anime cū sit finis cuiuslibet scientie: g̃ pfecta cognitio argumētatōnis nō est hic finis: cū illa cognitio sit effectus aīe cōsequens suuz esse completum.

¶ Ad argumenta ante oppositā. Ad pmū dicit̄ ꝙ si cōsideret̄ iste liber vt est vnus totalis tractatus bn̄ dicit̄ summula in singulari: ꝫ si cōsideret̄ vt cōtinēs plures partiales tractatus: bn̄ dicit̄ summule in plurali. ¶ Ad secūdū d̄: ꝙ lz aīa sit subiectū inhesionis cuiuslibet scientie capiēdo subiectuz p subiecto accidēt]: tm̄ n̄ ē subiectū attributionis eius de quo solū est hic ad ppositum. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ de cōclusiōe tm̄ ē scientia directe tāq̄ de obiecto pprio eius: ꝫ tam̄ indirecte est scia de subiecto pclusionis ⁊ de eius p̄dicato: de pncipijs ⁊ ptibus eiusdez subiecti. mō lz argumētatio nō sit conclusio tm̄: tm̄ vt designat̄ p modū incōplexi: potest esse subiectū vel p̄dicatū conclusiōis. ¶ Ad quartū dicit̄. ꝙ lz pncipia subiecti fm suuz esse nō habeāt reductōnem ad subiectuz: tm̄ pnt reduci ad ipm q̄tum ad rōem cōsiderādi. ⁊ isto modo posteriora sunt. ¶ Ad q̄ntū negat̄ cōsequētia ⁊ cā est. q: licet pfecta cognitio argumētatiōis sit ipamet pfectio siue effectus aīe: tm̄ bn̄ esse potest pfectio ei⁹ accidentalis: ⁊ pōt perficere ipam in ordine ad suū finē vltimū q̄ est felicitas. ideo.

Dyaletica ē ars artiuz scientia scientiarū ad omniū methadoꝝ pncipia viaz habēs. Sola enim dialetica pbabiliter disputat de pncipijs omnium aliarum scientiarum.

Postq̄ dictū ē de cauſ huius libꝛi ⁊ titulo ei⁹ hic p̄mr accedendū est ad materiā eius. In pncipio aūt huius autoꝝ p̄mittit pheminm Ar q: in pheminio q̄libet autoꝛ debz reddere

auditorē benivolū: docilē ⁊ attentū. īo r tōe
huius autor primo oñdit excellētiā. vtilitatē
⁊ ordinē huius scie. rōne cui⁹ primo diffinit
dyaleticā dicēs q̄ ē ars artiū. In qua diffini
tione ostēdit excellētia huius cū dicitur. ars
artiū. ⁊ tāgitur vtilitas eius cū dicit. Ad om
niū methodor⁹ principia viam habēs.

Circo cuius diffinitiōe primo
sciendū ē q̄ ars dupliciter accipit. Uno modo
specialiter vt ab aristotele diffinit. q̄ ē recta
rō rerū a nobis factibiliū. Et sic ē vnus habi
tus intellectualis ab alijs distinctus. et hoc
modo diuidit p septez artes mechanicas q̄
continēt in hijs versib⁹. Lana nem⁹ miles na
uigatio rus medicina. Uijs ars fabrilis con
numeran pōt. Et dicunt iste artes mechani
ce: q⁹ faciūt hoīem mechan. i. cōmiscen cuz
rebus exteriorib⁹ ⁊ alienari a sua ppria opa
tione que est speculatio. Alio modo sumitur
ars gñaliter vt diffinit a Tullio. vt est colle
ctio plurū p̄ceptor⁹ in vnū finem tendētium
Et hoc modo ē quoddā supius ad sciam et
ad artē ppie dictam. Et hoc mō ponitur in
diffinitōne dyalectice: rōne cuius primo ponit
ars q̄ scia. Et non capit spāliter vt opponit
scie. q⁹ sic oppositā poneretur in cadē diffini
tione.

Secundo sciendum est q̄ ars
generaliter capta sub se comp̄hendit plures
habitus intellectuales. Et nō est vn⁹ habit⁹
intellectualis ab alijs distinctus. Unde sciēdū
est. q̄ quinq̄ sunt habit⁹ vel virtutes intelle
ctuales quibus nō cōtingit falsum dicere. s.
sapia. scia. intellectus. prudētia ⁊ ars. quor
sic habet sufficientia. quia ois habitus intel
lectualis est speculatiuus vel practicus. Si
speculatiuus: hoc ē tripl'r. vel dicit cognitio
nem principior⁹ ⁊ cōclusionē simul: ⁊ sic est
sapia. vel p̄ncipior⁹ tm̄: ⁊ sic ē intellectus. vl'
cōclusionū tm̄: ⁊ sic ē scia. Uel sic pōt sumi
sufficiētia. q⁹ aut ois habitus ē speculatiu⁹
vel practicus. Si speculatiuus: hoc ē dupl'r
vel circa principia vel circa cōclusiones. Si
secūdū: sic est scia. Si p̄mus. hoc est dupl'r.
vel circa principia demostrationū que sūt p̄n
cipia cognoscēdi: sic ē intellectus. Uel circa
principia rerū que sunt principia quo ad esse
⁊ sic ē sapia. Si sit practicus: ē dupl'r. vel cir
ca agibilia: ⁊ sic ē prudētia que sic describit.
Prudētia ē recta rō rerū a nobis agibilium,
vel circa factibilia: ⁊ sic ē ars. Uñ sapia ē
cognitio d̄ p̄mis cauſ ⁊ p̄ncipijs ꝯplexis rex
Sed intellectus ē habitus principior⁹ inde
monstrabilū. Scia vo ē habitus conclusio
nis firmus certus ⁊ euidēs p demōstratōem
acq̄situs. Et oīs isti habitus aliquo modo
cōtinētur sub arte generaliter dicta. q⁹ in quo
libet ē collectio plurū p̄ceptor⁹ ad vnū finē
tendētium. Ex quo patz q̄ sub arte accepta
generaliter cōtinētur septē artes liberales q̄
sunt grāmatica. logica. rethorica. Musica.
arismetica. geometria ⁊ astrologia. Tres p̄
me dicunt triuiales quasi tribus vijs in vnū
tendētes. q⁹ grāmatica cōsiderat de sermone
cōgruo vel incōgruo. Logica vo de sermone
vero vel falso. Rethorica de sermone ornato
vel inornato. Et sic p̄cedūt in cognitōez ser
monis. Alie dicunt quadriuiales: q̄si quat
tuor vijs in vnū tendētes. s. in cognitionem
quātitatis. q⁹ arismetica ē de quantitate dis
creta non cōtracta. s. de numero. Musica est
d̄ quātitate p̄cta discreta ad sonū. Geometria
ē d̄ quātitate cōtinua n̄ cōtracta. Astrologia ē
de quātitate cōtracta ad motū. Und̄ oīm li
beraliū artiū sic pōt haberi sufficiēcia. Uis
ars liberalis ē circa sermonem vel circa quāti
tatē. Si p̄mum: sic ē tripliciter. vel circa ser
monē congruū vel incōgruū: ⁊ sic ē grāmatica
Aut circa sermonē verū vel falsum: ⁊ sic ē lo
gica. aut ornatū vel inornatū: ⁊ sic ē rethori
ca. Si circa quātitatē: hoc ē dupl'r. vel circa
q̄ntitatē cōtinuā vl' discretā. Si secūdū. hoc ē
dupliciter. vel circa eam simpl'r ⁊ nō cōtractā
⁊ sic ē arismetica que ē de numero in cōi. vel
ē circa quātitatē discretā cōtractā ad sonum:
⁊ sic ē musica que cōsiderat de numero sono
rū. Si p̄mū. hoc ē dupl'r. aut ē circa eā sim
pliciter nō cōtractā: ⁊ sic ē geometria. aut cir
ca ipam cōtractam ad motū: ⁊ sic ē astrolo
gia. Unde vsus. Gra loq̄tur. dyavera refert
re verba colorat. Mou canit. ar nūerat. geo
pōderat. as colit astra. Iste aūt artes dicunt
liberales triplici de cā. Prima q⁹ antiq̄r⁹ so
lū liberi ⁊ nobiles cōsueuerūt eas studere.
Secūda q⁹ liberāt hoīes cas studētes a cur
mundanis. Tertia quia ordināt ad opa per
aiam tm̄ exercēda: quia aia libera est respe
ctu corporis. ō iste artes dicuntur liberales
Artes vo mechanice dicunt potius seruiles
quia ordinātur ad opera p corpus exercēda
cor pus autē seruit aie. Et dicunt ille libera-

les artes alia de causa: q; libere informāt intellectū nostrū sine aliqua difficultate. ⁊ p̄ b̄ phīsica ⁊ metaphīsica que nō libere īformāt intellectū non dicūtur liberales: quia metha phīsica ē de nimis eleuatis supra intellectuz ⁊ phīsica ē de nimis immersis materie.

¶ Tertio sciendū est q; metha/ dus accipīt dupliciter. Uno modo ꝑprie ꝑ ut ē breuis ⁊ recta via cito ad terminuz du/cens. Alio modo trāsumptiue ⁊ similitudi/arie. ⁊ sic ē scientia cōpendiose tradita cito du/cens in cognitōnem sui subiecti. Et hoc mō capīt in ista diffinitōne cū dicīt. q; logica ha bet viam ad p̄ncipia oīm methadoz, sensus ē oīm scientiarū. Et valet ꝑ hoc ad illa p̄nci/pia. q̄a cōsiderat de argumētatōne per quaz inq̄rim⁹ ō p̄ncipijs oīm sciaz. ⁊ q; nulla scia ab ista docet modum arguēdi ꝓbabiliter. ıō sola dyaletica dispurat de p̄incipijs omniū aliarum scientiarū.

¶ Quarto sciendū est q; dyaleti/ ca dupliciter accipīt. Uno mō generalīt ꝓ/ tota logica. Alio modo specialiter solum ꝑ illa ꝑte logice que tradīt in libris topicoz/ū hic aūt diffinīt ꝓ tota logica: tamē sub no/mine sue ꝑtis. quia illud q̄ō cōuenit ꝑti: etiā aliquo modo cōuenit toti grā ꝑtis: ⁊ sic ꝑtz diffinitio dyaletice ⁊ quō hic capīt.

¶ Sed cōtra hāc diffinitionem ꝓmo arguīt sic. Ars ē de factibilib⁹ a nob⁹: cū sit recta ratio rerū a nobis factibiliū. ꝫ logi/ca nō est de factibilibus a nobis. ergo non ē ars. ¶ Secūdo sic arguīt. modus sciēdi nō ē scia. ꝫ logica ē modus sciēdi. ergo logyca nō ē scia. ¶ Tertio sic arguīt. Ille genitiuus artiū siue scientiarū denotat excellētiam lo/gice ad alias scias: cum oīs geninuus refle xus sup suū nominatiuū singulare impoz/tat excellētiam. ꝫ logica nō ē excellentioz alīs: cum multe sint excellētioz/es ipa. ḡ ¶ Quar arguīt sic. logica ē q̄da⁹ methad⁹. ḡ si doce/at viā ad p̄ncipia: seq̄tur q; docebit viā ad p̄n cipia sui ꝑsius q̄ō est incōuenies. ¶ Quinto arguīt sic. P̄ncipia scientiarū sunt ꝑ se no/ta. ergo logica nō valet ad cognitōnem illo/rum p̄ncipioz.

¶ Ad argumēta ante oppōsita. Ad p̄imū istoz dicitur q; ars specialīt ca pta sit de factibilibus a nobis: non tn ars ge neraliter capta. ⁊ illo mō capīt hic. Alio mō capīt generaliter, put ē collecta plurium ꝑce/ptoz/um. ⁊ sic non ē de factibilibus a nobis. ⁊ sic logica bene est ars. Ad secūdū dicīt. q; logica dupl'r accipīt. Uno mō ꝑ perfecta argumētatōis cognitōne que dicīt logica do cens. ⁊ sic dicīt scia nec ē modus sciēdi. Alio modo ꝑ vsu argumētatōnis quo vtimur in alijs sciētijs. q̄ vsus dicīt logica vtēs. et sic est mod⁹ sciendi ⁊ non ē scia ꝓpter dicta. Ad tertiū dicīt q; logica non ē excellētioz i digni tate oīmibus alijs ⁊ in ꝑfectōne. est tn excel/lentioz ceteris in vsu sui subiecti ⁊ applicati/one. Ad quartū dicīt q; rōne argumētatio/nis ꝑ quam possum⁹ inq̄rere de p̄ncipijs lo gice logica valet ad inq̄rendū sua p̄ncipia ꝓpter q; argumētatio ē instrumētuz sciēdi. Ar/gumētatio em̄ in vniuersali cō siderata ē sub iectum logice. ⁊ in ꝑticulari ē instrumētum ad inq̄rendū de p̄ncipijs eius. Ad q̄ntū dicīt q; ista p̄ncipia sciarum sunt ꝑ se nota ꝓpter se: tn quādoq; sunt ignota quo ad nos et sic ex parte nostri argumētatio valet ad cogni/tionem eoz/um.

¶ Ideo in acq̄sitōne oīuz alia/rū scientiarū dyaletica dicīt eē p̄ioz. Dicīt em̄ dyaletica a dya quod ē duo ⁊ logos quod ē ꝓmo vel lexis quod ē ratio q̄si duoz/ū ꝓmo vel ratio: scilicz opponētis ⁊ respōdentis in disputando. Ex quia disputatio nō potest habe ri nisi mediante ꝓmone nec ꝓmo nisi mediante voce: nec vox nisi mediāte sono: ideo a sono tāquā a cōmuniori inchoandū est.

¶ Postq̄ petr⁹ hyspan⁹ posuit diffinitōnem dyaletice ⁊ ꝓbatōem vnius ꝑtis ei⁹ in q̄ dif/finitōe ostēsa ē excellētia ⁊ vtilitas hui⁹ scie hic ꝓ̄r ondit ordinē hui⁹ scie ad alias. ⁊ in terꝑtatōem hui⁹ nominis dyaletica. Ad red/dendū auditoz/ē hui⁹ scie docilē ⁊ attētū: ond/dit de quo ⁊ quo ordine sit i hac scia cōside randū. Rōne aūt p̄mi infert vnū corolariū dicēs. q; dyaletica in acq̄sitiōe aliarū sciaruz

dꝛ eē ꝓꝛ. Aut rō ē. qꝛ ꝓncipia oīm aliarum sciaꝝ ⁊ etiā ꝯclusiones acq̄runt p argumēta tionē. ꝫ logica cōsiderat de argumētatōne ⁊ docet modū arguēdi. ḡ dꝛ ꝓus acq̄ri q̄ alie scie. nō in acq̄sitōne debet eē ꝓꝛ.

¶ Primo sciendū est q̄ vna sciē tia dꝛ eē ꝓꝛ alia dupl'r. Uno mō ordine naturę ⁊ pfectōis. ⁊ sic scie reales p̄cedūt logicam. ⁊ rō ē. qꝛ ordine nature scie ordināt sic ⁊ sua subiecta: ꝫ ens reale ꝓus ē ente rationis. ḡ scie reales vt phisica methaphisica q̄ sunt de ente reali p̄cedūt logicā q̄ ē de ente rōnis. ⁊ simlit alias scias ratōnales. vt sunt grāmatica ⁊ rethoꝛica. Alio mō vna scia dꝛ alia ordine doctrine ⁊ quo ad nos. ⁊ b̄ ꝓꝛ alia ordine doctrine ⁊ quo ad nos. ⁊ b̄ mō intelligit q̄ logica ē ꝓꝛ alijs scietijs. iō notant dꝛ nō q̄ sit ꝓꝛ simplr ꝫ in acq̄sitōne: eo q̄ dꝛ ꝓus acq̄n alijs scietijs q̄ p argumētatōem acq̄runt.

¶ Secūdo sciēdū est q̄ autoꝛ ponit interp̄tatōem hui⁹ nois dyaletica: qđ p ōtriplr deruat. Uno mō pōt dici a dia quod scribit p i. latinū qđ ē de. ⁊ logos qđ ē ꝑmo. ⁊ ycos scia. q̄si scia de ꝑmone. Alio mō a dya p y grecū qđ est duo. ⁊ logos sermo. ⁊ ycos scia. q̄si scia de ꝑmone duoꝝ. s. opponentis ⁊ rñdentis. licz em̄ idē possit arguere ⁊ rñdere. ⁊ p se facere disputatōem: tñ hoc ē inq̄tū ipe tenet locū duoꝝ. Et hoc pꝛ q̄ b̄ nō accipitur dicit ꝓut tātū valet sicut ꝓfert vel p̄dicat: ꝫ vt tātū valet sicut deriuatur.

¶ Tertio sciendū est q̄ in hoc libꝛo incipiendū ē determinare de sono tāq̄ ꝓmunioꝛi i hac scia ꝯsiderato. Cui⁹ rō est. qꝛ logica ꝯsiderat de argumētatōe tāq̄ de ꝓpo subiecto ei⁹ ⁊ de disputatōe q̄ fit mediāte argumētatōne. ꝫ argumētatio non pōt fieri nisi mediāte ꝑmone. nec ꝑmo nisi mediāte voce. nec vox nisi mediāte sono. iō a sono tanq̄ a ꝓmunioꝛi incipiēdū ē. qꝛ cōioꝛ ē oīb⁹ istis.

¶ Quarto sciendū est q̄ duplicit pōt fieri argumētatio siue disputatio. Uno mō mētaliter q̄n hō disputat p seipm cōsiderādo. ⁊ tal' disputatio pōt fieri sine vocib⁹ et ꝑmone. Alio mō vocalit. ⁊ tal' ꝓpie ē disputatio q̄si duoꝝ putatio. ná tal' sp ē int̄ opponētē ⁊ rñdentē. Et ista non pōt fieri nisi mediāte ꝑmone. ⁊ in hoc ꝓr ordo hui⁹ scie ad alias; ⁊ interp̄tatio hui⁹ nois dyaletica. ⁊ ō q̄ terminādū ⁊ a quo incipiendū sit.

¶ Contra p̄dicta arguit ꝓms sic. Grāmatica ꝓus dꝛ acq̄n q̄ logica: cū logicus ꝓsupponat significatōem tm nois: ⁊ modū ꝯgrue loq̄ndi q̄ p grāmaticam hꝫ. ḡ grāmatica ꝓꝛ ē i acq̄sitōe ⁊ nō logica. Ꝯe cūdo arguit sic. Plures medici acq̄siēūt scientiā medicine an inuētōem logice. ⁊ etiam multi q̄ nō habuerūt logicā. ḡ logica non ē ꝓꝛ in acq̄sitōe aliaꝝ sciaꝝ. Tertio sic. Sonus ⁊ vox ab oꝛe aialis eq̄ citoꝑferunt. ergo son⁹ nō p̄cedit vocē. igit vox nō fit mediāte sono. Quarto sic. Idē nō dꝛ ꝓsiderari i diuersis scietijs: ꝫ son⁹ ꝓsideraī i phisica. ḡ nō dꝛ cōsiderari i logica. Quinto sic. Qualitas ē ꝓꝛ q̄ son⁹: cū sit gen⁹ soni. ḡ magꝭ incipiendū ē a q̄litate q̄ a sono.

¶ Ad argumēta ante opposita Ad ꝓmū dicit. q̄ dupler ē grāmatica. scz positiua ⁊ regularis. Positiua ē cognitio q̄ est de significatis terminoꝝ ⁊ regulis grammatice nō cognoscēdo cās eoꝝ. ⁊ ista bñ p̄cedit logicā. ꝫ nō ē scia ꝓpꝛie dicta: ꝫ quedā cognitio imꝑfecta. Sed grāmatica regularis ē cognitio ꝓpter q̄d regularū grāmaticaruꝫ q̄ cognoscunt ꝓbatiue ⁊ p cās. ⁊ talis bñ ē scia ⁊ non pōt acq̄n añ logicā nisi imꝑfecte cū acq̄rit p argumētatōem q̄ cognoscit per logicā. Ad secundū dicit q̄ lz tales medici acq̄siuerint medicinā imꝑfecte p quandaz argumētationē naturalem factā. s. naturali cognitōni intellectus q̄ ē naturaliter discursiuus: non tamē pfecte acq̄siuerūt eam et p argumētatōem artificiose factā. q̄a non habuerūt artē arguēdi. ⁊ inde fuit q̄ inciderūt in errorē. ⁊ similiter dicendū ē de alijs scietijs que non acq̄runtur pfecte sine argumētatōe de qua ē logica. Ad tertiū dicit q̄ lz son⁹ nō p̄cedat vocem ꝑm tēpus: tamē bene p̄cedit ꝑm naturam ⁊ in rōne ꝓncipij formal'. et ideo vox fit mediante sono in genere cause formalis ⁊ nō efficiētis. Ad quartum dꝛ q̄ idem sub diuersis rōnibus potest in diuersis scientijs considerari: licet nō sub eadem ratōne. Modo sonus in phisica considerat⁹ vt passio rei naturalis. ⁊ in logica vt est signū cōcept⁹ mētis. iō diuersis rōnib⁹ b̄ ⁊ ibi ꝓsideratꝫ. Ad q̄ntū dicit q̄ qualitas ē comm⁹ mor sono ꝑm predicationem: non tamen vt est signum conceptus mentis, quia non

significat cōceptū nisi vt̄ē in sono. ⁊ sub illa rōe son⁹ h̄ ꝓsiderat. ⁊ lz etiā son⁹ nō sit signū ꝓcept⁹ nisi vt ē in voce. qz tm̄ ē primū genus vocis oportuit h̄ de ipo determinare.

Sonus ē q̄cq̄d ab auditu ꝑpe ⁊ p se ꝓcipit. Dico aūt ꝑprie: qz lz homo vel cāpana audiat hoc est nisi p sonum suum.

Postq̄ Pe. hys. posuit phemiū suū. h̄ ꝓsequent aggredit tractatū. ⁊ qz in isto primo tractatu cui⁹ enūciatio ē subiectū determinat h̄ nomine ⁊ vbo eo q̄ sunt ptes enūciatōis. ⁊ ideo rū diffinitōib⁹ ponit vor cui⁹ son⁹ ē gen⁹. iō autor primo determiat de sono ipm diffiniēdo Sonus ē q̄cq̄d ꝑprie ⁊ p se percapit.

Ppter cuius intellectu primo scien dū est q̄ sensibile in cōi dr illud qđ aptū natū ē sentiri. Et diuidit in sensibile p se ⁊ p accidēs. Sēsibile p se ē qđ p se imutat sensum ⁊ nō rōe alicui⁹ sui accidētis. sic color p se et nō rōe alicui⁹ accidētis ei⁹ imutat visum ⁊ sapor gustū. Sēsibile p accidēs ē qđ nō rōe sui ꝫ rōe alicui⁹ accidētis ei⁹ imutat sensum sic cāpana immutat auditum non ratione sui ꝫ rōe soni eius qui sibi est accidens.

Secūdo sciēdū est. q̄ sensibile p se iterꝝ diuidit in sensibile cōe ⁊ ꝑprium. Sensibile cōe ē qđ a plurib⁹ sensibus sentiri pōt. sic ista q̄nq̄. magnitudo. nūerus. mot⁹ figura q̄es. q̄ dicunt cōia nō qz ab oīb⁹ sensibus ꝓcapiant ꝫ a plurib⁹. Sed sensibile ꝑprium est qđ ab vnico sensu sentiri pt. sic color ē ꝑprium obiectū visus sic ꝑprium sensibile. ⁊ sonus ꝑprium obiectū audit⁹. ⁊ odor olfactus ⁊ sapor gustus. ⁊ q̄litates tāgibiles q̄ sunt calidū frigidū humidū ⁊ siccū sunt ꝑpria obiectū tact⁹

**Tertio sciēdum ē. q̄ sensibile in cōi vt pz ex p̄dictis ē gen⁹ soni. ⁊ illud dz intelligi in sua diffinitōe cū dr q̄cq̄d ꝓcipit. id ē aliq̄d ꝓceptibile vel sensibile. qz ꝓcipit illa diffinitōe dic̄ aptitudinē ⁊ nō actū. ⁊ sic illa ps diffinitōis soni ponit loco gn̄is. Deinde ponit p se ad dr̄iaz sensibiliū p accidens. qz vt dictū ē son⁹ ē sensibile p se. ⁊ dr ꝑprie ad dr̄iaz sensibiliū ꝯmuniū. qz son⁹ ē sensibile ꝑprium audit⁹ ⁊ subiūgit ab auditu ad dr̄iaz p prioꝝ sensibiliū aliorꝝ sensuū. ⁊ sic intellect⁹ diffinitōis ē q̄ son⁹ ē sensibile p se ⁊ ꝑprium audit⁹. ⁊ melius sic diffinit p suū genus ꝓpinquū qđ ē sensibile q̄ p suū gen⁹ remotū qđ ē q̄litas sensibil' vt diffinit ipm Buridan⁹. vñ Buridan⁹ diffinit ipm p q̄litatē dicēdo. Sonus ē q̄litas sensibil'. ꝫ illa diffinitio cessit ab vsu. ⁊ posset etiā ista diffinitio ꝑbari. qz tres ꝓditōes bōe diffinitiōis sibi ꝓueniunt. igitur est sufficiens.

Quarto sciēdū ē. q̄ tres sūt conditōes bōe diffinitōis. Prima est q̄ diffinitio dz ꝓuenire oī ꝓrēto sub diffinito. Scōa est q̄ ꝓueniat soli diffinito. Et rō hui⁹ ꝓditionū est qz diffinitio ꝓponit ex gn̄e ⁊ dr̄ia ꝑpa diffiniti. ꝫ illa dr̄ia ꝓpetit oī ꝓrēto sub diffinito ⁊ soli diffinito. qz ꝓuenit cū ipo iō diffinitio dz ꝓuenire oi ⁊ soli. Tertia ꝓditio ē q̄ diffinitio debz sufficienē explicare naturā diffiniti. ⁊ facere ipm differre a quolibet alio. rō ē. qz natura rei sufficienē explicat ꝑ gen⁹ ⁊ dr̄iaz q̄ dicunt ꝓmā potentiā ⁊ vltimū actū nature rei. diffinitio ār fit ex gn̄e ⁊ dr̄ia. ⁊ rōe dr̄ie ꝑprie facē diffinitū differre a quolibet alio. Site ār tres ꝓditiones ꝓueniūt diffinitōi soni vt ꝑbarē in ductiue. igitur est sufficiens.

Sciēdū vlterius q̄ q̄druplex est diffinitio. s. q̄ditatiua. descriptiua. causal' ⁊ q̄d nois. Diffinitio q̄ditatiua ē oro q̄d ē eē significās p essentialia. vt hō ē aial rōnale ⁊ mortale. Diffinitio descriptiua ē oro q̄d ē eē rei indicās p accidentalia. vt hō est animal gressibile bipes. Diffinitio causalis ē q̄ dat p causas. s. efficientē vel materialē. vt ira ē accensio sanguinis ad cor. Diffinitio q̄d nois ē oro significās q̄d p nomē iportat. sic vacuū dr̄ spacū nō repletū corpe possibile tm̄ replerī. ꝫ q̄ diffinitio cadit sub ꝑma opatōe intellectus. iō sciēdū q̄ tres sunt opatōes intellect⁹ Prima ē simplicium appḧēsio. Scōa ē ꝓpositio vl' diuisio. Tertia e discursus ⁊ rōcinatio.

Contra p̄dicta arguit. Primo sic. oīs ꝓpositio ē falsa in q̄ p̄dicat vl' vnū falit sumptū. ⁊ sic ē in ista diffinitōe. Son⁹ ē q̄cq̄d. nā q̄cq̄d ē signū distributiuū includēs materiā sue distributōis. igit diffinitio ē male posita. Scōo sic. Audibile nō ē de eētia soni ꝫ accidēs ei⁹. igit son⁹ cū ꝓcapiat ꝑ audibilitatē ꝑ accidēs ꝓcipit ab auditu ⁊ nō p se. Tertio sic. oīs mot⁹ ē sensibile cōe vt patz ex p̄dictis. ꝫ son⁹ ē q̄dā mot⁹ cū sit mot⁹ aer refracti. vt dr in de aia. g̃ son⁹ ē sensibile cōe.

ꝛ sic in ista diffinitione male ponit ꝑprie.

¶ Quarto arguit sic. nullū obiectū potentie passiue dz diffiniri ꝑ potētiā cui⁹ ē obiectum cū ipm sit ꝑius ꝛ nori⁹ ipa potētia. ꝫ sonus est obiectū auditus q ē potētia passiua. igit.

¶ Quito sic. Silētiū ꝑpe ꝛ ꝑ se ꝯcipit ab auditu. qz nō ꝯcipit ab eo ꝑ aliqđ accidēs. nec etiā ꝯcipit ab alijs sensib⁹ ꝙ ab auditu. igit diffinitio ꝓuenit silētio. igit non conuenit soli diffinito.

¶ Ad argumēta añ oppo. Ad ꝑmū dz ꝙ qcqđ est signū distributiuū. ꝫ tñ ibi nō tenet distributio ꝫ infinite. ꝛ tñ valet q̄cq̄d ꝯcipit .i. quod est ꝯceptibile. ꝯ ibi non ꝑdicat vle vnūsaltē sumptū. ¶ Ad scōm dz ꝙ lz audibilitas sit accidēs ꝑprium soni nō tñ sibi accidēs cōe. iō sibi bñ ꝓuenit ꝑ se sic ꝑpria passio ꝓuenit ꝑ se suo subiecto. ¶ Ad tertiū dz ꝙ lz son⁹ ꝙtū ad suū materiale dicat motus aeris. qz sꝑ multiplicat cū motu aeris. tñ ꝙtū ad suū formale ñ ē mot⁹ localis ꝫ ē q̄litas causata ex violēta fractōe aeris vl alicui⁹ alterius medij. iō nō ē sensibile cōe. ¶ Ad q̄rtū dz ꝙ obiectū potētie passiue ñ diffinit a ꝑori ꝛ q̄d ditatiue ꝑ potentiā cui⁹ ē obiectū. tñ bñ diffinit ꝑ ipz a posteriori ꝛ descriptie. ꝛ b̄ qñ potētia ē nob obiecto notior sic ē in ꝓposito.

¶ Ad q̄ntū dz ꝙ lz silētiū ꝯcipiat ꝑfectie ab auditu. i. ꝑ caretiā soni. nō tñ ponitur ꝛ ꝑ se sic son⁹. iō nō sibi ꝙpetit ꝑfa diffinitio.

¶ Sonorū alius vox alius nō vox Sonus vox ē idem ꝙ ipa vox. Uñ vox ē sonus ab ore aialis ꝑlatus naturalibus instrumentis formatus. Naturalia instrumēta q̄bus vox format sunt nouem scz guttur: lingua: palatū q̄tuor dētes ꝛ duo labia. vñ vsus. Instrumēta nouē sunt. guttur lingua palatū. Quatuor ꝛ dētes ꝛ duo labia sil. Sonus nō vox ē q̄ fit ex collisione duorū corporū inaiatorū vt fragor arborum strepitus pedum.

¶ Remissa diffinitōe soni. b̄ ꝙsequent autor ponit diuisionē ei⁹ ipm diuidēdo ꝑ sonū vocē ꝛ sonū nō vocē. Cui⁹ diuisiōis rō ē. qz ois son⁹ fit ex violēta fractōe aeris vel alic⁹ corpis. vel igit in tali fractōe fit formatio voq ab ore aialis cū naturalib⁹ instris. vel fit ex ꝯcussione corpoꝝ sine tali formatōe. Si ꝓmū. sic est sonus vox. Si scōm. sic ē son⁹ nō vox. Et pōt ista diuisio ꝓbari per ꝓditiones que ꝓueniūt bone diuisioni.

¶ Primo sciēdū ē. ꝙ tres sunt cōditiones bōe diuisionis. Prima ē ꝙ mēbra debēt esse opposita qđ dz itelligi ꝙ sint opposita vel formaliter vel virtualiter sic ꝙ aliquo mō includāt modos ꝓdictorie oppositos. qz i his q̄ diuidunt vel distinguunt inter se sꝑ vnū includit aliquo mō negatonez alteri⁹. Scōa est ꝙ mēbra diuisionis nō debēt excedi a diuiso. ꝫ debēt euacuare totā naturā ipi⁹ diuisi siue potestatē sic ꝙ nihil ꝓtineat sub diuiso q̄đ nō sit in aliquo mēbro diuisionis. Tertia est ꝙ illa mēbra sil sumpta nō excedāt diuisum ꝫ cū eo ꝓtant. Dz ite tres ꝓditōes in ꝑdicta diuisione reperiunt vt ꝑt facile declarari. iō ipa est sufficiēs. Et ē ꝑdicta diuisio gñis in suas species. qz diuisum eq̄lit ꝛ vna diffinitōne dz de mēbris diuidētib⁹. Et lz vox sit ꝑfectior ꝛ ꝑior via ꝑfectōis ꝙ son⁹ nō vox ex ꝑte ꝑpe nature ꝛ perfectionis. non tñ respectu soni i cōmuni ꝫ equaliter se habent.

¶ Secūdo sciendū ē ꝙ vox est sonus ab ore aial⁹ ꝑlat⁹ naturalib⁹ instris format⁹. ꝛ ibidē ponit sonus loco gñis. ꝛ ponit ab ore aial⁹ ꝑlat⁹ ad dīaz soni facti ex ꝯcussione duoꝝ corpoꝝ. ꝛ ponit naturalib⁹ instris format⁹ ad dīaz tussis ꝛ sternutatōis ꝛ multoꝝ sonoꝝ q̄ fiūt ab ore aial⁹. ꝛ tñ nō formāt naturalib⁹ instris. iō nō sunt voces. vñ in formatōe voq nouē instra req̄runt. s. guttur. lingua. palatū. q̄tuor dentes. pulmo labia. Et lz ꝑa req̄rant in causatōe voq tñ ista sufficiunt ad debitā formatōez tā ꝙ instra ꝓpinqua.

¶ Tertio sciēdū ē. ꝙ q̄druplex fit formatio voq. Prio enī ꝑ respiratōz fit attractio aeris ad pulmonē. Scōo aeris attracti circa pulmonē ingrossatio. Tertio fit aeris ingrossati reūberatio ad arteriā vocalē in q̄ expulsione causat son⁹. Quarto fit soni i aere ꝯcussio debita distractio ꝛ formatio cū plectro ligue ad palatū ꝛ ad dētes. ꝛ er diūsa ꝯcussiō ꝙ causat diūsitas voq. ꝛ ꝑ defectū ꝗuis soni facti ab

ore aiaℓ sine tali formatione cū naturalibus
instris ñ sūt voces. ⁊ b gñatio voc explicaℓ i
diffinitōe er q ic ponit in scōo. de aia. q ē re
percussio aeris respirati ab aīa ad voc. le arte
nā cum ymaginatione significandi.

Quarto sciēdū ē. q sonus non
vox ē ille q gñaℓ ex collisiōe corpoꝝ iaiatoꝝ
vt fragoꝛ arboꝝ strepitus pedū. Et ē collisio
mutua pcussio duoꝝ corpoꝝ adinicem. ⁊ dr
collisio ex cō qđ ē sil ⁊ lesio. ⁊ ponit b loco ge
neris. Dicit corpoꝝ iaiatoꝝ q̄tū ad modū fa
ciēdi sonū. q ñ oportet q talia corpa sint inaīa
ta fm subaz suā. q fragoꝛ arboꝝ ⁊ percussio
manuū sūt somi ñ voces. ⁊ fiūt a corpibus q̄
sunt aiata fm subaz: ꝑ sunt inaīata q̄tum ad
modū operandi. q facium talem sonum vt
sint corpora dura ⁊ non vt sunt aiata

Cōtra p̄dicta arguiℓ. Primo sic.
nulla forma simplex ē diuisibiℓ. sonꝰ ē forma
simplex. igiℓ male diuidiℓ. Scōo sic. sonus
tube ⁊ instroꝝ musicaliū est qđā vox cū ꝓportiōe
tinuatōz melodiā ⁊ articulatōez q̄ sūt ꝑprie
passiones voc. ⁊ tm ñ fit ab ore aiaℓ cū natu
ralibꝰ instris. g̃ ō diffinitōez voc. Tertio sic
boies edētes ⁊ qđā aues carētes labijs ⁊ dē
tibꝰ faciūt voceꝫ ⁊ tm ñ hnt instra ꝑpria enūcerata
g̃ ad formatōez voc ñ req̄runt p̄dicta instra.
Quarto sic. In fractōe pāni vl papiri fit so
nus ñ vox. ⁊ tm ille nō gñaℓ ex mutua collisio
ne. i pcussiōe duoꝝ corpoꝝ inaīatoꝝ. igiℓ.
Quinto sic. Tussis est sonus non vox ⁊ tm
non fit ex ꝑcussione duoꝝ corpoꝝ inaīatoꝝ
ergo ō diffinitionem.

Ad argumēta añ op. Ad ꝓmū
dr q nulla forma simplex ē diuisibiℓ in ꝑtes
integrales ⁊ q̄titatias. q caret talibꝰ. tm bñ ē
diuisibiℓ in ꝑtes subiectias. sic genus in suas
spēs. ⁊ b mō b diuidiℓ sonꝰ in spēs ei. ⁊ lz il
lud mēbꝝ sonꝰ ñ vox sit qđ dā ꝯplexū inclu
dēs negatōez. tm ponit ad circūloquēdū vnā
spēz posituā ⁊ incōpletā defectu noīs simpli
cis sibi ipositi. Ad scōm dr q lz voces tu
be ⁊ ceteroꝝ instroꝝ dicaℓ voces trāsl ūptue
⁊ silitudi aīe eo q ꝑ silitudinē ꝓpriā pāt p̄dic
tas passiones voc ñ tm sunt voces ꝑpe Ad
tertiū dr q boies edētes ⁊ aues formāt quo
dāmō voces idistincte ⁊ ipfecte. nō tm voces di
ctas bñ distiguunt ꝑpt defectū illoꝝ instroꝝ.
Ad q̄rtū dr. q lz i fractōe pāni ñ ē formaliℓ
mutua pcussio duoꝝ corpoꝝ. tm ibi ē eq̄aliℓ
q̄tū ad suū effectū q̄ ē subita ⁊ violēta fractio
aeris q̄ pt fieri ꝑ sbitā subtractōz ptiū taℓ corpis
Ad quitū dr q lz i tussi nō sit pcussio corpo
rū iaiatoꝝ fm subaz coꝝ. tm sunt ibi corpa in
aīata q̄tū ad modū opandi. q nō fit ibi aliq̄
formatio voc fm aliquā vturē cogniciaz aīe.

Vocū alia significatia. alia ñ sig
nificatia. Vox sigficatia ē illa q̄
auditui nro aliq̄d repñtat. vt hō
hoīez. Vox ñ sigficatiua ē illa q̄
auditui nro nihil repzesentat. vt
buf. baf.

Postq̄ autor ꝑmisit diuisionē soni ⁊ diffiniti
ones mēbroꝝ. b ꝓsequēℓ subdiuidit illd mē
brū de quo ē sibi ad ꝓpositū. s. sonū vocē. ali
ud mēbꝝ relinquēs. q suo ꝓposito nō defuit.
Et diuidit vocē in significatiuā ⁊ ñ significa
tiuā. Cuiꝰ diuisionis rō ē. q oīs vox se obicit
intellectui. vel g̃ se repñtat intellectui tā q̄ sig
nū alteriꝰ. vel solū repñtat seipaz ⁊ ñ ē signū
alteriꝰ sigti. Si ꝑmū ē vox significatiua. Si
scōm ē vox ñ significatia. Et nō ē ista diuisio
gñis in suas spēs. ꝑ subiecti i accidētia. acci
dit eni voci q fm se accipiaℓ ⁊ vt signū alicuiꝰ
sigti. nec iste sunt essentiales ⁊ formales dīe
voc ꝑ accidentales

Primo sciēdū ē q vox sigficati
ua ē illa q̄ auditui aliq̄d repñtat. ⁊ intelligiℓ
q repñtat aliq̄d tā q̄ significatū eiuꝰ cuiꝰ ipa ē
signū. Signū ār vt dicit Tulliꝰ. ē qđ se offert
sensui aliq̄d relinquēs intellectui. nō taℓ vox
mediāte auditu aliq̄d repñtat intellectui. qđ
fit b mō. q vox ordīata ad significādū cū sit
q̄dā sonus ꝑmo se obicit auditui ⁊ ꝑ auditū
spēs vel sillitudo illiꝰ voc ꝓpriaℓ intellectui ꝑ
quā spēz intellectꝰ cogniscēs impositōez vocis
ad significādū cogniscit ⁊ accipit spēz significa
ti talis voc. ⁊ sic vox mediāte auditu repñ
tat intellectui suum significatum.

Secūdo sciēdū ē q vox sigficati
ua duo icludit. Primū ē materiale qđ est ipa
vox. Scōm vo formale qđ ē vtus significan
di ⁊ repñtādi actu actualiℓ suū significatuz q̄
vtus sibi pueit ꝑ institutōez ⁊ ordinatōz ad
significādū. per b eni q ipa ponit ad aliqđ
significatū ⁊ efficiaℓ signū eiꝰ accipit vturē re
pñtandi actualiℓ illud significatū. ⁊ b virtus
q̄nq̄z vocaℓ significatio habituaℓ. ⁊ q̄nq̄z rō
significādi. Et daℓ ipi voci q̄nq̄z ꝑ ordinas

Primo sciendum est. q vox significatiua naturaliter ē illa que apd oēs hoies idē significat. vt gemitus infirmoꝝ Cuius rō est. qꝛ talis vox ordinaꝫ ad significandū ⁊ repsentādū suū significatū p istinctum nature que inclinat aīal ad formandū talē vocē ⁊ ad exprimēdum suas affectiones vtputa ad exprimēdū iraz. famē. tedū vl' gaudium ⁊ sic de alijs. Et quia natura ē eadem apud oēs ⁊ eodem modo inclinat aīalia ad explicādū suas passiones. ideo vox significatiua naturaliter idem repsentat apud oēs sed significatiua ad placitū nō significat idē apud oēs: ꝫ solū apud illos qui nouerunt eius impositōem ad significādum.

Secundo sciendu est q vox significatiua naturaliter ⁊ vox significatiua ad placitum quadrupliciter differūt. Primo in platione. qꝛ vox significatiua naturaliter non pfecte formaꝫ neq; pferꝫ ppter impetuz passionis que impedit hoiem ad debite pferendū. Sed vox significatiua ad placitū est debite plata ⁊ formata. Secūdo differūt ex pte significationis: qꝛ significatiua naturaliter apud oēs idem repsentat. alia vo non: sed tm apud illos q cognoscūt eius impositōez Tertio differūt ex pte significati: qꝛ significatiua naturaliter significat affectōes ⁊ passiones appetitus. alia vo significat cōceptum intellectus. Quarto ex parte cause fue ordinationis ad significandū. qꝛ significatia naturaliter ordinatur ad significandū ab instinctu nature. Alia vo ex placitū imponentis.

Tertio sciendū est. q vox significatiua ad placitū ē illa q ad volūtatem primi imponētis aliq̄d repsentat. Vñ differūt volūtas ⁊ placitū. qꝛ volūtas ē potēcia volitiua vel actꝰ eius q̄ incipit ab intra ⁊ terminaꝫ ad extra. s. in bonū cognitū. Sed ecōtra placitū notat actū volūtatis q̄ incipit ab extra ⁊ terminaꝫ ad intra. Incipit em a re cognita ⁊ terminaꝫ ad volūtatē. Et qꝛ vox significatiua ad placitū imponit ad significandū rem que cōcipiꝫ ab aīa. ⁊ illa cognitio primo venit ab extra. ideo magis ppie dicatur significare ad placitū q̄ ad volūtatem.

Quarto sciendum ē. q cum res pntaꝫ sensui mediāte sensu generat suaz sīlitudinē i aīa. ⁊ p illā sīlitudinē aīa formatur intra. se ꝯceptū rei quē postea vult exprimere ppt̄ qđ ponit vocē ad significādū talē ꝯceptum ⁊ mediāte ipo rē ꝯceptā. ⁊ iō apd pfectē vox primo significat cōceptū: lz apd audientē primo repnter rē cōceptā. Vñ ipa ppie nō significat cōceptū tm nec rē tm: ꝫ rez sub cōceptu. Vñ ista qttuoꝛ. s. res. cōceptus rei. voces ⁊ scpture sic se hnt q cōceptꝰ significat res a qbꝰ causant̄ i aīa. ⁊ voces immediate significāt cōceptꝰ. ⁊ scpture significāt voces. ⁊ sūt signa tm. nec vlterꝰ significant̄ per aliꝺ. Et ist pz diuisio vocꝺ significatiue ⁊ diffinitiones mēbroꝝ eiꝰ.

Sed cōtra predicta arguitur primo sic. Sic̄ se hnt cōceptꝰ ad res: ita voces ad cōceptꝰ. ꝫ cōceptꝰ naturaliter significat rem ergo voces naturaliter significāt cōceptꝰ. ⁊ p ons nulle voces sig̃ficāt ad placitū. Secdo sic. Oē signū hz silitudinē sui sig̃ti. ꝫ ois vox significatia ē signū rei. g̃ hz silitudinē rei. et p ons sig̃ficat eā naturaliter. ⁊ nulla sig̃ficat cā ad placitū. Tertio sic. illa vox sig̃ficat naturaliter q̄ de sua natura repsētat suū sig̃ficatū: ꝫ geminū ifirmoꝝ de sui natura n repntat suū sig̃ficatū. qꝛ si pferaꝫ ab hoie sano: tal' vox n sig̃ficat doloꝛē. g̃ tal' n sig̃ficat naturaliter. Quarto. libet cog̃scēs ipositōez vocꝺ sig̃ficatiue ad placitū cog̃scit sig̃ficatū eiꝰ. ꝫ oēs pnt cognoscere talē ipositōz. sic oēs pnt cog̃scere ipositōz hui' vocꝺ hō. g̃ tal' vox ideꝫ sig̃ficat apd oēs. Quinto sic. illud qđ fit ad placitū ē variabile i ifinitū: cū volūtas hois i ifinitū varieꝫ. g̃ si vox sig̃ficet ad placitū sua sig̃ficatio erit variabil' i ifinitū. et sic nulla erit certa cognitio de sig̃ficatōe vocꝺ sig̃ficatiē. qđ ē incōueniēs. g̃ ipa n sig̃ficat ad placitū instituēt]

Ad argumenta ante oppo. Ad pmū istoꝝ dr q lz sit i ist] sile i ꝫ q vocēs sig̃ficāt cōceptꝰ ⁊ cōceptꝰ res. ē tn dissile i ꝫ q cōceptꝰ ē eēntial' sīlitudo causata a re ipa naturaliter. iō sig̃ficat eā naturaliter. ꝫ vox nō causat naturaliter a cōceptu ꝫ a volūtate cōcipiētis. iō nō sig̃ficat ipm naturaliter. Ad scdm dr q signū causatū a natura sp hz silitudinez sui signati. ꝫ nō oportet de sig̃ causato p volūtatē. sicut pz de circulo tabeme. q̄ nō habz silitudinē vim. Ad tertiū dr q si talis vox eodē mō formaret̄ ab hoie sano sic̄ ab hoie infirmo tūc sp repntabit dolorē. ꝫ si nō habeat formā eande plationis cū gestu corpali nō repntabit idē. nec erit ea dē nisi materialiter.

Ad quartū dr q si oēs cognoscerēt impo

sitionē huiꝰ vocꝫ homo tūc significaret idem apꝺ oēs ꝫ nō sine notitia sue impositōis. nō illa impositio nō ē nota apud oēs sicut ē inclinatio naturalꝫ qua vox significat naturaliꝫ

¶ Ad quintū dicit ꝙ illud qꝺ fit ad placitū cuiuslibet indifferēter variaꝫ in infinitū, non tm id quod determinate fit ad placitū vnius sicut ē vox significatiua q̄ significat solū ad placitū ꝑmi instituētis.

¶ Vocū significatiuarū ad placitum alia incomplexa alia complexa. Complexa vt oratio. Incomplexa vt nomen vel verbū.

¶ Postꝙ auctor posuit diuisionē vocis significatiue t diffinitōnes mēbrorꝫ eiꝰ. Cōsequēter auctor diuidit vocē significatiuā ad placitū ꝙ vocē cōplexam t incōplexā. Cuiꝰ diuisionis rō est: qꝛ oīs vox significatiua ad placitū vel ꝓtinet plures voces significatas vl vnā tm. Si ꝑmū; ē vox cōplexa. Si secundū: est incōplexa.

¶ Primo sciendū ē. ꝙ q̄libet res dupliciter accipiꝫ. Uno modo ꝑm se: t tunc fit cōceptus simplex siue incōplexus. vt cū socꝛtes ꝑm se t nō ꝙ habitudinē ad aliud apprehēdit. Secūdo aliq̄d cōcipiꝫ ꝑm cōpositōez vel habitudinē ad aliud. vt cū socꝛtes apprehendit siue cognoscit sub albedine vel alio accidēte. t tūc fit cōceptus cōplexus: ideoꝫ ē duplex cōceptꝰ rei scz ꝙplexꝰ t icōplexꝰ, t q̄a vox significatiua ad placitū significat conceptum aie. ideo aliq̄ ē cōplexa significās cōceptū aie cōplexū sicut oꝛo. t alia ē incōplexa conceptū incōplexū significās, vt nomen et verbū ꝙ se sumptum.

¶ Secūdo sciendū est ꝙ vox complexa ē illa in qua vnīūtur plures voces significatiue t repsentāt conceptū cōplexum t ideo ad pfectā rōem vocis cōplexe tria requirūꝫ. Primo ꝙ ibi sint plures voces significatiue. t ille voces hñt se tā q̄ materiale vocꝫ cōplexe. Secūdo ꝙ ille voces habeāt complexionē t vnionē ita ꝙ vna se habeat vt determinatio. alia vo vt determinabile. ꝓpter cuius defectū hec non ē vox cōplexa hō asinus. qꝛ lz ibi sint plures voces significatiue: tm non habēt cōplexionē intrinsecā inter se: cū ibi nō sit vnio determinatōis t determinabilis, t hoc secundū ē formale in voce complexa. Tertio requiꝫ ꝙ talis vox significet cō plexum ꝙceptū. ꝫ illud est minus ꝑncipale in voce complexa. quamuis tamen requiraꝫ ex parte cause finalis

¶ Tertio sciendum est ꝙ vox incōplexa est illa que continet solū vnā vocem significatiuā sicut homo vel asinus. t repsentat ꝙceptū incōplexum. t ad talē vocem non sufficit ꝙ habeat signatū incomplexū: ꝫ magis requiꝫ ꝙ sit tantū vna vox significatiua t ideo licet diffinitio solū habeat vnū signatum remotum qꝺ est diffinitū qꝺ signatū est incomplexū. qꝛ tm ꝓtinet plures voces significatiuas t etiam suum significatū ꝓpinquū scz complexus conceptus generis t differentie diffiniti est complexum. t ideo est vox significatiua complexa.

¶ Quarto sciendū est ꝙ ad vocem incomplexa. non requiꝫ ꝙ habeat tm vnū significatū. ꝫ sufficit ꝙ sit actualiter vna scz q̄tum ad vocem t modum ꝓferendi. Et ideo nomē eq̄uocū sicut ē canis est bene vox incomplexa: quia licet habeat plura significata. tamen est dictio actualiter vna nō ꝓtinens plures voces significatiuas nec requiꝫ ad vocem significatiuam incomplexā ꝙ non sit composita ex plurib⁹ vocibus: sed sufficit ꝙ ille voces non sint in toto significatiue. ideo nomē composite figure cū ptes non sint significatiue est vox incomplexa. ideo nō ē idez complexio ꝑm logicū: t compositio ꝑm grāmaticū. t ꝓ hoc pater diuisio vocis significatiue ad placitū. et diffinitōnes mēbrorꝫ eius:

¶ Sed contra p̄dicta arguitur

Primo sic. vox incōplexa ē ꝑs vocꝫ ꝙplexe t in ipa ꝓtinet. igiꝫ vnū mēbrū huiꝰ diuisionis ꝓtinet in alio t ꝓ ꝙsequēs mēbra nō sunt opposita nec diuisio ē sufficiēs. ¶ Secꝺo sic oīs ꝙceptꝰ ē incōplexꝰ: ꝫ vox significat ꝙceptū. ꝯ oīs vox ē incōplexa. t sic diuisio ē insufficiēs. maiꝛ ꝓz. qꝛ intellectꝰ nō pōt plura sil intelligere ꝫ vnū tm. ꝯ oīs ꝙceptꝰ ē incōplexus.

¶ Tertio sic: oꝛō ē tm vna vox significatiua t ñ ꝓtinet plures voces cū sit vnū nom. igiꝫ male dꝛ ꝙ q̄dā ē vox ꝙplexa vt oꝛō ¶ Quarto sic oē ꝙplectēs vocē t significatū ē ꝙplexum: ꝫ oīs vox ꝓtinet vocē t sigtū. ꝯ q̄libet vox ē cōplexa t nulla ē incōplexa. ¶ Quinto sic. oīs vox ꝓponiꝫ ex lr̄is t syllabis q̄ grāmaticaliꝫ elemēta vocāꝫ. igiꝫ q̄libet vox ē ꝙplexa. ꝯ male

dr ꝙ aliq̄ ē incōplexa vt nomen vl verbum.

Ad argumēta añ oppo. Ad pri mū dr ꝙ lz vox incōplexa materialit pineat in voce cōplexa nō tm formalit tāq̄ pinens ad formā vocis complexe. ⁊ lz in voce plexa mane at forma vocis incōplexe tm illa se hz p modū materie respectu forme totius vocis plexe.

Ad secōm dr ꝙ lz intellect nr possibil nō possit intelligere plā sil p modū plurū: tm pt intelligere plā se hūtia p modū vni. qr plā simplicia ibi sūt sō vna plexiōe. Ad tertiū dr ꝙ si sumat oro p illa voce vl interiōe tūc est vox incōplexa. & si sūat p re sbiecta itētōi siue p significato illi vocis vt h sumit tūc ē vox cōplexa. Ad q̄rtū dr ꝙ si capiat plexio gña lit p q̄cūq; plexione reali vl etiā rois tūc cōcedit ꝙ oē plectēs vocē ⁊ significatū ē plexū & si capiat spāliter p vniōe plurū vocū significatiuaz vt h sumit in ꝓposito. sic maior ē falsa. Ad q̄rtū dr ꝙ lz vox significatiua ꝓcedat ex lris ⁊ syllabis tāq̄ ex elemētis. qr tm nō sunt voces significatiue. iō nō dz dici ꝙ sit vox plexa

Nomē ē vox significatiua ad placitū sine tpe cuius nulla ps separata aliq̄d significat finita ⁊ recta. Vox in ista diffinitione ponit loco generis. Significatiua ponit ad differētiā vocis non significatiue. Ad placitū ponit ad differētiā vocis significāt naturalit. Sine tpe ponit ad differētiā vbi quod significat cū tē pore. Cuius nulla ps separata aliq̄d significat. ponit ad dīaz oro nis cuius ptes separate aliq̄d significant. Finita ponit ad dīam nois infiniti. quod non ē nomē ꝑm logicū sz nomē infinitū vt nō homo nō equus. Recta ponit ad dīaz noim obliquoz vt cathoi cathoni q̄ nō sūt noia ꝑm logicū sz sūt noia obliq̄ vl casus noim. vn solus rectus ꝑm logicum dicitur esse nomen.

Postq̄ auctor definiauit d sono ⁊ voce q̄ sunt principia materialia priū orois. h ꝓsequit determinat de prib orois. s. d nomie ⁊ vbo. pusq̄ d tota oro eo ꝙ ptes ex q̄b fit aliq̄d totū naturalit p̄cedūt ipm totū: ⁊ qr nomē substaz significat a q̄ egredit act. vbū vo significat actū egredientē a subā. iō ꝓus definiat de nomie q̄ de vbo ipm sic diffinies. Nomē ē vox significatiua ad placitū sine tpe cui nulla ps sepa ta aliquid significat finita ⁊ recta.

Dro quo sciēdū ꝓmo. ꝙ vox in ista diffinitōe ponit loco gn̄is. qr vox hz mo dū gn̄is respectu voc significatie ⁊ n̄ significatie. ⁊ totū residuū ponit loco dīe. s. significatiua ad dīaz voc n̄ significatie. ad placitū ad dīaz voc naturalit significāt]. Nomē eni ꝓsideratū materialit q̄tū ad ipaz vocem ꝑm placitū ponit ad significādū. si tm ꝓsideret formalit sub ratione signi illo mō de necessitate ē signū. qr h est de ratione signi.

Secūdo sciēdū ē. ꝙ nomē significat p modū sube ⁊ p modū ptis manēt] ⁊ nō p modū fluxi ⁊ fieri. ⁊ qr tps ē mēsura motus ⁊ fluxi. iō nomē significat sine tpe qd ponit ad dīaz vbi qd significat cū tpe. ⁊ lz multa noia vt dies ānus ⁊ sil ia significēt tps nō tm cū tpe. Ad significare tpus ē de suo ꝑncipali significato importare tps. Sz significare cū tpe ē cū suo ꝑncipali significato importare vnā dīaz tpis vt pns vl pteritū. ⁊ h nulli noi ꝓuenit i q. differt a vbo. Deinde ponit. cui nulla ps separata aliq̄d significat. ad dīaz orōnis cui ptes separate aliq̄d significant. ⁊ ponit finita ad differentiam nominis infiniti. ⁊ ponit recta ad dīam nominum obliquorum.

Tertio sciēdū ē. ꝙ ꝑm logicū solū illud ē nomē qd pt esse subiectū enūciationis ⁊ de quo aliq̄d pt vere vl falsē enūciari. ⁊ qr nomē infinitū nō pt esse subiectū enūciatois qr nō significat aliq̄d determinatū de quo aliq̄d possit enūciari vere vl falsē. Silr nomē obliquū; qd nō significat p modū sube absolute & p modū dependēt] nō pt esse subiectū vbi. iō noia infinita ⁊ obliq̄ nō sūt noia ꝑm logicum. Itē nomē ē vox ꝑmo ⁊ p se significatiua: & nomē infinitū nō ē ꝑmo ⁊ p se significatiuū: & solū rōe nois finiti cui iungit negatio infinitās ⁊

nomẽ obliquũ solũ significat ex ꝓsequẽti rõe recti a quo descẽdit. Ideo noia infinita ⁊ obliqua non sunt nomina.

Quarto sciẽdum est ꝙ nomen infinitũ ẽ cuius ꝓuata ẽ certa q̃litas ⁊ determinata remanẽre, subaz infinita vt nõ ꝯ nõ equꝰ In noie eni ẽ subaz q̃ nimꝭ p q̃litate ⁊ ẽ q̃litas determinãs subaz. ⁊ negatio aduenies nomini ꝑ ꝓpositõez tollit illam qualitatem ⁊ compositionem eius cum subaz relinquẽs subaz indeterminatã ⁊ sic reddit nomẽ infinitũ. Sed ad ꝟ ꝙ aliqꝺ nomẽ infinitet requrunꝭ due ꝓditiones. Prima ẽ ꝙ hẽat q̃litate determinatã defectu cuiꝰ trãscedẽta vt res ⁊ eus capta in cõi. ⁊ infinita vt q̃s ⁊ aliq̃s. ⁊ sig̃ distributa vt ois q̃libet nõ ꝓnt infinitari. qz nõ hñt q̃litatẽ ⁊ determinatã subaz. Scõa e ꝙ tale nomẽ nõ sit negatiuũ ꝟ hẽat q̃litatẽ positiuã defectu cuius nemo nihil ⁊ silia non ꝓnt infinitari ex q̃bus patet intellectus diffinitionis.

Sed contra ꝓdicta arguit. Primo sic. nulla materia vere ꝓdicat de toto cõposito cũ nõ dicat totũ esse eius. ꝟ vox ẽ materia nois g̃ male dz ꝙ nomẽ ẽ vox Scõo sic. Fluxus ⁊ fieri mẽsurant tpe. ꝟ motus importat fluxũ ⁊ fieri ⁊ multa alia. g̃ motus qꝺ est nomẽ significat cũ tpe Tertio sic. ptes nois ꝓpositi significant aliqꝺ sepate sic̃ ptes hui⁹ nois eqferus ⁊ tñ ẽ nomẽ. g̃ male dz cuiꝰ ptes sepate nihil significãt. Quarto sic nomẽ infinitũ ꝓt esse subiectũ enũciatõis. vt discẽdo nõ ꝯ currit. ⁊ silr nomẽ obliquũ vt discẽdo regi⁹ intelligit. g̃ ipa sunt noia ꝑm logicũ. g̃ ꝓ diffinitionẽ. Quito sic. aliq̃s ẽ nomẽ infinitũ. ⁊ silr alt ⁊ reliquus. ⁊ tñ in ipis nõ est ꝓuata q̃litas determinata. qz nũq̃ hñerũt q̃litatẽ determinatã. g̃ ꝓ diffinitõez nois infiniti.

Ad argumenta ante oppo. Ad ꝓmũ dz ꝙ lz materia ꝓpe dicta q̃ ẽ matia ex q̃ in naturalibꝰ nõ verificet de toto ꝓposito. qz nõ dic totũ eẽ eiꝰ. tñ matia i q̃ ⁊ matia ꝑm modũ bñ ꝟificat de eo cuiꝰ ẽ. vt dicẽdo albꝰ ẽ hõ. mõ vox ꝑm modũ ẽ matia nois ⁊ hz silitudinẽ cũ matia rei artificiat in ꝟ ꝙ sic̃ matia rei artificiat ꝓdicat in recto de ꝓposito vt pz discẽdo domꝰ ẽ fũdamẽtũ pietꝭ ⁊ tectũ. ita etiaz materia ꝑm modum cuiusmõi ẽ vox respectu nois. Ad scõm dz ꝙ motꝰ dupliꝛ accipit. Uno mõ ꝑm suũ eẽ reale qꝺ hz i mobili. ⁊ sic nõ ẽ ens ꝓmanẽs ꝟ successiuũ. alio mõ ꝑm eẽ qꝺ hz i aia q̃ retinet ꝓmã ptẽ ipiꝰ motꝰ cũ aliis sequẽtibꝰ. ⁊ illo mõ ẽ ens ꝓmanẽs. ⁊ qz modꝰ significãdi eiꝰ immediate sumit a tali modo intelligẽdi quo ꝓcipit ab aia. iõ motꝰ ñ significat ꝙ modũ fluxꝰ lz significet fluxũ. iõ ñ significat cũ tpe Ad tertiũ dz. ꝙ si ptes nois cõpositi ꝓsiderent vt sũt ptes oris sic ꝟbñ aliqꝺ significãt. ꝟ si ꝓsideret vt sũt ptes nois ꝓpositi sic nihil significãt. ⁊ cã ẽ. qz ille ptes in noie ꝓposito ñ ponũt ad significandũ. ꝟ totũ nomẽ ꝓpositũ vno ꝓcepta significat suã significatũ vñ ptes huiꝰ nois eqferus in ꝟ noie nihil significat ꝙ se lz bñ significet vt sũt ptes huius oris eqferꝰ Ad q̃rtũ dz ꝙ si nomẽ infinitũ ꝓsideret vt nomẽ infinitũ ẽ: sic nõ ꝓt esse subiectũ enũciatõis. ꝟ si ꝓsideret inq̃tũ vtute intellectꝰ determinat ad aliqꝺ subiectũ finitum. vt nõ ꝯ capit ꝑ oĩa alia ptea ab ipo hoie fit subiectũ enũciatõis. ꝟ tũc ñ capit vt ẽ infinitũ ꝟ ꝙ modũ finiti. Dicit scõo ꝙ i hac oratõe regi⁹ intẽ ⁊ silꝭb⁹. obliquꝰ ñ ẽ subiectũ ꝟ notatuꝰ i tali oratõe intellectꝰ. vt pz resoluẽdo regi⁹ intẽst ꝟ ẽ aliqꝺ ẽ ptines regi Ad q̃ntũ dz ꝙ si capiat gñaliter nomẽ infinitũ ꝑ se illo qꝺ significat subaz infinitã ⁊ hz significatũ indeterminatũ. sic aliq̃s ⁊ reliquꝰ ꝟ sunt noia infinita. ⁊ silr noia ꝓnoia. Sz si capiat spãliter ꝑ illo qꝺ fit infinitũ ꝑ aduentũ negatõis ꝑ quo ꝟ diffinitur. sic non sunt nomina infinita. ideo hec diffinitio non ꝙuenit aliis a diffinito.

Verbũ est vox significatiua ad placitũ cũ tpe cuius nulla ps sepata nichil significat finita ⁊ recta. Cũ tpe poĩt ad dĩa. Sine tpe. Finita poĩt ad dĩa. vbi infiniti. vt non currit non laborat: q̃ non sũt ꝟba ꝑm dialeticũ sz ꝟba infinita. Recta ponit ad dĩam verborum obliquorũ vt curreba cucurri cucurrit currebat. q̃ non sũt ꝟba ꝑm dialeticũ sed ꝟba obliq̃. Un solũ ꝟbũ ꝑntis temꝑis indicatiui modi ꝑm dialeticũ dicitur esse ꝟbum. Reliq̃ vero verba eiusdẽ modi ⁊ aliorũ modorũ

dicũtur verba obliqua. Alie vero ptícule ponũtur hic eadẽ ratione qua ponebãtur in diffinitione nois. Et sciendũ est q dialeticus ponit tãtũ duas ptes orationis scz nomẽ et verbũ. Alias aũt appellat sincathegreumaticas. i. cũ alijs significatiuas.

Postq autor determinauit de noie qđ significat substantiã a qua egredit actus. qđ quidem nomẽ in ppositõe dr subiectũ ⁊ est materia ppositiõis. hic psequent determinat de verbo qđ significat actũ egredientẽ a substãtia: ⁊ est pdicatũ formale ppositiõis ipm primo sic diffiniẽs. Verbũ est vox significatiua ad placitũ cum tempore cuius nulla pars separata aliqđ significat finita ⁊ recta.

Ppter cuius intellectu primo sciendũ q in hac diffinitõe ponit vox loco generis ⁊ totũ residuũ ponit loco differẽtie. scz significatiua ad placitũ cuius nulla ps tc. ⁊ eadem rõne ponunt qua ponebant in diffinitione nois. Cũ tempe ponit ad differentiam nois qđ significat sine tpe. ⁊ ponit finita ⁊ recta ad differẽtiã verboꝝ infinitoꝝ ⁊ obliquorũ que ꝓm logicũ nõ sunt vba. In ista autem diffinitõne nõ ponit illa ptícula. ⁊ est sp eorũ que de altero dicunt nota. eo q nõ respicit naturã verbi nec de necessitate ponit. qr illa solum ponit de bene esse ad maiorẽ declarationem ⁊ non de necessitate.

Secũdo sciendũ est q omnis fluxus ⁊ fieri mensurat tempe. Tempus eni est mensura motus ⁊ fluxus ꝓm pus ⁊ posterius: ⁊ qr verbũ ꝓm suũ essentialẽ modũ significãdi significat p modũ fluxus ⁊ fieri. ideo omne verbũ significat cũ tpe. i. cũ ppio significato consignificat tps nõ tm capiẽdo tps ppríe put est nũerus motus. sed capiẽdo tẽpus generaliter p omni mõ tpis vt reperitur in qualibet mẽsura duratõis scz in eternitate ⁊ tpe ppríe dicto. sicut eni verbũ nõ sp significat verũ fluxum sed sufficit q significet per modũ fluxus sic non sp ꝓsignificat verũ tpus scz ꝓsignificat p modũ tpis.

Tertio sciendũ est q verbum infinitũ est cuius est ꝑtialis actus speciale remanente actu gñali infinito. Sicut eni in nomine est substãtia ⁊ q̃litas finiẽs talem substantiã. sic in omni alio vbo ab isto verbo est includit actus generalis q est esse. ⁊ actꝰ specialis siue res vbi que importat p principiũ illius vbi. ideo omne verbũ pter est resolubile p est ⁊ suũ principiũ. vt currit. i. est currẽs. ⁊ ido sicut in noie finito negatio remouens q̃litatẽ determinatã a substãtia facit nomẽ infinitum sic in vbo negatio tollẽs actũ specialẽ q determinat actũ generalẽ reddit verbũ infinitũ qđ se extẽdit tã ad ens q̃ ad nõ ens. Ex quo patet q tale verbũ nõ põt enũciari de subiecto: qr nõ significat aliquẽ determinatũ actũ q̃ p intellectũ dr de alio enũciari. ideo ꝓm logicũ nõ est verbũ vñ tale verbũ nõ põt esse infinitũ in orõne nec etiã infinitandũ est in orõe. qr negatio sibi aduenies in orõne negat compositionẽ actualem extremoꝝ ⁊ nõ cõpositionem intrinsecã ipius vbi.

Quarto sciendũ est q verba obliqua sunt vba ceteroꝝ temporũ ⁊ modoꝝ a pñti indicatiui modi quoꝝ aliq sunt obliq ꝓm tps tm vt ꝑteritũ ⁊ futuri indicatiui. Alia vbo ꝓm modũ tm vt pñtia aliorũ modoꝝ. Alia aũt ꝓm vtrũq vt ꝑterita ⁊ futura de alijs mõis. vñ talia vba obliq nõ pñt vere vl falso enũciari de aliquo nec faciũt p se ⁊ primo orationẽ veram vel falsam. Et qr solũ ꝓm logicũ illud est nomẽ qđ p se primo ⁊ nõ rõne alterius põt dici subiectũ enũciatõis. silr illud est verbũ apud logicũ qđ primo ⁊ p se ⁊ nõ rõne alterius vere vel falso pdicat. ideo ꝓm ipsum vba obliq nõ sunt vba. Vñ ꝓm ipm tm due sunt ptes orõnis. ⁊ capit specialiter ptẽ orõnis ꝑ pte reqsita necessario ad orõnẽ veram vel falsam. ⁊ nõ capit eã gñaliter sic grãmaticus q capit ptẽ orõnis ꝑ omni voce significatiua q ponit in orõne siue ponat vt ps pncipalis siue vt dispositio ptiũ rõne cuius ipe ponit octo ptes orõnis. ⁊ p hoc patet determinato diffinitõis ipius vbi.

Sed contra pdicta arguitur primo sic. vbũ significat p suã significatõez § significatio ẽ de natura vbi cũ vtus significãdi sit de rõe ei⁹. g̃ vbũ significat naturalit ⁊ nõ ad placitũ. Scdo sic. creare est verbũ ⁊ tm nõ significat cũ tpe. qr ñ significat fluxũ ⁊ fieri § actionẽ que fit in indiuisibili. g̃ male

ponit cū tēpe. ¶ Tertio sic. littere ⁊ syllabe sunt partes verbi ⁊ sunt significatiue sepa⸗te. ⁊ q⁹ sicut voces significāt cōceptus: ita li⸗tere vel syllabe significāt voces. ergo partes verbi aliquid sepate significant. ¶ Quarto sic. Verbū infinitū potest p̄dicari in oratōe. ergo est verbū. añs patz. q⁹ significat actuz cōmunē enti vel non enti. sed oīne cōmuni⁹ pōt p̄dicari de suis inferioribus. ergo tale v̄bum apud logicū dicit verbū. ¶ Quinto sic Iste ꝓpōnes sunt vere. Adam fuit. antix ps ent. ⁊ tamē ibi p̄dicātur verba obliqua. ergo verbum obliquū pōt vere p̄dicari ꝺ alio. igi tur est verbū ſm logicū.

Ad argumēta ante oppoſita

Ad primū dicitur ꝙ si verbū consideret⁹ for⸗maliter in rōne signi: sic virtus significādi ē de ratōne ⁊ de natura eius. ꝫ hic hoc modo non capit. Sed si cōsideret⁹ materialiter i ra tione vocis: sic significatio non ē de rōe eius seu natura: ꝫ sibi attribuitur ad placitum. Et hoc modo intelligit⁹ in ista diffinitōne referē do ad placitū ad ipam vocem. q⁹ significan⸗tium ad placitū refertur ad vocem. ¶ Ad se cūdū dicit⁹ ꝙ creare ñ significet fluxū realē q̄ mēsuretur tpe. ꝫ significat ꝑ modum fluxus ⁊ iferi. ideo significat sub modo tpis. ⁊ hoc sufficit. ¶ Ad tertiū dicit⁹ ꝙ si capiat⁹ littera ꝑ figura scripta in aliqua supficie: tūc littere et syllabe sunt significatiue vocū. ꝫ sic non sūt partes v̄bi. Sed si capiatur littera ꝑ voce in⸗diuisibili significata per illā figuram que ꝑ⸗prie dicit⁹ elemētum: tunc littere ⁊ syllabe bñ sunt ptes verbi ꝫ nō sunt significatiue. ¶ Ad quartū dicitur. ꝙ oīne cōmunius determina tū potest p̄dicari de suis inferioribus: ꝫ com muni⁹ indeterminatū ⁊ infinitū quod nō po test accipi ꝑ intellectum ꝑ aliquo certo ⁊ de terminato non predicatur de suis inferiorib⁹ modo sic ē de verbo infinito. ¶ Ad q̄ntū ꝺz. ꝙ verba p̄terita ⁊ futura indicatiui modi nō p̄dicātur vere de aliquō nec faciūt oratōnem verā vel falsam inc̄ptum obliqua sunt: ꝫ solū inc̄ptum includūt pñs tem⁹ indicatiui modi Iuxta illud. ꝓpōnes de p̄terito vel de futo non sunt vere vel falsē nisi ꝑ reductōnem ad illas de pñti. Unde ista nō est vera. Adam fuit. nisi quia ista fuit vera. Adā est. Et simi⸗liter de futuro suo modo.

Oratio ē vox significatiua ad placitum cuius ptes se parate aliquid ſumificāt. Cui⁹ ptes sepate aliq̄d sig̃ficāt. hꝰ totum ponitur ad differētiā nomi nis ⁊ verbi quorū partes sepa⸗te nihil significant. Alie vero p⸗ticule ponūtur hic eadē ratiōe q̄ in diffinitione nominis et verbi ponebātur.

¶ Postq̄ determinatū est de noie ⁊ verbo q̄ sunt partes materiales enūciatōnis. Hic cō⸗sequēter auto⁹ determinat de oratione: que est genus enūciatōnis. ⁊ quia diffinitio explicat esse rei. diuisio vere posse siue sepatōez eius. ⁊ esse p̄cedit talē sepatōnem ptium ei⁹. ideo anteq̄ diuidat oratiōem: ponit eius diffiniti⸗onem que talis ē. Oratio ē vox significatiua ad placitū cuius partes sepate aliquid signi ficant.

¶ Pro quo sciendum ē primo. ꝙ oratio accipitur tripliciter,. Uno modo ꝑ re subiecta intētioni ſm se. ⁊ illo modo ñ dif⸗finitur hic: quia ē vox complexa: ⁊ comple⸗xorum inc̄ptum huiusmodi non ē diffinitio. Alio modo potest capi absolute ꝑ illa intē⸗tione vel illa voce significatiua q̄ ē oratio. et sic iterū non diffinit⁹ hic. quia ptes eius sepa rate nihil⁹ significarēt. Tertio modo capitur ꝑ illa intētione vt est significatiua rei subie⸗cte que ē significatū eius. ⁊ illo modo hic dif finitur. Sicut em̄ homo diffinit⁹ sub illa voce homo. ⁊ ꝑ significato eius quod ē animal ra tionale. ita similiter hec vox oratio diffinitur ꝑ suo sig nificato pro quo ē vox q̄dam com⸗plexa.

¶ Secundo sciendum est. ꝙ li⸗cet oratio non sit vna vox incōplexa: ē tamē vna per complexionē. Et pōt dici vna ꝓpter duas causas. Primo ratōne forme. quia ibi est vnitas ordinis ⁊ complexiōis plurū vo⸗cum significatiuarū que sub tali forma vniū⸗tur. Secundo ex parte finis. quia p̄dicte vo⸗ces vniūtur ad significandū vnū conceptum cōplexum. iō in diffinitiōe oris bene pōitur vox tāq̄ genus.

¶ Tertio sciendum est. ꝙ licet oratio non fuerit p̄ria ⁊ ꝑ se imposita ad sig⸗

gnificandū: tamē fuit ex cōsequēti ratiōe īm-
positionis suarum partiū. Per hoc em̄ ꝙ p-
tes sunt significatiue oro composita ex ipsis
trahit suū significatum. ⁊ tamē habet signifi
catum distinctū ab illis: quia ille partes sig-
nificāt conceptus simplices. oratio vero per
se ⁊ pmo significat cōceptum cōplexum. Et
eodem modo pōt dici oratio significare ad
placitum rōne impositōis suarū partium q̄
facta ē ad placitū: licet oratio ꝑm se nō signi
ficet primo ad placitū. ideo in diffinitōe ora-
tionis cōuenienter poīt significatiua ad pla
citum rōne differētie: sicut in diffinitōib⁹ no-
minis ⁊ verbi. Et ibi ponīt cuius ptes sepa
te aliquid significant ad differētiam nomis
⁊ verbi.

¶ Quarto sciendum ē. ꝙ duplices sunt partes oratōnis. Quedam sunt remote: vt littere ⁊ syllabe. ⁊ quedam propinque: vt nomē ⁊ verbum. Prime autē nō sunt significatiue. nec sunt ptes orationis nisi ꝑm quid. Sed alie sunt significatiue que ꝓprie dicunt partes oratōnis de q̄bus intelligitur in ista diffinitōne. Et p hoc habetur declaratio huius diffinitōnis oratōnis que satis cōcordat diffinitioni eius sic posite a Prisciano Oratio ē cōgrua dictionū ordinatio pfectā sententiāq̄ demōstrans ex modis significandi causata.

¶ Sed cōtra predicta arguitur Primo sic. Nullū complexū potest diffiniri cum nō habeat vnū esse. oratio ē quid cōplexum. ergo male hic diffinitur. ¶ Secundo sic. Nulla quātitas ē vox: cum vox sit qredā qualitas. oratio autē ē quedaz quantitas: cū sit species quātitatis discrete. igit̄ male dicit ꝙ oratio est vox. ¶ Tertio sic. Omnis vox significatiua ad placitū habet aliquod significatum ꝓprium. oratio non ē huiusmōi: quia non significat nisi ratōne suarum partiuz. ergo male dicit. oro ē vox sīficatiua ¶ Quarto sic. Nullum significās de necessitate significat ad placitū. ꝫ illa oratio homo currit. in ꝓpria eius formatōne significabat suū significatū. s. hoiem currere. nec poterat aliud significare. Et similiter quelibet alia oratio. ergo oratio non significat ad placitū primi imponentis. ¶ Quinto sic: dicendo sic. curro. pluit. sunt ōrones. ⁊ tamē partes eius sepate nihil significant. igitur male ponīt: cuī ptes sepate aliquid significant.

¶ Ad argumēta ante opposita Ad primū dicit ꝙ nullū complexū complexe definitū potest diffiniri. qa ibi nō esset explicatio vnius diffiniti ꝑm nomē. cū complexū significatum incōplexe sub voce incōplexa bñ diffinit. ⁊ sic est in ꝓposito. ¶ Ad secōm dicit. ꝙ si capiat oratio p mēsura platōnis: sic est quantitas discreta. nec illo modo hic diffinit Sed si capiat p voce significatiua complexa sicut capitur in ꝓposito sic non ē quātitas. ꝫ q̄tum ad suū materiale ꝙ est vox quedaz: est qualitas. ¶ Ad tertium dicitur. ꝙ iz oro trahat suū significatū causaliter ex suis partibus: tamē non trahit illud formaliter a partibus: ꝫ habet ꝓprium significatū ratōne ꝓpositōis ptiū. ⁊ illud ē cōceptus complexus significato⁹ suarum partiū. ¶ Ad quartū dz. ꝙ illud q̄ dō de necessario significat suū significatuz non significat per se ꝑmo ad placitū ꝫ ex ꝓsequēti. ⁊ sic ē de oro e q̄ sīficat ad placitū ꝓpter impositōnem suarū partiuz facta ad placitū. ꝫ supposita tali impositōne partium oratio composita ex ipis necessario habet significatū determinatū. ¶ Ad quintum dicit ꝙ ille voces. curro: pluit. ⁊ similes ex vi ꝑmonis non sunt ōrones ꝫ verba tm̄. ꝫ virtute intellectus q̄ subintelligit suppositiuz. vt curro: tantū valet sicut ego curro. ⁊ pluit: sic deus vel natura pluit. ⁊ sic de similib⁹.

¶ Orationū alia pfecta alia imperfecta. Perfecta ē illa que pfectū sensum generat in animo auditoris. vt homo currit. Imperfecta ē illa que imperfectum sensum generat in aīo auditoris vt homo albus. ¶ Orationū pfectarū alia īdicatiua. vt homo currit. alia imperatiua. vt petre fac ignez. Alia optatiua. vt vtinam essem bonus clericus. alia cōiunctiua. vt si veneris ad me

dabo tibi equũ. alia dep̃catiua. vt miserere mei deus. Harum aũt orationũ sola indicatiua dicitur esse propositio.

Postq̃ autor posuit diffinitõem oronis que explicat ipam a pori. hic ꝓsequit ponit diuisionẽ eiꝰ q̃ explicat ipam a posteriori. ipam sic diuidẽs. Oronũ alia pfecta alia impfecta. Cuius diuisionis rõ ẽ. qz ois oro repñtat aliquẽ sẽsũ intellectui. vel q̃ repñtat sensũ pfectũ: et sic ẽ oro pfecta. vel impfectũ: et sic ẽ oro impfecta

¶ Pro quo sciendum ẽ primo. q̃ sensus pfectꝰ ẽ ille q̃ perfecte terminat actũ intellectꝰ nõ suspẽdẽs aim audiẽtẽ ad inq̃sitionẽ alterius req̃siti ad suã intellectõez. vt cũ cũ dicit. hõ ẽ aial. ibi ẽ sntia cõpleta nõ requirẽs additõem alterius vt cõplete intelligatur Sed sensus impfectꝰ est ille q̃ non terminat perfecte actũ intellectꝰ: ꝫ indiget alio vt cõplete intelligat. vt dicẽdo. hõ albus. ibi ẽ sẽtẽtia incõpleta et impfecta in q̃ intellectꝰ audientis nõ perfecte terminat. io ẽ ibi sensus imperfectꝰ. Vñ pz q̃ ꝑ nõ capit sensꝰ p potẽtia sẽsitiua aie: ꝫ capit p sntia q̃ ẽ sigficatio oronis

¶ Secũdo sciẽdum ẽ q̃ oratio pfecta ẽ illa q̃ pfectũ sensum gñat in aio auditorꝭ. i. in intellectu audientis ipam. Per hoc em̃ q̃ ipa pñtat auditui: sua spẽs defert ad intellectũ. et intellectꝰ cognoscẽs sigficatões terminoꝝ apphẽdit p illas significatões sensum oronis. Et ita oro pfecta mediante sua spẽ et silitudine gñat pfectũ sensum in intellectu audientis. Sed oro impfecta dr illa q̃ impfectũ sensum gñat in aĩa auditorꝭ. Et ibi capit generat vt dicit aptitudinẽ et nõ actũ. qa talis oro nõ sp generat sensum in actu: ꝫ bene fm aptitudinem.

¶ Tertio sciẽdum ẽ q̃ oratio pfecta diuidit p oronem indicatiuã. impatiaz optatiuã. cõiunctiuã. et depcatiuã. quarũ sic hr̃ sufficiẽtia. qz ois oro pfecta explicat pfectum sensũ. vel q̃ explicat ꝺceptũ intellectꝰ. vel affectũ appetitꝰ. Si ꝺceptũ: hoc ẽ duplic vel explicat talẽ ꝺceptũ cathegorice et determinate. et sic est indicatiua. aut dubitatiue et cõditionaliter: et sic ẽ cõiũctiua. Si explicat affectũ: hoc ẽ dupl̃r. vel ptinet ad appetitum cõcupiscibilẽ: et sic ẽ optatiua. vel irascibilẽ: et hoc dupl̃r. qz vel denotat impiũ q̃ fit ad minores: et sic ẽ impatia. vel depcatõez q̃ fit ad maiores: et sic ẽ depcatia. Et hec ẽ diuisio genens i suas spẽs. et sil̃it p̃cedẽs. qz si oro nõ sit verũ genꝰ et fm rẽ: tñ ẽ genꝰ fm modũ et diuidit ad modũ diuisiõis gñis. et sil̃r oro pfecta. Et iõ diuisiões sb diuisiõe gñis ponẽt.

¶ Quarto sciẽdum ẽ q̃ oratio indicatiua ẽ cuius vbũ ꝓncipale ẽ indicatiuũ. et impatia cuius verbũ ꝓncipale ẽ impatiuum. et sic de aliis suo mõ. Et qz verbũ indicatiuum ceteris ẽ pfectius. iõ oro indicatiua ceteris pfectior est. ideo oratio indicatiua sigficat verũ vel falsũ eo q̃ alie nõ dicũt determinate aliqd eẽ vel nõ eẽ. ꝫ sola indicatiua rõne vbi indicatiui. iõ ipa sola dr ꝓpõ vel enũciatio. Ex q̃ bus apparet diuisio oratõis et diffinitõnes mẽbrorũ ei. et diuisio oratõis pfecte.

¶ Sed contra p̃dicta arguitur ꝓmo sic. Nihil ẽ pfectũ cui põt fieri additio. ꝫ cuilibet oroni põt fieri additio. g̃ nulla oro ẽ pfecta. ¶ Secõ sic. oẽ qđ hz debitã ꝓpositõz materie et forme ẽ pfectũ. dr em̃ pfectũ cui nihil deest de req̃sitis ad suũ ꝓplemẽtũ: ꝫ ois oro hz debitã cõpositõnez matie et forme. g̃ ois oro ẽ pfecta: et sic diuisio ñ valet. ¶ Tertio sic. nulla oro agit i aio auditorꝭ. igit nulla generat pfectũ sensũ i intellectu. añs tñp̃r pbat ¶ Pro io qz oẽ qđ agit ẽ suppositũ. ¶ Secõ quia oro nõ pñtat intellectui. qz vox nõ ptinet ad intellectũ. ¶ Tertio qz intellectꝰ ẽ impassibilis: cũ sit immaterialis et passio oriat a materia. g̃ oro nõ agit i intellectu. ¶ Quarto sic. Aliq̃ est oro pfecta infinita. quia talis ꝓponit ex nomine et vbo. et tñ talis nõ ponit i diuisiõe oronis pfecte. igit illa nõ ẽ bona. ¶ Quinto sic. ista oro optatiua. vellẽ esse bonus clericus sigficat verũ vel falsum. ergo nõ sola indicatiua significat verum vel falsum.

¶ Ad argumẽta ante opposita

Ad primũ dicitur. q̃ aliquid dicitur perfectum dupliciter. Uno modo simpliciter et absolute cui nulla simpliciter potest fieri additio. et sic oratio non est perfecta: sed solꝰ deus. Alio modo in genere vel in specie cui nihil deest de requisitis ad suam perfectõnem in genere vel in specie: Et sic oratio dicitur perfecta: et sibi non potest fieri additio essentialis requisita ad suũ genus vel speciem:

ꝫ accidentaľ ¶ Ad secundū dicaľ ꝙ lz oīis oratio possit dici pfecta pfectōne primaria q̄ resultat ex compositōne materie ⁊ forme ei⁹ que est eius modus ꝓferendi: tamē non oīs est perfecta pfectōne finis oratōnis q̄ est rep sentatio cōceptus cōplexi. ¶ Ad tertium dz. ꝙ oratio non agit p modum efficientis ⁊ tā ꝙ quod. qz hoc cōuenit soli suppositō: tamē bene agit p m odū forme vel instrumenti vel tā ꝙ quo. Dicitur secūdo ꝙ ipa preseruaľ ex cōsequēti intellectui ꝼm suam spēm lz nō ꝼm se. Dicit tertio. ꝙ licet intellect⁹ non sit passi uus passione corruptiua: tamē bene ē passi uus passiōe pfectiua. qua pōt pfici per ipm intellectum. ¶ Ad quartū dicatur. ꝙ licet o ratio infinita habeat nomē ⁊ verbū obliquū non tamē rectū. q̄a non pfectū sensum gene rat in aio. ideo non est oratio pfecta. nec debu it poni in diuisione eius. ¶ Ad quintum dz. ꝙ ista. ego vellem esse bon⁹ clericus. si consi deretur vt optatiua est ⁊ vt explicat desideri um non ē vera neq; falsa. ꝼ si consideretur vt virtualiter includit vnā indicatiuā. s. ista vo luntas mea ē ꝙ essem clericus. sic ē vera vel falsa. Et ita dicendum ē de similibus.

Propositio ē oratio verū vel falsum significans indicādo. vt homo currit. Propositionū autē alia categorica alia ypothetica.

¶ Postq̄ auct⁹ determinauit de oratōe que ē genus enūciatōnis. hic cōsequēter determi nat de ipsa enūciatione de qua principaliter intēditur in hoc primo tractatu. ⁊ ipam primo diffinit sic sub nōie ppōnis dicens. Propō ē oratio verū vel falsum significās indicando In qua diffinitōne ponit ozo loco generis. verum vel falsum significās. ad differētiam orationū impfectarum ⁊ aliarū perfectarum ab indicatiua. Et ponitur indicādo ad maio rem explitatōnem scz ad ostendendū ꝙ sola indicatiua dicaľ ꝑpō. ⁊ q̄uis hoc possit intel ligi per hoc ꝙ dicitur verū vel falsum signi ficās: non tamen eque explicite. ideo illa ps non supfluit: q̄uis etiam aliqua ꝑpō ypo thetica non sit indicatiua: non tamē signifi cat verum vel falsum nisi p reductōnem ad indicatiuam.

¶ Pro quo ē sciendum primo. ꝙ ꝓpositio ⁊ enūciatio dicunt idem realiter ꝼ differūt rōne quid nominis. Nam dicit enū ciatio inq̄tum p ipam extra intellectum nun ciatur predicatū de subiecto. Dicit em enū ciatio ab e quod ē extra. ⁊ nūcio: quia ipsa ē quasi nuncius intellectus nūcians cōceptū intentionem extra intellectum. Sed dicaľ pro positio inq̄tum ponit pro alio. s. p conclusi one inferēda in argumētatiōe: ꝼ quia idē sūt realiter ꝑpō ⁊ enūciatio. ideo habēt eandem diffinitionem ēssentialem. Unde diffinit enun ciatio. ꝙ ē oratio in qua verum vel falsum ē. ⁊ hec est eadem cū diffinitōne ꝑpōnis. ⁊ iō diffinitur enūciatio sub nomine ꝑpōnis. q̄a hic consideratur inq̄tum ordinatur finaliter ad silogismum.

¶ Secūdo sciendū ē ꝙ significare verum ē significare aliquid ita esse sic est. vel aliquid ita non esse sicut non ē. Et si gnificare falsum ē significare aliquid esse vt non esse aliter q̄ est. ideo ꝑpō significat ve rum quādo repsentat compositōnem adeq̄ te sicut est. ⁊ significat falsum quā do repsen tat illam compositōnem inadequate ⁊ aliť q̄ sit. Ex quo patet ꝙ veritas ꝑpōnis ē ade quatio eius ad suū significatum. ⁊ falsitas ē inadequatio. Patet vlterius ꝙ primum signi ficatum ⁊ formale ꝑpōnis ē compositio ex tremoꝝ. ⁊ verum vel falsum sunt significatū materiale ⁊ secundariū ꝑpōnis. Ipa em primo significat illā compositōnem. Et dicitur verū vel falsum q̄tum ad modos repsentā di illam compositōnem. Et p hoc pz decla ratio diffinitōis ꝑpōnis.

¶ Tertio sciēdum ē ꝙ propositio in cōmuni diuiditur in ꝑpōnem categoricam ⁊ ypotheticam. Cuius diuisionis rō est quia omnis ꝑpositio est oratio vera vl falsa vel ꝑ talis oratio componit immediate ex ter minis vel ex plurib⁹ oriōnibus. Si primum: est categorica. Si secūdū: est ypothetica. Et hāc diuisionē ponit aristoteles aliť b mō Enunciationū aliqua est vna simpl'r que di citur categorica. alia ē conīūctōne vna que dicit ypotetica.

¶ Quarto sciendum est ꝙ ista diuisio dicitur dari penes substātiam ꝑpōis quia ꝑpō categorica et ypothetica diffe runt ꝼm materiam ⁊ formam ipārum. Et ex cōsequēti ꝼm totā substātiā. q̄a categorica

habet subiectũ ⁊ predicatũ materiale ꝑ materna. ⁊ hꝫ copulam verbalẽ ꝑ forma. Ypothetica vero hꝫ duas cathegoricas ꝑ materna. ⁊ coniũctionẽ vnientẽ ipas ꝑ forma. ⁊ per hoc patet declaratio huiꝰ diuisiõis.

¶ Sed contra p̃dicta arguitur Primo sic. nulla distincta de se nunicẽ verificãtur: cum distinctio semꝑ includat oppositõez ⁊ in ea fundet. ꝫ ꝓpõ ⁊ oro distinguũtur: cũ oratio sit cõmunio: ꝓpõne. igit male dicitur ꝙ ꝓpõ est oro. ¶ Secũdo arguit sic. In bona diffinitõne non debẽt poni oppositа. ꝫ in ista ponũtur verũ vel falsum que sunt opposita. ergo non ẽ bona. ¶ Tertio arguitur sic. Qis oratio que semꝑ significat suũ significatum ad qꝺ ẽ imposita ad significãdũ ẽ vera. ꝫ ois ꝓpõ repñtat suũ significatũ. vt hec ꝓpositio. homo currit. semꝑ significat hoiem currere siue currat siue nõ. ꝯ ois ꝓpõ semper significat verũ ⁊ nũq̃ falsum. ¶ Quarto sic Dẽbra diuisiõis ꝓpõnis non sunt oppositа. qꝫ vnũ in alio cõtinet vt pars alterius. qꝫ cathegorica ẽ pars ypothetice. igit illa diuisio est insufficiẽs. ¶ Quinto sic. Hec ꝓpositio. tm̃ homo currit. ẽ ꝓpõ. ⁊ tm̃ non ẽ cathegorica. qꝫ continet plures cathegoricas. nec ypothetica: cum nõ sit ibi coniunctio vniens plures cathegoricas. ꝯ diuisio illa ẽ insufficiens.

¶ Ad argumẽta ante oppositа Ad primũ dicit ꝙ illa que sunt distincta eẽntialiter vt oppositа vel desperata de se nunicẽ nõ verificãtur. ꝫ illa que distinguũtur accidẽtaliter tm̃: vt supius ⁊ infeꝛ bene verificãtur de se nunicẽ. ⁊ hoc modo solũ distinguũtur ꝓpositio ⁊ oro. ¶ Ad secũdũ dicit ꝙ si cõsideretur oppositа vt oppositа sunt ⁊ destruũt se nunicem sic non debẽt poni in eadẽ diffinitione. ꝫ si considerẽtur vt circũloquũtur aliq̃d supius ipoꝛtum. vel vt explicãt diuersas passiones inferioꝛ diffiniti: sic bene ponũtur diuisiũctie i eadẽ diffinitõe. ⁊ sic ponit verꝫ ⁊ falsũ i eadẽ diffinitõe ad circũloquẽdũ ꝓpriaz passiõz ꝓpõis ⁊ diuisaꝫ passiões suoꝛ iferioꝛ ¶ Ad tertiũ dicit ꝙ oratio non dicit vera eo ꝙ repsentat suũ significatũ. ꝫ qꝫ repñtat ipm adequate. iõ maioꝛ rõnis ẽ falsa. ¶ Ad qꝫtum dicit ꝙ cathegorica materialiter continet in ypothetica tãq̃ ptes ad materiã eiꝰ nõ tm̃ formaliter tãq̃ ptes ad formam eiꝰ. Et ibi maneat cathegorica sm̃ formã eius tamẽ illa forma se habet ꝑ modũ materne respectu ypothetice. ideo non manet ibi forma liter. ⁊ sic bene opponũtur ille ꝓpões sm̃ suas formas. ¶ Ad qntum ꝺr. ꝙ illa. tm̃ hõ currit. ẽ formaliter cathegorica: qa soluz ponit formaliter vnã cathegoricã ꝓiacentẽ eiꝰ. ꝫ est virtualiter ypothetica. qꝫ virtualiter ⁊ implicite continet duas cathegoricas cõiũctas copulatiue: vt ꝑz in resolutõne eius.

¶ Cathegoꝛica est illa q̃ habet subiectũ ⁊ p̃dicatũ ⁊ copulã tãq̃ ꝓncipales ptes sui: vt homo currit. In hac em̃ ꝓpositione homo ẽ subiectũ: currit vero p̃dicatũ ⁊ quod cõiungit vnũ cũ altero est copula. vt patet resoluendo. homo currit id ẽ homo ẽ currẽs. ibi homo est subiectũ ⁊ currẽs p̃dicatũ. ⁊ illud v̊bũ est dicit esse copula qꝫ copulat vnũ cũ altero. Et dicit cathegoꝛica a cathegoꝛisoas. quod idẽ est sicut p̃dico p̃dicas. Ũ dicit cathegoꝛica id est p̃dicatiua. Subiectũ ẽ illud de quo aliquid dicit scilicet predicatũ. ¶ Predicatũ est quod dicit de altero scilicet de suo subiecto.

¶ Postq̃ autoꝛ posuit diffinitõnem ꝓpõnis ⁊ eius diuisionẽ in cathegoꝛicam ⁊ ypothetica Hic consequẽter incipit determinare de membris illius diuisionis. Et quia ꝓpositio cathegoꝛica pars est ꝓpositõnis ypothetice. ⁊ ꝑs naturaliter precedit totum quod ipa cõponit. ideo prius determinat de ꝓpõne cathegoꝛica ꝙ ypothetica: ipam sic diffinies. Propositio cathegoꝛica est illa que habet vnum subiectum. vnã copulam. ⁊ vnũ predicatum tãq̃ principales ptes sui.

¶ Circa quo primo sciẽdum est ꝙ in hac diffinitõne ꝑ hoc relatiuũ illa intelligit genus diffinit. s. propositio. Est em̃ re-

latiuū idēptitatis substantie ⁊ supponit pro suo antecedēte quod ē ꝓpositio. ideo dat intelligere genus diffiniti. Et totuz residuū ponitur ad differētiam yporhetice ꝓpositionis. in qua lz sint subiectum. p̄dicatū ⁊ copula: ñ tamē tāq̄ ptes principales sui: ꝫ sicut minus principales ⁊ remote. Et per subiectū ⁊ p̄dicatum intelligit materia ꝓpositōnis cathegorice. ⁊ per copulā intelligitur forma ptis. ⁊ sua forma totius ē esse vnituz resultans ex vnione copule p̄dicati ⁊ subiecti. ideo p hāc diffinitōnem explicatur natura ꝓpositionis cathegorice.

¶ Secundo sciendū ē q̄ in omni ꝓpositōne cathegorica dicit aliquid de aliquo. Et ideo in qualibet ꝓpōne cathegorica tria req̄runtur. Primo req̄ritur illud de quo aliquid dicitur. s. subiectum. Secūdum ē illud quod dicit de aliquo. s. p̄dicatum materiale. Tertiū est illud p quod vel mediante quo vnū dicit de alio qđ est copula vel predicatū formale ipius ꝓpositōnis. Et dicitur cathegorica quasi p̄dicatiua. a cathego. as. qđ est idem quod p̄dico as. quia semper ibi p̄dicatur aliq̄d de aliquo. Et magis dicitur p̄dicatiua a p̄dicato q̄ subiectiua a subiecto. quia p̄dicatum in ipa habet ratōnem forme. subiectum vo rōem materie. modo a forma lior debet fieri denoīatio. Et ideo dicitur hec denoīatio principaliter et pte predicati formalis qđ est copula.

¶ Tertio sciendū ē q̄ subiectuz ꝓpositōnis dicit illud de quo dicit aliud. s. p̄dicatum. ⁊ p̄dicatum ē illud quod dicitur de alio. s. de subiecto. Duplex tamē reperitur predicatum. s. materiale quod vnit cū ipo subiecto p copulā. ⁊ p̄dicatum formale qđ vnit p̄dicatū materiale cū subiecto: quod est copula. vt in hac ꝓpōne. homo est animal. hoc verbū est. dicit predicatū formale. ⁊ animal dicitur p̄dicatum materiale. Et q̄nq̄ in ꝓpositione p̄dicatum materiale ⁊ formale p̄m vocem ⁊ realiter distinguūtur. Q̄nq̄ vo differunt rōne tm̄ ⁊ non p̄m vocē. vt hic. hō currit

¶ Quarto sciendū ē q̄ propositionum cathegoricarū queda sunt de secūdo adiacēte in q̄bus non ponit aliqđ p̄dicatum p̄ter illud verbū est. vt hic. homo ē. Alie sūt ꝓpōnes de tertio adiacēte. in q̄bus p̄ter illđ verbum est. ponit p̄dicatum materiale. vt homo ē animal. Et in ꝓpōnibus de tertio adiacente p̄dicatum materiale ⁊ formale p̄m vocem distinguuntur ⁊ formaliter. Sed in illis de secūdo adiacēte non distinguūtur realit: ꝫ rōne tm̄. hoc modo. q: tale verbum significat quēdam actū p modū fluxus ⁊ fien. ⁊ imponat illū vt fluit ab agēte ⁊ recipit a patiēte rōne cuius verbū significat p modū actionis vel passionis ⁊ dicibilis de alio. ⁊ ratiōe actus verbum dicit id qđ vnitur cū subiecto ⁊ habet ratōnem p̄dicati materialis. ꝫ in q̄ꝫ tum respicit id cui est. s. id a quo fluit vel a q̄ recipitur ē vnitiuū sui ipsius ad subiectum. et habet rōnem p̄dicati formalis. ideo in ꝓpositione de secūdo adiacēte p̄dicatū materiale ⁊ formale rōne distinguūtur.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur primo sic. Tm̄ due sunt ptes principales orationis. s. nomē ⁊ verbum. g̃ ꝓpō cathegorica non habet tres ptes principales. ¶ Secūdo arguit sic. In ista ꝓpōne. hō est. nō reperiunt subiectum ⁊ p̄dicatū ⁊ copula: ⁊ tm̄ ē cathegorica. igitur diffinitio non conuenit oīi cōtento sub diffinito. ¶ Tertio arguit sic. in ista ꝓpōe. hō ē hō. hō ē subiectuz. ⁊ tm̄ de ipo non dicitur aliud: cum idē p̄dicetur ō seipo. ergo male diffinitur subiectum de quo aliud dicitur. ¶ Quarto arguitur sic. Subiectū ⁊ p̄dicatum opponūtur. q: de ratione subiecti est esse sub. ⁊ p̄dicati esse supra. g̃ p̄dicatum non pōt dici de subiecto. ¶ Quinto arguit sic. Idem nō pōt esse diffinibile ⁊ diffinitum respectu eiusdē. q̄a sic idem ignot⁹ et notus esset respectu eiusdem. ꝫ subiectū diffinitur p predicatum. g̃ male diffinit p̄dicatum per subiectum.

¶ Ad argumenta ante oppositā. Ad primū dicit q̄ lz sint tm̄ due ptes orōis essentialiter distincte q̄tum ad modos significandi. s. nomen ⁊ verbū. tm̄ sūt plures accidentaliter distincte sez q̄tum ad situm ⁊ numerum eaz in ꝓpositōne. Et sic distinguuntur p̄dicatum materiale ⁊ subiectū ꝓpōnis. ¶ Ad secundū dicit q̄ licet in illa ꝓpositōe. homo ē. predicatum ⁊ copula non distinguātur p̄m vocem ⁊ realiter: tamē distinguūtur rationē. vt p̄us visum est. Et ideo potest resolui in istam. homo ē ens. vbi p̄dicatuz ⁊ copula vocaliter distinguūtur. Et similiter q̄libet ꝓpositio in qua ponūtur nomē ⁊ verbuz

nota q̄ [illegible]

tm: potest resolui p participium illius verbi. ⁊ per hoc verbum est. vt homo legit. id ē hō mo ē legens. Ad tertiū dicit' q̄ i illa. hō ē hō. lz p̄dicatum non sit realiter aliud a subiecto. est tamē aliud fm situm ⁊ numerū vocis. ⁊ hoc sufficit. quia nō sumitur hic aliō p̄ prie vt dicit diuersitatem ēntialem. Ad quartum dicit' q̄ subiectū ⁊ p̄dicatum accepta formaliter q̄tum ad intentiones subiecti ⁊ p̄dicati opponūtur. ideo ista ē impossibil': subiectum ē p̄dicatū. tamē ipa accepta materialiter q̄tum ad illud qō sunt nō opponūtur. ⁊ hoc modo vnū dicitur de alio. Ad quintū dicit' q̄ lz in entibus absolutis idē nō sit diffiniens ⁊ diffinitū: tn̄ bene est in relatiuis in quibus vnum potest esse magis ⁊ minus notum altero fm diuersas rōnes. Et huiusmodi sunt subiectum ⁊ p̄dicatum. ⁊ ideo p seinuicem conuenienter p̄nt diffiniri.

Propositionū cathegoricarum alia vniuersalis. alia particularis. alia īdefinita ⁊ alia singularis. Propositio vniuersalis ē illa in qua subiicitur terminus cōmunis signo vniuersali determinatus. vt omis homo currit. Terminus cōmunis ē q̄ aptus nat' ē predicari de plurib'. vt homo de sorte ⁊ de platone. Signa vniuersalia sunt hec. omnis. nullus. quilibet. neuter et similia.

Postq̄ auct' p̄misit diffinitōnem ppositiōis cathegorice. hic cōsequenter eam diuidit p vniuersalem ppōnem. particularē. indefinitam. ⁊ singularem. Cuius diuisionis sufficiētia sic potest haberi. Quia in oī ppōne cathegorica est subiectum. p̄dicatum ⁊ copula vel q̄ subiectū eius tenetur p vnico suppositō: ⁊ sic est singularis. vel p pluribus. ⁊ hoc dupliciter. vel subiicitur ille terminus cōmunis sine signo: ⁊ sic ē indefinita. vel cuz signo ⁊ hoc dupliciter. quia vel illud subiectuz determinat' p signū vniuersale. sic ē vniuersal'. vel per signū particulare: ⁊ sic ē particularis Et ꝺz ista diuisio fuit ex pte q̄titat' ppōis

Primo sciendum ē q̄ quantitas ppōnis est dispositio subiecti qua mensurat' acceptio eius p vno vel p plurib'. Et dicitur ista dispositio qntitas trāsūptiue p similitudinē ad qntitatem ppie dictaz. q̄a sicut qntitas ppie dicta ē mēsura substantie. sic ista dispositio est mēsura acceptionis subiecti ppōnis. Et quia ista diuisio sumitur ex pte dispositiōnis subiecti ppōnis vt patet p sufficientiam eius. ideo sumitur ex pte quātitatis. ⁊ iterū q̄ illa qntitas se tenet ex pte subiecti ⁊ materie pp̄ōis. ideo hec diuisio dicitur sumi ex parte materie: lz immediate sumatur ex parte qntitatis. Ex quo ptz q̄ nō ē diuisio generis in suas spēs. quia illa diuisio semp fit p formales differētias qō nō conuenit isti diuisioni. sed magis ē diuisio subiecti in accidentia.

Secundo sciendum ē q̄ propositio vniuersalis est. in qua subiicitur terminus cōmunis signo vniuersali determinat' vt oīs homo currit. Et ad ipam req̄ritur p̄mo q̄ ibi sit terminus cōmunis cōiter tētus. defectu cuius ista non ē vniuersalis. oīs hō ē totum in qntitate: ⁊ singular]. q̄ lz homo fm se sit terminus cōmunis: tn̄ ibi capit' singulariter p seipō distributo. iō ista ppositio ē singularis. Scōo req̄rit' q̄ talis termin' sit determinatus signo vniūsali: sic q̄ distribuat' p ipm. ⁊ teneat' vniuersaliter. defectu cuius ista non ē vniuersalis. nō oīs homo currit. ⁊ particularis. q̄ illud signū oīs nō distribuit subiectum ⁊ p negatiōem impedit' actū ei'. ⁊ sic p̄z q̄ in ppōne vniuersali req̄ritur termin' vniuersalis vniuersaliter tētus. ⁊ q̄ sit vniuersalis habet ex pte sui significati. ⁊ q̄ sit vniuersaliter tentus habet a signo vniuersali. ⁊ ab hoc vltimo ppō dicit' vniuersalis:

Tertio sciēdum ē q̄ ad notificādū diffinitōz ppōis vniūsal' auct' notificat terminū cōem ⁊ sig̃ vlīa. Cū tmin' cōis ē q̄ aptus nat' ē p̄dicari ꝺ plib'. ⁊ hui' rō ē. q̄ tmin' cōis ꝺz cui' significatū ē cōicabile multis. sicut hō significat hūanitatē que cōicabil' ē sorti ⁊ platoni ⁊ sic de alijs. Et q̄ tale significatū cōe ē reptū i multis actu vl' aptitudine. iō termin' cōis pōt p̄dicari de multis. ⁊ cōmunitas ei' attedit' ex pte sui significati ⁊ nō ex pte vocis. q̄ ex pte vocis hō nō hz maiorem cōitatem q̄ sortes.

¶ Quarto sciendum est ꝙ signum vniuersale dicat quod facit terminuz cui iungit teneri vniuersaliter ꝓ oib⁹ suis suppositis. vel est signuz quod significat quoniam vniuersaliter. id est ꝙ terminus cui additur tenetur vniuersaliter ⁊ distributiue. ¶ Et signorum quedá significát quoniá vniuersaliter ⁊ affirmatiue. vt oñis quilibet. alia vniuersaliter ⁊ negatiue. vt nullus ⁊ neuter. ¶ Ex ꝙ patet ꝙ signū vniuersale est quedam dispositio subiecti non tamē absoluta: dicens quale sit subiectum ꝑm se. sed ē dispositio respectiua: dicens qualiter subiectum subijcit predicato. ⁊ per hoc patet prima diuisio ꝓpōnis cathegorice. ⁊ diffinitio primi mēbri eius.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. Mēbra diuisionis ꝓpōnis cathegorice non sunt opposita. igit ⁊c. añs patet quia particularis ꝓpō cōtinet in vniuersali. igitur ille nō sunt oppositi. vel opposita eēnt in eodem. ¶ Secūdo sic. In ista. cuiuslibz hominis asinus currit. subijcit terminus cōmunis signo vniuersali determinatus. ⁊ tamē ē indefinita. igitur diffinitio ꝓpōnis vniuersalis cōuenit alijs a diffinito. ¶ Tertio sic. ista est vniuersalis. nihil est in bursa. ⁊ tamē non subijcit terminus cōmunis: ꝟ tñmodo signū vniuersale scz nihil. igitur cōtra hanc diffinitionem. ¶ Quarto sic. ista ē vniuersalis. nō homo currit. cum sit cōtradictoria istius. hō currit. ⁊ tñ ibi non ponitur signū vniuersale. igitur in illa diffinitōe male ponit signo vniuersali determinatus. ¶ Quinto sic. Omne vniuersale p̄dicatur de multis. ꝟ nullū signū p̄dicatur de multis. igit nullū signum ē vniuersale.

¶ Ad argumēta añ op. Ad p̄mū dic ⁊ ꝙ propositio particularis ꝛz ꝑm suū significatum contineat in vniuersali: non tamē formaliter ⁊ ꝑm vocem. iō formaliter bñ opponuntur penes vniuersale ⁊ particulare. ¶ Ad secundū dicit ꝙ in ista. cuiuslibet hois asin⁹ currit. ē duplex subiectum. s. subiectum locutionis. qō reddit suppositum verbo. ⁊ subiectum distributōis: quod ibi distribuitur per signū vniuersale. Rōe p̄mi est indefinita. ratione secūdi est vīs. Sz qz enūciatio simpliciter denoīatur quāta ex parte subiecti locutionis quod ppze est subiectum enūciatōnis deo simpliciter est indefinita. Et similit dicendum ē de istis. cuiuslibet ꝓmis oculus ē dexter. oēm ꝓoiem videt sortes. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ lz in ista. nihil est in bursa. non ponatur explicite terminus cōis. tñ virtualiter ponitur ⁊ implicite in illo signo nihil. qō includit terminū sue distributōis. s. ens. ¶ Ad quartum dz ꝙ in ista. non ꝓ cōcurrit. licet nō ponat formaliter signū vniuersale: tamē ibi ponitur distributio ex cōsequēti rōne negationis que ꝑ se primo negat veritatē ꝟi⁹ propositionis. ꝓmo currit. ⁊ ꝑ hoc remouetur p̄dicatum a quolibet supposito subiecti. quia hoc req̄ritur ad falsitatem ꝟius. ꝓmo currit. ⁊ ideo ex cōsequenti ponit ista. null⁹ ꝓmo currit. ⁊ distribuit subiectū. ¶ Ad q̄ntuz dicit ꝙ nullū vniuersale signū est vniuersale in p̄dicando: ꝟ bene in distribuendo. qō sufficit vt aliqua dicātur signa vīa.

¶ Propositio particularis ē illa in qua subijcitur terminus cōmunis signo particulari determinatus vt q̄dam ꝓmo currit. Signa particularia sunt hec. q̄daz alq̄. aliquis ⁊ similia. ¶ Propō indefinita ē illa in q̄ subijcitur terminus cōmunis sine signo. vt ꝓmō currit

¶ Postq̄ autor determinauit de propositione vniuersali que inter alias ꝓbet pfectiozē q̄ntitatem eo ꝙ subiectum eius teneat in actu: ⁊ ꝑm modum enūciandi pro oibus suis suppositis qō non fit in alijs. hic cōsequēter autor determinat de propositōne particulari ⁊ indefinita. Et qua propositio particularis ꝓbet quātitatem sui subiecti determinatā: non autē indefinita. ideo prius determinat de particulari: ipam sic diffinies. Propō particularis est illa in qua subicitur terminus cōmunis signo particulari determinatus. vt quidā ꝓmo currit.

¶ Primo sciēdum ē ꝙ in propositōne particulari subiectum cōtrahitur ad standuz pro aliqua pte eius siue pro aliquo suorū particularū. Et inde dicitur particularis. Et quia terminus discret⁹ nō ꝓbz aliquā ptem subiectiuā sub se: ideo nō ꝓbz cōtrahi ad standū pro aliquo ex⁹ particulari. nec pōt esse subiectū alicui⁹ propositōnis ꝓcu-

laris.ideo oportet ꝙ in ea subiciat terminus cõis.ꝛ qz terminus cõis nõ hz de se maiorez determinationẽ ad standũ ꝓ natura simplici q̃ ꝓ ꝓticulanbus.nec ad standũ ꝓ oĩb⁹ suppositis sikꝟ ꝓ aliqb⁹ tm̃.iõ ad determinádũ ipm ꝓ aliquo ꝓticulari eius req̃rit ꝙ sit determinatus p signũ ꝓticulare.

¶ Secundo sciẽdum ẽ ꝙ signũ ꝓticulare est dispositio subiecti determinans ipm pro parte indeterminata eius.s.ꝓ indiuiduo vago.ꝛ inde dz particulare a ꝓte.quia ꝫ hit terminum ad aliquam ꝓtem eius.vt dicẽdo.quidam homo currit.illud signum q̃dam determinat hominem ad indiuiduum eius lz indeterminatum.homo enim remoto illo signo non hz talem determinationẽ.ꝫ posset indifferẽter accipi pro natura cõi vl̃ pro suppositis.ꝛ non ẽ signũ ꝓticulare dispositio absoluta subiecti.ꝫ ẽ dispositio respectiua subiecti dicẽs q̃lit̃ subiectũ pdicato subiciat̃,sic̃ dictuz ẽ de signis vniuersalibus.

¶ Tertio sciẽdum ẽ ꝙ propositio indefinita est illa in qua subicitur terminꝰ communis sine signo.vt homo currit.Cuius ratio est,quia propositio indefinita est indeterminata ꝑm quãtitatem ꝛ acceptionem sui subiecti.ꝛ quia terminus singularis sp habet determinatam acceptionem:quia tenet̃ ꝓ vnico determinato supposito.ideo in propositione indefinita non potest subici terminus discretus:ꝫ ibi requiritur terminus cõmunis. ꝛ quia terminus acceptus cum signo vniuersali vel ꝓticulari sp habet determinatam q̃titatem.ideo ad propositionem indefinitam requiritur ꝙ talis terminus ponat̃ sine signo determinante ipm ad certam q̃titatem mensurando acceptionem eius pro vnico supposito vel pro plumbus.ꝛ ad propositionem indefinitam requiritur ꝙ ibi sit terminus cõmunis cõmuniter tentus. defectu cuius hec non est indefinita. homo est species. qz homo ibi tenet̃ simpliciter.

¶ Quarto sciẽdum ẽ ꝙ propositio indefinita non dicat̃ indefinita.quia non habeat determinatam quãtitatem ꝑm rem ꝛ intellectum . quia omnis ꝓpositio scdm rem habet determinatam quãtitatem cum in ea sit determinata acceptio sui subiecti.ꝫ dz indefinita.qz acceptio sui subiecti nõ ẽ determinata ad certã q̃titatẽ ꝑm modũ enũciádi q̃ ꝓuenit ex dispositõe subiecti ꝓ signũ vl̃e vel ꝓticulare.ideo dz indefinita.i.indeterminata.qz subiectũ eius nõ est determinatũ signo vl̃i vel ꝓticulari ad aliquã q̃titatẽ ꝛ lz subiectuz eius supponat determinate q̃tum ad illud ꝓ quo verificatur locutio. tamen quantum ad modum enunciandi tenetur indeterminate.quia nõ determinat̃ ꝓ signum. Et ꝓ hoc apparent diffinitiones ꝓpositionum particularis ꝛ indefinite.

¶ Sed contra pdicta arguitur ꝓmo sic.Hec ẽ ꝓticularis nõ vis hõ currit. ꝛ tm̃ ibi nõ est terminus cõis signo ꝓticulari determinatus.igit̃ ꝫ diffinitionẽ. ¶ Secũdo sic.nullũ cõium ꝑt determinare minus cõe cũ sit magis determinatũ q̃ sit cõmunius.sed signũ ꝓticulare ẽ cõmunius ꝛ minus determinatũ q̃ terminus cõis.qz ꝑt applicari ad quẽlibet terminũ cõez.ꝯ nõ ꝑt determinare terminũ cõez. ¶ Tertio sic.Signũ ꝓticulare nõ removet cõitatẽ termini cõis.qz q̃dã hõ verificat̃ de tot hoĩbus sic̃ hõ.ꝯ signũ ꝓticulare nõ ꝫhit terminũ cõez ad aliquã eius partem.

¶ Quarto sic.hec ẽ indefinita fortes ẽ dictio dissyllaba.qz fortes ibi tenet̃ ꝓ vocabus ꝓlatis a diuersis hoĩbus.ꝛ ꝑt ꝙ libet verificari ꝛ tm̃ ibi nõ subiciat̃ terminus cõis.igit̃ in indefinita non sp subiciat̃ terminus cõis. ¶ Quinto sic.Ista est indefinita tantũ homo currit.ꝛ tamen ibi non ponitur terminus cõmunis sine signo.igit̃ ꝛc̃.

¶ Ad argumẽta ante oppo.Ad ꝓmum dicitur ꝙ lz in ista non omnis homo currit non sit signum particulare formaliter.tm̃ ibi est virtualiter ratione negatõis removentis vniuersalitatem signi vniuersalis sequentis ꝛ ponentis ex ꝓsequenti particularitatem. ¶ Ad secundum dz ꝙ lz signum ꝓticulare sit minus determinatum ꝑm speciem q̃ terminꝰ cõis.qz applicabile est indifferenter ad omnes species.tm̃ ẽ magis determinatũ ꝑm nũerum.ꝛ quo ad hoc pot̃ ꝫhere terminum communem ad aliquam ꝓtem eius. ¶ Ad tertiuz dz ꝙ lz signum ꝓticulare non ꝫhat terminum cõmunẽ ad ꝓtem determinatam eius.s.ad indiuiduũ signatũ.tm̃ bene ꝫhit ipm ad partem indeterminatã.ꝛ lz q̃dam hõ verificet̃ de tot suppositis de quot homo.nõ tm̃ ꝑt tenere ꝓ natura simplici sic̃ hõ ꝓ se sumptus.ideo est ibi determinatio q̃tũ ad acceptõez.ꝛ pdica-

tione indiuidui q̃dã hõ nõ p̃dicaꝛ de multis hoibus nisi eq̃uoce.lz bñ p̃dicatõe speciei.

Ad q̃rtũ dz q̃ si sozteꝛ sumaꝛ p vno supposito ẽ terminus discretus.ß si sumaꝛ loco vnius voc impositeꝛ ad significãdũ oẽs sikes voces in platõe.sic̃ sumit in hac. soztes est dictio dissyllaba.sic hz rõnẽ termini cõis. ꝛ ideo illa ẽ indefinita.ꝛ sozteꝛ ibi supponit determinate.

Ad quintũ dz q̃ lz in ista tm̃ hõ currit sit signũ excluſiuũ no tm̃ signũ vle vel particulare disponens subiectum ꝑm vniuersalita tem vel particularitatẽ.ꝛ de illo solũ est ꝟ ad ꝓpositum.

Propositio singularis est illa in qua subicit terminus discretus vel terminus cõmunis cum pnomine demonstratiuo. vt sozteꝛ currit. vel ille homo currit.

Terminus singularis vel discretus estqui aptus natus est predicari de vno solo. vt sozteꝛ de seipso.

Postq̃ determinatũ ẽ de ꝓpõne vl̃ particulari ꝛ indefinita.Dic ꝙsequent autoꝛ determinat de ꝓpõne singl̃ari.Rõ ordinis ẽ.q̃n in tribus ꝑmis subicit terminus cõis cõit acceptꝰ q̃ sp̃ ꝑt teneri p multis.In singl̃ari vo subicitur terminus singl̃aris siue discretus. vel terminus cõis singl̃arit captus :q̃ nõ ꝑt teneri p pluribus.ideo in illꝫ tribus ẽ ꝙfectioꝛ quãtitas subiecti q̃ in singulari.rõe cuius int̃ has ꝓpõnes autoꝛ vltimo determinat de singulari ipaz sic diffiniẽs.Propositio singl̃aꝛ ẽ illa in q̃ subicit terminus discretus vel cõis cũ pnoĩe demonstratiuo.

Ꝓꝛo quo sciẽdum ẽ ꝑmo. q̃ in ꝓpõne singulari subiectum debet teneri singulariter ꝛ p vno tantum sic q̃ non possit teneri pro pluribus ratione cuius ipa dz singularis.ꝛ quia omnis terminus cõis cõiter acceptus tenetur pro pluribus in actu vel in aptitudine.ideo in ꝓpõne singulari nõ põt subici terminus cõis cõiter acceptus.ß ibi req̃rit terminus discretus q̃ solũ sumit p vno vel aliq̃ sibi eq̃alẽs q̃ tenet singulariter pro vno tm̃.sic̃ ẽ terminus cõis sumptus cũ pnomine demõstratiuo,quod quidem pnomẽ ꝓhibet terminum cõmunem ad vnũ suppositum determinatum.

Secũdo sciendũ ẽ q̃ quatuoꝛ modis fit ꝓpositio singularis. Primo mõ q̃n ibi subicitur terminus discretus. vt sozteꝛ currit. Scõo mõ q̃n ibi subicitur terminus cõmunis cum pronomine demõstratiuo. vt iste hõ currit.quod debet intelligi de pronomine primitiuo ꝛ non derivatiuo.quia hec est indefinita.mea tunica est alba. Tertio q̃n subicitur terminus cõmunis captus ꝑ natura simplici significata per ipm̃.vel hñs suppositõez simplicem.vt homo est species. Quarto quãdo subicit aliqd̃ dictũ quod solũ supponit p vno singl̃ari dicto.vt ꝟ hoiez currere ẽ possibile.vel ꝟ homo ẽ aial.ẽ ꝓpositio vera, silit in oibus modalibus.

Tertio sciendũ ẽ. q̃ cũ dicit hominem currere est possibile. illud dictuz qd̃ ẽ hominem currere accipitur pro seipo in defectu vnius vocis que non est imposita ad significandum ipm̃.ꝛ ideo solum supponit p tali dicto.nec potest supponere nec appellare p aliquo alio dicto.sicut non potest sumi pro isto dicto asinum mouet vel hominem esse album.ideo tenetur singulariter ꝛ reddit ꝓpositionem singularem.ꝛ lz ibi nõ subiciat terminus discretus formaliter tm̃ ibi subicit vtu aliter ꝛ eq̃alent.ꝛ sil̃r in alijs singl̃anb̃. vñ ad declaratõez diffinitõis ꝓpõnis singl̃aris ꝟ diffinit terminus discretus.

Quarto sciendũ ẽ q̃ terminus discretus est q̃ est aptus natus p̃dicari de vno solo.Cuius ratio est.quia terminus discretus habet significatuz incõmunicabile quod est discretum.i.diuersis cretum ꝛ distinctum ab alijs.ß incõmunicabile non potest pluribus actu vel aptitudine.ꝛ quia abesse in pluribus sumitur dici de pluribus. ideo terminꝰ discretus non potest dici de pluribus ß tantũ de vno solo.s.de seipo. vnde patet q̃ idẽ sũt terminus discretus ꝑm logicũ ꝛ nomẽ ꝓpe q̃litatis ꝑm grãmaticũ.sic̃ idem sunt terminus cõmunis ꝛ nomen appellatiuum. Nomẽ cñ appellatiuum habet significatũ cõmunicabile multis. ꝓpriũ vo incõicabile. ꝛ ꝑ ꝟ patet declaratio diffinitõis ꝓpõnis singl̃aris ꝛ terminꝰ discreti.

Sed ꝯ p̃dicta arguit. Ꝓꝛio sic.

Jsta est singularis ꝯ̃ est spẽs. ⁊ tñ ibi non subicit terminus discretus vel cõis cũ ꝓnoie demõstratiuo. g̃ ꝯ̃ diffinitõez ꝓpõnis singlaris. ¶ Scõo sic. Jsta ẽ singlaris. omẽs apli dei sunt duodeci. ⁊ tñ ibi nõ subicit terminus discretus nec formaliter nec ỽtualiter. q; subiectũ actu tenet ꝓ pluribus. g̃ diffinitio ẽ mala ¶ Tertio sic. Jn ista totus sortes ẽ albꝰ. subicit terminus discretus ⁊ tñ nõ ẽ singularis. q; eq̃alet isti q̃libet ps sortis ẽ alba. mõ eq̃ualentes sunt eiusdem q̃tatis. g̃ diffinitio cõuenit alijs a diffinito. ¶ Quarto sic. Nullum indeterminatum ꝯ̃ht terminum cõmunẽ ad standum ꝓ aliquo vno singulari discreto. ꝫ ꝓnomen demonstratiuum est indeterminatum. quia significat substantiam infinitam. ⁊ potest demonstrare generaliter omne ens reale vel rationis. igitur terminus communis sumptus cum ꝓnomine demonstratiuo nõ facit ꝓpositionem singularem. ¶ Quinto arguit sic. Sortes ẽ terminus discretus. ⁊ tñ p̃dicat de isto sorte ⁊ de illo. g̃ terminꝰ discretus nõ p̃dicat solũ de vno soło

Ad argumẽta ante oppo. Ad p̃

mum dicitur q̃ in ista ꝯ̃ est species non subicitur terminus discretus formaliter ꝫ bene virtualiter. quia ꝯ̃ ibi tenetur ꝓ natura simplici in se accepta per modum vnius discreti. ⁊ habet modum singularis respectu huius predicati species quod conuenit sibi ꝑm se. ⁊ non ea parte qua communis est suis inferioribus: sed inquãtum differt ab eis ¶ Ad secundum dicitur. q̃ si in ista omnes apostoli dei sunt duodecim. omnes sumatur distributiue est vniuersalis ⁊ falsa. ⁊ si collectiue est singularis ⁊ vera. ⁊ licet subiectum teneatur actu ꝓ pluribus. tamen illa plura accipiuntur vt collecta per modum vnius discreti. vt sunt vnum subiectum huius numeri duodecim. ⁊ sic est ibi virtualiter terminꝰ discretus vel singularis. ¶ Ad tertium dicit q̃ si in illa totus sortes est albus. ly totus teneatur collectiue ꝓ perfecto est simplicit singularis. ꝫ si teneatur distributiue ꝓ ptibus integralibus. vt tantum valet sicut quelibet ps tunc est ỽtualiter vꝝis. ꝫ adhuc est formaliter singularis. ¶ Ad quartum dꝛ q̃ ꝓnomẽ ꝓsideratum ꝑm suos modos significãdi essentiales qui sunt significare ꝑ modum substãtie indeterminate. ⁊ determinabile ẽ indeterminatũ, nec ꝑt determinare nec ꝯ̃here terminũ cõem ꝫ ipm ꝓsideratũ q̃tũ ad suos modos accidentales q̃ sunt relatio vel demõstratio ỽture demõstratõis ꝯ̃ht terminũ cõez cui addit ad stãdũ ꝑ vno suppositio determinato. ¶ Ad q̃n tũ dꝛ. q̃ ly sortes dicat eq̃uoce de isto ⁊ de illo nõ vniuoce tñ ꝑm vnã rõez. ⁊ ly ille sortes ⁊ alius habeãt eãdẽ rõnẽ cõez vt ꝓuenũt in noie ꝯ̃is. nõ tñ vt ꝓuenũt in b̃ noie sortes. q; nõ sig̃ficat eos ꝑm idẽ significatũ nec ꝑm eandẽ impositõez voc.

¶ Item ꝓpositionum cathegoricarum alia est affirmatiua alia negatiua. Affirmatiua est illa in qua p̃dicatuz affirmatur de subiecto. vt homo currit. Negatiua est illa in qua predicatum negatur de subiecto. vt hõ nõ currit.

¶ Postq̃ autoꝛ p̃misit diuisionem ꝓpõnis cathegoꝛice sumptam ex pte quantitatis ⁊ materie eius. ⁊ etiam posuit diffinitões mẽbroꝝ eius: b̃ ꝓsequenter ponit aliam diuisionem ꝓpositionis cathegoꝛice que se tenet ex pte forme ⁊ qualitatis essentialis propositionis dicens q̃ ꝓpositionum cathegoꝛicarum alia ẽ affirmatiua alia negatiua. Cuius diuisionis ratio est. quia in omni propositione cathegorica ẽ ꝓpositio p̃dicati ⁊ subiecti. vel ergo ibi compositio ẽ ꝑm voces tñ. ⁊ sic est negatiua vel fit ꝑm voces ⁊ significata. ⁊ sic est affirmatiua.

¶ Pro quo sciendũ est p̃mo. q̃ in

oi voce ꝓplexa ẽ ꝓpositio plurũ vocũ sig̃ficatiuaꝝ. ⁊ q; ois ꝓpositio cathegoꝛica ẽ q̃dam voꝛ incõplexa ex ſbiecto ⁊ p̃dicato. ideo in q̃libet cathegoꝛica ẽ ꝓpositio ſbiecti ⁊ p̃dicati: ꝫ subiectũ q̃nq̃s ꝓponit cũ p̃dicato ꝑm vocẽ ⁊ sig̃ficatũ sic. vt h̃. hõ ẽ aial. ibi ẽ ꝓpositio hominis ⁊ aial' ꝑm voces. ⁊ ibidẽ signat ꝓpositio eoꝝ ꝑm significata q̃nq̃s vo ꝓponit subiectũ ⁊ p̃dicatũ ꝑm voces tñ. ⁊ ibi sig̃ficat diuisio eoꝝ q̃tũ ad sig̃ficata. vt h̃. hõ ñ ẽ asin? ibi sig̃ficat diuisio ⁊ remotio significatuoꝝ hominis ⁊ asini.

¶ Secundo sciendum est. q̃ ꝓpositio affirmatiua est illa in qua predicatum affirmatur de subiecto. vt homo currit. ⁊ ponit illa loco g̃nis. ⁊ residuũ ad differẽtiã ꝓ

positionis negatiue in q̄ p̄dicatū nō affirmatur de subiecto. ⁊ dr aliqd affirmari de alio qđ ꝓponit cū ipo mediāte copula v̄bali non negata. ⁊ qr in ꝓpōne affirmatia p̄dicatū cōponit cū subiecto mediāte copula v̄bali sine negatōe. ⁊ ibi designat ꝓpositio subiecti ⁊ p̄dicati. ideo in ipa p̄dicatū ꝓponit cū subiecto nō ē ĩn intelligēdū de intētionibus subiecti ⁊ p̄dicati q̄ ꝓponant int̄ se. ꝫ dr intelligi de rebus subiectis intētionibus illis.

¶ Tertio sciēdum ē q̄ ꝓpositio negatiua est illa in q̄ p̄dicatū remouet a subiecto. vt ḣō nō currit. ℞ō est. qr illud dr removeri a subiecto qđ solū ꝓponit cum eo ſm vocē. ⁊ denotat diuidi ⁊ separi ab eo ſm rē. ⁊ sic ē negatiua vt ꝑus dictū ē. ideo in eo p̄dicatū remouet a subiecto ſm modū enūciādi. s. mediāte negatōe ꝓpositōis designate p v̄bū. ⁊ p hoc differūt ꝓpositio affirmatia ⁊ negatiua ¶ Ex quo patet q̄ ꝓpositio affirmatia ⁊ negatiua inter se differūt ſm speciē. ¶ cuius rō ē. qr q̄cūq; differūt ſm suas formas essentiales sic q̄ differentia sumat ab illis formis essentialibꝫ dūmō ꝓueniāt in gñe differūt in spē. ꝫ dr̄ia ꝓpositōis affirmatie ⁊ negatie sumit ſm suas formas essentiales. qr sumit ex pte compositionis que est forma essentialis cathegorice. ideo ꝓpositiones ille specie differūt. ⁊ ideo diuisio ꝑus posita ē diuisio gñis in suas species ſm modū.

¶ Quarto sciendum est q̄ affirmatio ⁊ negatio dupliciter accipiuntur. Uno modo formaliter. s. affirmatio ꝓ ꝓpositione affirmatiua p̄dicati cum subiecto. negatio ꝓ pro compositione negatiua eorundem que fit per negationem appositam verbo. capiendo negationem pro aduerbio negandi. ⁊ isto modo affirmatio ⁊ negatio sunt differētie essentiales enunciationis. Alio modo materialiter. s. affirmatio pro oratione affirmatiua. ⁊ negatio pro oratione negatiua. ⁊ hoc mō sunt species enunciatōis. ⁊ ab aristotele diffiniunt Affirmatio est enunciatio alicuius de aliquo Negatio vero est remotio alicuius ab aliquo ⁊ capiendo isto modo diuisio p̄sens fit in species. ꝫ capiendo affirmationem ⁊ negationem primo modo formaliter sic fit per differentias.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. Nulla oro in q̄ destruit forma cōpositōis ē propositio. ꝫ negatiua ē hmōi. qr negatio destruit ꝓpositōez q̄ ē forma ꝓpositōis igit nulla propositio ē negatiua. ¶ Dcdo sic. hec ē cathegorica. qđlibet ē vel nō ē. ⁊ tamē nō est affirmatiua vel negatiua. qr vnū membrū affirmat ⁊ aliud negat. ⁊ sic nō dr magis dici affirmatiua q̄ negatiua. igit ꝑ diuisionē. ¶ Tertio sic. hec est affirmatiua. fortes q̄ nō currit mouetur. ⁊ tamen ibi p̄dicatū nō affirmatur de subiecto. cum ibi sit negatio negans precedens predicatum. ergo male diffinitur propositio affirmatiua. ¶ Quarto sic. vbi p̄dicatum componit cum subiecto nō remouet ab eo. ꝫ in propositione negatiua p̄dicatum componitur cum subiecto cum hoc sit de rōe propositōis. igit non remouetur p̄dicatum a subiecto. igit ⁊c. ¶ Quinto sic. hec est negatiua. ḣō nō est animal. ⁊ tamē p̄dicatum non remouet a subiecto cū impossibile sit aīal removeri ab hoīe.

¶ Ad argumenta ante oppositā

Ad p̄mū dr q̄ lz in propositōe negatiua destruat cōpositio significatoꝝ subiecti ⁊ p̄dicati. nō tñ destruit copula v̄balis ſm se nec cōpositio p̄dicati ⁊ subiecti ſm vocem. ¶ Ad secundum dr q̄ si ista. quodlibet est vel nō est. sit vna disiunctiua sic est affirmatiua. qr eius copula p̄ncipalis. s. coniunctio illa vel nō negatur. ⁊ similiter si sit cathegorica de disiuncto predicato est affirmatiua. quia principalis eius copula non negatur. sensus enim est quodlibet est ens vel non ens. ⁊ illud v̄bum est non negatur. ¶ Ad tertium dr q̄ h̄ē simpliciter affirmatiua. homo qui nō currit mouetur. quia p̄ncipale verbum eius. s. mouetur nō negat. ⁊ lz negatio negans p̄cedat ipm b tñ nō est immediate: ꝫ actus eius terminatur super illud verbum currit. quod se tenet ex pte subiecti. quia hoc totum qui non currit ē q̄dam implicatio determinatiua subiecti. ¶ Ad quartum dr. q̄ vbi p̄dicatum componitur cū subiecto non remouet ab eo ſm id in quo cōponitur. ꝫ bene ſm aliud. modo in negatiua p̄dicatum ſm diuersa ꝓponit ⁊ diuidit a subiecto vt visum est ꝑus. ¶ Ad quintum dicit. q̄ in ista homo non est animal predicatū nō remouet a subiecto ſm rem: ꝫ bene ſm modum enunciandi. s. per negationem qua denotatur ab ipo separi. ⁊ hoc modo intelligit removeri in diffinitōe ꝓpōnis negatiue, ideo nō sequitur.

Diuisa ppositione triplicit sciendũ ẽ q̃ triplex est q̃siti uũ p quod q̃rim' de ipa ppositiõe. s. q̃ q̃lis ⁊ quãta. Que q̃rit de subã ppositiõis. ideo ad questionẽ factã p q̃ respondẽdũ est cathegorica vel ypotetica. Qualis querit de q̃litate ppositionis: ideo ad q̃stionẽ factaz p qualis respondendũ ẽ affirmatiua vel negatiua. Quanta querit de quantitate. ideo ad interrogationem factam p quãta respondendũ est vniuersalis vl' particularis vl' indefinita vel singularis. Unde versus. Que ca. vl' yp. qualis ne. vel af. v. quanta par. in. fin.

Postq̃ autor posuit tres diuisiones vnam ppõnis in cõmun. ⁊ duas ppõnis cathegorice. ꝟ sequẽter ostendit aliqua quesita illis diuisionibus correspondẽtia ad querendum de membris earundẽ dicens q̃ fm triplicem diuisionem ppõnis triplex est q̃situũ. s. q̃ qualis. quãta. quoz sic habẽt sufficientia. q̃ omne quesituũ absolutũ ppõnis quent de substãtia eius vel accidente. Si pmum. sic ẽ que. Si secundũ. ꝟ est dupliciter. Uel quent de quãtitate. ⁊ sic est q̃ta. Uel de qualitate. ⁊ sic est qualis.

Circo quo sciendum pmo. q̃ hic non enumerant oia quesitiua generaliter q̃bus potest interrogari de ppõne. ꝟ solũ enumerant quesitiua correspondentia rnibus predictis diuisionibus q̃bus querimus de subã q̃ntate q̃litate ppõnis ⁊ magi ꝟ enumerant q̃ alia q̃sitiua vt sunt. ne an vtrũ. duplici rõe Primo q̃ ista tria querũt de substãtia q̃litate ⁊ q̃ntate ppõnis. Alia vo de vitate ⁊ falsitate. mõ inferius determinat de oppositõne uersione ⁊ eq̃pollentia ppositionum ad q̃s cognoscendas necessariu est cognoscere substantiam qualitatem ⁊ quantitatẽ ppositõis non aũt veritatẽ ⁊ falsitatem. Alia rõ est q̃ ista tria querũt de his que ꝓueniunt ppõni fm se absolute. Alia vo de his q̃ sibi ꝓueniũt respectiue. s. p respectũ ad eius significatũ. ideo ista ꝟ potius enũerant q̃ alia.

Secundo sciendũ ẽ q̃ vt dicit in tertu que quent de substantia ppõnis eo q̃ est ꝓnomen infinitũ significans substantiam infinitã. ⁊ quesitiuũ substanne rei ad quã applicat. ⁊ querit instrumentaliter tantũ. nõ autem pncipaliter p modum pncipalis agẽtis. ⁊ sibi debet respõden. cathegorica vel ypotetica que dicũt substantiã ppõnis. ⁊ sunt mẽbra diuisionis eius date penes substantiam. Sed quãta querit de quãtitate ppositiõis eo q̃ est quesitiua quãtitatis ad quod debet respondẽ vl'is vel pticularis indefinita vl' singularis. eo q̃ illa sunt membra diuisionis ppositionis sumpte penes quantitatem eius ⁊ materiam. Sed qualis querit de qualitate ppositionis eo q̃ est discretiũ ⁊ quesituũ q̃litatis. ⁊ sibi dz rñderi affirmatia vel negatia. q̃ dicũt qualitatem ppõnis.

Tertio sciendũ ẽ q̃ substãtia accipit dupliciter. Uno mõ ꝓprie vt est ens p se. Alio mõ transumptiue ⁊ generaliter p omni illo quod accipit fm se ⁊ per modum substantie. vt cũ dicitur q̃ albedo est substãtia albi. in ppositione autem nõ reperitur substantia ꝓprie dicta. ꝟ intelligitur q̃ in ipa est modus substantie. ⁊ ideo que non querit de substantia absoluta ꝟ de ipa accepta per modz substantie. Similiter in ppositõe nõ reperit quantitas ꝓprie dicta vt est mẽsura substantie. ꝟ ibi reperitur trãsumptiue q̃ntitas vt ẽ mensura acceptionis subiecti ppõnis. ⁊ similit ẽ de q̃litate. vñ affirmatio ⁊ negatio fm silitudinẽ dicunt q̃litates ppõnis.

Quarto sciendũ ẽ q̃ dupliciter potest intelligi affirmatõez ⁊ negatõez ee q̃litates ppõnis. Uno mõ q̃ sint qualitates accidentales. ⁊ accidentia ꝟsequẽtia ppõnẽ affirmatiuã ⁊ negatiuã. ⁊ ꝟ mõ nõ debet intelligi. q̃ non aduenũt ipis post esse completũ. q̃ nõ est ppositio affirmatiua nisi habeat affirmatõez. Alio mõ q̃ sint qualitates essentiales illaz ppositionum. ⁊ isto mõ dicuntur qualitates ppositionis. ⁊ habent modũ accidẽtis respectu ppositionis in cõmuni cuius sunt differentie diuisiue. sicut semp differẽtie

diuisiue alicuius gñis hñt modũ accidentis respectu illius gñis.

Sed ꝺ predicta arguit. Primo sic. Per vtrum bene querimus de substantia ꝓpositionis ⁊ etiam de quantitate. vt dicẽdo vtrũ ista homo currit sit cathegorica vel ypothetica. ⁊ tamen illud quesitiuũ non enumeratur inter ista. igitur ꝫ non sufficienꝫ enumerãtur quesitiua correspondentia tribus diuisionibus ꝓmissis. Secundo sic. Per que querimus de quantitate ꝓpõnis. dicendo. q̃ quãtitas est in hac propositione homo est. ergo que non solum querit de substãtia ꝓpositõis Tertio sic. Omnis q̃titas est ꝯtinua vel discreta. ꝫ propositio non habet quãtitatem ꝯtinuam nec discretam. igitur nõ habet q̃titatem nec quãta querit de q̃titate ei⁹. Quarto sic. Unius quesitiui est tm̃ vnũ respõsiuũ. ꝫ q̃ta est vnum quesitiuum. igitur nõ sibi debent responderi ista quattuor. s. vniuersalis. particularis. indefinita. ⁊ singularis. Quinto sic. Qualis est quesitiuum qualitatis in cõmuni. igitur non est proprie quesitiuum propositionis. ergo male enumeratur inter quesitiua eius.

Ad argumenta ante oppo. Ad ꝑmum dicitur q̃ per illud quesitiuum vtrum bene queritur indirecte de substantia vel quãtitate propositionis. non tamen directe. ꝫ per ipm̃ queritur directe de veritate propositõis in qua potest fieri mentio de substãtia vel q̃titate vt hic. vtrum homo currit sit cathegorica. directe quenꝫ veritas huius ꝓpõnis. homo currit est cathegorica. Ad secundũ ꝺr. q̃ p que quãdoq̃ q̃rit de q̃titate ꝓpõnis accepta per modũ substãtie ꝑm suã essentiã. nõ tm̃ q̃ritur de ipa ꝑm esse q̃titatis. vt est denominatiua ꝓpõnis. ꝫ b̃ solũ fit p quãta. Ad tertiũ ꝺr. q̃ omnis q̃titas ꝓprie dicta est ꝯtinua vl̃ discreta. nõ tm̃ q̃titas accepta trãsumptiue: sic ꝫ accipiꝫ. Ad quartũ ꝺr. q̃ vnius quesitiui ẽ tm̃ vnũ ñsiuũ adeq̃tũ ⁊ ꝓprium. tm̃ ꝑñt esse plura articularia nõ adeq̃te. ⁊ sic ẽ de illo q̃sitiuo q̃ta. ꝓprium eius ñsiuũ est q̃titas ꝓpositionis in cõi. particularia ñsiua eius contẽta sub q̃titate ꝓpõnis sunt vl̃ particulare ⁊ sic ꝺ cæteris. ⁊ ꝺz rñderi tm̃ vnũ ñsiuũ cũ q̃rit de vnica ꝓpõne. ⁊ de diũsis danꝫ diũsa ñsiua. Ad quintũ ꝺr. q̃ q̃lis in cõi ẽ q̃sitiuũ qualitatis in cõi. ꝫ p applicatõez ad ꝓpõnẽ dicit ꝑticipare triꝑliciter accipiꝫ. Uno mõ idem ẽ q̃ participari rõnem suscipe. sicut species participat genus. q̃ suscipit diffimtõez eius. Scõo mõ idem est q̃ ptem rei capere. sic̃ duo frẽs dicunꝫ ꝑris bõa participare. Tertio mõ idem est q̃ ꝯuenire in aliquo. ⁊ illo mõ sumiꝫ in ꝓposito. ⁊ ideo ille ꝓpõnes dicunꝫ participare vtroq̃ termino q̃ ꝯueniũt in vtroq̃ suoꝝ terminoꝝ seu extremoꝝ.

Secũdo sciendũ ẽ. q̃ terminus ẽ dicto materialiꝫ ⁊ p se terminãs ꝓpõnez. ⁊ ꝺr materialiꝫ ad ꝺrias copule vbal⁹ ꝛc. mias

q̃sitiuũ q̃litatis ꝓpõnis ⁊ etiam ꝓprium: eo q̃ nõ q̃rit de alijs accidẽtibus eius. ⁊ sil⁹ ꝺicere tur de alijs q̃sitiuis.

Itẽ ꝓpositionum cathegoricarum q̃dam participãt vtroq̃ termino. vt homo ẽ animal. homo nõ ẽ animal. Alie ꝑticipãt vno tãtũ. vt hõ currit. hõ disputat. Alie vero nullo. vt plato disputat. equus mouetur. Item ꝓpositionũ ꝑticipãtiũ vtroq̃ termino. Alie ꝑticipãt ꝑm eundez ordinem. vt homo currit. homo non currit. Alie vero ordine cõuerso. vt homo ẽ aĩmal. animal est homo

Postq̃ autor determinauit de ꝓpõne ꝑm se ⁊ q̃tum ad ꝓncipia eius. ꝫ ꝙsequenꝫ incꝑit determinare de aliq̃bus passionibus eius. s. de oppositõne. quersione ⁊ equipollentia. ⁊ añ q̃ de ipis determinet duas diuisiones ponit valentes ad cognitõez ipaꝝ. Quaꝝ ꝓma est ꝓpositionũ cathegoricaꝝ quedam ꝑticipant vtroq̃ termino. alie vero vno tm̃. alie vo nullo. Cuius ratio est. quia omnes ꝓpositiones cathegorice vel conueniunt in extremis vel disconueniunt. Si conueniunt hoc est dupliciter. vel conueniunt in vtroq̃ simul. ⁊ sic est ꝓmum membrum. vel in altero tm̃. ⁊ sic ẽ secundum. vel disconueniunt in vtroq̃ sil⁹. sic ẽ tertium

Pro quo ꝓmo sciendũ ẽ. q̃ ꝑticipare triꝑliciter accipiꝫ. Uno mõ idem ẽ q̃ participari rõnem suscipe. sicut species participat genus. q̃ suscipit diffimtõez eius. Scõo mõ idem est q̃ ptem rei capere. sic̃ duo frẽs dicunꝫ ꝑris bõa participare. Tertio mõ idem est q̃ ꝯuenire in aliquo. ⁊ illo mõ sumiꝫ in ꝓposito. ⁊ ideo ille ꝓpõnes dicunꝫ participare vtroq̃ termino q̃ ꝯueniũt in vtroq̃ suoꝝ terminoꝝ seu extremoꝝ.

Secũdo sciendũ ẽ. q̃ terminus ẽ dicto materialiꝫ ⁊ p se terminãs ꝓpõnez. ⁊ ꝺr materialiꝫ ad ꝺrias copule vbal⁹ ꝛc. mias

formaliter. ⁊ dr ꝙ se ad dñiaz dispositionum subiecti ⁊ ꝑdicati. sic̃ sunt sig̃ distributiua ⁊ adiectiua q̃ nõ terminãt ꝙ se ꝓpositõez. ⁊ dr terminus a terminãdo eo ꝙ terminat ꝓpõez sicut extremũ eius.

Tertio sciendũ ẽ. ꝙ cõueniẽtia vel discõueniẽtia vnius ꝓpõnis ad aliã ẽ accidẽs respectiuũ ꝓpõnis ⁊ nõ absolutũ. ⁊ qr ista diuisio attẽdit penes ꝙueniẽtiã ⁊ discõuenientiã ꝓpõnis vni⁹ ad aliã seu cũ alia ex parte suoꝝ terminoꝝ. Sequit ideo ꝙ ista diuisio sumit̃ ꝑm accidẽtia ꝓpõis. q̃re ista diuisio est subiecti in accidẽtia ⁊ nõ gñis in suas spẽs. ⁊ valet ista diuisio ad cognoscẽdũ q̃bus ꝓpositõibus oppositio ꝙũctio ⁊ eq̃pollẽtia ꝙueniunt ⁊ q̃bus nõ. qr solũ ꝙueniũt ꝓpõnib⁹ vtroq̃ termino ꝓncipãtib⁹. vñ iste tres sũt passiones respectiue q̃ solũ ꝙueniũt ꝑdositõi ꝓ cõparatõez ad aliã ꝓpositionem

Quarto sciẽdũ ẽ. ꝙ ꝓpositiões vtroq̃ termino ꝓncipãtes itez diuidunt̃. qr q̃dã ꝓncipãt vtroq̃ termino eodẽ ordie. Alie vo ordine econuerso. vñ ille sunt ꝓncipantes vtroq̃ termio eodẽ ordie q̃ sunt eiusdem subiecti ⁊ eiusdẽ ꝑdicati. vt hõ ẽ albus. hõ nõ est albus. Sz ille sunt ꝓncipãtes ordie econuerso quaꝝ ꝑdicatum vnius ẽ subiectũ alterius ⁊ ecõtra. vt hõ est albus. albus est hõ. Et ꝓ b̃ facilit̃ dareť sufficiẽtia hui⁹ diuisiois ⁊ valet ista diuisio sil'r sicut ꝓcedẽs ad ꝙgscẽdum q̃bus ꝓpõmbus oppositio ⁊ eq̃pollentia ꝙueniant. quia solum conueniunt ꝓncipãtibus vtroq̃ termino eodem ordine. ⁊ q̃bus ꝙueniat ꝙuersio. qr solum ꝙueniũt ꝓncipãtib⁹ vtroq̃ termino ordine ecõũso. ⁊ ꝓ hoc patẽt iste due diuisiões ꝓpositionũ cathegoricaꝝ.

Sed contra ꝑdicta arguit̃. Primo sic. Distincte ꝓpõnes sp hñt distinctos terminos cum distinguantur ꝓ sua subiecta ⁊ ꝑdicata. ergo nulle ꝓpõnes distincte ꝓncipant vtroq̃ termino Secundo sic. Omnes propositiones cathegorice ꝙueniunt in rõe ꝓpositionis cathegorice cum q̃libet ꝓpositio cathegorica sp habeat duos terminos subiectũ ⁊ ꝑdicatũ. igit̃ nulle ꝓncipãt altero termino tm̃ cũ tm̃ excludat oẽ aliud. Tertio sic. In oi ꝓpõne cathegorica repit̃ b̃ vbũ ẽ. ⁊ tm̃ est terminus. qr terminat ⁊ actuat ꝓpositõez. ⁊ est ꝑdicatũ ꝓpõis. ḡ oẽs ꝓpõnes aliquo termino ꝓncipãt. ⁊ sunt aliq̃ nullo termino ꝓncipãtes. Quarto sic. In q̃libet ꝓpõe ẽ vn⁹ ordo. ḡ diuerse ꝓpõnes hñt diuisos ordines. ḡ nulle sunt ꝓncipãtes eodem ordine ꝑ istã diuisionem Quinto sic. Ordo ꝓpõnis ẽ ordinatio suoꝝ terminoꝝ. s. subiecti ⁊ ꝑdicati. ⁊ in oibus est ordinatio eadem. qr subiectum ⁊ ꝑdicatũ sil'r ordinant̃ cũ sp subiectum ꝑcedat ꝑdicatũ. igit̃ nulle sunt ꝓncipãtes ordine econuerso.

Ad argumẽta añ oppo. Ad primum dr ꝙ lz oẽs ꝓpõnes diuerse habeat diuersos terminos ꝑm numerum. qr qđ semel dictum est in vna ꝓpõne amplius resumi nõ potest idem nũero. tamen bene habent eosdẽ terminos ꝑm speciem vocis ⁊ significati sil'. Ad secundum dr ꝙ si tantũ faciat exclusionem respectu conuenientie propositõis in cõmum. sic nulle cathegorice ꝙueniunt tantũ vno terminoꝝ. sed si faciat exclusionem respectu ꝙuenientie terminoꝝ. sic alique ꝓpositiones conueniũt in altero tm̃. ⁊ sic intelligit̃ circa ꝑcedentem diuisionem. Ad tertiu dr ꝙ b̃ verbum est non est terminus. qr licet terminet propositionem formaliter ⁊ in rõne copule. non tamen materialiter inq̃tum hz rõez copule. ⁊ sic aliquando sit ꝑdicatum vt b̃. hõ est. tamen in ratione copule non dr ꝑdicatus materiale. ideo ratione ipius non omnes propositiones participant vno termino. Ad quartum dr ꝙ lz diuerse ꝓpositiones semper habeant diuersum ordinem in numero. nõ tamen in specie Ad quintum dr ꝙ lz subiectum ⁊ predicatum accepta ꝑm illas intentiones similiter ordinentur in propositione. qr semper illud quod habet rationem subiecti ꝓponitur alteri. tamen quantum ad res subiectas intentionibus illis non semper similiter ordinant̃. qr aliq̃n subiectũ vni⁹ ꝓpõnis b̃ fit ꝑdicatũ altenus. ⁊ ecõuerso.

Item ꝓpositionum vtroq̃ termino ꝓncipãtium ꝑm eundẽ ordinem. alie sunt ꝯrie. alie subcõtrarie. alie ꝯdictorie. alie subalterne. Cõtrarie sunt vniuersales affirmatiua ⁊ vlis negatiua eiusdem subiecti ⁊ eiusdẽ ꝑdicati. vt ois hõ currit. nullus hõ currit.

Subcõtrarie sunt ꝑticularis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua eiusdem subiecti ⁊ eiusdem predicati. vt quidã homo currit. quidam homo non currit

Postꝙ autor ꝓmisit duas diuisiones valentes ad cognoscendũ ꝓpõnes oppositões ⁊ eq̃pollentias ꝓpositionũ. h̃ ꝓsequent determinat de illꝫ passionibus. ⁊ ꝓmo de oppositionibus. Cuius rõ est. qꝛ oppositio solũ ꝙuenit ꝓpositionibus que participãt ꝟm eundẽ ordinem. ⁊ ꝙuersio ꝙuenit illꝫ que ꝑticipãt ordine conuerso. ideo oppositio ꝓcedit ꝙuersionem. Et qꝛ eq̃pollentia sumit respectu ꝓpositionum oppositarꝫ q̃ sunt equipollẽtes. iõ etiaꝫ oppositio ꝓcedit equipollentiã quare ꝙuenienter determinat ꝓus de oppositionibus ꝙ̃ de aliꝭ.

Ꝓ quo ꝓmo sciẽdum ẽ. q̃ duplex est oppositio. q̃dã est op posito rerꝫ vel terminorꝫ que est repugnãtia aliquorꝫ duorꝫ nõ permittentiũ se simul ⁊ respectu eiusdẽ. ⁊ de ista nõ determinat h̃:ꝫ in postꝑdicamentis. Alia est oppositio ꝓpositionũ vꝫ modorum enunciãdi que est repugnãtia duarꝫ cathegoricarꝫ eiusdẽ subiecti ⁊ eiusdẽ ꝑdicati in qualitate vꝫ q̃ntitate simul vel in altero eorꝫ. ⁊ illo mõ h̃ cõsideratꝫ de oppositõe ⁊ de ꝓpositionibus oppositis. Vñ ad cognoscendũ spẽs oppositionis ꝑdicte h̃ autor ponit diuisionẽz ꝓpositionum oppositarꝫ.

Secũdo sciendũ est. q̃ ꝓpositionum oppositarꝫ alie sunt ꝯrie. alie subꝯrie. alie ꝯdictorie. alie subalterne. Cuius diuisiõis sic habet sufficiẽtia. qꝛ omnes ꝓpositões oppositе habent repugnantiã inter se. vel ergo repugnãt in qualitate ⁊ q̃ntitate simul. Et sic sunt ꝯtradictorie. vel in altero eorꝫ tm̃. ⁊ sic ẽ dupliciter. qꝛ vel repugnãt in q̃ntitate solum. ⁊ sic sunt subalterne. vel in q̃litate. ⁊ h̃ est tripliciter. vel ambe sunt vꝫes. ⁊ sic sunt ꝯrie. vꝫ ambe sunt ꝑticulares. ⁊ sic sunt subꝯrie. vꝫ ambe sunt singꝫares. ⁊ sic itez sunt ꝯdictorie.

Tertio sciendũ ẽ. q̃ ꝯrie sunt vniuersalis affirmatiua ⁊ vꝫis negatiua eiusdẽ subiecti ⁊ eiusdẽ ꝑdicati. vt q̃libet hõ currit. ⁊ nullus hõ currit. ⁊ in ipis requirit ydẽptitas subiecti ⁊ ꝑdicati in tribus vel ꝟm tria. Ꝓmo quia non ꝓponunt ꝯdicta nisi participent in eodem ordine. ⁊ ꝓpõnes ꝯrie sunt eedem ꝟm vocẽ rõe cuius iste non ꝓponit. q̃libet hõmo currit. nullũ rõnale currit. Secõdo q̃ sint eedẽ ꝟm significata rõne cuius iste nõ ꝓponit. omnis canis currit. nllꝰ canis currit. si canis teneat eq̃uoce. qꝛ pñt ambe simul esse vere. Tertio q̃ sint eedem q̃tus ad suppositа ꝑ quibus tenent. ita q̃ eque ãple ⁊ eque stricte in vtraq; teneant. ideo iste non ꝓponit. oĩs hõmo ẽ albus. nullus hõmo fuit albus. qꝛ in ꝓma ꝓponit ꝑ ꝑntibus tantus. ⁊ in scõa ꝑ ꝑntibus ⁊ ꝑtentis simul. ⁊ sic nõ sunt eiusdem subiecti ꝟm rẽ ⁊ vocẽ qõ tñ req̃nt in oĩbus oppositõibus.

Quarto sciendũ ẽ. q̃ subcontrarie sunt ꝑticularis affirmatiua ⁊ particularis negatiua eiusdem subiecti ⁊ eiusdẽ ꝑdicati. vñ ad ipas req̃nt q̃ ambe sint ꝑticulares vel indefinite. rõ est. qꝛ subcõtrarie dicunt q̃si sb̃ ꝯtrariis posite. ꝫ subcõtrariis nõ ponunt ꝓpositiones vꝫes nec singꝫares. qꝛ nõ sunt eiusdem subiecti cũ ipis. ideo subcõtrarie ambe debẽt esse ꝑticulares vꝫ indefinite. ⁊ qꝛ non repugnant in q̃ntitate oportet eas i repugnare in q̃litate. ⁊ sic vna debet esse affirmatiua alia negatiua. ⁊ nõ ponunt aliqua subcõtradictoria sicut subcõtraria. qꝛ vna est ꝑticularis in ꝑdictoriis sb̃ qua nõ potest sumi alia ꝓpositio. qꝛ sub particulari nunq̃ est sumere aliq̃d. ⁊ ꝙ h̃ patet diuisio ꝓpõnũ oppositarꝫ. ⁊ diffinitо ꝯriarꝫ ⁊ subcontrariarꝫ.

Sed ꝯ ꝑdicta arguit. Ꝓ io sic. Iste ꝓpões oĩs hõmo nõ currit. nullus hõ currit participãt ytroq; termino ⁊ eodem ordine. ⁊ tm̃ nõ sunt ꝯrie nec subcõtrarie. ⁊ sic de aliꝭ. ꝫ sunt equipollentes. igit̃ h̃ male diuidunt ꝓpões vtroq; termino participantes eodẽ ordine. Secõdo sic. Dia ꝯria sunt forme actiue ⁊ passiue inter se. ꝫ ꝓpões nunq̃ sunt actiue ⁊ passiue cũ ꝓpões nõ agãt nec paciant inter se. igitur nulle sunt ꝯrie. Tertio arguit sic. Diffinitio ꝯriarꝫ ꝙuenit istis oĩs hõ est albus. nullus hõ est albus. ⁊ istis oĩs hõ currit. nullus hõ currit. ⁊ tm̃ iste nõ sunt ꝯrie. qꝛ in ꝓmo hõ ꝓponit ꝑ viris ⁊ mulieribus. ⁊ in scõa ꝑ vins tm̃. igit̃ ẽ. Quarto arguit sic. ꝓpões que simul se ꝙpaciunt in veritate nõ opponunt. qꝛ nõ habẽt repugnãtiam. ꝫ subcontrarie simul se compaciunt in veritate. ergo nõ opponunt. Quinto sic. Iste sunt subcõtrarie. iste hõ currit. iste hõ ꝫ

currit: quia sunt posite sub cõtrariis que sunt vniuersales. ⁊ tamẽ ille non sunt ꝑticulares nec indefinite. igitur male diffiniuntur subcontrarie.

¶ Ad argumẽta añ oppo. Ad primum dicit ꝙ hic non diuidunt ꝓpositiones participantes vtroq; termino in cõi: ꝫ tm participantes vtroq; termino que sunt oppositе. ideo cũ predicte ꝓpões sunt equipollentes non cõtrariant. ¶ Ad secundũ dicit. ꝙ licet cõtraria incõplexa sint forme actiue ⁊ passiue: non tamẽ cõplexa de quibus hic solum ẽ ad ꝓpositum ¶ Ad tertiũ dicit. ꝙ de vtute ꝑmonis iste nõ contrariãtur. omis hõ currit. nullus homo currit. quia subiectũ in vtraq; non tenetur ꝑ equalibus suppositis: ꝫ vtute vsus sunt contrarie. quia ꝑm vsum restringit ad standum ꝑ viris tm. ⁊ est ibi restrictio ab vsu. Sed de alijs dicitur ꝙ vere cõtrariant. quia albus in ꝑdicato per cõsignificatõem eius restringit hoiem in vtraq; ad standũ ꝑ viris pro quibus solũ distribuit. ¶ Ad ẽrtiũ dicit ꝙ licet subcõtrarie non repugnẽt inveritate: tamẽ bene repugnant in falsitate ⁊ etiã in qualitate. ideo opponũtur. ¶ Ad quintus dicit ꝙ ly singulares sint posite sub vniuersalibus que sunt cõtrarie: non tamẽ ponuntur sub ipis ꝑm idem subiectũ. quia in cõtrarijs terminus cõmunis: vt homo supponit ꝑ omnibus suis suppositis. ⁊ in illis singularibus ꝑ vno solo. ideo non habẽt idem subiectũ cum suis vniuersalibus. quod tm reqritur ad subcontrarias respectu cõtrariarum.

¶ Contradictorie sunt vniuersalis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua. vel vniuersalis negatia ⁊ ꝑticularis affirmatiua eiusdẽ subiecti ⁊ eiusdem predicati. vt omis homo currit. q̃dam hõ non currit. nullus homo currit. q̃dã homo currit. Subalterne sũt vniuersalis affirmatiua ⁊ ꝑticularis affirmatiua. vel vniuersal' negatiua ⁊ ꝑticularis negatia. eiusdẽ subiecti ⁊ eiusdẽ predicati. vt omnis hõ currit. q̃daz hõ currit. nullus hõ currit. q̃dã hõ non currit. Et hoc totum patet in figura sequẽti.

¶ Postq̃ auto: determiauit de cõtrarijs ⁊ subcontrarijs ꝓpõnibus. hic cõsequẽter determinat de contradictorijs ⁊ subalternis. Ratio ordinis est. quia contrarie ⁊ subcõtrarie sũt eiusdem quãtitatis. sed cõtradictorie ⁊ subalterne sunt diuerse quãtitatis. ⁊ quia cõtradictorie opponũtur simpliciter ⁊ ꝑm rez: subalterne vero ꝑm modũ tm. ideo prius autor determinat de cõtradictorijs q̃ de subalternis: ipsas sic diffiniens. Contradictorie sunt vniuersalis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatia vel vniuersalis negatiua ⁊ ꝑticularis affirmatiua eiusdem subiecti ⁊ predicati.

¶ Vbi ẽ primo sciendum ꝙ duplices sunt cõtradictorie. Quedã sunt repugnantes in veritate ⁊ falsitate ⁊ q̃litate ⁊ñ i quantitate. ⁊ tales sunt contradictorie ꝑm rẽ ⁊ ex parte significatoꝝ: non autẽ ꝑm rẽ ⁊ modum simul. ⁊ hoc modo due singulares eiusdem subiecti ⁊ predicati ⁊ diuerse qualitatis bene sunt cõtradictorie: Alie sunt contradictorie que repugnant in veritate ⁊ falsitate i quãtitate ⁊ qualitate simul. ⁊ iste sunt cõtradictorie ꝑm rem ⁊ modũ simul ⁊ ꝑfecte contradictorie. ⁊ solum de talibus dat̃ ista diffinitio ⁊ non de alijs. ideo bene dicit ꝙ cõtradictorie sunt eiusdem subiecti ⁊ predicati. et diuerse quantitatis ⁊ qualitatis simul. Und̃ in talibus ẽ perfecta cõtradictio.

¶ Secũdo sciẽdum ẽ ꝙ cõtradictio est affirmatio ⁊ negatio eiusdẽ de eodem. ad idem ꝑm idẽ. similiter: ⁊ in eodẽ tempore. Unde ad ipsam hec quinq; reqruntur requiri. Primo reqritur ꝙ affirmetur idem ð eodem ꝑm rem ⁊ vocẽ. defectu cuius iste nõ cõtradicunt. Tullius currit. marcus nõ currit. Secũdo ꝙ predicatũ in vtraq; enunciet̃ de subiecto compato ad idem. ideo iste non contradicũt. Sortes est pr̃ platonis. Sortes non ẽ pater tullij. Tertio ꝙ predicatũ affirmetur ⁊ negetur de eodem ꝑm eandem ptẽ vel ratõem. ideo iste nõ cõtradicũt: sortes videt ꝑm oculos ⁊ non videt ꝑm aures. Quarto ꝙ subiectum in vtraq; teneat̃ similiter. iõ iste non cõtradicũt. homo est species. nullus homo est species, quia in prima homo tenet̃

p̄ natura simplici ⁊ in secūda p̄ suppositis. Quinto q̄ p̄dicatum enūciet̄ in vtraq̄ p̄ eo dem tp̄e. ideo iste nō p̄tradicūt. sortes currit hodie. sortes non currit cras. ⁊ p̄ istas condi tiones potest cognosci natura p̄tradictoriaꝝ

¶ Tertio sciēdum ē q̄ subalt̄ ne sunt vniuersalis affirmatiua ⁊ p̄ticularis affirmatiua. vniuersalis negatiua ⁊ particu lans negatiua eiusdem subiecti ⁊ p̄dicati. Unde ad ipas req̄ritur q̄ sint diuerse quan titatis. ratio est. quia in subalternis vna pō itur supra aliam sicut totū supra partem. sed due vniuersales non ponūtur supra seinuicē nec due p̄iculares eiusdem subiecti ⁊ p̄dicati. ideo in subalternis req̄ntur vna vniuer salis que ponat̄ supra ⁊ ē subalternās. ⁊ alia p̄iculans que ponatur infra ⁊ est subalt̄na ta. Secūdo req̄ritur q̄ sint eiusdē qualitatis quia negatiua nūq̄ ponit̄ sub affirmatiua de eodem subiecto ⁊ p̄dicato. nec ecōuerso. ideo subalterne sunt vel ambe affirmatiue vel am be negatiue.

¶ Quarto sciendum est q̄ sub alterne nō opponūtur p̄m rem ex parte suoꝝ significatoꝝ: ꝫ p̄m modum tm̄. cuius ratio ē. quia solum ppositōnes ille opponūtur p̄m rē que repugnāt in veritate ⁊ falsitate ex parte suorum significatoꝝ. sed subalterne nō repu gnant in veritate et falsitate. quia possūt esse simul vere vel false. ergo non opponūtur p̄m rem. ideo aristoteles inter oppositōnes non enumerauit oppōem subalternam. quia cepit oppositōnem specialiter p̄ repugnāntia duaꝝ ppositionū p̄m affirmatiōem ⁊ negatōnem. ꝫ Petrus h̄ yspanus q̄ cepit oppositōnez gene raliter p̄ro oīni repugnātia duarū ppositōnū eiusdem subiecti ⁊ p̄dicati in qualitate vl̄ q̄n titate. ideo posuit oppositōnem subalternaz Unde subalterne opponūtur p̄m modū enū ciandi. s. ex parte quāntatis sui subiecti ⁊ pe nes vniuersale ⁊ particulare. Et per hoc ptz q̄d sint subalterne ⁊ cōtradictorie.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. Iste contradicūt. sortes ē. sortes nō ē. cū ibi sit affirmatio ⁊ negatio eiusdez de eodē: ⁊ tamen nulla est vniuersalis. ergo con tra diffinitōnem contradictoriarū. ¶ Secun do arguit sic. In contradictorijs subiectū de bet tenere similiter, ꝫ in vniuersali ⁊ p̄ticula ri non tenetur similiter. quia in vna distribuit ⁊ in alia non. igit̄ vniuersalis ⁊ particularis non sunt cōtradictorie. ¶ Tertio arguitur sic. Iste contradicūt. omnis homo ē ens. q̄dam homo ē non ens. ⁊ tamē ambe sunt affirmatiue. ergo in contradictorijs vna non est affir matiua ⁊ alia negatiua. ¶ Quarto arguitur sic. Uniuersalis affirmatiua ⁊ p̄ticularis af firmatiua eiusdez subiecti ⁊ p̄dicati nō op ponūtur inter se quia particularis seq̄tur ad vniuersalem. ergo subalterne nō opponūtur ¶ Quinto sic. Due subcōtrarie sunt subalt̄ ne quia sunt sub alijs posite. ⁊ tamē nō sunt vniuersalis affirmatiua ⁊ particularis affir matiua: nec ecōuerso. igit̄ contra diffinitōem earundem.

¶ Ad argumēta añoppo. Ad p̄ mum dicitur. q̄ licet iste sint contradictorie p̄m rem: tamē non p̄m rem ⁊ modum simul. q̄a non repugnāt in quantitate ⁊ qualitate: ꝫ so lum in qualitate. Et de cōtradictorijs p̄m rē ⁊ modum simul dat̄ ista diffinitio. ¶ Ad se cundū dicitur q̄ in vniuersali ⁊ particlari sub iectum non tenet̄ similiter q̄tum ad distribu tionem: tamē tenetur similiter q̄tum ad illa p q̄bus sumit̄. quia in vtraq̄ tenet̄ p̄ro oīnib⁹ suis suppositis. vel p̄ro h̄ijs ad que restringi tur ¶ Ad tertū dicit̄ q̄ ille bene cōtradicūt virtualiter ⁊ non formaliter. ⁊ eo modo quo contradicūt vna est negatiua virtualiter. sez ista. homo ē non ens. que includit ista. homo non est ens. ¶ Ad quartū dicitur q̄ particulans continet̄ ⁊ sequitur ad vniuersalez ra tione sui significati ⁊ non ratōne quantitatis p̄m quam opponūtur ⁊ habent repugnātiaz. ¶ Ad q̄rtum dicit̄ q̄ ꝫ subcōtrarie sunt sub alterne respectu suarū subcōtrariarum. non tamē sunt inter se subalterne. quia vna nō po nitur sub alia. Et h̄ec diffinitio intelligitur ō h̄ijs que adinuicem sunt subalterne seu sub alternantur. Et oia patent in figura sequēti.

Argumēta ppter dubie, facies fidem

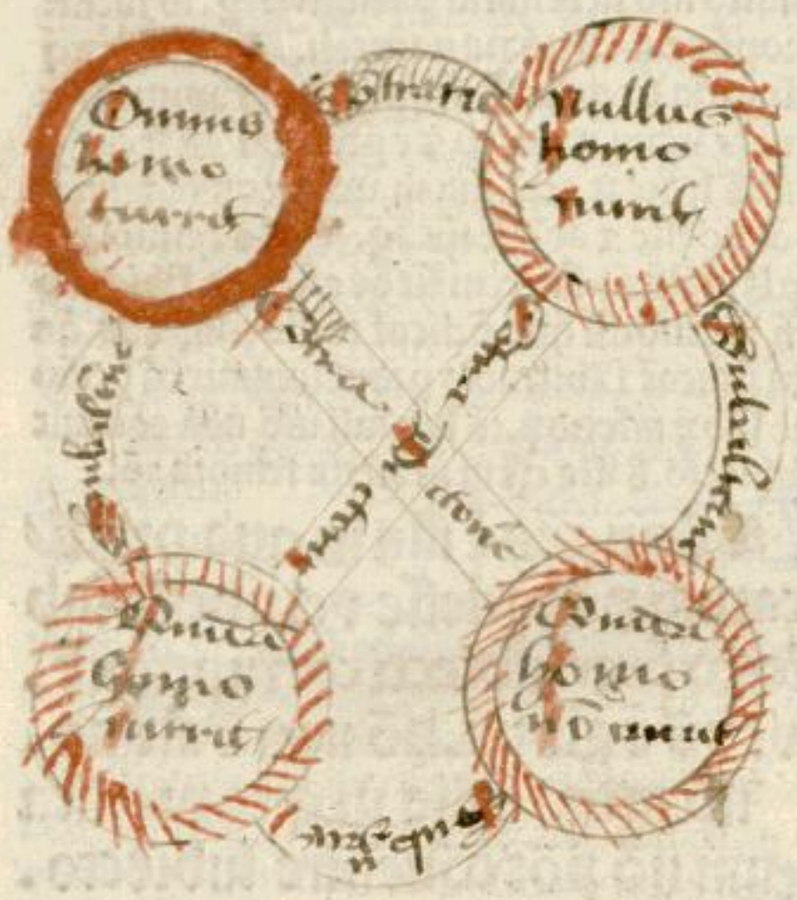

Propositionū triplex ē materia. s. naturalis. ꝓtingēs ⁊ remota. Naturalis ē illa i qua ꝑdicatum ē de eēntia subiecti vl' ꝓpriuz eius. vt hō ē animal. hō ē risibilis.

¶ Postq̄ autor determinauit de oppositōibus ꝓpositionū. hic ꝑntr vult determinare de legibus oppositionū. Et quia ille leges vl' regule variant̄ ꝑm variatōem materie ꝓpositōnū ideo anteq̄ de ipis determinet: ꝑus agit de materia ꝓpositionū. Et lz ꝓpō nō ḣeat materiam ꝓprie dictā. quia nullū accidēs vl' ens rōnis ḣz materiā ꝓprie dictā. ꝓpō autez ꝑm suū materiale qđ ē vox: ē accidēs. ⁊ q̄tuz ad formale qđ est esse signū cōpositōis ē ens rationis. ideo nō ḣabet materiam ꝓprie dictā ꝫ similitudinarie tm̄.

¶ Pro quo sciēdum est primo q̄ ꝓpositio ḣabet materiā ex qua similitudinarie. ⁊ materiam in qua ⁊ circa quā. Ex materia ex qua sunt subiectum ⁊ ꝑdicatuz. ⁊ subiectum vocis ē materia in qua. vel ipa vox si ꝓpō consideretur q̄tum ad suū formale: sed enūciabile de quo est ipa ꝓpō est sua materia circa quā. hic autē capitur materia ꝓpositionis solū pro cōditōne materie siue ex q̄. id est ꝑ ḣabitudine ꝑdicati ad subiectuz. ō materia ꝓpōnis vt hic sumitur ē ḣabitudo predicati ad subiectum in qua fit cōpositio ꝑdicati cum subiecto. ⁊ in qua subiectum ⁊ ꝑdicatum cōueniunt.

¶ Secūdo sciēdum ē q̄ triplex est materia ꝓpositionū. s. naturalis. cōtingēs ⁊ remota. quod probatur ꝑ sufficientiam. q̄a materia ꝓpōis ē ḣabitudo predicati ad subiectum. vel ergo illa ḣabitudo dicit repugnātiam predicati cū subiecto: ⁊ sic ē materia remota. Vel dicit cōuenientiā: ⁊ ḣoc duplicat̄. vel dicit cōuenientiā necessariam: ⁊ sic ē naturalis. vel contingentē ⁊ accidentalē: ⁊ hic est cōtingēs. Et q̄a cōuenientia necessaria ꝑfectior est q̄ cōtingēs. ⁊ cōtingēs q̄ remota. ideo materia naturalis ꝑfectior ē aliis. deinde cōtingens. ⁊ remota est imperfectior.

¶ Tertio sciēdum ē q̄ materia naturalis ē in qua predicatū ē de subiecti essentia vel ꝓprioꝝ eiꝰ: vt hō ē aial. vel ḣomo est nſibilis. Et dicit̄ talis materia naturalis. quia predicatum naturaliter cōuenit subiecto ⁊ ḣabēt naturalē ḣabitudinē ad ipm. sed id quod ḣabet naturalem ḣabitudinem ad subiectum ē de natura ⁊ essentia subiecti. vel necessario cōsequēs naturā subiecti: sicut ꝓprium cōsequit̄ spēm. lz enim ꝓprium non sit de natura sui subiecti: tamē immediate cōsequitur illā naturā. ideo naturaliter inest suo subiecto.

¶ Quarto sciēdum ē q̄ eēntia dicit̄ illud quo formaliter res ḣabet eē: sicut ḣumanitas ē illud quo ḣomo ḣabet esse et similiter aia ratōnalis. Esse autē ꝑm Boetiū est existētia forme in materia vel actus i potentia. quid autē sit ꝓprium videbit̄ in predicabilibꝰ. ⁊ ꝑ ḣoc pz intellectꝰ ḣuiꝰ diuisiōis

¶ Sed contra ꝑdicta arguitur primo sic. Habitudo predicati ad subiectuz est forma in qua extrema cōuenīt. ergo illa non est materia propositōnis. ¶ Secundo arguitur sic. Ista propositio. sortes ē ens. ē i materia naturali: cū ens sit de rōne substantie ⁊ oīm suoꝝ ifenoꝝ. ⁊ etiā i mathia ponḡ ti. q̄a ꝑdicatū ꝑt adesse ⁊ abesse subiecto. cū sortes possit eē ⁊ nō esse. ꝫ mathia naturalis ⁊

cōtingēs coincidūt.igit mēbra diuisiōis ma
tene ppōnis nō opponūtur. Tertio sic.b̄
est in materia naturali.animal est hō.ꝛ simi
liter ista.homo ē homo.cum iste sint necessa
rie.ꝛ tamē predicatum non ē de essentia sub
iecti:cum infernus non sit de eēntia ipi⁹ supio
ris.nec idē de essentia suiipsius.nec etiam ē
ppium eius.igit ptra diffinitōnem matie na
turalis. Quarto sic.ista ignis ē calidus.
est in materia naturali cū sit necessaria.ꝛ ta
men predicatū non ē de essentia subiecti:cū
predicatū possit abesse subiecto:cum sit acci
dens eius.nec ppium.q̄a cōtingit alijs.ꝛ si
militer argueretur de ista.aqua ē frigida.
Quinto sic.In ista.homo ē aialitas.pre
dicatum ē de essentia subiecti.ꝛ tamē illa nō
est in materia naturali:ꝫ in remota:cū sit im
possibilis.quia predicatū non pōt vere dici
de subiecto,ergo illa diffintio ꝙuenit alijs a
diffinito:

Ad argumēta ante oppositā

Ad primū di cit̄ ꝙ lz illa habitudo sit forma
respectu subiecti ꝛ predicati:tamē habz mo
dum materie respectu 'compositōis actualis
ppositionis.ideo bene dicitur' materia ppo
sitionis. Ad secundū dicitur.ꝙ si capiatur
ens nominaliter vt idem ē qđ habēs essentiā
sic ē de essentia substātie ꝛ etiam ceteroꝝ en
tium'ꝛ hoc modo ista.sortes ē ens. ē in ma
teria naturali. Sed si capiat̄ pticipaliter vt tā
tum valet sicut existens sic cōuenit substātie
contingēter ꝛ similiter sorti:ꝛ sic ē in materia
contingēti.ꝛ sic non ē idem predicatū illius
ppositionis.nec eadem ppō dum ē in matia
naturali ꝛ contingēti. Ad tertiū dicitur.ꝙ
lz homo nō sit de essentia aialis in cōi:est tn
de essentia aliquoꝝ suppositoꝝ animalis.s.
illoꝝ que continētur sub hoīe.ꝛ in ista . aial
est homo.aial supponit p suis suppositis.et
homo pro natura simplici. Et sic verificatur
locutio p suppositis aialis que sunt sub ho
mine.ideo predicatuz est de essentia subiecti
ꝙtum ad suppositā pro quibus verificat̄ de
ipso.ꝛ in ista.homo ē homo .homo in subie
cto'supponit p suppositis.ꝛ in predicato pro
natura simplici. ideo predicatū ē de essentia
subiecti. Ad quartum dr ꝙ lz esse caliduz
non sit ppium ignis'quarto mō: ē tamen p
prū ei⁹ secūdo mō.ꝛ hoc sufficit ad hoc ꝙ sit
i materia naturali,qr propriū secūdo mō et
quarto mō necessario ꝙuenit̄ ꝛ sp. iō faciūt
propōnem i materia naturali. Et de ista. aq̄
ē frigida dr ꝙ si esse frigidū dicat aptitudiez
ē in materia naturali ꝛ ē propium aq̄ secūdo
mō.ꝫ si dicat actū ē in materia contingenti ꝛ
pōt adesse ꝛ abesse ipi aq̄. Ad q̄ntum dr
ꝙ lz aialitas ꝑm rem sit de essentia hois: nō
tn ꝑm modū quo p̄dicat̄ in illa propōne.q̄a
ibi p̄dicat̄ i abstracto prout sumitur cū p̄dica
tione suoꝝ inferioꝝ.iō sub tali mō non cōuenit
subiecto.ꝫ illa est in materia remota,iō.

**Cōtingēs ē illa in qua predi
catum pōt adesse vel abesse sub
iecto p̄ter subiecti corruptionē.
vt hō ē albus.hō non ē albus.**

**Remota ē illa in qua predica
tum nō pōt cōuenire subiecto.
vt homo ē asinus.**

Postq̄ auctor determinauit de materia natu
rali.hic p̄mr determiat de materia cōtingēti
ꝛ remota. Et primo de materia ptingenti q̄ sic
diffinit. Materia ptingēs ē illa in qua predi
catum pōt adesse ꝛ abesse subiecto.vt homo
currit. In hac diffinitōe ponit̄ adesse ad dif
ferētiā materie remote,in q̄ p̄dicatū non pōt
ꝙuenire subiecto.ꝛ ponit̄ abesse ad dr̄iaz ma
terie naturalis in qua p̄dicatū non pt abesse
subiecto.

**Pro quo sciēdum primo. q̄
materia dr cōtingēs eo ꝙ predicatū contin
gēter ꝙuenit subiecto.illud autē qđ contingē
ter ꝙuenit alicui pōt sibi adesse:cū nō habe
at repugnātiā.ꝛ etiā pōt tali subiecto abesse
q̄a nō ꝙuenit necessario.iō qđ ptingenter ines
se pōt nō inesse.iō bn̄ diffinit materia contin
gēs in q̄ p̄dicatū pōt adesse ꝛ abesse subiec
to.non ē tn intelligēdū ꝙ possit adesse ꝛ ab
esse simul ꝑm actū.qr b̄ iplicat c̄dictōnem:ꝫ
ꝑm aptitudinē ꝛ successiue ꝙtū ad actū.**

**Secundo sciēdum ē ꝙ cōtin
gēs a quo venit ptingēter dupl'r accipit̄.vno
mō pro oi eo qđ pōt eē ꝛ cōuenit̄ cū possibili
ꝛ dr tā de necessario ꝙ de nō necio. Alio mō
spāliter pro cōtingēti nō necessario quod pt
esse ꝛ nō esse.Et diuidit̄ p cōtingens natū ad
vtrūlibet ꝛ cōtingēs raro, Contingēs natū**

est qđ ē magis determinatū ad eē ꝙ ad non eē. vt frigus ī hyeme. Et ptingens raro ē qđ ē magis determinatū ad nō eē ꝙ ad esse. sic bos natus cū duob⁹ capitib⁹. Cōtingēs ad vtrūlibet ē qđ nō magis determinatū est ad esse ꝙ ad nō esse. sicut virū iudicare. ⁊ a contingenti ꝺ mō acceptoveit cōtingēs qđ denominat materiā ptingētem. ⁊ non a ptingēti ī cōi accepto. q⁹ tale contingēs non semp pōt esse ⁊ nō esse: cū dicatur de necessario quod nō ē contingens.

¶ Tertio sciendū ē. q⁹ materia remota ē illa in qua predicatū nō pōt cōuenire subiecto. vt hō est asinus: ⁊ rō est. q⁹ ī materia remota p̄dicatum hz repugnantiā ⁊ distātiam cū subiecto. ⁊ a tali repugnātia vl' remotione p̄dicati a subiecto dicit materia remota. illud autē qđ habet repugnātiam cū aliquo nō pōt sibi cōuenire. sicut asinus p repugnantiā q̄m hz cū hoīe p irrōnale nō pt sibi cōuenire. iō bn̄ dicit materia remota in q̄ p̄dicatum nō pōt cōuenire cū subiecto ppter remotionē eius a subiecto.

¶ Quarto sciendū ē q⁹ tripliciter pōt fieri remoto p̄dicati a subiecto. vno mō p negatōem negādo ipm a subiecto. alio mō remouēdo ipm de ppōne ⁊ a subiecto ꝺm vocem. ⁊ de istis remotōibus nō est hic ad ppositū. Alio mō q⁹ remoueat p̄dicatū ꝺm suum significatū a subiecto ppter repugnātiā quā habēt adinuicē. ⁊ a tali remotōne p repugnantiam predicati a subiecto ꝺr materia remota. Ex quo pz q⁹ ppōes affirmatiue ī materia remota sunt falsē ⁊ negatiue vere. sicut ī materia naturali affirmatiue sunt vere: ⁊ negatiue falsē. In ptingēti vo affirmatiue ⁊ negatiue pōt esse vere ⁊ falsē. ⁊ per hoc patēt diffinitiones istarū materiarum.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur primo sic. Ista ē in materia contingēti. hō ē quātus. ⁊ tamē quātū non pōt abesse subiecto. igit. Maior pz. q⁹ illa ppō nō ē in materia remota nec in materia naturali: cum p̄dicatū non sit de essentia subiecti vel propium eius. g̃ est in materia contingēti. ¶ Secūdo sic. hec est ī materia cōtingēti. corvus est niger. ⁊ tamē p̄dicatum non potest abesse subiecto: cum sit accidēs eius inseparabile. g̃ contra diffinitōē. ¶ Tertio sic. in ista. hō viuit p̄dicatum adesse pt ⁊ abesse subiecto: ⁊ tm̄ n̄ est in materia contingēti: cum vita sit de esse homis ⁊ eadē cum aīa eius. ⁊ similiē de ista Homo ē. ergo illa diffinitio conuenit alijs a diffinito. ¶ Quarto arguit sic. hec ē in materia remota. sortes ē albedo vel qualitas. et tamē predicatū potest cōuenire subiecto. ergo male diffinit materia remota. ¶ Quinto sic. ista ē in materia remota. homo nō ē asin⁹. cum affirmatiua ⁊ negatiua sint in eadē materia. ⁊ tamē p̄dicatum pōt cōuenire subiecto. q⁹ vere enūciatur de ipo. ergo diffinitio ē mala.

¶ Ad argumenta ante oppositā. Ad primū dicit q⁹ ista. homo ē quātus. est ī materia naturali. Et lz quātum nō sit ppium hoī quarto mō: est tamē sibi ppium secundo modo. ⁊ quarto mō ppium respectu corpis de genere substātie quod ē supius ad hoīem ideo illa ē in materia naturali. sicut ⁊ ista. hō ē risibilis. ¶ Ad secundū dicit q⁹ lz nigrū nō possit faciliter abesse corvo remanētibus suis pncipijs cōplexionalibus: tamē pōt sibi abesse p mutatōnem sue cōplexionis. vnde nō dicitur accidens inseparabile q⁹ nullo mō possit separari: ꝺ quia cum difficultate. ¶ Ad tertium dicit q⁹ si viuit dicat actum viuēdi et eē actuale viuēns sic potest abesse hoī. ⁊ illa ē in materia contingēti. ꝺ si dicat aptitudinem sibi cōuenit naturaliter ⁊ non pōt sibi abesse. ⁊ illa est in materia naturali. ⁊ similiter ista. homo ē. quia est potest dicere actū q̄ contingenter aduenit cuilibet rei create. ⁊ sic ē ī materia contingēti. vel esse possibile ⁊ ī suis causis quod semp cōuenit rei. ⁊ sic est in materia naturali. ¶ Ad quartū ꝺr q⁹ albedo ꝺm rem potest inesse sorti: non tm̄ ꝺm denominatōem vt designat in abstracto. q⁹ designatur cuz p̄cisione subiecti. ⁊ sic non pōt verificari ꝺ subiecto: cum secū habeat repugnātiam sub tali mō significandi. ¶ Ad q̄ntum dicitur q⁹ lz istud p̄dicatum vere enūciet negatiue ꝺ subiecto: non ppter hoc habet cōuenientiā cum eo sed magis repugnantiam. quia dicit de alio negatiue non sumitur ab esse: ꝺ potius a non esse.

¶ Lex siue natura cōtrariarum talis ē q⁹ si vna ē vera reliqua ē falsa: ⁊ nō ecōuerso. ⁊ pōt enim ambe simul eē false ī ptingēti ma

teria. vt ois homo ē albus. nullus hō ē alb⁹. In naturali vero materia ꝛ remota ſp vna ē vera ꝛ relíqua falſa. vt ois homo eſt aīal. nullus hō eſt aīal. ois hō ē aſinus. nullus hō ē aſinus.

¶ Poſtq̄ autor determinauit de materia ꝓpoſitionū cuius cognitio valet ad cognoſcēdū leges oppoſitionū. Hic ꝓſequit̄ determinādo de illis legib⁹ ꝓpoſitionū oppoſitarū: Et q; ꝓpoſitōes cōtrarie p̄cedūt oēs alias oppoſitōnes ſm ordinē ſupius poſitus eo q̄ contrarie ſunt ambe vniuerſales ꝛ habent p̄fectiorē quātitatem alijs ꝓpōib⁹ oppoſit]. ō b autor determinat ꝺ legē ꝺnarū p⁹q̄ ꝺ alijs

¶ Circa quo ſciendum eſt ꝑmo q̄ cōtrarie nūq̄ p̄nt eſſe ſimul vere in quacūq̄ materia. Cui⁹ duplex ē rō. Prima ē. quia ꝓtrarijs vna ē vlis affirmatiua denotās p̄dicatū cōuenire ſubiecto ꝓ oīi ſuppoſito ei⁹: ꝛ alia eſt vniuerſalis negatiua denotās p̄dicatum remoueri a quolibet ſuppoſito ſubiecti: ſ; q; impoſſibile ē idem p̄dicatum ſimul cōuenire cuilibet ſuppoſito ſubiecti ꝛ a quolibz remoueri. quia hoc implicat ꝺictiōem. ideo due ꝺne nō p̄nt ſimul eē vere. Secūda rō eſt q̄a ſi due ꝺne q̄ ambe ſunt vl'es ſint ſil vere: ꝛ ad veritatē vl'is ſequat̄ veritas ꝑticularis ꝓ legē ſubalternarū: que ſub cōtrarie q̄ ambe ſunt ꝑticulares eēnt ſimul vere cū ipis. ꝛ per ꝺnas ꝓpōnes ꝺictorie eſſent ſimul vere q̄ ē impoſſibile. ꝯ ꝺne nō p̄nt ſimul eē vere.

¶ Secūdo ſciēdum ē q̄ due cōtrarie hñ p̄nt eē ſimul falſe in contingēti materia: duz tm accidēs ē ſepabile. cuius rō eſt. q̄a in materia contingēti p̄dicatū pōt cōuenire ſubiecto p aliq̄bus ſuppoſitis: ꝛ ꝑ aliquibus non. ſicut albū cōuenit hoi ꝑ aliq⁹ ſuis ſuppoſitis: ꝛ ꝑ q̄buſdā non. ꝯ ꝑ illa ꝑte qua non cōuenit ſubiecto: vlis affirmatiua falſificatur. ꝛ ea ꝑte qua ꝓuenit: vlis negatiua redditur falſa. igit̄ in tali materia contingēti cōtrarie poſſunt ſimul eſſe falſe. Et ꝺr notanter ꝺum accidēs ē ſepabile: q; ſi eēt inſepabile: affirmatiua ſp eēt vera ꝛ negatiua falſa. Et ſic nō poſſent ſimul eē falſe.

¶ Tertio ſciendum ē q̄ due cōtrarie in materia naturali ꝛ remota nūq̄ p̄nt ſimul eſſe falſe. cuius rō eſt. q; in cōtrarijs in materia naturali ſēp vnīſalis affirmatiua ē vera: cum p̄dicatum ſubiecto cōueniat ꝑ q̄ libet ſuppoſito. ꝛ vniuerſalis negatiua falſa Et ecōuerſo ē in matia remota vniuerſal' affirmatiua ē falſa ꝛ negatiua vera. ꝛ ſic ibi due ꝓtrarie nūq̄ poſſunt ſimul eſſe falſe. Ex q̄b⁹ patet q̄ tres ſunt ꝑtes in lege contrariarum: Prima ē q̄ cōtrarie nunq̄ p̄nt eē ſimul vere: ꝯ repugnāt in veritate. Secūda ē q̄ in materia cōtingēti poſſunt ſimul eē falſe. ꝛ ſic nō repugnāt in falſitate. Tertia ē q̄ in materia naturali ꝛ remota nō p̄nt ſimul eē falſe.

¶ Quarto ſciēdum ē q̄ repugnātia in veritate cōuenit cōtrarijs ratōne forme ſue oppoſitōnis. q̄a in quacūq̄ materia ſint ꝓuenit ipīs ſemp. nō ꝑtinet formaliter ad legem ipārum. ꝯ repugnātia in falſitate quādoq̄ cōuenit ipīs. vt in materia naturali ꝛ remota. ꝛ q̄nq̄ non vt in contingēti. ꝛ ſic repugnantia in falſitate non cōuenit ipīs ratione forme ſue oppoſitionis: ꝯ rōne materie. ideo non ꝑtinet formaliter ad legem ipārum: ꝯ ſolum p̄mū mēbrū. ſcz repugnantia in veritate

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo ſic. Oīs lex ē conſtitutio q̄dam p̄cipiens bonū vel ꝓhibens malū. ꝯ in cōtrarijs non ē talis conſtitutio. igit̄ nulle ſunt leges ꝺnarū. ¶ Secūdo ſic. Iſte. oīs hō currit. ꝛ nullus homo currit. poſſunt ſimul eē vere. q̄a ambe ſimul habēt potētiā ad hoc q̄ ſint vere: cum nūc q̄libet ſit in potētia ad veritatem. igit̄ ꝓtrarie p̄nt ſimul eē vere. ¶ Tertio ſic. iſte contranātur. ois homo eſt totuz in quantitate. ꝛ nullus homo ē totum in quātitate. ꝛ tamē ſunt ſimul vere. ꝯ ꝺne p̄nt ſimul eſſe vere. ¶ Quarto ſic. in cōtrarijs includit̄ ſubcontrarie. igit̄ ſi contrarie ſunt ſil' falſe: ſeq̄tur q̄ ꝛ ſubcontrarie. q̄ ē impoſſibile. igit̄ contrarie non poſſunt ſimul eē falſe i cōtingēti materia. ¶ Quinto ſic. iſte ꝺnātur in materia naturali vel remota. oē aīal ē hō. nullū aīal ē hō. ꝛ tm ſunt ſimul falſe. igit̄ cōtrarie in materia naturali p̄nt ſimul eē falſe.

¶ Ad argumēta aīa oppo. Ad primum ꝺr q̄ lex vno modo capit̄ ꝓprie vt eſt regula operationū humanarū docēs modum bñ viuēdi ſicut ē lex nature vel diuina vl' humana

na.τ hoc modo ē ꝑcipiens bonū vel ꝓhibēs malū.τ sic non capit̄ in ꝓposito. Alio modo capit̄ similitudinarie vt ē regula de mō repugnantie ꝓpōnum oppositarū.τ solū hoc mō capit̄ hic τ cōuenit cōtrarijs. ¶ Ad secundū dicit̄ ꝙ hec ē dupler: contrarie p̄nt simul eē vere. quia hec determinatio simul pōt referri ad posſunt.τ sensus ist⁹ est. simul hm̄ potentiam vt sint vere.τ hoc modo est vera. Alio modo potest referri ad esse vere.τ sic ē falsa. τ sensus istius ē ꝙ contrarie posſunt simul eē vere.τ sic ponit̄ simul in p̄nti loco. ¶ Ad tertium dr ꝙ si in illis homo distribuatur sic sūt cōtraria.τ tunc ista ē falsa. ois homo ē totus in quātitate. ℔ si homo teneat̄ ibi simpliciter ꝑ seipō distributo: sic nō sunt ꝓprie. qr ābe sūt singulares.τ ita debet teneri homo de vi sermonis rōne illius attributi: totū in quantitate. ¶ Ad quartū dr ꝙ ad falsitatem vniuersalis non seqtur falsitas ꝑticularis. ideo nō oportz ꝙ si due ſbcōtrarie includāt in duab⁹ cōtrarijs simul falsis ꝙ ꝓpter hoc sint false. ¶ Ad q̄ntum dr ꝙ lz ille sint in materia remota vel naturali: tamē ibi ē p̄dicatio indirecta.τ hoc quod dictū est ꝑ⁹ ꝙ cōtrarie in illis materijs non p̄nt simul eē vere: dz intelligi in p̄dicatōne directa τ ordinata. vñ lz illa Oīs hō est animal. sit in materia naturali. tñ ista. oīe aīal est homo. ponit̄ i materia remota. quia animal ibi stat̄ non solum pro hominibus: ℔ etiam ꝑ alijs aīalibus q̄b⁹ homo non potest cōuenire.

¶ Lex siue natura subcōtrariarū tal' ē ꝙ si vna ē falsa reliqua est vera τ non ecōtra. p̄nt enim ambe simul eē vere in ꝙtingēti materia. vt q̄dam hō est albus. q̄dā homo nō est albus. Vñ lex subcōtrariarū ꝙtrario modo se habet legi ꝙtrariarū. Lex siue natura ꝙtradictoriarū talis est. ꝙ si vna est vera reliq̄ ē falsa: τ nō ecōuerso. In nulla enī materia posſūt esse simul vere aut false. vt ois homo est animal q̄dam hō non est animal.

¶ Postq̄ autor determinauit de lege cōtrariaꝝ dic p̄nr determinat de lege subcontrariaꝝ i q̄ sunt plures ꝓtes sicut in lege ꝓcedentiꝝ. Prima ē ꝙ due subcōtrarie in nulla materia p̄nt simul esse false. cuius rō est. q̄a si due subcontrarie p̄nt simul eē false: due ꝓdictorie erūt simul false. vt si iste subcontrarie. q̄dā hō currit. q̄daꝝ hō non currit. sint false: cū ad falsitatē ꝑticularis seqtur falsitas vtrius. vt ad falsitatē ist⁹ aliq̄s hō currit. seq̄tur falsitas istius. ois hō currit. ergo due ꝓdictorie erūt simul false. q̄d ē inconueniens. ideo si in subcōtrarijs aliqua sit falsa: reliq̄ erit vera τ non econuerso.

¶ Pro quo sciendum primo ꝙ secūda ꝑs legis subcontrariaꝝ tal' ē ꝙ due subcontrarie in materia ꝙtingēti p̄nt sil' esse vere. ratio ē. nā in materia ꝙtingēti p̄dicatuꝝ pōt ineſſe subiecto ꝑ aliquo supposito τ ꝓ aliquo non ineſſe. ℔ ꝑ illo supposito cui cōuenit verificatur ꝑticularis affirmatiua. q̄a ad veritatē eius sufficit p̄dicatū ei⁹ ineſſe subiecto ꝑ vnico supposito. τ ꝓ supposito cui n̄ ineſt verificat ꝑticularis affirmatiua. q̄a ad veritatez eius sufficit predicatū remoueri ab vnico supposito subiecti. ideo in materia contingenti due subcontrarie posſunt simul esse vere. vt iste. q̄dā hō ē cec⁹. q̄daꝝ hō nō ē cec⁹

¶ Secundo sciendū ē ꝙ in materia naturali et remota subcontrarie nunq̄ posſunt simul esse vere. ratio est. quia in materia naturali p̄dicatum conuenit oīi supposito subiecti. ideo negatiua semper est falsa. τ affirmatiua semper est vera. Sed in remota p̄dicatum remouetur a quolibet supposito subiecti. ideo semper affirmatiua est falsa τ negatiua vera. Ex quo patet ꝙ tres sunt ꝓtes in lege subcontrariarū. Prima ē ꝙ posſunt simul esse false. Secunda est ꝙ posſunt esse simul vere in materia contingēti. Tertia est ꝙ in materia naturali τ remota nūq̄ posſunt esse vere nec false. τ sic semper repugnt in falsitate. τ hoc conuenit eis rationē formē siue oppositionis. Ideo pertinet formaliter ad legem ipaꝝ. Quādoq̄ repugnāt in veritate τ quādoq̄ non. ideo conuenit ipis ratione materie. Nec pertinet formaliter ad legem ipārum. Unde patet ꝙ lex subcontrariarum econtrario se habet ad legē ꝙtrariarū.

Tertio sciẽdum ẽ ꝙ due contradictorie in nulla materia pñt simul eẽ vere. cuius rõ est. qa in ꝺdictonjs denotat idez inesse ⁊ nõ inesse eidẽ. quia idem affirmatur ⁊ negat de eodem, ꝫ impossibile ẽ idẽ inesse et nõ inesse eidẽ. hoc em̃ est pmũ pncipiũ omnium cõplexoꝝ. ideo contradictorie nunq̃ possunt simul esse vere, ꝫ si vna est vera: alia est falsa.

Quarto sciendum est ꝙ contradictorie in nulla materia possunt simul esse falsę. rõ ẽ. quia si possent sic esse falsę: cũ vnum contradictoriorũ sit ens: et aliud non ens: sequeretur ꝙ inter ens ⁊ non ens eẽt dare mediũ: ꝫ hoc impossibile. qz ens cõtinet oia entia. ⁊ oñe aliud ab ente ꝺz non ens. ió ꝺdictorie non pñt simul esse falsę. ⁊ sic habẽt repugnãtiam in veritate ⁊ falsitate simul. et vtrũq̃ pertinet formaliter ad legẽ ipsarum. et hoc est quod ꝺz ꝙ contradictorie magis opponũtur q̃ cõtrarie ⁊ subcõtrarie. qa contrarie in veritate opponũtur. subcõtrarie in falsitate solũ. subalterne in quãtitate solum.

Sed contra pdicta arguitur

Primo sic. due contrarie possunt simul eẽ falsę. ꝫ falsitas vniuersalis ꝓuenit ex falsitate alicuius pticularis eius. igit ad falsitatẽ cõtrariarum oportet ꝙ subcõtrarie sint simł falsę. Secũdo sic. idem nõ potest inesse ⁊ nõ inesse eidem. nec vere affirmari ⁊ negari de eodem. ꝫ in subcontrarijs semp idẽ affirmatur ⁊ negat de eodem. igit in materia contingenti non pñt simul esse vere. Tertio sic. Iste sunt vere simul. quoddã ens ẽ bonum. quoddã ens nõ est bonũ. ⁊ tamẽ sunt in materia naturali: quia bonũ ẽ ꝓprietas entis. q̃ in materia naturali subcõtrarie pñt simul esse vere: qꝺ est cõtra legẽ earum. Quarto sic In morte sortis sortes habet simul esse ⁊ nõ esse. igitur duo cõtradictoria qñq̃ sunt simł vera. añcedẽs pz. quia si eẽ ⁊ nõ eẽ sibi nõ simul cõueniret in eodem instãti: sibi cõueniret in diuersis instãtib⁹ ⁊ ibi eẽt tps intermediũ in quo sortes nec haberet esse nec non esse. ⁊ sic due cõtradictorie eẽnt simul falsę. ⁊ cum hoc sit impossibile oportet dare pmũ quod simł hz eẽ ⁊ non eẽ. Quinto sic. vnũ ꝺdictoriorũ est falsũ igit alterũ est falsum. ⁊ sic possunt simul eẽ falsa. ꝓña tenet. quia vel alterũ est falsum vel non alterũ. Si nõ alterũ cũ nõ alterũ ⁊ neutrũ eq̃polleãt: seq̃t ꝙ neutrum erit falsum ꝫ ambo erũt vera.

Ad argumẽta ante oppositꝫ

Ad pmũ dicit ꝙ ad falsitatẽ vniuersał nõ sequitur falsitas pticularis eius: ꝫ tm̃ mõ vnius suarũ singulariũ. ⁊ lz veritas vnius singularis sufficiat ad veritatẽ pticularis: tm̃ falsitas singularis non sufficit ad falsitatem pticularis. quia plꝰ req̃rit ad veritatẽ singularis q̃ pticularis. ſ. pdicatum inesse ⁊ nõ inesse, p vno supposito determinato: qꝺ non req̃ritur ad particularem. Ad secũdũ ꝺz. ꝙ lz idem nũero inesse ⁊ nõ inesse possit eidẽ numero: tamẽ pt inesse ⁊ nõ inesse eidem in spẽ ꝓ diuꝫis suppositis. ⁊ sic ꝓ diuersis suppositis verificatur subcontrarie. Ad tertiũ dicit ꝙ si capiat bonũ vt est passio entis ⁊ ꝓuertit cũ ente: illa sunt in materia naturali ⁊ negatiua ẽ falsa Sed si capiat vt dicit bonitatem moris: illo mõ est accidẽs respectu entis. ⁊ illa sũt in materia contingẽti. Ad q̃rtũ ꝺz ꝙ in morte sortis ipe hz eẽ ⁊ nõ eẽ in eodẽ instãti capto materialiter: diuꝫso tm̃ formaliter. qz vt ẽ finis ptenti: hz in eo esse. ⁊ vt ẽ pncipiũ futuri: hz in eo nõ esse. ⁊ qz nõ ẽ idẽ instãs formaliter. ió eẽ ⁊ non esse dicunt simul cõuenire sorti. nec etiã oportet ibi eẽ tẽpus mediũ. Ad q̃ntũ dicit ꝙ alterũ vno mõ capit indefinite vł pticulariter: vt tãtum valet sicut vnum vel aliquod. ⁊ sic bene sequitur vnũ cõtradictoriorũ q̃ ⁊ alterũ. et valet ꝓbatio ꝓsequẽtie. Alio mõ relatiue. vt ẽ relatiuum diuersitatis. ⁊ sic cõsequẽtia non valet nec ꝓbatio eius. quia hoc mõ nõ alter ⁊ neutrũ nõ eq̃pollent.

Lex siue nata subalternarũ talis ẽ ꝙ si vł is est vera particularis erit vera ⁊ ñ ecõuerso. ſ. ꝺõt enim particularis esse vera: sua vniuersali existẽte falsa. vt omis hõ est albus. sed si particularis est falsa: vniuersalis erit falsa ⁊ nõ ecõuerso.

Postq̃ autor determinauit de lege contradictoriarum que repugnãt in qualitate ⁊ q̃ntitate sił. hic ꝓpr determinat de lege subalternarũ q̃ repugnãt in quãtitate solum. Subalterne enim non repugnant in veritate. quia possunt simul eẽ vere, nec i falsitate. quia pñt

simul esse falsę, nec in q̃litate. ideo solũ repugnãt in quãtitate. ideo int oẽs ꝓpones subalterne minime repugnãt siue opponũt. rõne cuius auctor vltimo determinat de ipis. ⁊ primo dicit ꝙ si vlis ẽ vera pticularis ẽ va ⁊ nõ econuerso.

Vbi est primo sciendũ ꝙ ad veritatẽ vlis sequit veritas pticularis sibi subalterne. Cuius sunt due rões. Prima ꝙ si pdicatũ vere dicat de quolibet supposito subiecto sic dic vlis etiã vere dicet de aliquo supposito subiecta qđ suffic ad veritatẽ particular. iõ ad veritatẽ vlis sequit vitas sue particularis. Secũda rõ ẽ. qr si vlis est vera sua particularis existẽte falsa seqret ꝙ ꝓdictorie essent sil vere ⁊ sil falsę. qr si ista esset vera ois hõ currit. ⁊ illa falsa q̃dã hõ currit. subcõtraria isti⁹. s. q̃dã hõ nõ currit ꝙ legẽ subcõtrariaꝝ eẽt vera. ꝫ ẽ aliqs hõ nõ currit ꝓdicit ꝑme. s. omis homo currit que ponebatur vera. igitur due ꝓdictorie erunt vere simul. etiam si illa sit vera ois hõ currit ꝙ legem ꝓmaꝝ sua contraria erit falsa. s. nullus hõ currit. ꝫ ista contradicit illi particulari aliquis homo currit. ideo si ista ponatur falsa ⁊ vniuersalis vera due contradictorie erunt simul falsę. quod est impossibile. ideo relinquit ꝙ si vlis est vera sua particularis erit vera.

Secundo sciẽdum est. ꝙ ad veritatem particularis non sequit veritas vlis Ratio ẽ. quia in materia contingenti pdicatũ potest conuenire alicui supposito. ⁊ tamẽ nõ conuenire omnibus. ideo particularis potest esse vera. quia ad ipam sufficit predicatum vere dici de subiecto pro aliquo vli. tamẽ existente falsa. ideo quamuis ad veritatẽ vlis sequatur veritas particularis nõ tamen econuerso.

Tertio sciendũ est. ꝙ ad falsitatem particularis sequitur falsitas sue vlis. Rõ est. quia si pdicatum nõ verificetur de aliquo supposito subiecto quod requiritur ad veritatem particularis non verificabitur de quolibet sicut requiritur ad veritatem vlis. igitur si particularis est falsa sua vlis est falsa. licet non econuerso. etiam si particularis poneretur falsa ⁊ non vlis eius sequeretur ꝙ due ꝓdictorie essent sil vere ⁊ simul falsę. quod ꝓbaret eodẽ mõ sicut ꝓbatũ est in prima pte legis subalternaꝝ.

Quarto sciendũ ẽ ꝙ ad falsitatem vlis non sequitur falsitas particularis. Ratio est. quia ad falsitatem vlis sufficit pdicatum falso dici de aliquo supposito subiecto. ⁊ ad falsitatem particularis requiritur falso dici de omnibus. ꝫ si falso dicatur de vno non oportet ꝙ falso dicatur de omnib⁹ alijs. Ideo ad falsitatem vlis nõ sequitur falsitas particularis. ⁊ hoc in materia contingenti qr in materia naturali ⁊ remota si vlis sit falsa etiam ⁊ particularis. ⁊ ꝓ hoc habent quattuor partes que sunt in lege subalternarũ. Ex pdictis colligitur ꝙ ad veritatem vlis affirmatiue pdicatum debet inesse subiecto ꝑ quolibet supposito. ⁊ ad falsitatem sufficit ꝙ removeatur ab aliquo seu vnico supposito. Sz ad veritatem particularis vel indefinite sufficit pdicatum verificari de subiecto pro vnico supposito eius. ⁊ ad falsitatem eius oportet ipm falso dici de quolibet supposito. ⁊ ad veritatẽ singularis requirit ꝙ verificet de vnico determinato supposito. ⁊ ad falsitatẽ ꝙ removeat ab eodem.

Sed ꝺ pdicta arguit. Primo sic. Ad positionem vlis non sequit positio particularis. vt ad positionem animalis non seqt positio hominis. ergo ad veritatem vlis non requiritur veritas particularis. Secũdo sic. Non sequitur omne animal preter sortem currit. ergo quoddam animal preter sortẽ currit igitur ad veritatem vlis non sequitur vitas particularis. Tertio sic. Ad veritatem huius quidam homo est animal sequitur veritas huius omnis homo est animal. ⁊ ad istã aliquis sol lucet sequitur ista. omnis sol lucet. igitur ad veritatem particularis sequitur veritas vlis. Quarto arguit sic. In omni bona ꝺsequẽtia ꝺsequens includitur in ãcedente. ꝫ in falsitate particularis nõ includit falsitas vlis. qr in omni particulari non includit vlis sua. ergo ad falsitatẽ particularis nõ seqtur falsitas vlis. Quinto sic. Vbicũq; subiectum tenetur ꝑ equalibus suppositis. ⁊ vbi est idẽ pdicatũ ẽ eadẽ cã veritatis ⁊ falsitatis. ꝫ in vli ⁊ particulari eius subiectum tenetur ꝑ equalibus suppositis alias non essent opposite. igit habent eãdem cãm veritatis ⁊ falsitatis. ergo ad falsitatẽ vlis sequit falsitas particularis.

Ad argumẽta ante oppo. Ad ꝓ

mum dꝛ ꝙ ad positionem vlis incõplexi qđ
ẽ superius alicuius infenoꝛis nõ sequit posi
tio sui pticularis. ⁊ ad positionem vlis com
plexi qđ ẽ ppositio vlis sequit positio sui p
ticularis. ⁊ de isto vli solũ ẽ đ ad ppositum.
¶ Ad secundũ dꝛ ꝙ ibi male capit pticula
re illius ppõis vlis. qꝛ exceptio nõ põt addi
termino capto pticulari. ⁊ sic dꝛ capi sua pti
cularis. aliqđ alial'aliud'a sorte currit. ⁊ tunc
bñ sequit ad suã vlem. ¶ Ad tertiũ dꝛ ꝙ lz in
illis ppõnibus ad particulare sequat vlis hoc
tm nõ est rõe huiusmodi enũciádi. ⁊ tm gra materie
qꝛ nõ sequit in oibus. vñ due pme sunt in ma
teria naturali in q̃ vlis ⁊ pticularis eius equi
pollẽt quo ad veritatẽ. ⁊ in alijs ẽ vnũ solum
suppositũ subiecti q̃re si particularis ẽ va etiam
vlis. ¶ Ad quartũ dꝛ ꝙ lz in falsitate pticu
laris nõ includatur formaliter falsitas vlis
tm includitur virtualiter. qꝛ in đ ꝙ p̃dicatum
falso dicitur ꝑ quolibet suppositio subiecti in
cluditur ꝙ falso dicitur ꝑ aliquo quod suffic
ad falsitatem vlis. ¶ Ad quintũ dꝛ ꝙ in vli
⁊ particulari subiectum dicitur de equalibus
suppositis. nõ tamen eodem mõ. quia in vli
distribuitur ⁊ tenet in actu pro omnibus sup
positis eius. ⁊ in particularibus solum tene
tur pro omnibus in aptitudine ⁊ non in actu
cum non distribuatur. ⁊ sic patet de lege sub
alternarum

Item propositionuꝫ categoricarum vtroq; termino participantiũ ordine econuerso triplex est conuersio. s. simplex per accidens ⁊ per contrapositionem.

¶ Postq̃ autoꝛ determinauit supius de op
positione que est passio ppõnum participantiũ
vtroq; termino eodem ordine. đ sequent̃ de
terminat de quersione que est passio ppõnuꝫ
participantium vtroq; termino ordine econũ
so. ⁊ quia quersio dicitur analogice. i. ꝑ prius
⁊ posterius de suis speciebus. ideo autoꝛ nõ
diffinit eã in cõi sed diuidit ⁊ postea diffinit eaꝫ
in suis spẽbus. đ tm videndũ ẽ de rõe eius in
cõmuni.

¶ Circa quo sciendũ est ꝓmo. ꝙ cõ
uersio accipit dupliciter. Uno mõ gñaliter ꝑ
q̃cunq; mutatõe rei de vno in aliud. sic̃ est cõ
uersio de bono in malũ. vel quersio aq̃ in vi
nũ. ⁊ sic dꝛ tã de p̃sione eternioꝛ ꝙ rep ⁊ p
positionũ. Alio mõ capit spalit solũ ꝑ muta
tione vnius ppõnis in aliã. q̃ est quersio ppo
sitionum. ⁊ sic est ꝓprietas ppositionum q̃
conuertunt. ⁊ sic consideratur hic ⁊ non pri
mo modo.

¶ Secõ sciendũ est. ꝙ quersio pro
positionum adhuc accipitur triplr. Uno mõ
cõiter ꝑ omni mutatione vnius ppõnis in a
liam. ⁊ sic continet sub se conuersionẽ in ter
minis ⁊ conuersionem in oppositam qualita
tem que conuenit ppõnibus de contingenti
ad vtrũlibet. vt dicendo sortem currere ẽ con
tingens. ergo sortem non currere est contingens
Secundo mõ capitur minus cõiter put ẽ mu
tatio predicati in subiectum ⁊ econuerso: siue
ibi sit bona consequentia siue non. Tertio ca
pitur ꝓprie put est mutatio predicati in subie
ctum ⁊ econtra cum bona consequentia vni
us ppõnis ad aliam. Unde quia mutatio si
tus terminoꝛum cum qua est bona consequẽ
tia dꝛ debita. Alia autem vbi non ẽ bona con
sequẽtia dꝛ indebita mutatio. ideo conuersio
magis ꝓprie significat mutatõnem situs ter
minoꝛum ppõnis cum bona consequẽtia vni
us ppõnis ad aliam. ꝙ significat aliam mu
tationem. ⁊ solum hoc tertio mõ sumitur hic
conuersio.

¶ Tertio sciẽdum est ꝙ quersio sic
diffinitur. Conuersio est ppositionum vtroq;
termino pticipantium ordine econuerso vni
ad aliã formalis ꝯsequentia. In qua diffini
tione ponitur formalis consequentia loco ge
neris. ipa enim est superius ad argumentatio
nem conuersionem ⁊ ad alias simplices ꝯse
quentias. ⁊ formalis ꝯsequẽtia q̃ tenet in oi
bus terminis simili forma arguendi retenta.
Deinde ponitur ppõnũ vtroq; termino par
ticipantium ad differentiam consequentie p
positionum que non sunt vtroq; termino par
ticipantes. sic̃ ẽ in entemenate vel exemplo.
ponitur ordine econuerso ad differentiam cõ
sequentie ppõnum q̃ sunt vtroq; termino pti
cipantes eodem ordine. sicut est consequen
tia inter subalternas vel inter equipollentes.
Ex quibus patet ꝙ in qualibet cõuersione cũ
sit quedam consequentia requiruntur due pp
positiones. ⁊ prima est conuersa ⁊ est anteces
dens respectu alterius. secũda vo dꝛ cõsequẽs

ꝛ est ꝓsequẽs ad aliã.

¶ Quarto sciendũ ẽ ꝙ ꝓpõnũ cathegorica ex vtroq; termino ꝓticipantiũ ordine ecõuerso triplex est quersio. simplex p accidẽs ꝛ p cõpositionẽ. Cuius diuisionis sufficiẽtia sic habet. quia omnis quersio est ꝓsequẽtia vnius ꝓpõnis ad aliam cum mutatione situs terminoꝝ. vel ergo in illis ꝓpõnib⁹ termini habent cõniam positionem sic ꝙ in vna ponantur finite ꝛ in alia infinite. vel habent similem positionem sic ꝙ eodem mõ tenentur in vtraq;. Si ꝑmum. sic est conuersio per contrapositionem. Si secundũ. sic est dupliciter. vel vna ꝓpositio sequitur immediate ꝛ quertibiliter ad aliam. ꝛ sic est quersio simplex. vl non quertibiliter ꝫ solũ ex ꝓsequẽti. sic ẽ quersio p accidens in qua quertens nõ sequit immediate ad quersam ꝫ p alterꝝ. s. rõe vnius ꝓpositionis que sequitur ꝑmo ad conuersam: ad quam sequitur sua conuertens sic̃ infertus patebit.

¶ Sed cõ predicta arguit. ꝓmo sic. Cõuersio ꝺr mutatio ꝑdicati in subiectũ: ꝫ ꝑdicatum cum habeat rõnem forme nõ potest mutari in subiectum quod habet rõnem materie. ergo quersio non est possibilis nec ẽ passio ꝓpõnum. ¶ Secundo sic. Conuersio est mutatio situs terminoꝝ ꝓpõnis. igit̃ debet dici passio terminorum ꝛ non ꝓpõnum. ¶ Tertio sic. Conuersio nõ est aliq̃ argumentatio cum in ipa nõ sit medium. ꝛ cũ in omni argumentatione est aliquod medium. igitur conuersio non est consequentia formalis. ¶ Quarto sic. Homo ꝛ risibile quertunt. ꝛ non quertunt ꝑ aliquã harum specieꝝ conuersionis. igitur ponuntur male tres spẽs cõuersionum. ¶ Quinto sic. Aristoteles sufficienter determinãs de quersionibus nõ posuit quersionem per cõpositõez. igit̃ b male ponit tres spẽs quersionis.

¶ Ad argumenta ante oppo. Ad ꝑmum ꝺr ꝙ quersio est possibilis cum omẽs eius cause sint possibiles. licet ꝑdicatum formaliter sub intentione predicati non possit mutari in subiectum. tamen quantum ad illud qđ est bene mutat̃ in subiectum ꝛ ꝑdicatũ ꝛ ecõtra. ¶ Ad secundũ ꝺr ꝙ quersio debita cõparatur ad rõnẽ a qua sumit nomẽ cõpositionis ꝺr mutatio situs terminoꝝ. ꝺr eni quersio cõpositionis si sit vsio subiecti in ꝑdicatũ ꝛ ecõtra. ꝛ sm b in suo nomine nõ ẽ bõa ꝓsequẽtia. ꝫ cõparatur ad id cui nomẽ imponit̃ ẽ ꝓsequẽtia. cũ mutatõe termini ex ꝛ tal' ꝓsequẽtia ẽ passio ꝓpõnũ ꝛ nõ terminorũ. ꝛ adhuc mutatio termini ex ꝛ nõ ꝓuenit terminis sm se ꝫ vt sunt in ꝓpõne. iõ ẽ passio ꝓpositõis sibi ꝓueniẽs rõe termini ex. ¶ Ad tertium ꝺr ꝙ licet cõpositio nõ sit aliq̃ argumentatio tñ nõ sequit̃ ꝙ nõ sit ꝓsequẽtia formal. qz consequẽtia ẽ quoddã supius ad argumẽtatõez ꝛ simplices ꝓsequẽtias cuiusmõi sunt quersio ꝛ eqpollẽtia. ¶ Ad q̃rtũ ꝺr ꝙ hõ ꝛ risibile inter se ꝓuertunt̃ ꝑ cõuertibilitatẽ ꝛ nõ ꝑ cõpositionem. sic eni differũt quersio ꝛ cõuertibilitas ꝛ quertentia qz cõuertibilitas ẽ passio terminoꝝ cõuertibiliũ q̃ de se inuicẽ vlit̃ verificant̃. ꝫ cõuertẽtia est passio relatiuoꝝ que adinuicem referunt̃ vt sunt pr̃ ꝛ filius. ꝛ conuersio est passio propositionum. ¶ Ad quintum ꝺr ꝙ aristoteles considerat conuersionem vt est ꝓncipium reductiuum sylogismoꝝ imperfectoꝝ ad pfectos. ꝛ quia conuersio p contrapositionẽ ad ꝫ non deseruit. qz in ipa non manent idẽ terminini simpliciter qui tamen debent remanere in reductõe sylogismoꝝ. ideo illam nõ enũerauit Aristoteles inter conuersiones. ꝫ p̃e. hys. cõsiderauit conuersionem vt est passio ꝓpositionis. ꝛ conuersio p cõpositionem est quedaz passio eius. ideo ipam cum aliis enumerauit. Inde etiam ꝓuenit ꝙ autor iste determinauit de conuersione in ꝑmo tractatu vbi considerat de enũciatõe. ꝛ aristoteles de conuersione in libro ꝑihoꝝ determinat vbi ꝑsiderat de sylogismis.

¶ Conuersio simplex est quãdo fit de subiecto ꝑdicatum ꝛ de ꝑdicato subiectum manẽte eadẽ qualitate ꝛ quantitate. Et hoc modo quertit̃ vniuersalis negatiua in seipam. ꝛ particularis affirmatiua in seipam. vt nullus hõ est lapis. nullus lapis est hõ. q̃dam homo est animal. quoddã animal est homo.

¶ Postq̃ ꝑmisit diuisionem conuersionis. ꝫ ꝓsequenter determinat de membris eius. ꝛ qz in conuersione simplici ꝛ per accidens manent idẽ termini ꝛ ꝫm rem ꝛ vocẽ. ꝛ in cõuer-

sione p̄ p̄positōez solū manēt ꝑm vocē ⁊ variant ꝑm significatōez. ideo p̄us determinat ō ꝙuersione simplici ⁊ p̄ accidēs q̄ de alia. ⁊ q̄r in ꝙuersione simplici ē solū mutatio situs terminoꝝ ⁊ nō mutatio q̄titatis nec q̄litatis p̄positōis. ⁊ in p̄ūsione p̄ accidēs ē mutatio q̄titatis cū mutatōe situs terminoꝝ. ideo p̄us agit de p̄ūsione simplici q̄ p̄ accidēs.

¶ Pro quo sciēdum ē p̄mo. q̄ cōuersio simplex ē mutatio p̄dicati in subiectū. ⁊ ecōtra manēte eadē q̄titate ⁊ q̄litate. In q̄ diffinitōe ponit mutato loco ḡnis deinde ponit p̄dicati in subiectū ⁊ ecōtra. ad dr̄iaz conuersionis p̄ p̄positionem vbi nō mutat simpliciter p̄dicatum in subiectum. ꝫ mutant termini finiti in terminos infinitos. ⁊ sic variant ꝑm significata. Deinde ponitur manente eadem qualitate ⁊ q̄titate ad dr̄iaz ꝙuersionis p̄ accidens vbi est mutatio q̄titatis p̄p̄onis non tamen remanet hic eadem qualitas vel quantitas in numero. quia conuertēs ⁊ conuersa numero differunt. ꝫ solum manet eadem in specie.

¶ Secūdo sciendū ē. q̄ ista ꝙuersio dr̄ simplex duplicat cā. Primo. quia ibi est simplex mutatio p̄dicati in subiectum sine mutatione quantitatis vel terminoꝝ finitoꝝ in infinitos terminos. sicut in conuersiōe p̄ p̄positionem que non est simplex mutatio: ꝫ est mutatio complectens plures mutatōes Secunda cā est. quia in hac ꝙuersione p̄p̄ositio conuersa per se p̄mo. i. ꝑm se totam conuertitur ⁊ non gratia p̄artis sicut in conuersione per accidens vbi vlis non ꝑm se totā cōuertitur ꝫ ꝑm suam p̄ticularem. ⁊ inde ē q̄ in ista conuersione vna p̄p̄ositio simpliciter cōuertitur in aliam. ⁊ ideo in conuersione simplici est ꝙsequentia conuertibilis. quia sic cōuertens sequitur ad ꝙuersam ita ecōuerso: q̄ tamen non fit in conuersione per accidens vbi lz particularis ꝙuertens sequat ad vlem: non tamen econtra vt lz sequat̄ omnis homo est animal. ergo quoddā aial est homo. non tn̄ econtra.

¶ Tertio sciendū est q̄ ꝑm ꝙuersionem simplicem ꝙuertitur p̄ticularis affirmatiua quod sic p̄batur. quia bene sequitur quidam homo ē animal. ergo quoddā animal ē homo. ⁊ ibi est mutatio p̄dicati in subiectum ⁊ ecōtra. igit̄ ibi est bona ꝙuersio, ānc̄edens patet. q̄r si ista sit vera quidam homo est animal oportet q̄ aliquid idem sit homo ⁊ aial. tūc signet illud idē q̄d sit hō ⁊ animal. ⁊ vocet̄ socrates. ⁊ arguitur sic p̄ syllogismū expositoriū. i. ex singularibus factū. socrates ē hō socrates ē animal. ḡ quoddā animal ē hō. ⁊ sic ista quoddā animal ē hō sequit̄ ad illā. s. quidā homo est animal. ad quā sequunt̄ p̄missē illi⁹ syllogismi expositorij.

¶ Quarto sciendū est q̄ ista ꝙuersione etiam conuertitur vlis negatiua. quod p̄batur sic. quia bene sequitur nullus homo est lapis. ergo nullus lapis est hō. quia omnis consequentia est bona in qua ex opposito consequentis sequitur oppositum antecedentis. ꝫ sic est de ista. quia ad istam que est p̄dicto⁹ia consequentis quidam lapis est homo. sequit̄ ista quidā homo est lapis p̄ ꝙuersionē simplicem p̄ticularis affirmatiue iam p̄batā. ⁊ illa est oppositum antecedentis. ergo p̄ma consequentia fuit necessaria. Et potest aliter fic argui. Si non sequitur. nullus homo ē lapis. ḡ nullus lapis est hō. oppositum consequētis stabit cū ānc̄edente. ꝫ ad ip̄m sequit̄ p̄dictoꝝ antecedentis. ergo due contradictoꝝue stabunt simul in veritate q̄d ē impossibile. igitur oportet p̄mam cōsequentiā fuisse necessariā.

¶ Sed contra p̄dicta arguit̄. Primo sic. In omni ꝙuersione ē mutatio p̄dicati cū mutatōe subiecti. ḡ in q̄libet ꝙuersione fūt plures mutatōes. ⁊ p̄ consequēs nulla ē mutatio simplex siue conuersio. ¶ Secundo sic. Nec ē cōuersio simplex socrates ē hō. igit̄ q̄dā hō est socrates. ⁊ tn̄ ibi nō remanet eadē q̄titas. cū p̄ma sit singularis ⁊ secūda sit p̄ticularis igit̄ in cōuersione simplici nō manet eadē q̄titas. ¶ Tertio sic. nullus hō ē spēs. igit̄ nulla species est homo. non sequit̄ cū ānc̄edens sit verū ⁊ consequēs falsum. cum contradictoꝝ consequentis sit verum. s. aliq̄ spēs ē homo. igitur vlis negatiua non bene conuertit̄ simpl'r. ¶ Quarto sic. Non sequitur. nullus senex erit puer. ḡ nullus puer erit senex cū ānc̄edens sit verum ⁊ consequens falsum. igitur conuersio simplex vlis negatiue non ē bona consequētia. ¶ Quinto sic. Nō sequit̄ q̄dā lapis est in muro. ḡ quidam murus ē in lapide. igit̄ p̄ticularis affirmatiua nō cōuertitur simpliciter.

Ad argumenta ante oppo. Ad ꝓmum dꝛ ꝙ lz in ꝙuersione ſimplicia ſint due mutatões in nũero ꝙtũ ad termios ꝓpõnis. tñ ẽ vna tñ in ſpẽ. ſ. mutatio ſitus terminoꝝ. ⁊ nõ ẽ ꝯplectẽs plures mutatões ſpẽ. ſic ẽ in alijs ꝓſionibus. Ad ſcõm dꝛ ꝙ in illa cõuerſione nõ manet eadẽ ꝙtitas ꝙtũ ad modũ enũciãdi. tñ manet eadẽ ⁊tualit ꝙtuꝝ ad id ꝓ quo verificañ ille ꝓpões. qꝛ ſic ſingularis ꝓ vnico ſuppoſito verificañ ita ⁊ ꝑticularis ⁊ indefinita rõe cuius de ſingl'anbus ꝑticularibus ⁊ indefinitis idẽ ẽ iudiciũ ꝙtum ad ꝓſiones. Ad tertiũ dꝛ ꝙ illa. null' hõ ẽ ſpẽs dꝛ ſic ꝓũti. nulla ſpẽs ẽ aliq̃s hõ ad ꝟ ꝙ aliq̃s hõ in ſcõa euidẽt teneañ ꝓ ſuppoſitis. ſic in ꝓma. Ad q̃rtũ dꝛ. ꝙ ille due. ſ. nullus ſenex erit puer. ⁊ null' puer erit ſenex ꝓñt capi in ſenſu ꝓpoſito. ⁊ tũc ẽ ſenſus. null' ſenex ſub forma ſenis erit puer. ⁊ ſic ãbe ſũt vere ⁊ ꝓñt capi in ſenſu diuiſo. ⁊ ẽ ſenſus talis. nullus ſenex ꝙtũ ad id qõ ẽ erit puer. ⁊ ſic ꝓma ẽ falſa ſic ⁊ ſcõa. qꝛ ibi ſenex ſupponit ꝓ omnibus ſenibus ꝓñtibus ⁊ futuris rõe verbi de futuro. ⁊ ꝓ omnibus illis diſtribuit. mõ de aliquo futuro ſene qui forſan cras naſcet. verum eſt dicere ꝙ erit puer. Ad quintum dꝛ ꝙ illa nõ ꝙuertitur ſic. quidam lapis eſt in muro. ergo quidam murus eſt in lapide. ſed debet ſic ꝙuerti. ergo quoddam ens in muro eſt lapis. quia ꝑdicatum ꝓme non ẽ murus. ꝟ ens in muro. ⁊ ſimiliter etiam dicitur de illꝰ. quidam oculus eſt in capite. quoddã vinum eſt in dolio.

Conuerſio ꝙ accidẽs ẽ facere de ſubiecto ꝑdicatum: ⁊ de ꝑdicato ſubiectum manẽte eadẽ qualitate: ſed mutata quãtitate ⁊ hoc modo ꝙuertitur vniuerſalis affirmatiua in ꝑticularẽ affirmatiuam: ⁊ vniuerſalis negatiua in ꝑticularẽ negatiuam. vt omnis hõ ẽ animal. ergo quoddam aial eſt homo. Nullus hõ ẽ lapis. ergo quidam lapis non eſt homo.

Poſtq̃ autor determiauit de ꝓũſione ſimplici in q̃ ſolũ ẽ mutatio ꝑdicati in ſubiectũ ⁊ ecõꝝ. ꝟ ꝓſequẽs determinat ꝺ ꝓũſiõe ꝙ accidẽs in q̃ ſunt due mutatões. ſ. ꝑdicati in ſubiectũ. ⁊ ꝙtatis ipaz ſic diffinies. Cõuerſio ẽ tranſpoſitio ꝑdicati i ſubiectũ ⁊ ecõꝝ manẽte eadẽ qlitate ꝟ mutata ꝙtitate. Cuiꝰ diffinitõis eſt eadem explicatio ſicut ꝑcedentis ꝓter ꝺ ꝙ ꝺ ponit mutata quantitate ad ꝺriam conuerſionis ſimplicis.

Pro quo ꝓmo ſciendũ ẽ. ꝙ hec ꝙuerſio dꝛ ꝙ accidẽs qꝛ ꝙ ipaz nõ ꝓũtit ꝓpoſito ſm ſe totã: ⁊ ꝙ ſe ꝓmo. ꝟ gra ꝓtis. ſ. ſm ſuã ꝑticularẽ. vt ꝺ. oĩs hõ ẽ aial. ꝯ q̃ddã animal ẽ hõ. ꝓma nõ ꝓũtit niſi rõe ſue ꝑticularis ſcz q̃dã hõ ẽ aial q̃ ꝓũtit ſimplr in aliã. ⁊ non ꝙuertit ſm ſe totam ꝺ eſt ſm omnes ſuas ſingulares. etiam illa ꝙuertẽs ſequitur ad ipam ſm ꝑtem eius ⁊ non ꝙ ſe ꝓmo id quod cõuenit alicui ſm ꝑtem ſibi ꝙuenit ꝙ accidens. ⁊ ꝙ alterum. ideo talis ꝙuerſio per accidens nominatur.

Secũdo ſciendũ ẽ. ꝙ ſm hanc ꝙuerſionem debite ꝙuertit vꝛis affirmatia in ꝑticularem affirmatiuam. ꝓbatur. qꝛ ꝺ eſt bona conſequentia cũ tranſpoſitione ſubiecti et ꝑdicati. oĩs hõ ẽ aial. ꝯ quoddã animal eſt homo. ꝯ ibi eſt debita ꝙuerſio. cum conuerſio ſit formalis conſequentia vnius ꝓpoſitõis ad aliam cum mutatione ꝑdicati in ſubiectũ. antecedens ꝓbatur. quia ad iſtam. omnis hõ eſt animal. ſequit iſta. q̃dam homo eſt animal ꝙ legem ſubalternar. ⁊ vltra ſequit q̃dam hõ eſt animal. ꝯ quoddã animal ẽ homo. ꝙ conuerſionem ſimplicem. ergo de ꝓmo ad vltimum ſequit omnis hõ eſt animal. ꝯ quoddã animal eſt homo. ꝙ illam regulam conſequentiarum. quicq̃d ſequit ad conſequẽs bone conſequẽtie ſequit ad añcedens. ⁊ talis conſequentia vocatur de ꝓmo ad vltimum. ⁊ ſic vniuerſalis affirmatiua bene conuertitur ꝙ accidẽs non tamen poteſt conuerti ſimpliciter. qꝛ argueretur a non diſtributo ad diſtributum a ꝙte ꝑdicati ꝓme ꝓpõnis quod non diſtribuitur in ꝓma eo ꝙ eſt ꝓdicatum ꝓpõnis affirmatiue. ⁊ tamen diſtribueretur in ſecũda cuꝝ eſſet ſubiectum ꝓpoſitionis vꝛis.

Tertio ſciẽdum eſt ꝙ ꝙ ꝙuerſionem per accidens debite ꝙuertit vꝛis negatiua in particularem negatiuam. patet quia hec

est bona ꝯsequẽtia cũ trãspositõe terminorũ. nullus hõ ẽ lapis. igit̃ q̃dã lapis nõ ẽ homo igit̃ vlis negatia bñ ꝙuertit̃ ꝑ accidẽs. antecedẽs pz. qz bñ sequit̃. nullus hõ ẽ lapis. ergo nullus lapis ẽ hõ. ꝑ ꝙuersionẽ simplicem ad quã sequit̃. quidã lapis nõ est homo ideo sequebat̃ ad ꝓmam. ⁊ ibi est bona ꝯsequẽtia Item si non sequatur. nullus homo est lapis ergo quidam lapis nõ est homo. Oppositũ ꝯsequẽtis stabit cũ añcedente in veritate. scz omnis lapis est homo. ꝫ ad ipam sequitur q̃ dam homo est lapis ꝑ ꝙuersionem ꝑ accidẽs vlis affirmatiue. ꝫ illa est contradictoria antecedentis. igitur due ꝯdictorie stabũt simul in veritate quod est impossibile. ⁊ sic̃ posset probari conclusio ꝑ accidens vniuersalis affirmatiue.

¶ Quarto sciẽdũ ẽ. ꝙ vt supponitur in hac ꝓbatione vltima in omni mala cõsequentia oppositum ꝯsequentis stabit in veritate cum añcedente. Cuius rõ est. qz in omni mala ꝯsequentia añcedens potest esse verꝫ ꝯsequente existente falso. ⁊ ideo oppositũ cõsequentis ipius ꝓt̃ stare in veritate cũ añcedente. Vñ ꝯsequentia non dz mala nisi qz consequens eius nõ includitur in antecedẽte ꝫ potest esse falsum añcedente existente vero ideo suum oppositum ꝓt̃ esse verum cum antecedente talis consequentie. ⁊ econtra in bona ꝯsequentia. vnde ex vero nunq̃ sequitur falsum. licet ex falso quandoq̃ sequatur verum. Ex quibus patet ꝙ vniuersalis affirmatiua ⁊ vniuersalis negatiua bene conuertunt̃ ꝑ accidens. ꝫ nulla particularis ꝓt̃ conuerti per accidens. quia si sic conuerteret in vlẽz. ꝫ ad ꝑticulare nunq̃ sequit̃ formaliter sua vlis. ideo ꝑticularis nũq̃ ꝙũt̃ ꝑ accidens.

¶ Sed contra ꝓdicta arguit̃. ¶ Primo sic. Qualitas rei cõsequitur q̃ntitatẽ eius igitur mutata q̃ntitate mutabitur qualitas. ergo in conuersione ꝑ accidens non manet eadem qualitas mutata quantitate. ¶ Secundo sic. Non sequitur omnis hõ videt lapidem. igitur quidam lapis videt hominem. ergo vlis affirmatiua non bene conuertit̃ ꝑ accidens. ¶ Tertio sic. Nõ sequitur omnis hõ est mortuus. ergo quoddã mortuũ est hõ. cũ añcedens possit esse verum consequẽte existẽte falso. ergo vlis affirmatiua non bene conuertit̃ ꝑ accidens. ¶ Quarto sic. Nõ sequit̃. nullus hõ ẽ mulier. ꝫ q̃dã mulier nõ ẽ homo igit̃ ꝯ conuersionẽ vlis negatiue. ¶ Quinto sic. Nõ sequit̃. nullũ aial ꝓter hoiez ẽ rõnale. ergo quoddã rõnale nõ est aial ꝓter hominẽ igitur vlis negatiua non debet conuerti ꝑ accidens.

¶ Ad argumẽta añ oppo. Ad primum dz ꝙ mutata q̃ntitate in nũero mutat̃ q̃litas ꝫm nũez. qz q̃litas sequit̃ q̃ntitatẽ in esse nũerali. ꝫ mutata q̃ntitate in spẽ nõ mutat̃ q̃litas in spẽ. qz ꝫm suũ esse specificũ nõ seq̃t̃ q̃ntitatẽ. ⁊ de ista ẽ b'ad ꝓpositũ. ¶ Ad secundum dz ꝙ illa nõ bñ conuertit̃ ꝫ dz sic cõuerti omis hõ videt lapidẽ. ꝫ quoddã videꝫ lapidem ẽ hõ. ẽ enĩ regula in conuersionib⁹ ꝙ qñ in ꝓpõne ponitur verbum adiectiuum ꝑ copula ꝓncipali anteq̃ conuertat̃ ꝓpositio: illd resoluendũ est ꝑ est ⁊ suum ꝓncipium. ⁊ dz illud ꝓncipium accipi in ꝑdicato ⁊ reduci ad subiectum conuertentis. aliter nõ fieret de ꝑdicato ꝓme subiectum secunde. ¶ Ad tertiũ dz ꝙ illa non bene conuertit̃ quia in ista omnis hõ est mortuus. hõ supponit ꝑ pñtibus ⁊ ꝓteritis simul ratione illius ꝓteriti mortuus. ⁊ in alia tenetur ꝑ pñtibus tãtum: ⁊ non ampliatur. ꝫ debet sic conuerti. omnis hõ est mortuus. ergo quoddam mortuus est vel fuit hõ. vñ ꝯabendum est ꝑ regla. ꝙ termini conuertẽtis ⁊ conuerse debẽt teneri eque ample ⁊ eque stricte. i. ꝑ eq̃lib⁹ suppositis. aliter ille nõ essent ꝑticipãtes vtroq̃ termino. ideo ista sic conuertitur. omnis hõ est generandus. ergo quoddã generandũ est vel erit hõ. ⁊ debet poni verbum futurum vt hõ stet in secunda ꝓz futuris: sicut in ꝓma. ¶ Ad quartum dicitur ꝙ illa debet sic conuerti. nullus hõ est mulier. ergo q̃daꝫ mulier non est aliquis hõ. ⁊ ponitur aliqs hõ vt hõ stet in secunda ꝓz vnis tantum sicut in ꝓma. ¶ Ad quintum dicitur ꝙ illa male conuertitur ꝫ debet sic conuerti. nullum animal ꝓter hominem est rationale. ergo quoddam rationale non est animal aliud ab homine. resoluendo ꝓter ꝙ aliud ⁊ ab. ⁊ sic debet fieri in omnibus exceptiuis. De istis tñ ⁊ reduplicatiuis ⁊ exclusiuis ꝫz videri in paruis logycalibus quõ in spãli cõuertant̃. ⁊ sic ꝫz de cõuersione ꝑ accidẽs.

¶ Conuersio ꝑ contrapositõem ẽ facere de subiecto ꝑdicatum ⁊

de p̃dicato subiectum manente eadem qualitate ⁊ q̃titate: sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos. Et hoc mõ cõuertit vlis affirmatiua in vniuersalẽ affirmatiuam. ⁊ ꝑticularis negatiua in seip̃am. vt ois hõ ẽ animal. ergo omne nõ animal ẽ nõ hõ. Quidam hõ nõ ẽ lapis. ergo quidam nõ lapis nõ ẽ non hõ. Cũ vsus. Simpliciter feci. ꝙuertitur eua ꝑ acci. Astop contra sic fit ꝙuersio tota. Asserit a negat e sunt vniuersalit ambe. Asserit i negat o sunt ꝑticularit ambe. Et iciẽdũ ẽ q̃ signũ positum in subiecto ꝓpositionis q̃ debet cõuerti debet poni supra totum p̃dicatum ⁊ totum reduci ad subiectum in ꝙuertẽte. Insuper ea eadem est ꝙuersio ꝓpositionis particularis indefinite ⁊ singularis.

Postq̃ determinatũ ẽ de cõuersione simpliciter ⁊ ꝑ accidẽs vbi termini mutant solum ꝑm situm ꝺ cõsequent de conuersione ꝑ ꝓpositionem vbi termini mutant ꝑm situm ⁊ significata simul ipam sic diffiniens. Cõuersio ꝑ ꝓpositionẽ est mutatio subiecti in p̃dicatum ⁊ econuerso manente eadem q̃litate ⁊ q̃tate. ꝺ mutatis terminis finitis in terminos infinitos. cuius diffinitionis similis est explicatio sic p̃cedentiũ. nisi q; ibi ponit mutatis terminis finitis i termios ifinitos ad ꝺñaz conuersionis simpliꝺ ⁊ ꝑ accidẽs

Pro quo sciẽdum ẽ ꝓmo. q̃ terminus finit⁹ ⁊ infinit⁹ ꝓdicũt. nõ dicũt ꝺñe ꝓpriã positõez ⁊ nõ sile. ⁊ q; in ista cõuersione terminꝰ finiti mutant in termios infinitos ꝺñtes ꝓpriã positõez terminis finit sio ꝺ: ꝑ ꝓpositõez. vñ q: termin⁹ finitus ⁊ infinit⁹ ꝓdicũt vt dictũ ẽ. ⁊ q̃to vnũ ꝓdictoꝝ ẽ cõius ⁊ de plurib⁹ ꝺ: tãto suũ ꝓdictoꝝ ẽt termin⁹ cõe ⁊ de pauciorib⁹ ꝺ:. iõ q̃to termin⁹ finit⁹ ẽ cõior: ⁊ gñalior:: tãto termin⁹ infinit⁹ ẽ spãlior. vt ꝑz ꝑ exẽplũ. aial eni ẽ cõius q̃ hõ ⁊ ecõtra. nõ hõ ẽ cõius q̃ nõ aial. q: ꝺ: de oĩbus alĩs ab aiali. ⁊ cũ ꝺ de alĩs aialibus ab homine. ⁊ nõ animal solum ꝺ: de alĩs ab animali.

Scõo sciendũ est. q̃ ꝑ istã ꝙuersionẽ debite cõuertit vlis affirmatia. ꝑz q: ꝺ ẽ bõa cõsequẽtia ois hõ ẽ aial. g̃ oẽ nõ animal ẽ nõ hõ. igit vlis affirmatia conuertit in vlẽz affirmatiuã ꝑ ꝓpositõez. añcedẽs ꝑz. q: bñ sequit ois hõ ẽ aial. igit ois hõ nõ est nõ aial. q: aial ⁊ nõ aial ꝓdicũt. ⁊ vltra. ois hõ nõ ẽ nõ aial. igit oẽ nõ aial nõ ẽ hõ ꝑ conuersionẽ simplicẽ vlis negatiue. ⁊ vltra. omne nõ aial nõ est homo. ergo omne nõ animal est non homo. quia homo ⁊ nõ homo ꝓdicũt. ideo de quocunq; verificatur homo negatur nõ homo. ergo de ꝑmo ad vltimum sequitur omnis homo est animal. ergo omne non animal est nõ hõ. Aliter etiã posset ꝓbari. quia sicut animal est supius ad hoiem. ita non hõ ad nõ aial rõe infinitatõis. vt dictũ ẽ. iõo sic aial vlit verificat de homie. ita non homo de nõ animali.

Tertio sciendũ est. q̃ ꝑticularis negatiua debite conuertitur per contrapositionem. patet. quia bene sequitur quidã homo nõ est lapis. ergo quidam non lapis nõ ẽ non homo. ⁊ sic ibi est debita conuersio. añcedẽs patet. q: bene sequitur. quidam homo nõ est lapis. ergo quidam homo est non lapis. quia lapis ⁊ non lapis ꝓdicunt. ⁊ vltra quidã hõ est non lapis. igitur quidam non lapis ẽ hõ. per conuersionem simplicem particularis affirmatiue. ⁊ vltra. quidam non lapis ẽ homo igitur quidam non lapis non est non homo. quia homo ⁊ non homo ꝓdicunt. ergo de ꝑmo ad vltimũ bene sequitur q̃dam homo nõ est lapis. ergo quidã nõ lapis nõ est non hõ: ⁊ sic ꝑticularis negatiua bñ conuertit ꝑ cõtrapositionem. nõ tñ conuertitur simpliciter nec ꝑ accidens. quia ibi argueretur a non distributo ad distributum ex ꝑte subiecti ꝑme q̃ in ꝑma non distribuitur. cũ sit subiectum propositionis particularis. ⁊ tñ in secunda distri-

bueretur cum esset predicatum propositōnis negatiue.

Quarto sciēdum ē q̄ circa conuersiones p̄dictas autor ponit duo notabilia in textu. Primū ē q̄ signū positū in subiecto ppōnis q̄ dr̄ uerti dr̄ poni supra totū p̄dicatū ei⁹. ⁊ illud aggregatū dr̄ poni in subiecto uertētis. ⁊ h̄ ē intelligēdū de q̄ūsione simplici ⁊ p̄ōpositōez vbi manet eadē q̄ūtas ⁊ idē signū ⁊ nō de q̄ūsione p̄ accidēs vbi mutatur q̄ūtas. Scōm nōbile ē q̄ cadē ē q̄ūsio particularis indefinita ⁊ singularis. Rō ē. qr̄ sic singularis p̄ vnico supposito verificat. ita ⁊ particularis ⁊ indefinita. ideo de ipis idē ē iudicium q̄ūtū ad q̄ūsiones. Vñ ex p̄dictis p̄z q̄ vlis affirmatiua q̄ūtat p̄ accidēs ⁊ p̄ōpositōez sic ⁊ vlis negatiua simplr̄ ⁊ p̄ accidēs. Dr̄ particularis affirmatiua solū q̄ūtat simplr̄. ⁊ particularis negatiua solū p̄ ōpositōez. ⁊ p̄ h̄ habentur oēs uersiones. vñ vsus. Simplr̄ fac conuertitur eua p̄ acci. Asto p̄ contra sic fit q̄uersio tota.

Sed ꝯ predicta arguit. Primo sic. Termini finiti ⁊ infiniti nō sunt idē termini. igit̄ in q̄ūsione p̄ ōpositōez nō remanēt idē termini. igit̄ ibi nō fit de subiecto p̄dicatū nec eō. Secundo sic. Sic se h̄z hō ad aīal: ita nō hō ad nō aīal. qr̄ sic se h̄z affirmatio ad affirmationē. ita se habet negatio ad negatōez ⁊ homo nō potest vlit̄ dici de animali. ꝯ non homo nō potest dici vlit̄ de nō animali. igitur hec est mala q̄uersio. oīs homo est animal. ꝯ omne nō animal est nō homo. Tertio sic. Si particularis negatiua q̄uertat̄ p̄ ōpositionez arguetur a non distributo ad distributū a parte subiecti q̄uerse quod distribueret̄ in secunda ⁊ non in p̄ma. igitur talis q̄uersio particularis negatiue non valet. Quarto sic. Hec sē bona conuersio. aliquis homo est sortes. igitur sortes est homo. ⁊ tamen signum subiecti non debet addi p̄dicato conuerse. quia terminо singulari non debet addi signum. igit̄ signum positum in subiecto nō semper debet addi p̄dicato in q̄uersiōe simplici. Quinto arguitur sic. Due singlares diuerse qualitatis ꝯ dicunt non autem due particulares. ꝯ de particularibus ⁊ singularibus nō ē idē iudiciū.

Ad argumenta ante oppo. Ad primum dr̄ q̄ in q̄uersione p̄ ōpositionem non manēt idem termini fm̄ significatuz ⁊ modū significādi. manent tn̄ idem termini fm̄ vocē. quia in termino infinito includitur tota vox termini finiti. ideo fit de p̄dicato subiectum fm̄ quid. ⁊ ille ppōnes sunt vtroq̄ termino participantes. Ad secundum negatur ma ior. quia homo est inferius ad animal. ꝯ non homo est superius ad non animal. ideo non se habent similiter. ⁊ illa autoritas sicut se habet ⁊c. intelligitur in q̄uertibilibus ⁊ non inferius ⁊ superius. Ad tertium dicitur. q̄ in hac q̄uersione subiectū q̄uerse non manet simpliciter ⁊ fm̄ significatum eius. ideo ꝯ est idē quod distribuitur in p̄dicato conuertentis: ⁊ in subiecto conuerse est non distributum quare nō arguitur a non distributo ad distributū Ad quartum dicitur q̄ illud notabile solū intelligitur quando p̄dicatum conuerse est terminus cōmunis cui bene potest addi signum. non autem quando est terminus singularis. Ad quintum dicitur. q̄ licet de particularibus ⁊ singularibus non sit idem iudiciū quantū ad oppositionē. est tn̄ idē iudiciū quantū ad q̄uersionē.

Sequitur de ppositōne ypothetica. Propositio ypotetica ē illa que habet duas categoricas ppōnes tanq̄ p̄incipales partes sui. vt si homo currit hō mouetur. Et dicitur ypothetica ab ypos quod ē sub ⁊ thesis quod ē positio quasi suppositio siue suppositiua locutio: quia vna ps eius supponitur alteri. Propositionum ypotheticarū: alia ꝯditionalis: alia copulatiua: alia disiunctiua.

Postq̄ superius determinatum est de propositione categorica que est simplex enunciatio. ⁊ de qua principaliter in hoc tractatu intenditur. hic consequenter autor determinat de propositione ypothetica que componitur ex pluribus categoricis. ⁊ sequitur categoricam sicut compositum sua componēta. ꝯz sic diffiniēs. Propositio ypothetica est illa q̄

habet duas cathegoricas cõiunctas per aliquam cõiunctõnem vel p aliquod sibi equivalens.

¶ Pro quo sciẽdum est primo q in hac diffinitõne p hoc relatiuũ illa intelligitur genus diffiniti. s. ppõ que habet modum genens respectu ypothetice. ⁊ residuũ ponitur ad dñam ppõnis cathegorice. ¶ Vñ ponit que habet duas cathegoricas. ad explicandũ materiam ppõnis ypothetice. due eñ cathegorice materialiter componũt ypothetică. ¶ Et ponitur cõiunctas. ad ostẽdẽdũ suam formã totius que est esse cõiunctũ duarum cathegoricarũ inter se. ¶ Et ponit per aliquam cõiunctõnem. ppter formaz ptis ypothetice. Sicut eñ in cathegorica subiectum ⁊ p̃dicatum sunt materia. ⁊ copula est forma partis. ⁊ esse vnitũ subiecti ⁊ predicati ẽ forma totius: sic in ypothetica due cathegorice sũt materia. ⁊ cõiunctio ipas vniens ẽ forma ptis. ⁊ esse vnitũ iparũ ẽ omnino forma totiꝰ.

¶ Secundo sciendum ẽ q propositões ypothetice pñt dici affirmatiue vl negatiue. ꝗa vt dictum ẽ habẽt copulã principalem. ⁊ si illa ponat cum negatione: dicũt negatiue. ⁊ si sine negatõne: dicũtur affirmatiue. ⁊ sic possunt dici quales ꝫ nõ quáte. cuius ratio est. quia quantitas ppõnis se tenet ex parte subiecti ppõnis. ꝫ subiectum non ẽ pars principalis ppõis ypothetice: sed tm̃ modo remota. ⁊ a partibus remotis non debet fieri denoiatio rei. iõ ypothetice nõ dicuntur alicuius quãtitatis.

¶ Tertio sciẽdum ẽ q predicta diffinitio potest dici quidditatiua fm modum ratio est. quia explicat naturã ppõnis ypothetice p genus ⁊ differẽtiam hoc ẽ per materiam ⁊ formã eius. ideo ostendit principia eẽntialia diffiniti ⁊ essentiã eius co mõ quo habet eẽntiam. ⁊ per ipam habeẽ sufficieter quid ẽ ppõ ypothetica. ¶ Et dicitur ypothetica ab ypos quod ẽ sub. ⁊ thesis positio. q̃ si suppositiua locutio. ꝗa i ipa vna cathegorica ẽ in potẽtia ad aliã. Vnde ꝑma se habz quodãmodo in potẽtia ad secundã. ideo aliquo modo sibi supponit.

¶ Quarto sciẽdum ẽ q propositio ypothetica diuiditur p conditõnalem. copulatiuam, ⁊ disiũctiuam. que dicunt species eius fm modum. que diuisio sic probat: quia in oñi ppõne ypothetica cõiunguntur due cathegorice: vel ergo cõiungũtur fm voces tm̃: ⁊ sic est disiunctiua. vel fm voces et significata simul: ⁊ hoc dupliciter. quia vl illa significata denotãtur continere seinuicem sicut antecedens continet ꝯsequẽs ⁊ copulãtur p modum vnius. ⁊ sic est cõditionalis. vl copulãtur p modum diuersoz: ⁊ sic est copulatiua. ⁊ p b̃ patet q in conditõali in q̃ vniũtur due cathegorice p modum antecedẽtis ⁊ cõsequẽtis. ⁊ p modum vnius magis vniuntur cathegorice q̃ in alijs vbi vniunt p modum diuersoz. ⁊ adhuc magis in copulatiua q̃ i disiunctiua. ideo conditõnalis p̃cedit copulatiuã. ⁊ copulatiua disiunctiuam.

¶ Sed contra p̃dicta arguitur Primo sic. idem ẽ propositio ⁊ ppõ vna. sicut habet pbs. idem ẽ homo ⁊ vnus homo. sed ypothetica non est ppõ vna. igitur nec ẽ propositio. ⁊ p cõsequens male ponit ppõ eẽ genus eius. ¶ Secũdo sic. ex duobus actu existentibus non potest fieri vnũ tertium. ꝫ due cathegorice due sunt ppõnes in actu. igitur ypothetica non fit ex duabus cathegoricis. ¶ Tertio sic. hec ẽ ypothetica. sortes q̃ currit mouet. ⁊ tamẽ ibi nõ ẽ cõiunctio vniens ipsas cathegoricas. igitur contra diffinitionez ypothetice. ¶ Quarto arguit sic. aliqua est ypothetica causalis vt hec. ꝗa sol lucet dies est. ⁊ aliqua est tpalis. vt quãdo sol lucet dies est. ⁊ aliqua local'. vt sortes currit vbi plato disputat. ⁊ tamẽ ille species nõ ponunt in diuisione ppõnis ypothetice. igit diuisio ñ est bona. ¶ Quinto sic. eadem ẽ copulatia ⁊ disiunctiua. vt sortes currit ⁊ plato vel robertus disputat. igit mẽbra illius diuisiõis coincidũt. igit diuisio est insufficiẽs.

¶ Ad argumẽta añ oppo. Ad primũ dr q ꝛz ypothetica ñ sit vna simpliciter: est tamẽ vna cõiunctõne. quia capit vnitatẽ a cõiunctione vniente ipsas cathegoricas. Ad secundũ vo dicit. q ꝛz ex duobus existentib actu vt actu sũt nõ fiat vnũ tertiũ: tamẽ ex ipsis inq̃tum vnũ est in potẽtia respectu alterius bene fit vnum tertiũ actu. ꝫ in ypothetica vna cathegorica bene est in potentia ad aliã. ¶ Est tamẽ cathegorica fm ꝑpriũ eius actũ qui est vnio predicati ⁊ subiecti in ypothetica. tamẽ ille actus ꝑpriꝰ non ẽ sibi vnimus

actus: & ipa est sub'actu totius ypothetice. io non dicit ibi esse sub actu proprio. nec manet ibi sub forma ppria tāq; sub vltima forma. q̄a forma eius se habet p modum potētie ad formā totius ypothetice. ¶ Ad tertiū dicit q; in illa ppōne nō ē cōiunctio erpliate licet sit implicite. & implicat in hoc relatiuo q: qđ tantū valet sicut & ille. io sens? ē. sortes currit q̄ mouetur. i. sortes currit & ille mouet. Et si similiter diceret de istis. sortes ē tantus quāt' est plato. & hector ē talis qualis est Paris.

¶ Ad quartū dicit q; ille spēs ypothetice continentur sub istis tribus tāq; sibi inferiores. io non debuerūt ꝑ ipas enūerari. vnde causalis ꝓtinetur sub conditionali. & temporalis & localis sub copulatiua. quia cum dicit. sortes currit q̄n plato disputat. sensus est. sortes currit in aliquo tpe & in eodem plato disputat. & similiter cum dicit. sortes currit vbi plato disputat. sens? ē. sortes currit i aliquo loco & i eodē plato disputat. & sic vtraq; resoluitur i copulatiuam. ¶ Ad quintū dicit q; ly eadē ypothetica sit materialiter copulatiua & disiūctiua non tamē est eadē formaliter. q̄a ꝑm q; ipsa possunt capi diuerse cōiunctiones ꝑ copulā ꝓncipali sic ē diuersarū spēcierum. vt in ista. Sortes currit & plato vel robertus disputat. si est copula ꝓncipalis: ē copulatiua. & si vel est copula ꝓncipalis: ē disiunctiua.

¶ Conditionalis ē illa in q̄ ꝓiūgunt due cathegorice ꝑ hāc cōiūctionē si. vt si sortes currit sortes mouet. Et illa cathegorica cui immediate ꝓponitur illa cōiunctio si dicit ans: reliqua vero ꝓsequēs. ¶ Ad veritatē conditionalis exigit q; ans nō possit eē verum sine ꝓnte. vt si homo est: animal ē. Vnde omnis conditionalis vera ē necessaria. & oīs falsa ē impossibilis. ¶ Ad falsitatem cōditionalis sufficit q; ans possit esse verū ꝓnte existente falso. vt si homo est albus est.

¶ Post q̄ autor posuit diffinitionem ꝓpositionis ypothetice & eius diuisiones. Dic cōsequēter determinat de mēbris eius. Et quia conditionalis ꝓfectior est oībus alijs. q; in ipa vniuntur due cathegorice ꝑ modum ancedentis & cōntis. in alijs autē solum vniūtur ꝑ modū diuersarū ꝓpositionū. ideo ꝓus determinaut de ꝓditionali q̄ de alijs: ipam sic diffiniēs. Conditionalis est illa in qua cōiūgūtur due cathegorice ꝑ hanc cōiunctionem si.

¶ Pro quo primo sciendum ē. q; talis ꝓpō dicitur conditionalis. quia petit veritatem sue consequētis ꝓditionaliter tm & non absolute. Vnde ponit suam veritatē sub illa conditione si ancedens ē verum denotando consecutionem vnius ꝓpositionis ad aliam. & q̄a ista coniunctio si denotat cōsecutionem & anteceſſionē vnius ꝓpositionis ad aliam. ideo i ꝓditionali due cathegorice conueniunt cōiūgunt ꝑ hanc cōiunctionem si. vel ꝑ aliam sibi equalem. Et quo patet q; ad ꝓfectam rationem conditionalis sufficit q; vna ꝓpō denotetur seq; ad aliam. & hoc fit in ꝓpōne causali vbi denotat q; ans ē causa ꝓsequētis & infert ipm. vt hic. quia sol lucet dies est. ideo causalis est vna spēs contēta sub conditionali. sed vltra rōnem conditionalis addit causalitatē sui antecedēs respectu ꝓntis: ratione cuius plus requiritur ad veritatem eius q̄ ad veritatem conditionalis.

¶ Secūdo sciendū ē. q; ad veritatem conditionalis requiritur q; ans nō possit esse verum sine ꝓnte. hoc est sine veritate sui ꝓntis. Cuius ratio ē. quia conditionalis vera importat consequētiam necessariam. sed in omni bona cōsequētia si ans eius sit verū: cōsequēs eius ent verum. quia ꝓns actu & itellectu includitur in antecedēte. rōne cuius ex vero non seq̄tur nisi verum. ideo in conditionali si ans eius est verum: ꝓns ei? ent verus.

¶ Tertio sciendū est q; ad falsitatem conditionalis req̄ritur q; antecedēs possit esse verum sine ꝓnte. ratio est. quia conditionalis denotat consequētiam vnius ꝓpōis ad aliam. Sed ad hoc q; sit mala consequētia oportet q; antecedens possit esse verū cōsequente eiusdem existente falso nisi sit repugnantia terminoꝝ antecedentis: eo q; in tali consequentia consequēs non includitur i antecedente. Ideo ꝓpter habitudinem antecedentis & consequentis non repugnat antece-

dens esse verum sine cõsequẽte. Unde in cõ ditionali illa ꝓpositio cum immediate iungitur hec coniunctio si dicit antecedẽs. alia vero consequens. Ex ꝓdictis patet. q̃ omnis conditõnalis vera est necessaria. quia dic̃ necessariam consequẽtiam vnius ꝓpõis ad aliam quod requirit ad veritatem eius. sed omnis falsa est impossibilis. q̃ ipa dicit cõsequẽtiam vnius ꝓpositionis ad aliam: ⁊ illa consequentia ꝓ nullo tempe est necessaria sine sit ibi habitudo contingẽs siue impossibilis. ideo est ꝓ omni tempore falsa: ⁊ sic est impossibilis.

¶ Quarto sciendũ ẽ q̃ a tota cõditionali duobus modis arguitur. Uno mõ a positõne antecedentis ad positõnem consequentis: vt hic. si sortes currit sortes mouetur. sed sortes currit ergo sortes mouet. Secũdo modo a destructõne cõsequẽtis ad destructõnem antecedentis. vt si sortes currit: sortes mouetur. ergo si non mouetur nõ currit. Et tales sylogismi dicunt̃ ypothetici. Possz etiam argui per alias regulas consequẽtiarũ vt per istam. Quicquid sequitur ad cõsequns bone consequẽtie seq̃tur ad antecedens eius Et p istam. Quicquid ad antecedens antecedit: ad consequens. ⁊ ratio est. quia conditionalis est quedam ꝓpõa vt dictum est.

¶ Sed contra ꝓdicta arguitur ꝓmo sic. Hec est conditionalis. si homo esset asinus esset rudibilis. ⁊ tamẽ ibi non cõiũguntur due cathegorice sed due oratões cõiunctiue. igitur male diffinitur ꝓpositio cõditionalis. ¶ Secundo sic. Hec est conditionalis. sortes currit: igitur mouetur. cuz sit ꝓpothetica ⁊ non sit copulatiua nec disiuncti ua. ⁊ tamẽ ibi non coniungũtur due cathegorice p hanc cõiunctõm si. ergo contra diffinitõnem. ¶ Tertio sic. In ista. si homo est asinus equus currit. antecedens non potest esse verum sine consequẽte. quia illud antecedens nullo modo potest esse verũ. ⁊ tamen ñ ẽ vera cõditõnalis. ergo ad veritatem conditionalis non sufficit q̃ antecedens nõ possit esse verum sine cõsequente. ¶ Quarto sic. Hec conditionalis est vera. Si sortes currit: sortes mouet̃. ⁊ tamẽ non est necessaria: cuz vtraq; pars sit contingẽs. ergo non oñis cõditionalis vera est necessaria. ¶ Quinto sic In ista ẽ falsa. si homo currit homo est albus. ⁊ tamẽ potest esse vera supposito q̃ oñe currens sit albuz. igitur non omnis falsa est impossibilis.

Ad argumenta ante oppositа.

Ad ꝓmum dicit̃ q̃ ista non est conditõnalis p se primo: ꝫ solum p reductõem istarũ coniunctiuarũ ad ꝓpões indicatiuas. rõ ẽ. q̃ cõditõ al'denotat veritatẽ sui ꝓnt̃ seq̃ ad veritatez sui añtis. ꝫ antecedẽs non põt esse verus vel falsum nec consequẽs: nisi sit oño indicatiua ¶ Ad secundũ dicit̃ q̃ lz in illa nõ ponatur formaliter hec cõiunctio si: ponitur tamẽ virtualiter in hac cõiunctõne ergo. que denotat habitudinem vnius ꝓpositionis ad aliam sicut illa coniunctio si. Et licz illa ꝓpositio ponat veritatẽ sui añcedẽtis: hoc iñ nõ ẽ inẽptum conditõnalis: ꝫ vittute medi positionis ꝓpõis cathegorice. ¶ Ad tertiuz dz q̃ lz in illa ꝓpõe antecedẽs nõ possit esse verum ꝓpter repugnãtiam sue ꝓ terminoꝝ: hoc tamẽ non repugnat ꝓpter habitudinez eius ad suũ consequens: cũ possit eẽ verum sine cõsequẽte. quia si poneret̃ esse verũ p impossibile: nõ ꝓpter hoc sequeret̃ cõsequens. ideo illa nõ est conditionalis vera. ¶ Ad quartũ dicit̃ q̃ lz vtreq; ps illius conditõnalis sit contingẽs: tamẽ habitudo vni9 ad aliam est necessaria. ⁊ hoc sufficit ad veritatem conditionalis que solũ denotat necessariam habitudinem vnius cathegorice ad aliam. ¶ Ad quintũ dicit̃ q̃ si supponatur illa vniuersalis. Omne currens ẽ album. tunc conclusio sequitur de necessitate. Sed hoc ent virtute illarum duarum ꝑmissarum. oñe currens est album. ⁊ homo currit. Et non virtute illius solius ꝓpõis. homo currit. nõ illa cõditionalis ꝓma non ꝓpter hoc efficit̃ vera ꝫ sp est impossibilis.

¶ Copulatiua ẽ illa in q̃ cõiunguntur due cathegorice p hanc ꝺiunctionẽ ⁊. vt si sortes currit ⁊ plato disputat. ¶ Ad veritatẽ copulatiue exigit̃ vtrãq; ptez eẽ verã. vt homo ẽ aial ⁊ deus est. ¶ Ad falsitatem eius sufficit alteram ptem esse falsam. vt homo est animal ⁊ equus est lapis.

Postq̄ autor determinauit superius de ꝓpōne conditionali. hic ꝑmr sm ordinē prius positū determinat de copulatiua: ꝑpam sic diffinies Copulatiua ē illa in qua coniūgunt due ꝓpositōes categorice p hanc ꝓiunctōem et vel p aliquod sibi eq̄lens. Et ponitur per hanc ꝓiunctōnem et. ad dr̄iam aliarū specierum ypothetice in q̄bus categorice cōiūgūtur per alias ꝓiunctōnes. Et dicit talis ꝓpositio cnpulatiua magis q̄ alie ypothetice. q̄a ly in alijs coniūgātur categorice p aliquaz ꝓiunctōnem: tamē in ista solum copulātur p coniunctōem copulatiuā. Unde in conditionali coniūgunt p modum vnius. s. ancedēs et cōsequens que includūt seinuicē. et i disiūctiua solū ꝓiūgūtur q̄tū ad voces et disiūgūtur q̄tum ad significata. ideo in sola copulatiua categorice vniunt simpliciter et p modum diuerso.

Proquo sciēdum ē ꝑmo. q̄ ad veritatem copulatiue req̄ritur q̄ vtraq; pars sit vera. cuius rō est. q: copulatiua simul ponit ambas ptes eius simul asserēdo eas sm sua significata. ideo ad veritatē eius requiritur q̄ vtraq; ps sit vera. ipa em̄ est sicut totū integrale respectu ptū eius. ꝫ ad esse totius integralis sequitur esse cuuslibet partis ꝑncipalis eius. ↄ ad veritatē copulatiue requiritur ventas vtriusq; pts: q̄uis tamē in tpali vltra hoc req̄ratur q̄ ambe ptes sint vere p eodem tpe. et hoc ē quia spēs semp addit aliquid vltra suū genus. modo tēporalis ē vna species copulatiue etiam in locali requiritur vtrāq; ptem esse verā p eodem loco. vt b. sortes currit vbi plato disputat. hoc tamē nō requirit ad ipam inq̄tum copulatiua ē. ꝫ inq̄tum ē talis copulatiua.

Secūdo sciēdum ē. q̄ copulatiua inter oēs ꝓpōnes ypothetice species habet minorem vnitatē. q: ipa ponit duas categoricas simul q̄tum ad veritatem earum sicut ꝓus dictum est. conditōnalis aūt soluz ponit habitudinē vnius ad aliā. et disiūctiua solū ponit veritatē vnius categorice. ↄ copulatiua habet minorē vnitatē inter omnes. et est simpliciter ꝓpō plures. et solū ē vna cōiunctione et sm quid. Unde q̄a copulatiua simul ponit veritatem vtriusq; pts eius. ideo arguēdo a tota copulatiua ad veritatem cuiuslibet pts eius seorsum ē bona cōsequētia vt bñ seq̄tur. homo ē animal et deus ē. ergo homo est animal.

Tertio sciēdum ē. q̄ ad falsitatem copulatiue sufficit alteram ptem eē falsam. ratio ē. quia ipa simul ponit ambas partes eius: sicut vniuersalis oēs suas singulares. ergo ꝓpter falsitatē vni⁹ categorice ipsa est tota falsa. et copulatiua cui⁹ambe ptes sunt false non ē magis falsa intrinsece q̄ illa q̄ habet tm̄ vnā falsam: ly sit magis falsa extensiue. q̄a falsitas eius ad plura se extendit. Et istis seq̄tur q̄ arguēdo a falsitate vni⁹ categorice ad falsitatem totius copulatiue ē bona ꝑn̄a. Seq̄tur etiam q̄ ad possibilitatez copulatiue req̄rit possibilitas vtriusq; pts ei⁹ Non sufficit q̄ ambe ptes sint sm se possibiles: ꝫ req̄ritur q̄ sint inter se compossibiles. ideo ista nō ē possibilis. sortes ē et sortes n̄ ē q̄a ille due n̄ sūt cōpossibiles int̄ se ivēritate Sed ad necessitatē copulatiue rēq̄rit necessitas vtriusq; pts eius. et ad impossibilitatē sufficit impossibilitas vnius pts eius. et ad contingētiam sufficit ꝓtingētia vni⁹ partis nisi altera sit impossibilis.

Quarto sciendū est q̄ iad dandum ꝯdictionē in copulatiuis habet talis regula. q̄ copulatiua et disiunctiua de ptib⁹ cōtradicentibus cōtradicūt. quia nō possunt simul eē vere nec simul false: ꝫ repugnant inveritate et falsitate simul. Et posz etiam aliter dari contradictio in oīnibus ypothecticis: ferendo negatōem ad ꝑncipalē copulā ypothetice. vel ꝑponendo negatōem toti ꝓpōni. q: non ē venus dare contradictōem q̄ toti ꝓpositioni ꝑponere negatōem. et p hoc pz q̄d sit ꝓpō copulatiua. et q̄d req̄rit ad falsitatez et ad veritatē eius.

Sed ꝯ pdicta arguit. Prio sic. Hec est copulatiua. sortes et plato currūt. et tamē ibi non sunt due categorice. igitur contra diffinitōnem copulatiue. Secundo arguitur sic. Hec est vna copulatiua. ois homo currit. probatur sic. quia copulatiue continentur istas. sortes currit. plato currit. et sic de alijs. et tamē ibi nō est cōiunctio copulatiua. igitur ꝓtra diffinitionem. Tertio arguit sic. hec est vna copulatiua vera. homo est animal: et equus est lapis. igitur ad veritatē eius nō requiritur veritas vtriusq; partis. antecedens patet, quia oīnis ꝓpositio aliquid ꝓicens ita

esse sicut ẽ: est vera. ℞ illa dicit aliq̃d esse sicut est. igit̃ est vera. q̃ dicit hominem esse aial.

¶ Quarto sic. In copulatiua magis vniunt̃ due cathegorice q̃ in disiũctiua in qua vniuntur ꝓm voces tm̃. igit̃ copulatiua est magis vna q̃ disiũctiua: ⁊ non hz minorẽ vnitatem oibus alijs. ¶ Quito sic. Totũ valet tãtũ q̃tum quelibet pars. igit̃ ad hoc q̃ tota copulatiua sit falsa oportet quãlibet ꝑtem esse falsam. ⁊ non sufficit falsitas alterius partis.

¶ Ad argumẽta ante oppoſita

Ad ꝓmum dr q̃ si in illa ꝓpõe. sortes ⁊ plato currũt. illa cõiunctio et copulet inter tmi nos. s. inter sortem ⁊ platonẽ ipsa ẽ cathegorica de copulato subiecto. ℞ si copulet int̃ ꝓpositiones: ipa est copulatiua. ⁊ tunc sunt ibi due cathegorice. s. Sortes currit. ⁊ plato currit. ¶ Ad secundũ dr. q̃ hz ista. ois homo currit. materialiter ꝓtineat plures cathegoricas etiam copulatiue. tamẽ ille non continent̃ p modũ plurũ ⁊ formaliter: ℞ p modum vnius tm̃. ideo nõ est copulatiua. ¶ Ad tertium dr q̃ hz ista. ois homo est aial ⁊ equꝰ ẽ lapis. dicat alipuid ee sicut ẽ q̃tum ad ꝑtem sui significati: non tm̃ q̃tum ad suũ totũ significatũ qđ ipa affirmat: qđ requritur ad veritatẽ ꝓpositionis coplatiue. ¶ Ad quartũ dr q̃ licet in disiũctiua cathegorice minus vniãtur q̃ in copulatiua. q̃ tm̃ disiunctiua solũ ponit veritatẽ vnius cathegorice. iõ hz simpliciter maiorẽ vnitatẽ q̃ copulatiua. ¶ Ad q̃ntum dicit̃ q̃ si capiat̃ tota distributiue. tũc ad hoc q̃ tota copl'atiua sit falsa requit̃ falsitas vtriusq; ꝑtis eius. ℞ si capiatur tota copulatiue ꝓ pfecto: sic tota dr falsa ꝓpter falsitatem vnius partis.

¶ Disiũctiua est illa in qua cõiungũtur due cathegorice p hãc ꝓiunctionẽ vel: vt sortes currit vel plato disputat. Ad veritatẽ disiunctiue sufficit alterã ꝑtem eẽ veram: vt hõ est aial vel equus est lapis. tamẽ ꝓmittitur q̃ vtraq; sit vera sed nõ ita ꝓpe vt homo ẽ aial vl̃ equus ẽ hñmi bilis. Ad falsitatem eius exigitur vtrãq; ꝑtem esse falsaz. vt hõ ẽ asinus vel equus est lapis

¶ Postq̃ auto: determinaut supius de ꝓpõe copulatiua in qua ꝓiungũtur due cathegorice ꝓm voces ⁊ significata simul. Dicꝓñr determinat de disiunctiua in qua due cathegorice cõiungunt̃ ꝓm voces tm̃: ipam ꝓmo sic diffiniens. Disiunctiua ẽ illa in qua coniungũtur due cathegorice p hanc ꝓiunctiõem vel, aut p aliam sibi eq̃lentem.

¶ Pro quo sciendum primo q̃ hec ꝓpõ dicitur disiunctiua eo q̃ in ipa due cathegorice disiũgũt̃ q̃tũ ad significata. Et q̃a hoc fit cõiter p coniunctiõem disiunctiuã. iõ i ipa cathegorice vniũt̃ p aliquã ꝓiunctiõez disiũctiuã. Cõiunctiõis em̃ disiũctiue duo sũt actus. Primus ẽ cõiungere voces in quo cõuenit cum alijs ꝓiunctiõnibus rõne cuius cõiunctio dicitur. Secundus actus est disiungere significata. ratõne cuius dr disiunctiua. Et in hoc differt ab alijs ꝑtibus cõiunctionis. ⁊ p hoc pz intellectus diffinitiõis ꝓmisse

¶ Secundo sciendũ ẽ q̃ ad veritatem disiũctiue sufficit alteraz eius ꝑtem ee veram. rõ est. q̃ disiunctiua ponit duas cathegoricas. s. vnã sub disiunctiõne ad aliã. iõ dr suo formali significato tm̃ ponit vnã cathegoricam: non tm̃ determinate hãc vel illaz: ℞ indeterminate. iõ ad veritatẽ eius sufficit alteram ꝑtem esse verã: cũ ponat solũ vnã illarum ꝑtium. ipa em̃ ẽ sicut totũ vl̃e: ℞ ad esse totius vniuersalis sufficit positio vnius suarum ꝑtium. sicut ad positiõem aialis sufficit positio hois. ideo ad veritatẽ disiunctiue sufficit veritas vnius ꝑtis. Ex quo patet q̃ ad possibilitatẽ eius requritur possibilitas alterius ꝑtis eius. ⁊ similiter ad necessitatẽ eius sufficit necessitas vnius ꝑtis eius. quia eadẽ ẽ rõ de possibilitate sicut de necessitate eiꝰ ⁊ vitate

¶ Tertio sciẽdum est q̃ ad falsitatem disiũctiue requritur vtrãq; ꝑtẽ ee falsã. q̃ si tm̃ vna sit falsa ⁊ alia vera: cũ ad veritatẽ eius sufficiat veritas vnius ꝑtis. ipsa erit vera simpliciter ⁊ nõ potent dici falsa. ideo ad hoc q̃ ipsa sit falsa requritur falsitas vtriusq; ꝑtis eius. sicut etiã ad destructiõem vl̃is requritur destructio oim̃ suarũ ꝑtium subiectiua. Ex quo seq̃tur q̃ ad impossibilitatem ipsius disiunctiue requiritur impossibilitas vtriusq;

ptis eius. q: si vna eēt possibilis: tota diceretur possibil'. Et ad ꝓtingentiam eius req̄ntur vtrāq; ptem esse cōtingētē. vel ꝙ vna sit impossibilis ⁊ alia cōtingēs. q: si vna sit necessaria ⁊ alia ꝓtingēs: tota diceret necessaria. Et hoc intelligendū ē in affirmatiuis. q: opposito mō se hꝫ in negatiuis.

¶ Quarto sciendū est. ꝙ duplicit arguit a disiūctiua. Uno modo a tota disiūctiua cum destructōne vnius ptis ad positionē alterius. vt homo est aial. vel equꝰ est lapis. ꝫ equus non ē lapis. igitur homo est animal. Secūdo mō. arguēdo a veritate vnius ptis ad veritatem totius est bona ōña. vnde bene seq̄tur. hec ē vera. homo currit. igit hec ē vera. homo ē asinus vel hō currit. Et possꝫ argui a falsitate totius disiūctiue ad falsitatem vtriusq; ptis. ⁊ ecōuerso. De mō autem dandi contradictōnem in disiunctiuis: satis dictum est.

¶ Sed ō ꝑdicta arguit. ꝓ sic. Hec ē disiunctiua. Omnis ꝓpō ē vera vl' falsa cum ibi sit cōiunctio disiūctiua: ⁊ tamē ibi non sunt due cathegorice. igit. ¶ Secundo sic. Cōiungere ⁊ disiūgere sunt actus oppositi q̄ non ꝑnt cōuenire eidem. ꝫ cōiunctio disiunctiua habet disiungere ꝓpōnes. igitur ꝙ eam nō cōiungūtur due cathegorice in disiunctiua. ¶ Tertio sic. Oīe totum integrale sit' ponit oīes suas ptes. ꝫ disiūctiua est totum integrale: cum integret ex suis pribus. igitur simul ponit vtrāq;. ⁊ sic ad veritatē non sufficit veritas vnius ptis. ¶ Quarto sic. Disiunctiua non ponit veritatē alicuius ptis eiꝰ q̄a non ponit veritatē nec ꝑme nec secunde. igit ad veritatem eius non req̄rit ventas vnius ptis. ¶ Quinto sic. Hec disiunctiua est falsa. oīes hoies sunt asini. vel hoies ⁊ asini sunt asini ⁊ tn̄ vna ps eius ē vera. s. hec. asini sunt asini. igit ad falsitatem disiūctie nō req̄rit falsitas vtriusq; ptis.

¶ Ad argumēta ante oppositā

Ad ꝑmum dicit ꝙ si hec cōiunctio vel cōiungit inter terminos: sic illa nō ē disiūctiua ꝫ cathegorica de disiūcto ꝑdicato. cuiꝰ ꝑdicatum ē hoc totū. verū vel falsum. ⁊ sic ē vera. Sed si cōiungat inter ꝓpōnes sic ē vna disiunctia falsa. ⁊ sic in ea sunt due cathegorice. scz iste Omnis ꝓpō ē vera vel ois ꝓpositio ē falsa

¶ Ad secundū dicit ꝙ coniūgere ⁊ disiūgere n̄ ꝑnt ꝓuenire eidē respectu eiusdē. ꝫ bene respectu diuersoꝝ. ⁊ sic simul cōuenit cōiunctiōni disiunctiue cōiungere ⁊ disiūgere. quia cōiungit voces ⁊ disiungit significata respectu alicuius tertij. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ si consideret disiunctiua ꝑm vocem bene ē totū integrale suarū cathegoricarū. ꝫ non si consideretur ꝑtum ad significata eius. quia non ponit formaliter significatū vtriusq; ptis de suo significato formali: ponit tn̄ significatum vnitn̄. ¶ Ad quartū dicit ꝙ hꝫ disiūctiua nō ponat veritatē alicuius ptis eius determinate: tamē ponit veritatez eius indeterminate sub disiunctōne ad aliā. ¶ Ad q̄ntū dz ꝙ illa ꝓpō ꝑma cathegorica potest eē de disiuncto ꝑdicato: ⁊ sicē vna copulatiua vera. quia vtraq; ps est vera. Prima enī ps ē. oīs homines sunt asini vel hoies. secūda ē. asini sūt asini. Alio mō secūda cathegorica pōt eē de copulato subiecto. ⁊ sic est disiūctiua falsa. qꝛ vtraq; ps ē falsa. Prima ps ē. oīs homies sunt asini. secūda ē. hoies ⁊ asini sunt asini. ⁊ sic eo modo quo ē disiūctiua hꝫ vtrāq; ptem falsam. Et sic patet de ypothēticis.

¶ Sequitur de eq̄pollētijs ꝺ quib' dantur tales regule. Prima ē ꝙ si alicui signo vl' ꝑticulari ꝓponatur negatio eq̄pollet suo contradictorio. vt iste eq̄pollent. nō ois hō currit. ⁊ q̄dam homo nō currit. ¶ Secūda regula est. ꝙ si alicui signo vl' postponatur negatio eq̄pollet suo ꝯrario. vt iste due eq̄pollent. omnis homo nō currit. nullus homo currit.

¶ Postq̄ autꝫ determinauit de ꝓpōnib' tam cathegoricis q̄ ypothēticis. hic ꝑm determinat de quadā passione ꝓpōis. s. de eq̄pollentia que ꝙ se ꝑmo cōuenit ꝓpōibus cathegoricis. ⁊ ꝙ cathegoricas ypothēticas. ⁊ hꝫ ordine nature eq̄pollētia debeat īmediate poni post oppositōnes ⁊ ante cōuersiōes sicut posuit Buridanus. eo ꝙ regule eq̄pollētiarum dant' ꝙ respectū ad oppositōes: tn̄ ordine doctrine ꝓuenientius ponūtur post ꝓpōes ypo-

thẽticas ad inuendũ q̃ eq̃pollẽtie nõ soluz ꝓuenium ꝓpõmbus cathegoricis: ꝫ etiam ex ꝓñis ypothẽticis. s. rõne suarum ptium vt ille eq̃pollẽt. si nullus homo mouet nullꝰ homo currit. ⁊ si ñ q̃dã hõ mouet: ñ q̃dã hõ currit

¶ Pro quo sciẽdum est primo. q̃ eq̃pollẽtia dr eq̃alẽtia duarũ ꝓponũ in qlitate ⁊ quãtitate. in ventate ⁊ fallitate per aduentũ negatõnis facta. Et dr eq̃pollẽtia ab equi quod ẽ equale ⁊ polleo es. qđ idez ẽ qđ valeo es. ideo eq̃pollẽtia ⁊ eq̃alẽtia idẽ dicunt realiter. Sed eq̃alẽtia cõiter accipit ꝓ eq̃alẽtia rerum terminoꝝ ⁊ ꝓpõnum. Equipollentia vo q̃uis ita generaliter ⁊ ita cõiter possit accipi: tamẽ magis ꝓprie sumit ꝓ equialẽtia ꝓpõnum q̃ ꝓ alijs. ideo equialẽtia se habet vt genus ad eq̃pollentiã. ideo bene ponitur in sua diffinitõne loco generis. ⁊ residuum quod seq̃tur loco dñie ad explicanduz spãliter naturã eq̃pollẽtie ꝓpõnum.

¶ Secundo sciẽdum ẽ. q̃ triplex est negatio. s. negans. infinitans ⁊ priuans. Negatio negans ẽ que negat totuz qđ repit post se ⁊ cuius oppositum ponit. cuius ꝓpius actus ẽ negare compositõnem ꝓpõnis. Sz negatio infinitans ẽ que negat compositõez intrinsecam termini finiti faciens ipm infinitum sicut ẽ negatio noĩs infiniti vel verbi infiniti q̃ solum infinitat ⁊ negat qualitatem vl actum determinatũ relinquẽs substantiã infinitã vel actũ indeterminatũ. vt nõ homo vel nõ currit. Sed negatio priuans ẽ que negat habitum subiecti. ⁊ relinquit subiectũ cũ aptitudine ad habitũ. sicut ẽ cecitas. Et de negatõe negãte solũ itelligit totũ i diffinitõe eq̃pollẽtie ⁊ in regulis sequẽtibus: non tamẽ cũ alijs negationibus.

¶ Tertio sciẽdum ẽ. q̃ eq̃pollẽtie ꝓpõnum quatuor regulis notificatur in textu quarum prima ẽ. Si alicui signo vl̃i vel particulari ꝓponat negatio: eq̃pollet suo cõtradictorio. cuius rõ est. q. cõtradictorie repugnãt in qualitate ⁊ quãtitate simul. ꝫ negatio ꝓpositã signo mutat quãtitatẽ signi ⁊ qualitatez copule in suam oppositã: eo q̃ ipa totum negat qđ post se repit. ideo facit ꝓpões priꝰ repugnãtes in qualitate ⁊ q̃ntitate simul esse eiusdem qualitatis ⁊ quantitatis. ⁊ sic facẽ cõtradictorias eq̃pollere ꝓ aduentum ei⁹.

¶ Quarto sciendum est q̃ secũda regula ẽ q̃ si alicui signo vniuersali postpõatur negatio eqpollet suo cõtrario. Cuius rõ est. quia contrarie repugnãt in qualitate solũ ⁊ in quantitate non. ꝫ negatio postposita signo ⁊ addita copule mutat qualitatem copule ⁊ non q̃ntitatem. quia non agit in precedens. ideo ipa facit ꝑpus cõtrarias esse eiusdem qualitatis ⁊ eq̃pollere inter se. ⁊ hꝫ regularum exempla satis patent in textu.

¶ Sed contra ꝓdicta arguit. Primo sic. Signo non est addẽda negatio: vt dicitur ꝑmo ꝑiarmenias. neq̃ infinitans ne q̃ negãs. eo q̃ actus negatõnis negãtis est negare compositõem subiecti cum ꝓdicato. igit signo non debet ꝓponi negatio aliquavt dicit ꝑma regula. ¶ Secũdo sic. Nulla negatio dat ꝓponi aliquam quantitatẽ ꝫ soluz negat ⁊ destruit id quod repent. igitur negatio addita signo ꝑticulari non dat sibi quantitatem vniuersalem. igitur nõ facit ipm eq̃pollere suo cõtradictorio. ¶ Tertio sic. Contradictorie nũq̃ sunt equipollẽtes: cum simil repugnẽt in qualitate ⁊ quãtitate. ergo negatio ꝓpositã signo non facit cõtradictorias eq̃pollere. ¶ Quarto sic. Negatio postpositã signo est eiusdẽ virtutis sicut ꝓpositã: cuz sit eiusdem nature ⁊ rõnis. igitur sicut negatio ꝓpositã signo facit eq̃pollere cõtradictoria: ita negatio postpositã. ⁊ sic non facit eq̃pollere contraria. igit contra secũdam regulam ¶ Quinto sic. In istis. oñe currẽs mouet. nullũ nõ currens mouet. est negatio postpositã signo: ⁊ tamẽ non facit cõtrarias eq̃pollere. q̃ ille non equipollent in ventate. ergo secũda regula est falsa.

¶ Ad argumẽta ãte oppositã. Ad ꝑmũ dr q̃ signo nõ ẽ addenda negatio infinitãs. quia nõ ẽ infinitabile. tñ sibi potest addi negatio negãs: et ꝫ actus ꝑmi negationis negãtis sit negare ꝓpositõez oronis: tñ secundario põt negare q̃ntitatẽ signi ⁊ alia q̃ repit post seipm. ¶ Ad secũdũ vo dr q̃ ꝫ negatio negãs ꝑ se ꝑmo solũ neget id qđ post se repit: tamẽ ex ꝓsequenti põt ponere oppositũ illius qđ ipa negat: ꝫ sit ꝑ accidens et ñ ꝑ se. ideo quando negat particularem quãtitatem: ex cõsequenti ponit vniuersalem. ⁊ econtra negando negatõem: ex cõsequẽti ponit affirmatõem. ¶ Ad tertiũ dr q̃ si capian-

tur cõtradictorie formaliter vt cõtradictorie sunt nũq̃ sunt eq̃pollentes ⁊ repugnãtes. ⁊ si capiant̃ materialit̃ ꝑm illud qđ sunt: bene sunt eq̃pollẽtes ꝓ aduẽtũ negatõis. sic ꝙ ille due que prius erãt ꝺictorie ꝓ aduẽtũ negationis fiunt eq̃pollẽtes: et sic intelligit̃ ista regula ⁊ oẽs alie regule sequentes. ¶ Ad quartũ dicit̃ ꝙ licz negatio postposita signo ꝑm se sit equalis virtutis sicut ꝓposita: tm̃ nõ ẽ eo mõ applicata ad subiectũ qđ ꝺz negare eo ꝙ nõ repit post se q̃ntatẽ ꝓpõis sicut alia ꝺõ nõ mutat q̃ntatẽ nec facit eq̃pollere ꝺictoria. ¶ Ad q̃ntuz ꝺz ꝙ lz in illis sit negatio postposita signo: tm̃ nõ ferk̃ supra copulã ꝓncipalẽ ꝓpõis ⁊ supra illđ ꝓncipiũ currẽs ideo non facit contrarias eq̃pollere: ⁊ solum mutat subiectũ ꝓpõnis. vñ regula intelligit̃ sic ꝙ sit negatio postposita sig̃ ⁊ toti subiecto cadẽs supra copulã ꝓpõis: qđ tamen nõ fit in istis.

Tertia regula ẽ ꝙ si alicui signo vl̃i vel ꝑticulari ꝑponat̃ ⁊ postponat̃ negatio eq̃pollet suo subalterno. vt iste due eq̃pollẽt: nõ ois homo nõ currit. q̃ꝺã homo currit. Et ꝺicte regule ĩ hꝫs versib⁹ ꝯtinẽtur. Vñ versus. Ifꝺre cõtradic. post cõtra. prepostq̃ subalter. Non ois q̃ꝺã nõ. ois non q̃ si null⁹. Nõ nullus q̃ꝺaz sed null⁹ nõ valet ois. Non aliquis null⁹. nõ q̃ꝺam non valet ois. Nõ alter neuter. neuter nõ ꝓstat vterq̃. Ex istis regulis infert̃ regula q̃ talis est. **Si duo signa vl̃ia negatiua ponant̃ in eadem locutione ita ꝙ vnũ sit in subiecto ⁊ reliquũ in ꝓꝺicato: ꝑ mũ eq̃pollz suo ꝯrio per secũdã regulã ⁊ secũdũ suo ꝯꝺictorio ꝓ ꝑmaz regl̃az. vt nihil ẽ nihil. eq̃pollet huic. qlibet ẽ aliq̃ꝺ. qr ꝑ ſcꝺam regulã nihil nõ ⁊ qlibet eq̃pollẽt. sicut ois nõ ⁊ null⁹. ⁊ ꝑ primã regulã nõ nihil ⁊ aliq̃ꝺ eq̃pollẽt. sicut nõ null⁹ ⁊ q̃ꝺam. ⁊ sic due ꝑme sunt eq̃pollentes.**

Postq̃ autor determinauit ⁊ posuit duas regulas. ſ. primam ad habendũ eq̃pollẽtiã ꝯꝺictoriarũ. ⁊ secundã ad habẽdũ eq̃pollentiaz ꝯuiarũ. hic ꝯnr ponit tertiã regulã ad habendũ eq̃pollẽtiã subalternaz: q̃ talis ẽ. Si alicui signo vl̃i vel ꝓpriculan ꝓponat̃ et postponat̃ negatio eq̃pollet suo subalterno. q: subalterne repugnãt in q̃ntate solũ ⁊ nõ in qualitate ⁊ negatio ꝓpõsita signo mutat q̃ntatẽ ꝓpõnis. ⁊ postposita impedit ne mutet q̃litaſ q: vna negatio destruit actũ alterius. ĩo ꝑma negatio variat quãntatẽ ꝓpõis ⁊ nõ q̃litatẽ ⁊ ꝑ oñs facit eq̃pollere subalternas.

Pro quo sciendũ est ꝑmo. ꝙ in ista regula habetur. due negatiões equalẽt vni affirmatõni. Cuius rõ ẽ. q: ꝑma negatio q̃ post seq̃az repit aliã negatõem negat ⁊ destruit ipam. ⁊ destructa negatiõe ponit affirmatio. quia de quolibet ẽ affirmatio vel negatio vera ⁊ de nullo ambe simul. ⁊ iđo due negatõnes cadẽtes supra seinuicẽ equalent vni affirmatõni.

Scđo sciendũ est ꝙ due affirmationes nõ equalent vni negatõni sicut due negationes vni affirmatõni. cuius rõ ẽ. q̃a vna affirmatio nõ destruit aliã. ⁊ magis affirmat eam. affirmatio eñ non ẽ instrumẽtũ intellectus ad destruẽdũ illđ qđ ꝑius dictũ ẽ vl̃ qđ repit post se sicut ẽ negatio. ĩo nõ destruit affirmatõem sequẽtẽ. quare nõ ponit negatõz ꝓ destructõem affirmatõis sicut fit in negationibus. Et lz affirmatio ex ꝯnn destruat negatõem rõe oppositõis: tm̃ nõ ꝑmo ⁊ ꝑ se destruit sic̃ negatio ⁊ solũ ex ꝯnti per hoc ꝙ primo põit suũ significatũ ꝓpium cũ quo nõ ꝑt stare negatio ei⁹.

Tertio sciendũ ẽ. ꝙ licet in textu ponãt tres regl̃e spãles ꝺ eq̃pollẽtia ꝯꝺictoriaz ꝯuiaz ⁊ ſbaltnaz: tm̃ nlĩa põit ꝺ subcõtrariis. cui⁹ rõ ẽ. q: si ꝺaret̃ equipollẽtia in

ſubcōtrarijs vel negatio p̄ponereť ⁊ poſtpo-
nereť ſigno p̄riculan vl̄ p̄ponereť tm̄. ⁊ ſic v-
troq; mō mutareť q̄ntitas p̄p̄ois. iō ſubcōtra
rie nō eēnt eiuſdē q̄ntitatis. vl̄ poſtponeretur
tm̄. ⁊ b̄ dupl'r. q; vl̄ eſſet in affirmatia: vel in
negatiua. Si ſecūdū ſic eēt negatio ponēdo
duas negatōes vt b. q̄dā hō n̄ n̄ currit. Si p̄-
mū ſic eet penit' eadē p̄poſitio cū alia. ⁊ ſic
nō eſſet eq̄alētia duaꝝ p̄p̄onū. iō in iſtis nō
p̄t dari eq̄pollentia.

Quarto ſciendū ē q̄ ex p̄ceden-
tib' regul' p̄e. hyſ. infert q̄rtā regulā quodā-
mō p̄tinentē p̄mā ⁊ ſecūdā q̄ tal' ē. Si in ea-
dē locutōe ponant' duo ſigna vlia negatiua:
vnū in ſubiecto ⁊ reliquū in p̄dicato. p̄mum
eq̄pollet ſuo p̄ōno. ⁊ reliquū ſuo p̄dictorio. Cu
ius rō ē. q; p̄mo ſigno poſtpōit' negatio ſecū
di. ⁊ ſic eq̄pollet ſuo p̄ōno p ſecūdā regulaz. ⁊
ſecūdo ſigno p̄ponit' negatio p̄mi. ⁊ ſic equi-
pollet ſuo p̄dictorio p p̄mā regulā. vt ille eq̄
pollēt. nihil ē nihil. ⁊ q̄libet ē aliq̄d. vñ ad
rem m̄ēdū p̄dictas regulas cū exēplis eaꝝ po
nunt' metra in textu q̄ ſatis faciliter p̄nt intel-
ligi p ea q̄ dicta ſunt.

Sed p̄ predicta arguit'. Primo
ſic. Due ſubalterne minus repugnāt q̄ due p̄
dictorie. igitur minus requirit' ad faciendum
eas equipollere. ſ ad equipollentiam p̄dicto
rarum ſufficit vna negatio. ergo cum due ne
gationes magis faciant q̄ vna. ſequit' q̄ ad
equipollentiam ſubalternaꝝ nō requirūtur
due negationes. igit' p̄ tertiam regulam in or
dine ⁊ p̄mam huius lectionis. Secūdo ſic
Una negatio nō p̄t deſtruere aliā. igit' p b̄ q̄
negatio p̄poſita ⁊ poſtpoſita ſe deſtruāt non
fit eq̄pollēna ſubalternaꝝ. añs p̄z. q; oē q̄d
corrūpit' a ſuo p̄ōno corrūpit'. ſ due negatōes
nō opponunt' imo ſunt eiuſdē rōnis. igit' vna
nō deſtruit aliā. Tertio ſic. Due negatōes
nō ponūt affirmationem. quia vnū p̄dictorio
rum nunq̄ ponit reliquum. ſ negatio p̄dic' af
firmationi. ergo negatio p̄poſita ⁊ poſtpoſi-
ta ſigno non facit equipollere ſubalternas
Quarto ſic. Signum vl'e eſt diſpoſitio ſubie
cti in q̄tum ſubiectū eſt. ergo nunq̄ debet p̄po-
ni in p̄dicato. igitur in q̄rta regula ſupponit'
falſum q̄ ſignum vl'e ponatur a p̄te p̄dicati.
Quinto ſic. Iſte non equipollent. nihil eſt
nihil. ⁊ quodlibet eſt aliquid. quia p̄ma ē ne
gatiua cū ibi ponat' tm̄ vna negatio añ copu
lā. ⁊ alia ē affirmatiua. igit' p̄ q̄rtā regulam.

Ad argumenta ante oppo. Ad
p̄mum d; q̄ minus requiritur ad equipollen
tiam ſubalternarum q̄ p̄dictoriarum. q; ibi
ſoluz requiritur mutatio quātitatis. q̄ in p̄ra
dictorijs requiritur mutatio q̄ntitatis ⁊ quali-
tatis ſimul. ⁊ ly due negationes ſint aliquid
plus q̄ vna ſm vocem: tamē ſm actum negā
di minus faciunt. quia ſolum mutant q̄ntatē
⁊ vna ſola p̄poſita ſigno mutat quātitatem ⁊
qualitatem ſimul. Ad ſecundū d; q̄ ſi due
negationes p̄ſiderentur ſm ſuam rōnem ſic
nō opponuntur. ſ ſi vna p̄ſideretur in q̄tum
eſt inſtrumentum intellectus ad negandum
aliquid. ⁊ alia vt eſt obiectum q̄d negat' ſu-
pra q̄d cadit actus negandi illo mō. b̄n op-
ponuntur ſm rōnem agentis ⁊ paciētis. ⁊ ſic
vna deſtruit aliam quantū ad ſuos actus ⁊
nō ſm ſubſtantiā eius. Ad tertium d; q̄ ly
negatio p ſe p̄mo nō ponat affirmationē: tm̄
b̄n ex p̄ñti ⁊ p accidens negando negationē
qua negata ponitur affirmatio. Ad quar-
tum dicatur q̄ ſignum vl'e vt includit in ſe ter
minum ſue diſtributionis ſiue ſignificatū ter-
mini qui p ipm diſtribuitur bene ponitur in p̄
dicato p̄p̄onis. ⁊ adhuc inquantū diſtributū
ē p̄t poni a parte ſubiecti ſeu a'pte p̄dicati ly
magis p̄p̄rie ponatur a parte ſubiecti. Ad
quintum dicatur q̄ licet in iſta nichil eſt nichil
ſecunda negatio nō ponatur ante copulā ſm
vocem. tm̄ ponit' ſm intellectum ⁊ ſenſum cō-
ſtructionis. quia debet reſolui ſecundū nichil
p nō ⁊ aliquid. ⁊ eſt ſenſus. nihil eſt nihil. i. ni
hil nō eſt aliquid. ideo illa eſt ſimpl'r affirma
tiua ⁊ eq̄pollet alteri affirmatiue. Et ſic p̄z de
equipollentijs.

Modus eſt adiacens rei
determiatio. ⁊ hz fieri p
adiectiuū. ſz duplex eſt
adiectiuū. q̄dā ē adiectiuū no
minis: vt alb' niger ⁊ ſilia. alid
eſt adiectiuū v̄bi vt aduerbia.
Scōm enim p̄ſcianū aduer-
biū ē vi v̄bi adiectiuū. Et iō du
plex' eſt mod'. Unus noīalis q̄
fit p adiectiuū nominis. Alius

aduerbialis q̄ fit ꝑ aduerbiū. vt homo currit velociter. ¶ Item aduerbiorum quedam determināt v̄bum gratia compositōis. vt ista sex necessario contingenter possibiliter impossibiliter vero t falso. Alia determināt verbum gratia rei verbi. vt fortiter agit. velocit̄ currit. Alia determināt gratia temporis. vt hodie cras t alia aduerbia tempalia. Alia aduerbia determināt rōne modi. vt aduerbia optandi: hortandi. t sic sumit̄ simpliciter modus p aduerbia.

¶ Post q̄ autor determinauit supius de ꝓpōnibus de inesse in q̄ denotat̄ simplex herentia p̄dicati ad subiectū t ē ꝓpositio simplex. hic p̄r vult determinare de ꝓpōe modali in q̄ ē cōpositio modificata t ꝓpositā fm rōes ex ꝓpositōe dicti t modificetōe rōe cuius modal' se quit illā de inesse sic ꝓpositū suū simplex. t' qz ꝓpositio modalis dr a mō p quē formaliter modificat̄. Ideo ēn q̄ autor notificet ꝓpōnē modalē ꝑus determinat de mō in cōi diffiniti ue t diuisiue vt eliciat modū facientē ꝓpōnē modalem.

¶ Circo quo sciēdum primo q̄ modus ē adiacēs rei determinatio. t huius rō ē. qz idē ē modus realiter fm logycū t adiectiuū fm grāmaticū. s oē adiectiuū ē determinatio adiacēs rei. s. suo substātiuo. oē enī adiectiuū ē determinatio sui substātiui t sibi adiacet iō modus bñ dr determinatio adiacēs rei. t ponit̄ ibi determinatio loco gñis. qz determinatio ē qđā sup̄ius ad determinatōez q̄ fit p adiectiuū. t ad determinatōez q̄ fit p substantiuū vl' p infenius additū suo supiori. vt' aial hō. Deinde dr adiacēs rei ad differaz determinationis facte p substantiuū. Ex ista diffinitōe pz q̄ oē adiectiuū siue sit determinatio v̄bi siue rei subiecti. vl' p̄dicare vl' subiecte in q̄tū subiectū. vl' p̄dicati in q̄tū p̄dicatū ē. vt sunt sig vl'ia vl' particulana t alie dispōnes respective p̄nt dici modi accipiēdo modum cōiter sicut accipit̄ hic.

¶ Secundo sciendum ē q̄ modus in cōi sic diuidit̄. qz q̄dā ē modus noial'. t alius adūbial'. Cuius rō ē. qz ois modus hz fieri p adiectiuū cū sit adiacēs rei. vl' g̃ fit p adiectiuū nois. t sic ē modus noial'. vl' p adiectiuū v̄bi q̄d ē adūbiū. t sic ē adūbial' q̄ modus ē determinatio determinās ipm v̄bū t sibi adiacēs. Cū tal' modus p̄t dici v̄bal' rōne obiecti sui q̄d determinat. qz est determinatio v̄bi. t p̄t dici aduerbialis rōe sui subiecti eo q̄ ē aduerbium.

¶ Tertio sciendū est. q̄ nomē significat' p' modū p̄manēns siue p modū q̄etis v̄bū v̄o p modū fluxus t fien. t qz adiectiuū nois significat p modū p̄manētis. iō solū hz determinare nomē vl' aliq̄d captū p modum nois fm suos modos significandi. s adūbiū significat p modū fluxus t fieri in alio rōe cuius ē ꝓueniēs determinatio v̄bi t' adiectiuū ei? iō isti mōi sic differūt int̄ se. qz modus noial' ē adiectiuū nois. t ē determinatio nois substātiui. s modus aduerbial' hz fieri p adūbia. t ē determinatio v̄bi.

¶ Quarto sciēdum est q̄ modus aduerbialis subdiuidit̄ p q̄ttuor modos fm diuisionem aduerbiorū. quia quedam modificant v̄bum gratia compositionis. vt possibiliter impossibiliter. t sic de alijs. Alia v̄o gr̄a rei v̄bi. vt velociter cōiter fortiter. Alia vero gr̄a tp̄is. vt aduerbia tpalia. Alia gr̄a mōi. vt aduerbia optandi t hortandi. Cuius rō ē quia v̄bū sp̄aliter adiectiuū includit in se q̄ttuor ista. s. ꝓpositōez q̄ ē actus gñal'. t rē v̄bi q̄ dr actus sp̄alis ip̄ius v̄bi. vt in b̄ v̄bo currit importatur compositio que est actus generalis eius. t cursus in ipo dicitur res verbi t est actus specialis per ipm importans. Tertium est tempus. Quartum est modus. sed duo prima sunt essentialia verbo. Duo vero vltima sunt modi significandi accidentales eius. Et fm ista quattuor sunt diuersa aduerbia verbum diuersimode determinantia. Ex p̄dictis patēt diffinitio t diuisio mōi t subdiuisio ei?. p̄zntā q̄ ois modus cadēs in ꝓpōe ē determinatio subiecti vel p̄dicati vl' ꝓpositionis ip̄ius. qz sp̄ est determinatio alicui? nois vel alicuius v̄bi.

Sed contra ꝓdicta arguit. Primo sic. Omis determinatio ē actio. q; determinare ē agere. ꝫ modus nō ē actio. igit nō ē determinatio. Scōo sic. Impossibile ē modꝰ t tm nō ē determinato rei adiacēs. q; nō significat aliquā formā alteri adiacentē. igit male ponit diffinitio modi. Tertio sic. Omne nomē significat ꝑ modū ꝑ se stans. cū oē nomē significet ꝑ modū subitāne. igit nullū ē adiectiuū nois nec modus nomialis. Quarto arguit sic. Unius determinabilis ē tm vnica determinatio. ꝫ vbū est vnū determinabile. ꝯ male ponunt plura adūbia q; ꝓnt determinare idem vbū. Quinto sic. Quedā adūbia determinat vbū gra loci. vt adūbia localia. t q̄dam gratia numeri. vt adūbia numeralia. igit insufficienter enūerant aduerbia determinantia vba.

Ad argumēta añ oppo. Ad primū dr q; determinare effectiue t ꝑ modū agēdis ē agere ꝫ nō determinare formaliter: iō ꝛ determinatio actiua sit actio nō tm determinatio formal' de q intelligit in diffinitōe modi. Ad secundū dr q; ꝛ impossibile nō significet formā realē adiacentē ꝓpositōi: q; significat impossibilitatē q ē ꝓpatio potētie. tm significat formā t determinatōez sm modū intelligēdi. q; impossibilitas bñ apꝓhendit ꝑ modū forme t determinatōnis ꝓpositōis. t sic significat ꝑ hūc modū impossibile. Ad tertium dr q; duplex est modus substantie. s. modus ꝑmanentis t ꝑ se stantis. t omne nomen significat ꝑ modum substantie quantū ad modum permanentis. ꝫ sola substantiua significant ꝑ modum ꝑ se stantis. adiectiua vero ꝑ modum alteri adiacentis. Ad quartum dr q; vnius determinabilis sm idem esse vel eandem rōnem est vnica determinatio. ꝫ tamen vnius determinabilis materialit sm diuersas rōnes pñt esse plures determinationes. t sic est de vbo qđ diuersis rōnibus determinat ꝑ aduerbia. Ad quintum dicitur q; aduerbia loci t numen t alia multa determinant verbum gratia rei verbi. t continent in illa diuisione. vnde aduerbium numeri nō determinat vbum rōne numeri q̄ est modus significādi vbi: ꝫ rōe nūeri rei significate ꝑ vbum. vt cū dr. sortes bis currit. ibi determinat currit rōe dualitatis cursus sīficat ꝑ ipm vbū. nō aūt rōe nūeri singlar aut plralis.

Sed obmissis omnibus alijs solum, nūc de illis dicendum est qui compositionē determinant: vt sunt necessario ꝓtingēter ꝛc. Cum enim dicitur homo necessario sedet designatur q; cōpositio sessionis cum homine sit necessaria. Sed cum dicitur homo bene currit vel velociter. significat q; cursus hominis sit velox. vel bonus. t in ista determinat res vbi. in ꝑma vo compositio Ūñ solū illi modi qui compositionem determināt faciut ꝓpōnē modalem. ideo de talibus solūmō hic intendimus. Et summit quādoq; ꝓdicti modi nominaliter. vt possibile. impossibile. ꝓtingēs. necessarium. vez t falsum q̄nq; aduerbialiter. vt possibilit impossibiliter. necessario. ꝓtingenter. vero vel falso.

Postq; autor determinauit de nō in cōi tā diffinitiue q; diuisiue. b ꝓcedit determinare de q̄ mō ē ꝑticulit b ad ꝓpositū dicēs q; b solū i ꝑticulari dicēdū ē d mō q determinat vbū gra ꝓpositōis t ꝓpositōez ꝓpōis. Cuius rō ē. q; b solū ꝑncipaliter cōsiderat modꝰ faciēs ꝓpōez modalē. ꝫ solus modꝰ determinās ꝓpositōez ꝓpōis facit ꝓpōez modalē eo q; ꝓpositio ē forma totius ꝓpōnis. iō modus ipaz modificās reddit ꝓpōez modalē. Sz modi determinates subiectū vel predicatū. q; solū modificāt ꝑtes materiales ꝓpositōis nō faciūt ꝓpōez modalē. qre de illis nō ē amplius determinandū.

Circo quo sciendum est primo q; ꝓpositio ꝓpōis ꝑt dupliciter determinari. Uno mō gñali determinatōe qñ sibi addit aliqs modus entis sine ápliatōe ipius ꝓpositōis. t b mō determinat istis mōis vo vel falso. Sz q; gñal' determinatio nō ē determinatio simplr ꝫ sm q̄d tñ. iō ꝓpositio b mō nō simplr modificat nec

fit simplr modalis ppositio. Alio mō determinat spāli determinatōe qñ. s. modus dic spāle modū entis & āpliat ꝓpositōez vltra tps pns & sic determinat istis mōis possibile. impossibile. ꝓtingens & necessariū. & b mō simplr fit ppositio modalis.

Secūdo sciēdum est. q ad modū facientē ppōnē modalē req̄runt tres ꝓditiones. Prima q̄ tal modus determinet ꝓpositionē ppōis. defectu cuius aditiua q̄ determinat subiectū vel p̄dicatū mat̄iale ppōnis. vl vbū gra rei vbi mōi vel tpis nō reddūt ppositōez modalē. Secūda ꝓditio ē q̄ tal modus dicat aliquā dñiaz vl modū entis circa talē ꝓpositōez. defectu cuius negatio & isti mōi opinabile & inopinabile vl credibile non faciunt ppōez modalē. Tertia ē q̄ tal modꝰ ampliet compositōez vltra tps suppiacentis. defectu cuius verum & falsum nō faciunt ppositionem modalem simplr dictam: & generaliter tantum.

Tertio sciendum est q̄ tm̄ quatuor sunt mōi facientes simplr ppōez modalē s. possibile & impossibile. ꝓtinges & necessariū ꝑbat ꝑ sufficientiā. q: ois modus faciēs ppositōez modalē determinat ꝓpositōez ppōis vel ḡ circa ipam dic nō esse. & sic ē impossibile. vl dicē esse. & b dupl'r. vel dicit simplr esse in actu. & sic est necessariū. vel esse ꝑmixtū potentie. & b est dupliciter. vel dicit ipm ꝑ respectum ad suum actum. & sic ē possibile. vel ꝑ respectum ad suam cām ꝓtingentem. & sic est ꝓtingens. Ūñ q̄ isti mōi determinent compositionem. patet. quia cum dr sortes necessario currit. designatur q̄ ppositio. cursus cum sorte sit necessaria. & nō necessitas sortis fm se: nec cursus. & necessitas ꝓpositōis vnius cum altero. & si dicat sortes currit fortē designatur q̄ille cursus est sortis.

Quarto sciēdum ē q̄ p̄dicti modi pñt sumi dupl'r. vno mō nominaliter. alio mō aduerbialiter. Et ratio ē. quia modus in communi & adiectiuū ēidem sunt. & omne adiectiuum pōt sumi nominaliter cum significet ꝑ modum ꝑmanentis. & aduerbialiter cū significet ꝑ modum fluxus & fieri. ideo illi modi possunt duobus illis mōis accipi: vt vtroq̄ mō faciunt ppōnem modalem simplicē: q: simplr determinant compositionem ppōnis differenter tamen, quia qñ sumuntur nominaliter determinant compositōez acceptā ꝑ modū nois. vt b sortē currere ē possibile. cōpositio istius dicti sortē currere sumit nominaliter. & qñ sumuntur aduerbialiter determinant compositōez vbaliter designatam. vt b sortes currit possibiliter. Ex dictis pz q̄ & quot sunt modi facientes ppōnem modalem. & quot mōis accipiantur.

Sed contra p̄dicta arguit. Primo sic. Omne determinabile est in potentia. & compositio ppōnis cum sit forma totius ē in actu tm̄. & ꝑ ꝓsequens nō est determinabil' igitur nullus modus determinat illam compositionem. Secundo arguitur sic. Modus determinans ptem totius ex ꝓsequēti denominat totum vt signum distribuens primo subiectum ppōnis ex ꝓsequēti denominat totam ppōnem vl'em. ergo modi determinantes subiectum vl p̄dicatum debent denominare totam ppōnem. & non solum modus determinans totam ppōnem. Tertio sic. Determinationes entis incomplexi nō determinant compositionem ozōnis. & necessarium & ꝓtingens sunt determinationes entis incomplexi. quia ens dr necessarium vl ꝓtingens. ergo isti modi nō determinant compositōnem. Quarto arguitur sic. Per se & ꝑ accidens faciunt ppōnem modalem. vt dicēdo. sortes accidentaliter currit. igitur nō sunt tm̄ quatuor modi facientes ppōnem modalē. Quinto sic. Nihil q̄d significatur nominaliter determinat compositionem verbi. & solū illud q̄d designatur aduerbialiter. & modi facientes ppositionem modalem determinant verbum gratia cōpositionis. igitur nō possunt nominaliter designari.

Ad argumēta ante oppo. Ad primum dicitur q̄ licet compositio oratōis non sit in potentia respectu esse totius ppōnis: & in actu tm̄. tamē est in potentia respectu determinationum accidentalium eius. ideo bene potest modificari. idem enim respectu diuersorum bñ est in potētia & in actu simul. Ad secundum dicitur q̄ in accidentibus que non conueniunt toti nisi gratia ptis accidēs ptis bene denominat totum. & in illis q̄ possunt conuenire toti & ptibus accidens ptis non sufficit denominare totum. & sic est de modificatione. quia tota ppositio pōt ꝑ se ꝑmo modificari quādo modificat sua forma totā: & pñt

modificari sue ptes. ℔ ab illa modificatõe nõ denoiat ꝓpositio modal'. ¶ Ad tertiũ dr ꝙ si ꝓtinges ꝛ necessariũ accipiant vt sunt dñie entis incõplexi. sic sunt determinatões eius. ℔ si accipiant vt sunt dñie entis complexi qđ ẽ inhęrẽtia ꝑdicati ad subiectũ. sic sunt determinatões ꝓpositõis. ꝛ sic sumũt in ꝓpositio.

¶ Ad q̃rtũ dr ꝙ ꝑ se ꝛ ꝑ accidens non sunt modi distincti ab istis quia per se sub necessario retinetur reductiue. ꝛ per accidẽs sub contingenti. ¶ Ad quintũ dr ꝙ lz illud quod sumitur nominaliter nõ possit determinare cõpositionem verbaliter acceptam ℔ solũ adũbiũ: tamen põt bene determinare compositionem nominaliter captã quõ determinant isti modi noĩaliter capti.

Propositio modalis ẽ illa: ꝑ que determinatur aliquo istoꝝ sex modoꝝ. possibile. impossibile. contingens. necessarium. verum ꝛ falsum. vt fortẽ currere ẽ possibile. ꝛ sic de alijs. Et in istis modalibus verbum debet subici: modus aũt ꝑdicari. Omnes aũt alie ꝓpões que nõ determinantur ꝑ illos sex modos dicuntur de inesse. Sed adhuc ille ꝓpositões que modificãtur his modis vero ꝛ falso adpẽsens relinquuntur. quia in illis eodem mõ sumũtur oppositio ꝛ conuenięntia sicut in illis de inesse. In illis aũt de his quatuor mõis possibile impossibile contingens ꝛ necessariũ alio mõ sumuntur oppositio ꝛ equipollentie vel conuenięntie: vt postea patebit.

¶ Postq̃ autor determinauit de mõ q̃ ẽ ꝓncipium formale ꝓpois modal'. b ꝫr determinat de ꝓpõe modali. ꝛ q: suba rei ꝑcedit passiones ei⁹. iõ ꝑus determinat de ꝓpõne modali ꝓm se q̃ de eq̃pollẽtijs ꝛ oppositõnibus ei⁹ ipaz ꝑmo sic diffiniens. Propositio modal' ẽ illa q̃ modificat' aliquo istoꝝ sex mõꝝ. i. possibile. impossibile. ꝓtingens. necessariũ. verꝝ ꝛ falsum.

¶ Pro quo sciẽdum ẽ ꝑmo. q̃ ꝓ positio modal' dupl'r accipit. Uno mõ cõit ꝓ oi ꝓpõne in q̃ modificat' ꝓpositio siue hoc sit determinatõe gñali siue spãli. ꝛ sic verꝝ ꝛ falsum' faciũt ꝓpões modalẽ. ꝛ b mõ diffinit b in gñali. Alio mõ capit' spãlit' solum ꝑ illa ꝓ positõe cuius ꝓpositio spãli determiatõe modificat' ampliãdo ipaz vltra tps sue ꝓiacẽtis ꝛ sic solũ fit ꝓpositio modal' ꝑ illos quatuor modos. possibile. impossibile. ꝓtingens ꝛ necessariũ. Et solũ modales q̃ sunt modificate his modis sunt simpl'r modales. ꝛ de illis in sequẽtibus solũ determiabit' eo ꝙ nõ ꝫnt easdẽ eq̃pollẽtias ꝛ oppões sic ille de inesse. ille vo q̃ modificant' ꝑ verꝝ ꝛ falsuꝝ ꝫnt easdẽ eq̃pollẽtias ꝛ oppões sic ille de inesse. qr ñ ꝫnt ampliatõeꝝ vltra tps pñs. iõ de illis non determinabit' amplius.

¶ Secundo sciẽdum ẽ. q̃ duplex ẽ ꝓpositio modal'. s. ꝓposita ꝛ diuisa. Cõpposita est illa in q̃ ꝑdicatũ dicti ꝓponit' cũ materia ꝛ forma ipius subiecti. ꝛ dr ꝓferri dictũ ꝑ latõe ꝓtinua ad designandũ illã ꝓpositionẽ nõ pausando int' ptes dicti: ℔ int' dictũ ꝛ modũ. Diuisa est illa in q̃ ꝑdicatũ dicti solũ cõponitur cũ materia subiecti. ꝛ diuidit'ur a forma eius. ꝛ dr ꝓferri ꝑ latõe discõtinua ad designandum illam diuisionem inter ptes dicti pausando. ꝛ non inter dictũ ꝛ modum. vt hec albũ esse nigrum est possibile. si nigrum cõponat' cũ albo ꝑ subiecto albedinis. ꝛ ꝑ ipa ab albedine tũc est ꝓposita ꝛ falsa. ℔ si cõponat' cũ albo ꝑ subiecto albedinis. ꝛ diuidat' ab albedine discõtinuãdo ptes dicti. sic est diuisa ꝛ vera. Ex q̃bus patet ꝙ tã in modalibus diuisis q̃ ꝓpositis modus determiat totam ꝓpositõez dicti lz differẽter. iõ vtraq; est simpl'r modal'. ꝛ de vtraq; intelligit' diffinitio ꝑus posita. nec differunt specie essentiali composita ꝛ diuisa de eodẽ mõ. ℔ spẽ accidentali solum.

¶ Tertio sciẽdum ẽ q̃ in ꝓpositionibus modalibus dictum subicitur ꝛ modus semper ꝓpredicatur. Cuius ratio est. quia sicut se habent esse ꝛ non esse in illis de inesse: ita modus in modalibus. ℔ in ill' de inesse esse vl'

nō esse ē ꝑdicatū formale. ℨ sil'r mod⁹ in modalibus ē ꝑdicatū formale ⁊ nō materiale. qz ē illud quo ꝑdicatū materiale denoiaꝫ inesse subiecto. Itē illud qđ ē determiatio ⁊ se hz per modum forme respectu ꝯpositōis dicti nūq̄ subicit in ꝓpōe modali: ꝫ sp ꝑdicaꝫ eo q̄ determinatio nō hz subicta suo determiabili. ꝫ mod⁹ se hz vt forma respectu ꝯpositōis dicti: qz est determinatio ei⁹ lz nō sit determiatio ꝯpositōis q̄ ē intꝫ dictū ⁊ modū. igit in modalib⁹ nūq̄ modus subicit: ꝫ sp ꝑdicaꝫ.

¶ Quarto sciēdū ē. q̄ in modalibus dictū ē illa ozō cuius cōpositio modificatur siue sit ꝯposita ex accusatiuo cāu ⁊ vbo infinitiuo cui addit modus noialit captus siue sit ozō pfecta cui addit modus adūbialit captus. ⁊ tal' ozō añ aductū mōi dz placēs ꝯpositōis modal'. ⁊ tale dictū ē materia ꝓpōis ⁊ modus determiās ꝯpositōez ei⁹ se hz vt forma' ptis. ⁊ esse modificatū ꝯpositōis resultās ex vnione modi ⁊ ꝯpositōis q̄ faciūt vnū: sic determinatio ⁊ determinabile ē forma toti⁹ ꝓpōnis modal'. ⁊ p ꝫ pz q̄d sit ꝓpositio modal' ⁊ quot mōis dz. ⁊ q̄d sit subiectū ⁊ ꝑdicatū ei⁹.

¶ Sed contra ꝑdicta arguit. Primo sic. In ista sorte currere ē possibile. ꝫ dictū sortē currere ē illud qđ modificaꝫ p illū modū possibile. ⁊ tū nō ē ꝓpositio modalis ꝫ tm eius subiectū. ℨ ꝓpositio modal' nō est q̄ modificaꝫ aliquo istoꝝ sex modoꝝ. ¶ Secundo sic. Nec ē modalis. hoiez esse asinū ē impossibile ⁊ tm nō modificaꝫ. igit. minoꝝ pz. qz in illa ille modus impossibile destruit totā cōpositionē dicti. igit nō determinat vl' modificat ipaz. ¶ Tertio sic. Aduerbiū in ozōne nunq̄ ꝑdicaꝫ. ꝫ modus in modalibus q̄nq̄ ponitur aduerbialit. ℨ modus in ipis nō sp ꝑdicatur. ¶ Quarto sic. Modus aliq̄n ꝓuertit. igit in ea fit de ꝑdicato subiectū ⁊ ecōtra. ℨ cū modus q̄nq̄ ꝑdicet ꝑ ꝓuersionē mutaꝫ in subiectū. ⁊ sic nō sp ꝑdicaꝫ. ¶ Quinto sic. Uniens sp ē formalius vnito. ꝫ modus vnit cū dicto mediante copula verbali. igitur modus se hz bet in modalibus: vt ꝑdicatum materiale ⁊ nō formale.

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad primum dz. q̄ lz illud dictū modificet ꝓmo per modū ptis ⁊ táq̄ quo tm tota ꝓpositio modificaꝫ ꝑ modū totius. lz ꝫ sibi ꝓueniat ꝑ ꝯpositionē dicti q̄ ꝓmo modificat, ideo tota ꝓpositio dz modal' ⁊ nō ipm dictū. ¶ Ad secundū dz q̄ impossibile nō destruit ꝓmo ⁊ ꝑ se illam ꝓpōnē. ꝫ ex ꝯnti tm. qz ꝑ se ꝓmo negat vnuz ipāle modū entis a tali cōpositōe. s. possibilitatē siue potentiā adesse q̄ negata destruit ex ꝯsequēti cōpositio. ¶ Ad tertiū dz q̄ aduerbiū ꝑ se sumptū nō ē ꝑdicatū ꝓpōnis ꝫ adūbiū ꝯiūctū cū vbo. sic determinatio suo determinabili ꝑt esse ꝑdicatū formale ꝓpōis. ⁊ sic ē de mō aduerbialit posito in ꝓpōne. qz determinat formalit verbū gr̄a ꝯpositōnis ⁊ inde fit vnū ꝑdicatū formale. ¶ Ad q̄rtū dz q̄ ꝓpositio modal' nō ꝓuertit ꝫm se totā sic q̄ modus ponat in subiecto. ꝫ solū ꝓuertit q̄tū ad dictū faciēdo de ꝑdicato dicti subiectū ⁊ ecōtra. ¶ Ū modalis de possibili ⁊ necessario ꝫm dictū eodem mō ꝓuertunt sicut ille de inesse. ⁊ sil'r ille de ꝯtingenti accepto ꝓ possibili. ꝫ in illis de contingenti ad vtrūlibet fit conuersio in oppositam qualitatem ⁊ vlis negatiua in eis nō ꝓuertit simpl'r in terminis. ꝫ ꝑticularis negatiua conuertit simpl'r. Dz in illis de impossibili ꝑtine ad conuertendū illas oportet videre q̄bus equipollent de necessario: et conuertere illas de impossibili sicut conuertuntur siue equipollentes de necessario ⁊ in eis vniuersalis affirmatiua nō conuertit in terminis. ꝫ ꝑticularis negatiua bene conuertitur in terminis. ¶ Ad quintum dz q̄ modus non venitur cum dicto mediante verbo inquantū est modus. ꝫ solum inq̄tum nominaliter significat. ideo in rōe modi nō est potentia ad copulā vnientē. ꝫ est ꝑdicatū formale respectu compositionis.

¶ Sciendū aūt q̄ quilibet istorum quattuoꝝ modoꝝ quatuoꝝ facit ꝓpositōnes modales. iō cum modi sint quattuoꝝ quat q̄tuoꝝ erunt ꝓpositōnes. ⁊ sic erūt sedecim. vbi gratia. iste modus possibile si sumatur sine negatō ne facit vnam ꝓpositionem modalem. vt sortē currere est possibile. Si aūt sumatur cum negatione lata ad vbum facit secundam. vt sortē nō currere ē pos-

sibile. Si vo cum negatione posita ad modū facit tertiā. vt sortē currere non est possibile. Sed cum negatione posita ad vbum ⁊ ad modum facit aliam. vt sortē non currere non est possibile. Et hoc modo ꝑm vnūquemq; aliorū modorū sumunt̄ q̄tuor ꝓpositōnes modales.

¶ Postq̄ autor determinauit de ꝓpōne modali q̄tū ad subās eius. ꝫ consequent determinat de suis passionibus. s. de eq̄pollētijs ⁊ oppositione. ⁊ quia equipollentie ⁊ oppositōes modaliū faciliter cognosci nequeūt nisi cognoscat̄ multiplicatio ꝓpōnū modaliū. ideo añq̄ de illis passionibus determinet ꝓbus ostendit q̄ ꝓpōnes possunt multiplicari ꝑm quēlibet modū.

¶ Circa quo ꝑmo sciendū est. q̄ in ꝓpōne modali duplex ē cōpositio. Prima est cōpositio ptiū dicti int̄ se. Secūda vo ē compositio mōi cū dicto q̄ ē ꝓncipalis in ipa. ⁊ q̄litas ꝓpōnis siue affirmatio ⁊ negatio attendunt̄ ex pte cōpositōis. iō ꝓpositio modalis ꝑt dupl̄r dici affirmatiua ⁊ negatiua. s. ex pte modi ⁊ ex pte dicti. illa aūt in q̄ negatur modus ē simpl̄r negatiua modal̄. ꝫ illa in q̄ solū negat̄ cōpositio dicti nō ē simpl̄r negatiua. ꝫ vt dic̄ Aristoteles hꝫ negatiuā figurā ⁊ ꝑt dicti negatiua de dicto.

¶ Secūdo sciendū ē. q̄ ꝑm istum modū possibile p̄ vanatōez affirmatōis ⁊ negatōis ꝑnt fieri q̄tuor ꝓpōes modales. Prima ē affirmatiua tā de dicto q̄ de mō. vt possibile ē esse. Secūda ē negatia de vtroq; vt nō possibile ē nō esse. Tertia ē negatia de dicto solū. vt possibile ē nō esse. Quarta est negatiua solū de mō. vt nō possibile est esse. Et sil̄r ꝑnt fieri q̄tuor ꝑm quēlibet aliorū modorū ⁊ sic in toto ꝑnt multiplicari in sexdecim ꝓpōnes modales ꝑm q̄tuor modos. Vñ p̄ dicte q̄tuor ꝓpōnes p̄ q̄tuor vocales significant̄. p A significat̄ affirmatiua tā d̄ dicto q̄ de mō. p E negatia de vtroq;. p. E. negatiua de dicto solū. ⁊ p I negatia de mō solū. Iux̄ illos vsus. Destruit v totū ꝫ a affirmat vtrūq;. Destruit e dictū: destruit i q; modū. Ex q̄bus ꝑz quō sumit̄ ⁊ varīat̄ q̄litas in modalibus.

¶ Sed ad videndū de quantitate ꝓpōnis ē tertio sciēdū q̄ in modalib⁹ inspic̄ attendit̄ q̄ntitas. Primo ex pte dicti qđ ē subiecti totius ꝓpōnis. Secūdo ex pte subiecti dicti. Tertio ex pte mōi. vñ ex pte dicti oēs sunt singulares. q⁹ in ipis dictū simpl̄r accipit̄ ꝑ vno solo dicto in defectu vni⁹ voc̄ impositē ad significādū ipm. ꝫ ex pte subiecti dicti ꝑnt dici vl'es ꝑticulares indefinite ⁊ singl'ares ꝑm q̄ tale subiectū differenter tenet̄ vl'r. ꝑticularit̄ indefinite aut singulariter. ꝫ ex pte modi alīq sunt vl'es alie ꝑticulares ⁊ nulle sunt indefinite aut singulares.

¶ Quarto sciendum ē. q̄ q̄ntitas modal' sumpta ex pte modi nō ē q̄ntitas suppositorū ꝫ temporū que est mensura acceptionis copule respectu tpis ꝑm ampliatōez modi sic̄ q̄ntitas suppositorū ē mēsura acceptionis subiecti respectu suorū suppositorū. vñ modales de necessario ⁊ impossibili dicunt̄ vl'es eo q̄ necessariū ampliat ad oē tps affirmatiue sic̄ omnis distribuit vl'r ⁊ affirmatiue. ⁊ impossibile ampliat ad omne tps negatiue. sic̄ nullus distribuit vl'r ⁊ negatiue. Ex ille de possibili ⁊ contingenti sunt ꝑticulares. q⁹ utrūq; ampliat ꝑticulariter ⁊ affirmatiue. q⁹ solum ampliant ad ꝑns ⁊ futurum ⁊ se ꝫnt sic̄ illud signum quidam. Vñ vsus. Omne necessarium impossibile est quasi nullus. Possibile est q̄dam. quidam non. possibile non. Et p hoc ꝑz de multiplicatione. q̄litatis ⁊ q̄ntitate ꝓpōnum modalium.

¶ Sed contra p̄dicta arguit̄. Primo sic. ꝑm hunc modum possibile possunt fieri infinite ꝓpositiones modales. igit̄ male dictum est q̄ ꝑm ipm solum sunt quattuor ꝓpositiones modales. ¶ Secūdo sic. Omnes propositiones de eodem modo sunt eadem ꝓpositio in spē. eo q̄ modales spē distinguunt̄ ex pte modi qui est forma ꝓpōnis modalis. igit̄ nullus modus facit quattuor ꝓpositōes modales in spē. ¶ Tertio sic. Ista fortē currere nō ē possibile. ⁊ sil̄r alie vbi possibile negat̄ nō d̄ possibili. ꝫ d̄ impossibili vl' necessario igit̄ male d̄z q̄ possibile fac̄ vnā negatiuam ꝓpōez modalē ex pte modi. ¶ Quarto sic. Cuilibet rei ē tm̄ vna forma. ꝫ q̄litas ē forma ꝓpōis. igit̄ vni⁹ ꝓpōis modal' ē vna q̄litas. ⁊ sic in istis nō ꝑ accipi duplex q̄litas

Quito sic. Modus in modalib⁹ se hꝫ p mo dū forme. ⁊ q̄titas rei se tenet ex parte mate rie ⁊ nō ex pte forme. igit̄ in ipis nō sumit̄ q̄ titas ex pte modi

Ad argumenta añ oppo. Ad p̄ mū dr q̄ p̄m quēlibet modū p̄nt fieri infinite ppōes in nūero nō tn̄ p̄nt fieri plus q̄ q̄tuor in spē. ⁊ solū de tali multiplicatiōe p̄m spēz ē ꝟ ad ppositū Ad secundū dr q̄ hꝫ oēs mo dales de eodē mō affirmato sint cadē ppositio in spē essentiali ⁊ ex pte mōi. tn̄ bñ variāt spē accidētali ex pte affirmatōis vl̄ negatio nis dicti. Ad tertiū dr q̄ hꝫ ꝓpositio in q̄ negat̄ possibile q̄tū ad sig̃ficatū ei⁹ sit de ipos sibili vel de necessario. tn̄ ē formaliter de possi bili q̄ndō ponit̄ p̄m vocē. Ad q̄rtū dr. q̄ hꝫ vni⁹ modal̄ sit tm̄ vna q̄litas p̄ncipal̄. tn̄ p̄nt esse pl̄es subordinate ad se inuicē q̄ vna ē min⁹ p̄ncipal̄ ⁊ subordinat̄ alteri. sic ꝓpositio dicti respectu ꝓpositōis mōi cū dicto. Ad q̄ntū dr q̄ q̄titas suppositoꝝ sumit̄ ex parte subiecti ⁊ materie ppōis. tn̄ q̄titas tēpoꝝ bñ sumit̄ ex pte forme. iō p̄t sumi ex pte mōi am pliātis compositōez vltra tps eius.

Harum aūt ppositionum modalium equipollētie quatuor regulis cognoscunt quarū p̄ma ē. cuicūq dicto affirmato attribuit̄ possibile: eidē attribuitur ꝓtingens ⁊ ab eodē dicto remouetur impossibile: ⁊ ab eius ꝓdictorio opposito remouetur necesse. vt sortem currere ē possibile. sortē currere est contingēs. sortē currere non est impossibile. sortem non currere nō est necesse. Secūda regula ē. cuicunq dicto negato attribuit̄ possibile eidem attribuit̄ contin gens ⁊ ab eodē remouet̄ impos sibile. ⁊ ab eius dicto ꝓdictorio opposito remouet̄ necesse. vt sor tē nō currere ē possibile: sortem nō currere ē ꝓtingens. sortez nō currere nō est impossibile: sortem currere nō est necesse. Tertia re gula est a quocūq dicto affirma to remouet̄ possibile ab eodem dicto remouet̄ ꝓtingens ⁊ eidem attribuit̄ impossibile ⁊ ei⁹ ꝓdicto rio opposito attribuit̄ necesse vt sortē currere nō est possibile. sor tē currere nō est ꝓtingens. sortē currere est impossibile: sortē n̄ cur rere est necesse. Quarta regla ē a quocūq dicto negato remo uet̄ possibile ab eodez remouet̄ ꝓtingens ⁊ eidem attribuit̄ possi bile ⁊ ei⁹ ꝓdictorio opposito at tribuit̄ necesse. vt sortem nō cur rere n̄ est possibile: sortez n̄ curre re nō est ꝓtingens. sortē nō curre re ē impossibile. sortē n̄ currere est necesse. Istarum aūt regl'aꝝ exēpla disponuntur in q̄tuor li neis siue ordinib⁹ figure sequē tis qui p̄nt p hos v̄sus denotari Primus amabim⁹ edētuliq se cūdus. Tertius iliace purpurea reliqu⁹. Destruit v totū sz a cō firmat vtrūq. Destruit e dictū. destruit i qz modū. Oē necessa riū impossibile ē q̄si nullus. Possi bile q̄dā. q̄dā nō. possibile n̄. E dictū negat i qz modū nichil a sz v totū. Et hec patēt in figura se quēti. Oēs aūt ppōnes q̄ sunt in p̄ma linea eq̄pollēt p p̄mā re gulam ⁊ conuertuntur inter se q

vero in secūda per secūdaz. quē in tertia per tertiam. z q̄ in quarta p quartam.

Postq̄ auctor ondit multiplicatiōem ꝓpōnū modaliū ad cognoscendū earū eq̄pollētias hic ꝓnter auctor determinat de equipollētijs eaz quarū cognitio valet ad cognoscenduz ꝓsequētias ꝓpōnum modalium. qz inter eq̄ pollētes sp vna ꝓpō sequitur ad aliaz z econuerso eo q̄ sunt equipollētes siue equiualentes in veritate z falsitate.

¶ Pro quo sciēdum ē ꝑmo. q̄ hic magis determinat in spāli de equipollentijs modaliū q̄ de conuersionibus eaz eo q̄ modales eo modo cōuertunt sicut ille de ineſſe. z solum q̄tum ad dictū. ℔ equipollentia nō cōuenit ipis eodem mō sicut illis ꝺ ineſſe qz in ipis variat equipollētia. z etiam sumit ex pte modi ampliantis cōpositōem. z nō ex pte subiecti ꝓpōnis sicut in illis de ineſſe. ¶ et etiā cōuenit ipis inq̄tū sunt modales. ido oportuit spāliter determinare de equipollētia eaz

¶ Secūdo sciendū ē. q̄ predicte equipollentie quatuor regulis cognoscūtur. Prima est. cuicūq̄ dicto affirmato attribuit possibile eidem attribuit ꝓtingēs. z ab eodē remouet impossibile. z ab eius ꝓdictorio opposito remouet necesse. ¶ huius rō est. qz possibile z contingēs cōueniunt. igit cuicūq̄ attribuit possibile z cōtingēs. z possibile z impossibile ꝓtradicunt. ido cuicūq̄ attribuitur possibile ab eodē remouet impossibile. quia vnū ꝓtradictorioz remouet reliquū z si aliq̄ꝺ dictum sit possibile pōt aliquādo verificari z suū ꝓdictorium pōt esse falsum. ido si alicui dicto attribuit possibile z ab eodē remouet impossibile. z ab eius cōtradictorio remouetur necesse. ¶ Secūda regula. ¶ cuicūq̄ dicto negato attribuit possibile eidem attribuit contingēs z ab eodem remouet impossibile. z a suo cōtradictorio opposito remouet necesse. ¶ Tertia regula ē. a quocūq̄ dicto affirmato remouet possibile ab eodem remouet cōtingens. z eidem attribuit impossible. z suo cōtradictorio attribuit necesse. ¶ Quarta regula ē. a quocūq̄ dicto negato remouet possibile ab eodem remouet ꝓtingēs. z eidē attribuitur impossibile. et suo contradictorio attribuit necesse. ¶ iste regule eodez modo possent ꝓbari sicut ꝑma.

¶ Tertio sciēdum ē. q̄ modꝰ dicitur attribui dicto quādo affirmatiue ꝓdicatur de ipo. z dicit ab eo remoueri quādo negat de ipo. Dupliciter pōt intelligi moduz remouens a dicto. Uno mō. q̄ remoueat ab ipo sm rem z vocem. z sic non ꝺz intelligi in ꝓposito. qz si sic remoueret: nō remaneret ꝓpositio modalis. Alio mō q̄ remoueat sm modum enūciandi per negatōnem. ¶ et sic capitur hic remouetur. ꝓut tamē valet sic negat

¶ Quarto sciēdum ē. q̄ ꝓdictarum regularum exempla disponunt in quatuor lineis siue ordinibus. ¶ et omēs ꝺ ꝑmo ordine eq̄pollent ꝑ ꝑmam regulam z ꝓsequūt seinuicem. ¶ et omēs de secūdo ꝑ secundam. z sic de alijs. ¶ et omēs illi ordines ꝓbentur ꝑ ꝓos vsus. Primus amabim⁹. cdentuliq̄ secūdus. Tertius iliace. purpurea reliqu⁹. Prima dictio. s. amabimus. significat ꝑmū ordinem. z quatuor eius vocales dant intelligere quatuor ꝓpōnes ꝑmi ordinis: significādo per ꝑmum a ꝓpōem de possibili esse affirmatiuam tam de dicto q̄ de modo. z ꝑ secundū a illam de cōtingēti esse affirmatiuā de vtroq̄. z i. significat illam de impossibili esse negatiuam de modo. z v. significat illam ꝺ necessario esse negatiuam de vtroq̄. ¶ et similiter exponerent alie dictiones ꝑ alijs ordinib⁹ sm significatōnes suarū vocalium iuxta sententiam illoz versuū. Destruit v totū. ℔ a cōfirmat vtrūq̄. Destruit e dictū. destruit i q̄ modum. ¶ et ꝑ hoc patent equipollentie ꝓpōnū modaliū.

¶ Sed contra ꝓdicta arguit. Primo sic. Hoc dictum. ℔oiem ēe aial e possibile. z tamē non ē contingens: cū sit necessarium. g̃ male dicit in ꝑma regula. cuicunq̄ dicto affirmato attribuit possibile eidem attribuit contingēs. ¶ Secūdo sic. huic dicto negato. deum nō esse. attribuit possibile: dicēdo. deū nō esse ē possibile z tamē ab eo nō remouet impossibile: cum sp sit impossibile. igit cōtra secundā regulam. ¶ Tertio sic. impossibile semp negat dictū cui attribuit. q̄a destruit ꝓpositōem eius. igit non pōt attribui dicto affirmato ꝺ tertiā regulā. ¶ Quarto sic. Propositio affirmatiua z negatiua nūq̄ sunt eq̄pollētes. qz nō equiualent in q̄litate. igitur ꝓpō negatiua de possibili z affirma

tiua de necesse nūc̄ eq̄alēt cōtra quartaz re-
gulam. ¶ Quinto sic. Dūz ꝓpōes eq̄alēs
tes debēt eē eiusdē subiecti ⁊ eiusdē p̄dicati:
cum equipollēcia sit eq̄alētia duaꝝ ꝓpōnū
vtroq; termino ꝓcipantiū. ꝫ illa de possibi-
li ⁊ de necessario q̄ ponunt in quarta regula
non habēt idē subiectū. qz in eis p̄dicta dicta
subiūcunt. nec idem p̄dicatū. qz nō ē idez
modus. igit ille ꝓpōnes nō eq̄alēt.

¶ Ad argumēta ante oppositā

Ad primum dz. q; si capiat ꝓtingens spāliter
p cōtingēti n necessario qđ diuidit ꝓtingēs
natū. raro. ⁊ ad vtrūlibet: illud dictuz. hoiez
esse aial. nō ē cōtingēs. Sed si capiat gñaliter
ꝓtingēs vt cōuenit cum possibili ⁊ diuidit p
nccārū ⁊ n nccārū sic bñ ē ꝓtingēs. ⁊ illo mo
capt cōtingēs b. ¶ Ad secundū dz q; lz ab
hoc dicto. deū non esse. nō vere remoueat im
possibile: tn falso remouet ab ipo eodez mō
sicut possibile sibi attribuit. ¶ Ad tertium dz
q; lz impossibile neget vtualiter dictū cui at-
tribuit: non tn formaliter. iō pōt attribui dic-
to formaliter affirmato. ¶ Ad quartū dicit.
q; lz affirmatiua ⁊ negatiua de eisdē tm̄inis
nūc̄ sint eq̄pollentes: tn ille dz diuersis extre
mis pnt eq̄pollere quo ad veritatē ⁊ falsitatē
tem: lz non bm qualitatē. ¶ Ad q̄rtū dicitur
q; si capiat eq̄pollētia spāliter ꝓ equiualēta
ꝓpōnum vtroq; termino ꝓcipantiū in q̄lita
te ⁊ quantitate. veritate ⁊ falsitate. sic maior
ē vera. Sed si capiat generaliter ꝓ quacūq;
eq̄alentia duarū ꝓpōnum in veritate ⁊ falsi
tate. sic est falsa. Et in ꝓposito sic accipit eq̄-
ualentia generaliter.

¶ Itē eq̄pollētie vel ꝯsequentie
modaliū pnt haberi ꝑ hāc regu
lam. Oēs ꝓpōnes de possibili
impossibili eq̄pollēt vbo similit
se habēte ⁊ mō dissimilit. et oēs
dz impossibili ⁊ necessario eq̄pol-
lent vbo dissimiliter se habēte ⁊
modo dissimilit. Sz oēs ꝓpōes
de possibili ⁊ necessario eq̄pol-
lent vbo ⁊ necessario eq̄pollent
vbo ⁊ modo dissimilit se haben-
tibus. Et intelligit mod' similr
aut dissimilit se hre q̄tum ad af-
firmatōem ⁊ negatōem: vt dica
tur se hre silit cū affirmat i vtra-
q; vel in vtraq; negat. Dissimi-
liter autē qñ affirmat in vna et
negat in alia. Et eodē mō intel
ligendū ē de verbo sicut dictum
ē de modo. Et sciendū est q;
in p̄dicta regula nō facim' men
tionē de cōtingēti eo q; ꝓtingēs
ꝓuertit cum possibili. Vñ idez ē
iudiciū de ꝓpōnib' vtriusq;. et-
empla autē q̄rant i figura dispo
sita ꝑ q̄tuor ordines. qz ista re-
gula generalis ē ad oēs.

¶ Postq̄ autor supius oñdit ꝑ quattuor regu
las eq̄pollētias ⁊ ꝯsequētias modaliū. dic
ꝯter notificat ipas bm alias regulas. ⁊ quā-
uis ipe eq̄pollētie sufficient notificēt ꝑ regu
las p̄dictas: tn magis facile cognoscuntur ꝑ
istas regulas cū aliis q; ꝑ alias tn. iō iste re
gule ad maiorē ⁊ faciliorē cognitōem hic cō
uenienter ponunt ⁊ nō supflue.

¶ Ubi primo sciendum est. q; ne-
gatio posita ad modū negat q̄titatē amplia
tionis tempoꝝ que se tenet ex pte modi. ⁊ eti
am q̄litatem ꝓpōnis. qz negat modificatōez
⁊ ex consequēti compositōem modificatam.
iō mutat quātitatē ⁊ qualitatem ꝓpōis ⁊ fa
cit cōtradictorias eq̄pollere. Ipa em̄ nega-
tio ꝓposita modo similiter se hz in modalib'
sicut negatio ꝓposita signo in illis de inesse.
Sed negatio posita ad dictum tm̄: negat so
lum compositionē ꝓpōnis ⁊ quātitatē modi.
⁊ sic non mutat q̄titatem ipius. qz in negan-
do p̄uenit ampliatōem mōi. iō talis negatio
mutat q̄litatem ⁊ non q̄titatē. ⁊ se hz vt ne-
gatio postposita signo que facit equipollere
ꝓpias. Sed negatio posita ad dictū ⁊ ad mo
dum simul mutat q̄titatem soluz. iō se habet
vt negatio ꝓposita ⁊ postposita signo. ⁊ facit
eq̄pollētiam subalternā.

¶ Scdo sciendū est q; ad cogno-
scendū p̄dictas eq̄pollētias ponūtur hic tres

regule. Prima ē ꝙ ppōes de possibili ⁊ impossibili eq̄pollēt verbo similiṫ se ḫabente et modo dissimiliter. cuius rō ē. qz ppositōes ō possibili ⁊ impossibili ꝯdicunt. ꝫ negatio posita ad modū tm̄ facit ꝯdictorias eq̄pollere vt dictū est. iō ppōes de possibili ⁊ impossibili eq̄pollēt modo dissil'r se ḫñte ⁊ vbo silr ter. Et dicaṫ modus similiter se ḫre ꝙtum ad affirmatōem ⁊ negatōem qñ in vtraq; affirmaṫ vel negaṫ. et dissiliter qñ ivna negaṫ ⁊ in alia affirmaṫ. Et ita intelligiṫ verbū silit vel dissiliter se ḫre suo modo.

¶ Tertio sciendū ē. ꝙ secunda regl'a tr̄ē. Oms ppōes de possibili ⁊ necessario eq̄pollent vbo ⁊ mō dissiliter se ḫabentibus. Cuius rō est. quia ppōnes de possibili ⁊ necessario affirmatiue de dicto ⁊ mō simul opponūṫ subalterne. ꝫ negatio posita ad dictum ⁊ ad modū simul facit in modalib⁹ eq̄pollētiam subalternarū. qz se ḫabet sic̄ negatio ꝓposita ⁊ postposita signo in illis ō inesse Ideo ppōnes de possibili ⁊ necessario equipollent posita negatōe ad dictū ⁊ ad modū simul. Unde ex istis duabus regulis seq̄tur ꝙ ppōnes de contingēti ⁊ impossibili etiā eq̄pollent verbo silr se ḫabēte ⁊ mō dissiliṫ. Sed ille de contingēti ⁊ necessario eq̄pollēt verbo ⁊ mō dissiliter se ḫñtibus. qz ille ō possibili ⁊ ꝓtingēti adinuicē ꝙuertunṫ.

¶ Protertia regula quarto sciendum ꝙ ppōes de impossibili ⁊ necessario eq̄pollēt verbo dissimiliter se ḫñte ⁊ mō silr Cuius rō est. qz ille de impossibili ⁊ nec̄rio ⁊ affirmatiue de vtroq; ꝯdiaṫ. Sed negatio posita ad dictum tm̄ in modalibus facit ꝯdias eq̄pollere. qz solū mutat q̄litatē. igiṫ ille de impossibili ⁊ nec̄ario eq̄ppollēverbo dis similiter se ḫñte ⁊ mō silr. Dic autē ñ ponūtur regule de eq̄pollētijs ppōnum de cōtingēti. qz de ipis idē ē iudiciū sicut de illis ō possibili: eo ꝙ ꝓtingēs ⁊ possibile ꝙuertunṫ: capiēdo ꝓtingēs in cōivt se extēdit ad necessariū ⁊ non necessariū. ⁊ cā est. quia vtrūq; ampliat ad p̄ns ⁊ ad futurū affirmatiue ⁊ nō ad p̄teritum eo ꝙ vtrūq; dicit potētiam. ⁊ potentia se ḫabet ad p̄ns ⁊ ad futurū. qz ad p̄teritum nulla ē potētia. iō ppōnes de possibili ⁊ contingēti adinuicē conuertuntur ⁊ equipollent verbo ⁊ modo similiter se ḫabentibus.

¶ Sed ꝯ predicta arguiṫ. Primo sic. Iste due equipollent de possibili ⁊ impossibili. sortem currere ē possibile. ⁊ sortē currere non est ipossibile. ⁊ tamē vbum non se ḫabet similiter. quia in vna negaṫ hoc verbū ē. ⁊ in alia affirmaṫ. igiṫ ille de possibili ⁊ ipossibili non equipollent verbo silr se ḫabēte.

¶ Secūdo sic. Oms equipollētes in modalibus sunt eiusdem ꝙtitatis ex pte modi. igitur modus in omnibus eodem mō ampliat ⁊ se ḫabet similiter. igiṫ ille de possibili ⁊ ipossibili non equipollēt modo dissimiliter se ḫabente.

¶ Tertio sic. Ille nō equipollēt. sortē currere ē possibile. ⁊ sortem nō currere nō est necesse. quia p̄ma aliquid ponit ⁊ secūda nō cum sit negatiua tam de dicto ꝙ de mō. igiṫ ille de posibili ⁊ necessario non equipollent verbo ⁊ modo dissiliter se ḫabēnt⁹

¶ Quarto sic. Impossibile sp includit negatōem. et necesse affirmatōnem. igiṫ impossibile et necesse non p̄nt similiter se ḫabere ꝙtuz ad affirmatōnem ⁊ negatōem. ergo ppōes de ipsis non equipollent mō similiter se ḫabente.

¶ Quinto hic. Illa que sunt inter se diuersa non cōuertunṫ. ꝫ possibile ⁊ cōtingēs sunt diuersi modi. nam aliter nō eēnt quatuor mōi facientes ppōnem modalē. ꝫ possibile ⁊ contingēs non cōuertunṫ inter se.

¶ Ad argumenta ante oppo. Ad p̄imū dicitur ꝙ licet in illis ppositōnib⁹ verbum vniens modum cū dicto se ḫabeat dissimiliter: tamen verbum dicti se ḫabet similiṫ. Et solum de illo ḫic intelligitur: ¶ Ad secundū dicit. ꝙ licet in oībus modalibus q̄ equipollent modus se ḫabeat similiter q̄tuz ad ampliatōnem: non tamē q̄tuz ad affirmationē ⁊ negatōnem. Et ḫoc modo intelligiṫ modus dissimiliter se ḫabere vel similiter.

¶ Ad tertū dicatur ꝙ ista. sortem non currere non ē necesse. nihil ponit primo ⁊ per se: tamen ponit aliquid ex consequēti. quia negat ḫoc dictum. sortem non currere eē necessarium. ideo ex consequēti ponit suum cōtradictorium esse possibile. ¶ Ad quartum dicatur ꝙ licet impossibile includat negatōem intrinsecam: tamē non includit extrinsecam de qua solum est ad ꝓpositum. ideo quo ad illā p̄nt similiter se habere ⁊ dissimiliter impossibile ⁊ necessariū. ¶ Ad quintū dicaṫ. ꝙ illa q̄ conuertūtur q̄tum ad supposita ⁊ rationē formalē nō sint diuersa: tamē illa q̄ cōuertunṫ q̄tum ad suppositā ⁊ non q̄tum ad

ratōnem formalē pñt eē diuersa. ⁊ sic possibi
le ⁊ cōtingēs puertūt. ⁊ facūt inter se distin
ctas ppones modales.

Item propositionū modaliū alie sunt contrarie alie subcōtra rie. alie ꝓtradictorie. alie subalt ne. Unde quartus ordo ⁊ terti⁹ ꝓriant sīue ppōnes posite īter tia ⁊ quarta lineis. Primus or do ⁊ secūdus subcōtrariantur. Prim⁹ ordo ⁊ ter⁹ ꝓdicūt: ⁊ simi liter secūdus ⁊ quart⁹. sed ꝑmus ordo subalternat ꝙrto: et similit secūdus quarto. Unde versus. Tertius est ꝙrto spꝰ ꝓrius ordo. Sit tibi linea subcōtraria ꝑma secūde. Terti⁹ ē ꝑmo spꝰ ꝓdicto rius ordo. Pugnat cū ꝙrto ꝓdi cendo secūdus. Prima subest quarte vice pticularis habēs se Hanc ꝯz ad seriem se lege secun da sequentē. Prim⁹ amabim⁹ edentulicꝫ secūdus. Terti⁹ ilia ce purpurea reliquus

Postꝙ autor determinauit de eqpollentijs modaliū que sunt inter ppōnes eiusdē qua litatis ⁊ quātitatis. Hic ꝑter determinat de oppositionibus ipārū. que qdem oppositiones sunt inter ppōnes diuerse quātitatis vel qualitatis: ꝑmo ponēs talē diuisionē. Propositionū modaliū alie sunt ꝓrie. alie subcō trarie. alie ꝓdictorie. alie subalterne. Cui⁹ diuisionis eodē mō pōt dari sufficientia sic data est de oppositōnibus ppōnū de inesse.

Ubi primo sciendum ē. qꝺ inter ppōnes modales supius positas in quatuor ordinibus oīs de ꝑmo ordine que significā tur ꝑ amabimus. sunt pticulares ex pte mōi vel formaliter vel equualēter ⁊ etiā affirma tiue. qz oīs eqpollēt isti. forte currere ē pos sibile. que est pticularis affirmatiua. ⁊ oēs ꝺ secūdo ordine q̄ significant ꝑ edentuli. sunt ꝑ ticulares negatiue. qua eqpollēt isti. fortem nō currere ē possibile. q̄ ē pticularis negatiua Et oēs de tertio ordine q̄ significant ꝑ iliace sunt vles negatiue. qz equipollēt isti. fortem currere ē impossibile. Et oēs de ꝙrto ordie q̄ significāt ꝑ purpurea. sunt vles affirmatiue qz eqpollēt isti. forte currere ē necesse.

Secūdo sciendū ē. qꝺ quartus ⁊ tertius ordo sīue ppōnes de tertio ⁊ quar to ordine inter se ꝓriant. Rō ē. qz vlis affirma tiua ⁊ vlis negatiua ꝓriant. ille autē de tertio ordine sunt vles negatiue. ⁊ ille de ꝙrto vni uersales affirmatiue. vt ꝑz intuēnti. Sed ppo sitiones de ꝑmo ⁊ secūdo subcōtrariant. rō ē. qz ille de ꝑmo sunt pticulares affirmatiue ⁊ ille de secūdo sunt pticulares negatiue. & ille de ꝑmo ordine ꝓdicūt illis de tertio. quia in ꝑmo sunt pticulares affirmatiue. ⁊ in ter tio vles negatiue. Similiter ille de secundo q̄ sunt pticulares negatiue ꝓdicūt illis de ꝙr to q̄ sunt vles affirmatiue. ⁊ sic ibi ē repugnā tia in quātitate ⁊ qualitate simul.

Tertio sciendū est qꝺ ad dandū contradictōem in modalib⁹ de mō ferēda ē eadē negatio ad modū ⁊ nō ad dictū. cui⁹ rō est. qz ꝓdictio ē affirmatio ⁊ negatio eiusdez de eodē. Sed i modali affirmatiua modus formaliter affirmat de cōpositiōe dicti ⁊ ē ꝑ dicatū formale respectu ipius. igit ad dādus ꝓdictōem dz fieri negatio ad modū dicto re manēte eodē. Item sicut se ꝯz verbū in illis de inesse: ita modus in modalibus. & ad dandū ꝓdictōem in illis de inesse negatio dz fieri ad ꝓbum. igit negatio in modalibus dz fieri ad modū ⁊ nō ad dictū. ⁊ nō refert vtrū immedi ate ponat ad modū vel ad cōpositōem qua cōponit cū dicto. vt non refert dicere, fortez currere ē nō possibile. vel forte currere non ē possibile.

Quarto sciendum ē. qꝺ ppositi ones de ꝑmo ordine subalternant illis ꝺ ꝙr to. ⁊ ille de secūdo subalternant illis ꝺ tertio qz repugnāt in ꝙtitate ⁊ q̄litate. vt ꝑz ꝑ ea q̄ dicta sunt. ⁊ ꝑ hoc pñt haberi plures ꝓseqn tie istaꝝ modaliū. qz oēs pticulares sequunt ad vles ꝙbus subalternātur. vt ille ꝺ ꝑmo ordine sequūtur ad illas de quarto ordie. vt ad istam. forte currere ē necesse. sequūt oīs

de quarto ordine p eq̄pollētiam. ⁊ oēs ille de pmo ordine p legem subalternarū. Simi liter ad istam. sortē currere est nccē: sequūtur oēs alie ꝓpones de tertio ordine p eq̄pollē tiam. ⁊ oms de secūdo ordine p legē subalt narū. ⁊ sic ad istas duas. sortē currere ē nccē. ⁊ so. tē non currere ē nccē. sequūtur oēs ille modales de quatuor ordinib⁹. ⁊ etiam in ip sis pñt ꝓbari consequētie sm leges oppositionū supius positas. Ex p̄dictis ptz. q̄ ad necesse seq̄tur possibile cē p legem subalter narū. q̄ nccē cē ē de quarto ordine ⁊ possibi le de pmo. Alia rō est. q̄ possibile in cōi dicitur tam de nccario q̄ de nō nccario. q̄ dicitur de oī illo q̄d non ē impossibile. ⁊ nō ꝓbat repugnantiam ad eē. ideo ē supius ad necessarium. ꝫ supius seq̄tur ad suū inferius. ḡ ad nccarium sequit possibile. ꝓ̄ nō valet p locum a spē ad genus suū si ꝓsideretur possibile et nccarium quo ad suppositа de q̄bus verifi cant. ⁊ si considerent quo ad ampliatōes ip sor ē locus a toto in quātitate ad suá ptem. quia nccarium ampliat vl'iter ⁊ affirmatiue Et oim ist or exempla pñt videri in sequen ti figura.

Sed contra p̄dicta arguit. Primo sic. Oēs contrarie sunt vniuersales. sed nulle modales sunt vl'es: cum oēs sint sin gulares. igit nulle modales cōtrariantur. Secūdo sic. Oēs cōtrarie repugnāt in q̄ litate. ꝫ ꝓpones de quarto ordine ⁊ de tertio non repugnant in qualitate. q̄ iste sunt affir matiue. sortem currere ē nccē. sortē nō curre re est nccē. igit de quarto ordine ⁊ tertio non contrariant. Tertio sic. Subcōtrarie sunt eiusdem subiecti. ꝫ ille de primo ordine ⁊ se cundo nō sunt eiusdem subiecti vt pz de ill'. sortē currere ē possibile. sortē non currere est possibile. igit non subcōtrariant. Quar to sic. Ille de secūdo ordine sequūt ad illas de quarto. igit non ꝺicunt sibi. añs pz. quia sequit. sortem currere ē nccē. igit sortē curre re est contingēs. p legem subalternar. ⁊ vl tra seq̄tur. sortē currere ē cōtingēs. igit sortē nō currere ē ꝓtingēs. p q̄stionē in oppositā q̄litatē. ⁊ sic ista de secūdo ordine sequit ad primá que ē de q̄rto. Quinto sic. particulari nō seq̄tur ad suū vle. ꝫ nccarium ē vle respe ctu possibilis. igit ad nccium eē non sequitur possibile eē. ⁊ sic ꝓpones de primo ordine non subalternant illis de quarto.

Ad argumēta ātē opposita.

Ad primū ꝺr. q̄ ex pte totiꝰ dicti oēs modales sunt singulares: tamē ex pte modi aliq̄e sūt vles ⁊ aliq̄e particulares. iō pñt eē contrarie

Ad secundū ꝺr q̄ lz ista. sortē nō curre re ē nccē. sit formaliter affirmativa ex pte mo di: tñ est virtualiter negativa. q̄ virtualit iclu ꝺit istam. Sortē currere nō ē possibile. Ad tertium ꝺr q̄ lz in ꝓpōibus de inesse subcō trarie sint eiusdē subiecti formaliter: tñ nō re q̄ntur in modalibus. q̄ in ip̄is nō sumit eo dem mō oppositio sicut in illis ꝺ inesse. Ad quartum negato añcedēte ꝺr ad ꝓbatiōez q̄ lz ꝓpōes de contingēti ad vtrūlibet ꝓueniāt in oppositā q̄litatē: non tñ ꝓpōes de contin genti cōi q̄ se extēdit ad nccarium ⁊ ñ neces sariū de quo ē hic sermo. Et lz ille ꝓpōes rea liter sint de contingēti ad vtrūlibet: tñ prima non seq̄tur ad suá vl'em inq̄tū ē de cōtingē ti ad vtrūlibet: ꝫ inq̄tum ē de cōtingēti cōi. Et sub illa rōne nō ꝓz cōuerti i oppositā q̄li tatem. Ad q̄ntū ꝺr q̄ lz ad vl'e in p̄dicādo non seq̄uat suū particulare. sicut ad aial nō se quit homo: tñ ad vl'e in distribuēdo vl'āpliā do sicut est nccarium respectu possibil' bene seq̄tur suū particulare. Et hec de primo tracta tu dicta sufficiant. Seq̄tur figura.

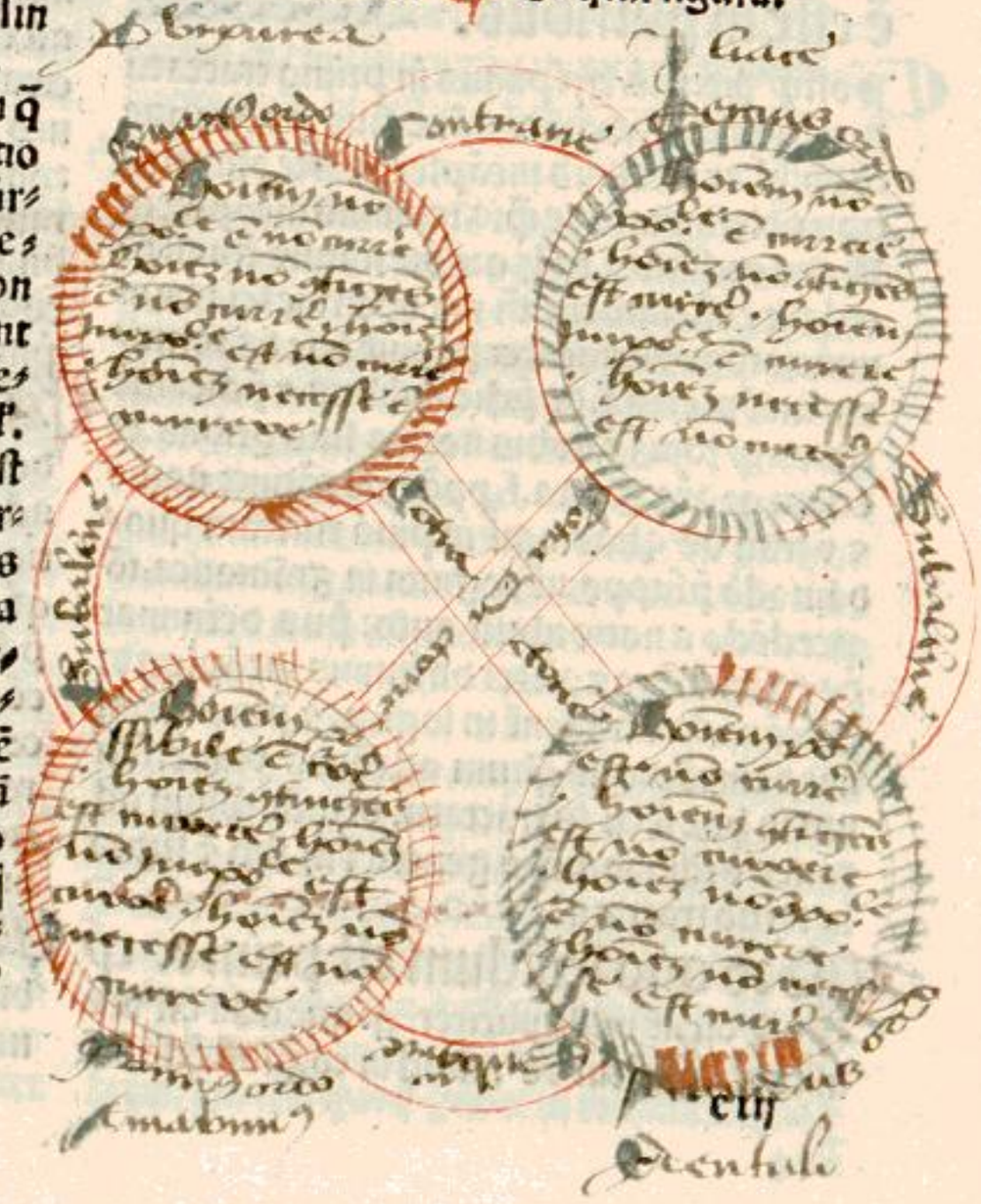

Incipit secūdus tractatus.

Predicabile qñcz sumit̄ ꝓprie. quādocz cōmuniter. Et sic dicit̄ p̄dicabile quod de pluribus vnuoce predicatur. vt homo de sorte ⁊ de platone. ⁊ sic de alijs. Qñcz sumit̄ cōiter. ⁊ sic dicit̄ p̄dicabile quod de vno solo siue de pluribus predicatur vniuoce vel eq̄uoce. vt homo de sorte vel de platone.

Unde p̄dicabile ꝓprie sumptū ⁊ vniuersale idem sūt ꝑm rez: tamē differūt ꝑm rōnem. qz vl'e diffinit̄ p esse in. predicabile v̄o per dici de. Est aūt p̄dicabile quod aptum natū est dici de plurib⁹. vl'e autem quod aptum natum ē esse in pluribus.

Postq̄ Petrus hyspanus in primo tractatu determinauit de enūciatōne siue ꝓpōne que cōponit̄ ex terminis incōplexis. Hic p̄ter incipit determinare de ipis terminis incōplexis Ratio ordinis ē. qz lz ordine nature termini p̄cedant enūciatōem: tn̄ via doctrine scia de enunciatōne conuenienter ꝓponit̄ scie de terminis incōplexis. s. de p̄dicabilibus ⁊ p̄dicamētis: eo q̄ notiores ē nobis notius suis ptibus. et etiam qz oro pfecta. s. ꝓpō que cōtinet nomē ⁊ verbū de⁹ q̄bus agit̄ in p̄mo tractatu quo dāmodo p̄supponit̄ cognita in grāmatica. iō ꝓcedēdo a notioribus auctor p̄us determinat de enūciatōne ⁊ p̄ter de terminis incōplexis: lz ecōuerso ordinent̄ in logica. ⁊ p̄mo determinat de incōplexis q̄tum ad rōnes vniuersalium in hoc secū do tractatu. deinde q̄tum ad rōnes ordinabiliū in genere ꝑm sub ⁊ supra in tertio tractatu.

Circa quo sciēdum est primo. q̄ lz vl'e dicat̄ multipliciter. qz quoddā est vl'e in causādo sicut de⁹, aliud in cognoscēdo. sic intellectus. Aliud in distribuēdo. sicut signū vl'e. ⁊ aliud in p̄tando. vt spēs intelligibil'. tn̄ hic solū ē ad ꝓpositum de vl'i in p̄dicādo q̄ est natura cōis que pōt p̄dicari de multis. Et tale vl'e iterū capit̄ dupl'r. Uno mō materialit̄ p tali natura absolute ⁊ nō p comparationē ad intēt̄onē vl'is. ⁊ sic eius consideratio ptinet ad methaphisicū. Alio mō cōsiderat̄ formalit̄ q̄tum ad rōnem ⁊ intentionem vl'is. ⁊ sic cōsiderat̄ a logico. ⁊ sic est ꝓpium subiectū huius tractatus. qz spāliter cōsiderat̄ in hac scia. ⁊ sub eius rone formali alia b tradita cōsiderant̄ ⁊ in nulla alia scia consideratur sub ꝓpa rōne vl'is, p̄dicabile autē ē ꝓpa passio eius.

Secundo sciendum ē q̄ tota argumētatio cōponit̄ ex enūciatōibus. Enūciatio ex terminis incōplexis q̄ sunt ordinabiles in genere ꝑm sub ⁊ supra sicut subiectum ⁊ p̄dicatum. q̄ q̄dem ordinatio fit ꝑm rōnez vl'is vt generis aut speciei. nec pōt cognosci illa ordinatio q̄ fit in p̄dicamētis nisi p̄us cognoscāt rōnes vl'ium. q̄a ordinare nescit q̄ rōnes ordinabiliū ignorat. ideo hec scia de vl'ibus vtilis ē ad cognitōem p̄dicamētoꝝ enūciationis ⁊ argumētatōnis q̄tum ad eius spēs Valet etiam ad assignandū diffinitōes q̄ fiunt ex genere ⁊ dr̄ia. vel ex genere ⁊ ꝓprio. et ad cognoscendū diuisiōes gn̄is in suas species. vel subiecti in accidētia. Et isti sunt fines extrinseci huius scie. Sed eius finis intrinsecus est ꝓfecta cognitio vl'ium q̄tuz ad rationem vl'is. Et p hoc pz causa materialis ⁊ finalis huius tractatus. formalis ⁊ efficiens eodem mō sunt assignande sicut dictum ē in p̄mo tractatu.

Tertio sciendū est. q̄ hic primo determinat̄ de vl'i in cōi. deinde in spāli q̄tū ad ꝓtes eius. Et ad cognoscendū ei⁹ diffinitionē autor p̄mittit diuisionē p̄dicabilis i cōi q̄ diuiditur in p̄dicabile ꝓprie sumptū quod p̄dicatur de multis vniuoce. ⁊ in predicabile cōiter sumptū q̄ p̄dicat̄ de vno solo vniuoce siue de multis eq̄uoce. ⁊ p hoc facile ē dare rationē huius diuisionis. ⁊ de vl'i ꝓprie dicto solū ē hic ad ꝓpositum. non aūt de vl'i cōmuniter sumpto.

Quarto sciendum est q̄ p̄dicabile ⁊ vl'e ꝓprie sūptū idē sunt ꝑm rē. qz ē eadē nat̄a cōis realit̄ q̄ dr̄ vl'is ⁊ p̄dicabil'. tn̄ dr̄nt

rōne.qz ꝺz vl'e inq̄ptum aptū natū ē eē i multis.ꝺz em̄ vl'e q̄si vnū versum in multis. Sz p̄dicabile put aptū natū ē p̄dicari de plumbꝰ Et p hoc habent diffinitiones vl'is ⁊ p̄dicabilis. Vl'e em̄ ē qꝺ ē aptū natū eē in multis. ⁊ p̄dicabile ē qꝺ est aptū natū p̄dicari ꝺ multis.Et qz esse i multis naturalit̄ p̄cedit dici ꝺ multꝫ.ideo rō vl'is p̄cedit rationē p̄dicabilis.⁊ sic ipm vl'e se habet vt subiectum. p̄dicabile vo vt passio eiꝰ.⁊ p hoc pz q̄d sit vl'e ⁊ q̄d p̄dicabile. ⁊ quomō int̄ se ꝓueniāt ⁊ differant.

¶ Sed contra p̄dicta arguit̄ ꝓmo sic. Predicabile ꝑpe sumptū continetur sub p̄dicabili communit̄ sūpto.igit̄ illa membra p̄dicte diuisionis coincidūt ⁊ non opponunt̄. ¶ Secundo sic. Dis passio realit̄ differt a suo subiecto.predicabile ē passio vl'is. igit̄ differt ab eo ꝑm rem. Maiorꝫ pz.qz idez non p̄t demōstrari de seipo:cū nō ḣeat causam inḣerētie ad seipm.ꝫ passio p̄t demonstrari de suo subiecto.igit̄ differt ab eo ꝑm rē ¶ Tertio sic. Quecūq; sunt eadē realit̄ ḣnt eandem diffinitōem.qz diffinitio explicat eē ⁊ eētiā rei.ḡ si vl'e ⁊ p̄dicabile sint idez ꝑm rem:rōnes eoꝝ nō differūt. ¶ Quarto sic. Sol ē p̄dicabile ⁊ tn̄ non p̄dicat̄ de plumbo. nec etiā luna.ḡ diffinitio p̄dicabil̄ ē insufficiens ¶ Quinto sic. Deus ē quoddā vl'e:cuz sit cā vniūsalissima:⁊ tn̄ nō ē aptus natꝰ esse in multis.ḡ male ponit̄ diffinitio vl'is.

¶ Ad argumenta ante oppo. Ad p̄mum ꝺz q̄ si p̄sideret̄ p̄dicabile ꝑpe sumptum ⁊ p̄dicabile cōiter sumptū ꝑm illud qꝺ sunt nō opponūt̄ ꝫ vnū sub alio cōtinet̄. ꝫ si p̄sideret̄ q̄tum ad rōnes cōis ⁊ ꝓpꝛ̄ vt sūt mēbra huiꝰ diuisionis ḣnt oppositōnem.Et lz p̄dicabile cōiter sumptū ꝓuertat̄ cū diuiso q̄tū ad suppōsita: nō tn̄ q̄tū ad modos sue acceptōnis. ¶ Ad secundū ꝺz q̄ lz ois passio extrinseca realiter differat a suo subiecto: non tn̄ intrinseca.⁊ lz idem ꝑm rē ⁊ rationem sil̄ non possit de seipo demōstrari:tn̄ idez ꝑm rem differēs ꝑm rōnem p̄t demōstrari de se ipso.quomodo sunt vl'e ⁊ p̄dicabile. ¶ Ad tertiū ꝺz q̄ lz ea q̄ sunt eadē realiter ḣabeāt eandē diffinitōem q̄dditatiuā.p̄nt tamē ḣre diuersas rōnes descriptiuas ꝑm diuersos modos essendi eiusdē rei.⁊ sic ē de vl'i ⁊ p̄dicabili. ¶ Ad quartum ꝺz q̄ lz sol non p̄dicetur actu de multis . nec sit actu in multis ꝓpter repugnantiam sue materie que tota actuata est ꝑ vnam formam.tn̄ predicatur de multis ꝑm aptitudinem sue forme que de se cōmunicabilis est. ¶ Ad q̄ntum dicitur q̄ deus est vl'e in causando ⁊ non in p̄dicādo de quo datur diffinitio.

¶ Predicabile autem ꝑpe sumptum siue vniuersale diuidit̄ per genus. speciem. differētiā. proprium ⁊ accidens. ⁊ solū de ḣijs hic intēdimus.

¶ Postq̄ autor diffiniuit vniuersale ⁊ p̄dicabile ꝑpe sumptum.ḣic ꝓnter ponit diuisionem vniuersalis seu p̄dicabilis dicens.q̄ predicabile diuiditur in genus.spēm.dr̄iam.ꝓpm. ⁊ accidens.que diuisio ꝓbat̄ ꝑ sufficientiaz, q̄a oīe predicabile p̄dicatur in quid vel i q̄le. Si in quid:ḣoc est dupliciter. vel in quid de pluribus differentibus numero . ⁊ sic est species.vel in quid differentibus spē: ⁊ sic ē genus. Si in quale ḣoc ē duplr. vel in quale essentiale:⁊ sic ē differentia. vel accidentale. ⁊ ḣoc dupliciter.vel in quale cōuertibile ⁊ sic est ꝓꝑm.vel nō cōuertibile.⁊ sic est accidēs Et istorum etiam faciliter daretur sufficientia ꝑm q̄ considerantur in ratōne vniuersalis accipiendo diuersas ratōes ipoꝝ vl'ium.

¶ Pro quo ꝓmo sciendū est q̄ vniuersale ꝑm suum esse diuiditur.scz in vniuersale in re.ante rem.⁊ post rem. Et anterē adhuc dupliciter.scz ante rem natura ⁊ tempore simul.⁊ ante rem natura tn̄. Unde vniuersale ante rem natura ⁊ tempe simul est natura cōmunis accepta ꝑm esse quod ḣabet i intellectu prime cause vel in causis secundis i quo etiam natura ⁊ tempe p̄cessit p̄ductionem singularium. Sed vniuersale ante rem natura tn̄ est eadē natura cōmunis cōsiderata ꝑm se ⁊ q̄tum ad sua principia eētialia sine respectu ad sua singularia que ipa naturaliter p̄cedit tanq̄ principium formale ipoꝝ:licet non ḣabeat suuz esse extra singularia. Sed vniuersale in re est natura communis accepta ꝑm esse quod ḣabet i suis inꝺiuiduis quibus dat esse ⁊ rōnem tāq̄ principium intrinsecum ⁊ essentiale ipoꝝ. Sz vniuersale post rem ē eadē natura cōmunis accepta ꝑm esse quod ḣabet in intellectu nr̄o ꝑ

cum

quem abstrahit a suis singularib⁹. ⁊ illo mō vl'e qñcz ꝺr intentio.qr mediante ipo intellectus tendit in cognitōem rei ad extra.vñ intentio ꝺr cōceptus rei.

¶ Secundo sciēdum ē. ꝙ triplex est intētio.s.pma ⁊ secūda. ꝓma intētio est ꝯceptus pmanus quē habemus de re. ⁊ secunda intentio ē secūdarius cōceptus quem intellectus facit de re iam cognita in pma intentione. vt cum intellectus cōcipit naturam aialis fm se:ibi ē pma intentio. ⁊ significatur iste conceptus hoc noie pme intentōis aial. Sed cū intellectus cōcipit illā eandē eēntiam p respectum ad multa inferiora in qbus est:ibi ē secūda intētio ⁊ significat hoc noie secūde intentōis.s. vniuersale.quia hoc modo concipit ipam táꝯ vnū versum in multis: ⁊ pcipit vniuersalitatem illius nature cōmunis.quia cognoscit eam per respectū ad multa. Et cum cognoscit illam naturā eē cōmunem ad multas species:sibi attribuit generalitatem que significatur hoc nomīe genus. ⁊ similiter ꝺaretur exemplus de alijs quattuor predicabilibus.

¶ Tertio sciendū est. ꝙ in presēti diuisione non diuiditur vniuersale p re aliq̄ subiecta intentōni vniuersalis:ꝫ pro ipa communi intentōne. Et quia talis intetio cōmunis non significat aliquā vnam naturā. ideo non pōt habere aliquā vnam diffinitōz simpliciter:cum vnitas diffinitionis p̄supponat vnitatem diffinit. ideo nō dicit vniuoce ꝺ qn qꝫ p̄dicabilibus.quia nihil ē vnum realit qꝺ sit vniuocū ad quinqꝫ p̄dicabilia que dicunt res diuersoz generum. ⁊ etiā intētio vniuersalis non dicit eēntiam rei fm se nec quidditatem eius:ꝫ formaliter importat respectum superadditū eēntie vt visum ē. iō nō pōt p̄dicari in qd de quinqꝫ p̄dicabilib⁹.quare nō ē genus ad qnqꝫ p̄dicabilia.

¶ Quarto sciēdum est ꝙ vniuersale dicitur de istis qnqꝫ vlibus analogice.i. fm pus ⁊ posterius.cuius rō est.qr vniuersale debet eē vnum in multis.ꝫ vnū non potest eē in multis nisi p diuisionē eius. sed diuisio primo cōuenit generi quod diuiditur p differentias formaliter. Et quia genus constituit speīm cum differētia. iō dat sibi diuisibilitatē ipa tm diuidit solū diuisiōe materiali p sua individua. Et quia ꝺria est in specie :⁊ etiam ꝓpium.ideo vtrūqꝫ diuidit p diuisionē spēi. ⁊ p ipam habet eē in multis.⁊ similiter accidēs cōe qꝺ diuiditur diuisione speciei vel generis p diuersa individua habet eē in multis. Et sic eē in multis pmo cōuenit generi.secundo speciei.⁊ tertio p spēm conuenit ꝺrie.ꝓpo.⁊ accidenti.ideo vniuersale p ista quinqꝫ diuiditur diuisione analogi in sua analogata: et nō gnis in suas spēs.

¶ Sed cōtra p̄dicta arguit ſphs mo sic. Ens est p̄dicabile:cum p̄dicet ꝺ multis:⁊ tm non cōtinetur sub aliquo istoz qnqꝫ vniuersaliū.ergo diuisio nulla. ¶ Secundo sic. Vl'e quod hic diuiditur ē aliqꝺ vniuersale:cum sibi cōueniat diffinitio vniuersalis pus posita. ⁊ tamē non continetur sub aliquo istoz mēbroz diuisiōis.igitur. ¶ Tertio sic. Predicabile ⁊ p̄dicamētum sunt idem.ꝫ decem sunt p̄dicamēta.igitur decē sunt p̄dicabilia.igitur. ¶ Quarto sic.genus vere p̄dicatur de spē.ḡ genus ⁊ spēs nō opponūtur inter se.igitur ista diuisio nō ꝺatur p mēbra opposita ¶ Quinto sic.qualitas ē accidēs ⁊ ē etiā genus:cum sit vnū p̄dicamētum.igitur gen⁹ ⁊ accidēs q̄ sunt mēbra huius diuisiōis coincidunt.igitur diuisio non ē bona.

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad p̄mū ꝺicitur ꝙ ens ñ p̄dicatur táꝯ aliqꝺ vnuz de multis.quia non p̄dicatur vniuoce. iō nō est vniuersale nec p̄dicabile ꝓpe sumptuz:lz sit p̄dicabile cōmuniter sumptum qr eq̄uoce p̄dicatur de multis . ⁊ hic solum diuiditur p̄dicabile ꝓpe sumptum. ¶ Ad secundū ꝺr ꝙ vniuersale quod hic diuidit nō dic aliquā vnam naturaz que sit in multis. ideo non est aliquod vniuersale ꝫ est vna intētio cōis ꝺiecta analogice de quinqꝫ p̄dicabilibus. ⁊ diffinitio vniuersalis nō cōuenit sibi equaliter p omībus suis suppositis:ꝫ solum sibi cōuenit táꝯ cōi analogo fm pus ⁊ posterius. nec ꝺatur ista diffinitio p ista intentiōe fm se. sed p re subiecta intentōni. ¶ Ad tertiū ꝺicitur ꝙ lz idē sit realiter p̄dicabile ⁊ p̄dicamētum:hoc tm est diuersis rōnibus. quia ꝺicitur p̄dicabile inq̄ntum pōt p̄dicari de plurib⁹. ⁊ p̄dicamentum inq̄ntum meritur ⁊ colligit omnia p̄dicabilia eiusdem coordinatōnis. sicut ē genus generalissimum . vel ipa tota coordinatio ꝺicibiliū eiusdē generis. Aliter em̄ distinguitur p̄dicabile. p̄dicamētū. ⁊ p̄dicatum. Nam

p̄dicabilia distinguunt̄ p suos modos p̄dicā di de suis subicibilibus. ⁊ p̄dicamēta ꝑm diu sos modos p̄dicādi de ꝓma suba ꝑm q̄ p̄di cat̄ vnuoce ⁊ denoiatiue. ⁊ p̄dicata ꝑm diu sos modos inḣerēdi suis subiectis. s. cēntiali ter vel accidētaliter. ꝯ nō oporteret tot cē p̄dica bilia quot sunt p̄dicamēta vl̄ p̄dicata. ¶ Ad q̄rū dr q̄ si genus ⁊ spēs ꝓsiderent̄ materia liter q̄tū ad id q̄ sunt genus p̄dicat̄ de spē ⁊ sic nō opponunt. ß si ꝓsiderent̄ q̄tū ad intēcōes gñis ⁊ spēi opponunt̄. q: genus dic̄ respectū ad diuīsas spēs. ⁊ spēs ad suū genus qꝫ ipa specificat ⁊ determinat. ¶ Ad q̄ntū dr q̄ qli tas p respectū ad subaz dr accidēs. ⁊ p respe ctū ad sua inferiora dr genus. ꝯ nō ē idē for malit̄ q̄ dr genus ⁊ accidens ß materialit̄ tm ⁊ ꝑm diuersas formas respectuas sibi attri buunt̄ ille diuerse intentōes.

¶ Genus dr triplicit̄. ¶ Primo modo dr genus vt ē collectio multoꝝ quodā modo se ḣabentium ad inuicez ⁊ ad vnum p̄ncipium. vt collec tio eorum q̄ sunt de eadem parē tela ⁊ descendunt ab vno auo. vt romani a romulo. Secundo modo dr genus quod est p̄ncipi um vniuscuiusq̄ generatōis vt pater vel patria. Tertio modo dr genus cui supponit̄ species. ⁊ ḣoc vltimo mō sumit̄ ḣic ⁊ dif finit̄ sic vt patebit infra

¶ Postq̄ determinatū ē de vli in cōi tā diffi nitiue q̄ diuisiue. ꝫ ꝑr in spāli determinat de quolibet quinq; p̄dicabiliuꝫ. ⁊ quia genus species ⁊ differentia p̄dicant̄ cēntialiter. ꝯ ꝓus de ipis determinat̄ q̄ de alijs q̄ p̄dicant̄ accidentaliter. ⁊ ꝓus de gñe ⁊ spē q̄ p̄dicant̄ in q̄d. q̄ de differentia q̄ p̄dicat̄ in quale. ¶ Il lud enī qꝫ p̄dicat̄ in quid importat cēntiam rei p modū substātie. ⁊ quod p̄dicat̄ in quale importat cēntiam p modum accidentis id ē sub mō qualitatis. ⁊ q: genus ē in mlt̄is spē bus: spēs vo in multis individuis. ꝯ genus ē verius vl̄e q̄ spēs. quare auto: ꝓus determi nat de gñe q̄ de spē. ꝓmo ponēs eius accep tiones ad eliciendū membrū de quo est sibi ad ꝓpositum.

¶ Ubi primo sciendum ē. q̄ tres sunt acceptōes gñis. ¶ Ā ꝓmo mō acapit̄ ge nus vt est collectio multoꝝ quodāmō se ḣa bentium ad se inuicem ⁊ ad vnum p̄ncipium vt est collectio multoꝝ eiusdem cognatōis vel ꝓgenie. vt tota ꝓgenies romanoꝝ q̄ de scendit a romulo dicitur vnum genus ⁊ ꝫ mō genus idem est q̄ ꝓgenies. ¶ Secundo mō dr genus qꝫ est p̄ncipium alicuius generatōis vt primus pater vel genitor ꝓgenici dicit̄ ge nus respectu filiorum p ḣoc. s. q̄ ab eo trans mittitur semen vnde illi generantur. ¶ Tria lo cus est p̄ncipium generationis: p ḣoc q̄ in eo est virtus generatiua ⁊ conseruatiua loca ti ratione cuius homines nati in eodem loco conueniunt in colore vel in complexione vel in aliquo alio ꝓpter vnitatem virtutis gñati ue loci q̄ coadiuuat ꝫtutem gñatiuam patris ⁊ inde locus dicitur genus. ¶ Tertio mō dicit̄ genus id cui supponitur species. ⁊ illo mō ē genus logycum. ⁊ alij modi sunt modi dicti in ciuilibus.

¶ Secundo sciendū est q̄ ḣic spe cialiter est determinandū de gñe logyco ⁊ nō de alijs acceptōibus gñis. ¶ Et q: genus logy cū sumptū est p similitudinem a gñe dicto in ciuilibus. ꝯ ḣic enumerantur iste due ꝓme acceptiones ad quarum similitudinē dr ge nus logycū vt p illas acceptōes ḣabeat̄ cog nitio de gñe logyco. ⁊ q: ꝫ nō enūerant̄ oīs acceptōes generis. ß solū ille ad quaꝝ silitu dinem dr genus logycum. ꝯ ꝫ nulla fit men tio de genere femineo masculino actiuo passi uo ⁊ neutro. q: ad silitudinē eoꝝ nō sumit̄ ge nus logycū. ꝛ forsan ḣabeat aliquā similitu dinem cum ipis.

¶ Tertio sciendū est q̄ genus lo gycū ḣz aliq̄lit̄ conuenīā ⁊ diaz cū gñe pri mo mō dicto. conuenit enī in ꝫ q: sic̄ genus ꝓ mo mō dictū dic̄ collectōez multoꝝ ad se in uicē. ita genus logycū dic̄ collectōez multaꝝ spēꝝ q̄ sub eo ꝓtinent̄. ¶ Sz sic differūt. q: tal collectio ē totū integrale respectu collectoꝝ in ipa. ß genus logycū est totū vl̄e respectu specieꝝ ⁊ nō totū integrale.

¶ Quarto sciēdū est. q̄ genus lo gycum ⁊ genus secundo modo dictum conue niunt etiam ⁊ differunt. ¶ Conueniunt quidem

quia sicut genus secundo mō dictū ē ꝓncipiū suoꝝ gñatoꝝ. sic etiā genus logycū ē ꝓncipiū formale suaꝝ spēꝝ. ⁊ sicut genus secūdo mō dictū trāffundit virtutē gñatiuā ⁊ semē ꝓpagationis ꝑ sua gñata. sic etiā genus logycū multiplicat suā essentiā ꝑ suas spēs. Dz differūt qz genus secundo mō dictum non est totū ꝑ essentiam in quolibet generatoꝝ. ideo de ipis non ꝓdicatur nomine ⁊ ratione. ꝫ genus logycum est totum per essentiam in qualibet specie eius. ideo de ipis ꝓdicatur vniuoce. Unde patet ꝙ secūda acceptio gñis maiorē hz conuenientiam cum genere logyco ꝙ ꝓma. ideo sibi iuxta ponit tanꝙ magis ꝓximēs ad ꝓpositū ꝙ ꝓma. ⁊ ꝑ hoc patēt acceptiones gñis ⁊ ordo ipaꝝ.

¶ Sed ꝺ ꝓdicta arguit Prio sic.

Omne genus est vniuocū. igit nō est equiuocum. igit nō sunt tres acceptiones gñis.

¶ Secundo sic. Genus sp dicit aliquid vnum: ꝫ collectio multoꝝ eiusdē ꝑgenies non est aliquid vnum. ergo non debet dici genus

¶ Tertio sic. Genus est vnum vle. ꝫ ꝓncipium generationis. vt pater vel locus est vnum singulare. igitur nō debet dici genus. ¶ Quarto sic. Omne qd ē genus ē gñans vel genitū qz genus ꝺz a gigno gignis. vl ꝺ gignoz. ris. ꝫ patria vel locus nō est generans vel genitus. ergo nō est genus. ¶ Quinto sic. Gen⁹ ⁊ spēs idem sunt. qz dicunt eandē essentiam: ꝫ idē nō ponit sub seipo. igit genus nō ē cui supponit species

¶ Ad argumēta anteoppo. Ad ꝑmum ꝺz ꝙ genus logycū captū ꝑ re subiecta intentioni sp est vniuocū. tn intētio generis in cōi bn ꝺz equiuoce de gñe ciuili ⁊ logico.

¶ Ad secundum ꝺz ꝙ collectio multoꝝ eiusdē ꝑplis nō est aliquid vnum in numero. tamen ē aliquid vnum ꝓpter vnitatem ꝓncipij materialis qꝺ est semen ꝓpagationis multiplicatum in tota ꝑgenie a quo existentes in illa ꝑ genie habent affinitatē inter se ⁊ ad suum ꝓncipium. ¶ Ad tertium ꝺz ꝙ lz genus logycū sp sit vle nō tamē genus dictum in ciuilibus. ꝫ est qñꝙ singulare sicut pater generans aliquam ꝓlem. ¶ Ad quartum ꝺz ꝙ lz locus non sit generans principale: tamen coadiuuat virtutem principalis agentis ratione virtutis diffuse in loca a corpibus celestibus

¶ Ad quintū ꝺz ꝙ lz genus ⁊ spēs dicāt eandē essentiā nō tn sub eodē mō essendi. ꝫ sub diuisis. qz genus dicit eā sub esse ꝓfuso ⁊ cōi. species vero sub esse determinato ꝑ differentiā. ideo genus ratione sue cōmunitatis bn ponitur supra speciem.

¶ Genus est quod ꝓdicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quid. vt animal ꝓdicat de homine ⁊ equo quoniā specie differunt.

¶ Posꝙ autoꝝ posuit tres acceptiones gñis. b ꝓsr determinat de tertia. s. de gñe logyco ꝺ quo solū est b ad ꝓpositū ipm ꝓmo in rone ꝓdicabilis diffiniēs sic. Genus ē qꝺ ꝓdicatur de pluribus differētibus specie in eo qꝺ qꝺ. In q diffinitōe subintelligit vle loco gñis ꝑ b relatiuū qꝺ dās intelligere suū aīcedēs. s. vle. Deinde ponit ꝓdicat in qd ad ꝺnaz differētie ꝓpriaꝝ ⁊ accidētis q ꝓdicant in quale. Deinde ponit de pluribus differēbus spē. ad ꝺnaz spēi q ꝓdicat solū de pluribus differentibus nūero. ⁊ ꝑ hoc etiā pōt genus distingui ab individuo. ꝫ potius distinguit ab eo ꝙ ꝓmā ptē diffinitōis in qua subintelligitur vniuersale.

¶ Pro quo sciēdum ē ꝓmo. ꝙ nomē genus secūde intētionis ⁊ in ꝓsua significatione duo repñtat. Primū est natura cōis pluribus spēbus q ꝺz res subiecta eius. Secundū ē respectus nature cōis ad diuersas spēs qui ꝺz gñalitas ⁊ ꝓceptus illius gñalitatis ē intētio gñis. Primū est materiale in gñe. ⁊ se hz vt suba cui nomē gñis attribuit. Secūdū vo ē formale ⁊ hz se vt qualitas a qua nomē generis imponit. ideo genus formaliter inꝓtū genus ē dicit talem respectū gñalitatis. et qz talis respectus nō est actualiter in rebus. ꝫ solū in intellectu q abstrahit talē naturam a pluribus spēbus ⁊ ipam postea ad eas ꝓpat ideo talis intentio habet fundamentum in re ⁊ complementum in intellectu. Ex dictis pz ratio quare genus quandoqꝫ supponitur pro illa natura cōmuni. vt dicendo genus ꝓdicatur in quid. qñꝙ vero ꝑ intentione gñalitatis. vt dicendo genus est secunda intētio. In hac autem diffinitione diffinitur genus sub intentione cōi ꝑ ipa re subiecta cui ꝓuenit ꝓdicari in quid.

¶ Secūdo sciendū ē. ꝙ ꝓdicari dupl'r capit. Uno mō gñaliť vt ꝙꝓhēdit ꝓdicari vere vel falſe affirmatiue vl' negatiue. Alio mō ſpāliť ꝑ ꝑdicatōe vera ⁊ affirmatia ⁊ ꝟ ſumiť ꝑdicari ſpāliť ⁊ nō gñaliť. q; mdiui duū ꝓt ꝑdicari in q̄d negatiue vel falſe ꝺ plurbus differētibus ſpē. ſ ꝟ nō ē ꝑdicari ſimpliciter. Et dic ꝟ vbū ꝑdicať aptitudinē ⁊ nō actū ſic in alijs diffinitōibus vſiū. Et ad hoc ꝙ aliq̄d ꝑdiceť req̄runť tres ꝙditōes. Prima ꝙ ſit forma. ideo materia nō ꝓt ꝑdicari de toto ꝙpoſito. Secūda ꝙ ſit forma totius. ideo forma prius nō ē ꝑdicabilis. vt hec nō ē vera. hō eſt aīa rōnalis. Tertia eſt ꝙ illa forma deſignetur ꝑ modum totius. ideo forma deſignata in abſtracto ꝑ modum partis nō ē ꝑdicabilis. vt hec nō eſt vera. fortes eſt hūanitas. ſ iſta fortes eſt hō. quia hō ibi teneť ꝑ modū totius.

¶ Tertio sciēdum ē. ꝙ illud predicatur in q̄d qđ importat formam eſſentialē rei ꝑ modū ꝑ ſe ſtantis ⁊ nō ꝑſupponit aliq̄d ante ſe ꝙ tale fiat ⁊ determinet. ⁊ quia genus importat eſſentiam ſpeciei ꝑ modū ꝑ ſe ſtantis ⁊ non ſub mō adiacentis alteri. quia nō ꝑſupponit aliquid ante ſe ꝙ determinet ſic facit differentia. ideo genus ꝑdicatur in quid. Aliquid tamen pōt tripliciter dicere q̄d ſiue eſſentia rei. Uno mō ſm rem ⁊ modum ſimł, ſicut genera ⁊ ſpecies de genere ſubſtantie. Alio mō ſm rem tm̄ ſicut ōnia ſubſtantialis que dicit quid tm̄ ſm rem ꝑ modum qualitatis. Tertio mō ſm modum tm̄. vt gña ⁊ ſpecies accidentium.

¶ Quarto sciēdum ē. ꝙ genus in ſua potentia ꝟ ōnias oppoſitas ꝑ quas diuiditur. ſ quelibet differentia ꝓſtituit vnā ſpēm ſub gñe. ideo genus ſub ſe ꝓtinet ſpecies oppoſitas ⁊ diſtinctas in q̄bus ē eſſentialiť. ꝺo ꝑdicať de differētibus ſpē. ⁊ ꝑ hoc ꝓꝟ intellectus diffinitōis.

¶ Sed contra ꝑdicta arguiť ſꝓi mo ſic. Omnis diffinitio ꝺꝟ notificare naturā diffiniti. ſ in iſta ponitur illud nomen infinitū qđ nihil pōt notificare eo ꝙ eſt infinitū ⁊ ignotum. igitur diffinitio mala eſt. ¶ Secundo ſic. Omne ꝓdicabile dicit formam totius. ſ genus non dicit formam totius ſ ſe habet ꝑ modum ꝑtis materialis ad ipam. ⁊ ōniam ꝑ modum formę. igiť male ꝺꝟ ꝙ genus ꝑdicať de ſpecie. ¶ Tertio ſic. Omne quod ꝑdicať dicit totum eſſe illius de quo ꝑdicať. genus autem non dicit totum eſſe ſpeciei cum nō dicat eſſe datum ſpeciei ꝑ differentiam. igiť nō ꝑdicatur de ſpecie. ¶ Quarto ſic. Omis forma qualificans aliquid dicit quale ⁊ ꝑdicať in quale: ſ genus dicit formam qualificantē aliquid cuꝫ omnis forma qualificet materiaꝫ ſuam. ergo genus ꝑdicatur in quale ⁊ non in quid. ¶ Quinto ſic. Quecūq; ꝙueniūt in aliquo indiuiſibili ſm eſſentiam ſunt idem eſſentialiter ⁊ in ſpecie. ſ quecunq; ponuntur ſub genere ꝙueniūt in vno indiuiſibili ꝑ eſſentiā. q; genus ē indiuiſibile ſm eſſentiā. igiť illa q̄ ſunt ſub gñe ꝙueniūt in ſpē ⁊ ſunt idem eſſentialiter. igiť genus nō ꝑdicať de pluribus differentibus ſpecie:

¶ Ad argumēta añ oppo. Ad primum ꝺꝟ ꝙ licet hoc ꝓnomen qđ de ſe ſit infinitum. tm̄ in illa diffinitōe capiť finite ⁊ finitatur ꝑ ea que ſibi adduntur ⁊ ꝑ ſuum antecedens. ideo poteſt notificare diffinitū. ¶ Ad ſecundum ꝺꝟ ꝙ ſi conſideretur genus vt contractum eſt ad ſpēm ꝑ ōniam bene ꝟ modū ꝑtis materialis ⁊ ſpecies modum totius. ſ ſi conſideretur in communi vt ſub ſe ꝓtinet multas ſpecies ſe habet ꝑ modum totius ⁊ ē totum vl' reſpectu ſpeciei. ideo hoc mō poteſt de ſpecie ꝑdicari. ¶ Ad tertium ꝺꝟ ꝙ ſpecies habet duplex eſſe. ſ. confuſum quod habet in genere in quo ꝙuenit cum alijs ſpeciebus. ⁊ eſſe diſtinctum quod habet ꝑ differentiam in quo differt ab illis ſpēbus. ⁊ ꝟ genus non dicat totum eſſe diſtinctum ſpeciei tm̄ dicit totū eſſe ꝙfuſum eius. ¶ Ad quartum ꝺꝟ ꝙ ꝟ forma qualificans aliud deſignata ꝑ modū adiacentis alteri ⁊ qualificantis alterꝫ dicat quale ⁊ ꝑdicať in quale. tm̄ forma eſſentialis deſignata per modum per ſe ſtantis non dicit q̄le ſed ſolum predicatur in quid. quia non capitur ſub illo reſpectu quo qualificat aliud: ſ ab eo abſtrahitur. modo ſic eſt de gñe vt prius patuit. ¶ Ad quintum dicitur ꝙ omnia cōtenta ſub genere conueniunt potentialiter in vno indiuiſibili ſm eſſentiam. non tamen actualiter. ideo non oportet ꝙ inter ſe conueniant eſſentialiter ⁊ ſpecifice. ideo genus nō ſolum ꝑdicať de differētibus ſpecie. ſ etiam de conuenientibus.

AD cognoscendum hoc membrū d differētibus specie oportet scire quot modis dr differēs. vnde tot modis dr differens quot modis dr idem. Idem autem dr triplicit. scz idez genere. idem specie. idē numero. Eadem genere sunt q cunqz sub eodem genere continentur. vt homo t asinus sub animali. Eadem specie sunt q cunqz sub eadem spē ptinentur. vt sortes t plato sub hoie. Idē numero dr quadrupliciter. s. idē nomine. idem diffinitōne. idem ppio. t idē accidēte. Eadē nomine sunt quoz res ē vna. noie vero plura. vt marcus tulī. Eadem diffinitōe sunt quoz vnum est diffinitio alterius. vt aial rōnale mortale est diffinitio hois. Eadē ppio sunt quoz vnū est ppium alterius. vt hō t risibile Eadem accidente sunt quoruz vnū est accidēs alterius. vt sortes t albedo q ē in ipo. Similit differens dr tripliciter. s. genere specie t numero. Differētia genere sunt q sub diuersis generibus ptinent. vt hō sub aiali. et arbor sub plāta. Differētia spē sunt q cūqz sub diuersis specieb' ptinent. vt homo t asinus sub aiali. Differentia numero sunt que faciūt diuersum numerū. vt sortes t plato.

Postq̄ auto: posuit diffinitōez gn̄is. h ꝓm declarat aliq̄s ptes ei⁹. t ꝓmo illā ptē differēnibus spē. t q: ꝓuatio cogn̄scit p suū hītū t differēs se hz p modū ꝓuatōis respectu eiusdē. iō ad cognscēdū modos differēt] auto: notificat modos eiusdem. q: tot mōis dr differens quot mōis dr idē. Nā quot mōis dr vnū oppositoꝝ tot mōis dr reliquū. Etiā eadem forma ē cā ydēptitat] int illa q̄ conuenūt t cā diūsitatis ab aliis. nā p eandē formā hz res ydēptitatē in se t diuersitatē ab aliis. iō ꝓmo videndum est de mōis eiusdē.

Pro quo sciendum est primo q̄ idē dr tripl'r. idē gn̄e. idē spē. idē nūero. pz p sufficiēnā. q: ois ydēptitas t vnitas sumit a forma. vl' igit sumit a forma incōicabili. t sic ē idē nūero. vl' cōicabili t b dupl'r. vl' sumit a forma ꝓpleta t determiata. t sic ē idē spē. vl' incōpleta. t sic ē idē gn̄e. Et int istos modos eadē nūero hn̄t maiorē vnitatē q̄ eadē gn̄e vl' spē. q: hn̄t maiorē idiuisionē. iō ille ē pfectior modus ydēptitatis. b āt nō ponit idem fm analogiā. q: illa n̄ ē ydēptitas simpl'r nec sumit ab aliq̄ forma vna. t b solū enūerant mōi ydēptitat] q̄ sumunt ab aliqua ydemptitate forme.

Secundo sciendū est q̄ eadem gn̄e sūt q̄ sub eodē gn̄e ꝓtinēt. t p oppositū dr̄ia gn̄e q̄ sub diūsis gn̄ib' ꝓtinēt. Et hz gn̄a gn̄alissima q̄nqz dicāt dr̄ia gn̄e. in mag] ꝓpe diūsa gn̄a dicunt q̄ dr̄ia gn̄e. differūt eni diūsa t dr̄ia. q: diūsa sunt q̄ in nullo vnuoco cōuenūt. dr̄ia vo q̄ in aliq̄ cōi conuenūt t in aliquo spāli differt qd̄ n̄ pueit gn̄ib' gn̄alissimis Hz eadē spē sūt q̄ ptinēt sub eisdē spēbus. t dr̄ia spē q̄ sub diūsis spēb' ptinēt. Et eadem nūero sūt q̄ nō faciūt diūsum nūez int se. vt sortes t hō. Et pueit tal' vnitas a forma t actuat materiā. t realit idē sunt vnitas nūeral' t indiuisio. s differt rōe. q: dr vnitas incōpositoz causat a forma q̄ vnit ptes materie. t indiuisio incōpositū pueit a materia q̄ reddit formā incōicabilē. Hz dr̄ia nūero sunt q̄ faciūt diūsum nūerū int se. vt sortes t plato. Et venit illa diūsitas originalit ex pte materie diūse ab agēte in diuersas ptes sub cōpositate. ꝓplectitue āt pueit a forma totius q̄ vanat fm esse in diuersas ptes materie ꝓpus diuise. t p hoc habetur quomodo species diuiditur diuisione materie. et quomodo indiuidua eiusdem speciei formaliter differunt.

Tertio sciendū est ꝙ idē nūero quadrupliciter dr. s. idem nomine. idē diffinitione. idem ppio. idem accidente. Quod patet p sufficientiam. quia quecunq; sunt eadem numero. vel sunt eadem essentialiter vel accidentaliter. Si pmum est duplicit. vl sunt eadē ꝟm rem ⁊ rōnem sic. ⁊ sic sunt eadē noie vel sunt eadē ꝟm essentiā tm ⁊ differunt rōne ⁊ sic sunt eadem diffinitōne in quibus diffinitio ꝟm naturam p̄cedit diffinitum. Si sunt eadem accidentaliter. hoc est dupliciter. vl sunt vnum accidentaliter accidēte ppio. ⁊ sic sūt eadem ppio. vel cōi. ⁊ sic sunt eadem accidente. ⁊ sicut habetur sufficientia modorum eiusdem. ita potest dari sufficientia modorum differētis. ⁊ etiā modor vnius q; vnū ⁊ idē realiter idē sunt.

Quarto sciendū ē ꝙ eadē nomine dicunt quor res ē vna noīa vo plura. ⁊ hoc mō oīa synonima dicunt eadē. Sz eadē diffinitōe dicunt quor vnū ē diffinitio alterius vel etiam de diffinitione. sicut species ē vna diffinitione cum individuo. ⁊ omne superius essentiale cū suo inferiori est idē. Eadez ppio sunt quor vnū est ppriū alterius. ⁊ eadē accidente sunt quor vnū est accidens alterius. ⁊ puenit hec vnitas formaliter ex pte forme accidētalis q̄ seipa inheret formaliter suo subiecto. effectiue vo ex pte sui subiecti. q̄ dat accidēti esse ⁊ vnitatē in gñe cāe efficientis materialis ⁊ finalis.

Sed cōtra p̄dicta arguit ꝑ primo sic. Celū ⁊ terra sub eodē gñe ponunt sez sub corpe. ⁊ tm nō sunt eadē gñe. q; corruptibile ⁊ incorruptibile differūt plus ꝙ genere g̃ male b diffiniunt eadē gñe. Secundo sic. Hō ⁊ asinus differūt specie: ⁊ tm nō ponunt sub diuersis spēbus. igit male diffiniunt dria specie. Tertio sic. Sortes ⁊ plato differūt nūero ⁊ tamen nō faciūt diuersum numerum inter se. ꝟ tm faciunt vnum numerum. s. binarium. g̃ male diffiniunt dria nūero. Quarto sic. Plura noia sunt dria noie. g̃ nō potest esse eadē noie quor res est vna. noie vo plura. Quinto sic. Ubi sunt diuerse forme ibi sunt diuersa esse. subiectū ⁊ accidens importāt diuersas formas. igit nō ht vnū esse nec sunt eadē nūero.

Ad argumenta añ oppo. Ad pmū dr ꝙ corruptibile ⁊ incorruptibile nunq̄ sunt eadē in gñe phisico qz ē materia eo ꝙ nō ht eiusdē rōnis materiā. tm bn pnt esse eadē gñe logyco de quo solū est b ad ppositū.

Ad secundū dr ꝙ hō ⁊ asinus nō sunt sub diuersis spēbus tm ht diuersas drias specifficas q̄bus differūt spē. ideo pnt dici drie spē. ꝟ magis ppie dicunt diuerse spēs. Ad tertiū dr ꝙ capiat nūerus ppie put ē multitudo ex vnitatibus aggregata. sic sortes ⁊ plato non faciūt diuersum numerū. ꝟ si capiat improprie p vnitate nūerali vel cōmuniter vt se extēdit ad numex ⁊ vnitatem sicut b capit. sic sortes ⁊ plato faciunt diuersum numex. i. diuersas vnitates numerales. Ad quartum dicit ꝙ licet diuersa nomina sint differentia ex parte vocis siue noīs noiantis. possunt tamen esse eadē ex parte rei noīe. ⁊ ꝓpter illā vnitatē dicunt eadē noie. Ad quintū dr ꝙ ly subiectū ⁊ accidens habeāt diuersa esse essentie. tm ht vnū solū esse existentie p qđ subiectū existit p se. accidens vo ex ꝓsequēti ad existētiā subiecti.

Illud vero p̄dicatur in quid qđ conuenienter respōdetur ad interrogationem factam p quid vt si queratur quid est homo. cōuenienter respondetur animal. ⁊ ideo animal predicat in qđ de homine. Aliter autem diffinit sic genus. genus est cui supponitur species.

Postq̄ auctor notificauit illud meby diffinitōis gñis. s. differētibus spē. b pñr notificat aliō meby. s. p̄dicari in qd dicēs ꝙ illud dr p̄dicari in qd qđ conuenient mdet ad qstionē factā p qd. Cuius rō ē. qz b interrogatiuum qd qrit de suba ⁊ qdditate rei. ⁊ qz interrogationi dr esse pportōnata rnsio. ideo ad illud interrogatiuū qd dr rnderi illud qđ dicit essentiaz ⁊ qdditatem rei. ideo quod conuenient respondet ad questionem factam p quid: dr p̄dicari in quid.

Circa quo pmo sciendū est ꝙ forma actus quidditas essentia ⁊ natura idem sunt ꝟm rem. ꝟ differunt rōnibus. qz essentia rei quinq; modis ꝓsideratur. Primo modo inq̄tum informat materiā vel totum compo-

sitū. ⁊ sic dr̄ forma. Secundo mō put actuat potentiam materie. ⁊ sic est actus. Tertio mō vt ē p̄ncipiū essendi. ⁊ sic dr̄ essentia. ē em̄ essentia id quo res hz esse. Quarto mō ꝯsiderat inq̄tū ē p̄ncipiū cognoscēdi rē. ⁊ sic dr̄ q̄d ditas q̄si dicēs q̄d ē res. q; res p formā eius ab intellectu cognoscit. ⁊ etiam q̄nq; dr̄ rō. quia est id quo ratio vel intellectus cognoscit ipam rem. Quinto modo consideratur inq̄tum est p̄ncipium operandi. ⁊ sic dicit natura ⁊ dicitur natura a nascor nasceris. quia ablea nascunt motus ⁊ op̄atōes compositi. vel q; est p̄ncipium nascentie rei. ⁊ p hoc patet quid sit quidditas rei ⁊ quid p̄dicatur in quid. q; illud quod importat quidditatē rei p modū substantie.

¶ Secundo sciendū est q̄ species genus dr̄ia ⁊ diffinitio importāt eandē essentiā realiter ꝫ sub diuersis mōis essendi. q; genus importat eam sub confuso esse determinabili p dr̄ias oppositas formaliter. Differēna vero importat eandem essentiam p modum formantis ⁊ qualificantis potentiā gñis. ⁊ b̄ q; determinat genus ad spēz. Spēs vo importat illam essentiam p modū formati ⁊ determinati implicite tamen. Sz diffinitio iporat eam p modū cōpleti ⁊ explicite. explicat em̄ ipaz a p̄ma potentia vsq; ad actuz vltimū p genus ⁊ dr̄iam speciei. ⁊ diffinitio p̄dicat in quid de specie tamen nō est vnum p̄dicabile tm̄ ꝫ complectit plura. Alia vo q; sunt incomplexa dicuntur p̄dicabilia. ⁊ quia a modis essendi sumuntur mōi p̄dicandi ⁊ nō ab essentia fm se. ⁊ō genus ⁊ species que important essentiā sub mō substātie p̄dicant in q̄d. nō aūt differentia que importat eam sub modo qualitatis.

¶ Tertio sciēdum est q̄ genus dupliciter ꝯsideratur. Uno mō sub rōe p̄dicabilis. ⁊ sic de ipo data est diffinitio p̄us posita. Alio mō sub ratione generis inq̄tum habet respectum ad plures species. ⁊ sic de ipo datur hec diffinitio genus est cui supponit species. Cuius ratio est. quia in ordine p̄dicabiliū cōmunius debet poni supra minus cōmune: cum possit de ipo p̄dicari vliter ⁊ non econuerso: ꝫ genus est cōmunius q̄ sit species. q; ad ꝫ q̄ sit genus requirit q̄ possit esse in plurib⁹ spēbus ⁊ q̄ sub eo sint plures spēs aptitudie ⁊ q; in ꝓpetuis sic̄ sunt vlia nō differūt esse ⁊ posse fm tp̄s. ⁊ō cum genus sit in potētia ad pl'es spēs etiā hz pl'es in actu. ⁊ hz genus fm totā suā essentiā possit saluari in vnica spē nō tm̄ fm totā eī⁹ potentiā. q; ptāte ꝓtinet omēs spēs sub se. ⁊ō sp manet cōmuni⁹ ⁊ spēs quenienter ponit sub eo.

¶ Quarto sciēdum ē q̄ sub genere aliquid dupliciter ponitur. Uno mō laterāliter vt differentia que a latere contrahit potem potestatis generis. ⁊ a latere concurrit ad ꝓstitutōez speciei tāq̄ determinās essentiam gñis ad spēz. Alio mō directe vt id quod importat essentiam generis p modū substantie. ⁊ sic spēs supponit generi etiā immediate ⁊ formaliter. q; p dr̄iaz genus determinat ad spēz. Indiuidua vo ponunt sub gñe mediante specie ⁊ materialiter. q; species diuidit'p indiuidua solū diuisione materiali ⁊ nō formali. ⁊ō quenienter dicitur q̄ genus est cui immediate directe ⁊ formaliter supponit species ⁊ non differentia vel indiuiduū ꝓpt̄ causas iā dictas.

¶ Sed contra p̄dicta arguit ꝓmo sic. Si querat quid est orō quenienter rn̄det q̄ est vox. ⁊ tamen vox nō p̄dicat de orōne in quid. cuz oratio non habeat quidditatem fm rem ⁊ simpliciter. m̄ habet quidditatem fm modum eo mō quo habet ee. cū quidditas nō sit aliud q̄ rei entitas vt notificatiua ipius. ⁊ō vox de oratione in quid p̄dicatur eo mō quo respondet ad interrogatōez cuius factā per quid. ¶ Ad secundum dicitur

ꝙ si de chymera ꝙrat ꝙd rei nō valet diffinitio. Sz si ꝙrat ꝙd nois bñ dat illa diffinitio. ⁊ ꝑt ꝑdican in ꝙd de chymera. vel etiam ꝑm modū ꝑdicat in ꝙd de ipa oñdēdo entitatem eius ꝑut ē ens rōis. ¶ Ad tertiū dz ꝙ lz vnī rei sit vnicū esse eētie ⁊ vnica diffinitio ꝙd ditatiua. mñ ꝑñt esse plēs mōi eēndi vel plura esse accidētalia ꝙ explicant ꝑ diffinitionē descriptiuā. iō vnius rei ꝑm plēs modos essendi ꝑñt esse plēs diffinitōes descriptiue. ⁊ sic ē de gñe in istis diffinitōibus. ¶ Ad ꝙrtū dz ꝙ dupler ē potēna. ꝙdā ē potētia subiectiua ꝙ ē potēna materie vel subiecti ꝑ quā ꝑt suscipe formā. Alia ē potēna formalis ꝙ ē aptitudo forme ad determinari ꝑ diūsas formas. et lz potēna subiectiua ponat sub actu nō tm potēna formalis. ꝑ ponit supza actū. ⁊ ꝑ mō genus ē potēna speciei. ¶ Ad quintum dz ꝙ si spēs capiat ꝑ re subiecta intētōi. sic ē posterior gñe. ꝑ si capiat ꝑ intentōe ꝑcreta rei adhuc dupliciter ꝑsiderat. Uno mō vt hz dependētiā ad suū genus qđ terminat ipaz. ⁊ sic adhuc est posterior. Alio mō vt ipa terminat respectū ⁊ dependentiā intentōis gñis. ⁊ sic est priōr genere cum terminās ꝑcedat terminatū ⁊ solū ꝑ mō capit in diffinitōne gñis postremo posita.

¶ Item genus diuiditur in genus generalissimum ⁊ genꝰ sub altemū. Genus generalissimū est supza qđ nō est aliud genus superueniens. Uel genus generalissimum est quod cum sit genus non potest esse species. Et diuiditur in decez generalissima que sunt decem ꝑdicamenta scz substantia. qualitas. quantitas relatio. actio. passio. situs habitus. vbi ⁊ quando. Hec autem decem dicuntur genera generalissima: quia nullum genus habent supza se. Et licet ens sit supza ipa tamen non dicitur de ipsis vniuoce sz equiuoce ideo nō est genus. Be his autem nichil ad presens dicetur sed in ꝑdicamentis. Genus subalternum est qđ cuz sit genus bene potest esse species vt animal est genus hominis ⁊ equi. ⁊ est spēs corporis animati.

¶ Postꝙ autoꝛ determinauit de gñe diffinitiue ponēdo duas diffinitōes eiꝰ. b ꝙñr determinat đ ipo diuisiue dicēs ꝙ genꝰ diuidit in genꝰ gñalissimū ⁊ subalternū. Cuiꝰ rō ē. qz oē genꝰ oꝛdinat in oꝛdie ꝑdicamēntali. vl ꝙ ē ꝑncipiū sui oꝛdinis qđ nō ponit sub alio. ⁊ sic ē genꝰ gñalissimū. vl suboꝛdinat alten. ⁊ sic ē genꝰ subalternū. ⁊ istoꝝ mēbroꝝ gñalissimū dz pfectius genꝰ ꝙ subalternū. Rō ē. qz rō gñis a generalitate sumit ⁊ cōitate sui ābitus. Sz genus gñalissimū hz maiorē gñalitatē ⁊ cōitatē ꝙ subalternū. qz plā sub se ꝑtinet. iō pfectius dz genꝰ ꝙre seqt ꝙ diuisio ꝑdicta ē diuisio analogi in sua analogata.

¶ Pro quo sciendum primo ꝙ genus gñalissimū ē qđ cū sit genꝰ nō potest eē spēs. Cuius rō ē. qz genus gñalissimū hz qđ sit genꝰ ⁊ qđ sit gñalissimū primū hz ꝑ respectū ad suas spēs qrū dz genus. ⁊ secundū hz ꝑ negatiōez ꝑprius gñis ꝙ sit gñalius ipo. ⁊ vtrūq; explicat in diffinitōe ꝑdicta. primū cuz dz qđ cū sit genus. secundū ꝑ ꝙ dz nō ꝑt esse spēs. qz si nō posset esse spēs nō hz aliqđ genꝰ cōmunꝰ ipo. iō alit sic ꝑprie diffinit. Gñalissimū est supza qđ nō est aliquod supzaueniens genus.

¶ Secūdo sciēdum est. ꝙ generalissimū dupl'r exponit. s. affirmatiue ⁊ negatiue negatiue sic. gñalissimū ē gñale ⁊ nichil est eo gñalius. ⁊ affirmatiue sic. gñalissimū ē qđ ē gñale ⁊ oī alio ē gñalius. qđ ꝑ dupl'r itelligi vl ꝙ oī alio gñalius sit simpl'r. vl oī alio de suo oꝛdine. vñ si expōat gñalissimū affirmatiue ⁊ intelligat ꝙ sit oī alio gñalius simpl'r. sic subalternū esset gñalissimū. ipa enī nō est oī alio gñaliꝛ. s. quantitate. ⁊ tunc quātitas nō esset genus gñalissimum. ⁊ sic oportet mī vnum esse genus generalissimū. Sed si exponat generalissimum negatiue vel affirmatiue cū ista restrictione ꝙ sit oī alio de suo oꝛdie gñaliꝰ.

substantia bene est genus gñalissimū ⁊ similiter alia p̄dicamenta. ⁊ hoc mō capitur b̄ generalissimum.

¶ Tertio sciendū est q̄ genus generalissimū diuidit̄ p decē p̄dicamēta q̄ sunt suba. q̄ntas. ad aliq̄d. q̄litas. actio. passio. situs. habitus. vbi. qn̄. ⁊ dicunt̄ ista gña gñalissima. q⁊ non h̄nt aliq̄ genus supra se. q⁊ lz genus gñalissimū diuidat̄ p ista decē tñ nō ē genus ipoz. ꝫ solū ē intētio cōis q̄ de ipis p̄dicat̄ accidētaliter. ⁊ etiā lz ens dicat̄ de oibus illis. tñ nō ē genus ipoz. q⁊ nō p̄dicat̄ de ipsis vniuoce. ná q̄ p̄dicat̄ vniuoce p̄dicatur fm vnum nomen ⁊ vnam rōnem equaliter participatam a multis. ꝫ ratio entis que est habere essentiā vel h̄re actū essendi nō equaliter participatur a decem p̄dicamentis. quia act⁹ essendi p̄mo q̄uenit substantie ⁊ p substantiam solum q̄uenit alijs ⁊ nō conuenit ipis per se. Sic̄ habere essentiā venus conuenit substātie q̄ alijs. Item omne genus diuidit̄ p differentias formales que sunt extra rōnem generis. ꝫ ens nō diuiditur in decem p̄dicamenta p differentias formales que sint extra rōnem entis. q⁊ tūc essent nō entia. mō nō ens nullaz ꝓstituit speciem sub ente. ideo ens non habet differentias formales ꝫ nec est genus ad decez p̄dicamenta.

¶ Quarto sciēdū ē. q̄ genus subalternū dr q̄ cū sit genus bene p̄t esse spēs Cuius ratio est. quia subalternum mediat positione ordinis inter generalissimū ⁊ specialissimū ratione cuius habet duplicem respectū. p̄mum habet respectu generalissimi quod est sibi supius. ⁊ ab illo dr species. secundum habet respectu suoꝝ inferioꝝ a quo dr genus. ⁊ sic bene dr q̄ cum sit genus potest esse species. ⁊ dr subalternum :quasi alternatim sub ⁊ supra positum. s. positiōe formali. ⁊ nō dicitur subalternum. quia ē sub altero natum. quia tūc species specialissima diceret̄ subalterna. ⁊ p hoc patet de diuisione generis ⁊ d̄ diffinitionibus membroꝝ eius. ⁊ de diuisiōe generis generalissimi.

¶ Sed contra p̄dicta arguit̄. Primo sic. Omnis diuisio generis fit per differētias ⁊ in species eius. Sed ista diuisio generis non fit in species eius cum generalissimū non possit esse species. igitur illa diuisio non est sufficiens. ¶ Secundo sic. Quod potest habere esse determinatum p differentiam potest esse species. ꝫ genus generalissimum est huiusmodi. quia substantia habet esse determinatum p rationale ad hominem. ergo generalissimum potest esse species. ¶ Tertio sic. Quod dicit̄ per superhabundantiam vni soli conuenit. ꝫ generalissimum p superhabūdantiam dicitur: igitur vni soli conuenit. igitur non sunt decem p̄dicamenta. ¶ Quarto sic. Omne quod predicatur in quid ⁊ est cōmunius alio ē genus. ꝫ ens p̄dicatur in q̄d d quolibet predicamentorum. ⁊ est cōmunius quolibet. quia si queratur quid est substantia conuenienter respondetur q̄ est ens. ergo ens ē genus ad decē p̄dicamenta. ¶ Quinto sic. Opposita nunq̄ possunt simul esse in eodem genus ⁊ species opponunt̄ fm intētōes coꝝ ergo genus subalternū non est genus simul ⁊ species.

¶ Ad argumenta ante oppositā. Ad primum dicitur q̄ dupliciter dicitur diuisio generis. Uno modo ratione modi diuisionis. quia fit fm formam diuisionis generis p differentias oppositas. Alio modo dicitur diuisio generis ratione diuisi :eo q̄ ibi diuiditur genus vel intentio generis. ⁊ licet diuisio generis primo modo dicta semper fiat in diuersas species. non tamen diuisio generis secundo modo dicta. ⁊ illa non est propria diuisio generis ꝫ quandoq̄ analogi. ⁊ hoc modo est ista diuisio. quia d̄ non diuiditur genus p aliqua spāli re subiecta intentioni: ꝫ diuiditur p intentione communi generis concrete rei que non habet differentias formales. ¶ Ad secūdum argumentum dicitur q̄ si generalissimū consideretur quantū ad essentiam eius d̄ nō potest habere determinatū esse p differentiam. ꝫ si generalissimū cōsideretur fm suum modum essendi quo dr cōissimū sui ordinis sic ipsum nō potest habere esse determinatū. ⁊ quia genus generalissimū vtrūq̄ importat. s. ipam essentiam. ⁊ talem modum essendi ideo vt generalissimum est non potest esse determinatū

¶ Ad tertium argumentum dicitur q̄ licet illud quod scilicet per superhabundantiam dicitur vni soli conueniat in vno ordine tamen potest conuenire diuersis in diūsis ordinibus ⁊ sic est de decem p̄dicamentis quoꝝ quodlibet in suo ordine dicitur generalissimum.

¶ Ad quartū argumētū dr q̄ ens dupliciter capitur. Uno modo participialiter, vt tantum

valet sicut existēs' vel habēs actū essendi. et sic non predicatur in quid de aliquo p̄dicam̄to sed ipis accidentaliter cōuenit. Alio mo⁹ do nominaliter vt tantū valet sicut habens essentiam. ⁊ sic bene predicatur in quid de p̄dicamētis. Sed non ē cōmuni⁹ aliquo illo⁹ cōmunitate nature vel rei que diuidatur per illa decem. sed est solū cōmunis cōmunitate vocis. ideo non dicatur vniuoce de ipis. ¶ Ad quintū dicē. ꝙ si genus ⁊ species compent ꝑm idem: sic opponūtur ꝑm suas intentōes sed respectu diuerso⁹ non oppon̄unt. ⁊ b̄ mō ꝙuenit subalterno.

Species ē quod p̄dicatur de pluribus differētibus numero in eo ꝙ q̄d. In hac em̄ diffinitione hoc v̄bum p̄dicatur dicit aptitudinē ⁊ nō actu⁹. Similiter ⁊ in alijs homo p̄dicatur de sorte ⁊ platone ⁊ de alijs particularibus hoīibus q̄ differunt numero vt prius patuit.

Postq̄ determinatū est de genere quod ē principium speciei. hic ꝓsequēter auto⁹ determiat de specie que capit rōnem vniuersalis ab ipso genere: ipam primo sic diffinies. Species est quod predicaē de plurib⁹ differētib⁹ numero in eo ꝙ quid. In qua diffinitōe p illā priculam. qđ predicatur de pluribus. habet ꝙ species ē vnum predicabile p quod intelligitur genus diffiniti. deinde ponitur. differentibus numero. ad differētiam generis: qđ predicatur de differētibus specie. Et pōitur in quid. ad dīam differētie proprij ⁊ accidētis que predicātur in quale. Et conuenit hec diffinitio speciei spāliſſime tm̄ ⁊ non subalterne. Ratio ē. quia hic diffinitur species in ratione predicabilis. in cuius signū ponit hoc relatiuū quod: referens predicabile vel vniuersale. ꝑ species spāliſſima solum est p̄dicabile ab alijs distinctū ⁊ nō subalt̄na, ꝑ illa ꝓtinentur sub p̄dicabili generis.

Circa quo sciendum est p̄mo. ꝙ species dupliciter accipit. Uno mō ē vniuscuiuscq forma. i. pulchritudo vel formositas corpis que cōsistit in debita quantitate ⁊ debita mēsuratōne mēbro⁹ corpis cum viuaci tate coloris. ⁊ hoc modo dicit species in ciuilibus. Secūdo modo capitur spēs trāssumptiue p forma cōmunicabili que ponitur sub assignato genere. ⁊ illo modo dicit spēs logica. Unde nomen speciei p̄mo repertum ē in ciuilibus. ⁊ per similitudinē trāslatum est ad speciem logicam. quia sicut spēs que est pulchritudo actuat ipm̄ corpus removēdo eius turpitudinē: sic spēs logica actuat ⁊ determinat ipm̄ genus ⁊ remouet eius turpitudinez scz potētialitatem ⁊ indeterminatōnem. Ab hoc em̄ qđ ē specificare dr spēs. ⁊ de spē secūdo modo dicta est hic ad ꝓpositum.

Secūdo sciendum ē. ꝙ natura speciei vtputa natura hois tripliciter cōsideratur. Uno modo ꝑm se. ⁊ sic nō dicit vniuersalis vel ꝑticulans. quia non capitur sub aliqua secūda intentōne. Alio modo capitur sub respectu ad sua indiuidua. ⁊ ab illō dicitur vniuersalis. Tertio modo p respectu ad suum genus. ⁊ ab illo accipit intētio speciei. ⁊ ꝑm illum respectum habet specificare gen⁹ hic autē non diffinit species ꝓ illa natura cōmuni absolute: ꝫ ꝓ illa natura vt subsstat intētioni predicabilis ⁊ speciei simul. quia n̄ diffinitur hic in rōne predicabilis tm̄. quia tunc p istam diffinitōnem non differt ab alijs predicabilibus. sed diffinitur in rōne predicabilis determinati ⁊ cōtracti ad spāle modum p̄dicandi ⁊ p intentōnem speciei. Unde spēs in suo noīe includit predictā naturam materialiter ⁊ formaliter includit intentionem speciei cum intentōne vniuersalis. ideo diffinit⁹ tur ꝓ illa re subiecta inq̄tum subsstat intētioni.

Tertio sciēdum ē. ꝙ dum in aliqua diffinitōne ponit verbum quod habz significare actum. debet capi vt dicat aptitudinem. Cuius ratio est. quia diffinitio semp est de aliquo vniuersali ⁊ non de singularib⁹: eo ꝙ singularū non ē demōstratio. ⁊ p cōsequns neq̄ diffinitio. qz diffinitio ē medium demonstrationis. ꝫ aptitudo se tenet ex pte vniuersalium. actus autem ex parte singularium: cum actus ⁊ operatōnes sint singularium ⁊ suppositorum. ideo dum verbum significās actum ponit in diffinitōne debet capi vt dicat aptitudinem tm̄. ideo in p̄nti diffinitōne hoc verbum predicatur dicit aptitudinē ad predicandum ⁊ non actum.

¶ Quarto sciendū ē ꝙ gen⁹ ⁊ spe/cies diuersimode multiplicātur. Genus enīz diuidit diuisione formali. s. p differias formales formaliter ꝺtrahētes essentiā gīis ad diuersas spēs rōne cuius genus ꝑdicat de differētibus specie. ß spēs diuidit solum diuisione materiali p hoc ꝙ ipa recipitur in materia diuisa p diuersas ptes in quas ipa multiplicatur ꝑ se. ⁊ q: talis diuisio materialis causat diuersa indiuidua differēcia nūero. iō species ꝑdicat de differētibus nūero. Et q: ipa dicit totam essentiā ꝯpletā illoꝝ indiuiduoꝝ per modū substātie. iō ꝑdicat in q̄d. ⁊ p hoc ptz intellectus diffinitōis speciei.

¶ Sed contra ꝑdicta arguit ¶ Primo sic. Nullū ens cōpletū habet esse in pluribus: cum ens in alio sit impfectum ⁊ nō p se existens. ß spēs ē ens cōpletum ⁊ pfectum sicut genus est impfectum. g̃ spēs non hz esse in plurībus. nec predicari de multis ¶ Secundo arguit sic. Oīne ꝑdicabile dicit totuz esse sui subiectibilis. spēs non dicit totum esse indiuiduoꝝ. q: indiuiduū vltra spēm addit materiā signatā quā spēs nō icludit. g̃ species non ꝑdicatur de indiuiduis differētib⁹ nūero ¶ Tertio sic. Indiuiduū non hz quid ditatē nec diffinitōnem. ergo spēs nō dic q̄d ditatē indiuiduoꝝ. ⁊ p cōsequēs non predicat in q̄d ꝺ differētibus nūero ¶ Quarto sic. Genus predicat in quid de differentibus nūero. vt animal ꝺ sorte ⁊ brunello. ergo ista diffinitio cōuenit generi. nec valet dicere ꝙ genus predicat de plurib⁹ ꝺ differētibus nūero solum mediate. q: predicat immediate de differētibus spē. q: diuerse spēs i genere substātie differūt nūero. igitur genus immediate predicat de differētib⁹ nūero. ¶ Quinto sic. Materia ꝑdicat in q̄d de hac matia. ⁊ illa que differūt nūero: ⁊ tm nō est spēs. cuz nō sit forma totius. g̃ ista diffinitio conuenit alijs a diffinito.

¶ Ad argumēta ātea opposita. Ad primū dicit ꝙ hz species sit ens cōpletuz pfectōne essentiali ⁊ formali: non tm est pfectum pfectione suppositi. ideo nō ē p se subsistens: ß bene pōt esse in multis. ¶ Ad secundū ꝺ: ꝙ hz spēs nō dicat totū esse materiale ⁊ pōtum indiuidui. q: indiuiduū vltra speciē addit materiā. vel ꝑm aliquos signatōez materie: tm ipa dicat totū esse specificū suoꝝ indiuiduoꝝ. qꝺ sufficit ad ꝑdicādū de ipis ¶ Ad tertiū ꝺ: ꝙ indiuiduuz dupl'r ꝓsideraī. Uno mō vt ē res ptcularis terminās fluxū naturē cōis. ⁊ isto mō bene hz essentiā ⁊ q̄ditatē Alio mō cōsideraī sub rōne discreti vt includit accidentia indiuiduātia. ⁊ hoc mō nō hz essentiā nisi p suas ptes. q: includit essētias de diuersis ꝑdicamētis. nec isto mō spēs predicatur in q̄d de indiuiduis: ß primo modo. ¶ Ad quartum ꝺ: ꝙ hz genus mediate predicet i q̄d de differētib⁹ nūero: nō tm immediate sic intelligit de spē. Et hz diuerse spēs substantie p se ⁊ primo differāt nūero. s. nūerositate ēētie: nō tm numerositate suppositi ꝺ qua hic intelligit. ¶ Ad q̄ntum ꝺ: ꝙ hz materia ꝑdicet in q̄d de differētib⁹ nūero ꝑm modum: non tm ꝑm rez. q: ipa nō ē forma dicēs ēē huius materie vel illius nisi ꝑm modū tm. ⁊ illo mō pōt dici spēs logica ꝑm modū eo mō q̄ predicatur in q̄d ꝺ differētib⁹ numero.

¶ Diffinit etiā sic spēs. Spēs ē que ponit sub assignato genere ⁊ de qua genus in eo qꝺ quid ꝑdicat. Et diuidit in spēm specialissimā ⁊ subalternā. Spēs specialissima ē que cū sit spēs nō pt esse genus. vt hō. equus ⁊ silia. vel ē illa sub qua nō est inferioz species sub se. Spēs subalterna ē que cum sit spēs potest esse genus. Uñ quecūq; sunt inter genus generalissimū ⁊ spēm specialissimā pñt ēē genera ⁊ species ad aliud tm ⁊ ad aliud sumpta. Sunt em̄ genera respectu inferiorum: spēs vo respectu superioruz sicut ptz in arboze.

¶ Postq̄ autoz posuit diuisionē speciei in rōne predicabilis ⁊ p respectū ad sua iferiora ꝑm quē ꝺ: vl'is. hic ꝺñr diffinit ipam sub ratione spēi ⁊ p respectū ad sua superiora ꝑm quē dicitur spēs: dicēs ꝙ ipa aliter sic diffinit. Spēs ē q̄ ponit sub assignato gñe ⁊ de qua gen⁹ in eo qꝺ q̄d predicat. Et ꝺz intelligi ꝙ ponitur

directe sub genere ⁊ nō lateraliter sicut dīa. ⁊ etiam ponit immediate ⁊ nō mediate sic īdiuiduū. ⁊ quenit ista diffinitio tā ſpēi ſpāliſſime ꝙ ſubaltīne. quelibet em illaꝫ ponit ſub aſſignato gñe. iō ipa ē cōioz precedente.

¶ Pro quo sciendum est primo ꝙ ſpēs ſub gñe ponit poſitōne formali ⁊ ordie ꝓticipatōis. Cuius rō eſt. qz ſpēs ponit ſub genere eo ꝙ eſt minus cōis ⁊ magis detmīata ꝙ genus. ß ꝙ ſit magis determinata hz a dīa formali q̄ contrahit formalit ⁊ dētminat genus ad ſpēm. iō ſpēs ponit ſub gñe poſitione formali ⁊ etiā ordine ꝓticipatōis. qz ꝓticipare ē rōnem ꝓticipati cape ſcu ſuſcipere. Spēs autē in ſe ſuſcipit generis rōnem. quia eius diffinitōem. Un pz ꝙ ſpēs aliter ponit ſub genere ꝙ indiuiduū. qa indiuiduū ponitur mediāte ſpē ſub genere. ⁊ ſub ſpē pōitur poſitōne materiali tm. indiuiduū em ꝓtrahit formam generis vel ſpēi ꝑ materiā ſolū q̄ eſt ꝓncipium indiuiduatōis. ⁊ reddit formā incōmunicabilē ꝑ quā efficit minus cōis. ⁊ per talē determinatōem indiuiduū ponit ſub genere vel ſpē rōne cuius indiuiduū vagū generis vt aliqō aīal respectu aīalis non ponitur ſub aliqua ꝓte dētminata ptātis: ß indifferēt contrahit genus ad indiuiduum cuiuſlibet ſpeciū.

¶ Secundo sciendū est ꝙ species actu ⁊ intellectu includit eēntiam generis. et iō ipa nō pōt poni indifferēter ſub diuerſ̄ generibus: ß ſolum ſub illo determinato genere cuius hz eēntiam. ⁊ iō poni dicit ſub aſſig̃to gñe. i. ſub ſuo genere determinato cui⁹ hz eēntiam. ⁊ de ea genus ꝓdicat in quid: eo ꝙ dicit totam eius eſſentiā ꝑ modum ſubſtātie. lz ſb eſſe ꝓfuſo vt ꝓus dictū ē. ⁊ ꝑ hoc pz intellectus huius diffinitōis.

¶ Tertio sciendū ē. ꝙ species diuiditur ꝑ ſpēm ſpāliſſimam ⁊ ſubalternam. Cuius rō eſt. qz omis ſpēs eſt determinata ad dīam ꝑ quam cōſtituit. vel ergo eſt totaliter determinata ꝑ differētiam: ⁊ ſic ē ſpāliſſima. vel adhuc ē determinabilis ⁊ diuiſibilis ꝑ differētias oppoſitas: ⁊ ſic ē ſubalterna. Et iſtarū ſpecierum ſpāliſſima verius dicitur ēe ſpecies ꝙ ſubaltīna. rō eſt. quia rō ſpēi ſumit ab hoc qđ eſt ſpecificare ptātem generis per ſimilitudinē ad ſpēm in ciuilibus que ſpecificat ipſum corpus. ß in ſpecie ſpāliſſima genus determinat ⁊ ſpecificat ꝙ in ſubalterna: cum in ſubalterna genus adhuc ſit determinabile ꝑ dīam. ⁊ in ſpecie ſpāliſſima ē totaliter determinatum.

¶ Quarto sciendum ē. ꝙ species ſpāliſſima eſt que cum ſit ſpēs non poteſt ēe genus. Unde ipſa reſpectu ſui generis dicit ſpēs. ß inq̄tum ē totaliter determinata ꝑ differentiam ⁊ nō amplius diuiſibilis ē ꝑ dīas dicit ſpāliſſima. qa non ē diuiſibilis formal⁹ ideo non poteſt ēe genus. ideo dicit ꝙ ē ſub qua nō eſt alia inferioz species. ß ſpēs ſubalterna eſt que cum ſit species poteſt eſſe gen⁹ Ipſa em eſt species reſpectu ſuoꝝ ſupioꝝ ⁊ genus reſpectu ſuoꝝ inferioꝝ. quia poteſt diuidi ꝑ differētias formales quarum quelibet conſtituit ſpēm ſub ſe. ideo poteſt ēe genus reſpectu illarū ſpecierū. ⁊ hoc mō omnia intermedia inter genus generaliſſimū ⁊ ſpeciem ſpāliſſimam dicūtur genera reſpectu inferioꝝ. ⁊ ſpēs reſpectu ſupioꝝ. ⁊ ꝑ hoc pz diuiſio ſpeciei ⁊ diffinitōes mēbroꝝ eius.

¶ Sed ꝺ̄ predicta arguit ſ primo ſic. Magis cōmune nō ponit ſub minus cōi ß ſpecies cōmunioz eſt ꝙ genus. quia pluresſunt ſpecies ꝙ genera. ergo ſpecies de pluribus dicatur ꝙ genus. ⁊ ꝑ conſequēs non ponitur ſub genere. ¶ Secūdo ſic. Idez non ē diffiniens ⁊ diffinitū reſpectu eiuſdem: cum idez nō ſit notius ⁊ minus notū reſpectu eiuſdem. ß genus ꝓus diffinituz ē ꝑ ſpeciez. ergo ſpecies male diffinitur per genus. ¶ Tertio ſic. Indiuiduum vagum generis immediate ponitur ſub aſſignato genere. vt aliqđ animal immediate ponitur ſub animali: ⁊ tamen non eſt ſpecies. ergo iſta diffinitio non conuenit ſoli diffinito. ¶ Quarto ſic. Homo eſt ſpecies ſpecialiſſima: ⁊ tamē non eſt genus viri ⁊ mulieris: cum vir ⁊ mulier ſpecie ⁊ formaliter differāt. ergo ſpēs ſpecialiſſima bñ pt eſſe gen⁹ ¶ Quinto ſic. Nullū genus habet aliquam differētiam in actu: ß in potentia ſolum. ß omnis ſpecies ſubalterna habet vnam differētiam in actu. igit non pōt eſſe genus.

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad ꝓmum dicitur ꝙ ſi ſpecies capiatur ꝑ intentione ſpeciei ſic eſt cōmunioz ꝙ genus. Sz ſi capiatur pro re ſubiecta intentōi pro qua hic diffinit nō ē cōioz genere ß magis detmīata

ideo ponitur sub genere. ¶ Ad secundū dicitur ꝙ in absolutis idem non pōt esse diffiniens ⁊ diffinitum. ß bene in relatiuis seu respectiuis vnū diffinitur p alterū ⁊ ecōuerso. modo genus ⁊ spēs relatiue dicunt. Unde i relatiuis idem pōt esse magis ⁊ minus notum respectu eiusdem ꝑm diuersas rōnes. Relatiua em̄ ꝓsiderātur tripliciter. Uno modo ꝑm subiecta vel fundamēta relationū. ⁊ sic vnuꝫ est notus altero ⁊ nō ecōuerso. Secūdo mō inq̄tum in vtroq; ē vna spēs relatōnis. et sic sunt simul in natura. ⁊ sic ambo sunt nota eq̄liter. Tertio mō inq̄tum vnū terminat dependentiā altenus. ⁊ sic vnū ē magis notum et minus notū altero. inq̄tum em̄ ē terminans: ē magis notum. inq̄tum vō ad aliud ⁊minatur: ē minus notū. ⁊ hoc modo relatiua p se inuicem differēter diffiniuntur. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ ꝫ individuū vagū generis immediate ponatur sub genere positōne materiali: ñ tamē positōne formali de qua est hic ad ꝓpositum. ¶ Ad q̄rtum dicit ꝙ vir ⁊ mulier non differūt spē substātiali. quare hō non est genus eoꝝ. ß specie accidentali solum per naturalē potētiam ⁊ naturalē impotentiaꝫ q̄ sunt qualitates. ¶ Ad quintum dicit ꝙ si genus competur ad suas ōrias p quas diuidit ⁊ inq̄tum ē genus nullam habet in actu: sed si competur ad ōrias sui supiōris habet vnam in actu. sed hoc sibi nō ꝓuenit inq̄tum est genus: ß inq̄tum ē spēs sui supiōris.

¶ Ut hoc autē sit magis planū sumat exemplū in vnoquoq; p̄dicamento. vt substātia ē gen' ꝑmum ⁊ sub hoc ponit corp'. ⁊ sub corpe: ponit corpus aiatum Sub corpe aiato: aial. ⁊ sub aiali: animal ratiōale. ⁊ sub ratōnali: homo. ⁊ sub homine sūt indiuidua. vt sortes ⁊ plato.

¶ Postq̄ auctor p̄misit diffinitōnes spēi spālissime ⁊ etiam subalterne. ⁊ prius posuerat diffinitiones generalissimi ⁊ subalterni. hic consequenter declarat oīa predicta p exempla: ponendo coordinatōnem predicamentalem vnius p̄dicamenti. s. predicamenti substātie: quod est nobis ceteris notius: dicens ꝙ i tali conditōne est vnum genus quod ē substātia quod diuiditur p has ōrias: corporeum ⁊ incorporeum. sub quo per corporeū cōstituit corp': quod diuiditur p animatū ⁊ inanimatum. sub quo est corpus aiatum. sub quo ē animal. sub aiali aial rōnale: sub quo ē homo. sub hoīe solum sunt indiuidua.

¶ Pro quo sciēdum primo ꝙ hec coordinatio ad siℓitudinē arboris naturalis vocatur q̄dam arbor. quia sicut in arbore naturali sunt trūcus rami ⁊ radices: ita p similitudinem in ista coordinatōne. Unde i recta linea in qua sunt generalissima ⁊ spālissima se habet sicut truncus in arbore directe ꝓtensus. Differētie vō laterales sūt sicut rami lateraliter in arbore prote̅si. ⁊ q̄tum ad eē essentie. genus generalissimū se habet p modum radicis. quia sicut in arbore tota arbor egreditur ⁊ etiam tota virtus eius a radice: sic etiam in generalissimo ꝑmo continet totuꝫ esse essentie suorum inferioꝝ. vnde tale esse ꝑmo conuenit vniuersalibus. ⁊ p vniuersalia singularibus. ⁊ q̄tum ad esse existētie radix ponitur in individuis. ꝗa illud esse ꝑmo conuenit individuis ⁊ p ipa vniuersalibus q̄ nō exi stunt nisi in individuis.

¶ Secundo sciendū est. ꝙ in ista coordinatōne est tm̄ vnum genus generalissimum. s. substantia: ß sunt plura spālissima. Cuius ratio est. quia ꝓcedendo a generalissimo ad spālissima fit ꝓcessus p diuisionē vni? in multa. ideo sub generalissimo plura specialissima continētur. ⁊ ꝓcedendo a specialissimis ad generalissimū ꝓceditur a multitudine p collectōnem in vnitatem. Et ꝫ in hoc p̄dicamento sint plura spālissima: tamē gratia exempli hic solum ponitur vnum. scꝫ homo. Ūn intermedia inter hoiez ⁊ sōam dicunt sub alterna. ⁊ dicunt intermedia non p abnegationem. quia de ipis non p̄nt negari sua supiora ß p participatōnem. ꝗa ptipant rōes accidentales extremoꝝ. quia generalissimuꝫ est supra. ⁊ specialissimum solum ponit sub positōne formali. ⁊ subalterna ponuntur sub ⁊ supra.

¶ Tertio sciēdum est ꝙ in linea recta predicamētali hec tria ponunt. s. genus: quod dicat quid. species que dicat aliq̄d. Individuū quod dicit hoc aliquid. Et similiter licet in diuidua quādoq; lateraliter ponātur sub specie: tamen non ē ad denotandū ꝙ nō

sint in recta linea p̄dicamētali: & addenotā/dum q̄ species diuidit̄ per plura indiuidua. ipa tamē nō ponūtur in recta linea p̄dicamē tali positōne formali: & materiali solum. quia p̄ materiā sub specie ponūtur. ideo q̄tum ad positōem formalē generalissimū ⁊ specialissimū extrema dicunt̄. ideo ꝓcedēdo a generalissimo fit status in specialissimis ꝑm positionem formalē. ⁊ hoc est qđ dicit porphirius. A gñalissimo ad specialissimam descendētē iubet plato quiescere.

Quarto sciendū ē. q̄ ihacar/bore differētie sinistri lateris designātur positiue. alie v̄o priuatiue. Ratio est. q⁹ dr̄ie sinistri lateris sunt nobis notiores. ideo sunt sibi noīa positiua impsita. alie v̄o sunt min⁹ note. ideo ꝓpter penuriam vocū significant̄ p nomina priuatiua dicētia p̄uatōnem dr̄iarū sinistri lateris: ł tamē ille differētie significētur priuatiue: tamē dicunt veras dr̄ias positiuas que cōstituunt species sub genere substantie. Et q̄bus oīmbus patet intellect⁹ huius coordinationis.

Sed contra p̄dicta arguit̄ ſphi/mo sic. Substātia non p̄dicatur vno nomine ⁊ vna rōne de substātijs corporeis ⁊ incorporeis. g̃ non predicat̄ vniuoce. añs patet. quia substantia non dicit aliq̄d vnum reale qđ sit cōmune ad illas differentias. ergo nō habet vnam diffinitōnez: cum vnitas diffinitōis p supponat vnitatem diffiniti. Secundo sic. Nulla materia totius cōpositi ē genus. & corpus ē materia in corpe animato cuius aia est forma. igitur corpus hic male ponitur vt genus. Tertio sic. Nullū complexum per se ⁊ directe ponitur in p̄dicamēto. corpus aiatum ē quid complexum. ergo male hic ponit̄ vt genus in directa linea. Quarto sic. oē corpus ē sensibile: cum oīe corpus possit videri. ergo nullū corpus est insensibile. igitur male diuidit̄ corpus animatum per sensibile ⁊ insensibile. Quinto sic. Animal rōnale cōuertitur cū homine. cum sit ꝓpria diffinitio hominis. ergo non ē genus hois. ⁊ per consequēs male supra ipm ordinat̄ vt gen⁹.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄/mum dicit̄ q̄ ł substantia in cōmuni non dicat aliquid vnū in numero vel specie: tamen dicit aliquid vnū vnitate generis que est conuenientia plurium specierū equaliter in vno gradu perfectōnis cōmunis. Unde substantie corporee ⁊ incorporee equaliter in vno gradu cōueniunt q̄ sunt p se subsistentes ⁊ non in subiecto. Ad secundū dicitur q̄ corp⁹ dupliciter capit̄. Uno modo vt ē pars corporis animati materialis: ⁊ sic nō ponit̄ gen⁹. Alio modo vt dicit formam totius que resultat ex vnione forme: cum materia p quam substantia ē apta nata suscipere tres dimēsiones. et hoc modo non ē pars corpis animati sed forma totius. ⁊ sic ponit̄ genus. Ad tertium dr̄ q̄ corpus aiatum ꝑm vocem ⁊ significatū ꝓpinquum sibi quod est cōceptus corporis ⁊ anime ē quoddam incomplexum: & tamen eius significatum remotum. s. viuum qđ hec circūloquūtur est incomplexum. ⁊ hoc modo ponitur genus. Ad quartum dicitur. q̄ si capiatur sensibile ꝓut est aptum natum sentiri oīe corpus est sensibile. Sed si capiat̄ actiue vt tantū valet sicut aptum natus sentiri: sic solum animal est sensibile. Ad quintū dicitur q̄ ꝑm rei veritatez aial rōnale n̄ est genus hominis & cōuertitur cum homine. ⁊ hic solum ponit̄ supra hominē ad declarandum opinionem Porphirij. q̄ insequēdo opinōez Stoicorū qui ponebant animal rationale diuinum per hoīes ⁊ deos: posuit animal rōnale superius ad hoīem. hoc tamen est erroneum q̄ animal rationale sic diuidatur. ideo non est tenendum.

Indiuiduū est quod de vno solo predicatur. vt sortes de seipso. Et hec patēt i arbore porphirij. Iste tibi plana dabit arbor porphiriana

Postq̄ autor determinauit. qđ spē. hic p̄nt̄ determinat de indiuiduo: eo q̄ in diffinitōne speciei dicit̄ q̄ ipa p̄dicatur de differētibus numero que sunt indiuidua ⁊ in coordinatōne p̄dicamentali prius posita dicit̄ q̄ sub specie specialissima ponūtur indiuidua. ideo hic diffinitur indiuiduū. Unde indiuiduū est quod p̄dicatur de vno solo. vbi ponit̄: quod predicatur. loco generis. ⁊ capitur hic predicatur cōmuniter vt se extēdit ad p̄dicabile ꝓprie sumptum ⁊ cōmuniter. Deinde ponit̄ in diffinitione de vno solo ad differētiam predicabilis ꝓprie sumpti.

¶ Pro quo sciēdum primo ꝙ res particularis vt fortes. dupl'r cōsiderat. Uno modo ꝑm se ⁊ absolute. ⁊ sic significat nomine ꝓprie intētionis vt noie fortis vel platonis Alio modo inq̄ntum ē icōmunicabilis. ⁊ habet negatōnem cōmunitatis respectu plurū indiuiduoꝝ. ⁊ sic significat hoc nomine secū de intētionis quod ē indiuiduū. Unde indiuiduum in sua significatōne duo representat Primū est illa res ꝑticularis quā materialit importat. Secundū est intētio incōmunicabilis quam formaliter importat ⁊ a qua imponitur. Quādoq; tamē sumit indiuiduuz pro illo noie secunde intētionis indiuiduū. Nō ꝙ vero ꝑ suo significato quod res ꝑticularis sub esse cōicabili. ⁊ ꝑ tali significato hic diffinit ⁊ non ꝑ ipa voce.

¶ Secūdo sciēdum est ꝙ duplex ē indiuiduū. s. indiuiduuz vagū quod importat naturā cōtractam ad indeterminatū suppositum. vt aliquis homo. Et dicit vagum. i. indeterminatū quo ad nos: lz sit determiatū ꝑm rem: cum sit vnum ens in numero. Aliud est indiuiduū determinatuz quod importat naturam cōtractam ad determinatū suppositum quo ad nos. Et istud ē quadruplex. q; aliud ē determinatū nominatōne quo significat ꝓprio noie sibi impositio. vt fortes. Aliud ē determinatū demōstratōne q̄ fit ꝑ terminū cōem cum ꝓnomine demonstratiuo. vt iste homo. Aliud ē determinatū ex circūlocutione quod significat per circūlocutōnem ꝓ prietatū indiuidui. vt dicendo. talis hō cum crasso capite. lōgo naso ⁊c. Quartū est determinatū ex suppositōe. vt fort] filius. vñ fort] filius nō ē de se indiuiduū: cū possit sumi ꝑ mlt]: ⁊ solum ex illa suppositōne ꝙ fortes habeat vnicum filium. ⁊ cuilibet istorum cōuenit diffinitio prius posita.

¶ Tertio sciēdum est ꝙ de ratōne indiuidui ē ꝙ sit icōicabile mlt]is. ⁊ ꝑ hoc differt ab vniuersali. ⁊ iō illud quod reddit formam incōmunicabilem que de se est cōicabilis est ꝑncipium indiuiduatōnis. ⁊ materia que de se est hec ⁊ incōmunicabibilis reddit formam in ea receptā incōmunicabilē. ideo materia est ꝑncipium indiuiduatōnis. ⁊ iō rōne ipius habet indiuiduū quod ꝑdicet de vno solo ⁊ ꝙ non possit cōuenire multis. vñ patet ꝙ spēs ꝑm se sumpta non includit materiam: cum materia sit ꝓncipium indiuiduatōnis ⁊ sit icōmunicabilis: lz in suis suppositis includat materiam ⁊ formā. iō indiuiduū vltra spēm ꝑm se acceptā addit materiam.

¶ Quarto sciendū ē. ꝙ septē sunt ꝓprietates vel accidentia indiuidui que hīs vsibus notant. Forma. figura. locus. nomē. stirps. patria. tēpus. Hec septem ꝓpa continet omis homo. Unde indiuiduū cui⁹ sunt hee ꝓprietates dupliciter cōsiderātur. Uno modo q̄ntum ad esse indiuidui inq̄ntum ē ens incōmunicabile. ⁊ illo modo ille ꝓpetates nō sunt aliquo modo ꝑncipia indiuidui: ⁊ capiunt indiuiduatiōem a subiecto suo. Alio mō considerant q̄ntum ad rōnem discreti. ⁊ sic ille accidētia sunt principia indiuidui q̄tū ad sensibilem discretōnem ⁊ quo ad nos: ꝙa dicitur discretum quasi diuersis accidentib⁹ ab alio distinctum. Ex q̄bus pz quō capit indiuiduum in pñti diffinitōne. ⁊ quot mōis capitur. quid sit ꝑncipium indiuiduatōis. ⁊ quo modo conditiones ꝙ indiuidui concurrunt ad rōnem eius.

¶ Sed ꝺ ꝑdicta arguit ꝓrio sic. Uniuersalium tm̄ est diffinitio ⁊ nō singulariū: ꝑmo posterioꝝ. ⁊ indiuiduū nō est vniuersale. igitur. ¶ Secūdo sic. A ꝑma substātia nulla ē ꝑdicatio. vt dicit in ꝑdicamentis. ⁊ indiuiduū substantie ē ꝑma substātia. ergo indiuiduū non ꝑdicatur ¶ Tertio sic. Indiuiduum ꝑdicat de multis etiam vnuoce. vt dicendo. fortes ē indiuiduū. plato ē indiuiduum. igit nō ꝑdicat ꝺ vno solo ¶ Quarto arguit sic. Fortes ꝑdicat vnuoce de isto forte ⁊ de alio. ꝙa ꝑdicat vno noie ⁊ vna rationē de ipis. quia eadem ē diffinitio istius fort] et alterius. ergo indiuiduū nō ꝑdicatur de vno solo. ¶ Quinto arguit sic. Aliquis homo ē indiuiduū. ⁊ tamē vnuoce predicat de isto homine ⁊ de alijs: cum eadē rōne sit iste aliquis homo ⁊ alij eiusdem speciei, ergo diffinitio ē mala.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad ꝑmum dicitur ꝙ si capiat indiuiduum ꝑ aliqua re subiecta intentōni eius: sic nō est vniuersale. tamen si capiat ꝑ intētione cōmuni sub qua hic diffinitur ē quoddam vniuersale vniuersalitate intētionis: lz non vniuersalitate nature. ⁊ illud ꝑ quo diffinitur ē singnlare ⁊ indiuiduum ¶ Ad secundum dicitur ꝙ a

prima substãtia nulla est ꝑdicatio directa et ordinata: tamẽ bene ẽ ꝑdicatio indirecta que non est ordinata ſm ordinem superioris et inferioris. vt qñ sortes ꝑdicat de seipso. habz tñ in ꝑdicato rõnem sortis. et in subiecto rõnez materie. Ad tertiũ dicit ꝙ individuũ captum ꝑ intentõne cõmuni ꝑdicat de multis vnivoce vnivocatõne intentõnis: tamẽ individuũ captum ꝑ re subiecta intentõni ꝙ qua datur diffinitio non ꝑdicat de multis. Ad quartum dicit ꝙ lz iste homo et alius habeant eandem diffinitõnem cõmunẽ sue speciei nõ tamẽ habẽt vnam diffinitõnem communem vt conueniunt in nomine sortis. ideo sortes non ꝑdicatur de ipsis ſm vnam rõnez. vñ in suis ꝓprijs diffinitõnibus ponũtur sue cõditiones individuãtes que nõ possunt simul esse i diuersis individuis. ió duo individua nũ ꝙ hñt candẽ diffinitõez ꝓpriam. Ad quintum dicit ꝙ lz aliquis homo ꝑdicatõne speĩ et ratione nature cõtracte ꝑdicetur de multis: non tamen ꝑdicatione individua. s. quando consideratur ex parte ligni ꝓtrahẽtis naturã quod est materia denotans principium individuationis quod ẽ differens in diuersis individuis.

Differẽtia dr triplr. Communit. ꝓpõe. et magis ꝓprie. Cõmunis dñia est ꝙ vnuz differt ab altero sepabili accidẽte. vt sortes sedẽs differt a platone currẽte. Propꝛa differentia ẽ qua vnuz differt ab altero insepabili accidẽte. vt sortes simꝰ differt a platone aqlo. Differẽtia magis ꝓpꝛa est qua vnuz differt ab altero specifica dñia. vt homo ꝓ rationale differt ab equo et asino.

Postꝙ determinatũ est de secũdo ꝑdicabili scz de spẽ. hic conseqnt determinat de tertio. s. de dñia. Ratio ordis ẽ. qz lz dñia ſm naturã eiꝰ ꝓcedat spẽz vt ꝓncipiũ ꝓstitutiuũ spẽi: tñ ꝙtum ad rationẽ vltis et ꝑdicabilis spes ẽ ꝓor. qz species dicit eẽntiaz rei sub modo substantie. ideo ꝑdicatur in ꝙd. dñia vo sub modo accidẽtis. ideo ꝑdicat in quale. quare ſm rationẽ ꝑdicabilis spes debet ꝓcedere dñiaz Item spes dicit correlatiue ad genus: cum vnũ relatiuũ cognoscatur ꝑ aliud et econtra. qz diffiniũtur ꝑ seinuicẽ. ideo ordine doctine species ꝓcedit differẽtiam. et dz poni immediate post genus.

Circo quo ꝓmo sciẽdũ est ꝙ differentia in cõi est quoddã equocum. ideo ꝓ ꝙ diffiniat diuidit. Unde triplex est dñia. scz communis. ꝓpꝛa. et magis ꝓpꝛa. Ratio ẽ. quia oĩis dñia facit differre et inde dicit differentia. vel ergo facit differre eẽntialiter: et sic est dñia magis ꝓpꝛa. vel accidẽtaliter. et ꝫ dupl'r. vel facit differre ꝑ accidens sepabile quod habet cãm mutabilẽ in subiecto. et sic est dñia communis. vel ꝑ accidẽs insepabile quod hz cãm ꝑmanẽtẽ: et sic ẽ ꝓpꝛa. Et qz differre eẽntialiter ꝑfectius ẽ ꝙ differre accidẽtaliter. et differre insepabili accidẽte ẽ verius differre ꝙ sepabili. ideo dñia magis ꝓpꝛa est verior dñia ꝙ alie: et ꝓpꝛa ꝙ communis. ideo in hac diuisione vltio ponit dñia magis ꝓpꝛa: de ꝙ fit ꝑñs determinatio. et ꝓmo ponit cõmunis tãꝙ ranotior a vera dñia.

Secundo sciendū est. q differē
tia cōmunis est qua vnū differt ab alio sepa-
bili accidente: Et dicitur accidens sepabile
quod nō habet causam stantē ⁊ pmanentem
& variabilem in subiecto. quare faciliter sepa
tur a subiecto sicut causa quam inseq̄tur. sic
albedo vel color in sorte. ⁊ tale accidens dr
accidens inp̄tum ē in subiecto. ⁊ dr̄ia inp̄ria
facit suum subiectū differre ab alijs que hnt
formam oppositā. ⁊ dicit talis differētia cō-
munis non q causetur ab accidente cōmuni
sed q primo dicta est sm cōmuniter loquētes
qui dicūt aliqua differre p quācūq; diuersita
tem accidentalē que pcipit a sensu.

Tertio sciēdum est q differētia
ppa est qua vnū differt ab alio accidēte inse
parabili. ⁊ dr inseparabile accidēs quod habz
cām pmanentē ⁊ stantē in subiecto que nō fa
ciliter separatur a subiecto. Et tale duplex est.
quia quoddā est inseparabile pauatiue: quod
hz non faciliter separet a subiecto: tamen pōt
aliquo modo sepan cum difficultate sicut al-
bedo in cignis. ⁊ continet sub p̄dicabili acci
dentis. Aliud est inseparabile negatiue quod
nullo modo a subiecto realiter sepatur: sicut
est accidens ppm. ⁊ de vtroq; hic intelligi
tur. ⁊ quia vtrūq; habet causam pmanentez
in subiecto. iō vtrūq; quodammodo sibi ap-
propriat. ⁊ inde vocat dr̄ia propria.

Quarto sciēdum ē q differētia
magis ppa est qua vnū differt ab altero spe
cie. ca differēta. ⁊ est differēta specifica q cō
stituit speciem sub aliquo genere. talis enim
dat speciei esse ⁊ vnitatē ⁊ diuersitatez ab a-
lijs. Et dicitur magis ppria p respectum ad
differētiam ppriam. quia magis facē differre
q̄ ppria que facit differre accidentaliter tm̄.
Et differt magis ppria ab alijs triplicit. Pri
mo quia ipa facit aliud ⁊ alterū simul. i. dif-
ferre essentialiter ⁊ ex̄ consequēti accidentaliter
Alie vo faciūt alterū tm̄. Secūdo q differē
tia magis ppa est p se dr̄ia. alie vo p accidēs.
Tertio. q cōmunis ⁊ ppa suscipiunt magis
⁊ minus. hec autē non: & consistit in diuisibi-
li. Item cōmunis est differēta sepabilis. alie
vo inseparabiles. Unde sola differentia magis
propria est vnum predicabile ab alijs distin
ctum. alie vo continētur sub proprio ⁊ accidē
te a quibus causant.

Sed contra p̄dicta arguit Pri
mo sic. Sortes ⁊ plato differūt essentialiter
⁊ non p aliquam istarū differētiarū. quia nō
differūt accidente sepabili nec inseparabili nec
etiā dr̄ia specifica. ergo nō sufficienter ponū
tur acceptōnes differētie. Secūdo sic. dif-
ferentia cōmunis est id quod diuiditur i ista
diuisione. ergo male ponit mēbrū diuisiōis
Tertio sic. Illud quod facit cōuenire non
facit differre. & accidens sepabile facit cōue-
nire: cum sit quoddam cōmune in quo mlta
conueniunt. agitur. Quarto sic. Risibile
est differētia ppria. ⁊ tamen non ē accidens
inseparabile. quia non pinetur sub accidēte. &
dr̄ia propria male diffinitur. Quinto sic
Sensibile est differētia magis propria. ⁊ ta-
men non est dr̄ia specifica sed generica. ergo
dr̄ia magis ppa nō est qua vnum differt ab
alio dr̄ia specifica.

Ad argumenta ante oppo. Ad
primum dicit. q hz sortes ⁊ plato essent ialit
differant. tam: hoc fit originaliter p differen
tiam materialem ⁊ nō formalē. hic autē solū
ponūtur acceptōnes differētie que solum fa-
ciunt differre essentialiter p formam. Ad
secūdum dr: q licet hec dr̄ia que hic diuidit
dicit cōmunis sm p̄dicatōnem. non tamē di
citur cōmunis ratōne vsus ipius eo q primo
venit in vsum cōmuniter loquētium. sicut dif
ferētia dicitur cōmunis que ponitur mēbrum
huius diuisionis Ad tertium dicit q licet
accidēs cōmune sit causa cōuemētie suorum
subiectorū quibus cōuenit: tm̄ ē cā dr̄ie suorū
subiectorū ab alijs que hz habēt formaz sibi op
positam. Idem em̄ respectu diuersorū bn̄ fa-
cit cōuenire ⁊ differre. Ad quartū dr: q ri-
sibile nō ē accidens inseparabile cōtentum sub
accidente cōmuni. tamē si accidēs inseparabi-
le capiatur generaliter p oīm accidēte quod
nō separatur a suo subiecto sicut capit in ppo
sito: risibile ben est accidens i nseparabile.
Ad quintum dr: q sensibile nō est dr̄ia spe
cifica ꝓstituēs spēm spālissimam: tm̄ est dr̄ia
specifica cōstituēs spēm subalternā. iō capi
endo dr̄iam specificā cōmuniter p oīm dr̄ia
ꝓstituta spēi sicut hic capit: p: dicta specifica.

Et diffinit sic. Dr̄ia ē quod
p̄dicatur de plurib⁹ differētib⁹

ſpecie in eo quod quale. vt rōna
le ꝑdicaꝫ de homine ⁊ ꝺ his que
differunt ſpecie. Sumus enī rō
nales nos ⁊ dij vt vult ſ. Porphi
rius. ſed mortale additum no⸗
bis ſeparat nos ab illis. Illud
autem dicit ꝑdicari in quale qꝺ
conuenienter reſpondeꝫ ad int⸗
rogationem factam per quale.
vt cuꝫ quaritur: qualis ē homo.
conuenienter reſpondetur ratio
nalis. ⁊ ideo rōnale ꝑdicatur de
homine in quale.

Poſtq̄ auto: poſuit acceptōes dr̄ie vt eli⸗
ceret mebꝝ qꝺ faciebat ad ꝓpoſitū. ſ. dr̄iam
magi ꝓpuā. ꝺ ꝓñr determinat de ipa ipam pri⸗
mo ic diffinies. Dr̄ia ē qꝺ ꝑdicaꝫ de plumb⁹
differētibus ſpē in eo qꝺ q̄le. In q̄ diffinitōe
ponit qꝺ ꝑdicaꝫ loco gn̄is. ⁊ de plumbus ad
dr̄iaꝫ indiuidui. de differētibus ſpē ponit ad
dr̄iaꝫ ſpēi ⁊ ꝓpriū q̄ ſolū ꝑdicant de indiuidu⸗
is eiuſdē ſpēi. ⁊ ponit in eo qꝺ q̄le. ad dr̄iam
gn̄is ⁊ ſpēi q̄ ꝑdicant in q̄d. ⁊ accidētis ⁊ ꝓ⸗
priū q̄ ꝑdicant in quale accidētale. ⁊ nō in q̄⸗
le eſſentiale ſic̄ facit dr̄ia.

Pro quo ſciēdum eſt primo. qꝺ
ſicut genus dicit potētiā ſpēi. ita dr̄ia dic̄ vl
mū actū eius. Et rō ē. qꝛ illud qꝺ facit differ⸗
re ſpēz ab oībus alijs rebus ē vltim⁹ actus
ſpēi. qꝛ ꝓ eſſe potētiale ⁊ ꝓ actū cōez ſpecies
nō differt ab alijs ꝗ cū ipis conuenit. ꝗ dr̄ia dic̄
id quo vna ſpēs differt ab alia. g̃ dr̄ia dic̄ vl⸗
timū actū ſpēi. Talis aūt actus cōſideraꝫ tri⸗
pliciter. Uno mō ſm ſe ⁊ abſolute. ⁊ ſic ſigni
ficaꝫ ꝓ nomē primē intētōis. vt ꝓ rōnale. Se⸗
cūdo mō vt ē cōicabil⁹ pluribus inferioribus
⁊ ſic ſibi attribuit intētio ⁊ nomē vl⁹e. Tertio
mō inq̄tū facit differre ſpēz in q̄ ē ab alijs ⁊ ab
illo reſpectu capit intētōez ⁊ nom̄ dr̄ie. ⁊ dr̄ia
q̄tū ad illud cui nomē attribuit dic̄ vltimū ac⸗
tū ſpēi. ⁊ q̄tū ad ſuū formale a quo ipōnit di
cit reſpectum differentie ad id a quo facit dif
ferre.

Secundo ſciendum ē qꝺ hic dif⸗
finit dr̄ia ꝓ re ſubiecta eius vt ſtat ſub inten⸗
tione vl⁹is ⁊ ꝑdicabil⁹ ⁊ nō ſub rōne intētiōis
dr̄ie. Rō ē. qꝛ ꝺ diffinit dr̄ia vt hꝫ reſpectū ad
plura inferiora eius. ſ. ad pl⁹es ſpēs in q̄bus
ē. ꝗ ſm talē reſpectū hꝫ rōnē vl⁹is ⁊ ꝑdicabil⁹
ideo ꝺ diffinit ſub rōe ꝑdicabilis ⁊ nō ſm il⸗
lū reſpectū quo ſcꝫ differre a quo ſumit ratio
dr̄ie. ió ꝺ nō diffinit dr̄ia q̄tū ad rōnē intētio
nis dr̄ie. q̄re hic conuenientius ꝺꝛ. dr̄ia ē qꝺ
ꝑdicaꝫ. q̄ differentia eſt q̄ ꝑdicaꝫ. quia quod
ꝓpredicatur dat intelligere ꝓpredicabile quod
eſt ſuū ãcedens.

Tertio ſciēdum ē. qꝺ differentia
magis ꝓprie dupl⁹ capit⁹. Uno mō gñaliter
ꝓ q̄cūq; dr̄ia ꝙſtitutiua ſpēi ſiue ſpāliſſime ſi
ue ſubalterne. ⁊ ꝺ mō nō diffinit ꝺ. qꝛ hec diffi
nitio nō ꝙuenit dr̄ie ꝙuertibili cū ſpē ſpāliſſi⸗
ma. Alio mō capit⁹ ſpāliter ſolum ꝓ differen⸗
tia generica que ꝙuertit⁹ cum genere ſubalter
no. ⁊ ꝙſtituit ſpēm ſubalternam. ⁊ hoc mō ꝺ
diffinit⁹. talis enim conſtituit ſpeciem ſubalter⸗
nam que diuidit⁹ ꝓ plures ſpecies. ió eſt cōis
pluribus ſpeciebus. ſicut illa ſpecies quā cō
ſtituit: ideo ꝑdicatur de pluribus ſpeciebus
etiam immediate q̄tum ad ſuum modum ꝑ⸗
dicandi de ipis.

Quarto ſciēdum ē. qꝺ illud dici
tur predicari in quale quod importat formā
ſiue eſſentiam per modum qualitatis. ꝗ diffe
rentia importat ſpeciei eſſentiam ꝓ modum
qualitatis. quia per modum qualificantis ⁊
determinantis genus ad ipam ſpeciem. ideo ꝑ
dicatur in quale de ſpecie. Etiam conuenien⸗
ter ꝓ differentiam reſpondetur ad queſtionē
factam ꝓ quale de ſpecie. ideo ꝑdicatur ꝺ ſpe
cie in quale nō accidentale ꝗ eſſentiale. Eſt e⸗
nim triplex quale. ſ. quale generis quod im⸗
portat dr̄ia. quod nō eſt quale ſimpl⁹r. qꝛ dr̄ia
non aduenit generi poſt eſſe ſuum completū
ſicut accidens aduenit ſubiecto. ſed dicit eam
dem eſſentiam cum ipo. ideo dicit quale eēn⸗
tiale. Aliud eſt quale ſpeciei quod importaꝫ
ꝓ ꝓprium. ⁊ eſt quale ſimpliciter. Tertium ē
quale indiuidui. ⁊ eſt quale pure accidentale
quod importatur ꝓ accidens cōmune quod
eſt ſimpliciter quale. quia aduenit rei poſt eē
eius completum.

Sed contra ꝑdicta arguit ſ. Pri
mo ſic. Omne predicabile dicit totum eſſe, ra
de qua predicatur. ſed differentia non dicit to

tū esse speciei cū sit ps spēi. ⁊ nō dicat totū eē ꝓfusum eius qđ importat ꝑ genus. igit ipa nō ꝑdicat de spē. Secūdo sic. dīa solū ꝑdicatur de spē quā ꝓstituit. ꝑ vna dīa vnā solam spēz ꝓstituit. igit dīa ꝑdicat de vnica spē ⁊ nō de pluribus. Tertio sic. Rōnale ē dīa ⁊ tm nō ꝑdicat de pluribus spēbus. qz cōuertit cū hoie. igit diffinito dīe nō competit oī ꝓtento sub diffinito. Quarto sic. Illud qđ dicat q̄dditatē rei ꝑdicat in q̄d. ꝑ dīa dic q̄dditatē spēi. qz ponit in sua diffinitōe q̄dditatiua. igit ꝑdicat in q̄d ⁊ nō in q̄le. Quinto sic. Accidens cōe ꝑdicatur de plurib⁹ speciebus in quale. igitur ista diffinitio competit alīs a diffinito.

Ad argumēta añ oppo. Ad primum dz q lz dīa non dicat totū esse spēi fm oēs modos eius. qz nō dic ipm ꝑ modū ꝓfusi. tm ipa dicit totū esse eius fm vnū modū essendi. s. actuātis ⁊ determinātis. ⁊ qz solū dic illud esse fm vnū modū essendi. ideo dz pars spēi nō q̄tū ad esse ꝑ q̄tū ad suos modos essendi. Ad secundū dz q dīa generica solū ꝑmo ꝓstituit vnā spēz subalternā. tm ex cō sequēti constituit plēs spēs inferiores ei⁹ de q̄bus ꝑdicat in q̄le. Ad tertiū dz q rōnale est dīa specifica ⁊ nō generica de qua solum dat ista diffinitio. ideo nō ptinet sub diffinito huius diffinitōis. ⁊ lz auct exēplificet de illa in textu b̄ tm ē solū ad explicādū falsā opinionē coz q̄ posuerūt aial rōnale cōe ad deos ⁊ ad hoies. ⁊ nō ad oñendū q aial rōnale sit in plumbus spēbus. Exēplox enī nō requiritur veritas ꝑ sufficit vt addiscēs intelligat. Ad quartū dz q lz dīa dicat q̄dditatem fm rem. hoc tm est sub mō qualitatis, ⁊ quia a mō essendi ⁊ non ab essentia fm rē sumitur modus ꝑdicandi. ideo ꝑdicatur in quale. Ad quintum dicatur q licet accidens ꝑdicetur in quale accidentale: non tamen ꝑdicatur in quale essentiale de quo in hac diffinitione solum intelligit.

Aliter sic diffinitur. Differentia est qua habundat species a genere. vt homo habundat ab animalibus differentijs rationale ⁊ mortale.

Postq̄ auct posuit diffinitionem differētie sub ratione ꝑdicabilis, ⁊ declarauit ipam ꝑ consequēter ponit aliam diffinitionem que sibi conuenit in q̄tum est constituiua speciei que talis est. Differentia est qua habundat species a genere. sicut homo habundat ab animali per rationale. ⁊ primo loco huius diffinitionis intelligitur genus diffinit quod est forma vel natura ꝑ illō relatiuum qua. quia sensus est. differentia est qua. i. forma q̄ ipēs habundat a genere. ⁊ ꝑ totū residuū differentia distinguitur ab omnibus alijs ꝑdicabilibus. quia in nullo aliorum species habundat a gne essentialiter.

Ubi primo sciendum est. q fm quinq; actus differentie differentia considerat quinq; mōis. ⁊ fm ꝑ hz diuersas diffinitiones. Primo mō considerat vt ē vna forma cōicabilis multis spēbus ⁊ ꝑdicabilibus de ipis: ⁊ sic de ipa dat prima diffinitio eius. Secundo mō vt est constituiua speciei ⁊ actualiter includitur in ipa. ⁊ sic de ipa dat pīa diffinitio. Tertio modo vt facit differre spēm quam constituit ab alijs. ⁊ tunc sic diffinitur. Differentia est qua differunt a se singula. id ē singule species alicuius generis. Quarto mō vt est diuisiua generis. ⁊ ex consequēti spērū q̄ sunt in potestate generis. ⁊ tunc diffinit sic Differentia est que est apta nata diuidere genus ⁊ ea que sub genere sunt. Quinto modo vt determinat genus ad essentiam speciei. Et hoc modo est pars essentialis speciei. et fm hunc actum sic diffinitur. Differentia ē quod conducit genus ad esse rei ⁊ eius quod est esse rei pars est. Et per hoc patet quomō fm diuersos modos essendi differentie sunt eius plures diffinitiones. ⁊ quō hec secunda dīe diffinitio aliter de ipa dat q̄ pma.

Secūdo sciendum ē. q species actu ⁊ intellectu includit differētiam. Cuius ratio est. quia species componitur essentialiter ex genere ⁊ differentia. sicut statua ex ere ⁊ figura. Sed compositum actu includit componentia. ergo species actu includit differentiā. ⁊ etiam intellectum. quia impossibile est intelligere speciem non intelligendo diffinitionem ⁊ eius essentiam. sed in essentia speciei ē differentia. ergo ipa est de intellectu eius: ꝑ genus non includit suas differentias in actu quia cum ille differentie sint oppositē opposita simul ⁊ actualiter essent in eodem quod ē impossibile, nec etiam includit eas fm intellec-

rum.quia genus ꝑm naturam eius p;ecedit suas differentias. mō posterius nō est de intellectu p̄oris.ideo differētie nō sunt de intellectu genens.ꝫ genus p̄t intelligi nō intelligendo differētias eius.

¶ Tertio sciendū est. ꝙ illud dicit habundare respectu alterius quod plus habet alio ꝑm actum.ꝛ dicitur notanter ꝑm actum.quia aliquid nō d;z habundare vltra aliud quod ꝑm potentiam includit plura alio.sicut homo paup.q̄uis sit in potētia ad habēdum plures diuicias q̄ habeat diues: nō tm̄ d;z habundare diute. q; illa potentia non est reducta ad actum. ꝛ quia spēs actu includit differentiā.genus v̄o nullā includit actu.ideo species d;z habundare a genere p differentiā q̄uis tm̄ genus plures differētias includit in sua potestate.

¶ Quarto sciēdum ē. ꝙ potestas gn̄is est aptitudo essentie gn̄us q̄ h;z determinan p diuersas differentias in diuersas spēs Essentia enim generis est de se indeterminata ꝛ est de se in potentia vt determinet ad diuas species. vt natura animalis de se cōis est ꝛ indeterminata respectu suaꝝ specieꝝ.ꝛ cuz hoc est in potentia vt determinetur ad hoīez vel equum p differentiam eius.ꝛ talis potentia vel aptitudo p quam potest detmiuari vocatur potestas generis.ꝛ gn̄ꝰ vocatur ambitus vel communitas genens.quia est cōis respectu essentie generis ad omnes spēs.gn̄ꝰ vero dicitur habitus confusus differentiaruz generis.quia in tali aptitudine confusione ꝛ potentia continentur omnes differētie eius q̄ postea distincte accipiuntur p intellectum abstrahentem illas differentias ab illo esse confuso.ꝛ non differt talis potestas realiter ab essentia genens ꝫ ratione tantum.quia talis essentia est ens absolutum.potestas v̄o respectiuū. Ex quibus patet intellectus diffinitionis p̄us posite.

¶ Sed cōtra p̄dicta arguit sꝑ primo sic. Hec diffinitio explicat differentiā vt ē constitutiua spēi in qua ē.ꝛ p̄cedens explicat differentiam p respectū ad inferiora spēi ꝓstitute p differentiā.ꝫ differētia p̄us respicit speciem q̄ inferiora ei⁹.ideo ista diffinitio d;z p̄cedere p̄mā ¶ Secudo sic. Ens icludit plres dr̄ias sil'.spēs v̄o vnam tm̄.igit species non habūdat a gn̄e p dr̄iaz. ¶ Tertio sic. Differētia nihil addit realit vltra genus.q; realit ingn̄e ꝓtinet.igit p dr̄iaz spēs nō habūdat a genere ancedes p;.q; si dr̄ia aliq̄d adderet vltra genus cū sit in spē eēntialit genus nō diceret totā essentiā spēi ¶ Quarto sic. Illd qd̄ ē sepatū a gn̄e ē sepatū ab omni spē eius.sed dr̄ia ē sepata a gn̄e cū sit ex̄ natura ei⁹. vt habeat q̄rto topycoꝝ.iō ē sepata a spē.ꝛ sic spēs nō habūdat a gn̄e p differentiā. ¶ Quinto sic. Spēs includit ꝓp;iū. sicut hō risibile qd̄ tamen nō includit genus.igit ꝓp;ium ē quo species habūdat a gn̄e.igit diffinitio cōuenit alīs a diffinito.

¶ Ad arguēta ante oppo. Ad p̄mum d;z q̄ h;z dr̄ia p̄us respiciat speciē quam ꝓstituit q̄ inferiora determinata illius spēi. tm̄ nō p̄us respicit ipaz spēz q̄ sit forma cōicabilis multis.q; vt ipa p̄cedit naturaliter sꝑm in illo eē ē apta nata esse in multis :ꝛ dici de multis:h;z nō sic respiciat determinata inferiora ideo p̄ma diffinitio explicās eā in esse p̄dicabilis q;uenienter p̄ponit. ¶ Ad secundū d;z q̄ h;z genus iucludat plures differentias v̄tualiter ꝛ ꝑm potestatem.nō tm̄ in actu quare non dicit habundare respectu spēi. ¶ Ad tertium dicitur q̄ licet differentia nihil addat realiter vltra genus ꝑm essentiam.addit tm̄ ꝑm determinationem aliquid ꝛ ꝑm modum essendi.q; genus dicit essentiā ꝑm esse indeterminatum. differentia vero dicit eam p modum determinantis.ꝛ causat modum determinati in ipa. ¶ Ad quartū d;z q̄ h;z illud quod separatum ē vl'r ꝛ ꝑm rē a gn̄e sit a spē sepatū.nō tm̄ oꝑtet de illo qd̄ ē sepatum a gn̄e ꝑm rōnem tm̄. ꝛ sic dicitur differentiam esse extra genus. q; non includitur in essentia generis ꝫ ipam cōsequitur.nec includitur ipa essentia gener in differentia:eo q̄ differentia de suo formaliꝰ solum dicit vltimum actum speciei qui non includit esse confusum generis ¶ Ad quintum dicitur q̄ licet species includat p;op;iū tā q̄ consequens essentiam ꝛ accidentaliter. nō tamen includit essentialiter sicut includit differentiam. ideo solum habundat essentialiter per differentiam.

¶ Et sciendū est q̄ eadē ē differentia diuisiua ꝛ cōstitutiua. ſ. diuisiua generis ꝛ ꝓstitutiua speciei

vt rationale diuidit animal cuz differẽtia sibi opposita. Dicum⁹ enim animaliuꝫ aliud rationale: aliud irrationale. Et iste due differentie constituunt diuersas species sub animali. Omnis enim differentia aduenies genus constituit speciem. Et ideo constitutiua vel diuisiua nominatur. mortale enim additũ super hoc genus animal constituit speciem. Et ideo dicit Boetius qꝫ sola species diffinitur. Diffinitio enim cõsistit ex genere ⁊ differẽtia. sz sola species habet genus ⁊ differentias. ⁊ omne illud quod habet genus ⁊ differentias diffinitur.

Postqꝫ autor determiauit de dria ponendo duas diffinitões ei⁹. hic pñr ponit vnũ notabile ipi⁹ drie dicẽs. qꝫ eadẽ dria pt dici diuisiua ⁊ constitutiua. diuisiua gñis. ⁊ constitutiua spẽi Cuius rõ est. qz ipius drie p ordiné sũt tres actus. Primus est diuidere gen⁹. vñ denoiat diuisiua. Secũdus est constituere spẽz sub gñe qđ diuidit vñ dr constitutiua. Tertius est facere differri spẽz quã constituit ab alijs. ⁊ inde dr dria. ⁊ q̃ vnũqđqꝫ denoiat a suo vltio actu ipa magis denoiat dria ab hoc vltimo actu qꝫ nominet a pcedentibus.

Circa quo sciẽdum est primo. qꝫ genus dupliciter cõsiderat. Uno mõ qꝫtũ ad eẽntiã eius q̃ est natura iportata p gen⁹. ⁊ qz natura est forma simplex. iõ est indiuisibiliter ⁊ tota ẽtitur ad quãlibet spẽz ei⁹. sic tota eẽntia aialis est in hoie ⁊ tota in equo variat. tñ in diuersis spẽb⁹ eẽntialiter ꝑm eẽ formale qđ capit a differẽtijs q̃ ẽtũt genus ad diuisas spẽs. Secũdo mõ cõsiderat qꝫtũ ad ptãtẽ ei⁹ q̃ est potẽtia ipi⁹ eẽntie q̃ pt ẽtitui p diuisas drias in diuisas spẽs ⁊ qz hec potẽtia iportat plures respect⁹. ⁊ vna dria aduenies gñi solũ ẽtitit ipm p vnũ respectũ quẽ ht ad vnã spẽz ⁊ p aliã ẽtitit ab alia dria. ideo genus ꝑm suã ptãtẽ diuidit per duas differentias. ideo differentia bene dicitur diuisiua generis.

Secũdo sciendũ est. qꝫ illud est constitutiuũ spẽi qđ ẽtitit ⁊ determinat genus ad esse determinate speciei. p đ enim qꝫ genus specificat inesse determinato causat spẽs. ß dria ẽtitit genus ad determinatũ esse ⁊ distinctũ spẽi. iõ dria cũ gñe est constitutiua spẽi. In tali aũt constitutõe genus se ht p modũ materie nõ tñ est vera matia spẽi ß solũ ꝑm modũ. qz sic matia est determinabilis p diuisas formas. sic etiã genus dicit potentiã formalẽ determinabilẽ p diuisas drias. dria vo p modũ forme vel actus. ⁊ species se ht vt totũ ẽpositũ ex gñe ⁊ dria. iõ vt dicit Porphirius. Spẽs componit ex genere ⁊ differentia. sicut statua ex ere ⁊ figura. quare conuenienter differentia est constitutiua speciei. s. in genere cause formal⁹ ⁊ nõ in gñe cãe efficientis. Illud enim quod effectiue causat est extrinsecum constituto. Ex ꝓdictis patet qꝫ tota essentia speciei complet p genus ⁊ differentiam quoꝝlibet utrũqꝫ est forma ⁊ non materia. ideo spẽs ꝑm se acceptam in sua eẽntia non includit materiã ß includit eã sub esse physico ⁊ nõ in suis compositis.

Tertio sciendũ est. qꝫ duplex est compositio. qđã est ẽpositie realis q̃ ht extrema realia realiter distincta. vt ẽpositio hois ex corpore ⁊ aĩa. ⁊ ad talẽ ẽpositõez duo req̃runt. ꝑmo qꝫ sit entiũ realiũ. secũdo qꝫ illa ẽtia sint realiter distincta. Alia est ẽpositio rõis q̃ est inter entia rõis vel alicuius in quo extrema solaꝝ rõne distinguuntur. Exemplũ ꝑmi vt cõpositio chymere ⁊ alterius ymaginabilis. Exemplũ secũdi vt compositio ꝑme cãe ⁊ volũtatis eius. ⁊ quia in compositõne speciei extrema nõ sunt realiter distincta. qz genus ⁊ differẽtia nõ sunt realiter distincta: ß rõe solũ ⁊ scõm modum essendi. ideo cõpositio speciei ex genere ⁊ differentia non est compositio realis. ß rationis tantum.

Quarto sciendum est qꝫ vnum quodqꝫ diuiditur per ea ex quibus componitur. quia sicut res componit ex suis partibus ita in suas partes diuiditur. ⁊ quia spẽs componitur ex genere ⁊ differentia. ideo resoluit p genus ⁊ drĩam qđ fit in diffinitione quidditatiua speciei. iõ ex ꝓdictis patet qꝫ sola spẽs diffinit diffinitione quidditatiua. Ratio est.

q: talis diffinitio ꝓtinet genus ⁊ dr̃ias. q: dꝫ explicare diffinitū a ꝓma potentia que est genus vsq; ad vltimū actum qui est dr̃ia: ꝫ sola species ꝫabet genus ⁊ differentiá .q: genꝰ gñalissimum nō ꝫabet genus nec etiam dr̃ia quia differentia superior non est genus inferioris. nec etiam individuū ꝫabet genus ⁊ differentiam nisi solum mediante specie. ꝫ sola species ꝫabet genus ⁊ differentiam. ideo sola species diffinit.

Sed contra p̄dicta arguit ꝓmo sic. Dividere ⁊ ꝓstituere sunt actus diuersi ⁊ oppositi. igit nō ꝓnt sit ꝓuenire eidē. igit eadem dr̃ia nō ē diuersiua gñis ⁊ ꝓstitutiua spēi. Secūdo sic. Genus ē indiuisibile. igit differētia nō est diuisiua gñis nec valet dicere ꝙ diuisibile ꝝm ptārē sit. nā ptās ⁊ eēntia gñis idē sunt. igit cū essentia gñis sit indiuisibilis: sic etiā erit sua ptās. Tertio sic. Idē nō est diuisiuū ⁊ ꝓstitutiuū respectu eiusdē. ꝫ dr̃ia ē diuisiua spēi. q: dr̃ia ē apta nata dividere genus ⁊ ea q̄ sub eo sunt. igit ipa nō est ꝓstitutiua spēi. Quarto sic. Substātia ē genus generalissimū. ⁊ in diffinit diffinitōe q̄ditatia dicēdo ꝙ est ens ꝑ se. q: ibi explicat esse substātie ꝑ suā essentiā. g̃ nō sola spēs diffinitur diffinitōe quidditatiua. Quinto sic. Differentia dicit totū esse speciei in actu. igit in diffinitōe speciei ꝓter dr̃iam nō requiritur genus cum dr̃ia sufficienter notificet esse speciei. igitur nō omnis diffinitio datur per genus ⁊ differentiam.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mum dr̃ ꝙ dividere ⁊ ꝓstituere ꝓpata ad idē ⁊ ꝝm idem sunt actus oppositi. tamen cōpata ad diuersa nō opponuntur. igitur eadē differentia potest dividere genus ⁊ ꝓstituere speciem. Ad secundum dicitur ꝙ licet genus sit indiuisibile ꝝm suam essentiam. est tamen diuisibile ꝝm potestatem eius. ⁊ licet illa potestas nō differat realiter ab essentia: distinguit tm̄ ꝝm modum essendi. q: essentia est ens absolutū ⁊ potestas respectiuus. iō potestas dividi pōt essentia nō diuisa. Ad tertiū dr̃ ꝙ licet dr̃ia sit diuisiua vnius speciei ab alijs speciebus per hoc ꝙ separat ⁊ facit eam differre ab alijs. tamen nō est diuisiua speciei ꝑ se ꝝm se ꝫ ꝓstitutiua. Ad quartum dicit ꝙ illa diffinitio substantie non est quidditatiua ꝫ descriptiua tm̄. quia ens qđ ibi ponitur non est communi' ꝝm rem q̄ substantia. ꝫ ꝝm vocem tm̄. ⁊ ꝑ se nō est dr̃ia formalis que ꝓprie ipm̄ ens. Ad quintum dr̃ q'ꝫ dr̃ia dicat totū esse spēi implicite ⁊ ꝝm vnū modū essendi nō tm̄ explicite ⁊ ꝝm omnes modos essendi: qđ tm̄ requirit ad diffinitionem. nā diffinitio explicat esse diffinit ꝝm esse potētiale ⁊ actuale sic'. iō in diffinitōe non sufficit dr̃ia tantū: nec genus tm̄. ꝫ requiritur genus ⁊ dr̃ia sic'.

Proprium dicitur q̄drupliciter. Uno modo dicitur ꝓprium quod conuenit soli sed nō omni. vt esse grammaticum. Secundo mō dicit' ꝓprium quod ꝓuenit omni sed non soli. vt esse bipedem. Tertio mō dicit' ꝓprium quod ꝓuenit omni ⁊ soli sed non ꝑp. vt canescere in senectute. Quarto mō dicit' ꝓprium quod ꝓuenit omni ⁊ soli ⁊ ꝑp. vt risibile ineſt oi ꝫomi ⁊ soli speciei ⁊ ꝑp. Non enim dicit' ꝫomo risibilis eo ꝙ ꝑp actu rideat: ꝫ quia aptus natus est ad ridē dum. ⁊ ꝓprium hoc modo sumptum est vnum de quinq; p̄dicabilibus.

Postq̄ autor determinauit ꝺ gñe spē ⁊ dr̃ia q̄ p̄dicant' eēntialit'. ꝺ ꝝr determinat de alijs p̄dicabilibus q̄ p̄dicant' accidentaliter. Rō ordinis ē. q: illa q̄ p̄dicant' eēntialit' cū dicāt eē essentiale rei veriori mō p̄dicant' q̄ illa q̄ p̄dicant' accidentalit'. ꝓus determinat' de ꝓpio q̄ de accidēte ꝓpter duplicē rōnē. Primo q: ꝓprium fluit a principijs spēi ⁊ ꝓsequit' spēz. accidēs vo a principijs indiuidui. mō species est prior indiuiduo. Secūdo. q: ꝓprium veriori mō p̄dicatur q̄ accidens cum p̄dicetur conuertibiliter. accidens autē non conuertibilit' ideo conuenienter prioris p̄cedit accidens.

Circa primo sciendū est. q; ꝓpriꝫ vt dicitur in textu accipitur quadrupliciter. Primo modo proprium est quod ineſt ali-

cui soli spēi ⁊ nō omni indiuiduo eiusdē. Cuius rō ē. qz ꝑpriū ꝓmo mō ꝙsequit ꝑpria ꝓncipia spēi ꝓtingent. ⁊ qz illa ꝓncipia soli spēi ꝓueniūt cū sint ꝑpria ꝓncipia. iō ꝑpriū fluēs ab ipis ꝓuenit solū spēi. ꝫ qz fluit ab ipis ꝓtingēter ⁊ nō necessario. ideo nō ꝓuenit oi indiuiduo eius. sicut esse grāmaticū fluit a propriis ꝓncipiis hois mediāte intellectu ⁊ volūtate ꝟm q intellectus p volūtatē ad studiū applicat. ⁊ qz volūtas libere applicat itellectū ⁊ nō de necessitate. nec eodē mō inclinat in oibus hominibus. adeo esse grāmaticū fluit contingenter ab illis ꝓncipiis ⁊ nō conuenit oi hōmini. ⁊ ꝫ capiēdo esse grāmaticū, vt dic actū ⁊ nō aptitudinē. qz si diceret aptitudinē, sic cōueniret omni hōmini.

¶ Secūdo sciēdum est. q ꝑpriū secūdo mō inest omni ꝫ nō soli. Cuius rō est. qz tale ꝑpriū sequitur cōmunia ꝓncipia spēi de necessitate. ⁊ quia illa principia ꝓueniūt omni indiuiduo speciei: ⁊ non soli spēi cum sint cōmunia plurībus, ideo ꝑpriū ꝙsequēs ipa de necessitate ꝓuenit omni indiuiduo speciei: ꝫ non soli. sicut esse bipedem consequit principia communia hōmis in q̄bus ꝓuenit cuz auibus in hoc. s. q in omnibus est forma reqrens talem dispositionem materie ad debite exercendum suas operationes. s. gradiendo cū duobus pedibus. iō bipes ꝓuenit omni hōmini ꝫ non soli. Et licet p accidens q̄q̄ hōmo nō habeat duos pedes in actu tm ꝟm aptitudinē siue speciei quilibet nascit cū duobus pedibus.

¶ Tertio sciendū est q ꝑpriū tertio mō inest omni ⁊ soli. Cuius rō est. qz tale ꝑpriū ꝙsequitur ꝑpria ꝓncipia speciei ō necessitate. nō tamen sub quacunq̄ dispositōne ꝫ sub vna determinata ipōz dispositōe. ⁊ qz consequitur necessario talia ꝓncipia que ꝓueniunt omni ⁊ soli. ideo omni ⁊ soli conuenit. ꝫ quia solum consequitur ea sub vna determinata dispositōe que nō sp conuenit. ideo tale ꝑpriū nō sp conuenit. vt canescere consequitur ꝓncipia naturalia hois necessario vt stāt sub vna determinata dispositōe tpis. vñ canicies hois causatur in senectute ꝓpt debilitatē caloris naturalis q̄ nō sufficit digerere superfluos humores cerebri. Vñ causat putredo in cerebro ex quo causat albedo ⁊ canicies pilorū, ⁊ nō ꝓuenit hōmini nisi in senectute nisi ꝑ accidens in iuuētute nimis debilitet calor naturalis ⁊ iz in alijs aialibus gñent pili albi tm̄ ꝫ nō ē ex putredie cerebri ꝫ hūoꝝ corpis. iō nō dicunt canescere ꝫ gnescere.

¶ Quarto sciēdū ē. q ꝑpriū q̄rto mō iest oi ⁊ soli ⁊ sp. Rō ē. qz tale ꝑpriū necessario ꝙsequit ꝑpria ꝓncipia spēi intrāsmutabilit ⁊ sub q̄cūq̄ dispositōe. iō sicut illa ꝑpria ꝓncipia ꝓueniūt soli spēi ⁊ oi indiuiduo eius ⁊ sp. sic ⁊ ꝑpriū q̄rto mō. Et istoꝝ modorum sufficiēna isto mō habet. qz oē ꝑpriū fluit a ꝓncipiis spēi. vel igit fluit ab ipis adequate vel nō adeq̄te. Si ꝑmū ē duplr. vl ꝙsequitur trāsmutabiliter. ⁊ sic ē tertius modus. vl nō trāsmutabilit. ⁊ sic ē q̄rtus modus. Si nō adequate. ꝫ est dupliciter. vel principia spēi excedunt ꝑprium. ⁊ sic est ꝑmum. vel excedūtur ab eo. ⁊ sic ē secūdus modus. ⁊ int istos ꝑprium quarto mō ē ternus ꝑprium ⁊ consequenter alia ꝟm q magis accedunt ad ipm ⁊ solum ꝑprium quarto mō est p̄dicabile ab alijs distinctum, alia vero ꝓtinent sub accidente cōmuni.

¶ Sed ꝺ p̄dicta arguit ꝑmo sic ꝑhilosophus qui sufficienter enumerat modos proprij solum ponit tres modos eius. s. ꝑprium quando. ꝑpriuz ad aliquid. ⁊ ꝑpriū simpliciter. igitur male dicitur q ꝑprium accipitur quadrupliciter. ¶ Secundo sic. Species de necessitate conuenit omni indiuiduo eius. igitur ꝑpriū primo mō omni indiuiduo speciei conuenit. ¶ Terno sic. Esse bipedem est ꝑprium secundo mō ⁊ tamen conuenit soli hōmini. igitur male dicitur q ꝑprium secūdo mō inest omni ⁊ non soli. Minor patet. qz bipes est vltima differentia diffinitionis hōminis cum dicitur. homo est animal gressibile bipes. ꝫ vltima differentia semper est cōuertibilis cum diffinito. igit bipes soli hōmini conuenit. ¶ Quarto sic. Illud quod inest omni conuenit plurībus ⁊ non soli. igitur si ꝑprium tertio mō conueniat omni non potest conuenire soli. ¶ Quinto sic. Illud quod inest omni est cōmune multis cum multis conueniat. ꝫ ꝑpriū q̄rto mō nō est cōe. igit non conuenit omni.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad ꝑmum dicitur q aristoteles in primo topicoꝝ sub proprio ad aliquid comprehendit duos istoꝝ modoꝝ scilicet ꝑmū ⁊ secundum.

qz vtrūq; dicaꝫ ꝓꝓriū ſuo ſubiecto ſolū ꝑ reſpectū ad aliq̄d. vt eſſe bipedē ē ꝓꝓriū hominī ꝓpato ad equū cui nō ꝓuenit. & qz iſti duo mōi diſtinguunꝫ ad inuicē vt dictū ē. ꝛō ꝺ bn ponunꝫ q̄tuoz mōi. ¶ Ad ſecūdū ꝺz ꝙ lz illō qꝺ ꝓuenit neceſſario ſpēi ⁊ eſſentialiꝫ ꝓueniat oī indiuiduo eius. non tn oꝑtet de illo qꝺ ineſt ſpēi ꝓtingēter ⁊ accidētaliꝫ ſic ꝓꝓriū primo mō. ¶ Ad tertiū ꝺz ꝙ lz in diffinitōe q̄d ditatiua in q̄ ponit ꝓꝓria ꝺria ſub noīe ꝓꝓe vltima ꝺria ſit ꝓuertibil cū diffinito. nō ē tn ita de illa vbi ponit ꝓꝓria ꝺria ꝑ circūlocutionē tm. ſicut ē in iſta. ḣō eſt aīal greſſibile bipes. ibi greſſibile bipes circūloq̄t rōnale. ⁊ tamen nullū illoꝝ ē ꝓuertibile cū ḣoīe. ¶ Ad quartū ꝺz ꝙ lz illud qꝺ ineſt oī inſit plumbus indiuiduis tn nō ineſt plumbus ſpēbus. & ꝑt ineſſe ſoli ſpēi: ibi enī oī refert ad indiuidua ⁊ ſoli ad ſpēz. ¶ Adq̄ntū ꝺz ꝙ lz ꝓꝓriū ꝓpatū ad ſpēz nō ſit cōe & ꝓꝓriū. tn reſpectu indiuiduoꝝ ſpēi ꝺz cōmune ⁊ vle. ideo poteſt ꝓuenire omni.

Et diffinitur ſic ab ariſtotele. ꝓꝓriū eſt quod conuenit omni ⁊ ſoli ⁊ ſemper ⁊ conuerſim ꝓredicatur de re: ⁊ non indicat quid ē eſſe rei. vt riſibile ineſt ḣomini. Non indicat quid eſt eſſe rei ponitur in diffinitione ꝓpꝛij ad differentiam diffinitionis q̄ conuerſim ꝓredicatur de re ⁊ indicat quid eſt eſſe rei. ſubſtātia animata ſenſibilis conuertitur cū animali ⁊ indicat eſſe eius. quia omnis diffinitio datur per ſubſtantialia. omne enim ſuperius ē de eſſentia ſui inferioris. Diffinitio enim diffinitur ſic ab Ariſtotele. Diffinitio eſt oratio q̄d eſt eſſe rei ſignificās. ꝓꝓriū aūt nō indicat q̄d eſt eſſe rei.

Poſtq̄ autoꝛ diuiſit ꝓꝓriū in q̄tuoꝛ modos vt eliceret mēbrū de q̄ erat ſibi ad ꝓpoſitū. ſ. ꝓꝓriū q̄rto mō qꝺ ē vnū ꝑdicabile diſtinctū ab aliis. ꝺ ꝙr ponit diffinitōez ꝓꝓrij q̄rto mō dicēs. Proꝓriū ē qꝺ ꝙſim ꝑdicatur de re ⁊ nō indicat q̄d ē eſſe rei. Hic aūt ponit qꝺ ꝑdicaꝫ loco gn̄is. ſ. ꝑdicabil. deinde ponit cōuerſum. i. ꝙuertibiliꝫ ad ꝺriaz alioꝝ q̄tuoꝛ ꝑdicabiliū quoꝝ nullū de ſuis ſubicibilibus ꝙuertibiliter ꝑdicaꝫ. ⁊ ponit ⁊ nō indicat q̄d ē eē rei ad ꝺriaz ꝑdicati diffinitōis qꝺ ꝑdicaꝫ eſſentialiꝫ ⁊ ꝙuertibiliꝫ. hec enī diffinitio ꝓꝓrij data ē in ꝓmo topicoꝝ vbi ꝓꝓriū diffinit ⁊ vnū de q̄tuoꝛ ꝑdicatis q̄ ſunt. genus. diffinitio. ꝓꝓriū ⁊ accidēs. rōe cuius ponit illa ꝓpicula ꝑ quā ꝺiffert a diffinitōe.

Circo quo ſciēdum ē ꝓmo. q̄ ſpecies duplr ꝓſideraꝫ. Uno mō in cōi ⁊ fin ſe. ⁊ ſic ꝓſideraꝫ ꝑ modū vnius ⁊ nō multoꝝ. ⁊ ſub tali rōe eā nō ꝓſequit ꝓꝓriū. Alio mō cōſideraꝫ ꝑ inclinatōez eius ad materiam ⁊ ad ſua indiuidua. ⁊ iſto mō ꝓꝓriū cōſequit ſpēz ⁊ de ipa ꝑdicaꝫ. ⁊ q̄ ſpēs multiplicata ꝑ ſua indiuidua nō ḣz rōnē vnius & multoꝝ ⁊ ꝓꝓū de ipa ꝺ mō ꝑdicaꝫ. ꝛō ꝓꝓriū immediate ꝑdicat de multis. ⁊ ſic ē vnū ꝑdicabile ⁊ etiā ꝓꝓria ſubicibilia formaliter diſtincta a ſubicibilibus alioꝝ ꝑdicabiliū. vñ inferiora ſpēi conſiderata reſpectu accidētiū q̄ ꝓſequunꝫ ſpeciez ſunt ſubicibilia ꝓꝓrij. ⁊ ſi ꝓſiderenꝫ q̄tum ad eſſe eſſentiale qꝺ ḣnt a ſua ſpē ſunt ſubicibilia ſpēi. vt ſortes ⁊ plato ſunt ſubicibilia ḣominis ⁊ etiā riſibil ꝑm diuſa eſſe.

Secundo ſciendū eſt ꝙ ꝓꝓrium fluit ⁊ cauſaꝫ a ꝓꝓrijs ꝓncipijs ſpēi ſic riſibile a ꝓꝓrijs ꝓncipijs ḣoīs. ꝑ ꝺ enī ꝙ ḣō eſt rōnalis ⁊ intellectiuus ⁊ ex cognitis ꝙſurgit in admiratōez. ⁊ ex admiratōe fit inq̄ſitiuus veritatis. ⁊ ꝑ inq̄ſitōez inuētiuus. ⁊ ꝑ inuētionē appḣēſiuus ꝺelectabil vñ cauſaꝫ in eo riſibilitas vel etiā inſtabilis vñ ſibi ꝓuenit flebilitas. ⁊ quia ꝓꝓria principia ſpeciei ꝙueniunt ḣuic ꝓꝓrio ꝙuertibiliter. ideo ꝓꝓrium conſequens ipam ꝙuerſim ꝑdicatur de re. ſ. de ſpē. ⁊ iſte ē ꝓꝓrius modus ꝑdicandi eius. ſ. ꝑdicari conuertibiliter ⁊ accidentaliter. nō eſt tn intelligendum ꝙ ꝓꝓriū formaliter fluat a ꝓꝓrijs principijs ſpeciei. & fluit effectiue ab ipſis. ⁊ in genere cauſa formal fluit a ꝓncipijs ſui gn̄is. vt riſibile qꝺ ē ꝺ ſecūda ſpē q̄litatis

habet ꝑncipia in tali genere, vt sunt cognoscibilitas ⁊ admiratio.

¶ Tertio sciẽdum est ꝙ ꝑncipia a qbus ꝓpriũ fluit dupl̃r ꝓsiderant. Uno mõ ꝑm ꝙ hñt habitudinẽ potẽtie ⁊ actus. ⁊ sub tali rõe solũ sunt ꝑncipia essentialia speciei. Alio mõ ꝓsiderant sub habitudine totiꝰ ꝓpositi ad opatõez suã. ⁊ sic sunt ꝑncipia effectiua ꝓprij. ió ꝑm diuersas rões sunt ꝑncipia formalia speciei ⁊ ꝑncipia effectiua ꝓprij. Uñ patet ꝙ ꝓprium nõ est de essentia speciei ꝫ accidens eius. quia consequitur esse constitutum speciei. qñqz tamen dicitur inesse speciei essentialiter. eo ꝙ immediate ꝓsequit̃ essentiam spẽi. ꝫ non essentialiter tanꝙ existens de essentia speciei.

¶ Quarto sciendũ est ꝙ illud dicit indicare quid est esse rei qđ explicat ꝑncipia essentialia ipius rei. quia esse essentiale rei cognoscit̃ ꝑ illa ꝑncipia quibus intrinsece causat̃. ꝫ ꝓprium non explicat nec formaliter ostẽdit ꝑncipia essentialia nec est de essentia speciei vt dictum est. ió nõ indicat quid ẽ esse rei ⁊ ꝑ hoc differt a diffinitione que explicat q̃d ditatem ⁊ essentiam speciei ꝑ hoc. s. qđ ipozrtat genus ⁊ dr̃iam ex quibus tota essentia et esse essentiale speciei ꝓstituit̃. ⁊ inde ꝺr diffinitio est oro indicãs quid est esse rei. ⁊ ꝑ ꝫ ꝑõt intelligi apte q̃s sit intellectus diffinitionis ꝓprij.

¶ Sed ꝺ̃ pdicta arguit̃ ꝓmo sic Omne pdicabile dicat totum esse sui subicibilis. ꝓprium non dicit totum esse speciei nec ĩdiuiduoꝝ eius cum sit accidens consequens esse ipoꝝ. igitur ꝓprium non est predicabile.

¶ Secundo sic. Omne predicabile ꝺr immediate pdicari de multis. proprium aũt immediate non pdicatur de multis: ꝫ de vna sola specie ⁊ mediãte ipa de suis indiuiduis. igit̃ non est pdicabile.

¶ Tertio sic. Dicendo sortes est risibilis. risibile pdicatur de sorte vt ꝓprium. ⁊ tamen non pdicatur conuertibiliter de sorte. igitur ꝓprium non pdicat̃ quersum.

¶ Quarto sic. Accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum qđ q̃d est. ⁊ specialiter accidentia ꝓpria. igit̃ ꝓprium facit cognoscere qđ quid est speciei. igitur male ꝺr ꝙ ꝓprium nõ indicat q̃d est esse rei.

¶ Quinto sic. Nullum accidens extrinsecũ indicat quid est esse rei. ꝫ diffinitio ẽ accidẽs extrinsecũ diffinito. ergo ipa non indicat esse rei.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad ꝑmũ ꝺr ꝙ ꝓprium nõ dicat totũ esse essentiale rei vel spẽi ⁊ in diuiduoꝝ eius. tm̃ dicit totũ esse accidẽtale qđ dat a forma importata ꝑ ipm ꝓprium. ⁊ ꝫ sufficit ad ꝫ ꝙ pdicet̃ de spẽ ⁊ indiuiduis eius. pdicabile enim dicere ꝺr totũ eẽ rei ꝑm vnũ modũ. nõ tm̃ ꝑm oẽs.

¶ Ad secũdum ꝺr ꝙ ꝺ̃ ꝓprium immediate pdicet̃ de specie tm̃ pdicat̃ de ipa accepta ꝑ modũ multoꝝ. vt ẽ diuisibil̃ vel diuisa ꝑ sua indiuidua. ⁊ nõ solum pdicat̃ de ipa accepta ꝑ modũ vnius ⁊ ꝑm se. ió immediate ⁊ ꝑm aptitudinẽ pdicat̃ de multis.

¶ Ad tertiũ ꝺr ꝙ in hac ꝓpõe sortes ẽ risibil̃. risibile ẽ ꝓprium respectu hoꝝ inclusi in sorte nõ tm̃ respectu sortis. vñ risibile sub rõe pdicabil̃ pdicat̃ de sorte ⁊ platone ⁊ de alijs hoibus. ꝫ sub rõe ꝓprij pdicat̃ ꝺ̃ homine in cõi.

¶ Ad quartũ ꝺr ꝙ ꝺ̃ ꝓprium facit a posteriori ⁊ quo ad nos ad cognoscẽdũ qđ quid est. nõ tm̃ a ꝓri tãꝙ dicens ꝑncipia essentialia rei. ió nõ indicat esse rei.

¶ Ad q̃ntum ꝺr ꝙ si diffinitio ꝓsideretur ex ꝑte vocis tm̃. sic est accidens extrinsecum diffinito. ꝺ̃ si ꝓsideretur ex ꝑte vocis ⁊ significati simul. sic nõ est accidens eius. qr̃ significata diffinitionis sunt ꝑncipia essentialia intrinseca diffiniti. s. genus ⁊ dr̃ia. vñ illa principia sil̃ sumpta dicunt qđ quid est vel quidditatẽ speciei. ⁊ diffinitio est signum explicans illam quidditatem. ió diffinitio ⁊ quidditas differũt sicẽ signũ ⁊ signatũ.

¶ Accidens est quod adest vl̃ abest ꝓter subiecti corruptionem. vt album nigrum. Hec enim possunt adesse ⁊ abesse ꝓeter subiecti corruptionem.

¶ Postq̃ autor supius determinauit de q̃rto ꝑdicabili. s. de ꝓprio. ꝫ ꝓ̃r determiãt de vltimo. s. de accidẽte. Accidẽs enim int̃ cetera pdicabilia ẽ imꝑfectius. qr̃ solũ dicit totũ esse accidẽtale rei nõ ꝓ̃tibilit̃. ie ꝫ imꝑfectioꝝ modũ pdicãdi alijs oibus. ió ꝓuenient̃ ordinat̃ in vltimo loco ⁊ sic diffinit̃. Accidẽs ẽ qđ adest vel abest ꝓter subiecti corruptionẽ. Unde ꝑ qđ intelligitur vniũsale siue pdicabile

quod se habet vt genus diffinitii. ⁊ residuuz ponit ad differẽtiam alioꝝ p̃dicabiliũ. quia oĩa alia sunt de essentia rei. vt sunt genꝰ species ⁊ differentia. vel necessario sequũtur eẽntiam sicut proprium. ideo nullum aliorum potest adesse vel abesse p̃ter subiecti corruptiõz

¶ Pro quo sciendum est p̃mo. q accidẽs dupliciter capit. Uno mõ ꝯmuniter p oĩm illo quod aduenit rei post eius esse cõpletum. ⁊ sic diuidit cõtra substãtiam. ⁊ dicitur de oĩm illo quod non ẽ substãtia. Et hoc modo accidẽs sub se cõtinet ꝓprium et accidens cõmune. ⁊ illo modo nõ diffinitur hic. Alio modo capit spãliter pro oĩm illo qđ aduenit rei post eius esse cõpletum ⁊ fluit a proprijs p̃incipijs indiuidui. ⁊ sic ẽ predicabile distinctum a ꝓprio ⁊ oĩbus alijs. ⁊ hoc mõ hic diffinit. Et tale accidẽs quãdoq vocat accidens cõmune. qñq infinitũ. ⁊ quandoq accidẽs p accidens. Dicit cõe ꝑm causalitatem eius. quia a plurib⁹ causis indifferenter potest in suo subiecto causari. ⁊ dicitur infinitum. q infinitis modis variari potest ꝑm variatõnem p̃ncipioꝝ indiuidui. Et dicitur per accidẽs. q nõ causat in subiecto p cãm eẽntialem ⁊ p cãm accidẽtalem.

¶ Secũdo sciẽdum est. q accidẽs cõmune quod hic diffinit potest dupl̃r cõsideran. Uno modo ꝑm esse particulare ei⁹ qđ habet accidẽtaliter in suo subiecto. ⁊ illo mõ corrumpit ⁊ variatur in infinitũ. nec isto mõ ẽ ens necessariũ. ideo subtali esse nõ diffinit. Oĩe cñ quod diffinit debet hr̃e esse neccãrium quod explicetur p diffinitõem eius. Alio modo cõsiderat ꝑm esse vniuersale sub q̃ attribuit sibi intẽtio accidentis. ⁊ sic capitur vt ens necessarium. ⁊ hoc modo multa sibi ꝺ necessitate cõuenũt. vt q sit accidens: ⁊ q sit variabile i aptitudine. vnde esse variabile sibi cõuenit inuariabiliter. ⁊ isto mõ in vniuersali hic diffinitur.

¶ Tertio sciendum est q illud potest adesse et abesse suo subiecto quod habet esse variabile ⁊ causatur cõtingenter i ipso. ⁊ accidens habet esse variabile ⁊ causatur ꝓtingẽter in ipo subiecto cãm ꝓtingẽtez eo q ꝓsequit p̃ncipia idiuidui q̃ sũt variabilia ⁊ trasmutabilia. sic rubedo causata i hoie ꝓpt verecũdiam. q causat in eo ꝓpter cãm ꝓtingẽtem: põt faciliter adesse ⁊ abesse. igit accidẽs cõe põt adesse et abesse subiecto ei⁹. ⁊ p hoc dat intelligi mod⁹ p̃dicãdi accidẽtis. s. q p̃dicat accidentaliter ⁊ nõ ꝓuertibiliter. p hoc cñ q hz cãm cõtingẽtem p̃dicatur accidentaliter Et q qñq abest: p̃dicatur nõ ꝓuertibiliter.

¶ Quarto sciẽdũ ẽ. q illud quod aduenit rei post esse cõpletũ ⁊ ꝓtingẽter põt adesse ⁊ abesse p̃ter subiecti talis corruptiõz eo q añ aduẽtum eius res ẽ ꝓpleta. iõ non ẽ de cõpositõne vel cõstitutõne rei. iõ p aduentum eius nõ ꝓstituit subiectũ. nec p remotõz eius causat illi⁹ corruptõem. ꝫ accidens cõe aduenit rei post esse ei⁹ ꝓpletũ ⁊ p cãz ꝓtingẽtem. g̃ põt adesse ⁊ abesse sine sui subiecti corruptione. Itẽ ad corruptõem posteriorꝝ non seq̃tur corruptio ꝑioris. q esse ꝑioris a posteriore nõ dep̃det. ꝫ accidens cõe ẽ posterius subiecto. iõ ad eius corruptiõem non seq̃tur corruptio subiecti. quare põt adesse ⁊ abesse p̃ter subiecti corruptõem. Et p hoc põt intelligi p̃missa diffinitio.

¶ Sed ꝺ̃ predicta arguit ¶ Primo sic. Oĩe diffinibile hz esse necessariũ ⁊ finitum. q ꝓtingẽs ⁊ infinitũ non sunt diffinibilia ꝫ accidẽs nõ hz esse neccariũ ⁊ finitũ ꝫ ꝓtingẽs ⁊ infinitũ. igit ñ ẽ diffinibile. ¶ Secundo sic in nulla diffinitõe dñt poni oppositа simul. ꝫ adest ⁊ abest sunt opposita. igit diffinitio accidentis nõ ẽ bona. ¶ Tertio sic. Mors et ꝑbustio sunt accidẽtia: ⁊ tñ nõ p̃nt adesse p̃ter subiecti corruptõem. igit ꝺ̃ diffinitõnem. ¶ Quarto sic. Uiuere ẽ accidẽs: cũ non sit de essentia viuentis: ⁊ tñ non põt abesse p̃ter subiecti corruptõez. igitur. ¶ Quinto sic. accidẽs corrũpit p sui subiecti corruptõez. igit nõ potest abesse p̃ter subiecti corruptionem.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad p̃mum ꝺz q hz accidẽs ꝑm esse ꝓticulare quod hz accidẽtaliter in subiecto nõ sit necessariuz ⁊ finitũ: tñ ꝑm esse vl̃e ei⁹ bñ accipit vt finitũ ⁊ necessariũ. iõ isto mõ potest diffiniri. ¶ Ad secundũ ꝺz q adesse ⁊ abesse vt dicũt actum ꝺictoꝝ opponũtur ⁊ non p̃nt inesse eidẽ. ꝫ vt dicũt aptitudinẽ non opponũtur. ⁊ possũt inesse eidem sil̃. ⁊ sic sumũtur in ista diffinitione. vnde sensus ẽ q accidens i vl̃i adest et abest ꝑm aptitudinẽ. in ꝓtic̃lari adest ⁊ abest actu: ꝫ hoc sibi ꝓuenit successiue. ¶ Ad ttiuz

dicat ꝙ mors capit dupliciter. Uno mō materialiter vt dicit alteratōem q̄ p̄cedit corruptōem viuētis. ⁊ sic ē accidēs ⁊ pōt adesse ⁊ abesse p̄ter subiecti corruptōem. Alio mō capit formaliter, p corruptōe viuēntis. s. p subita mutatione qua mutat de esse ad nō esse. ⁊ hoc mō nō ē accidēs ꝫ mutatio substātialis q̄ reductiue ē de genere substātie. sicut motus ē reductiue in genere sui termini ad quē. et similiter dicēdū ē de cōbustiōe. ¶ Ad q̄rtū dr ꝙ si capiat viuere p eē substātiali viuētis ꝓm ꝙ viuere viuētibus ē esse. hoc mō vita vel viuere nō ē accidens ꝫ esse substātie. Sed si capiat p operationibus viuētis vt sunt videre ⁊ audire sic ē accidens ⁊ pōt abesse p̄ter subiecti corruptōnem. ¶ Ad quintum dr. ꝙ lz accidens cōe corrūpat p corruptōem subiecti: non tamen hoc mō solū corrūpit: ꝫ tm̄ aliis mōis Uno mō p accidēs sibi p̄ximum. vt frigꝰ p calorē. Alio mō p remotōem cause p quā est in subiecto. vt lumē corrūpit in aere p remotōez solis. Tertio mō p remotiōem tm̄ accidēt respectiui. vt pz p corruptōem filij. iō ñ oportet ꝙ ꝓpter corruptiōem accidētis fiat corruptio subiecti, ꝫ potest corrūpi p̄ter subiecti corruptionem.

¶ Aliter diffinit sic. Accidēs est qđ nec est genus: nec spēs: nec dr̄ia: nec ꝓp̄ium. inest autez rei: Uel sic. accidēs est qđ cōtingit eidē inesse ⁊ nō inesse. vt albuz. nigrū. sedere hoi. Et de hijs duabus diffinitiōibus vltimus dicit aristoteles. ꝙ secūda melior ē q̄ p̄ma. q̄z ad cognoscendū p̄mam oportet scire q̄d sit genus q̄d spēs. q̄d dr̄ia. q̄d ꝓp̄ium. Secūda autē p se finita ē ad cognoscendū q̄d p̄ eam dicit.

¶ Postq̄ autor posuit diffinitiōem accidentis ꝫ p̄ñr notificat ipm: ponēdo duas alias diffinitiones quarū p̄ma est. Accidēs ē qđ nec est genus nec spēs nec dr̄ia nec ꝓp̄ium. inest autē rei. In p̄ma p̄te huius diffinitōis p hoc relatiuū qđ intelligit genus diffiniti, s. p̄dicabile. ⁊ residuū ponit ad dr̄iam aliox p̄dicabilium. p abnegatōem em̄ aliox ostēditur accidens habere vnū aliū modū p̄dicādi ab ipis Deinde ponit. inest aūt rei. ad explicandum esse eius in subiecto.

¶ Pro quo sciendum primo ꝙ accidens tripliciter cōsideratur. uno mō p respectuz ad subiectum in quo est respectu cuius dicitur accidens quasi ad aliud cadens. Et hoc modo dat de ipo prima diffinitio que explicat ipm p respectū ad suū subiectū. Secūdo mō cōsideratur p respectū ad alia p̄dicabilia et ad p̄dicabile in cōi. ⁊ hoc mō diffinit p hanc diffinitōem que dat p abnegatōem aliox p̄dicabiliū. ⁊ explicat ipm in esse p̄dicabilis. Tertio mō considerat p respectū ad cām p̄pter quā inest subiecto. ⁊ sic cōsiderat i tertia diffinitōne. ⁊ p hoc pz quō iste diffinitōes diuersimode explicāt esse accidentis.

¶ Secūdo sciendum est ꝙ omnis p̄uatio habet esse ⁊ cognosci p suū habituz. ꝫ diffinitio explicat esse rei. ideo oīs p̄uatio habet diffiniri p respectum ad suū habitum. ⁊ q̄a accidens se hz vt p̄uatio respectu aliox p̄dicabilium. q̄a hz imp̄fectiorē modū p̄dicandi oībus aliis. iō hic ꝓuenient diffinitur p abnegatōem aliox sicut p̄uatio p abnegatōez sui habitus. non tm̄ diffinitio est p̄ negatiua. q̄z p̄ma pars qua intelligit vniuersale ē affirmatiua. ⁊ etiam vltima. s. inest autē rei. Et itē negatio aliox p̄dicabiliū explicat aliq̄d affirmatū. s. spālem modū p̄dicandi accidētis. inde ē ꝙ p̄dicat accidentaliter ⁊ non eētialiter. vt tria p̄dicabilia p̄ma. et p̄dicatur nō cōuertibiliter. ⁊ p hoc ñ ē ꝓp̄ū

¶ Tertio sciēdum est ꝙ alia ē diffinitio accidentis. Accidens ē quod contingit eidē inesse ⁊ non inesse. Rō est. quia illud qđ est in subiecto p cām contingētem contingit eidē inesse ⁊ nō inesse. ꝫ accidēs est hmōi vt ꝓpus patuit. Et in hac diffinitōne explicatur cā p quam accidēs ē in suo subiecto per hoc ꝙ dicit: cōtingit. i. cōtingēter aduenit. s. p cāz contingētem. ⁊ ly inesse ⁊ nō inesse p̄nt sumi octo modis ꝓm octo modos eēndi in. tm̄ hic accipit inesse, p illo modo quo forma accidētalis inest suo subiecto. ⁊ similiter non inesse Et hic modus cōtinetur sub q̄nto modo eēndi. in. ⁊ p hoc sat̄ pz intellect hui diffinitōis

¶ Quarto sciendū ē. q̄ inter has tres diffinitōnes accidētis tertia ē melior q̄ secūda ꝓpter duas rōnes. Prima ē q̄ secunda explicat esse accidentis p respectuz ad alia p̄dicabilia t p negatōnem aliox. Tertia vo explicat ipm p respectum ad suam cām t ad suū subiectum. t qa accidens hz suuz esse respectu cause t subiecti. t diffinitio debz explicare esse rei. ido tertia ē pfectior secunda. q̄ pfectius explicat esse accidēs. Secunda tā est q̄ illa diffinitio ē melior que facilī explicat diffinitum. ℔ tertia facit facilius cognoscere accidens q̄ secūda. q̄ ad cognoscendū secundā oportet cognoscere alia p̄dicabilia: non autē ad intelligēdū tertiam. ıō tertia est melior secūda.

¶ Sed cōtra p̄dicta arguit Porphirius sic. Nulla bona diffinitio debet dari p negationē. quia negatio nō explicat esse rei: sed ista diffinitio accidētis in qua dr. accidens non ē genus ꝛc. dat per negatōnem. igitur.

¶ Secūdo sic. Color ē accidens t nō ē genus albedinis t species qualitatis. igit male dicit in secūda diffinitōne q̄ accidens non est genus neq̄ spēs. ¶ Tertio sic. Alia sort non ē genus neq̄ spēs neq̄ dīa neq̄ ꝓpuz. t ineſt rei. s. corpi. igit ista diffinitio sibi ꝓpet t tm̄ non ē accidens. igit diffinitio mala.

¶ Quarto sic. Illud q̄d ē sp in subiecto subsistens non p̄t ineſſe t nō ineſſe i subiecto. ℔ accidēs sp est in subiecto subsistēs vt dicit Porphirius. igit nō contingit eidē ineſſe t nō ineſſe. ¶ Quinto sic. Pes sortis cōtingit eidem ineſſe t nō ineſſe. t tm̄ nō ē accidēs. igit.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū dr q̄ si negatio cōsideret formaliter inq̄tum dic nō ens t ē negatio pura sic nulla diffinitio dz dari p negatōem. ℔ si cōsideret materialiter inq̄tum ex consequēti p̄t explicare aliquam affirmatōnem. t dare intelligere esse diffiniti: sic diffinitio p̄t dari per negationem oppositoz eius. cuiusmōi est in p̄dicta diffinitōne. ¶ Ad secundum dr q̄ hz color respectu suoz inferioz sit genus t respectu superioz sit spēs: tm̄ nō ē genus vel spēs respectu sui subiecti: ℔ ē accidēs. ıō sub illo respectu quo ē accidēs nūq̄ p̄t ee genus vl spēs hz tm̄ materialiter possit dici gen. spēs t accidens respectu diuſoz. ¶ Ad tertiū dr q̄ pma pars hui diffinitōis nō cōuenit aīe sort. s. p̄dicabile. nec etiā vltīa. q̄ licz insit ei tā q̄ forma substātialis materie: nō tm̄ vt forma accidētalis subiecto. t isto mō hic capit ineſſe.

¶ Ad q̄rtū dr q̄ cum dr. accidēs sp ē in subiecto subsistēs. li semper dicat distributōnem p oibus ꝓtibus tpis: gñaliter illa ꝓpō ē falsa. nec isto mō intelligit a Porphirio. ℔ si dicat distributōem p ꝓtibus tpis duratōis accidētis ita q̄ sit sensus sp in subiecto subsistēs q̄diu durat in esse: sic ꝓpō ē vera. t accidēs p̄t eidē ineſſe t non ineſſe. ¶ Ad q̄ntū dicit. q̄ pes sortis p̄t eidem ineſſe t nō ineſſe sic. ps integralī suo toti: non tm̄ sicut forma accidētalis suo subiecto de quo modo essendi in. hic intelligitur.

¶ Accidētiū aliud sepabile: aliud insepabile. Sepabile ē illud q̄d p̄t separia subiecto. vt albū nigrū. sedere t hmōi. Insepabile ē q̄d non p̄t separia subiecto vt nigredo i coruo. t albedo i cigno. Non tm̄ est ꝓtra diffinitōez qua dr q̄ accidēs ē quod adest t abest p̄ter subiecti corruptōem. qr vt vult Porphirius coruꝰ p̄t itelligi albꝰ: t ethiops nitēs cādore p̄ter subiecti corruptionem

¶ Accidētiū aliud cōe: aliud ꝓpriū. Cōe vt albū nigrū. ꝓpium vt albedo sortis. similitas platōis

¶ Postq̄ autor notificauit accidēs p diffinitōz ponēdo tres diffinitōes. h̄ p̄ñr notificat ipm p diuisionē ponēdo duas diuisiōes eiꝰ. q̄z ꝓma ē. Accidētiū aliud sepabile aliud insepabile Cuiꝰ diuisiōis rō ē. qr oē accidēs ē i subiecto vl ḡ hz cāz firmā t pmanētē i subiecto: t sic ē insepabile. vl hz cām variabilē t nō stātē: sic ē sepabile. vñ sepabile t insepabile sūt q̄ dā modi accidētales ꝓuenientes accidenti p respectū ad subiecta i q̄bꝰ ē. ideo hec diuisio p̄t dici subiecti in accidentia.

¶ Circo quo primo sciendum q̄ sepabile dicit q̄d ē aptū natuz separi ab alio

facliter.ꝫ dupl'r ptingit aliq̃d separi ab alio Uno mō p realē sepatōem sic ꝙ ambo extrema remaneāt fecta sepatōne.ꝛ isto mō nullū accidēs pōt naturalit separi a subiecto: licet q̃nq; supnaturaliter accidēs sepet a subiecto. vt in sacramēto altaris vbi remanēt accidentia sepata sine subiecto. Alio mō pt vnus ab alio separi p corruptōnem eius. ꝛ sic accidens ē sepabile a subiecto.quia pōt ab eo faciliter separi p eius corruptōez:eo ꝙ non hꝫ cām stantē ꝛ fortiter radicatā in subiecto.

¶ Secundo sciendū est ꝙ accidēs insepabile est qđ non pōt faciliꝫ separi a subiecto eo ꝙ hꝫ cām fortē radicatā in tali subiecto.vt nigredo corui q̃ radicat in ꝓꝑia cōplexione corui q̃ non pt faciliꝫ ab eo separari Aliq̃d tm đr duplicat insepabile. Uno modo negatiue: sic ꝙ nullo mō pōt separi put illa negatio in.addita sepabili negat actū et potentiam sil'.ꝛ sic ꝓꝑium ē insepabile realiter a spē ꝛ etiam dōia. Alio mō đr insepabile ꝓuatiue qđ nō sepat actu vl' nō faciliter separatur. vt illa negatio in.negat actū vel facultatem actus ꝛ relinq̃t potētiam. ꝛ hoc mō accidēs cōe quod nō faciliter sepat dicitur insepabile ꝛ nō negatiue sic ꝙ nllo mō possit separi. sicut nigredo corui transmutata cōplexione corui posset ab eo separi:non tm hoc fieri potest faciliter.

¶ Tertio sciendū est. ꝙ accidens secūdo mō diuiditur p cōe ꝛ ꝓꝑium. Rō est. qr omne accidēs vel pōt cōuenire plumbo indiuiduis.vel indifferēter plumbus paribus sui subiecti:ꝛ sic ē accidens cōe vt album vel nigrū.vel ē appropriatum alicui pti sui subiecti vl' alicui indiuiduo:ꝛ sic ē accidēs ꝓꝑium. vt albedo fortis vl' simitas naso. Ex quo pt ꝙ ista diuisio sicut ꝓcedens est diuisio subiecti in accidētia.qr cōe ꝛ ꝓꝑium accidūt ipi accidenti.ꝛ hꝫ accidēs nūq̃ sit ꝓncipale subiectum alterius accidētis:tm pōt ee subiectū ꝓximum ꝛ mius ꝓncipale.vt superficies ē ꝓximum subiectum albedis.

¶ Quarto sciendus ē. ꝙ accidēs sumit dupl'r. Uno mō q̃tū ad causalitatem ei.eo ꝙ indifferēter causat a plumbo causis. ꝛ hoc mō accidēs qđ hic diuidit dicitur accidēs cōe. Alio mō đr cōe p ꝓdicatōem v l' inherentiam eo ꝙ ꝙuenit plumbo indiuiduis aut spēbus ꝛ etiā plumbus ꝓtibus corpis indifferenter.ꝛ hoc mō accidēs cōe ēvnū membrum huius diuisionis.tale em đr cōe p causalitatem ꝛ ꝓdicatōem. Sed accidens ꝓꝑium hꝫ sit cōe p causalitatē vt albedo fortis:mō tamen p ꝓdicatōem.nō đr ꝓꝑium qr ē appropriatum vni indiuiduo vel determinate pti subiecti sui Et p hoc patēt due diuisiones accidētis.

¶ Sed contra ꝓdicta arguit ꝑ primo sic. Sicut nō esse i subiecto ē ꝓꝑium substātie sic esse in subiecto ē ꝓꝑium accidēti.igitur accidēs sp hꝫ esse in subiecto ꝛ non ē separabile. ¶ Secūdo sic. Oīne accidēs adest ꝛ abest subiecto ꝓter eius corruptionem. ḡ nullū accidēs ē insepabile. Pꝫ ans p diffinitionē eius que đr ꝙpetere oīni cōtento sub diffinito. ¶ Tertio sic. Idē accidēs spē ē separabile ꝛ insepabile.sicut albū in cigno est sepabile ꝛ in ligno insepabile.ḡ membra huius diuisionis coincidūt. ¶ Quarto sic.accidēs cōe dividit in secūda diuisione.ꝫ illud nō đr de accidēte ꝓꝑio ꝛ etiā ꝙuenit cū vno membro illius diuisionis.igit illa diuisio est mala ¶ Quinto sic. Accidēs ꝓꝑium ē vnū ꝓdicabile distinctū ab accidēte ꝛ nō ꝓtinet sub ipso.igit male ponit membrū diuisiōis accidēti in secūda diuisiōe.

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad ꝑmum đr ꝙ hꝫ esse i subiecto in aptitudie sp cōueniat accidēti:tm esse i subiecto i actu nō sp sibi cōuenit simpl'r:ꝫ solū q̃diu durat.iō potest a subiecto separi p corruptiōz. ¶ Ad secūdū đr ꝙ hꝫ oē accidēs possit aliquo modo separi a subiecto ꝛ abesse:nō tm a quolibꝫ pt separi faciliter.iō nō oē accidēs đr sepabile Nullū em accidēs đr insepabile negatie: sic ꝙ nullo mō separetur a subiecto.ꝫ bn đr insepabile ꝓuatiue.qa non faciliter separat. ¶ Ad tertiū đr ꝙ idē acc dēs in spē đr sepabile ꝛ insepabile respectu diuersoꝝ subiectorū:non tm respectu eiusdē subiecti.iō ista mē br̃a nō coincidūt i eodē accidente i numero. ¶ Ad q̃rtū đr ꝙ hꝫ accidēs diuisū i secunda diuisiōe dicat cōe p causalitatē: nō tm p ꝓdicatōem.iō verificat de accidēte ꝓꝑio.qr illud ē cōe p causalitatē.nec etiā ꝙuenit cū accidēte cōi qđ ē mēbrū huius diuisiōis.qr illud dicitur cōe p ꝓdicatōem. ¶ Ad q̃ntū đr ꝙ hꝫ ꝓꝑium spēi sit ꝓꝑium ꝓdicabile distinctū ab accidēte:non tm ꝓꝑium indiuiduī de quo ē b a d

ꝓpoſitū. ⁊ tale bñ ꝓtiet ſb̄ ꝑdicabili accidēt.

Commune ē aūt oībus q̄nq; ꝑdicabilib⁹ ꝺ plurib⁹ ꝑdicari. Differunt aūt genus ⁊ ſpēs. qm̄ genus de pluribus ꝑdicat q̄ ſp ēſt ⁊ q̄ alia ꝑdicabilia. ⁊ p hoc differt ab aliīs. Differētia aūt differt a genere. qm̄ gen⁹ ꝑdicat in q̄d. dr̄ia ꝺ in q̄le. Itē dr̄ia differt a ſpē: eo q ꝑdicat de plūbus ſpēbus: ſpēs vero non. Silit dr̄ia differt ab accidēte. q accidētia ſuſcipiunt magis intētionē ⁊ remiſſionē. dr̄ia ꝺ nō ſuſcipit magis neq; min⁹. Differt aūt ſpēs a genere. q gen⁹ ꝯtinet ſpēs: ⁊ nō ꝯtinetur ab eis. Spēs aūt differt a dr̄ia. q de plūbus differētijs bñ ꝯſtituit vna ſpēs. vt iſte dr̄ie rationale. mortale. ꝯiūgunt ad cōſtitutōnem hui⁹ ſpēi hō. Spēs ꝺ nō ꝯiunctim ſpēi vt gignat aliam ſpēm. Quedā em̄ ꝑticularis eq̄ cuidā ꝑticulari aſino ꝑmiſcet ad muli generatōez: ſed non eq̄ ⁊ aſinus in cōi. Spēs āt differt a ꝓ̄po. q ſpēs natura ꝓr ē ꝓ̄po: ꝓ̄prium vero poſteri⁹ ē ſpē. Itereā quoq; t̄mini ⁊ diffinitōnes ſunt differētes: ipa ſunt dr̄ia. ergo ſpēs ⁊ ꝓ̄prium ſūt dr̄ia. Spēs aūt differt ab accidente. q ſpēs ꝑdicat in q̄d. accid ēs ꝺ in q̄le: vel quō ſe hz. Spēs etiā natura ꝓr ē accidēte. Qē em̄ accidēs natura poſterius ē ſuo ſubiecto Ꝓprium āt differt ab accidēte. q ꝓ̄prium ꝺ vni ſola ſpē ꝑdicat cui⁹ ē ꝓ̄prium: accidēs ꝺ ꝺe pluribus ſpēbus. ⁊ accidēs ꝓmo ineſt idiuiduis ⁊ p poſterius generib⁹ ⁊ ſpēbus. non em̄ ꝺr. hō aut aial currit: niſi q ſortes vl plato currat. ꝓ̄prium aūt ꝓmo ꝯuenit ſpeciei: et per ſpecies conuenit idiuiduis. Itē gen⁹. ſpēs. dr̄ia. p priū eq̄liter ꝑticipant ab oib⁹ de q̄b⁹ ꝑdicant: accidēs ꝺ nō ſed ſuſcipit intētionē ⁊ remiſſionem Itē gen⁹. dr̄ia. ſpēs. ꝓ̄prium vni uoce predicant: accidēs aūt nō ꝑdicat vniuoce: ſed denoiatiue Predicari aūt vniuoce ē ꝑdicari ſm vnū nomē ⁊ rōnē vnā ſm illud nomē ſūptā. vt hō ſm vnū nomē ꝑdicat de ſorte ⁊ de platone: vt ſortes ē hō. plato ē homo ⁊ rō ei⁹ ſm illud nomē eſt vna. vt aial ratōnale mortale. Et ob hoc ens nō ꝑt ee gen⁹: q ꝛz ſm vnū nomē ꝑdicet de plūbus: nō tn̄ ſm vnā rōez entis. rō ei entis ſm q ꝺr de ſba eſt ens p ſe: ſm aūt q ꝺr de alīs noue ꝑdicamētis ē ens in alio: ⁊ ſic ꝑdicat ſm diuerſas rōnes. ⁊ iō non ꝑdicat vniuoce: ſed poti⁹ equiuoce aut multiplicit. Predicari aūt equiuoce ē ꝑdicari vno noīe ⁊ rōnib⁹ diuerſis ſm illud nomē ſūptis vt canis vno noie ꝑdicat ꝺ cane la-

trabili: sydere celesti: ⁊ pisce marino. Nō aūt ꝑm illud nomē rō est eadē oīb⁹: sz alia ⁊ alia. Denoiatiua dicūt q̄cūq; ab aliquo solo casu sūt differētia: ⁊ ꝑm illō nomē hūt appellatōnē. vt a grām matica grāmatic⁹. a fortitudie fort⁹. Un grāmatica et fortis p̄dicant denoiatiue. ⁊ ergo accidēs denomiatiue dicitur predicari.

¶ Postq̄ autor determiauit de vno q̄ quinq; p̄dicabiliū. hic ꝓsequit determiat de ipis cōparatiue. s. cōparādo ipa ꝑm ꝙuenientiā ⁊ differentiā eor. Prius em vnūquodq; habet ꝑm se cognosci q̄ p respectū ad aliud. ⁊ qz cōuenientia est vt habit⁹ ⁊ differētia se hz p modū priuatōis. ideo anteq̄ ipa ꝙparet ꝑm differētiā oñdit cōuenientiā ipor dicēs. Cōmune est oībus quinq; p̄dicabilib⁹ de plurib⁹ p̄dicari Cuius ratio est. quia hoc est de ratione predicabilis in cōmuni. s. predicari de pluribus. ideo in hoc oia p̄dicabilia habēt cōuenientiā.

¶ Sed ad videndū de ꝓsius differentijs primo sciēdū q̄ gen⁹ differt ab oīb⁹ alijs p̄dicabilib⁹ in gñali p hoc q̄ p̄dicat de plurib⁹ q̄ quodcūq; alior. ⁊ etiā qz gen⁹ est principiū alior p̄dicabiliū. est em principium differentiarū q̄ inchoant in ptāte generis et etiā specier q̄ sunt sub ipo. ⁊ qz ꝓpriū causatur a spē. accidēs vo ab individuis quor genus est principiū. ideo gen⁹ est p̄ncipiū ꝓprij ⁊ accidētis: ⁊ sic ē p̄ncipiū ⁊ cā oīm alior qđ nulli alteri cōuenit. Sed in speciali prio differt a differentia: qz se habet vt determinabile. differentia vero vt determinās. Secūdo differt a specie. qz genus predicatur de pluribus speciebus. species vero de multis individuis. Tertio differt a ꝓpo. q: gen⁹ p̄dicat nō conuertibiliter. proprium vero sic. Quarto differt ab accidente. quia genus predicatur essentialiter. accidēs vero accidētaliter tm.

¶ Secūdo sciendū est q̄ differentia differt in generali ab omnibus predicabilibus alijs per hoc q̄ est formaliter diuisiua generis: ⁊ facit differre essentialit qđ nulli alteri cōuenit. Sed in spāli primo differt a genere p hoc q̄ ipa predicatur in quale. qz dicat essentiā rei per modū qualitatis. gen⁹ vero predicatur in q̄d: qz dicit essentiā rei p modū substantie. per hoc etiaz differentia differt a specie. Secūdo differt a specie et proprio. qz predicatur de multis speciebus. spēs vero et propriū solū predicantur de individuis vn⁹ speciei: ⁊ hoc intelligēdo de differentia generica ⁊ nō specifica. Tertio differt ab accidēte. qz accidēs suscipit magis ⁊ min⁹: differētia vero nō. qz esse ipsi⁹ ꝓsistit in individuo: cum sit vltimus actus speciei qui semp est in aliquo determinato gradu entis.

¶ Tertio sciendum est q̄ species in generali differt ab alijs per hoc q̄ ipa subditur respectu omniū alioz predicabiliū. scilicet genen ⁊ differētie scōm p̄dicationez eēntialē. ꝓpo vero ⁊ accidēti scōm predicatōez accidentalē: ⁊ hoc nulli alioz cōuenit. Sed in speciali primo differt a genere. qz genus cōtinet sub se spēm: ⁊ ē totū vniuersale respectu suarū specierū. sed species nō cōtinet gen⁹. qz pars nō continet suū totū. Secundo differt a differentia. qz ex plurib⁹ differentijs bene fit vna species. ꝑ ex plurib⁹ speciebus nō fit vna spēs tertia. qz ex duobus entib⁹ cōpletis existentibus in actu nō potest fieri vnum tertiū. due aūt species sunt entia cōpleta in actu. Tertio spēs differt a differētia. qz species est ens completū in actu ex duob⁹. s. genere ⁊ differētia. sz sic nō ē differētia. Quarto differt a proprio. qz species est causa ꝓprij quare naturaliter ipm precedit. et etiā qz diffinitio speciei ⁊ ꝓprij differunt vt patuit pri⁹. Et species differt ab accidēte. quia predicatur in quid: accidens vero in quale.

¶ Quarto sciēdū est q̄ ꝓpriū differt ab oībus alijs in generali. qz predicatur conuertibiliter qđ nulli alior conuenit. ꝑ in speciali primo differt a genere: specie: ⁊ differentia per differentias prius positas assignando differentias alioz predicabiliū a ꝓprio. Secundo differt ab accidente. qz ꝓpriū de vna sola specie predicatur: eo q̄ cōsequitur ꝓpria principia speciei. accidēs vo de plurib⁹. Itē ꝓpriū primo inest speciei et per speciē individuis. accidēs vero ecōtra. eo q̄ fluit a principijs individui. Ex quo satis ptz qualiter accidēs in speciali differt a ceteris p̄dicabilib⁹: qm̄ posite sunt differentie omniuz

aliox predicabiliū ab ipso. tamen in generali duplicit differt a ceteris. Primo qz accidens suscipit magis ⁊ min⁹. alia qz uox equalit participant a suis inferioribus. Secūdo qz cetera pdicant vniuoce. accidēs vero denoiatiue. ⁊ ad declarationē huius hic diffinit vniuoce predicari equiuoce ⁊ denoiatiue. vnde predicari vniuoce est pdicari vno noīe ⁊ vna ratōne de multis. vt homo predicatur de sorte ⁊ de platone. Predicari equiuoce ē pdicari vno noīe ⁊ diuersis rationib⁹ de mltis. vt homo de hoīe viuo ⁊ depicto. Sed pdicari denoiatiue ē pdicari vno noīe tm̄: ⁊ nō ratione. vt album de sorte nomine ⁊ nō ratione.

¶ Sed cōtra pdicta arguit sp̄s primo sic. genus nō differt ab alijs predicabilib⁹ per hoc in quo cōuenit cū ipsis. sed conuenit cū alijs in hoc qđ est de plurib⁹ pdicari. igit nō differt ab alijs p hoc qđ pdicat de plurib⁹ ¶ Secundo sic. omne superius actu ⁊ intellectu cōtinetur in suo inferiori. igit spēs cōtinet suū genus: ⁊ unale dicat qđ genus cōtinet species et nō cōtinet ab eis ¶ Tertio sic. ex duob⁹ existentib⁹ in actu nō fit vnū tertiū. sz due differentie sunt entia in actu vel duo actus igit ex duab⁹ differētijs nō pōt fieri vna species ¶ Quarto sic. nō esse in subiecto est proprium substantie. ⁊ tamen predicatur de multis speciebus. scz de omnib⁹ speciebus substantie. ergo ppriū nō predicat de vna sola spē. ¶ Quinto sic. omne vniuersale debet pdicari vniuoce de mltis. accidēs ē vniuersale: igit.

¶ Ad argumenta ante opposita

Ad primū dicitur qđ de plurib⁹ capit duplicit. vno modo absolute vt tm̄ valet sicut de multis. ⁊ hoc modo genus cōuenit cū alijs p hoc qđ de multis predicatur. Alio modo cōparatiue. ⁊ p hoc genus differt ab alijs: qz pdicatur de plurib⁹ qđ alia. ideo nō est idē i quo genus cōuenit ⁊ in quo differt ab alijs ¶ Ad secundū dicit qđ licet species cōtineat genus: sicut totū essentiale vel infimus suū superius scz quo ad partē potestatis eius: nō tamen sic totū vniuersale suas partes. sic qđ contineat genus scdm totā potestatē ⁊ cōmunitatē eius ¶ Ad tertiuz dicit qđ ex duob⁹ existentib⁹ in actu vt sic nō fit vnū. sed tamen inquantum vnū est in potentia ad alterū bene fit tertiū. modo duarū differentiarū vna pōt se habere in potentia respectu alterius p hoc qđ differentia superior constituit vnuz genus qđ est distinguibile ⁊ determinabile per differētiā inferiorē. Nō est tamen intelligendū qđ differētia inquantuz differentia est ⁊ est vltimus actus speciei sit in potentia ad aliā differentiā. sed inquantuz se habet vt actus cōfusus speciei inferioris ⁊ est pstitutiua generis illius speciei. ¶ Ad quartū dicitur qđ si proprium capiatur cōmuniter p omni ppio generis vel speciei sic bene predicatur de plurib⁹ spēb⁹. qz proprium genus predicat de vno genere vt ē in multis speciebus. sed qz tale est cōmune multis speciebus. ideo nō habet simpliciter modū pprij sed accidētis cōmunis. Sed si capiat specialiter solū p ppio speciei specialissime vt hic capitur: sic de vna sola specie pdicat. ¶ Ad quintū dicit qđ si capiat predicari vniuoce gñaliter p oi illo qđ ꝟm significatū predicatur de multis: sic oē vniuersale debet pdicari de mltis vniuoce. ⁊ illo mō accidens vniuoce predicat. sed si capiat vniuoce pdicari spāliter vt est predicari nomine ⁊ ratione essentiali de subiecto: sic nō pdicat vniuoce. Et hec de predicabilibus dicta sufficiūt.

¶ Incipit tractatus tertius de predicamentis.

Ad cognoscēdū predicamēta qdā sūt necessario pmittēda: sine quoz cognitiōne nequaq̄ pōt haberi cognitio pdicamētoz. Eorū ergo q dicūtur qdā sūt vniuoca. qdā eq̄uoca. et quedaz denoiatiua.

¶ Postq̄ Petrus hyspan⁹ in pceden tractatu determinauit de dicibili incōplexo sub ratione pdicabilis ⁊ vniuersali. hic cōsequenter determinat de dicibili incōplexo sub rōne ordinabilis in genere scdm sub ⁊ supra. Cuius ordinis ratio est. qz ordinatio ꝟm sub ⁊ supra ē ordinatio i linea pdicamētali in qua genus ordinat supra speciē ⁊ spēs sub genere ⁊ individua sub spēb⁹: ⁊ sic de alijs. ⁊ qz tal⁹ ordinatio fit ꝟm rōnes predicabiliū. ideo oportebat determinare primo de dicibili incōplexo quantū ad rationē vniuersal⁹ qua ꝟm rationes ordinabilis in genere ꝟm sub ⁊ supra qđ

fit in hoc tractatu de ꝑdicamẽtis. ⁊ intitulaꝛ hic tractatus de ꝑdicamentis. qꝛ inter dicibilia incomplexa ꝑdicamẽta sunt ꝓncipaliora A ꝓncipaliori aũt parte subiecti sepe fit denominatio scie.

Vbi primo sciendum est. q͛ ꝑdicamẽta q̃ sunt genera gñalissima dupl'r cõsideranꝛ. Uno mõ inq̃tu sunt ꝓma ꝓncipia diuersitatis rerũ formalia. ⁊ hoc mõ non põt de ipis aliquid demõstrari. nec de ipis sub tali rõne habeꝛ scia. Alio modo cõsiderãtur ꝑ reductõem ad aliq̃d cõmune in quo conueniũt: et hoc dupl'r. vel inq̃tum reducũtur ad ens et sunt ꝑtes entis. ⁊ hoc modo cõsideranꝛ in methaphisica que cõsiderat de ente inq̃tum ens. Alio modo inq̃tum reducũtur ad dicibile incõplexũ. ⁊ sub tali rõne in logica cõsideranꝛ. Logicus em̃ non cõsiderat res absolute: ꝫ inq̃tum referũt ad rõnem dicibilis ⁊ ꝑdicabilis. vel vt in ipis fundãtur alique secũde intentiones.

Secũdo sciendũ est q͛ subiectum huius tractatus ẽ dicibile incõplexum ordinabile in genere fm sub ⁊ supra. Dicit dicibile eo q͛ hic cõsiderãtur res vt referũt ad dicti Et dicit incomplexũ ad dr̃iam subiecti ꝑmi tractatus quod ẽ dicibile complexũ. s. enunciatio. Dicit ordinabile in genere ad differẽtiam subiecti libri ꝑdicabiliũ qđ ẽ dicibile incomplexum sub rõne vniuersalis ⁊ nõ sub ratione ordinabilis in genere. ⁊ non ẽ predicamentũ subiectũ huius tractatus: q̃uis sit ꝓncipalior ps eius. quia nõ oĩa hic cõsiderãta ꝓncipaliter considerãtur sub rõne predicamenti: ꝫ sub rõne dicibilis incõpleti ordinabilis in genere. ⁊ ꝑ hoc patet que sit cã materialis huius tractatus. ꝑ quod habeꝛ que sit cã finalis eius. Unde finis intrinsecus ẽ pfecta cognitio subiecti sicut in alijs scietijs speculatiuis. ⁊ finis extrinsecus ẽ cognitio enũciationis que fit ex dicabilibus incomplexis ⁊ etiã argumẽtatõis. ⁊ gñaliter acq̃sitio omnium aliarũ sciarum. Et eius cã formal' est modus ꝓcedendi q̃ est diffinitiuus. diuisiuus. ꝓbatiuus ⁊ exẽploꝝ positiuus. Et forma tractat' est eius diuisio ꝑ capitula: ⁊ capitulo ꝝ ꝑ partes. Un̄ tres sunt partes principales. In ꝓma traduntꝛ antepdicamẽta. in secũda pdicamẽta. in tertia postpdicamẽta.

Tertio sciendum est q͛ ante predicamẽtum ẽ documẽtum ꝓcedens determinationẽ ꝑdicamẽtoꝝ immediate ordinatum ad cognitõnem eaꝝ habendã. Et dicitur immediate ordinatũ ⁊c. qꝛ is diffinitõnes ꝑdicabiliũ ad cognitõnem ꝑdicamẽtoꝝ valeãt: non tñ immediate ordinãtur ad cognoscenda ꝑdicamẽta: ꝫ ad cognoscẽdum ipa vlia. Et sunt tria antepdicamenta in generali. scz diffinitio. diuisio. ⁊ regula. Et septẽ in spãli. scz tres diffinitõnes. due diuisiones. ⁊ due regule. Quoꝝ sic habeꝛ sufficientia. qꝛ antepdicamẽtum ordinaꝛ ad cognitõem ꝑdicamẽtoꝝ. vel ergo valet ad cognoscẽdum ꝓpriam vel differẽtiã vel ordinẽ. Si ꝑmũ hoc ẽ tripl'r. vel valet ad cognoscẽdũ conuenientiam ꝑdicamẽtoꝝ in vnũ cõmune equiuocum quod ẽ ens: ⁊ sic ẽ diffinitio eq̃ocoꝝ. vl' ad cognoscendũ cõuenientiam dicibiliũ vni' ordinis: ⁊ sic ẽ diffinitio vniuocoꝝ. vel ad cognoscendũ cõuenientiã omniũ ꝑdicamẽtoꝝ accidentiũm in vnũ cõmune subiectũ. ſ. in substantiã de qua dicũt denominatiue: ⁊ sic ẽ diffinitio denoiatiuoꝝ. Si ad cognoscẽdum differẽtiam hoc ẽ dupliciter. vel docet differẽtiã eoꝝ que ponũtur in genere ab hijs que non ponũtur in genere: ⁊ sic ẽ ꝓma diuisio. vel eorum que ponũtur in diuersis generibus inter se: ⁊ sic est secũda diuisio. Si ad cognoscẽdũ ordinẽ in linea ꝑdicamẽtali: hoc est dupliciter vel respectu vnius coordinatõnis vel diuersarũ. Si ꝑmum: sic ẽ ꝓma regula. si secundũ: sic ẽ secũda. Et ista antepdicamẽta sunt illa que ꝑmittenda sunt ante ꝑdicamẽta sine quorum cognitõe non potest hr̃i faciliter cognitio ꝑdicamẽtoꝝ.

Quarto sciendum ẽ. q͛ ad cognoscẽdũ tria ꝓma antepdicamẽta auto: põt vnã diuisionem modoꝝ ꝑdicandi siue eoꝝ q̃ ꝑdicanꝛ dicẽs q͛ eoꝝ que ꝑdicanꝛ alia sũt vniuoca. alia eq̃ouca. ⁊ alia denoiatiua. Cui' rõ ẽ. qꝛ oĩe qđ ꝑdicaꝛ vel ꝑdicaꝛ tãq̃ multa: et sic sunt equiuoca. vel tanq̃ vnũ: ⁊ hoc est duplicater. Uel predicatur nomine tm̃. ⁊ sic est denoiatiuum. vel noĩe ⁊ rõe: ⁊ sic ẽ vniuocũ. ⁊ de hijs trib' postea i spãli videbiꝛ

Sed ꝯ ꝑdicta arguiꝛ ꝓmo sic Omne illud de quo est scientia habet principia per que de illo probãtur passiones ⁊ cognoscuntur. Sed predicamenta cum sint ꝓma principia non habẽt ꝓncipia. ergo ẽ ipis

nō est scia. ¶ Secūdo sic. Logicus nō hz cō siderare res cū logyca sit scia rōnal' ⁊ nō realis. g̃ cū p̄dicamēta sint res naturales b̄ male determinat' de p̄dicamētis. ¶ Tertio sic. Prima p̄ncipia sunt de se nota simpl'r ⁊ quo ad nos. g̃ p̄dicamēta erūt p se nota. ⁊ sic ad cognoscēdū ipa aliq̄ nō sunt p̄dicamēta. ¶ Quarto sic. In libro p̄dicabilū determinatū ē de modis p̄dicādi. g̃ de ipis nō dz b̄ determinari ꝑ tm̄ de dicibilibus incomplexis ordinabilibus in genere. ⁊ sic male distinguitur triplex modus p̄dicādi. ¶ Quinto sic. Mēbra huius diuisionis coincidūt. ergo antecedēs patet. q; homo vnīuoce p̄dicatur de sorte ⁊ platone. ⁊ eq̄uoce de hoīe viuo ⁊ hoīe picto. ergo ista diuisio est mala.

¶ Ad argumenta ante oppo. Ad p̄mū dz q̄ lz p̄dicamēta nō habeāt p̄ncipia formalia ⁊ vnīuoca: hūnt tm̄ effectiua ⁊ formalia eq̄uoca. ideo de ipis vt reducunt' ad vnū cōe p̄t esse scia p talia p̄ncipia. ¶ Ad secundū dz q̄ logycus nō ꝓsiderat p̄ncipaliť de rebus ꝑm se acceptis: ꝑ tm̄ vt substāt intentōibus p̄mis ⁊ secūdis' ex q̄bus fiūt argumētationes. ⁊ ob b̄ dic̄ Auicēna q̄ logyca ē de secūdis intentōibus adiūctis p̄mis. ¶ Ad tertiū dz q̄ lz p̄ma p̄ncipia cōplexa sint p se nota ⁊ simpl'r ⁊ quo ad nos. vt istud oē totū est maius sua pte. nō tm̄ p̄ma p̄ncipia incōplexa ꝑ nob sunt difficillima ad cognoscēdū. p̄dicamēta át sunt p̄ncipia incōplexa ⁊ nō ꝓplexa. ¶ Ad quartū dz q̄ lz in b̄ libro nō debeat determinari de aliq̄bus modis p̄dicādi quinq̄ vniuersaliū an spāli: tm̄ pōt determinari in generali de aliq̄bus modis ad ostēdendū quō genus p̄dicať de suis inferioribus. ⁊ accidēs de p̄ma substantia. ¶ Ad quintum dz q̄ licet hō vt accipitur p oībus significatis eius p̄dicetur equiuoce. ⁊ quando accipitur p̄ vno tantum p̄dicetur vnīuoce. non tamen ē equiuocum ⁊ vnīuocum ꝑm eandem acceptionē eius: ꝑ solū ꝑm diuersas. ideo ista mēbra diuisionis nō coincidūt.

¶ Equiuoca dicuntur quorum solum nomen est commune ⁊ ratio substantie ꝑm illud nomen ē diuersa. vt animal significat animal viuum ⁊ animal pictum. et nomen in eis solum est cōmune ⁊ ꝑm illud nomen ratio substantie est diuersa. dicimus enim de leone picto in pariete. ecce terribile animal. ⁊ de leone viuo idē dicimus equiuoce. Et ō statuis regū dicim' isti sunt tales reges ⁊ de bis q̄ adhuc regnāt dicim' isti sunt tales reges sumēdo nomē regis equiuoce.

¶ Postq̄ autē p̄misit diuisionē dicibiliū p vnīuoca eq̄uoca ⁊ denoiatiua. b̄ ꝓnr ponit diffinitōes hoꝝ mēbroꝝ. ⁊ p̄mo ponit diffinitionē eq̄uocoꝝ. Cuius rō ē. q; illa valet ad cognoscendū reductōez p̄dicamētoꝝ ad vnū cōmune qđ ē ens qđ dz eq̄uoce de ipis. ⁊ diffinitio vnīuocoꝝ valet ad cognoscendū reductionem omniū dicibiliū eiusdē gn̄is ad ipm genus gn̄alissimū. ⁊ diffinitio denoiatiuoꝝ valet ad reducendū oia p̄dicamēta accidentiū ad substantiā de q̄ p̄dicant denoiatiue. ⁊ q; reductio p̄dicamētoꝝ ad ens ē poꝛ alijs. ideo diffinitio eq̄uocoꝝ ꝓcuriēter p̄cedit alias. ⁊ q; etiā reductio dicibilium ad suū genus p̄cedit reductionē accidentiū ad substantiā. ideo diffinitio vnīuocoꝝ p̄cedit diffinitionē denominatiuoꝝ. sic ergo ponit' diffinitio eq̄uocoꝝ Eq̄uoca dicunt' quoꝝ solū nomen ē cōe ⁊ rō subē ꝑm illud nomē ē diūsa. In q̄ diffinitōne ponit' dicunt'. i. sunt dicibilia ad explicādū genus diffinitū qđ ē dicabile. ⁊ nō ponit' sunt. q; b̄ nō ꝓsiderant' inq̄tū sunt entia ꝑ inq̄tū sunt dicibilia. ⁊ totū ꝓ reb duū ponit' ad dn̄iaz vnīuocoꝝ ⁊ denoiatiuoꝝ. q; vnīuoca nō hūnt solū nomē cōe. ꝑ cū b̄ hūnt rōnē. ⁊ denoiatiua nō p̄dicant' ꝑm diuersas rōnes.

¶ Pro quo sciēdum est primo. q̄ duplicia sunt equiuoca. s. equiuoca equiuocāntia. ⁊ equiuoca eq̄uocata. Equiuocum eq̄uocans ē nomen commune diuersis rationibus plura significans. sicut hoc nomen animal diuersis rōnibus significat animal viuū ⁊ animal pictū. Sed equiuoca equiuocata dicunt' res diuerse diuersis rationibus per vnum nomen significate. sicut animal viuum ⁊ animal pictum sunt diuerse res diuersis ratōnib' signi-

ficate ꝑ ꝺ nomē aīal. hec aūt diffinitio solū da
tur de eq̄uocis eq̄nocatis et nō eq̄uocantibus
qz eq̄uoca eq̄uocata solū habēt nomē ꝯmune
Ñ ꝑ hāc diffinitionē pōt haberi diffinitio eq̄
uoci eq̄uocātis. q: sicut eq̄uoca eq̄uocata ha-
bēt vnū nomē cōe ⁊ diuersas rōnes. ita eq̄uo
cū eq̄uocās est nomē cōe diuersis ratō bus
plura significās. ⁊ qz equiuoca eq̄uocata sēp
sunt plures res significate ꝑ vnū nomē; cōmu-
ne. ideo ad designandā istam pluralitatez hic
diffinūtur equiuoca in plurali numero.

¶ Secūdo sciēdū est. q̄ adhuc du
plex est equiuocū equiuocās. ⁊ sīliter eq̄uocū
eq̄uocatū. s. equiuocū a casu ⁊ a cōsilio qꝺ ꝺz
analogū. Ñ equiuocū a casu est qꝺ eque pri
mo plūa significat. ⁊ ꝺz a casu. q: ipones iplū
ad significandū in secūda ipositōe eius non
habet respectū ad suā primā significatōem. ꝫ
a casu accidit q̄ tale nomē prius habuit aliꝺ
significatū. sicut equus si dicat idē est q̄ eqlis
vel idē est q̄ aīal. ⁊ ipones ipz ad vnū significa
catū non habuit respectū ad aliud. ⁊ ꝑ ꝺ pos-
sunt diffiniri eq̄uoca equiuocata a casu. Sed
equiuocū a consilio ē vnū nomē ꝑ prius ⁊ po
steriꝰ plura significās. ⁊ ꝺz a consilio: q: sicut
i consilio vnꝰ imitat iudicū alterius. sic etiā tali
nomini attribuit vna significatio ꝑ respectuz
ad aliā. sicut aīal significat aīal vniū ⁊ et con
sequēti ꝑ similitudinē significat aīal pictum. vñ
eq̄uoca eq̄uocata a cōsilio sunt res diuerse ꝺm
prius ⁊ posteriꝰ significate ꝑ vnū nomē ⁊ ꝺ vtrꝰ
q. s. a casu ⁊ a cōsilio ꝺat ꝺ diffinitio eq̄uocoꝝ.

¶ Tertio sciendū est. q̄ nomē dici
tur cōe dupliciter. vno mō ꝺm vocē q̄ cōis ē ad
multa significata. sicut sortes ꝺz nomē cōmu
ne ad istū sortē: ⁊ ad illū. Alio mō ꝺz cōe ꝺm
significatū eius qꝺ ē cōe ad plura suppositā.
sicut significatū hoīs. s. humanitas q̄ est cōis
ad omnia indiuidua eius. hic aūt sumitur no
mē cōe. primo modo. ꝑ illo quod est cōe secūm
vocē ꝑ respectū ad plura significata et non se
cūdo modo. q: si sic accipetur tunc nullus ter
minus singularis diceretur equiuoce de mul-
tis cū non sit nomen commune communitate
sui significati. vñ eq̄uoca eq̄uocata ex quo sūt
diuerse res diuersa sunt significata eiusdē vo-
cis ideo habent nomē cōmune primo modo.

¶ Quarto sciēdum ē q̄ ratio sub-
stantie dupliciter accipitur: primo modo spāli
ter ꝑ diffinitione q̄ditatiua vere substantie q̄
est per se: ⁊ isto modo non accipitur hic. q: sic
accidentibus non essent aliqua equiuoca cuz
non habeant hoc modo rationem substantie.
Alio modo capitur generaliter ꝑ quacūq̄ diff
finitione quidditatiua substantiali et acciden
tali q̄ aliquo modo explicat essentiā rei capiē
do substantiā ꝑ essentia. ⁊ hoc modo eq̄uoco
rū ratio substantie est diuersa. Cuius ratio est
q: quecunq̄ habent diuersas formas quibus
significantur ꝑ vnū nomē et etiā sub diuersis
conceptionibus habent diuersas diffinitōes
ꝺm tale nomen. Ꝺz equiuoca equiuocata sūt
diuerse res: et ꝺm diuersas formas ⁊ diuersos
cōceptus quibus significantur ꝑ vnum nomē
cōmune: ⁊ non significantur per vnū cōceptū
communē. ⁊ ideo ꝺm nomē ipoz ratio substā
tie generaliter sumpta est diuersa. Et per hoc
patet intellectus diffinitionis equiuocoꝝ.

¶ Sed contra p̄dicta arguit ꝑ pri
mo sic. canis est quoddā equiuocū ad canem
latrabilē. piscē marinū et sydus celeste: et tñ
non habet vnū commune nomen cū ipsum sit
vnū nomen: ergo male dicit q̄ eq̄uoca habēt
vnū nomen commune. ¶ Secūdo sic. in ver
bis reperiūtur eq̄uoca. ⁊ tñ ibi non est nomen
commune. igitur. ¶ Tercio sic. equiuoca a cō-
silio habent vnā rationē communē vnitate ꝓ
portionis ⁊ analogie: et tamen sunt equiuoca
ergo male ꝺz q̄ equiuoca habent solū nomē
commune. consequentia tenet: quia istis eq̄uo
cis vltra nomen commune ē ratio communis.
¶ Quarto sic. canis latrabilis marinꝰ piscis
sunt equiuoca equiuocata: ⁊ tamen nō habēt
solum nomē commune: sed cōueniunt in rōne
substantiali corporis animati ⁊ habent vnam
rationez communē: ergo male dicitur q̄ equi-
uoca habent solum nomen commune ⁊ ratio-
nem substantie diuersā. ¶ Quinto sic. vnius
rei est tm̄ vna forma. sed significatio ē forma
nominis: et sic vnius nominis est tm̄ vna signi
catio. ergo ⁊ vnū significatū. ⁊ ꝑ cōsequens si
equiuoca habeant vnū nomē commune ha-
bēt vnā rationē que significatur ꝑ tale nomē.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad ꝑ
mū dicitur q̄ licet hoc nomen canis sit eq̄uo
cum equiuocans: non tamen est equiuocatuz
⁊ de equiuocis equiuocatis datur tm̄ p̄ns diffi
nitio. ¶ Ad secundū dicitur q̄ si nomē capia-
tur specialiter pro voce que significat ꝑ modū
permanentis siue habitus et quietis et vt est

parsoratiois distincta contra verbum: sic in verbis non reperitur nomẽ. sed si capiatur generaliter prout est nota mentis. idest signum illius quod in mente concipitur: sic verbuz bene dicitur nomen. ⁊ hoc modo capitur in diffinitione. ¶ Ad tercium dicitur q̃ licet equiuoca a consilio habeant ratõnem communẽ sm modum: non tamen scõm rem. quia vnitas analogie non est vnitas scõm rem: sed tm̃ sm modum. et ad communitatẽ requiritur vnitas rei. vnde illa que habent talem vnitatem proporõis sunt sm rem diuersa: licz habeãt quẽ dam modum vnitatis. ¶ Ad quartum dicitur q̃ licet canis latrabilis et canis marinus habeant communẽ rationẽ vt conueniũt in corpore animato: non tamen vt conueniũt in nomine canis. ideo rationes eorum sumpte sm illud nomen sunt diuerse. ¶ Ad quintum dicitur q̃ licet significatio sit forma accidentalis nominis: non est tamen forma essentialis. ideo vnius nominis possunt esse plures significationes sicut eiusdem rei plures forme accidẽtales: & sua forma essentialis est dearticulatio siue modꝰ proferendi ipa vor ẽ materia cui

¶ Uniuoca dicuntur quoꝝ nomen est cõe ⁊ ratio substãtie sm illud nomen ẽ eadem. vt hoc nomẽ animal ẽ cõe hoi boui ⁊ leoni. ⁊ similiter ratio substãtie sm illud nomen est eadem. vt hõ ẽ animal. bos est animal. ⁊ homo est substantia animata sensibil. ⁊ bos est substãtia animata sensibilis. Et sic nomen est cõmune eis: ⁊ ratio sm illud nomen ẽ eadem. nihil enim aliud est homo sm q̃ est animal q̃ substantia animata sensibilis. et similiter bos.

¶ Postq̃ autor posuit diffinitionem equiuocoꝝ. hic consequenter ponit diffinitionẽ vniuocoꝝ dicens. ¶ Uniuoca dicuntur quorum nomen commune est ⁊ sm illud nomen ratio substantie est eadẽ. In hac diffinitione dicunt. l. sunt dicibilia ponit loco generis diffinitu q̃ ẽ dicibile ⁊ nõ ponit sunt. q̃ hic non cõsiderat vniuoca sub rõe entis: & inquãtũ referuntur ad dici. Illud q̃ sequitur ponit ad differẽtiã aliorũ: vt stari declarabit. ⁊ accipit hic nomẽ cõmune pvoce significatiua q̃ est nota mentis ⁊ nõ spãliter vt est pars orationis distincta averbo: q̃ i vbis reperit vniuoca sic ⁊ i noibus.

¶ Ubi est sciendum primo. q̃ duplicia sunt vniuoca. s. vniuocavniuocantia. ⁊ vniuocavnicocata. vñ vniuocãs vniuocans est nomẽ sm vnã rõem pluribus attributuz. vt hõ nomẽ aial sm vnam rõem communẽ attribuitur homini ⁊ asino. Et vniuoca vniuocata sũt res diuerse sm vnam rõem communẽ p idem nomẽ importate: vt homo ⁊ asinus sm vnaz communẽ rõem repertam in hoc nomine animal. hic autem diffiniuntur vniuocavniuocata et nonvniuocum vniuocans sicut prius dictum est de equiuocis: et quia vniuoca vniuocata sunt plures res ⁊ diuerse cõtente sub eodem nomine. ideo ad denotandum illam pluralitatem. hic vniuoca in plurali diffiniuntur.

¶ Secundo sciendum ẽ q̃ vniuoca differunt a multiuocis ⁊ diuersiuocis. quia multiuoca sũt diuersi voces vni rei attribute q̃ aliter vocant sinonima. ⁊ diuersiuoca sunt diuerse voces diuersis rebꝰ attribute. ⁊ de istis hic nõ determiat sicut de equiuocis ⁊ vniuocis q̃ nõ valẽt ad cognoscẽdũ reductionẽ predicamentoꝝ in aliqd vnũ nec necessario requiruntur ad cognitionẽ coꝝ et i istis nõ reperitur vnuz nomen commune: & sunt plura nomia. vniuoca vero habent vnũ nomẽ cõmune significãs vnũ conceptuz communẽ in quo conueniunt. ideo in diffinitione vniuocoꝝ conuenienter ponitur quoꝝ nomen est commune. ad differentiam multiuocoꝝ ⁊ diuersiuocoꝝ.

¶ Tertio sciendum est q̃ vniuoca differunt ab equiuocis: quia equiuocũ habet plura significata formalia. ideo dicitur equocum quasi equaliter plura vocans. ⁊ ly equocum a consilio ex parte rationis nominis non equaliter vocet oia significata eius: & sm prꝰ ⁊ postenus: tamen ex parte vocis ⁊ seclusa ratiõe se habet equaliter. Sz vniuocũ habet tm̃ vnũ significatũ formale ⁊ immediatum ideo dicitur vniuocum quasi vnũ vocãs. sicut animal immediate significat animal vtutẽ. ⁊ q̃ vni-

uoca vniuocata ꝓueniũt in significato forma li quod ē forma cōmunis significata ꝑ nomē vniuocũ. ⁊ illa forma cōis hz vnā rōnē essen/tialē. ideo vniuoca hñt eandē rōez subē sum/ptā ꝑm nomē cōe ecꝝ. iō b̄ pricula rō substā/tie ē eadem ponit ꝓuenienter ad differentiaz equiuocoꝝ.

Quarto sciendum est ꝙ vniuo/ca ⁊ denoiatiua sic differūt int̄ se. qz vniuoca vniuocata includūt essentialit̄ significatū for/male nois vniuoci in quo ꝓueniūt. ideo rō ꝑ/pria illius significati cōis ē rō cōis ⁊ ēentiał vniuocatoꝝ. iō vniuocū noie ⁊ rōe dz de vni/uocatis. ꝫ denominata alicuius denoiatiui nō includūt essentialit̄ significatū formale ipius denoiatiui: ꝫ accidentalit̄ tm̄. iō rō essentialis illius significati nō ē rōe denoiatoꝝ. vt cū al/bus p̄dicaꝫ de hoie ⁊ equo. hō ⁊ equus sunt denoiata. albū vo denoiatiuū. ⁊ hō ⁊ equus icludūt solū accidēt̄aliter formale significa tū albi qđ ē albedo. ideo rō illius significati nō ē rō illoꝝ denoiatoꝝ. ideo ꝑ hāc pricularz rō substantie ē eadē vniuoca differūt a deno/noiatis. ⁊ ꝑ b̄ patet ꝙ ista diffinitio explicat naturā vniuocoꝝ faciēs ipaz differre ab oīm/bus alijs. ideo ē sufficiēs.

Sed contra p̄dicta arguit̄ ꝓi/mo sic. Nomē vniuocū hz tm̄ vnū significatū ꝫ vniuoca vniuocata sunt res diuīse ⁊ nō sunt vnū significatū nomis. ḡ vniuoca vniuocata nō important̄ ꝑ idē nomē cōe. Secūdo sic hō et equus sunt vniuoca vniuocata ⁊ tamē ipoꝝ nō ē vna rō substātie. ꝫ hñt diuersas dif/finitiones cū differāt spē. ergo ratio substantie vniuocoꝝ nō ē eadem. Tertio sic. Albedo ⁊ nigredo sunt vniuoca vniuocata ⁊ tamē nō hñt eandem diffinitionem substantie com/munem cū sint accidentia. ergo contra diffini tionē. Quarto sic. Equiuocū dz qđ ē equa liter plura vocans. ꝫ animal equaliter vocat hominem ⁊ asinū. quia tales sub suo genere equaliter ꝓtinent. ergo male daf exemplū ꝙ animal sit commune vniuocum homini ⁊ asi no. Quinto sic. Rō animalis ꝑm vnūqđqꝫ aial est altera ⁊ altera. vt dz septimo phisi/coꝝ. ergo b̄ male dz ꝙ hō ⁊ asinus ꝓueniunt i vna rōne animalis.

Ad argumēta ante oppo. Ad ꝑ/mū dicit̄ ꝙ si vniuoca ꝓsiderent q̄tum ad id qđ sunt ⁊ ad suas rōnes ꝑprias sic nō signi/ficant ꝑ nomē cōe vniuocū. ꝫ si ꝓsiderent q̄/tū ad naturā cōez in qua ꝓueniūt̄ ꝓ. ꝓsequēti importantur ꝑ nomen vniuocum tāq̄ signifi cata materialia eiꝰ. ⁊ illa natura cōmunis ē significatū suū formale ⁊ immediatū. Ad secundū dz ꝙ si hō ⁊ asinus ꝓsiderent ꝑm ꝑ/prias ipoꝝ formas. sic hñt diuīsas diffinitio/nes ꝑprias. ꝫ si ꝓsiderent vt ꝓueniūt in aiali bñ hñt vnā diffinitōez substantialē cōmunez ipis q̄ sumit̄ ꝑm formā cōez in qua conuenūt. Ad tertiū dz ꝙ si capiaf substātia ꝑprie ꝑ/ente ꝑ se. sic albedo ⁊ nigredo nō hñt' ꝑtem substātie. ꝫ si capiaf gñaliť ꝑ essentia ꝫ acci/pit̄ in ista diffinitōe. sic hñt bñ eandē ꝑtem substātie cōez. Ad quartū dz ꝙ ly bñ nomē aial ex ꝓsequēti plura significet eq̄liť. s. spēs sui significati. non tm̄ ꝓmo ⁊ imediate plura vocat equaliter ꝫ tm̄ vnū ꝑprium significatuz eius. ideo aial nō ē eq̄uocū ꝫ vniuocū. eq̄uo cū enim ē ex pte vocis imediate plura signi ficans. Ad quintū dz ꝙ si aial ꝓsideret ꝑm esse qđ hꝫ in diuersis spēbus eius ꝑctū ꝑ diuersas differentias: sic rō animalis ꝑm vnāquāqꝫ spēz eius bene ē altera ⁊ altera. ꝫ si cō sideretur ꝑm simplicem eius essentiaz sic sua ratio ē eadem ⁊ nō diuersa. quia sic accipitur sua essencia indistincta ⁊ nō diuisa ꝑ differen tias eius. ideo rō explicās ipaz sic acceptam nō est diuersificata.

Denominatiua dicuntur que/cūqꝫ ab aliquo solo casu sunt dif ferentia: ⁊ ꝑm illud nomen hꝫ/bent appellationem. vt a gram matica grammaticus. ⁊ a forti/tudine fortis. differunt solo casu id est sola cadentia que est a ꝓte rei: ⁊ ꝑm illud nomen hꝫ bent ap pellationem. Nomē enī denoia tiuū debet cōicare cum nomine vniuoco in ꝓncipio ⁊ differre in fine. vt a grāmatica grāmatic⁹. ab albedine albus.

Post ꝙ auctor posuit diffinitōez vniuocoꝝ q̄ docet reductionem dicibilium in suū genus generalissimum quod dicitur de ipis vniuoce

hic ꝺ sequēter ponit diffinitōez denoiatiuoꝝ ꝙ quā cognoscāt reductio accidētiū ad subaz de q̄ ꝓdicant denoiatiue dicēs. Denoiatia dicunt q̄cūq; ab aliquo solo casu dña sūt ⁊ ꝑm illud nomē hñt appellatōez. In q̄ diffinitiōe ponit dicunt loco gñis diffiniti. vt dictū ē in ꝓcedētibus. Deinde alia ꝑs ponit ad dñiam vniuocoꝝ ⁊ eq̄uocoꝝ. q: vniuoca ⁊ eq̄uoca nō hñt appellatōez. i. noiatōez ꝑm illud nomē abstractū a quo differunt solo casu sic denoiatiua. ß ꝓmo ⁊ ꝙ se importāt sua significata ⁊ nō ꝙ cadentiā ab aliquo.

Pro quo sciendum ē ꝓmo. q̄ in denominatiōe tria req̄runt. s. denominās. denominatum. ⁊ denominatiuum. Denominās ē forma accidentalis q̄ importat ꝙ nomē abstractum. ⁊ dicitur denominās quasi de se aliud nominans. q: de se dat ꝺcretꝺ q̄ ꝓdicet ⁊ nominet subiectum. Sed denominatiuum ē accidens concretum quod ꝓdicatur denominatiue de suo subiecto. vt albū vel nigrū. ⁊ dicitur denominatiuū quasi ab alio nominatiuum. q: ē denominatiuum subiecti rōne forme accidentalis que ē alia a subiecto. ß denominatū ē subiectuꝫ de quo ꝓdicat accidēs concretum. vt in hac ꝓdicatione denominatiua. socrates ē albus. albedo significata in hoc noie albus ⁊ ꝙ illud abstractū albedo ē forma denominās. ⁊ illud concretū albū est denominatiuū socratis: ⁊ socrates ē subiectū denominatum. Et ꝙ ꝟ patet q̄ denominatiuum ⁊ concretum idem sunt. ⁊ denominās ⁊ abstractū sil'r idē important.

Secundo sciendū est q̄ ad verā denominationem req̄runt tres conditiones. Prima conditio est q̄ forma denominans sit alia a subiecto sic q̄ nō sit de essentia eius sic genus respectu speciei ⁊ q̄ non fluat a ꝑncipijs ēntialibus eius sicut ꝓꝓriū. defectu cuius ꝓdicata ēntialia ⁊ ꝓꝓria nō ꝓdicant denoiatiue. ꝟ enī nō est vera denominatio hō ē humanus vel homo est risibilis. Secūda cōditio est q̄ forma denominans significet ꝑm cadentiam ⁊ inherentiam ad subiectum vt fit in nomine concreto. ratione cuius nulla abstracta predicantur denominatiue. Tertia cōditio ē q̄ denominatiuum ⁊ abstractum ꝙueniant in ꝑncipio dictionis ⁊ differant in fine. cuius defectu studiosus non dicitur denominatiue a ẏtute. q: ibi nō ē ꝙuenientia in ꝑncipio dictionis.

Tertio sciendum est q̄ triplicia sunt denoiatiua. q̄da ꝑm rē tm̄ ⁊ nō ꝑm vocē in q̄bus. s. forma ꝺcreti naturaliꝫ ꝓuenit a forma abstracti: ⁊ tm̄ nō ē ꝙuenientia in ꝑncipio dictōis ⁊ dña in fine. ⁊ sic studiosus ꝺ: denominatiue a ẏtute. Alia sunt denoiatiua ꝑm vocē tm̄ ⁊ nō ꝑm rē q̄ hñt ꝙuenientiam in ꝑncipio ⁊ differentiam in fine nominis abstracti ⁊ concreti ⁊ tm̄ nō important alicnam naturā a denominato. sicut homo ⁊ humanitas vel humanus. Alia sunt denominatiua ꝑm rem ⁊ vocē simul. ⁊ sunt illa q̄bus conueniunt tres ꝓditiones ꝑsuppositę simul. sicut album ⁊ nigrum que sunt vera denominatiua. ⁊ solū de ꝑis dat diffinitio ꝑns.

Quarto sciendū est q̄ denominatiuū ⁊ denominās siue ꝺcretū ⁊ abstractuꝫ ꝙueniūt dupl'r ⁊ differūt dupl'r. Cōueniūt ꝓmo in re significata. q: significāt eā dē formā essentialiꝫ. sic albedo ⁊ albū significāt formā albedinis. ꝺ: enim in ꝓdicamētis. albū ät solā qualitatē significat. Secūdo ꝙueniūt in ꝑncipio dictōis. vt albedo ⁊ albū. ⁊ illa ꝙueniēntia in ꝑncipio dictōis significat ꝙuenientiā in re significata. ß differunt in mō significandi ⁊ in mō essendi. quia concretum significat formam cum cadentia ⁊ inherentia ad subiectum ꝙ respectum ad subiectum. ⁊ ideo dicit concretum quasi simul cernens formā ⁊ subiectū eius. sicut album significat albedinem inherentem suo subiecto. ß abstractū significat formā ꝑm se sine inherentia ⁊ cadētia ad subiectum. ⁊ significat eā substantie ⁊ ꝙ modum ꝙ se stantis. ⁊ inde ꝺ: abstractum quasi ab alio tractū. q: ꝑm modum eius significandi significat formā cū ꝑcisione subiecti designando ipam omnino sine suo subiecto. ⁊ inde ē q̄ non pōt verificari de suo subiecto. Secūdo differūt in finali terminatōne vocis. ⁊ ista differētia significat differentiā q̄ ē in mō significādi. ideo in diffinitione denominatiuoꝝ conuenienter dicitur q̄ differunt ab aliquo. s. quolibet a suo abstracto in solo casu. q: solū differunt ab ipis in cadentia ⁊ in modo significandi. ⁊ in hoc explicantur due differētie be nominatiui ⁊ denominātis. ⁊ subiungit. ꝑm illud nomen hꝫ habent appellationez. ad explicandū ꝙuenientiam illoꝝ in principali significato ⁊ in ꝑncipio dictionis. vñ ꝺ: die nature

concretū habet appellatōez.i. denominatiōnē a suo abstracto. qz ab ipo accipit suū significatū. ⁊ p̄ hoc pz intellectus diffinitōis.

¶ Sed ꝯ p̄dicta arguit̄ ꝓmo sic In nulla bōa diffinitōe oz poni vl̄e vl̄it̄ sumptū. qz sic tal' diffinitio nō posset vere p̄dicari de diffinito. ꝑ in ista ponit̄ vl̄e vl̄it̄ sumptū. ſ. q̄cūq;. g̃ male. ¶ Secūdo sic. Albū ⁊ nigruz sunt denoiatiua ⁊ tm̄ nō differt̄ solo casu: ꝑ etiā in p̄ncipali significato. g̃ in hac diffinitōne male ponit̄ ab aliquo solo casu dr̄ia sunt.

¶ Tertio sic. Denoiatiuū ⁊ abstractū differūt in mō significādi vt pus dictū ē ⁊ etiā in gñe sic albedo ⁊ albus. g̃ nō differūt solo casu. ergo

¶ Quarto sic. Studiosus ē denoiatiuū vtutis. qz p̄dicat̄ denoiatiue de suo subiecto. ⁊ b̄ nō hz nisi a forma vtutis. ⁊ tm̄ nō hz appellatiōnē ꝑm nomē vtutis. g̃ male dr qz ꝑm illud nomē hñt appellatōem. ¶ Quinto sic. Abstractū denoiat̄ a ꝯcreto. sic a iusto iusticia. g̃ abstractū hz appellatōez a ꝯcreto. ⁊ nō econtra. g̃ male dr qz denoiatiuū ꝑm illud nomen abstracti hz appellatōez.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū dr qz q̄cūq; in hac diffinitōe nō tenet̄ vl̄it̄ ꝑ infinite. ⁊ tm̄ valet sic illa q̄. ideo nō ponitur vl̄e vl̄it̄ sumptū. ¶ Ad secundū dr qz hz albū ⁊ nigrū nō differāt inter se solo casu. tamē respectu suoz abstractoz. ſ. albedinis ⁊ nigredinis solo casu differūt. ⁊ sic intelligit̄ in diffinitione qz denominatiua solo casu differūt a suis abstractis. ¶ Ad tertium dr qz negatur consequētia. ⁊ cā est. quia cum dicitur solo casu non solum intelligitur de cadentia vocis: ꝑ etiam de cadentia que est in modo significandi concreti ⁊ abstracti: ⁊ etiam quantum ad modos essendi que per istos modos significandi importāt. ¶ Ad quartum dicitur qz licet studiosus sit denominatiuum ꝑm rē: non tamen ꝑm vocem ⁊ rem simul. ⁊ solum de illis denominatiuis dat̄ ista diffinitio. ¶ Ad quintum dicitur qz licet ꝑm formationem vocis que a grammatico p̄ncipaliter ꝓsideratur abstractum deriuetur a concreto: tamē ꝑm ordinem vere significationis ⁊ denominatōnis concretum deriuat̄ ab abstracto eo qz abstractū importat formā ꝑm se ⁊ ꝯcretū importat eā p̄ cadentia' ad subiectū mō ipa ꝑm se natu ralit̄ p̄cedit inherentiā eius ad subiectū. iō in tali ordine ꝯcretū capit denoiatōez ⁊ appellationē ab abstracto. ⁊ talis ordo denoiatiōis a logyco ꝓsiderat̄, ideo dicit̄ ꝯcretū ab abstracto denuari.

¶ Horum que dicuntur: q̄dam dicunt̄ cum ꝓplexione vt homo currit. quedam sine complexiōe. vt homo vel currit.

¶ Postq̄ autor posuit in spāli tria aīp̄dicamēta. ſ. tres diffinitōes q̄ valēt ad reductōez dicibiliū ⁊ ꝓuenientiā eoz in aliqd̄ vnū cōe. b̄ ꝓpr̄ ponit duas diuisiones valētes ad cognoscendū distinctōez ⁊ dr̄iaz eoz q̄ ponunt̄ in p̄dicamēto ab inuicē ⁊ ab his q̄ nō ponuntur. ⁊ qz pus oportet distinguere illa q̄ nō ponunt̄ in p̄dicamēto ab his q̄ ponunt̄ in p̄dicamēto q̄ distinguere ea q̄ ponunt̄ in p̄dicamēto ad inuicē. Ideo autor ponit ꝓmo hāc diuisionē q̄ valet ad cognoscendū q̄ ponunt̄ in p̄dicamēto ⁊ q̄ nō dicēs. Eoz q̄ dicunt̄ q̄dā dicunt̄ cū ꝓplexione sic ozō. q̄dā vo sine cōplexione vt termini incōplexi. Cuius rō ē. qz oē qd̄ dr expīmit̄ vel significat̄ p vocē ꝓplexā ex pluribus vocibus significatiuis. ⁊ sic dr cū ꝓplexione. vel expīmit̄ p vnā solā vocē significatiuā ⁊ sic dr sine ꝓplexione.

¶ Pro quo sciendum est ꝓmo qz dici triplicit̄ accipit̄. Uno mō vt tm̄ valet sic deriuari ab alio. vt cū dr dyaletica dr a dya qz ē duo. i. deriuat̄. Secūdo mō ꝑ tm̄ valet sicut p̄dicari. vt in diffinitōe p̄dicabil̄. cū dr. p̄dicabile est qd̄ aptū natū ē de pluribus dici: id est p̄dicari. Tertio mō dici accipitur ꝑ tm̄ valet sicut expīmi vel significari per vocem significatiuam. Et isto mō sumit̄ in ꝓposito. ⁊ per hoc patet quid sit diuisum in hac diuisione. est enim dicibile quod est significabile ⁊ dici potest p dictionem que est vox significatiua. ideo tantum valet dicere eoz que dicunt̄ sicut dicibilium que p vocem significatiuā expīmunt̄.

¶ Secundo sciendū est qz ꝓplexio duplicit̄ accipit̄. Uno mō gñaliter p quacūq; compositōe duoz ad inuicē siue sit duaz rez vel dictionū litteraz vel syllabaz. ⁊ isto mō nō accipit̄ h̄. Alio mō accipit̄ solū spāliter pro cōpositōe plurū vocū significatiuaz. ⁊ isto mō sumit̄ in ꝓposito. ⁊ iō ꝓplexio vt h̄ sumit

ē compositio ex plurib⁹ vocibus significatiuis. ⁊ dici cū ꝓplexione ē significari vel exprimi ꝑ vocē compositā ex plurib⁹ vocib⁹ significatiuis. ⁊ dica sine ꝓplexione ē exprimi per vnā solā dictionē.

¶ Tertio sciēdum ē. ꝙ duplex est cōplexio. q̄dā ē cōplexio distās in qua extrema copulant ꝑ copulā ꝟbalē .sic in qualibet oꝛōe ꝑfecta. ⁊ dꝛ ꝓplexio distās. q⁹ extrema illius compositōis accipiunt ab aīa distincte ⁊ tā ꝙ entia distincta ꝓcipiunt ⁊ postea vniunt ad inuicē. ⁊ b̄ significat ꝑ copulā ꝟbalē q̄ est nota compos⁹tōis facte in intellectu. vel etiā dꝛ distās ideo ꝙ int̄ extrema eius mediat copula ꝟbalis. Alia ē cōplexio indistās cuius extrema nō copulant ꝑ copulā ꝟbalē. ⁊ se habent sicut determinatio ⁊ suū determinabile. sicut fit in oꝛōe ꝛmpfecta. vt dicēdo hō albus ⁊ dꝛ indistās q⁹ extrema talis compositionis designant confuse ⁊ apprehēdunt ab anima vt vnū in alio. ⁊ ideo inter ipa nō mediat copula verbalis.

¶ Quarto sciēdū est. ꝙ illa que dicunt cū complexione dupl⁹ pñt considerari. Uno mō in ꝙtū hñt complexionē ex plurib⁹ vocabus ⁊ important ꝓceptū complexum. Et isto mō complexa nō ponunt in p̄dicamento nisi ꝑ suas partes. ⁊ si ille ptes sint de diuersis p̄dicamentis. vt b̄ hō est albus tale dicibile ꝓm suas ptes reponit in diuersis p̄dicamētis. ⁊ si ille ptes sint de eodē p̄dicamento vt aīal rōnale tale dicibile ponit in eodem p̄dicamēto m̄ ꝓm suas ptes. q⁹ m̄ nō ꝑ se ē vnum dicibile ꝑ plura. ideo simpl⁹ loquendo dꝛ ꝙ tale dicabile complexū nō ē reponibile i p̄dicamēto. Alio mō pt ꝓsideran illud quod dꝛ cū complexione. s. dicibile complexū in ꝙtum sumitur ad circūloquendū vnum incomplexū. ⁊ illo mō b̄n ponit in p̄dicamēto loco illius incōplexi q⁹ circūloquit vt q̄n diffinitio ponit loco diffiniti ad circūloquendum ipm diffinitū. Sed si capiat diffinitio in ꝙtū includit genus ⁊ dīaz b̄ mō nō poneret in p̄dicamēto ꝑ modū vnius. ꝑ modū plurū ꝓm suas ptes. s. ꝑ modū gn̄is ⁊ dīe. ⁊ sic dicibilia complexa vt complexa sunt nō ponunt in p̄dicamēto: incōplexa ꝟo ponunt. ⁊ ꝑ hāc diuisionē cog̃scimus quō differūt dicibilia complexa ⁊ incōplexa. ideo h̄ diuisio valet ad cognoscendū dīaz eoꝝ q̄ ponunt in p̄dicamento ab hīs q̄ nō ponunt.

¶ Sed contra ꝑdicta arguit ꝓmo sic. Omne dicibile ē p̄dicabile cū idē sit dici ⁊ p̄dicari. ꝑ oē ꝑdicabile ē incōplexum. ergo ⁊ oē dicibile. ergo nulla dicunt cū ꝓplexione. ¶ Secūdo sic. Unūqd̄q; hꝫ dici ⁊ significari eo mō quo hꝫ esse. ꝑ oē ens hꝫ esse incōplexū ⁊ esse vnū. ergo oē dicibile ē incōplexū ¶ Tertio sic. Canis ē vnū dicibile ⁊ tn̄ non ē incōplexū cū includat plura significata: nec complexū cū nō habeat plures voces. ergo male dꝛ ꝙ dicibilium quedam dicunt cū complexione ⁊ quedam sine. ¶ Quarto sic. Huius diuisionis mēbra sunt opposita. q⁹ complexum ⁊ incōplexum in eodē coincidunt. ergo diuisio ē mala. ¶ Quinto sic. Omne cōpositū ex voce ⁊ mō ꝓferendi ē cōplexum: ꝑ omne dicibile hꝫ vocē ⁊ modū ꝓferēdi. ergo nullū dꝛ sine cōplexione.

¶ Ad argumēta añ oppo. Ad ꝓmū dꝛ ꝙ si capiat dicibile vt ē aptū natū p̄dicari. sic oē dicibile ē p̄dicabile. ꝑ si capiat vt ē aptū natū exprimi ⁊ significari ꝑ dictōez vt in ꝓposito sumit. sic nō oē dicibile ē p̄dicabile. ¶ Ad secundū dꝛ ꝙ hꝫ omne ens ꝑm se sit vnum ⁊ incōplexū. tn̄ in oꝛdine ad aliud cum quo ē complexū vel cū quo ē cōponibile aliquod ens pōt dici complexum. licet b̄ sibi conueniat formaliter ꝑ respectū ad intellectum componentē ⁊ diuidentē q̄ facit actualiter tn̄ complexionem que ꝓpus est in rebus ꝑm aptitudinem. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ licet canis ex parte vocis ⁊ materialiter sit vnū dicibile tn̄ formaliter ex parte significato hꝫ nō ē vnuz dicibile ꝑ plura. non tamen debet dici dicibile complexum. q⁹ illa significata nō hñt inter se aliquam vnionem vel compositionem. nec se habent vt determinatio ⁊ determinabile. ideo illo mō non pōt dici complexum vel incōplexum. quia hīc diuidit dicibile q̄d aliquo modo habet rationem vnius dicibilis. ¶ Ad quartum dicit ꝙ licet complexum ⁊ incomplexuz materialit coincidāt in eodē ea ꝙ incōplexū materialit est ꝑs complexi. tamen formaliter opponunt in ꝙtū ad formas cōplexi ⁊ incōplexi sic dictū ē circa diuisionē vocꝫ ꝓplexam ⁊ incōplexā in q̄ multa ponunt q̄ ad intellectū hui⁹ diuisionis ꝓsupponunt. ¶ Ad q̄ntuz dꝛ ꝙ hꝫ ꝓpositū ex voce ⁊ mō ꝓferēdi habeat ꝓplexionē gn̄alit acceptā, nō tn̄ hꝫ ꝓplexionē

ꝑpe dictā q̄ ē ex plurib⁹ vocibus significa⁊
tiuis de q̄ ē b̄ solū ad ꝓpositū.

Sed ꝑusq̄ alterꝫ mēbrū hui⁹ diuisionis subdiuidaꝫ distinguē di sunt octo mōi essendi im. qꝝ ne cessariꝫ sunt ad sequentē diuisiō⁊ nē cognoscendam. ⁊ ad ea q̄ po stea dicenꝫ. Primus igitꝫ mo dus essendi in est q̄n aliq̄d dicit esse in alio sicut ps integralis in suo toto. vt digitus in manu. et paries in domo. Secūdus mo dus essendi in ē sicut totū integra le in suis ptibus sil' sumptis. vt dom⁹ in ꝑiete tecto ⁊ fundamēto.

Tertius modus ē sicut spēs i suo genere. vt hō in aīali. vel v⁊ nūq̄d inferius in suo superiori. Quartus modus ē sicut ge⁊ nus in spē. vt aīal in ḣoīe. vel si militer q̄dlibet superius in suo in⁊ feriori. Quintus mod⁹ essen di im dr sicut forma in materia. ⁊ iste q̄ntus modus subdiuiditur. qꝝ q̄dā ē forma substantialis. vt aīa ē forma substātialis ḣois. q̄ dā est forma accidētal'. vt albe⁊ do hois. Et ꝑma ḣarū dr ꝓprie inesse sicut forma i matīa. vt aīa in corꝑe. Alia aūt dr esse in alio sicut accidēs in subiecto. vt albe do i ꝑiete. Sext⁹ mod⁹ essendi in ē sicut aliq̄d ē in sua cā efficiē⁊ te: vt regnū i regēte. Septim⁹ mod⁹ eēndi in ē sicut aliq̄d ē in suo fine. vt v̄tus in beatitudīe.

Octau⁹ mod⁹ eēndi in dr sicut aliq̄d ē in suo ꝓtinēte. vt vinū in vase. ⁊ locatū in loco. Hos autē octo modos eēndi distiguit ari stoteles q̄rto phisicorꝫ. Boeti⁹ āt assignat nouē. qꝝ subdiuidit q̄ntū vt dictū ē. vñ v̄sus. Insūt ps totū spēs ⁊ calor igni. Rex in regno. res in fine. locoq̄ locatū.

Positq̄ autor ꝓmā diuisionē aīp̄dica⁊ mētalē. b ꝓnr vult ponere secūdā. ꝙ qꝝ illa di uisio n̄ ꝓr ꝓfecte cognoscī nisi cognoscant mōi eēn di in. ideo ꝑusq̄ autor ponat illā diuisionē diui⁊ dit eē in alio ꝑ octo modos q̄ in ḣs v̄sib⁹ ꝓti⁊ nent. Insūt ps totū. spēs. gen⁹. ⁊ calor igni. Rex i reg̃. res in fine. locoq̄ locatū. Quorū sic ḣabet sufficiētia. qꝝ oē qđ ē in aliq̄ vl' conue nit realit cū eo i quo ē vl' ab eo differt realit. si conuenit cū eo realit in quo ē. b ē duplr. vl' ē in eo ꝑ modū ꝓtis vl' ꝑ modū totī⁹. Si ꝑ modū ꝑ tis b ē duplr. vl' ꝑ modū ꝓt⁹ integral'. ⁊ sic ē ꝑ mus mod⁹. vel ꝑ modū ꝓtis subiectie. ⁊ sic ē tert⁹ modus. Si ꝑ modū totī⁹ b ē duplr. vl' ꝑ modū totī⁹ integral'. ⁊ sic ē secūd⁹ mod⁹. vl' ꝑ modū totī⁹ vtis. ⁊ sic ē q̄rt⁹ mod⁹. Si diffe⁊ rt ab eo i quo ē realit. b ē duplr. vl' ē i eo ac tualit vl' v̄tualit̄ tm̄. Si actualit b ē duplr. vl' id qđ ē in alio dat eē cui iest ⁊ fac vnū eē cuꝫ eo. ⁊ sic ē q̄nt⁹ mod⁹ quo forma ē in materia. vl' ab eo i quo ē suscipit eē ⁊ distinguit ineſſe ab ipo. ⁊ sic ē octau⁹ mod⁹ q̄ locatū ē i loco. Si sit i alio v̄tualit tm̄. b ē duplr. vl' ē in alio q̄tū ad v̄tutē ꝓductiuā q̄ ꝓducit in eē. ⁊ sic ē sext⁹ mod⁹ q̄ effect⁹ ē i cā efficiēte. vl' ē in co solū v̄tualit q̄tū ad boitatē. ⁊ sic ē septimus mod⁹ q̄ effect⁹ ḣz eē i suo fine. ⁊ n̄ ē b diuisio aīp̄dicamētū. qꝝ n̄ īmediate ordinat ad cog⁊ nitionem antep̄dicamentorꝫ ꝙ ad cognitionē vnius diuisionis antep̄dicamētalis. ḣz ex ꝑse quēn valeat ad cognitōez p̄dicamentorꝫ.

Circa quo sciendum ꝓmo q̄ par⁊ tes diuisiue sunt in toto integrali ⁊ totū in tegrale i suis ptib⁹ qꝝ ptes sūt i toto ꝑ modū matie. ⁊ ꝓponūt ipm totū matialit ⁊ actualit vniunt ⁊ ꝯtinēt. adinuicē ꝑ formā totī⁹ sub q̄ vniūt. ꝙ totū integrale ē in suis ptib⁹ ꝑ modū forme cū sit vnēs actualit ⁊ ꝓtinēs suas ptes

adinnicē. Ūn cū totū hēat rōem act⁹ respectu sui ꝑ ptium ⁊ ex ipis cōponat: ⁊ actus ē in eo cuius ē act⁹. ꝛō totū ꝓuenient dicitur eē in suis ptibus. ⁊ nō differt realiter ab ipis cōiunctim acceptis: ꝫ rōne tm̄: lz distinguat realiter a suis ptibus diuisim acceptis. sic̄ sor aliter a suis ptibus differt a manu etc⁹: eo ꝙ includit alias ptes differt a manu realiter a manu distinguūtur, ⁊ similit̄ a quacūq; alia pte diuisim accepta.

¶ Secundo sciendum est q̄ diuersimode spēs ē in genere: ⁊ gen⁹ in spē. qa spēs ē in gn̄e ptāte tm̄ ⁊ nō actu. ⁊ cōtinetur sub eo ꝑm totā entitatē eius. ⁊ sil̄iter intelligendū ē de qualibet alia pte subiectiua respectu sui totius. Sed gen⁹ est in spē actu ⁊ itellectu. qz spēs non pōt intelligi nō intelligēdo gen⁹. ⁊ etiā est in spē ꝑm essentiā ⁊ ꝑm partez siue ptāns. ⁊ nō ꝑm totā cōitatem eius. ⁊ ꝙ hꝫ habet dn̄a tertij modi ⁊ quarti. ⁊ lz genus ⁊ spēs sint idē realiter q̄tuz ad essentiā: non tm̄ ꝓpter hoc sequitur ꝙ idē eodē mō sit in seipso: eo ꝙ genus ⁊ spēs distinguuntur ꝑm diuīsos modos essendi. quare non est icōueniens ꝙ sub illis diuersis modis vnum insit alteri: et econtra.

¶ Tertio sciendum est circa q̄ntum modū ꝙ forma substātialis ⁊ forma accidētalis multipliciter inter se differūt ⁊ differēter sunt in aliquo. Primo modo quia forma substātialis dat esse simpl̄r materie in q̄ suscipit. quia dat sibi esse substātiale quod ē esse simpliciter. Sed forma accidētalis dat esse ꝑm quid subiecto suo. qz solū dat sibi eē accidentale in genere cause formalis. et suscipit esse a suo subiecto in triplici genere cause. scz cause efficientis. materialis: ⁊ finalis. Secūdo differūt. quia forma substātialis nū ꝙ ꝓsupponit esse in actu ⁊ cōpletū suu subiectū: ꝫ in potentia tm̄. Sed forma accidentalis ꝓsupponit esse completū in actu sui subiecti. Tertio differūt. quia destructa forma substātali: destruit illud in quo ē. non autez destructa forma accidentali. ⁊ ꝙ hꝫ cās q̄ntus mod⁹ subdiuidit a Boetio in duos modos.

¶ Quarto sciendum est. ꝙ aliquid ē differēter in sua cā efficiēte. ⁊ in sua cā finali. qz res est in suo efficiente ꝙ hoc ꝙ ipm efficiēs habet virtutem ꝓductiuā qua pōt ꝓducere effectū. sicut domificator hꝫ virtutem ꝓductiuā qua pōt ꝓducere domū. ⁊ in efficiente ꝙ natūrā non ē cognitio effectus: sed in agente ꝑm ꝓpositum effectus est in sua causa q̄tum ad similitudinez eius ꝙ quā cognoscitur. sicut domus ē in mēte artificis ꝑm suā similitudinē qua cognoscit domus ⁊ ad cuius imaginē ipa ꝓducit res: ꝫ est in suo fine accidentaliter tm̄. s. q̄tum ad bonitatem eius. qa tota bonitas rei ordinata ad finem ꝓuenit ex bonitate finis. ⁊ sic sua bonitas continetur i suo fine. sicut bonitas securis cōtinet i secatione. ⁊ bonitas equi in eq̄tatōne. ⁊ ꝙ ꝫ aliq; liter hꝫ intellect⁹ octo modo ꝓ essendi in.

¶ Sed cōtra p̄dicta arguit̄ ꝓmo sic. Dē cōtentuz excedit ab eo in quo cōtinet. ꝫ totū integrale nō excedit a suis ptibus ꝫ ipas oēs cōtinet. g̈ non cōtinet i suis ptibus: ⁊ ꝙ ꝓ ns non est in ipis ¶ Secūdo sic Unū oppositoꝝ nō pōt eē in alio. ꝫ materia ⁊ forma sunt oppositā. cū materia sit potētia forma vo actus. g̈ forma nō est in materia ꝑ q̄ntum moduz ¶ Tertio sic. Effect⁹ essentialiter ⁊ realiter distinguit a suo efficiēte ⁊ fine: cum ille due sint cause extrinsece effect⁹. ergo res nō est in efficiente nec in suo fine. ¶ Quarto sic. Locus ⁊ locatū distinguūtur ēntialit̄ ⁊ realiter. qz locus ē in locāte ⁊ nō in locato. g̈ locatū nō hꝫ esse i loco ꝫ extra ipsum. ¶ Quinto sic. Sicut aliq̄d ē in loco sil̄iter aliquid ē in rpe: ⁊ tm̄ modus essendi in rpe inter istos modos nō enumerat̄. ergo non sufficiēter ponuntur modi essendi in.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad ꝓmū dz ꝙ lz totū integrale ꝑm suppositā ⁊ eē actuale nō excedat a suis ptibus: tm̄ excedit q̄tū ad esse potētiale ⁊ ꝑm rōem eo ꝙ eē potētiale sibi ꝓuenit a suis ptib⁹ i q̄b⁹ ꝓmo repit ¶ Ad secūm dz ꝙ lz forma ⁊ materia q̄tū ad suos modos opponāt̄. s. q̄tū ad modū act⁹ ⁊ modū potētie: nō tm̄ ꝑm eē suū. ꝙ nō q̄dez eē ꝓsistūt materia ⁊ forma i ꝓposito. nō forma bn̄ ē in materia cui dat eē. ¶ Ad tertiū dz ꝙ lz effect⁹ nō sit actualit̄ ⁊ ēntialit̄ i sua cā efficiēte vel finali: tm̄ bn̄ est i aptitudine in ipsis ⁊ virtualiter vt ꝓpius visum ē. ¶ Ad q̄rtum dz. ꝙ lz locatū nō sit i loco ꝙ inhērētia sic ꝙ loco inhereat: tm̄ ē i eo ꝙ cōtinētiā. qz a loco ꝓtinet ⁊ circūdat. ¶ Ad q̄ntū dz ꝙ lz eē i rpe non cumeret hic distincte ⁊ formalit̄. tm̄ equalit̄ enumerat̄. quia cōtinet sub octauo modo. s. sub esse in loco. qz esse in loco ⁊ in rpe est esse in alio vt in mēsura extrinseca rei.

Arum q̄ sunt q̄dā dicuntur de subiecto: i subiecto vero nulla sūt. vt genera. spēs. substātie ⁊ dñie earum: q̄ oia dicunt substātie vles extē-so noie substātia. vt hō. aial. rationale. Dici de subiecto prout hic sumit ē supi⁹ dici de inferiori vt aial dr de homie: ⁊ hō dr de forte ⁊ colore de albedine. Et eē i subiecto sumit ꝑm q̄ accidēs est in subiecto. Alia vo neq; de subiecto dicunt neq; i subiecto sūt. vt individua substātie. Alia dicūt de subiecto ⁊ sunt in subiecto. vt genera ⁊ spēs aliorū nouē p̄dicamētorū dicūtur de inferioribus ⁊ sūt in subiecto sicut accidens in subiecto. vt color dr de albedine vt de inferiori: ⁊ ē in corpore vt in subiecto. Alia vo i subiecto sūt: ⁊ de subiecto nullo dicūt vt hec scia est i aia vt accidēs in subiecto: sed nō dr de aliquo inferiori. ⁊ iste color ē in corpe vt i subiecto: ⁊ non dr de subiecto. ois em̄ color in corpore est.

Postq̄ autor p̄misit diuisionē modor eēndi in q̄ valet ad cognoscēdū secūdā diuisionem antep̄dicamētalē. b̄ p̄mr pōit scdaz diuisiōez antep̄dicamētalē: dicēs q̄ entiū dicibiliū aliqua dicunt de subiecto ⁊ nō sunt i subiecto. ⁊ alia nec sunt i subiecto nec de subiecto dicūtur. alia i subiecto sūt ⁊ dr nullo subiecto dicūtur. ⁊ alia in subiecto sunt ⁊ de nullo subiecto dicūt. Cui⁹ diuisiōis sic pōt hr̄i sufficiēter. q̄a oē ens dicibile ē substātia vel accidēs. Si sba hoc ē dupl'r. vel sba vlis: ⁊ sic ē p̄mū mēbrū. vel sba ptic̄lar]: ⁊ sic ē secūdū. Si accidēs hoc ē dupl'r, vel accidēs vle: ⁊ sic ē tertium mēbrū. vel accidēs ptic̄lare: ⁊ sic est q̄rtum mēbrū. Et i hac diuisiōe subdiuidit secūdū mēbr̄ q̄ p̄me diuisiōis ātep̄dicamētal'. s. dicibile incōplexū. nō tm̄ diuidit hic dicibile incōplexū i tota cōitate eius: ꝫ solū dicibile quod est ens reale. ideo ponit Aristoteles in textu p̄dicamētor̄ q̄ in hac diuisione eor̄ que sūt: ⁊ non eor̄ que dicūtur.

Pro quo sciendū est primo. q̄ dici de subiecto ⁊ esse i subiecto sic differūt inter se q̄ dici de subiecto vt hic sumit ē supius dici de inferiori. Cū supius eo q̄ dic̄ totū eē sui inferior̄ p̄dicat' ꝺ suo inferiori. ⁊ sic capit' ꝺ subiectū nō ꝑ subiecto accidētis: ꝫ ꝑ inferiori subiicibili alicui⁹ superioris. ꝫ esse in subiecto est esse in alio vt accidens in subiecto tā q̄ forma sibi inhērens et aduenies ei post esse ꝯpletū. Ad hoc em̄ q̄ sit accidēs req̄it' ipm̄ hr̄e ens ꝯpletū añ se ad q̄ꝺ cadit aut inhēret. ⁊ sic capit' hic subiectū ꝑ subiecto accidentis q̄ꝺ ē individuū de gñe sbe. Et ꝑ ꝺ ptz quō diuersimode capit' subiectū: dicendo q̄ aliq̄ dicunt de subiecto. ⁊ dicēdo q̄ aliq̄ sūt in subiecto. q:. s. in p̄mo mō capit' ꝑ inferiori In secūdo vero pro ente completo ⁊ pfecto q̄ꝺ est subiectum accidētis.

Secūdo sciendum ē. q̄ in p̄mo mēbro hui⁹ diuisiōis dr. q̄ aliqua dicūtur de subiecto ⁊ nō sunt in subiecto. ꝑ q ꝺ intelligunt substātie vles. ille em̄ hnt q̄ sint sbe. et q̄ sint vles. in q̄tum sunt sbe nō sūt in subiecto. quia proprium est substantie in subiecto non esse: eo q̄ ē ens ꝑ se ⁊ non in alio: ꝫ in q̄tum sunt vles dicunt de subiecto. q: hnt inferiora sub ipis. Sed in secūdo mēbro dicit' q̄ q̄dam nō dicunt de subiecto nec sunt in subiecto. ⁊ ꝑ hoc intelligūtur sbe ptic̄lares. ille em̄ in q̄tum sbe nō sunt in subiecto. in q̄tū vo ptic̄lares sunt, nō dicunt de subiecto. q: non hnt aliqua inferiora sub ipis. ⁊ per istos duos modos hr̄ dña int sbas vles ⁊ ptic̄lares.

Tertio sciēdum est. q̄ in tertio mēbro dicit'. alia sunt in subiecto ⁊ dicunt de subiecto. ꝑ qꝺ intelligūtur accidētia vlia. ille em̄ in q̄tuz accidētia sūt in subiecto sūt. q: oē accidēs hz esse in subiecto. Un̄ ꝑ p̄mū eē accidētis ē inhērētia ad subiectuz. ꝫ in q̄tum vlia sunt dicūt de subiecto. s. de suis inferioribus. Et cū ꝺ: in quarto mēbro alia sunt i subiecto ⁊ de subiecto nllo dicūt ꝑ hoc intelligū

tur accidēcia pticularia que inq̄tū sunt accidentia sunt i subiecto. inq̄tū vo pticularia: nō dicūt̄ de subiecto. q: nō ḥnt inferiora. ⁊ isto ꝙ modo ꝙ siue mēbroꝝ exēpla sat]patēt i tertio

¶ Quarto sciendū est q̄ substā tie particulares ⁊ accidētia pticularia diuersimode pticularisant̄ ⁊ indiuiduātur. q: particulares substantie particularisant̄ ⁊ indiuiduantur p matenam q̄ est p̄incipiuz indiuiduationis. ⁊ sic ille substātie indiuiduātur p aliquid de suo genere. Et q: differūt a suis speciebus p p̄incipium indiuiduatōnis. ido talia indiuidua de genere substātie p aliq̄d ꝺ̄ suo genere a suis vniuersalib⁹ differūt. Sed accidentia particularia pticularisantur per indiuiduationē sui subiecti. q: capiūt vnitatez ⁊ plitatē nūeralē ab vnitate ⁊ plitate sui subiecti. ⁊ q̄a suū subiectū non ē de suo gn̄e. iō n̄ idiuiduāt̄ p aliq̄d sui gn̄is nec p aliq̄d sui generis dr̄nt a suis vlib⁹. sic ꝯbe indiuidue. vñ ex p̄dict] p: q̄ p hanc diuisionē cognoscit̄ differētia eoꝝ que ponūtur in p̄dicamētis substātie ab hijs que ponūtur in predicamēto accidentiū etiam cognoscitur differētia eoꝝ que ponūtur in p̄dicamento eodez. scz penes vniuersale ⁊ particulare. et ideo hab̄et ad quid hec diuisio est vtilis.

¶ Szꝫ p̄dicta arguit̄ ꝓrio sic. Quicquid dicit̄ ꝺ̄ subiecto est in subiecto: cū dici de p̄supponat esse in. ergo nulla dicūtur de subiecto que nō sunt in subiecto vt dicit̄ in p̄mo mēbro. ¶ Secūdo sic. Oē subiectū p̄us ē illo cuius est subiectū. ꝫ inferius non ē p̄us suo supiori. ergo nō est subiectū sui superioris. p q̄ñs dici de subiecto non ē dici de inferiori. ¶ Tertio sic. Aliquis homo est substantia particularis ⁊ tamē dicit̄ de subiecto. id ē de suo inferiori. vt dicēdo. sortes ē aliq̄s homo. vbi aliquis hō est supius ad sortem. ergo male dicitur q̄ substāna particular] nō dicitur de subiecto. nec ē i subiecto. ¶ Quarto sic. Oē quod ē in subiecto est in essentia vl̄ esse subiecti. ꝫ accidēs vniuersale non est intra essentiam subiecti: cū non sit de eētia ei⁹ nec de esse: cū esserei aliene nature nō p̄misceatur. igit̄ accidētia vl̄ia nullo modo sunt in subiecto. ¶ Quinto sic. oīs forma cōicabilis dicit̄ de subiecto hoc ē de inferiori. ꝫ accidentia particularia sunt forme cōicabiles: cū oīs forma sit cōmunicabilis. ergo illa accidētia dicūt̄ de subiecto qꝺ est ꝑ q̄tū mēbꝝ.

¶ Ad argumēta añ oppo. Ad p̄mum dicitur q̄ si capiatur semp eodē modo subiectum: tūc verū ē q̄ quicquid dicitur de subiecto hoc ē de inferiori: ē in subiecto. i. inferiori. Sed capiendo subiectum diuersimode vt accipitur in istis mēbris: tūc non omne quod dicitur de subiecto hoc ē de inferiori est in subiecto accidētis quod ē ens cōpletuz et pfectum existens actu quod est causa ⁊ occasio alteri existenti in eo. sicut hō est cā albedinis existētis in eo. ¶ Ad secundum dicitur. q̄ lz subiectum accidētis sit naturaliter p̄us eo cuius est subiectū: non tamē subiectū alicuius superioris. ⁊ isto modo capitur ꝺ̄ subiectum in diffinitōne dici de subiecto ¶ Ad tertiū dicitur q̄ lz aliq̄s homo p̄dicatiōe spēi ⁊ cōsiderando ipm ex parte nature contracte dicat̄ de sorte vt de inferiori: non tamē predicatione indiuidui ⁊ ꝓsiderando ipm ex parte signi ꝓtrahentis natura. sed hoc modo: dicē do. sortes ē aliquis homo. predicatur idē re aliter de seipo: ⁊ non superius de inferiori.

¶ Ad quartū dicitur q̄ licet accidens nō sit in essentia subiecti tāq̄ p̄incipium eius essentie: tamē per inhērētiam dicitur esse in essentia subiecti ex cōsequēti vt est in toto composito ⁊ sub esse ipius: ꝫ tamē per se ⁊ p̄mo nō inheret essentie vel esse ꝫ toti composito: licz quādoq̄ rōne materie: ⁊ quādoq̄ rōne forme. ¶ Ad quintum dicit̄ q̄ licet oīs forma ꝫm se accepta sit cōmunicabilis: non tamen forma accepta ⁊ indiuiduata p subiectū ei⁹: sed est incōmunicabilis. ideo accidēs particulare eo q̄ particulare non est communicabile: nec dicitur de subiecto.

¶ Quādo alteꝝ de altero p̄dicat̄ vt de subiecto q̄cūq̄ ꝺ̄ eo qꝺ p̄dicat̄ dicūt̄ oīa de subiecto dicūtur. vt sortes ē hō. hō ē aial. ergo sortes ē aial. Diuersoꝝ generum ⁊ subalternatim positorū diuersē sunt spēs ⁊ dr̄ie. vt animal' ⁊ scie: q̄ sunt diuersa genera. dr̄ie em̄ aial' sūt rōnale. irrōnale. Diuidit̄ enim ꝑ phas dr̄ias. vt aialiū aliꝺ rōale aliꝺ irratio-

nale. differẽtie aũt sciẽtie sũt na/
turale. morale ⁊ sermotionale.
Diuiditur em̃ scia ꝑ has dr̃ias.
vt scientiarũ alia naturalis: alia
moralis: alia sermotionalis

Postq̃ autor supius posuit duas diuisiones valẽtes ad cognoscẽdum dr̃as dicibiliũ int̃ se tã ponibiliũ in ꝑdicamẽto q̃ nõ ponibiliuz Nic ꝯ̃ter ponit duas regulas antep̃dicamẽ tales valẽtes ad cognoscẽdũ ordinẽ illorum que in ꝑdicamẽto ponũtur. Et q: prius ẽ cognoscere ordinẽ dicibiliũ respectu vnius predicamenti quod docet ꝑ primã regulã q̃ cognoscere ordinem ipoz respectu diuersorum ꝑdicamẽtoz qõ fit ꝑ secũdã regulã. iõ cõuenienter p̃ponit primaz ista ꝑ regulaz q̃ talis ẽ. Nñ alterũ de altero ꝑdicat̃ vt de subiecto q̃cũq̃ de eo qõ ꝑdicat̃ dicunt̃ oia de subiecto dicunt̃. vt si sortes est hõ. ⁊ aial ꝑdicetur de hoie etiam ꝑdicabit̃ de sorte.

Ubi primo sciendum est. q̃ ista regula ꝑ illud quod ꝑdicatur siue per ꝑdicatum intelligit̃ supius habẽs modũ ꝑdicandi alicuius ꝑdicabil'. ⁊ ꝑ subiectũ intelligit̃ inferius alicuz supioris. iõ sensus regule ẽ. Nñ aliqõ superi ꝑdicat̃ de suo inferiori q̃cũq̃ ꝑdicãtur essentialiter de illo supiori etiã ꝑdicant̃ de inferiori eius. Cuius rõ ẽ. qa supius actualiter includit̃ in suo inferiori. iõ quecũq̃ insunt tali supiori ⁊ de ipso ꝑdicant̃ essentialiter sunt etiã actualiter in suo inferiori ⁊ de illo actualiter ꝑdicant̃. ⁊ si primuz superius essentialiter ꝑdicetur de suo inferiori: etiaz sua supiora ꝑdicabunt̃ essentialit̃. et si accidẽtaliter etiã sua supiora ꝑdicabunt̃ accidentalit̃ de suo subiecto. Et ꝑ hoc patet. q̃ ista regula valet ad cognoscendũ ordinẽ dicibiliũ in vna linea ꝑdicamentali. ⁊ quõ de se oia superiora alicuius generis sunt superiora suarum spẽrum. ⁊ etiam que ꝑdicabilia p̃nt de seinuicem ꝑdicari.

Secundo sciendum est q̃ ꝑm istã regulã debẽt obseruari due condiciones. Prima est q̃ prima ꝓpõ sit directa ⁊ ordinata siue sit ibi essentialis ꝑdicatio siue accidental' Oportet em̃ ibi aliqõ supius ꝑdicari ꝑm ordinẽ alicuius q̃nq̃ ꝑdicabiliũ. Secũda cõditio est ꝑ ꝑm in secũda ꝓpõe sit ꝑdicatio essential' ⁊ directa defectu cuius hic nõ arguit̃ ꝑ regulam. hõ ẽ aial. aial ẽ asinus. g̃ hõ est asinus. q: in secũda ꝓpõne nõ ẽ essential' ꝑdicatio: cũ inferius nõ ꝑdicetur essentialit̃ de suo superiori qõ tm̃ hic req̃ritur. ꝓpter b̃ reducẽdo talẽ ordinẽ ad silogismũ secũda ꝓpõ fit maioz in ꝑma figura. ⁊ illa debet esse vniuersal' sp̃ actualiter vel ẏtualit̃. ⁊ nñ eẽt ẏtual' vlis nisi eẽt ibi ꝑdicatio essential'. Et tenet etiam ista regula in negatiuis: supposito tm̃ q̃ ꝑma ꝓpõ sit affirmatiua quã oportet fieri minoẽ in ꝑma figura. ⁊ in secũda ꝓpõne ꝑdicatũ negat̃ eẽntialiter de ꝑdicato ꝑme. Nñ seq̃tur. sortes ẽ hõ. hõ nõ ẽ asin'. g̃ sortes nñ ẽ asin'.

Tertio sciendum est q̃ secunda regula antepredicamẽtalis tal' ẽ. Diuisorũ generũ ⁊ nõ subalternatim positoz diuise sunt spẽs ⁊ dr̃ie. Cui' rõ ẽ. q: spẽs ⁊ dr̃ie alicuius generis essentialiter descendunt a suo gñe ⁊ dicunt eandẽ eẽntiã cũ ipso. ꝫ diuisa genera essentialiter differũt. g̃ spẽs ⁊ dr̃ie includunt eẽntias oppositas illoz generũ. ⁊ ꝑ ꝑse quẽs diuersoz generũ ⁊ nõ subalternatim positoz diuerse sunt spẽs ⁊ dr̃ie. ⁊ ꝑ hoc patz q̃ ista regula valet ad sciendum quõ sub diuisis predicamẽtis dñt ordinari diuise spẽs. ⁊ quõ essentie predicamẽtoz sunt imperm̃xte.

Quarto sciendum est q̃ genera subalternatim posita dicunt̃ quoz vnum essentialiter ẽ sub alio sicut corpus ⁊ aial. et ꝑ oppositũ illa dicunt̃ non subalternatim posita quoz vnũ non continetur sub alio essentialiter. vt sunt sb̃a ⁊ qualitas. ⁊ in hac regl'a dicitur non subalt̃natim posita ad dr̃iam generũ subalternatim positoz. q: ipsoz p̃nt eẽ eedez spẽs ⁊ dr̃ie. sicut spẽs aialis sunt spẽs corpis ⁊ etiã sb̃e: ꝫ nõ sint imediate respectu illoz generum. ⁊ silr̃ dr̃ie aialis ex p̃nti sunt dr̃ie ordinationis sb̃e. ꝫ genera posita nõ sub alternatim non p̃nt ex p̃nti hr̃e easdẽ differẽtias nec spẽs ꝓpter cãm ꝓs dictam.

Sed contra ꝑdicta arguitur ꝓmo sic. Non seq̃tur. sortes ẽ hõ. hõ ẽ spẽs. igitur sortes ẽ spẽs. ⁊ tm̃ ibi arguitur ꝑ ꝑmaz regulã. g̃ illa nõ ẽ b̃n assignata. Secundo sic. Nõ seq̃t ꝑ illã regulã. hõ ẽ alb'. albuz est accidẽs. g̃ hõ ẽ accidẽs. ⁊ tm̃ arguitur ꝑm cõ ditiones regule ꝑme, ergo non ẽ sufficiens.

Tertio sic. Sba ⁊ quãtitas sunt diuisa gña ⁊ tñ corpus ẽ spẽs vnius q̃, g̃ male dr in secũda regula. diuersor generũ sũt diuise species. Quarto sic. Aial ⁊ scia sunt diuersa genera nõ subalternatim posita. ⁊ tñ ipor ẽ eadẽ dria. s. rõnale qđ est dria hois. qr dividit aial ⁊ etiã sciam. qr scia dividit p sciaz rõnalẽ ⁊ realem. g̃ diuersor generũ nõ sunt diuerse drie. Quinto sic. Intellectiuũ est dria hois ⁊ etiã angeli. ⁊ tñ hõ ⁊ angel⁹ nõ ptinẽtur sub eodez gñe ꝛ sub diuersis. qr hõ ptinetur sub corpe ⁊ angelus ẽ sba incorpea ergo diuersor generũ ẽ eadẽ differẽtia.

Ad argumẽta ante opposita

Ad pmũ istor dicit q̃ ibi nõ arguit p regulam. qr in hac ppõne homo ẽ spẽs. non ẽ predicatio cẽntialis. quia intẽtiones secũde non p̃dicant de pmis cẽntialiter: ꝛ accidentalit solũ. co q̃ dicũt respectus accidẽtales q̃ accidunt rebus pme intẽtionis. Et eodẽ mõ dicerẽ de ista. homo ẽ substãtia. sba est genus. ergo hõ ẽ gen⁹. ⁊ sic de alijs. Ad secundũ dr q̃ album in p̃dicato pme ppõnis ⁊ i subiecto secũde differẽter tenet. qr in pma albũ tenet cõtractũ ad subiectũ fm q̃ dicit totum esse eius. In secũda vo tenet sub ppria rõe eius ⁊ nõ intũ dicit ee respectũ ad suuz subiectũ. iõ in illa secũda ppõne non p̃dicat aliq̃d de predicato pme formalit accepto sicut tenebat in pma. iõ nõ arguit p pmam regulã ꝛ cõmittit fallacia accidẽtis. Ad tertiũ dicit q̃ corp⁹ non ẽ spẽs sbe ⁊ quãtitatis capiendo corpus vniuoce: ꝛ capiẽdo eq̃ uoce tm̃. qr put corp⁹ ẽ substãtia q̃ põt suscipere tres dimẽsiones ẽ spẽs sbe. ⁊ fm q̃ importat actu illã dimẽsionẽ. s. longitudinẽ. latitudinẽ ⁊ pfunditatẽ ẽ spẽs quãtitatis. ⁊ si tenet eq̃uoce nõ est vna spẽs ꝛ diuise. Ad q̃rtum dr q̃ rõnale nõ ẽ eadẽ dria vt ẽ differentia aialis ⁊ scie. qr nõ tenet vniuoce ꝛ eq̃uoce. qr fm q̃ dicit formã qua possum⁹ vti rõne ẽ differẽtia aialis. ⁊ fm q̃ dicit sciẽtiã q̃ ẽ de ente rõnis est dria scie. Ad q̃ntũ dr. q̃ intellectiuũ non repit eq̃liter in hoie ⁊ in angelo nec sunt intellectus hois ⁊ angeli in equali gradu pfectionis: cum intellect⁹ angeli sit pfectior essentialit intellectu hois. iõ intellectiuum dr de ipis analogice ⁊ non vniuoce. ideo non ẽ differẽtia eadem.

Horũ que fm nullã cõplexionẽ dicunt singulũ aut significat substantiã. aut q̃litatẽ aut quantitatẽ. aut ad aliquid. aut agere. aut pati. aut vbi. aut q̃n. aut sitũ ee. aut habere. Est em̃ substãtia vt exẽplarit dicat vt homo ⁊ equ⁹. Quãtitas. vt bicubitũ tricubitũ. Ad aliq̃d vt duplũ triplũ. Qualitas vt albedo nigredo. Ubi vt in loco est. Q̃n. vt heri fuisse: cras fore. Situs. vt sedere iacere. Habere vt armatũ esse. calciatũ ee. Agere vt secare vrere. Pati vt secari. vri. His habitis dicẽdum ẽ de vnoquoq̃ p̃dicamẽtor. ⁊ pmo de substãtia: cũ sit prior alijs p̃dicamẽtis.

Postq̃ autor determinauit d̃ an p̃dicamẽtis q̃ necessario requnt ad cognitõem p̃dicamentor. hic pñr incipit determinare de p̃dicamẽtis. ⁊ qr cognitio general ⁊ cõfusa pcedit in nobis cognitõem spãlem ⁊ distinctam. ideo determinat de ipis in generali pul q̃ in spãli pmittẽs talem diuisionẽ. Horũ que dicuntur fm nullã cõplexionẽ. i. vnũquodq̃ dicibiliũ incõplexor singulũ aut significat sbam. aut quãtitatẽ. aut q̃litatẽ. aut ad aliq̃d. ⁊ sic d̃ alijs. ⁊ de quolibet istor satis patet exempla intertu. Un̄ pz q̃ ista diuisio non ẽ vnũ ante p̃dicamẽtum. quia non pcedit determinatõz p̃dicamẽtor ꝛ determinat de p̃dicamẽtis in generali: distinguẽdo ipa ⁊ exemplificando de quolibet ipor.

Circo quo sciendum primo q̃

dicibile incõplexuz accipit dupl̃r. vno mõ p oi illo qđ significat p vnã vocẽ incõplexã vt capit in pma diuisiõe antep̃dicamẽtali. isto mõ nõ capit hic. qr mlta dicibilia b mõ incõplexa sunt q̃ nõ ponũt i aliquo p̃dicamento.

vt chymera ⁊ mꝭta alia entia rōnis. Alio mō capit ſpāliter ſolū ꝓ dicibili incōplexo o:dinabili in gñe. ⁊ hoc mō ſumit dicibile i iſta diuiſione ſm ꝙ ſignificat ſ̄bam quātitatē ⁊c̄. ⁊ ꝓ hoc ꝙ dicit ſignificat. dat intelligere ꝙ hic nō ꝓſiderant res ſub rōne entis. nec hoc mō o:dinant in p̄dicamēntis. Sed ꝓſiderantur ille voces ꝑ quas ſignificant. Et ſub tali ꝓſideratione o:dinātur res in p̄dicamēto.

¶ Secūdo ſciendum eſt ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄d ſit o:dinabile in gñe q̄tuo:ꝫ ditiōes req̄runtur. Prima ē ꝙ tale dicibile ſit vnū formaliter ⁊ vtualiter. q: ſi eſſet eq̄uocū: eſſent plura dicibilia ⁊ poſſent o:dinari in diuerſis o:dinibus ſiue in diuerſis p̄dicamētis. ⁊ p:opter hoc eq̄uoca vt eq̄uoca ſunt nō o:dinant in p̄dicamēto. Secūda cōditio ē ꝙ tale dicibile ſit incōplexum. q: ſi eēt ꝯplexū ſm diuerſas ptes eius eſſet in diūſis p̄dicamētis vl̄ i diuerſis locis eiuſdē o:dinis ſicut ꝓz de diffinitione. genus cū ponit in recta linea. differētia vo in linea laterali. ⁊ ꝓpter hāc rationē cōplexa nō ponūt in gñe ſm ſe vt complexa ſunt: ſ̄ ſm ſuas ptes ſolū. vl̄ incp̄tū ſumūtur ꝑ vno incōplexo. Tertia ꝓditio ē ꝙ tale dicibile ſit ens reale. ⁊ ꝙ habeat o:dinē certū in rebus. ⁊ ꝓpter hoc entia rōnis vt chymera ⁊ yrcoceruus ⁊ ſimꝭia nō ponūt in p:edicamētis Quarta ꝓditio ē ꝙ tale dicibile ſit vl̄e vl̄ ꝑticulare. q: o:diatio ſm ſub ⁊ ſupa fit ſm rationes vl̄is vel ꝑticularis ſic ꝙ ꝑticulare ponitur ſub: ⁊ vl̄e ſupa. ⁊ ꝓp̄t hoc de⁹ non ponit in p̄dicamēto. nō ēm ē vl̄is. q: nō p̄nt eē plures dij. nec ꝑticularis: cū non hēat aliq̄d ſupius vniuocū. Et ꝑ hoc ꝓz ꝙ id qđ diuiditur in p̄nti diuiſiōe eſt dicibile incōplexū o:dinabile in genere.

¶ Tertio ſciendum eſt ꝙ huius diuiſionis ſic habet ſufficiētia. q: oñe dicibile o:dinabile in gñe vel dicit ens ꝑ ſe vl̄ i alio. Si p̄mum: ſic ē ſubſtantia. Si ſecundū hoc ā dupl̄r. vel ē ens abſolutū vel reſpectiuum. Si abſolutū hoc ē dupl̄r. vel conſequitur ſubſtantiam gr̄a materie. ⁊ ſic ē q̄ntitas. vel gr̄a forme: ⁊ ſic ē q̄litas. Si reſpectiuū: hoc ē dupl̄r. Vel ſumit a reſpectu ſubſtantie ad aliq̄d extrinſecū. vel a reſpectu alicui⁹ extrinſeci ad ſubſtantiā. Si p̄mū hoc ē dupl̄r Vel dicit reſpectū ptū ſubſtantie ad ſuū totum ⁊ ad locū: ⁊ ſic ē ſit⁹. vel dicit reſpectum ſimplicē ſ̄be ad aliq̄d extrinſecū. ⁊ ſ̄ duplicat Quia vel o:it̄ a forma: ⁊ ſic ē actio. vel o:it̄ a materia: ⁊ ſic eſt paſſio. vel a toto ꝓpoſito. ⁊ ſic ē ad aliq̄d. Si vo dicat reſpectū extrinſeci ad ſ̄bam hoc ē dupl̄r. vel tale extrinſecū ē adiacēs ⁊ applicatū ſil̄: ⁊ ſic ē habit⁹. vl̄ adiacens tm̄. ⁊ hoc ē dupl̄r. vel adiacet rei i motu: ⁊ ſic ē q̄n. vel in q̄te: ⁊ ſic ē vbi. ⁊ ꝑ ſ̄ habetur ꝙ tm̄ decē ſunt p̄dicamēta.

¶ Quarto ſciendū eſt ꝙ p̄dicamentū ē gen⁹ gñaliſſimū reſpectu alicui⁹ coordinatōnis vel ē ipa tota coo:dinatio. ⁊ dicit̄ p̄dicamētū de p̄dicari ⁊ metio:ris. q: eſt meſura oīm aliox q̄ ſunt i tali gñe vel etiam q:i ſe vel ſub ſe colligit oia p̄dicata eiuſdem gñis. ⁊ ſicut ꝓz i diffinitōne p̄dicamēti p̄dicamentū pōt accipi dupl̄r ⁊ vtroq; mō tm̄ decē ſunt p̄dicamenta. q: ſi ſumat̄ ꝓmo mō ꝑ gñe gñaliſſimo tm̄ decē ſūt gña gñaliſſima. ⁊ q̄a coo:dinatōes p̄dicamētales diſtinguūt̄ per gñaliſſima q̄ ſunt ꝓma ꝓncipia formalia illarū coo:dinationū. igit̄ ſi ſecūdo mō ſumat̄ ꝑ tota coo:dinatōe erūt decē p̄dicamēta ſolū.

¶ Sed contra p̄dicta arguit̄ ſ̄ Primo ſic. Ens ē dicibile ⁊ incōplexū ⁊ ſil̄it̄ res. aliq̄d. vnū. verū. bonū. q̄ ſūt trāſcēdētia ⁊ tm̄ nō ponūt̄ in aliquo p̄dicamēto: cū ens ſit cōmunius quolibet p̄dicamēto. g̃ iſta diuiſio nō valet. ¶ Secūdo ſic. Deꝰ ē i p̄dicam̄to ⁊ tm̄ nō ē i aliquo iſtox. g̃ diuiſio mala. añs ꝓz. q: o ē ꝑticulare dicibile incōplexū ponit̄ i p:edicamēto. ſ̄ deꝰ ē q̄dā ꝑticulare: cū ſit vnū ens i nūero. ſ̄ vnū i numero ⁊ ꝑticulare idē ſūt. g̃ ¶ Tertio ſic. Bonꝰ ⁊ ſpēs ſūt dicibilia incomplexa: ⁊ tm̄ nō ponūt̄ i aliquo iſtox p̄dicamēto. igit̄. ¶ Quarto ſic. Iſti ēmini incōplexi ꝓpō ⁊ oīo ſunt dicibilia incōplexa ⁊ o:dinabilia i gñe. q: ꝓpō ē ſpēs reſpectu oīois: et tm̄ nō ſūt i aliquo iſtox p̄dicamētox. ¶ Quinto ſic. Materia ē dicibile incōplexū ⁊ ens reale ⁊ ſibi ꝓuenūt ꝓditōes o:dinabiliū ⁊ tm̄ nō ponit̄ i aliquo iſtox. g̃ nō ſufficiēter enūerantur hic p̄dicamēta.

¶ Ad argumēta añ oppo. Ad p̄mū iſtox o:ꝫ ꝙ lz ens ex pte voc̄ ſit vnū dicibile quodāmodo: tm̄ ex pte ſignificatox ei⁹ nō ē vnū dicibile ſ̄ multa dicibilia. q: ipm acceptum i cōi nō ē vniuocū. igit̄ nō ponit̄ i aliq̄ vno p̄dicamēto: ſ̄ ſm diūſa ſignificata ei⁹ ponit̄ i diūſis p̄dicamētis. ſil̄r dicēdū ē de alijs trāſcēdentib⁹. Ad ſecūdū o:ꝫ ꝙ lz deꝰ ſit vnū in nūero. q: ēſindiuiſibil̄. nō ē tm̄ quoddā ꝑt

cular.q: pticulare dicit ptē alicui⁹ toti⁹.de⁹ aūt sub nullo toto ptinet. ⁊ lz vnū i numero ⁊ pticulare i aliquo sūt idē realit: nō tn sunt idē formaliter ꝫ differūt rōe vt dictū ē. ¶ Ad tertiū dr ꝙ lz gen⁹ ⁊ spēs de materiali significato cor dicāt ens reale aliqd:tn ꝯtum ad sua formalia significata importāt entia rōis a q̄bus sumūt intētiones secūde.⁊ illi respectus nō sūt entia realia.iō gen⁹ ⁊ spēs nō ponunt ꝑ se in p̄dicamēto. ¶ Ad qrtū dr ꝙ lz isti termini ppō ⁊ oro ex pte vocis sint dicibilia incōplexa.tn ex pte significator sunt dicibilia ꝓplexa.⁊ q: hic nō ꝓsiderant voces tm.ꝫ capiunt voces ꝑ reb⁹ significatis.iō ppō ⁊ oro ⁊ alia q̄ importāt dicibilia ꝓplexa nō sunt in p̄dicamēto.iō male ponit Buridan⁹ vndecimū p̄dicamētū.s.signi. ad reponēdū oia sig vel entia rōis. ¶ Ad quintū dr ꝙ lz materia sit ens reale reductiue ⁊ ꝑ modū p̄ncipij: nō tn ē ens ꝓplexū.iō ꝑ se nō ponit i p̄dicamēto: ꝫ bn ponit reductiue i p̄dicamēto substantie ⁊ ꝑ modū p̄ncipij substantie corporee eo mō quo ipa ē ens.

Substātia aūt diuidit ꝑ p̄mā et secūdā. Prima sba ē q̄ ppe p̄ncipaliter ⁊ maxime substare dr. Vel p̄ma substātia ē q̄ neq; in subiecto ē neq; de subiecto dicit. vt aliq̄s hō aliq̄s equ⁹

Postq̄ auct: determinauit de decē p̄dicamētis in gñali.hic p̄fr determinat de ipis i speciali. Et q: sba ē p̄or accidētibus nata diffinitione ⁊ tpe.⁊ ē cā oim accidentū in triplici gñe cause.s.efficientis.materialis ⁊ finalis Et cā naturaliter p̄cedit suū effectū.iō p̄us auctor determinat de sba q̄ de accidētib⁹: ipam p̄mo diuidēs ꝑ p̄mā ⁊ secundam substantiā. Cui⁹ diuisiōis sic hr sufficientia.q: ois sba vl ꝑ se p̄mo substat accidētib⁹ vt sba particularis: ⁊ sic ē sba p̄ma.vel secūdario substat accidētibus vt sba vlis:⁊ sic ē secūda substantia.et ꝑ hoc pz q̄ nō sunt ponēde tres aut quatuor sbe:ꝫ solum due.s.p̄ma ⁊ secūda: eo q̄ oīs sba vel est particularis vel vlis.ꝫ oēs vniuersales substātie secūdo substant accidētibus ꝑ hoc q̄ sunt in p̄mis. Particulares vo p̄mo ⁊ ꝑ se substant.

Pro quo sciendum est primo q̄ substantia triplicit accipitur. vno modo vt est p̄ma ⁊ ꝑfectior pars ēntis:⁊ sic ē de consideratione methaphysici. Secūdo modo vt ē genus ⁊ p̄ncipium p̄mum oīm substātiarum ad quod oēs alie reducūtur. Tertio modo accipitur vt ē p̄mum subiectū oim accidentium.⁊ istis duobus modis cōsideratur a logico:p̄ncipalius tamē vt ē subiectū accidētium que distinguūtur inter se ꝫm diuersos modos p̄dicandi de p̄ma substātia.ideo hic conuenientius diuidit ꝑ p̄mam ⁊ secundā in q̄ntum est subiectū accidentium ⁊ diuisimode substat ipis q̄ diuideretur sub ratōe genens in suas species.

Secundo sciendum est q̄ nomen substātie a duobus sumitur. Primo mō a ꝑ se essendo:⁊ sic sumit a ꝑpr̄io esse substāre quod ē esse ꝑ se ⁊ absolutū. ⁊ hoc modo substātia vniuoce dicitur de oībus substantijs ⁊ ē genus ipārum. Alio modo sumitur a substando.⁊ sic sumit ab esse respectiuo sbe quo est in potētia ad substandū accidētib⁹. ⁊ isto modo substātia ꝓpr̄ius dicitur de substātijs pticularibus que p̄ncipaliter substāt accidentibus q̄ de substātijs vniuersalib⁹ que secūdario substant. Et q: hic diuiditur substantia in q̄ntum habet substare accidētibus: ⁊ vt sic perꝓr̄ius dicitur de p̄mis substantijs q̄ de secūdis.iō ista diuisio ē diuisio analogi i sua analogata.⁊ hic ē q̄ ꝑ ꝓr̄ius substātia diuiditur q̄ diffiniat.q: eq̄uocū ꝓr̄ius ē diuidendū q̄ diffiniendum.

Tertio sciendum est q̄ substantia p̄ma vno modo sic diffinitur. Prima substātia ē q̄ ꝑpr̄ie p̄ncipaliter ⁊ maxie substare dicitur. In qua diffinitōe ꝑ illud relatiuum que subintelligitur substātia loco genens diffiniti.⁊ ponitur ꝑpr̄ie.ad dr̄iaz accidētium in q̄bus lz vnū aliquo modo substet alteri sicut superficies albedini:tamē hoc nō ē ꝓpr̄ie ⁊ tā q̄ subiectum p̄ncipale ⁊ ꝑ se subsistens sicut prima substantia. Deinde ponitur p̄ncipaliter.ad dr̄iam secūdarū substātiarū que minus p̄ncipaliter ⁊ secūdario substant accidētibus. Tertio ponitur maxime. ad dr̄iam spēcierum de genere substātie q̄ magis p̄ncipaliter videntur substare q̄ genera.sed adhuc p̄ma substātia plumbus substat q̄ ista species.quia q̄buscūq; substat spēs: substat indiuiduū ⁊ vltra b ipi spēi.⁊ ponit sub

staſe ad explanādū eſſe ſubſtātie q̄ eſt ſuſceptiua accidentium.

¶ Quarto ſciēdū ē q̄ aliter diffinitur p̄ma ſubſtātia que ē que nec in ſubiecto ē nec de ſubiecto dicit. vt aliq̄s hō. aliq̄s equus. In qua diffinitōne intelligit gen⁹ diffiniti. ſ. ſubſtātia. Deinde dr. que nec ē ī ſubiecto. ad dr̄iam accidentiū que ſunt in ſubiecto. deinde p̄it. nec de ſubiecto dr. ad differentiam ſecūdaꝝ ſbarum q̄ lz non ſint in ſubiecto: tm̄ d̄ ſubiecto dicunt. Prima em̄ ſba hz q̄ ſit ſba ⁊ q̄ ſit p̄ma. inq̄tum em̄ ſubſtātia: cōuenit cū ſecūdis ſubſtātijs. et ſibi ꝓuenit non eſſe in ſubiecto. q: hoc ē cōmune oī ſbe. ℔ inq̄tum p̄ma eſt non habz inferiora ſub ſe nec dicitur de ſubiecto. ⁊ p hoc differt a ſecūdis ſubſtātijs. Et in iſta diffinitōne explificat p indiuiduū vagū. vt aliq̄s homo: aliq̄s equus. magis q̄ p indiuiduū determinatus eo q̄ indiuidua determinata vt determiata ſūt p conditōnes indiuiduātes ſunt ab arte relinquēda. ⁊ p hoc pz diuiſio ſbe ⁊ diffinitōes p̄mi membri eius.

¶ Sz cōtra p̄dicta arguit ſ. Primo ſic Ubi eſt equalitas ibi non ē p̄mū ⁊ ſecundū. ℔ ſubſtantia equaliter dicit de ambab⁹ ſubſtantijs: cum ſit genus ipaꝝ. ergo male h̄ diuidit p p̄mam ⁊ ſecundā. ¶ Secūdo ſic. Unū membrum huius diuiſionis p̄dicatur de alio. quia ſecūda p̄dicat de p̄ma. ergo p̄ma ⁊ ſecūda non opponūtur. ergo iſta diuiſio n̄ datur p oppoſita. ¶ Tertio ſic. materia p̄ia p̄ncipaliter ſubſtat. q: ſubſtat forme ſubſtātiali. ⁊ p̄ma ſubſtātia ſolū ſubſtat accidentibus ⁊ tm̄ non eſt p̄ma ſubſtātia. ergo illa diffinitio ꝓuenit alīs a diffinito. ¶ Quarto ſic Omnis paſſio que realiter cōuenit plumb⁹ indiuidus cōuenit ipis realiter rōne alicui⁹ cōmunis in quo ꝓueniūt. ℔ ſubſtare ē paſſio cōmunis omnibus ſubſtātijs p̄mis. ergo ꝓuenit ipis rōne alicuius ſupioris ipārum. Sz tale ſupius non ē niſi ſecūda ſubſtātia. ergo ſubſtare p p̄ius cōuenit ſecūde ſubſtāne ⁊ p̄ncipalius q̄ p̄me. ¶ Quinto ſic. Diffinitio p̄me ſubſtātie ſolū datur p negatōem. ergo nō ſufficienter naturā diffiniti explicat. ergo nō eſt ſufficiens.

¶ Ad argumenta aī oppo. Ad p̄mum dr̄ q̄ lz ſubſtātia vt dr̄ a per ſe eſſendo dicat equaliter de oīb⁹ ſubſtātijs ⁊ vniuoce n̄ tm̄ vt dr̄a ſubſtādo ⁊ iſto mō diuidit hic. ¶ Ad ſecūdū dicit q̄ lz ſecūda ſba ⁊ p̄ma ſm id q̄d ſunt nō opponātur. ⁊ ſecūda p̄dicetur de p̄ma: tm̄ ſm rōnem p̄mi ⁊ ſecūdi opponūtur. ⁊ ſic ſunt m̄bra diuiſionis. ¶ Ad tertium dr̄ q̄ lz materia p̄ma p̄pe ⁊ p̄ncipaliter ſubſtet reſpectu forme ſbalis: non tm̄ reſpectu accidētiū. ℔ totum cōpoſitū p̄ncipaliter ſubſtat accidentibus. ⁊ materia ⁊ forma nō ſubſtant ipis niſi ex p̄ti inq̄tum ſunt in toto cōpoſito. ⁊ de tali ſubſtare accidētibus ſolū intelligitur in iſta diffinitōne. ¶ Ad quartū dr̄ q̄ lz ſubſtare p prius cōueniat ſecūde ſbe. ſ. ſubſtātie in cōi ſicut cauſe ⁊ forme a qua p̄uenit talis paſſio: non tm̄ ſibi primo conuenit tā q̄ ſubiecto ℔ iſtud p prius ꝓuenit p̄me ſubſtantie que ē ens ſeu ſubiectū ꝓplētū ſeu ſubſiſtens p hoc q̄ nō ē in alio ⁊ q̄ eſt vltima. ¶ Ad q̄rtum dr̄ q̄ in ſecūda diffinitōe p̄me ſubſtātie lz ponant due negatōnes: tm̄ ponūtur ad explicandū aliquā affirmatōnem. ibi em̄ explicat q̄ p̄ma ſba eſt p̄ma in ſubſtādo p hoc q̄ non ē in alio ⁊ q̄ eſt vltima in p̄dicando p hoc q̄ non dr̄ de ſubiecto. ſ. de inferiori. ⁊ etiam p̄ma pz eſt affirmatiua.

¶ Secūde ſubſtātie ſunt ſpēs ī q̄bus ſunt p̄me ſubſtātie. ⁊ hꝝ ipārum genera. vt hō ⁊ animal Eſt em̄ aliq̄s hō ī hoīe q̄ ē ſpecies. ⁊ homo in aīali q̄ ē gen⁹.

¶ Indiuidua ſubſtātie dicūtur p̄me ſubſtātie: q: p̄mo ſubſtant alijs. Genera vo ⁊ ſpēs eoꝝ dicūtur ſecūde ſubſtātie. q: ſecundo ſubſtāt alijs. vt aliq̄s hō dicit grāmaticus ⁊ currēs: ⁊ aīal ⁊ ſubſtātia. ergo hō dr̄ grāmaticus: currēs: aīal ⁊ ſubſtantia.

¶ Itē ea q̄ dicūt de ſubiecto oīa p̄dicāt noīe ⁊ rōe. vt hō p̄dicat de ſorte ⁊ de platone. Eorū vero que ſunt ī ſubiecto in plurib⁹

quidem neq; nomen neq; ratio predicatur de subiecto. vt hec albedo vel hoc album. In aliquibus autem nomen nihil phibet pdicari d subiecto. rationem vo pdicari de subiecto ē impossibile. vt albū pdicatur de subiecto. ratio vero albi nunq; de subiecto pdicatur.

Postq; autor supius determinauit de pmo membro diuisionis sube. s. de pmis substantijs d pñr determinat de secūdo mēbro. s. de secundis substātijs dicēs q secūde sube sunt vles vt gña t spēs in qbus sunt pme sube. t dicūtur sube vles secūde eo q tales sube secūda no substāt accidēnbus nō pmo t p se sic substanne pticulares. Cuius rō ē. q accidēs fluit immediate a pncipijs indiuidui. t substantie vles nō includūt pncipia indiuidui. ideo nō pmo substant accidentibus ꝫ solum ex cōsequenti inquantum habent esse in pmis substantijs.

Pro quo sciendum est primo q sube vles dupl'r ꝓsiderant. Uno mō quantū ad eē ēntiale ipax t quantū ad d qd est per se eē. t d mō sunt pores substantijs pticularibus eo q sunt cāe formales ipax ipis dātes eē nomē t rōez. Alio mō ꝓsiderant fm eē existentie. t quantū ad d qd ē substare accidentibus. t d mō sube pticulares pcedunt vles. Cuius rō ē. q sube vles nō hñt eē existentie nec substare accidēnbus nisi ex ꝓsequenti: et fm eē qd hñt in pmis substantijs. t ideo substātie vles quantū ad existere t substare accidētibus dicunt secūde substātie.

Secundo sciendū est q secūde substantie diuersimode sunt in pmis t psme in secūdis. pme enim sunt in secundis ẏtualiter t potentialiter tm. sicut pars totius vlis est in toto vli: t infenus in suo superiori. ꝫ secunde substantie sunt in psmis actu t intellectu: quia sunt de intellectu t essentia pmarum subax. t solū habent esse existentie in pmis substantijs: non tamen capiunt illud esse existentie a pmis substantijs: ꝫ in gñe cāe efficientis t final' causant a cāis extrinsecis sic a pma cā t a natura. ꝫ in gñe cāe formalis hñt a seipis sic sunt forme q dā. t nō hñt ab alia cā formali t in gñe cāe materialis quodāmō t fm q d accipiūt eē a pmis q sunt matia in q respectu ipax secūdax subax.

Tertio sciēdum est q ea que dicunt de subiecto. s. superiora alicuox inferioax t ea q sunt in subiecto. s. accidēntia diuersimode pdicant de suis subiectabilibus. q: superiora pdicant de suis inferioribus noīe t rōe. t cā ē. q: illud d: pdicari fm nomē cuius nomē de aliquo pdicat seu verificat. t illud d: pdicari rōe cuius diffinitio vel eēntia includit eēntialiter in inferiori. ꝫ oē superius fm nomē eius verificat de inferiori t includit eēntialiter in diffinitiōe sui inferioris. t etiā diffinitio ei' cōuenit suo inferiori. ideo oē superius eēntialē pdicat noīe t rōe de suis inferioribus. t sic pdicat vnuoce: ꝫ accidentia aliq nec noīe nec rōe de subiecto pdicant. vt albedo t nigredo Alia' vo noīe pdicant ꝫ nō rōe. sic albū vl nigrum. t sic solum pdicant denominatiue de suis subiectis.

Quarto sciendum est q duplex est accidens. quia quoddam est accidēs abstractū quod importat formam accidentalez fm se t nō fm inherentiam eius ad subiectū: vt albedo. t tale accidēs nullo mō de subiecto pdicat. q: omne illud quod de alio pdicatur debet dicere totum esse eius. ꝫ accidēs abstractum nō dicit totum esse sui subiecti: ꝫ importatur cum pscisione subiecti t sine inherētia ad ipm. ideo nō pdicat de subiecto nec nomine nec rōe. Aliud ē accidens cōcretum q d importat formam cum inherentia ad subiectum. t tale de subiecto pdicatur nomine ꝫ nō rōne. Cuius cā est. quia predicari rōe ē essentialiter includi in rōe alterius. mō accidēs cōcretum non predicatur eēntialiter de suo subiecto nec includitur eēntialiter in ratione sui subiecti. ideo non predicatur de ipo fm rationem. t per hoc cognoscitur differentia secundarum substantiarum t accidentium respectu pme substantie. Secunde enim substantie predicantur de ipis vnuoce. accidentia vero denominatiue tantum. per hoc etiam cognosci potest quid est esse in subiecto. t quid dici de subiecto que in diffinitiōne pme substantie ponuntur.

Sed contra pdicta arguit Pri-

mo sic. Substãrie secũde subsẗãt secundarijs accidẽtibus. ꝫ subẽ vl'es nõ subsẗãt accidentibus cũ accidẽs solũ in indiuiduis sit ⁊ solũ fluat a ꝑncipijs indiuidui. ḡ subẽ vl'es nõ sũt secũde subẽ. Secũdo sic. Subẽ vl'es sunt ꝓores ꝑticularibus ⁊ p ꝑus ꝙuenit eis rõ substantie. s. p se eẽ q̃ indiuiduis. ḡ substãrie vniuersales debẽt dici ꝓme ⁊ non ꝑticulares. Tertio arguit sic. Genus gñalissimum dr de subiecto. s. de suis inferioribus. ⁊ tamẽ nõ ꝓdicatur ratione. quia non habet diffinitionem. ergo non omne supius ꝑdicatur nomie ⁊ ratione de inferiori. Quarto sic. Omnis forma dans eẽ alteri dat etiam nomen sibi ⁊ ꝓdicatur nomine de ipo. ꝫ accidens abstractum ẽ forma dans eẽ suo subiecto. ḡ ꝑm nomen de subiecto ꝑdicatur. Quinto sic. De quocunq; ꝑdicat diffinitũ ꝑdicat ⁊ diffinitio ergo si accidẽs ꝛcretũ ꝑdicat de subiecto. ḡ ⁊ diffinitio eius. ⁊ p ꝙsequẽs ꝑdicat nomine ⁊ rõne simul.

Ad argumẽta añ oppo. Ad ꝑmum ustoꝝ dr q̃ lz substãtie vl'es nõ ꝓme et p se subsẗẽt accidẽtibus. tñ subsẗãt secũdarijs vt sunt in ꝑmis substãtijs ⁊ accidẽs ꝙuenies ꝑmis substãtijs etiã ꝙuenit ex ꝙsequẽti secundis substãtijs q̃ sunt in ꝓmis. vt q; sortes ẽ albus ex ꝙsequẽti hõ dr albus ⁊ aial ⁊ substantia. Ad secundum dicitur q̃ lz substãtie vl'es sint ꝓiores ꝓmis quantũ ad eẽ entie ⁊ quantũ ad ꝙesse per se tñ sunt posteriores quantum ad actum substandi accidentibus. Ad tertium dr q̃ lz genus generalissimum non habeat ꝑpriam diffinitionem quid dicatur qua ꝑdicetur de suis inferioribus: tamẽ includitur ꝙessentialiter in ratione suorum inferiorum. ⁊ etiam diffinitio notificans eẽntiam eius ꝙuenit ipis. ideo ꝑdicatur nomine ⁊ rõe de suis inferioribus. Ad quartum dicitur q̃ licet omnis forma designata p modum totius det nomen suo subiecto ⁊ predicetur nomine de ipo. nõ tamen forma designata p modum partis cum illa nõ dicat totũ esse subiecti. modo accidens abstractum designat ꝑ modum partis. Ad quintum dicitur q̃ licet diffinitio accidentis concreti ꝓdicet de suo subiecto denominatiue sicut ipm accidẽs: nõ tamẽ predicat essentialiter. ideo non ꝑdicatur rõe. diffinitio enim debet conuertibiliter ⁊ essentialiter inesse.

Item secũdarum substãtiarũ ꝑ̃ ꝓ̃ ꝑ̃ ꝓ̃ ꝑ̃ ꝓ̃

species est magis substantia q̃ genus. quia species est ꝓpinqui or ꝓme substantie q̃ genus. ⁊ etiam qr pluribus substat. Quibuscunq; enim substat genus ⁊ eisdem substat species: ⁊ cũ hoc species substat ipi generi. Sed species specialissime eq̃liter substant ⁊ equaliter sunt substãtie. vt hõ equus ⁊ similia. His visis dicendũ est de cõitatibus ⁊ ꝓprietatibus substantie.

Postq̃ autor determinauit de ꝑmis substantijs ⁊ secũdis ꝑm seipas diffinẽdo ⁊ ꝓpãdo etiã eas ad inuicẽ. b ꝓ̃r ꝙat secũdas int se dicẽs q̃ secũdaꝝ substãtiaꝝ magis spẽs ẽ substãtia q̃ genus. Cui autor duas assignat rõnes. Prima ẽ: qr secundaꝝ substantiaꝝ illa ẽ magis substãtia q̃ ẽ ꝓpinqor ꝓme substãtie cũ in omni analogia illud quod ẽ ꝓpinquius ꝓmo ⁊ magis ptícipat rõnem analogi. ꝫ spẽs ẽ ꝓpinqor ꝓme substantie q̃ genus. qr ordinat inter primam substãtiam ⁊ suum genus. ḡ spẽs ẽ magis substantia q̃ genus. Secunda rõ ẽ. qua secundaꝝ substantiarum illa ẽ magis substantia que pluribus substat ꝑm diuersos modos substandi. ꝫ species pluribus substat q̃ genus. qr substat accidẽtib⁹ gñis ⁊ cum b substat ipi gñi. ⁊ sic substat vt subiectũ accidẽtibus ⁊ gñi vt inferius superior. iõ spẽs ẽ magis substãtia q̃ genus.

Ꝓ quo sciendum est ꝓmo q̃ substantia vt visum est dupl'r ꝙsideraẽ. Uno mõ quantum ad suum ꝓprium esse quod ẽ p se eẽ. ⁊ sic sumitur a p se essendo. ⁊ sic vna substantia nunq̃ dicitur magis vel minus substantia q̃ alia. Secũdo mõ quantum ad eẽ accidẽtale quo ẽ in potẽtia ad substãdũ alteri. ⁊ b mõ vna substãtia ꝑt eẽ magis substãtia q̃ altera. ꝫ qr tale eẽ. s. in potẽtia ad substãdũ alteri nõ ẽ ꝓprium substãtie ꝫ subsequẽs suũ ꝓprium esse: iõ ipa in ꝓpo suo eẽ nõ intẽdit nec remittit. iõ ꝓpt b nõ dr dici suscipe magis ⁊ minus sic etiã dicet in vna ꝓprietate eius

Secundo sciendum est q̃ speciẽ

esse ꝓpinquiorē ꝑme substātie dupl̄r intelligi ꝑt. Uno mō ꝙ sit ꝓpinqor ꝑme subē ꝙtus ad eⁿ eē. ⁊ b mō ipa nō ē ꝓpinqor ꝙ genus. qz inesse ꝑme subē genus ⁊ spēs idē sunt eēntialiter ⁊ sub actu sil̄. ideo ꝙtū ad tale eē non dr spēs ꝑme subē ꝓpinquior ꝙ genus. Secūdo mō ꝑt intelligi ꝙ sit ꝓpinquior ꝑme substantie ꝙtum ad modos substandi alīs. ⁊ b modo species est ꝓpinquior ꝑme substantie ꝙ genus. quia genus ḫabet esse indeterminatum ⁊ ꝓfusum. species vero ḫabet esse determinatum per differentiam non ꝑm numerum: ꝫ ꝑm speciem. ꝓma vero substantia ḫabet eē determinatum ꝑm numerum. ⁊ sic ꝑm istū modum essendi species est generi ꝓpinquior ꝑme substantie. ⁊ etiam quia species substat accidēntibus ⁊ etiā suis supiorib⁹. genus autez nō ꝙtū genus nō. ꝫ solum substat accidēntibus ⁊ nō supiorib⁹. ideo quantum ad illud qđ ē substare alīs magis ꝙuenit spēs cum ꝓma substantia ꝙ genus.

¶ Tertio sciendum est ꝙ oēs spēs specialissime de genere substantie dicunt eq̄liter substantie. Cuius rō est. quia ille substantie que equaliter appropinquāt ꝑmis substātīs ⁊ equaliter ḫabent subici suis accidēntib⁹ sunt equaliter substantie: ꝫ omnes tales spēs specialissime equaliter appropinquant ꝑmis substantīs. quia omnes immediate diuisione materiali deueniunt ad indiuidua. ⁊ sic spēs species spālissime sunt eq̄liter substantie. ⁊ licz in analogia mēbra subordinata inꝙtū sunt subordinata ineq̄liter suscipiāt rōnez analogi. tm̄ mēbra non subordinata inter se q̄ solum sunt subordinata vni tertio possunt eq̄liter suscipere rōnem sui superioris. imō spēs specialissime non sunt subordinate inter se. ideo lz substantia sit quodammō analogum. tm̄ nō est inconueniens ꝙ spēs specialissime equaliter dicant substantie.

¶ Quarto sciendū est ꝙ omnes ꝑme substantie dicuntur equaliter substātie. vnde soztes non est magis substantia ꝙ plato: vel econtra. Cuius ratio est. quia ille equalit dicuntur substantie que eque ꝓmo substant accidentibus. ꝫ omnes ꝑme substātie eque ꝓmo substant accidēntibus. ꝫ eq̄liter debent dici substātie. Et licet quandoq; vnum individuum substet plurib⁹ accidēntibus ꝙ aliud: tm̄ eq̄ ꝑmo substāt. imō substantia nō dr magis subā ꝓpter numerum illoꝝ quibus substat: ꝫ ꝑm ꝙ ḫz plures modos substandi ⁊ ꝑfectiores ꝙ alia substātia.

¶ Sed ꝛ ꝑdicta arguit. ¶ Primo sic. Omnis subā ē ens ꝑ se: ꝫ genus ⁊ spēs non sunt entia ꝑ se ꝫ solū ḫnt eē in alio. s. in ꝑma subā. ꝫ spēs ⁊ genus nō sunt subē: ⁊ sic vnuz nō ē magis subā ꝙ aliud. ¶ Secūdo sic. Genus substat pluribus accidēntibus ꝙ spēs: qz substat oibus accidēntibus plurū spēz eius. spēs aūt substat accidēntibus vnius spēi. sicut animal substat accidēntibus omniū animaliū. ḫomo aūt solū substat accidēntibus ḫomis. ꝫ genus ē magis subā ꝙ spēs. ⁊ ꝑ ꝓsequēs male dr ꝙ spēs magis ē subā ꝙ genus. ¶ Tertio sic. Genus ꝑ ꝑius ꝓuenit ꝑme subē ꝙ spēs: qz soztes ꝑm naturā ē ꝑius animal ꝙ sit ḫomo. ꝫ genus est ꝓpinquius ꝑme subē ꝙ spēs ⁊ ꝑ ꝓsequens male dr ꝙ spēs est sibi ꝓpinquior. ¶ Quarto sic. Genus ⁊ indiuiduū in b ꝓueniunt quia vtrūq; est indeterminatū ⁊ quodā modo infinitū. quia indiuidua variant in infinitum ꝑm potentiam. ⁊ etiam genus ḫz de se esse confusum. ꝫ genus magis conuenit cum ꝓma substantia ꝙ species. ergo est sibi propinquius. ¶ Quinto sic. Una species specialissima est ꝑfectior substantia ꝙ alia species. sicut ḫomo est ꝑfectior ⁊ ꝓrior ceteris speciebus animalis. ꝫ vna species spālissima ē ꝓrior alīs. ⁊ ꝑ ꝓsequens nō sunt equaliter subē: sicut dictum est.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad ꝑmum dr ꝙ lz spēs ⁊ genus sint in aliquo sic̄ supius in suo inferiori. nō tamē sunt in alio sic̄ accidēs in subiecto suo. imō illud qđ est in alio sic̄ supius in inferiori pōt eē ens ꝑ se qm̄ suū inferius est subā. qz ꝑ vnū ⁊ idē eē esse sunt inferius ⁊ supius in ipo inferiori. vn̄ cū subā dicit ens ꝑ se: ibi ꝑ se non dicit negationē cuiuslibet causse a qua substantia ḫabeat esse: ꝫ solum dicit negationē alicuius entis cōpleti. qđ sit causa materialis in qua ꝑ cuius existentiam substātia ḫabeat esse. ¶ Ad secundū dr ꝙ licet genus quantum ad numerum accidēntium plurib⁹ substet ꝙ species: non tm̄ pluribus substat quantum ad plures modos substādi alīs ꝙ species. qz species substat alteri vt subiectū accidēntibus ⁊ alteri vt inferius superiori. ¶ Ad tertiū dr ꝙ lz genus quantum ad viam generationis ꝓrius ꝓcurrat ad eē ꝑ-

me ſube q̄ ſpēs nō tm̄ eſt ꝓpinq̄us ꝑme ſube quantū ad modū eēndi eius. nec etiā quantū ad modū ſubſtādi alijs: ⁊ illo mō ſpēs eſt ꝓpinq̄or ꝑme ſube vr̄dictū ē. ¶ Ad quartū dr. q̄ lz in diuiduū ſit indeterminatū q̄tū ad ꝓdi tiones accidētales eius q̄ variant in infinitū. tm̄ q̄tū ad eē ſubſtāriale ē determinatū cū illud eē ſit tm̄ vnū in nūero. genus aūt nō eſt b̄ mō determinatū. ¶ Ad q̄ntū dr q̄ lz vna ſpe cies ſit ꝑfectior alijs q̄tū ad gradū ꝑfectōis ſue nature. ⁊ ꝓm b̄ dicat̄ ꝓr alijs ſpēbus: tm̄ q̄tū ad modum ſubſtandi ſuis accidentibus vna non ē perfectior alijs. ⁊ hoc mō omnes ſpēs ſpāliſſime de genere ſubſtātie dicunt̄ eq̄ liter ſubſtantie.

¶ Cōmune ē omni ſubſtātie in ſubiecto nō eſſe. q̄ eſſe in ſubiec to ꝓpetit ſolū accidēti. hoc patet in p̄mis ſubſtātijs p diffinitōem p̄me ſubſtātie. In ſecūdis aūt patet inductōe ⁊ ſilogiſmo. In ductōe ſic. hō nō eſt in ſubiecto. equus nō ē in ſubiecto neq̄ aīal ⁊ ſic de ſingulis. ergo nulla ſecū da ſubſtātia ē in ſubiecto. Silo giſmo ſic. nichil eor̄ que ſunt in ſubiecto p̄dicant̄ noīe ⁊ rōne de ſubiecto. ſed oīs ſecūda ſubſtā tia p̄dicat̄ noīe ⁊ rōe de ſubiecto ergo nulla ſecunda ſubſtātia ē in ſubiecto. ¶ Hoc autem non eſt ꝓprium ſubſtantie ſed etiā diffe rentie competit. ⁊ hoc intelligit̄ de differentijs ſubſtantie. Nec eſt inſtantia de ꝑtibus ſubſtan tie que ſunt in ſuo toto. ⁊ ideo vi dentur eſſe in ſubiecto. quia ali⁹ eſt modus eſſendi in vt accidēs in ſubiecto. ⁊ alius ſicut ꝑs ē in ſuo toto vt p̄us patuit.

Poſt q̄ autor determinauit de ſuba ꝓm ſe ⁊ quā tū ad eē ſubale ei⁹. h̄ nūr determinat de ꝓꝑieta tibus eius. q̄ eē ſubale rei dr p̄cedere ꝓꝑieta tē eius cū tale eē ſit cā illar ꝓꝑietatū p̄ma po nēs iſtā ꝓꝑietatē q̄ cōe ē oi ſube in ſubiecto nō eē. Et iſtius ꝓꝑietatis rō ē. q̄ nullū ens p ſe ē in ſubiecto ꝑ cuius eē ſubſtet: q̄ tūc non eēt ens ꝑ ſe ⁊ ens in alio. vñ eē in alio ſolum ꝓuenit accidētibus. ⁊ omnis ſuba eſt ens ꝑ ſe cum hec ſit diffinitio eius: ideo ꝓuenit oi ſube in ſubiecto nō eſſe.

¶ Pro quo ſciendum eſt primo q̄ ꝑ id q̄d dr cōe eſt omni ſube in ſubiecto nō eē nō intelligit̄ pura negatio: ⁊ iſta negatio fun dat̄ in affirmatōe ⁊ dat intelligere vnā affir matiuā. ſ. q̄ ꝓpriū ē ſube eē ꝑ ſe ⁊ nō eē i ſub iecto. vñ in tali eē duo ſunt ꝓm rōez. ſ. eē ꝑ ſe q̄ ē modus eēndi ſube ⁊ negatio modi accidē tis q̄ modus ē eē in alio. ⁊ lz eē ꝑ ſe non ſit ꝓ ꝓprietas ſube. q̄ nō ꝓſequit̄ ſuū eē completuz ⁊ ēhm eē. tm̄ negatio modi eēndi accidētis be ne ponit̄ ꝓꝑietas ſube. q̄ ꝓſequit̄ rōnē ſube lz nō diſtinguat̄ realiter a tali eē. ⁊ ꝑ hoc pa tet q̄ iſta ꝓꝑietas non cōuenit chymere nec entibus rationis. quia licet nō ſint in ſubiec to tm̄ nō habent eē quod ꝑſuppoſitum eſt in iſta ꝓꝑietate.

¶ Secundo ſciendum eſt q̄ iſta ꝑ ꝓprietas conuenit tam primis ſubſtantijs q̄ ſe cundis. de primis patet ꝑ ſuam diffinitionez ⁊ de ſecundis per inductionem ⁊ ſilogiſmū: q̄ ꝓbatio ſatis clara ē in textu. Aliter etiā ꝓ bat̄. q̄ eē in ſubiecto vt accidēs nō ē eē i alio tanq̄ forma aduenēs ſibi poſt eius eē com pletū. ⁊ ſecūde ſubſtantie nō aduenūt p̄mis poſt eē earum completum cuz ſint cāe forma les dant̄ eē p̄mis ſubſtātijs. ideo ſecūde ſube nō ſunt in ſubiecto.

¶ Tertio ſciendū eſt q̄ ſubſtantia dupliciter accipitur. Uno modo generaliter ꝑ omni illo quod importat naturam vel eſſenti am de genere ſubſtantie. ⁊ hoc mō ſubſtātia comprehendit omnes ſubas completas ⁊ differentias ſubſtantiales. ⁊ ſi hoc mō ſuma tur ſuba ſic iſta ꝓꝑietas ē ſube ꝓpa q̄rto mō. Alio mō capit̄ ſuba ſpāliter ꝑ ſuba ꝓpleta ſo lum que eſt ſubſtantia ꝓm rē ⁊ modū ſuū: ꝑ b̄ q̄ importat ſubſtātie eēntiā ⁊ ꝓprium modum eēndi eius. ⁊ ſic ſubſtātia ꝓtinet ſubſtantias ꝑfectas que ponunt̄ in recta linea p̄dicamen

tali. ⁊ hoc mō hec ꝓpetas est ꝓpria secūdo mō substantie. quia conuenit omni ⁊ non soli: quia ꝓuenit differētijs subē q̄ non sunt substā tie hoc modo.

Quarto sciendū est q̄ licet ptes subē q̄ sunt in toto suo aliquo mō videant eē in subiecto q̄ tn̄ sunt subē: ⁊ p̄ b̄ aliq̄ suba videat eē in subiecto. tn̄ ille ptes nō sunt in suo toto sic̄ acadens in subiecto: q; ē alius mod⁹ eēndi in quo ptes sunt in suo toto ab illo quo accidens ē in subiecto. vñ differunt tripliciter Uno mō quia ps integralis ē de ꝓpositione ⁊ perfectione totius. ⁊ requirit ad eē eius cōpletū. accidēs vo nō. ꝑ ꝓsequit eē ꝓpletū sui subiecti. Secūdo mō differūt. q; per separationē partiū a suo toto aliquo mō destruit totū accidēs vo p̄t a subiecto separari p̄ter subiecti corruptionē. Differūt tertio. q; pars integralis p̄t remanere separata a suo toto. accidēs vo nō: nisi b̄ fit supernaturaliter. q; ꝑm naturā accidēs sp ē in subiecto subsistēs, ⁊ p̄ b̄ pz p̄ma ꝓpetas substantie.

Sed contra p̄dicta arguit ꝑ primo sic. Proprium est substātie in subiecto nō eē ergo male dr q̄ cōe est omni substantie in subiecto nō eē. Secūdo sic. Ista ꝓpetas non conuenit omni nec soli. ergo nullo mō ē ꝓpetas. añcedens patet ꝑ p̄ma parte. q; forma substantialis est substantia que ē in subiecto. cū sit in materia. ⁊ secunda pars ꝓbat. q; accidens q̄nq̄ nō est in subiecto. vt in sacro altari vbi accidentia existunt sine subiecto. ergo nō eē in subiecto nō ꝓuenit soli substantie. Tertio sic. Illud quod est in ente completo in actu hz eē in subiecto. ꝫ substantie secunde sunt in p̄mis ⁊ p̄ma substantia est ens completz in actu. ergo secunda substantia est in subiecto. Quarto sic. Omne qualificās aliq̄d est in subiecto quod qualificat. ꝫ dr̄ia substātialis qualificat aliq̄d. s. eēntiā gn̄is. ergo est in ipa vt in subiecto. ergo male dr q̄ ista ꝓpetas differētijs ꝓuenit. Quinto sic. Differētia subalis dr suba. ergo ista ꝓpetas non conuenit alijs a substantia per hoc q̄ ipa conuenit ipi dr̄ie. ⁊ sic male dr in textu q̄ conuenit alijs. s. differentijs.

Ad argumenta añ oppo. Ad p̄mum istoꝝ dr q̄ hz nō esse in subiecto sit ꝓprium subē in cōi. s. fm se ꝓsiderate: tn̄ b̄ est cōe subē diuise ⁊ multiplicare ꝑ sua inferiora.

Ad secundū dr: q̄ hz forma subalis adueniat materie tā q̄ in illo q̄ recipit ipaz: tn̄ nō aduenit materie post eius eē completum: ꝫ dat eē materie. ideo nō est in ea sicut accidēs in subiecto. ⁊ ad secundā p̄bationē dr: q̄ hz accidēs supernaturaliter sit sine subiecto actu hoc est fm actum. tn̄ est semper in subiecto fm aptitudinem. ꝫ substantia nec actu nec aptitudine nunq̄ est in subiecto. Ad tertium dicitur q̄ licet secunda substantia sit in p̄ma vt principium eius non tamen aduenit ei post esse completū. ideo nō ē in ipa vt accidens in subiecto. Ad quartum dicitur q̄ differentia nō aduenit generi post eē eius completum. ꝫ implet ⁊ perficit suū eē determinādo ipm ad certam spēz. Ad quintum dicatur q̄ licet differētia substantie sit substantia fm rem: quia importat eēntiam substantie non tamen fm rem et modū simul. quia non importat eā per modū entis per se ꝫ sub mō eēndi accidentis. s. q̄lificantis. ideo nō est substantia completa cū nō habeat simul eēntiā ⁊ ꝓpū modū eēndi.

Item omnibus secundis substantijs ⁊ differentijs earum cōuenit vniuoce predicari de primis. hec enim omnia predicant de primis substantijs nomine ⁊ ratione quare vniuoce predicātur. Item omnis p̄ma substantia significat hoc aliquid. i. individuum ⁊ vnum numero. Sed secunda substantia videtur significare hoc aliquid sub appellationis figura eo q̄ ē in p̄ma substātia vel etiam de essentia eius non tamen significat hoc aliq̄d sed potius quale quid siue quid commune: non enim illud quod significatur per secūdam substātiam est vnum numero. sicut illud quod significat ꝑ p̄mam substantiam.

Post q̄ auto; posuit p̄mā ꝓpetatem sub-

stantie. hic ꝓsequēter ponit secundam dicens ꝙ omnibus secundis substantijs ⁊ differēnijs eaꝝ ꝓuenit vniuoce p̄dican de p̄mis. Cuius rō est. quia vniuoce p̄dicari ē p̄dican vno nomine ⁊ vna rōe. ꝫ omnes secunde substātie et differentie eaꝝ vno nomine ⁊ vna rōe p̄dicā tur de p̄mis substantijs ⁊ includunt essentialiter in rōnibus p̄marum. ideo oibus secūdis substantijs ⁊ differentijs eaꝝ conuenit vniuoce p̄dicari de p̄mis. ⁊ dr notant de primis substantijs ad dīaz accidentiū vl'iū q̄ls p̄dicentur vniuoce de suis inferioribus tm̄ de primis substātijs p̄dicant denoiatiue solū ⁊ nō vniuoce.

¶ Ubi est p̄mo sciendū ꝙ p̄dicari vniuoce tripl'r accipit. Uno mō cōit ꝓ omni illo qđ ꝑm vnū significatū p̄dicat de pluribus ⁊ sic ꝓuuet sub se denoiatiue p̄dican. ⁊ b̄ mō accidēs vniuoce p̄dicat de multis p̄mis substātijs: vt albū de forte ⁊ platone p̄dicat ꝑm vnū significatū. Alio mō capit minus cōit ꝓ illo solū ꝙ p̄dicat vno noie ⁊ vna rōe de'mul tis siue sit rone q̄dditatiua siue descriptiua. ⁊ sic ꝓpriū tm̄mō p̄dicat vniuoce de p̄mis substātijs vt dictū ē in p̄dicabilib' ꝙ ꝓprium vniuoce p̄dicat de indiuiduis spēi. Tertio mō sumitur ꝓprie vt solū ꝓuenit illi qđ ꝑm vnū significatū p̄dicat qđ inest ēntialit subiecto. ⁊ eius rō est rō ēntialis subiecti. ⁊ hoc mō ꝓprium ⁊ accidēs nō p̄dicant vniuoce de p̄mis substantijs cū nullū eoꝝ insit eis ēntialit ꝫ hoc solū ꝓuenit secūdis substātijs ⁊ differētijs eaꝝ. ⁊ sic capit in ꝓposito. ⁊ per hoc patet ꝙ si capiatur substantia secunda generaliter ꝓ oi substantia vniuersali completa vel incompleta h̄ ꝓpetas est sibi ꝓpria quarto modo. ꝫ si capiatur solum pro substantia completa que importat substantiam sub modo substantie. sic est propria secundo modo. quia conuenit omni ꝫ non soli.

¶ Secundo sciendū est ꝙ tertia ꝓprietas substantie ponitur ꝙ omnis substantia p̄ma significat hoc aliquid. i. indiuiduum ⁊ vnum numero. Cuius ratio est. quia hoc aliquid est indiuiduum subsistens in spē completum. ꝫ omnis substantia p̄ma significat indiuiduum subsistens: cum omnis substantia particularis sit per se subsistens ⁊ etiā importat aliq̄d ꝯpletū in specie aliter nō esset p̄ma subā que directe ponitur sub spē. ideo oīs p̄ma substantia, significat hoc aliq̄d. ⁊ ad ratio nem huius ꝙ ē hoc aliq̄d tria requirunt. Primo req̄rit ꝙ sit indiuiduū q̄re nullū, vl'e significat b̄ aliq̄d. Scđo req̄rit ꝙ subsistet ꝓ se rōe cui' nulla accidētia significāt b̄ aliq̄d. nec etiā secūde subē. q; nō ꝓ se subsistāt ꝫ in primis subsistere eni ē sub suo ꝓpio esse stare. Tertio requirit ꝙ tale indiuiduū sit speciei completū. ⁊ ꝓpter hoc anima rationalis a corpore separata non significat hoc aliquid: quia licet sit indiuiduū subsistens: nō tm̄ est in specie ens cōpletū cū sit pars speciei humane. ⁊ hec tria similiter requiruntur ad suppositū qđ idē dicit sicut hoc aliquid. ⁊ p̄mū istoꝝ trium importatur cum dicitur. hoc enim est ꝓnomē demonstratiuū tantum rei singularis. Tertiū importatur cū dicitur aliquid. aliquid enī dicit proprietatē substantie in specie distinctū. ⁊ secundū ꝓuenit. s. ꝙ sit subsistens ex coniunctione illoꝝ duoꝝ. ⁊ per hoc patet ꝙ prima substantia habet ꝙ significet b̄ a p̄ncipio indiuiduationis ⁊ ꝙ significet aliquid hꝫ a forma speciei quā includit.

¶ Tertio sciendum ē. ꝙ licet secūda substātia nō significet b̄ aliquid eo ꝙ non ē indiuidua ꝫ vl'is. videt tm̄ significare b̄ aliquid ꝓmo, ꝓpter b̄, ꝙ inest essentialit̄ p̄me substantie. ⁊ eadē est realiter cū ipa. Secūdo ꝓpter figurā appellatōis. quia eadē res quandoq; vocat nomine p̄me substātie ⁊ q̄nq; nomine secunde. sicut Socrates q̄nq; vocat sub nomine socratis ⁊ q̄nq; sub nomine hominis sicut per hoc nomē homo quandoq; vocatur homo in communi. quādoq; vero in particulari sub eadē forma vocis que est figura appellationis.

¶ Quarto sciendū est. ꝙ oīs secūda substantia significat quale quid. sicut omnis p̄ma substantia significat hoc aliq̄d. Cuius ratio est. quia quale quid dicit forma substantialis communicabilis multis que inq̄tū forma est dicitur quale ꝑm modum. q; qualificat aliquo modo illud cuius est forma. ⁊ in quātum substantialis est dicitur quid. quiddi tas enim proprie substantiam importat. ꝫ omnis secunda substantia importat formaꝫ substantialē cōmunē multis. ideo quelibet significat quale quid. ⁊ ꝓ b̄ patet de genere quod importat essentiā qualificabilē per differētias eius ⁊ rōe essentie dicit quid: ⁊ rōne eius qđ qualificabile ē dicit quale. ⁊ similiter differentia dicit ēntiam qualificantem. species vero

qualificataz p dr̃iaz. ⁊ pb̃ patẽt secũda ⁊ tertia ꝓperates substantie.

¶ Sed cõtra p̃dicta arguit̃ ꝓmo sic. Prima substãtia p̃dicatur vnuoce de seip̃a. qz nõ p̃dicat̃ eq̃uoce nec denominatiue ergo nõ ẽ ꝓpr̃iũ oĩbus secũdis substãtijs vni uoce p̃dicari de p̃mis. ¶ Secũdo sic. Differẽtia subẽ nõ hz genus ⁊ dr̃iaz: qz dr̃ie nõ ẽ differentia. ergo nõ hz rationẽ. ergo nõ p̃dicat̃ nomine ⁊ ratione de primis substantijs.

¶ Tertio sic. Idem non significat seip̃m. ꝫ substantia prima est hoc aliquid. ergo non significat b̃ aliquid. ¶ Quarto sic. Hoc albũ significat b̃ aliquid. ⁊ tamẽ nõ est p̃ma substantia ergo significare b̃ aliquid nõ est ꝓpr̃ium prime substantie. antecedens patet p̃mo ꝙ significet b̃ ꝓbatur. quia ẽ indiuiduum ⁊ ꝙ significet aliquid ꝓbatur. quia nihil ẽ quod nõ significet aliquid vel nihil. ꝫ non significat nihil. ergo significat aliquid. ¶ Quinto sic. Idem significat̃ ꝑ p̃mã subaz ⁊ secundã. ꝫ p̃ma substãtia significat b̃ aliq̃d. igit̃ ⁊ etiã secũda. et sic nõ solũ significat q̃le q̃d.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad p̃mum dicitur ꝙ licet p̃dicatiõ ẽ impropria substantia prima ꝓdicetur de seip̃a: non tamen p̃dicatione ꝓpria. quia in predicatione propria denotat̃ p̃dicatum esse in subiecto. ꝫ idez totaliter nõ est ꝓpr̃ie in seip̃o. ideo idẽ non p̃dicatur p̃dicatione ꝓpr̃ie dicta de seip̃o. ideo vt b̃ dicitur ab aristotele a p̃ma substãtia nulla est p̃dicatio. ¶ Ad secundum dicitur ꝙ hz differentia nõ habeat ꝓpr̃ie diffinitionem: tñ bene est essentialiter in diffinitione p̃me substantie. ⁊ b̃ sufficit ad predicandum vnuoce de ipa. ¶ Ad tertium dicit̃ ꝙ licet p̃ma subaz capta ꝑ re subiecta intentioni sit hoc aliq̃d ⁊ nõ significet b̃ aliquid tamen ſpa accepta ꝑ intentione concreta rei bene significat hoc aliquid. ⁊ sic ꝓsideratur a logyco qui considerat res vt per voces importent̃. ¶ Ad quartum dicitur ꝙ si capiatur aliquid vt quẽritur cumente b̃ albũ significat b̃ aliquid. ꝫ si capiatur ꝓpr̃ie vt dicit quid diratem speciei substãtialis vt capitur in ꝓposito. hoc albũ nõ significat b̃ aliquid. ꝫ bene significat hoc quale: albũ enim solam qualitatem significat. ¶ Ad quintũ dicitur ꝙ licet p̃ma substantia ⁊ secunda dicant idem ꝑm essentiã. b̃ tamen ẽ sub diuersis modis essendi. quia secũda dic̃ illõ sub esse cõi. p̃ma vero sub esse ꝑticulari. ideo non oportet̃ ꝙ si p̃ma significet b̃ aliquid ꝙ etiam secũda cũ isti modi significãdi sumant̃ a diuersis modis essendi.

¶ Item substantie nihil est contrarium: sed hoc non est ꝓpr̃ium substantie: quia nõ conuenit soli substantie sed etiam quantitati ⁊ quibusdam alijs. Item substantia non suscipit magis ⁊ minus. Non enim dico ꝙ vna substantia nõ magis substat q̃ alia sed dico ꝙ vnaqueq̃ substantia scõm esse suum non intenditur neq̃ remittitur: vt album quandoq̃ est magis album quãdoq̃ minus album. Sortes vero nõ est magis homo vno tempore q̃ alio tempore: nec magis homo q̃ plato.

¶ Post q̃ autor posuit tertiã ꝓpr̃etatẽ substãe. b̃ ꝑtr ponit q̃rtã q̃ tal'ẽ ꝙ substãe nihil ẽ ꝓtrũ. Cuius rõ ẽ. qz ꝓtria sũt forme actiue ⁊ passiue substãe eodẽ gñe maxie distãtes q̃ ab eodẽ subiecto mutuo se expellũt actu vel aptitudie. nulla ãt substãa ẽ in subiecto vt dictũ ẽ pus. ꝫ nulle substãe ad inuicẽ ꝓtrian̄t. ⁊ b̃ ꝓpr̃etas nõ ẽ ꝓpr̃a q̃rto mõ ipi substãtie. qz ꝓuenit alijs. s. q̃ntitati, ⁊ q̃ busdã alijs vt postea dicet̃.

¶ Circa quo sciendum est primo ꝙ ꝓtrietas dupl'r accipit̃. Uno mõ gñaliter ꝓut se extẽdit ad ꝓtrietatẽ pfectã ⁊ impfectã: ⁊ isto mõ ꝓtrietas ꝓtinet oppositiõez inter ꝓpriatẽem ⁊ habitũ. ⁊ etiã ꝓtinet sub se repugnãtiã dr̃ianũ q̃ ecõtrario diuidũt aliq̃d genus. ⁊ aliquo mõ tales dr̃ie dicunt̃ ꝓtrie ꝑm ꝙ dz ꝙ in vnoquoq̃ gñe ẽ vna p̃ma ꝓtrietas. s. repugnãtia differentiaz q̃ immediate diuidũt ipm genus. Alio mõ capit̃ ꝓtrietas solum ꝑ contrarietate ꝑfecta que est repugnantia formarum actuaz ⁊ passiuarum eiusdem generis que mutuo se expellunt ab eodem subiecto. ⁊ talis ꝓtrietas solum reperitur inter qualitates de tertia ſpẽ qualitatis.

¶ Secundo sciendum est. ꝙ

si suba capiat gñaliter ꝑ omni illo qđ ponit ꝑ se vl' reductiue in genere sube siue ponatur vt suba ꝯpleta in recta linea ꝓdicamẽtali: vt genus spẽs vl' indiuiduũ: siue ponat reductiue tã ꝑ principiũ diuisiuũ gñis ⁊ ꝯstituiuũ speciei vt sunt dñie: siue ponat vt principia spẽy đ tali gñe vt matia ⁊ forma: siue ponat vt via ad terminũ vt gñatio ⁊ corruptio. siue vt negatio vl' ꝓuatio aliquoy de tali gñe. tũc hoc mõ in suba bñ repit ꝯnetas imꝑfecta. qz ibi repit repugnãtia oppositay driay q̃ imperfecte ꝯniant. etiã ibi repit oppositio formaꝝ ꝓuationis ⁊ ꝯnetas formay naturaliũ q̃ aliquo mõ se expellũt ab eodẽ subiecto. ⁊ etiã gñatio ⁊ corruptio aliquo mõ ꝯniant imꝑfecte: ꝫ si capiat spãliter suba ꝑ suba ꝯpleta solum q̃ est suba ꝑfecta essentiã ⁊ modũ eẽndi. ⁊ ponit in recta linea ꝓdicamẽtali sic in suba nõ repit ꝯnetas nec ꝑfecta nec imperfecta. ⁊ qz b mõ hic accipit. ideo bñ đz simplicit ꝙ substantie nihil est ꝯnũ eo ꝙ nulla talis suba ẽ in subiecto. ⁊ per b patet intellectus huy ꝑpetatis ⁊ quomõ est ꝑpria substantie.

Tertio sciendũ est ꝙ quinta ꝑ petas sube ponit. s. ꝙ suba nõ suscipit magis ⁊ minus. Cuius rõ ẽ. quia suscipe magis ⁊ minus ẽ aliqđ intendi ⁊ remitti ꝑm suũ ee ẽntiale ꝑpriũ. ꝫ substantia nõ intẽditur nec remittitur ꝑm suum ꝑpriũ ee ẽntiale. quia ee ẽntiale substantie solum simul acquirit ⁊ cõsistit in indiuisibili. ideo substantia nõ suscipit magis ⁊ minus. ⁊ lz vna substantia q̃tuz ad ee accidentale eius. s. q̃tum ad actum substãdi aliis dicatur magis substantia q̃ alia vt ꝑ ma ẽ magis substantia q̃ secũda tñ q̃tuz ad suum ꝑpriũ ee quod est ee ꝑ se vna non dicitur magis substantia q̃ alia. ideo nõ intendit nec remittit ꝑm suum ꝑpriũ ee. neq; suscipit magis neq; minus.

Quarto sciendũ est ꝙ intendi ẽ aliquid successiue perfici in suo ꝑprio ee. vt cum aliquid est album ⁊ efficitur albius: illa albedo perficitur in suo ꝑprio esse. ⁊ talꝫ augmentatio perfectionis vocatur intentio. quia ibi forma tendit ab esse imperfecto in suum ee completum: ⁊ econtra remitti est aliquid imꝑfici in suo ee. ⁊ dicatur illa imperfectio remissio quasi formę missio retro suum ee perfectiꝫ vl' iterata missio ad suum ee incompletũ ⁊ imperfectum, duplicat aliqđ ꝓ suscipere intẽtionem ⁊ remissionem ⁊ remissionẽ. vno mõ ꝑm maiorẽ ⁊ minorẽ reꝑmutationẽ cũ suo ꝯno vt aliqđ đz ee albius qđ ẽ nigro impermixtius. vl' đz minus albũ ꝑm ꝙ e t nigro plus permixtũ. Alio modo fit intẽtio ⁊ remissio ꝑm maiorẽ ⁊ minorẽ radicationẽ formę in subiecto q̃ qdẽ radicatio sequitur actionem contrariorũ q̃ magis ⁊ minus disponunt subiectũ ad susceptionẽ talis forme. ⁊ quia suba nõ ẽ in subiecto neq; ꝫ ꝯnum vt ꝓus dictum est. ideo nullo istoꝝ modoꝝ potest suscipere intentionem ⁊ remissionem siue magis ⁊ minus capiendo substãtiã ꝑ substantia completa vt in ꝑpetate ꝓcedenti. ⁊ est hec ꝑpetas eodẽ mõ ꝑpa substantie sicut ⁊ ꝓcedens.

Sed contra ꝓdictã arguit sꝑ mo sic. Ignis ⁊ aq̃ ꝯniantur ⁊ tñ sunt substãtie. ergo substantie aliquid est ꝯnium. Secundo sic. Omne quod corrũpit a suo ꝯrio corrumpit. ꝫ multe substantie corrũpunt ergo suba ꝫ ꝯnũ. Tertio sic. Elementa vt ignis ⁊ aq̃ sunt sube ⁊ tñ in mixto intẽdunt ⁊ remittunt. ergo suba suscipit magis ⁊ minus. Quarto sic. Rõale ẽ suba ⁊ tñ suscipit magis ⁊ minus. qz aliq̃ hoies dicunt magis rõnales alijs. Quinto sic. Ignis lux ẽ magis substãna ꝙ ignis flãma. ⁊ ignis flãma: ꝙ ignis carbo. g cũ ignis sit suba cõpleta sequitur ꝙ suba suscipit magis ⁊ minus.

Ad argumenta añ oppo. Ad ꝑ mum dicitur ꝙ ignis ⁊ aqua ꝑm accidens ꝯniantur. s. ꝑm suas qualitates que sunt calidũ ⁊ frigidum humidum ⁊ siccum. tamen non ꝯniantur per se ꝑm suas formas substantiales ⁊ de ꝯnetate per se solũ est b ad ꝓpositũ.

Ad secundũ đz ꝙ omne qđ corrũpit: corrũpitur a suo ꝯno ꝑ se vel ꝑ accidẽs. ꝫ nõ oportet oẽ qđ corrũpit hñre ꝯnũ. nã suba q̃ corrumpit corrũpit ab aliq̃ q̃litate. Ad tertiũ đz ꝙ lz elemẽta in mixto ꝑm suas q̃litates intẽdãt ⁊ remittant nõ tñ ꝑm suũ ꝑpũ ee subale: nõ non suscipiũt magis ⁊ minꝰ. Ad q̃tũ đz ꝙ rõnale capit dupliciter. vno mõ q̃tũ ad formã quã unusquisq; portat ꝑm se: ⁊ sic non suscipit magis ⁊ minus. Alio mõ capit vtẽ ꝓncipiũ opationis rõnis. ⁊ adhuc dupliciter. Uno mõ ex parte ipius forme: ⁊ sic iterum non suscipit magis ⁊ minus. Alio modo ex parte materie que ꝑm magis ⁊ minus potest esse disposita ad talem opationem rationis, ⁊ sic ex parte materie tũm rationale

ꝑtum ad opationes eius suscipit magꝫ ꝫ mi nus: ꝫ hoc ē ꝑm sua accidẽtia. ꝫ ꝑm ꝓpꝛium esse nõ suscipit intẽtionẽ nec remissionem.

Adquintũ dicitur ꝙ ignis lux ꝑtum ad cẽ substantiale nõ ē magꝫ ignis ꝙ ignis flãma: ꝫ solũ ꝑtũ ad esse accidẽtale: vt sunt claritas luciditas. ꝫ sic de alijs. iõ ꝑm snũ ꝓpꝛium esse non suscipit magis ꝫ minus.

Item ꝓpꝛie ꝓpꝛium ē substãtie cũ sit vna ꝫ eadẽ numero ꝑm sui mutatõem esse susceptibilez ꝯrarioꝝ. vt idẽ hõ aliqñ ē albꝰ aliquãdo niger. aliqñ calidus. aliquãdo frigidꝰ. aliqñ ꝓbus aliqñ studiosus. Necꝫ ē instan tia de oꝛõne quãdo licet hec ea dem oꝛo. sortes sedet aliquãdo ē vera: aliquãdo falsa: tñ hoc ñ est ꝑm sui mutatõez: sed ꝑm mu tationẽ rei. vt qꝛ sortes sedet vl cumit. Et iõ nota ꝙ veꝝ et fal sum sunt in rebus vt in subiecto ꝫ sunt in oꝛone vt in signo. Und eq̃uocatur modus cẽndi in: cũ dꝛ verũ ꝫ falsũ ẽe in rebꝰ et i oꝛo ne. Similit eq̃uocat susceptibi le: cũ dicit. res est susceptibilis veri ꝫ falsi. ꝫ oꝛo ē susceptibilis veri ꝫ falsi sicut eq̃uocat susscep tibile cũ dicit. vꝛina ē susceptibi lis sanitatis. ꝫ aial ē susceptibi le sanitatis. Hec em̃ suscipit sa nitatẽ: qꝛ significat eã. illud vo qꝛ est subiectum eius. ꝫ ita hoc ꝓpꝛium non cõuenit oꝛatõi: sz soli substãtie.

Postꝙ auto: posuit q̃ntã ꝓpetatẽ sbe. b ꝓñr ponit sextã ꝫ vltimã dicẽs ꝙ marie ꝓpꝛiꝰ est substãtie cũ sit vna ꝫ eadẽ nũero ꝑm sui muta tionẽ esse susceptibilẽ ꝯnoꝝ. Cuiꝰ rõ ē. quia oia ꝯnia sunt forme accidẽtales: cũ sba ñ ha beat ꝯnium vt dictũ ē. ꝫ oia accidẽtia sunt in sba sicut i subiecto. ꝫ etiã ꝯnia fiũt circa idem subiectũ i numero a quo mutuo se expellunt vt pꝛ ꝑ ipoꝝ diffinitioꝛ. ꝯ substantia vna ma nẽs ꝫ eadẽ numero ẽ susceptibil ꝯnoꝝ. sic idẽ hõ ē q̃ñq̃ albꝰ. q̃ñq̃ niger. q̃ñq̃ calidꝰ. q̃ñq̃ frigidus. ꝫ sic de alijs.

Sꝛo quo sciendũ est ꝓmo. ꝙ ꝯnia nõ ꝑñt recipi i eodẽ subiecto nũero si ne aliq̃ sui mutatõe. iõ sba nõ põt sine aliqua sui mutatõe suscipe ꝯnia. talꝫ aũt mutatio non ē ipoꝝ ꝯnoꝝ tã ꝙ subiecti qꝺ mutat: cuꝝ illa ꝯnia sint ẽmmi mutatõis. iõ talꝫ mutatio est sbe tã ꝙ subiecti. q̃ q̃ dẽ i sba manet eadez sub vtroq̃ ꝯnoꝝ. iõ i hac ꝓpetate bñ ꝛꝛ ꝙ sba ꝑm sui mutatõem ē susceptiua ꝯnoꝝ. Et licz sba ꝑm suũ esse substãtiale nõ mutet ꝫ mane at sub vtroq̃ ꝯnoꝝ. tñ mutat ꝑm suũ ee acci dentale quod capit ab ipis cõtrarijs.

Secundo sciendum est. ꝙ ista ꝓpetas ꝙuenit oibus substãtijs tã ꝓmis ꝙ secũdis lz diuſimode. q: ꝓme sbe sunt ꝑ se susceptiue ꝯnoꝝ. ꝫ secũda sba ex ꝯñtu suſci pit ꝯnia ꝑ hoc ꝙ hz esse in ꝓmis. ꝑ hoc cñ ꝙ sortes est albꝰ vel niger: hõ ex ꝯñtu ē albꝰ vel niger. ꝫ siliter corꝓꝰ vel sba. ꝫ sic secũda sub stãtia manẽs eadẽ numero cũ ꝓma sba ē su sceptibilis ꝯnoꝝ: lz ex ꝯñtu. ꝫ sic ista ꝓpetas ꝙuenit oi sbe ꝫ etiã ꝙuenit soli. qꝛ nulla q̃ntitas manẽs eadẽ numero ē ꝓpꝛium susceptibi le ꝯnoꝝ. sicut eadẽ linea in numero nõ fit cur ua ꝫ recta. siliter etiã nec eadẽ q̃litas suscipit ꝯnia nec eadẽ actio. eadẽ ei actio i nũero ñ ꝑt ee bõa ꝫ mala. ꝫ sicꝺ alijs accidẽtibus. ꝫ sic ista ꝓpetas ꝙuenit omi sbe ꝫ soli ꝫ etiã sem per ꝑm aptitudinẽ. ꝫ sic ē sibi ꝓpꝛia q̃rto mõ.

Tertio sciẽdum est. ꝙ licet ea dem oꝛo sit q̃ñq̃ vera q̃ñq̃ falsa. ꝫ ꝑ hoc vi deat manẽs vna nũero esse susceptiua ꝯno rũ: tñ sibi nõ ꝙuenit hec ꝓpetas ꝓpter duas rõnes. Prima ē qꝛ ipa no suscipit ꝯnia. s. veꝝ ꝫ falsum ꝑm sui mutatõem. ꝫ ꝑm mutatõem rei significate. vñ veritas oꝛois ē adequatio eius ad rem significatã ꝫ falsitas inadeq̃tio. Sed talis adequatio vl inadeq̃tio mutat ꝑ mutatõem significati ꝓpꝛis ꝫ nõ ꝑ muta tionẽ oꝛonis. sicut hec oꝛo, iacobꝰ sedet iaco

bo sedēte est vera: ipo vo non sedēte ē falsa p̄ mutatiōem rei. Secūda ratio est. quia oīo nō ē suscepti ua veri vel falsi p̄ modū subiecti ꝫ tm̄ p̄ modū signi. ⁊ i illa p̄prietate intelligitur q̄ substātia nō est susceptibil' ꝓtrarioꝝ tā q̄ subiectū ipoꝝ. ideo oratio non est susceptibilis ꝓtrarioꝝ vt̄ capitur susceptibile.

Quarto sciēdū ē q̄ verum et falsū solū sūt in oīoe. vt in signo ꝫm q̄ oīo ē signū adequatū vel inadequatū cōpositiōis extremoꝝ que est ex p̄te rei ⁊ in intellectu tā q̄ in cognoscēte. ⁊ sunt in rebus tā q̄ in subiecto. cuius cā est. q: veritas est vera rei entitas ⁊ est passio entis. ꝫ passiones entis sunt i rebus vt in subiecto cuius etiā signū est. quia si null' intelligat significatū hui' oīonis. sor tes sedet. ⁊ nō intelligēs p̄ferat: illa p̄positio erit vera sorte sedēte. ⁊ talis veritas nō ē in p̄pōne vt in subiecto. ergo relinq̄tur q̄ sit in rebus. ⁊ p̄ hoc p̄z q̄ verū ⁊ falsum diuersimode sunt in rebus ⁊ in oīone. iō equocatur modus essendi in: cum dr̄ esse in vtroq̄ illorū. ⁊ etiā susceptibile. cū dicit' q̄ res est susceptibilis veri vel falsi. ⁊ etiā oīo. q: oīo susceptiua ē solū tā q̄ signū ⁊ res sicut subiectuz. ⁊ p̄ hoc patet intellectus hui' p̄petatis.

Sz ꝯ p̄dicta arguit' ꝑimo sic. Deus est substātia: cum sit ens p̄ se ⁊ tm̄ non ē susceptibilis ꝓtrarioꝝ: cū in illo nullū sit accidens. ḡ nō oīs sb̄a ē susceptibilis ꝓtrarioꝝ.

Secūdo sic. Angeli nō sunt susceptibiles ꝓtrarioꝝ: cum sint forme simplices. ⁊ simlit neq̄ celū q̄d est sepatū ab oībus ꝯtrijs. ergo ista p̄petas nō cōuenit oīi sōe.

Tertio sic. Eadē superficies in numero suscipit albū ⁊ nigrum que sunt ꝓtraria. ḡ nō solū sb̄a ē susceptiua ꝓtrarioꝝ.

Quarto sic. Duo ꝯdictoria n̄ p̄nt verificari ꝛ eodē sine sui mutatiōe. ꝫ vez ⁊ falsū se h̄nt vt ꝯdictoria respectu p̄positiōis. ḡ eadē p̄pō n̄ p̄t ee vera vl' falsa sine sui mutatiōe.

Quīto sic. illd̄ q̄d sp̄ sig̃ficat idē nō q̄nq̄ sig̃ficat verū q̄nq̄ falsū. sed vna oīo sp̄ idē significat. vt hec oīo. petrus sedet semp̄ significat petrū sedentē siue sedeat siue nō. ḡ eadē oīo non fit q̄nq̄ vera q̄nq̄ falsa p̄ mutatiōnem rei.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mum dr̄ q̄ ly capiēdo substātiam cōiter p̄ ente p̄ se deus sit substātia: tamen si capiatur substātia sp̄aliter solum p̄ substātia yli ⁊ p̄t'cularī vt capitur in p̄posito sic de' nō est substātia.

Ad secūdū dicit' q̄ ly angeli nō suscipiant ꝓtraria realia q̄ sunt q̄litates actiue et passiue. nec etiā celū: tm̄ bñ suscipiūt cōtraria in gñe motus. ꝫ ꝑm eoꝝ naturā variabiles sunt de bono in malū. ⁊ etiā sūt susceptibiles scie ⁊ ignorātie. ⁊ etiā celum suscipit ꝓtraria de gñe situs ⁊ de gñe vbi. vt deorsum sursū. ante ⁊ retro. ⁊ sic de alijs. ⁊ etiā suscipit aliq̄s ꝓtrarietates. vt densum ⁊ rarū.

Ad tertiū dicit' q̄ ly eadē superficies suscipiat ꝓtraria tā q̄ subiectum quo. nō tm̄ suscipit ꝓtraria tā q̄ subiectū q̄d̄ suscipit ipa ⁊ dat ipis entitatiā. ⁊ hoc mō subā ē susceptiua ꝓtrarioꝝ.

Ad q̄rtū dr̄ q̄ si capiat' gñaliter mutatio p̄ q̄cūq̄ variatiōe i aliq̄ forma absoluta vl' respectiua cōtradictoria nō p̄nt verificari de eodē sine sui mutatiōe. ꝫ si capiat' mutatio solū p̄ variatione in aliq̄ forma absoluta: sic ꝓtradictoria bñ verificant' de eodem sine sui mutatiōe. mō vez ⁊ falsum sunt forme respectiue ⁊ nō absolute. iō bñ verificant' de p̄pōe p̄ mutatiōē rei sine mutatiōe oīonis.

Ad q̄ntū dr̄ q̄ ly oīo significet sp̄ idem significatuz. nō tm̄ sp̄ significat ipm̄ adequate. iō nō sp̄ est vera.

Quantitatis aliud ꝓtinuū aliud discretum. Quantitas cōtinua ē cuius ptes copulātur ad eundē terminū cōem. vt ptes linee copulāt' ad pūctū.

Postq̄ auto: determinauit de ꝑmo p̄dicamēto qd̄ est substa. b ꝯnr determinat de p̄dicamētis accidentiū. ⁊ ꝑmo de quātitate. cui' rō est q: p̄dicamenta ordinātur ꝫm q̄ ꝑpinq̄us se hab̄et ad substantiā. ꝫ inter oīa accidētia q̄ntitas immediatius ineſt substātie materiali. ⁊ etiā accidentia insunt subē mediāte q̄ntitate: eo q̄ alia accidētia a quantitate in subā materiali acq̄runtur p̄ motū vl' ꝑmo vl' ex ꝯtri. ꝫ subā materialis nō subijcit motui nisi p̄ q̄titatē. ideo accidentia alia mediāte quātitate in subā acq̄runtur. iō cōuenienter p̄ponit' alijs accidentibus.

Ubi ꝑimo sciendum est q̄ ly quātitas vniuoce dicit' de oībus quātitatibus. q: p̄dicat' de ipis ꝫm vnū nomē ⁊ vnā rōnem que ē q̄ quātitas est mēsura substātie tm̄ q: quātitas nō pōt diffinim̄ q̄dditatiue ⁊ a p̄ori etiā nō posset dari diffinitio de ipa qua distincte nōticaret' q̄tū ad diuersos modos

q̄bus mēſurat ſubam. ¶Illi modi ꝓ̄t diſtincte notificari p diuiſionē. ro quātitas ꝙuemēter diuidit ante q̄ diffiniat. vñ ſi diffiniret in cōi talis diffinitio parū notificaret quātitatē ⁊ ipa magis notificat a poſteriori p diuiſiōz ſicut etiā alia ḡnaliſſima q̄nq; magis notificāt ⁊ facilius p diuiſiōem q̄ per diffinitiōnem. qz magis diſtincte cognoſcunt ſm ſuas ſpēs.

¶ Secundo ſciendū eſt q ̄ qn titas in tertiū diuiditur ſic. Quātitatis aliud ꝓtinuū aliud diſcretū. Cuius diuiſiōis rō eſt qz oīs quātitas ē menſura ſubē. vel ergo mēſurat ipam ſm q ̄ hz partes ſeparatas ⁊ diſcretas admicē: ⁊ ſic eſt diſcreta. vl' ſm q ̄ habz partes cōtinuas ⁊ cōiunctas inter ſe: ⁊ ſic eſt quātitas cotinua. ¶ñ in quantitate diſcreta partes nō copulant ad aliquē terminū cōez ſ ſunt admicem diſcrete ⁊ ſeparate. ⁊ in q̄ntate ꝓtinua partes copulāt ad aliquē tminū cōem q ̄ ē ꝓncipiū vn' partis ⁊ fins alterius Et in hac diuiſiōe dz quātitatis in ſingulari numero ⁊ non q̄ntitatū. ad denotādū ſeu oſtendendū vnitatē gn̄is quātitatis. ⁊ ponit aliud ⁊ nō alia. ad oñdenduz q ̄ iſta diuiſio ñ eſt diuiſio gn̄is in ſuas ſpēs ſpāliſſimas: ſ i gn̄a ſubalterna. vñ ſenſus ē. genens quātitatis aliud cōtinuū aliud diſcretū. ⁊ magis dz aliud q̄ alterū. ad oñdendū diuerſitatē eēntialem quantitatis ꝓtinue ⁊ diſcrete.

¶ Tertio ſciēdum eſt q ̄ due ſpecies. ſ. ꝓtinuū ⁊ diſcretū p̄nt dupl'r cōſiderari Uno mō cōparādo eas ad quātitatē i cōi. ⁊ hoc mō vna nō eſt pōr altera: ſ q̄ntitas eque primo ⁊ vniuoce dz de ipis. Alio mō cōparādo eas int' ſe ⁊ hoc dupl'r. quia ſic p̄nt vno mō inter ſe cōparari ſm viā nr̄e cognitōis ⁊ quo ad nos. ⁊ ſic quātitas cōtinua p̄cedit. qz p diuiſionē cōtinui cauſat' quodāmodo numer' ⁊ cognoſcit' a nobis q̄ eſt quātitas diſcreta. Alio mō cōparant' ſm ordinez nature ⁊ ſimplicitatis. ⁊ hoc mō diſcreta p̄cedit ꝓtinuam qz vnitas que ē ꝓncipiū diſcrete pōr ē ſimpl'r pūcto q ̄ ē ꝓncipiū quātitat] ꝓtinue eo q ̄ vnitas non hz poſitōem in cōtinuo ſicut hz punctus. ⁊ per hoc pz ordo illarū ſpērum.

¶ Quarto ſciendum eſt q ̄ i diuiſione quātitatis autor enumerat cōtinuuz ante diſcretū. ⁊ determinādo de ipis p̄epōit q̄ntitatē diſcretā cōtinue. ⁊ b̄ facit ad oñdendum duplicez ordinē illaꝝ ſpēꝝ int' ſe. per b̄ em̄ q ̄ in diuiſione cōtinuū ꝓponit' diſcreto oſtendit' hanc ſpēm ordinatio ſm ordinez nr̄e cognitōis ⁊ quo ad nos: ſ determinando de ipō diſcretū ꝓpōit' ꝓtinuo ad oñendū ordinē illarū ſpēꝝ ſm ordinē nature. ⁊ per hoc pz ordo quātitatis int' alia p̄dicamēta. ⁊ quare prius diuidit' q̄ diffiniat. ⁊ declaratio ſue diuiſionis ⁊ ordinis ſuaꝝ ſpecieꝝ.

¶ Sed cōtra p̄dicta arguit' ſ. Primo ſic. ¶Unū p̄dicamentū hz vnū modū de nominādi primam ſubam: cū p̄dicamēta diſtinguunt' ſm diuſos mōs p̄dicādi de prima ſuba. vñ illa q̄ non p̄nt hr̄e eundē modū p̄dicandi cōem de ipa ſp ſunt i diuſis p̄dicamentis. ſed quātitas nō habet vnū modū p̄dicādi de prima ſuba. qz quātitas cōtinua denotat ſbam quātā ⁊ diſcreta quotā. ḡ quātitas nō ē vnū p̄dicamentū ¶ Secūdo ſic. Omē gen' equalr dz de ſuis ſpēbus. ſ quātitas nō dz equalr de ſuis ſpēbus. ſ. de ꝓtinua ⁊ diſcreta. ſ diſcreta pōr ē cōtinua. ḡ quātitas nō ē vnū gen' p̄dicamentale. ¶ Tertio ſic. i oī gn̄e ē vnū mimū qd̄ eſt metrū ⁊ menſura oim illoꝝ q̄ ſunt i tali genere. ſ in quātitate ſunt duo minima. ſcz vnitas ⁊ p̄ūctus: ḡ nō ē vnū p̄dicamentū q̄ntitatis ¶ Quarto ſic. Omē vniuocū habet plus diffinīri q ̄ diuidi. quātitas ē vniuocū. ḡ male diuidit' p̄ q ̄ diffiniat'. ¶ Quinto ſic. Omē ꝓtinuū ē diſcretū: cū omne ꝓtinuum ſit vnū i ſe ⁊ diuiſū ab alijs. ḡ cōtinuū ⁊ diſcretū coincidūt. ḡ mēbra diuiſionis ñ ſt oppoſita

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad p mū iſtoꝝ dz q ̄ lz ſm vſū nr̄m nō hēam' vnū modū denotandi p̄mā ſbam per quātitatez: tñ ſm eē q̄ntitat] hz vnū modū cōem denominādi ipaz. qz cū oīs quātitas dat eſſe q̄tū p̄t denotare ſbam q̄ntā. lz illd denotatuū q ̄ ad nos ſit appropriatū quātitati ꝓtinue eo q ̄ hab' alid denotatuū ꝑ̄pū q̄ntitat] diſcrete. ſ. quot. etiā oīs q̄ntitas denotat ſbaz mēſurabilez vl' menſuratā. ¶ Ad ſecundū dz. q ̄ lz ꝓparādo illas duas ſpēs int' ſe diſcreta ſit, vno mō pōr cōtinua: tñ per reſpectū ad ſuum gen' cōlit' ſe hñt. ⁊ q̄ntitas dz vniuoce de ipis. ¶ Ad tertiū dz q ̄ lz p̄ūct' ⁊ vnitas ſint mima reſpectu aliq̄ꝝ ſpēꝝ q̄ntitat]: tñ nullū illoꝝ ē ſimpl'r mimū reſpectu tot' gn̄is q̄ntitatis. qz nullū illoꝝ ē cōmune ꝓncipiū omnium ſpecierum eius. ſed eſſe quātitat] i cōmuni eſt mimū ſimpliciter in iſto p̄dicamēto.

Ad quartum dz ꝙ lz oīe vniuocuz qđ pōt distincte magis notificari p diffinitōem ꝙ p diuisionē pus debeat diffiniri ꝙ diuidi: nō tn oportet de eo qđ facilius ⁊ magis distincte notificet per diuisionē ꝙ p diffinitōz. mō sic ē de quātitate vt dictū ē pus. Ad qntm dz ꝙ lz ptinuū ⁊ discretū in vno materialiter coincidāt ⁊ fm diūsas rōnes: non tn formalr ⁊ fm vnā rōnem. vn aliqđ subiectū in ꝙtū ei⁹ ptes inter se copulant ad vnū terminū cōem dz ptinuū. ꝑ in ꝙtū est discretū ⁊ sepatū ab alijs indiuiduis dz discretū. ⁊ sic hz mēsurari quātitate ptinua ⁊ discreta.

Est autē discreta quātitas vt numerus ⁊ oro. Vn due sunt spēs ei⁹. Mō em ē in nūero aliqs tmin⁹ cōis ad quē ptes ei⁹ copulant. vt in decē qnqz ⁊ qnqz. aut tria ⁊ septē ad nullū tmi num copulātur: sed sēp discreta sunt. Est aūt numer⁹ multitudo ex vnitatibus aggregata: similiter in oīone sillabe nō copulātur ad aliquē terminū cōmunē: sed vnaqqz sepata ē ab alia

Post ꝙ autor posuit diuisionē quātitatis. b ꝓsr determinat de mēbris eius. s. de continua ⁊ discreta. Et qz ordine nature qntitas discreta ꝓior est quātitate ptinua: cū sit simplicior. iō pus determinat de discreta ꝙ ptinua: cū discreta sit simplicior ipa. quia tn cōtinua ē nobis notior ꝙ discreta. iō notificat discretam p negatōem illius qđ ꝓuenit ptinue. scz ꝙ habeat partes q̄ p vnū terminū cōem ad inuicē copulent. vn sic diffinit. Quātitas discreta ē cuius ptes nō copulant ad aliquem terminū cōem: ꝑ sēp inter se discrete ⁊ sepate sunt. Et diuidit in duas spēs. s. numerū et oronem. cui⁹ rō ē. qz ois qntitas discreta hz ptes permanētes vel successiuas. Si ꝓmum sic ē numerus. si secūdū sic est oratio.

Ubi primo sciendum est. ꝙ numer⁹ ē multitudo ex vnitatib⁹ aggregata. Et ibi ponit mltitudo loco gn̄is. ⁊ dz. ex vnitatibus aggregata. s. ex vnitatib⁹ formalib⁹ de gn̄e quātitatis ad denotandū ꝙ numerus ē multitudo formalr q̄ ex talib⁹ vnitatib⁹ consurgit ad dīam multitudinis materialis. sic ē multitudo subiecto ꝙ hz abēnū tales vnitates. ⁊ est talr numerus quātitas discreta. ⁊ ꝙ sit quātitas pz. qz ois mēsura sbe ē quātitas p numerū sbam mēsuram⁹. sicut p denū mensuram⁹ decē canes vel lapides. g̃ numer⁹ est qntitas. ⁊ ꝙ sit discreta pz. qz ptes eius non copulātur ad aliquē terminū cōem q̄ sit tminus vni⁹ ptis ⁊ ꝓncipiū alterius: ꝑ sēs vnitates i numero remanēt diuise ⁊ discrete int se: cū qlibet possit ab alia indifferenter separi.

Secūdo sciendum ē. ꝙ causa formalr nūeri ē vnio suaꝝ vnitatū sub forma discretiōis q̄ ꝓuenit ab vltīa vnitate nūmeri q̄ dat sibi nomē ⁊ rōem. Sicut denar⁹ capit formā ⁊ spēm numeri denarij a decīa vnitate. ⁊ lz sic vniant vnitates sub forma discretiōis tn nō copulāt siue vnūt p copulatōez ad aliquē tminū cōem. Dz cā materialr in q̄ numeri sunt res numerate in q̄bus ē numer⁹ vt in subiecto. sicut denar⁹ ē subiectiue in decez cumb⁹. Et cā finalr ei⁹ ē certificatio l mēsuratio sube accepte fm suas ptes sepatas ⁊ discretas. Et ei⁹ cā efficiēs ē cā efficiēs sui subiecti ꝙtum ad suū formale. ⁊ ꝙtū ad actum numerādi ē anima numerans. ⁊ capit numerus nō p numero nūerato q̄ ē res nūerate sicut decē canes vel decē eq̄. neqz p nūero numerāte effectiue q̄ dz aia numerās. ꝑ p numero numerāte formaliter q̄ ē quātitas formalr existens in rebus numeratis.

Tertio sciendum est ꝙ oratio tripliciter accipit. Uno mō p voce ꝓlata. et sic ē de secunda spē qualitatis. Alio mō p voce ꝓlata vt significativa ē: ⁊ sic ē ens rōis ꝙtuz ad suū formale qđ ē ordinato ad significandū: ⁊ sic nō ponit in p̄dicamento. Tertio mō accipit p mensura sonoꝝ lr̄arum ⁊ sillabarū existentiū i voce ꝓlata fm quā vna sillaba dz brevis vel lōga. ⁊ dz mensurari p ꝓlationes suarū sillabarū. ⁊ sillaba p sonū lr̄arū. ⁊ illo mō capit b oro formalr. p illa mensura sonoꝝ vocis ꝓlate. ⁊ p b pz ꝙ b non sumitur oro vt est i voce ꝓlata: ꝑ g̃naliter p: out est in q̄libet voce ꝓlata ꝓut oro dz oratio ꝓlano

Quarto sciendum est ꝙ talis

mensura vocis, plate ē quātitas discreta. ⁊ p̄mo p̄bat̄ q̄ sit quātitas. q; oīne accidēs mē suratiuū subē siue sui subiecti ē quātitas, sed ōro ē mensuratiua sui subiecti siue sui materialis q̄d̄ est vox plata. ḡ est quātitas. ⁊ q̄ sit discreta p̄z. q; ptes eī⁹ non copulant̄ ad aliq̄ē terminū cōem q̄ sit finis vni⁹ partis eī⁹: ⁊ p̄ncipiū alteri⁹ aut ecōtra. vñ in voce plata vna syllaba non ē p̄ncipiū vni⁹ partis ⁊ finis alterius. ꝫ oīs syllabe ōronis sūt discrete ⁊ sepate abinuicē. ⁊ lz sint distincte: tm̄ capiunt formā vni⁹ discreti p̄ aggr̄egatōnem et ordinē eaȳ inter se. ⁊ p̄ hoc aliquo mō vnīt̄ Et differt ōro a numero. q; lz vterq̄ incipiat ab vno indiuisibili: tm̄ i nūero illud idē indiuisibile q̄d̄ est p̄ncipiū resumit̄ cū sequētibus ad certificandū suū subiectū. ꝫ in ōrone p̄mū indiuisibile nō resumit̄ cū sequētibus. q̄a sue ptes non sunt permanentes. ⁊ per hoc satis patent species quantitatis discrete.

Sed cōtra p̄dicta arguit̄ sp̄ri mo sic. multitudo nō ē quātitas ꝫ relatio: cū multū sit de gn̄e relatōis sicut ⁊ paucū. ꝫ numerus ē multitudo. ḡ non est q̄ntitas. Secūdo sic. Dis spēs hz aliquod indiuiduum vnū numero. ꝫ numerus nō hz aliquod individuū vnū numero: cū null⁹ numer⁹ p̄ticularis hz vnū solū subiectū i numero ꝫ sit in diuīs. sicut decē vnitates ex q̄b⁹ est denari⁹ sūt in decē canib⁹. ḡ numer⁹ nō est spēs quātitatis discrete. Tertio sic. oīne hz positū ex indiuisibilib⁹ est indiuisibile. ꝫ numer⁹ nē ē indiuisibil'. ḡ nō ē multitudo aggregata ex vnitatib⁹ q̄ vnitates sunt indiuisibiles Quarto sic. Dis quātitas est mēsura subē. ōro nō est mensura subē ꝫ vocis. ḡ nō est quātitas. Quinto sic. Vox plata ē p̄tinua. q; passiones voc⁊ sunt cōtinuitas melodia ⁊ dearticulatio sonoȳ. ergo ōro q̄ ē mēsura tal' vocis ē p̄tinua. ⁊ p̄ hoc nō ē quātitas discreta.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū d̄z q̄ si capiat̄ multū respectu euꝫ oppōitur pauco: ē in gn̄e relatōis. ꝫ si capiat̄ absolute vt oppon̄it̄ vni sicut etiā vnitas ⁊ multitudo opponūt̄: sic multū ē in gn̄e quātitatis ⁊ etiā multitudo Ad secūdū d̄z q̄ lz nūer⁹ non hēat vnū subiectū simplr: tm̄ hz subiectū vnū vnitate aggregationis. ⁊ hoc sufficit ad vnitatē indiuisibile alicui⁹ numeri. q; numer⁹ nō ē vn⁹ nisi vnitate aggregatōis ꝫ ē realiter multitudo. Ad tertiū dicit̄ q̄ lz p̄positū ex indiuisibilib⁹ sub forma p̄tinuatōis vl' copulationis sit indiuisibile: tm̄ p̄positū ex indiuisibilibus sub forma discretōis ⁊ aggregatōis simul nō dicit̄ indiuisibile. iō lz numer⁹ sit diuisibilis: tm̄ hoc mō pōt̄ p̄poni ex vnitatibus indiuisibilib⁹ q̄ remanēt abinuicē distincte.

Ad q̄rtū dicit̄ q̄ lz oro nō mēsuret verā substātiā p̄ se p̄mo: tm̄ mēsurat aliq̄d q̄d̄ hz modum subē respectu ipi⁹. s. ipam vocē plată q̄ est subiectū ei⁹. Ad q̄ntū dicit̄ q̄ lz i voce sit p̄tinuitas q̄tū ad sonū ei⁹: tm̄ ibi ē discōtinuitas q̄tum ad figuratōem ⁊ formatōnem sonoȳ lr̄aȳ ⁊ syllabaȳ. ⁊ mensura huiⁿ prolatōis dicit̄ formal'r oro. iō ē formal'r discreta.

Quantitatis cōtinue alia linea. alia supficies. alia corpus alia tēpus. alia loc⁹. Vñ q̄nq̄ sunt spēs ei⁹. q̄ aūt linea sit q̄ntitas cōtinua patet. q; ptes ei⁹ copulant̄ ad aliquē terminū cōmunē puta ad p̄nctū. ⁊ ptes superficiei ad lineā. partes corporis ad superficiem.

Postq̄ auto; determinauit de quātitate discreta. h̄ p̄n̄r determinat de p̄tinua. q̄ ē cuius partes copulant̄ ad aliquē t̄minū cōez: ipaȝ diuidens p̄ q̄nq̄ spēs q̄ sunt linea. supficies. corpus. tps. ⁊ loc⁹. quoȳ sic hr̄ sufficiētia. q; ois quātitas p̄tinua mensurat subam fm aliquā extēsiōem. vel ḡ fm extēsionē durationis ⁊ sic est tempus. vel fm extensionem magnitudinis ⁊ h̄ dupl'r. vel mensurat extrinsece: ⁊ sic est locus. vel intrinsece ⁊ hoc dupl'r. vl' fm vnā dimēsionem tm̄ ⁊ sic ē linea. vel fm plures ⁊ hoc dupl'r. vel fm duas: ⁊ sic ē superficies q̄ mēsurat fm lōgū ⁊ latū. vl' fm tres dimēsiones ⁊ sic ē cor⁹ q̄d̄ mēsurat fm lōguȝ latū ⁊ p̄fundū. ⁊ q; iste tres spēs. s. linea superficies ⁊ cor⁹ intrinsece mēsurāt. alie vero extrinsece. iō p̄mo de ipis videndū ē q̄ d̄ alijs

Pro quo sciendum est primo q̄ linea ē lōgitudo sine latitudine ⁊ p̄fundita te cui⁹ extremitates sunt duo p̄icta. Cui⁹ rō ē. q; linea intelligit̄ causari ex fluxu p̄icti in lōgū. iō linea ex fluxu p̄icti hz lōgitudinē. ⁊ q; p̄ictus nō pōt intelligi fluere in latū nec i

ꝓfundū.iō linea ē ſine latitudine ⁊ ꝓfundita
te.qđ debet intelligi ſine latitudine ⁊ ꝓfūdi
tate ipius linee ⁊ nō ſuperficia vel corꝑis.qꝛ
non pōt eſſe linea qum ſit ī corꝑe. ideo nō pt
eſſe ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate corꝑis. Et
qꝛ fluxus pūcti a pūcto ſemꝑ incipit ⁊ termi
nat in pūctum .iō extremitates linee ſūt duo
puncta. Et per hoc ꝑz qꝺ in linea puncti ē mate
riale eius.hꝫ em̄ modū materie in hoc qꝺ ſubſtat
ſuo fluxui.⁊ fluxus eius ē formale linee. ꝗa
ipam formaliter cōſtituit. Per hoc etiā ꝑz qꝺ linea
vno mō ſolū ē diuiſibilis.ſ.ſm lōgitudinē. ꝗa
ipa non hꝫ diuiſibilitatē a pūcto:cū ille ſit di
uiſibilis.ſ ſolū hꝫ a fluxu illius pūcti q ſolū
fit ſm vnā dimenſionem.

¶ Secundo ſciendum eſt. qꝺ
ſuperficies eſt lōgitudo cum latitudine ſine ꝓ
funditate cuius extremitates ſunt due linee.
Cuius rō eſt . qꝛ ſuperficies imaginat cauſari
ex fluxu linee in latū. ⁊ nō a linea hꝫ lōgitudi
nem.⁊ a fluxu linee in latum hꝫ latitudinem
Et quia non pōt intelligi fluere in ꝓfundum
iō ſuperficies ē ſine ꝓfunditate .⁊ qꝛ fluxus
linee incipit a linea ⁊ in lineam terminat. iō
ſuperficiei q ex tali fluxu cauſat extremitates
ſunt due linee.

¶ Tertio ſciēdum eſt. qꝺ corꝑus
eſt lōgitudo cum latitudine ⁊ ꝓfunditate cu
ius extremitates ſunt due ſuperficies. Cuius
rō eſt .qꝛ corꝑs imaginat cauſari ex fluxu ſu
perficiei in ꝓfundū.iō a ſuperficie hꝫ longitu
dinē ⁊ latitudinē.⁊ a fluxu ſuperficiei hꝫ ꝓ
funditatem. Et ꝗa ille fluxus ab vna ſuperfi
cie incipit ⁊ in aliam terminatur.iō extremi
tates corꝑis ſunt due ſuperficies.⁊ per hoc patz
qꝺ ſuperficies diuiſibilis eſt ſm duas dimēſio
nes.⁊ corꝑus ē diuiſibile ſm tres.ſ.longitu
dinem latitudinem ⁊ ꝓfunditatem .ideo cor
pus hꝫ oēs tres dimēſiones :et vndiqꝫ
eſt diuiſibile.

¶ Quarto ſciendum eſt qꝺ ſi
cut in linea punctū ē ꝓncipium materiale li
nee ⁊ fluxus puncti eſt ꝓncipium formale:ſic
etiam in ſuperficie linea ſe hꝫ vt materiale
⁊ fluxus linee ē ꝓncipium formale. ⁊ ſimiliꝫ
in corꝑe ſuperficies ſe hꝫ vt ꝓncipiuꝫ ma
teriale ⁊ fluxus ſuperficiei tāꝫ formale.⁊ de q̄
libet harū ſpērum pbaꝫ ꝓmo qꝺ ſit quātitas.
qꝛ quelibet ē menſura ſube. Secūdo qꝺ ſit cō
tinua quātitas. qꝛ quātitas cōtinua ē illa i q̄
partes copulant ad aliquē terminū cōmunē
q̄ eſt ꝓncipium vnius partis ⁊ finis alterius
ſ cuiuſlibet hꝫ ſpērum partes copulāt ad
aliquē terminū cōem ſicut partes linee copu
lant ad punctum q̄ eſt ꝓncipium vn⁹ partis
⁊ finis alterius.quia vbicūqꝫ cadat diuiſio li
nee cadit ſupꝛa punctum ⁊ partes ſuꝑficiei
copulant ad lineam:qꝛ vbicūqꝫ diuidat ſuꝑ
ficies hoc erit ꝑ lineaz que terminat ambas
eius partes.⁊ partes corꝑis terminātur ad
ſuperficiē.qꝛ corꝑs per ſuꝑficiem ſemꝑ hꝫ di
uidi. Et hic capit̄ terminus cōis in terminan
do:non in ꝑdicando.⁊ ſic ꝑz declaratio triuz
ſpecierū quātitatis cōtinue.

¶ Sed cōtra ꝑdicta arguitur
Primo ſic. Una ſpēs oppoſita alteri non ē ꝺ
conſtitutōne alterius nec includit̄ in alia . ſ
linea includitur in ſuperficie ⁊ in corꝑe.qua
re videt qꝺ nō ſit ſpēs diſtincta ab aliis. Se
cundo ſic. Perfectū ⁊ imperfectū nō variant
ſpēm.ſ linea ⁊ ſuperficies ſe hꝫ ad corꝑs
ſicut impfectū ad ꝑfectum .ḡ nō diſtinguunt̄
ſpecie a corꝑe.⁊ ſic non ſunt ꝗnqꝫ ſpēs quan
titatis cōtinue. Tertio ſic. Corꝑus ē ſpēs
ſube.ḡ hic male ponit̄ ſpēs quātitat[] ꝯtinue
Quarto ſic. Illud qꝺ copulat ꝑtes linee
adinuicem hꝫ rōnem forme reſpectu linee.qꝛ
copulare ⁊ vnire ē actus ipius forme. ſ pun
ctus non ē ꝓncipium formale linee ſ materia
le.ergo partes eius nō copulāt ad punctum
Quinto ſic. Terminus ē indiuiſibilis.ꝗa
ſi eſſet diuiſibil' poſſet viuidi: ⁊ ſic vna pars
terminaret aliam:⁊ ſic nō terminaret niſi ꝑa
par[]. ſed ſuꝑficies nō ē indiuiſibilis.ergo nō
ē terminus cōis ad quē ꝑtes corꝑis copulāt

¶ Ad argumēta ante oppoſi.
Ad ꝑmū ꝺꝛ qꝺ lz linea includat̄ materialiter
in ſuꝑficie ⁊ in corꝑe:non tamē includit̄ for
maliter tāꝫ ꝑtinens vel ſeſe tenens ex parte
forme corꝑis vel ſuꝑficiei. vñ non ē incōueni
ens qꝺ ſpērum diſtinctaꝝ formaliter vna con
currat materialiter ⁊ ꝟtualiter ad ꝯſtitutōꝫ
alter⁹ ſic̄ binar⁹ ē materialit̄ de compoſiti
one trinarij. Ad ſecundū ꝺꝛ qꝺ lz ꝑfectū
⁊ impfectum ſm eſſe tm̄ non varīet ſpēm:tm̄
ꝑfectum ⁊ impfectū ſm̄ eēntiam bn̄ variant
ſpēm.modo ſuꝑficies ⁊ linea ſm̄ ꝑfectiones
eſſētie a corꝑe diſtinguūtur. iō ab ipa ſpecie
differunt. Ad tertiū dicit̄ qꝺ lz corꝑus ac
ceptū ꝑ ſubiecto trine dimēſiōis ſit ſpēs ſbe

rñ corp⁹ captū ꝑ actualē trina dimesiōe vt capitur hic non ē ista ꝑs quātitas. ¶ Ad q̄rtum dicit q̄ si cōsideret punctus vt ē cōtinuans ⁊ copulās ptes linee int se sic hz modū forme i se respectu linee. ⁊ h mō solū ē pūct⁹ i potēcia ⁊ non i actu. ꝑ si considerētur vt suo fluxu causat lineam sic est ꝓncipiū materiale linee.

¶ Ad q̄ntum dr q̄ lz superficies sit diuisibilis ꝑm longitudinē: ē tñ indiuisibilis ꝑm ꝓfunditatē vt respectu ꝓfunditatis ē termin⁹ corporis. ⁊ eo mō quo ē terminus ē indiuisibilis.

¶ Partes aūt tpe ad nūc vt p̄teritum ⁊ futurū ad pñs. partes aūt loci ad eūdē terminū copulantur ad quē corporis ptīcule.

¶ Postq̄ autor determinauit de linea. superficie ⁊ corpe q̄ mēsurāt intrinsece. h ꝓsr determinat de quātitatibus cōtinuis q̄ mēsurant extrinsece. s. de loco ⁊ tpe. Et inde sumit ratio huius ordinis. Pōt etiam sumi alia ratio. qa lz capiēdo quātitatē sub rōe mēsure vt ꝓsideratur a logico ⁊ mathematico tps ⁊ locus sint spēs quātitatis distincte: tamē si cōsideretur quātitas q̄tum ad suā diuisibilitatē ⁊ sub rone entis vt in methaꝑ hysica considerat. tunc tps ⁊ locus non sunt spēs quātitatis distincte ꝑ se ab alijs. hoc cm̄ mō loc⁹ non distinguitur a superficie. tps etiam hz esse diuisibile solum a motu. ⁊ ō in q̄nto methaphisice inter q̄titates ꝑ se non numerantur loc⁹ ⁊ tps. ⁊ ibi locus ponitur quātitas ꝑ accidēs ⁊ ō iste due spēs imꝑfectius hñt rōem quantitatis. ⁊ ō post alias cōuenienter enumerantur

¶ Ubi est primo sciendum. q̄ tempus pōt tripl̄r cōsiderari. Uno mō generaliter ꝑ quacūq̄ mensura durationis siue distinguatur realiter a mēsurato siue non. et h mō tps continet sub se eternitatem que ē mēsura rei carentis ꝓncipio ⁊ fine. s. ꝑme cause ⁊ eternitatē que est mēsura rei habētis ꝓncipium ⁊ carentis fine: sicut sunt angeli. ⁊ tēpus ꝓprie dictum quod est mēsura rei habentis ꝓncipium ⁊ finem. vt sunt oīa corruptibilia. Secūdo modo accipitur temp⁹ numis generaliter ꝑ mensura durationis que ē realiter distincta a mēsurato. ⁊ sic soluz continet eternitatē ⁊ tps ꝓprie dictum ⁊ non eternitatem: cum ipa non distinguitur realiṫ ab eterno. Tertio mō capitur ꝓprie solū ꝑ mēsura durationis rei corruptibil⁹ ⁊ specialiter motus. Et hoc mō diffinitur. Tēꝑus est numer⁹ motus ꝑm ꝓpius ⁊ poster⁹. ⁊ in pñti ꝓposito sumitur tps ꝓut accipitur secūdo mō. s. ꝑ mensura durationis: que est quantitas distincta a mēsurato.

¶ Secundo sciendum est. q̄ motus ⁊ duratio rerum ꝓductarū habēt mēsuran per aliquā quātitatē ⁊ certificant quo ad nos co q̄ alique res dicūtur equalis durationis ⁊ alique inequalis. Equale em̄ ⁊ ineq̄le accipiūtur ꝑm quātitatem. sed mot⁹ ⁊ talis duratio non mēsuratur ꝑ aliam spēm quātitatis q̄ ꝑ tempus vt ꝓbatur inductiue in omnib⁹ alijs spēbus. ergo habēt mensurari ꝑ tēpus. ⁊ sic tempus ē quantitas. Et q: mensure rei continue debet esse cōtinua. q: debz ee ꝓportio mensure ad mensuratum. ꝑ motus ē continuus ⁊ etiam duratio esse rei. ꝯ tempus est quantitas ꝓtinua. Adhuc aliter ꝓbatur i tertu. quia ptes temporis ad vnū terminū cōmunē copulātur. vt p̄teritū ⁊ futurū copulantur ad nunc p̄sens quod ē finis p̄teriti ⁊ ꝓncipium futuri: ergo tēpus ē quātitas cōtinua. vnde sicut in linea punctus ē tota substātia rei ⁊ ex fluxu suo causat lineam ⁊ copulat ptes eius: ita in tempore nūc est tota substantia rpis vel essentia. ⁊ fluxu suo de ꝓxi in poster⁹ causat tps ⁊ copulat ptes eius ad inuicē

¶ Tertio sciendum est q̄ loc⁹ capitur dupl̄r. Uno modo phisice ꝑ superficie corpis continētis ꝺimq̄ in eo ē virtus generatiua ⁊ conseruatiua locati ibi diffusa a corpibus celestibus. ⁊ hoc modo sic diffinit. Est superficies corpis cōtinētis immobile primum. Alio mō capitur mathematice vel logice ꝑ superficie corpis sine illa virtute cōseruatiua locati q̄ est quedā q̄litas de p̄dicamēto q̄litatis. ⁊ hoc mō capitur hic ⁊ diffinitur sic q̄ est superficies corpis cōtinētis mēsuratiua locati. sicut superficies aeris circūdans lapidē dicitur locus lapidis. quę potest dupl̄ considerari. Uno modo respectu corpis cōtinentis in quo est subiective ⁊ q̄ mēsurat intrinsece ꝺim duas dimensiones tm̄. ⁊ sic dicitur superficies. Alio modo respectu corpis contēti q̄ mēsurat extrinsece ꝺim tres dimensiones ⁊ sic dicitur locus.

¶ Quarto sciendum est. q̄ sicut locatum mēsuratur intrinsece ꝑ lōgitudi

nem.latitudinē ⁊ ꝓfunditatē eius.sic etiam mēsurat̄ extrinsece ꝑm tres dimēsiones loci in quo suscipit̄.sicut vinū mēsurat̄ ꝑm lōgitudinē.latitudinē ⁊ ꝓfunditatē supficiei cōcaue vasis in quo suscipit̄. ⁊ per ꝫ ꝫ̄ ꝙ locꝰ ē quātitas.qꝛ ē mēsura subē.⁊ ꝙ sit continua patet.qꝛ ptes eiꝰ copulant̄ ad eundem tm̄inū cōem ad quē partes coꝛpis copulant̄. qꝛ sicut ptes coꝛpis locati oēs copulant̄ ad cē trū eius:sic etiā oēs pticule loci.qꝛ est idem centrū ꝑm rem qꝺ̄ ē centrū locati intrinsecuꝫ ⁊ extrinsecū loci.⁊ sunt equales dyametri.pꝛtense a supficie q̄ est locus ⁊ a supficie locati vsq; ad centruꝫ eius.⁊ sic dyametꝛ loci et dyametꝛ locati ad idem cētrū copulāt̄.⁊ isti dyametꝛi dicunt̄ ptes loci nō essentie eiꝰ. q̄a iste ptes sunt supficies:ꝫ dicunt̄ partes cōtinuatiue loci. ⁊ etiā ꝛ partes coꝛpis inq̄tum coꝛpꝰ copulent̄ ad supficiem:tm̄ partes eiꝰ vt ē locatū copulant̄ ad cētrū ⁊ etiā ptes locati

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. Motus localis ꝑmi mobil̄ in q̄. ē tēpus subiectiue ꝑ prius ē ꝺtinuꝰ q̄ sit tps qꝛ dat tpi cōtinuitatē.⁊ tm̄ ille motꝰ nō ē spes quātitatis.ꝙ a maioꝛi tps non ē quantitas. ¶ Secūdo sic. Oīne illud cuiꝰ ptes ad eundē terminū copulant̄ ꝯ simul plures ꝑtes.ꝫ tpis non p̄nt esse plures ptes simul. ꝙ ptes eius nō copulant̄ ad aliquē eundē terminū.⁊ sic nō est quātitas cōtinua. ¶ Tertio sic.numerus nō ē quātitas continua ꝫ discreta:ꝫ tempꝰ est numerus motꝰ.ꝙ nō est quātitas cōtinua. ¶ Quarto sic. Supficies ⁊ locus dicūt idē realiter seu eēntialiter .ꝙ nō sūt spēs distincte.ergo locꝰ male ponit̄ alia spēs quātitatis a supficie ¶ Quinto sic. Oē illꝺ̄ qꝺ̄ mēsurat ꝑm tres dimēsiones includēs ipsas ē coꝛpus.ꝫ locus ꝯ lōgitudinē latitudinē ⁊ ꝓfunditatē ⁊ mēsurat ꝑm ipās.ꝙ locus non est spēs a coꝛpe distincta.

¶ Ad argumēta aī oppo. Ad p̄mum ꝺ̄: ꝙ ꝛ motus localꝫ ꝑm eē sit cōtinuꝰ: nō tm̄ ꝑm essentiā eius que ē ꝺbi fluēs.⁊ quia res ponit̄ in gñe ꝑm suā eēntiam.ꝺ̄ motꝰ nō ē quātitas.ꝫ tps ē cōtinuū ꝑm rem ⁊ eēntiaꝫ simul:ꝛ effectiue capiat cōitatē a motu.ideo magis ꝓ ponit̄ in p̄dicamēto quātitatis q̄ motus. ¶ Ad secundū ꝺ̄: ꝙ ꝛ plures ptes temporis nō possint esse sil̄ ꝓmanētes:tm̄ p̄nt eē simul plures successiue ⁊ in fieri qꝺ̄ sufficit ad ꝓoc ꝙ copulent̄ ad eūdē terminū cōmunem. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ ꝛ tps sit materialit̄ numerus ⁊ numerꝰ nūerat̄:nō tm̄ ē numerꝰ formalit̄ ꝫ solū formalis ē quātitas discreta. ¶ Ad q̄rtum dicit̄ ꝙ si locus ⁊ supficies ꝓsiderēt̄ materialiter q̄tum ad id qꝺ̄ sunt dicūt idē essentialiter.ꝫ si cōsideretur formaliter q̄tū ad suos modos mēsurādi sic specie differūt ⁊ formaliter distinguūtur.quia supficies mēsurat intrinsece ꝑm duas dimēsiōes tm̄.locꝰ vo extrinsece ꝑm tres dimēsiones. ¶ Ad q̄ntum dicit̄ ꝙ ꝛ locus ꝓbeat tres dimēsiones ꝑm cōtinentiam eiꝰ:ꝑm tamē essentiā ꝓbꝫ duas tm̄.s. lōgitudinē ⁊ latitudinē . ⁊ solum illꝺ̄ ē coꝛpus quod ꝑm essentiaꝫ ꝓbet tres dimēsiones.

¶ Hīs visis dicendū ē de cōitatibus quātitatis. ¶ Prima cōitas ē. quātitati nihil ē ꝛtrariuꝫ vt bicubito tricubito. vel supficiei nihil ē ꝛtrariū. qꝛ ꝛtrarietas ꝓmo ines̄t qualitatibꝰ: non oīm ibus sed q̄busdā. quātitas autē non ē q̄litas. quare seq̄tur ꝙ cōtrarietas non ē in quātitate.

¶ Item quātitas nō suscipit magis neq; miꝰ. Non em̄ vna linea ē magis linea q̄ alia. nec numerus ternarius ē magis numerꝰ q̄ binarius. ⁊ sic de alīs. ¶ Item ꝓpium ē quātitati ꝑm eā eq̄le vl̄ ineq̄le dici. vt vnus numerꝰ est equal̄ vel inequal̄ alteri nūero. et vnū coꝛpus ē eq̄le vel ineq̄le alteri. ⁊ vna linea ē equal̄ vl̄ inequalis alteri linee.

¶ Postq̄ auto: superius determinauit de quātitate ꝑm se ⁊ q̄tū ad suas spēs.ꝫ ꝓpr determinat de ipa q̄tū ad suas ꝓpetates q̄ fluūt ab ipa ꝓsiderata ꝑ inclinatōez ad materiā ⁊ ad sua ifenioꝛa enumerās tres ꝓpetates ipi. q̄rum ꝑma ē ꝙ q̄titati nihil ē ꝛtrariꝫ. Cuius rō

est: quia illud nō habet ōtrū quod in materia p̄cedit omnē contrarietatē. ℔ quātitas in materia siue in substantia materiali p̄cedit omnia contraria. ergo quantitas non habet contrarium. minor patet. quia contraria reperiūtur in materia p motum ⁊ mutationem. quia ab eodem subiecto mutuo se expellunt. ℔ suba non subicit motui nisi p quantitatē: quia omne qđ mouetur oportet eē diuisibile ⁊ ptensum: sed substantia non est diuisibilis nisi p quantitatē ideo p eam subicitur motui. hanc etiam ppietatem pbat inductiue auctor in textu declarando eam exemplariter in diuersis speciebꝰ quātitatis.

Circo quo sciendum est primo qđ quātitas dupl'r consideraf. Uno mō ꝑm se simplicē eius eentiam vel sub rōe mensure vt cōsideratur a mathematico vel a logyco. ⁊ sic quantitate non est motus nec ōnetas nisi capiat contrarietas p repugnantia duaꝝ differentiarum vnū genus cōdiuidentiū. Alio mō consideratur vt est terminus rei naturalis p ut dicitur in secundo de anima. qđ in omnibꝰ viuentibus positus est certus terminus augmenti ⁊ decrementi ab anima. ⁊ sic in ipa est rō perfecti ⁊ imperfecti. ⁊ sic in ea reperitur cōtrarietas accepta gñaliter p quacūq; repugnantia pfecti ⁊ impfecti: ⁊ isto mō ꝯsideratur in naturalibus ⁊ nō in logyca. ⁊ hoc mō in illa ē motus ad quē sufficit talis ōnetas ꝑm p fectum ⁊ imperfectum. qz nō oportet sp motū eē inter illa que contrariātur ꝑm suas formas vt patet de motu qui est a minus albo ad magis album. ⁊ per hoc patet qđ non habere contrarium vt capitur hic contrarium p cōtrario perfecto conuenit quantitati omni ℔ non soli: qz conuenit sub est. ⁊ sic est ppriū secūdo mō ipi quantitati.

Secūdo sciendum est qđ secūda ppietas quantitatis ē qđ quātitas non suscipit magis ⁊ minus. Cuius rō est. qz suscipere magis ⁊ minus est aliquid perfici in suo ppo esse specifico. ℔ quantitas non potest magis nec minus perfici in suo ppio esse: quia esse eius ꝯsistit in indiuisibili vt patet in numero. quia si addita vel ablata q̄cūq; vnitate variatur spēs numeri. ideo in ipo ppium eē spēi nō potest variari ꝑm magis pfectum ⁊ minꝰ pfectum. Similiter patet de quantitate continua. qz in ipa remota vel addita aliq̄ parte qđntatis q̄tūcunq; p qua variat spēs q̄titatis ꝯsiderate sub rōe mēsure. qz si ibi sit eq̄litas ⁊ fiat additio vel remotio fit ineq̄litas q̄ sp est inter diuersas spēs. ⁊ sic patet qđ quātitas continua nō pōt magis vel minus pfici spē remanente eadē.

Tertio sciendum est qđ magis ⁊ minus ⁊ maius ⁊ minus ad inuicē differunt. qz maius ⁊ minus attendunt ꝑm maiorē vel minorē adcitōez parciū q̄titatis ⁊ acquiruntur p augmentationem vel diminutionem: ℔ magis ⁊ minus dicūt maiorē vel minorē pfectionē ppriā eē forme ꝑm qđ in subiecto est ⁊ fiūt ꝑm additōez vel remotōez pfectionis forme in subiecto. ⁊ ideo licet quātitas bñ suscipiat maius ⁊ minus extēsiue p augmentationem vel diminutionem: nō tn oportet ipaz suscipere magis ⁊ minus intēsiue: qz sic illa differūt inter se. ⁊ ē hec ppietas ppria secundo mō q̄titati sic ⁊ p̄cedēs.

Quarto sciendū est. qđ tertia ppietas quātitatis est. ppriū est quātitati ꝑm eam equale vel inequale dici vt ꝑm duas longitudines duo corpa dicunt equalia vel ineq̄lia. ⁊ ꝑm numeros duos eiusdem speciei aliq̄ res numerate dicunt eq̄les. Ex trō huius ē. qz equalia sunt que sibi supposita se inuicem nō excedūt. ⁊ inequalia sunt quoꝝ vnum excedit aliud. Sed excessus ex pte mēsure sumitur ⁊ mēsura sumit ꝑm quantitatē ⁊ solū ꝑm ipam ergo omni quātitati ⁊ soli ꝓuenit ꝑm eā eq̄le vel ineq̄le dici. Itē equalitas est rez differentiū eadem quantitas in spē. Ineq̄litas aūt est rez differentiū diuersa quantitas. ⁊ iō eq̄lia sunt res diuerse eiusdem quātitatis int se: ideo solum ꝑm quantitatē aliq̄d dr eq̄le vel inequale. ⁊ sic ista ppietas ē ipi q̄titati quarto mō ppria.

Ex p̄dicta arguit ꝓmo sic. Omnis motus est de contrario in contrariuꝫ. ℔ in quantitate est motus. s. augmentationis ⁊ diminutionis. ergo in quantitate est contrarietas ⁊ sic habet contrarium. Secūdo sic Locus sursum ⁊ locus deorsum contrariant ⁊ tamen sunt quantitates. ergo quantitati est aliquid ōnū. Tertio sic. Quātitas magis ⁊ minus pficitur ꝑm esse quantitatis. qz nūerus habet pfectius eē in quaternario q̄ in binario. ergo suscipit magis ⁊ minus. Quarto sic. Scōm ineq̄litatē aliq̄d dr esse inequale

vel eqle p equalitatē. ⁊ tm̄ eqlitas vel inequalitas sunt relatōes. g̃ nō puenit soli quātitati ſm eā eqle vel ineqle dici. ¶ Quinto sic. ſm vtutē duo ꝓoes dicunt eqles vtute ⁊ tm̄ virtus nō ē q̄titas. g̃ nō ē ꝑpriū q̄titati ſm eam eqle vel inequale dici.

¶ Ad argumēta añ oppo. Ad primum dr̄: q̄ lz in q̄titate ꝓsiderata ſm suū esse physicū sit motus ⁊ ōnetas impfecta. tamē in q̄titate ꝓsiderata sub rōe mēsure nō ē motus nec etiā ōnetas. ⁊ solū isto mō in logyca cōsiderat. ¶ Ad secundū dr̄ q̄ si locus sursum ⁊ locus deorsum ꝓsiderent ſm suas eētias vl rōe mēsure nō ōriant. Sz si ꝓsiderent quātū ad qualitatē ⁊ influentia q̄ sunt in illis diuersis locis bñ ōriant: ⁊ illo mō nō sunt in genere q̄titatis: qr̄ nō dicūt simpliciter formā de gñe q̄titatis ⁊ importāt q̄titatē cū qualitatibus. ¶ Ad tertiū dr̄ q̄ lz q̄titas possit magis ⁊ minus pfici in eē diuersar̄ spēz ſm q̄ vna species pfectior ē altera: tm̄ nō magis ⁊ minus pficī in ꝑticulari eē vnius spēi qđ tm̄ ad susceptōez magis ⁊ minus requritur. ¶ Ad quartū dr̄. q̄ lz ſm equalitatem aliquid dicatur formaliter equale non tm̄ effectiue: ⁊ hoc solum cōuenit quantitati: ⁊ in ista ꝑpetare hec ꝓpositio ſm dicit solum circumstantiam cause efficientis ꝓpinque ⁊ non cause formal'. ¶ Ad quintum dr̄ q̄ lz aliq̄ dicant eqles vel ineqles ſm vtutē ꝑticulariter nō ē ꝑpe ⁊ solū similitudinarie: ⁊ ꝑprie dicuntur similes vel dissimiles ſm suā vtutem. ⁊ ſm q̄ ista vtus mensurat ꝑ respectū ad obiectum habet modum quantitatis ⁊ mensure. ideo similitudinarie aliqui dicunt eqles ſm vtutes eodē mō quo ipa ē quātitas ſm quandam similitudinem.

¶ Ad aliquid vero talia dicūtur quecūq; hoc ipsum quod sunt aliorum dicūtur vel quomodolibet aliter ad aliud. vt duplum dimidij duplū ⁊ dimidij dupli dimidium. pater filij pater. filius patris filius. et maius minore maius. ⁊ minus maiore minus. vel sub habitudine alterius casus. vt similis similis. vicinus vicino vicinus. ¶ Relatiuorum tres sunt species Quedam dicūtur scōm equiparātiam vt quecūq; eodē nomine dicūtur. vt similis simili similis. ⁊ equalis equali equal'. ⁊ vicinus vicino vicinus. Alia ſm superpositōnem dicūtur. vt duplum triplum: quia ista supponuntur alijs: sicut dominus seruo superponitur. Alia vero ſm suppositōnem: vt seruus domino supponitur. ⁊ filius patri: ⁊ dimidium duplo: duplo dimidium.

¶ Postq̄ autor determinauit de secūdo ꝑdicamēto qđ ē q̄titas. h̄ ꝓn̄ determinat de tertio. s. de ad aliq̄d seu de relatōe. Et rō ordinis ē: qr̄ omne accidēs respectiuū h̄z cognosci ꝑ absolutū in quo fundat ⁊ ꝑ qđ inest subest. ⁊ relatio ē accidēs respectiuū ⁊ fundat in quātitate qr̄ plures relatōes fundant in q̄titate q̄ in aliquo alio ꝑdicamētorū: qr̄ in ea fundant generaliter oēs ꝓportōes nūerorū. vt duplum dimidiū triplū qdruplū. ⁊ sic de alijs. ⁊ oēs ꝓportōes primarū q̄titatū: ⁊ ideo relatio maxime h̄z cognosci ꝑ q̄titatē: ⁊ ideo lz ordine nature qlitas qđ ē accidēs absolutū ꝑcedere debeat relatōez: tm̄ ordine doctrine relatio ꝓuenit ponit añ qualitatē ⁊ post quātitatē ꝑpter cāz ꝓus dictam.

¶ Circa quo sciēdum est primo. q̄ ꝑdicamēta accidētiū distinguunt ſm diuſos modos denoīandi ꝑdicādi ꝑ ꝓma subā. ⁊ qr̄ ad aliq̄d h̄z vnū modū spāle denoīandi ꝓmā sub az. qr̄ denoīat in b qđ ē ad aliq̄d se habere ſm mutuā depēdētiā. ideo ad aliq̄d ꝓuenienter ponit vnū ꝑdicamētū ab alijs distinctū. ⁊ ꝓuenientius denoīat ꝑ ad aliq̄d q̄ ꝑ relatiuū siue relatōez. Cuius rō ē. qr̄ relatio dicit eētiā relatōis ſm se sine respectu ad terminū ei' vl ad suū subiectū cū sit nomē abstractū: ideo significat eā vt ꝓceptā tm̄ ⁊ nō ſm suū eē. ⁊ relatiuū importat eētiā relatōis ꝑ respectū ad

ſuũ ſubiectũ ⁊ cũ dependẽtia refenbilitatis :⁊ nõ importat terminũ eius dependẽtie:ꝫ ad aliq̃d importat iſtã eẽntiã q̃tũ ad eius dependẽtiã p ꝫ q̃ ꝺr ad ꝫ eĩm ꝓpoſitio ad dic̃ dependẽtiã ad aliquẽ terminũ ⁊ cũ ꝫ importat terminũ illius dependẽtie p ꝫ q̃ ꝺr aliq̃d. ⁊ q: iſta duo ꝓueniũt formaliť natura ḣuius ꝑdicamẽti.ſ.dependentia ⁊ terminus dependẽtie: iõ natura huius ꝑdicamẽti melius notificaťſ q̃tum ad ſuũ eẽ formale in noie ad aliq̃d q̃ p relatiuũ qꝺ dic̃ eẽntiã illã p reſpectũ ad ſuũ materiale ſubiectũ vel p relatõez q̃ dic̃ illã eſſentiã vt hoceptã tm̃. vñ res ꝺz denoiari eo modo quo pfectius ⁊ facilius notificať. ideo ꝫ ꝑdicamẽtũ ꝓueniẽtius ꝓmo a platone noiatũ eſt ad aliq̃d. ⁊ ſic diffiniťur tertu. Ad aliq̃d vero talia dicunť q̃cũq; ꝫ ipm qꝺ ſunt alioꝝ dicũť vel quomodolibet aliť ad aliud.

¶ Secundo ſciendum eſt q̃ duplicia ſunt relatiua. Quedã ſunt relatiua ſm eẽ q̃ ſolũ ḣñt eẽ relatiuũ huius gñis ⁊ nõ ḣñt eſſe alterius gñis: vt pr̃ ⁊ filius. Alia ſunt relatiua ſm dicꝫ q̃ ḣñt eẽ alterius gñis q̃ relationis ⁊ vltra hoc ḣñt reſpectũ accidentalẽ ad aliud quo dicunť relatiua ſm dicꝫ. vt ſcia que ḣz eẽ abſolutũ de gñe q̃litatis ⁊ vltra ꝫ importat reſpectũ ad ipm̃ ſcibile. Et ideo ꝓpter relatiua ſm eẽ ponit ꝓma ps huius diffinitionis.ſ.q̃cũq; hoc ipm̃ qꝺ ſunt alioꝝ dicũť. i. quoꝝ totũ eẽ eſt reſpectiuũ. Et ꝓpter relatiua ſm dicꝫ ponit ſecũda ps.ſ. vel quomodolibz aliter ad aliud. i. aliquo modo ad aliud referunť. ⁊ in hac diffinitione ponitur dicuntur ⁊ nõ ſunt. quia hic conſideranť relatiua non inquantũ ſunt entia:ꝫ inquantũ ſunt dicibilia. Et ponitur talia ad denotandũ q̃ relatiua ſp fundantur in aliquo accidente abſoluto p qꝺ ſubſtantie inſunt. tale eĩm eſt denominatiuum accidẽs abſoluti. ⁊ p hoc patet q̃ ſi capiaťad aliq̃d gñaliter vt comꝑhendat tã relatiua ſm eẽ q̃ ſm dici hec diffinitio eſt conuertibiľ cũ ipõ:ꝫ ſi capitur ſpecialiter ſolum ꝓ relatiuis ſm eẽ que tantum ponuntur in predicamento iſto: ſic non eſt conuertibilis cum ipõ ad aliquid: ideo primo modo debet hic capi ad aliquid analogice ad oĩa relatiua ⁊ nõ vt eſt vnum genus gñaliſſimum eoꝝ q̃ ſunt in genere relationis.

¶ Tertio ſciendum eſt q̃ relatiuũ diuidiť in tres ſpẽs. q: q̃dã ſunt relatiua equiparantie: q̃dam ſuppoſitõis. ⁊ q̃dam ſuppoſitionis. quoꝝ ſic ḣabeť ſufficientia. q: omne relatiuũ dicit reſpectũ vnius ad altꝛeꝝ. vel ergo dicit reſpectũ equalium. ⁊ ſic ſunt relatiua equiparantie. vel dicit reſpectum inequalium ⁊ hoc duplicater. vel dicit reſpectum excedẽtis minoꝛis ad maius: ⁊ ſic ſunt relatiua ſuppoſitionis vel excedẽtis vel maioꝛis ad minus: ⁊ ſic ſunt relatiua ſuppoſitõis.

¶ Quarto ſciendum eſt q̃ relatiua eq̃parantie ſunt q̃ eodẽ noie nũcupanť: ⁊ ꝫ ꝓuenit eo q̃ vtrũq; eoꝝ importat relationez eiuſdẽ ſpẽi q̃ fundaťſupꝛa eandẽ formam in ſpẽ: vt ſunt vicinus cũ vicino. ⁊ ſiĺis cum ſiĺi. Sed relatiua ſuppoſitõis ſunt q̃ ſm ſua fundamẽta ponunť ſup ſua coꝛrelatiua. vt patť q̃ q̃tũ ad ſuũ fundamẽtũ qꝺ eſt gñatio actiua ponitť ſupꝛa filiũ. ⁊ dñs quantum ad obligationẽ actiuã ſupꝛa ſeruũ ⁊ eſt cã eius. Sꝫ relatiua ſuppoſitõis ſunt q̃ ſm ſua fundamenta ponunť ſub ſuo coꝛrelatiuo. vt filius q̃tuz ad ſuũ fundamẽtũ qꝺ ẽ gñatio paſſiua ponitť ſub pr̃e. ⁊ ſeruus ſub dño.

¶ Sed ꝫ ꝑdicta arguitť ¶ Primo ſic Partes ſubẽ ⁊ ſiĺr ſcia ⁊ ḣabitus nõ ſunt relatiua ⁊ tm̃ aliquo mõ dicunť ad aliud. ꝯ iſta diffinitio ꝓuenit aliꝭ a diffinito. ꝯ nõ ẽ bona ¶ Secũdo ſic. P̃mitas ẽ ad aliq̃d ⁊ tm̃ non referť ad aliud. q: nõ ꝺr p̃mitas filij p̃mitas. ergo iſta diffinitio nõ ꝓuenit omnibus relatiuis ¶ Tertio ſic. Paternitas ⁊ pater eodem nuncupanť nomine: ⁊ tm̃ non ſunt relatiua eq̃parantie ꝫ ſuperpoſitõis. ꝯ male ꝺr q̃ relatiua eq̃parantie ſunt q̃ eodem nomine nuncupantur. ¶ Quarto ſic. Omnes ſpẽs eiuſdez generis equaliter ſub eodem genere ꝓtinent: ⁊ vna nõ ponitur ſupꝛa aliam. ergo ſpecieuz relationis nulla eſt ſuperpoſito neq; ſuppoſitio ¶ Quinto ſic. Eoꝝ que ſupꝛa ſe ponunť vnũ p:edicaťde alio: ꝫ vna ſpẽs relatõis nõ ꝑdicaťde alia. ergo vna non ponitť ſupꝛa aliã ergo male ponunť relatiua ſuppoſitionis ⁊ ſuppoſitionis.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad p̃mum dicitur q̃ licet partes ſubſtantie ſimiliť ſcientia ⁊ ḣabitus ⁊ multa alia talia non ſint relatiua ſm eſſe tamen ſunt relatiua ſm dici. ꝓut conſequenter ḣabent reſpectum quendã ad aliud vt ptes ad totũ. ſcibile ad ſcibile: ⁊

habitus ad habentē. mō ꝺ diffinit ad aliq̄d
gñaliter ꝓ relatiuis ſm eē ⁊ ſm dici: ideo hec
diffinitio nō cōuenit aliis a diffinito. Ad ſe
cundū ꝺ: ꝙ lz pñitas nō referat in abſtracto
actualit ad aliq̄d: tñ refert aptitudinaliť ⁊ ac
tualiť in ꝓcreto. Ad tertiū ꝺ: ꝙ lz pñitas ⁊
pr reſpectu ſuoꝝ coꝛrelatiuoꝝ ſint relatia: nō
tñ ad inuicē: ideo nō ſunt relatiua eq̄pantie.
q: nō referunť inť ſe ſub eodē noīe. Ad q̄r
tñ ꝺ: ꝙ ſi iſte ſpēs ꝓſiderenť ſm ſuas eſſenti
as ⁊ formaliť: ſic vna nō ponit ſupra aliā: ꝺ ſi
ꝓſiderenť materialiť ⁊ q̄tū ad ſua fundamen
ta ꝓvna bñ ē ſupra aliā. Ad q̄ntū ꝺ: ꝙ illoꝝ
q̄ ponunť ſm ſub ⁊ ſupra ſm ordinē ſubiectibi
lis ⁊ p̄dicabilis vnū p̄dicať de alio. nō tñ de
illis q̄ ponunť ſub ⁊ ſupra ſm ordinē cāe ⁊ ef
fectus ſiue p̄ncipiij ⁊ p̄ncipiati. ⁊ ꝺ mō iſta re
latiua ponunť ſupra ſe inuicē.

After hec ſecūtur communi
tates relationis. Prima eſt ꝙ
cōtrarietas eſt relatiōi. vt virtus
eſt cōtraria vicio cum vtrūq; eo
rum ſit ad aliquid. hoc autē nō
cōuenit omni relatōi. duplo em̄
nihil eſt cōtrarium neq; triplo.
Item relatiua ſuſcipiūt magis
⁊ minus vt ſimile dicitur magis
⁊ minus ſimile: ⁊ ſimiliter ine
quale. Sed hoc nō ꝓuenit om
nibus relatiuis. duplum enim
non dicitur magis ⁊ minus du
plum. neq; triplū neq; pater.

Poſtq̄ auto: ſupius determinauit de rela
tione ſm ſe ponēdo diffinitōez ⁊ diuiſionē ei⁹
ꝙ ſuas ſpēs. ꝺ p̄ñr determinat de ipa ſm ſuaſ
ꝑprietates: ⁊ inť ipas p̄mo ponit duas cōita
tes relatiuoꝝ. Quaꝝ p̄ma ē ꝙ ꝓprietas eſt in
relatōe ſicut virtus ⁊ vicii ꝓriant ⁊ tñ ſunt re
latiua ſm dici lz ſimpliť ſint de p̄ma ſpē quali
tatis: virtus enim dicitur relatiue ad vtuoſuz
⁊ vicium ad vicioſum: ideo in relatiuis repiť
contrarietas.

Circa quo ſciēdum eſt primo. ꝙ
duplicia ſunt relatiua vt ꝓius dictū ē. ſ. relatia
ſm eē ⁊ ſm dici. vñ in relatiuis ſm eē nō repi
tur ꝓprietas. Cuius rō ē: q: ꝓpria ſunt forme actiue ⁊ paſſiue q̄ mutuo ſe expellūt ab eodē ſubiecto. vt patet ex diffinitōe coꝝ. ꝺ relatiua ſm eē nō ſunt forme actiue aut paſſiue. nec ſua actione ſe ab eodē ſubiecto expellunt: q: forme actiue ⁊ paſſiue ſunt forme abſolute: ideo relatiua ſm eſſe non poſſunt habere ꝓprium: ꝺ aliq̄bus relatiuis ſm dici cōuenit habere ꝓpriū.

Secūdo ſciēdum eſt ꝙ relatiua
ſm dici duplir ꝓſiderantť. Uno mō formaliter
inquātū relatiua ſunt ⁊ ſm reſpectū quem ad
dūt formis alterius gñis. ⁊ iſto mō adhuc in
relatiuis ſm dici nō ē ꝓpria. Cuius rō eſt: q:
relatiua ſm dici nō ꝓriant reſpectu illoꝝ ad
q̄ referunť: ꝺ reſpectu alioꝝ: ſic virtus nō ꝓriať
vtuoſo ad quē referť. nec vicium vicioſo: ꝺ vir
tus ⁊ vicium ꝓriant inter ſe. ergo relatiua ſm
dici inquantum relatiua ſunt non contrariant
Alio modo conſiderant materialiter ex parte
ſuoꝝ fundamentoꝝ. ⁊ hoc modo aliq̄ rela
tiua ſm dici ꝓpriantur. Ratio eſt: q: aliq̄ rela
tiua fundantur in qualitatibus contrariis q̄s
important: ideo ratione illarum qualitatū cō
trariantur. Ex quibus patet ꝙ habere contra
rium non conuenit omnibus relatiuis nec etiam conuenit ſolis relatiuis: ideo nō ē aliquo
mō ꝓprium ipis relatiuis cum omne ꝓprium
conueniat omni vel ſoli: ꝺ eſt cōmunitas q̄dā
cōueniens pluribus relatiuis ſm dici: ⁊ q: pri
us poſita ē diffinitio ad aliq̄d a platone con
ueniēs tam relatiuis ſm eē q̄ ſm dici: iō po
nunť hic cōmunitates vtriq; illoꝝ relatiuoꝝ
conuenientes.

Tertio ſciendum eſt ꝙ ſecūda ꝓ
prietas relatiuoꝝ eſt ꝙ relatiua ſuſcipiunt
magis ⁊ minus. Cuius rō eſt. quia ſuſcipere
magis ⁊ minus eſt aliquid manens idem in
ſpē in ſuo eēntiali eē intendi ⁊ remitti: ꝺ cō
uenit aliq̄bus relatiuis vt ſile manens idē in
ſpē ꝺ: magis ⁊ minus ſimle ⁊ etiam diſſimi
le ⁊ mequale. ergo aliq̄ relatiua ſuſcipiūt ma
gis ⁊ minus. hoc tamē nō conuenit relatiuis
inquantū relatiua ſunt. ſ. ſm reſpectū quē ha
bent ad ſua coꝛrelatiua: ꝺ hoc conuenit ſibi ra
tione ſuoꝝ fundamentoꝝ ⁊ vt ſunt in ſub
iecto. quia intēdi ⁊ remitti conuenit forme ſm
eē quod habet in ſubiecto ſm ꝙ magis ⁊ mi
nus perficitur.

Quarto ſciendum eſt ꝙ hec cō
munitas aliter conuenit relatiuis ꝙ̄ precedēs

quia ꝑcedens solū ꝓuenit relatiuis �means dicā. ꝫ aūt ꝓ vehi relatiuis ꝰm dicā ⁊ aliqbus relatiuis ꝰm esse. q: sile ⁊ dissile ⁊ inequale bñ susꝯpiūt magis ⁊ minus q̄ tamen sunt relatiua ꝰm esse. q. m̄ hec cōmunitas non ꝓuenit omnibus relatiuis ꝰm esse neꝯ etiam solis. quia conuenit qualitati: ideo non est aliquo modo ꝓpria ipōrelationi: ꝫ est quedam communitas solum ꝓueniens aliqbus speciebus relatiuoꝝ. s. illis quoꝝ fundamenta intenduntur vel remittunt ⁊ augent ⁊ diminuunt manente eadē spē relatōis. ⁊ p̄ ꝫ patēt due ꝓme cōmunitates relatiuoꝝ.

Sꝫ cōtra ꝓdicta arguit̄ ꝓimo sic. Nulla relatiue opposita ꝛiant̄: cū ꝛietas et oppositio relatiua sint oppositōes distincte: ꝫ relatiua relatiue int̄ se opponunt̄. ḡ nulla relatiua ꝛiant̄. Secūdo sic. Vbi ē ꝛietas: ibi ē motus: ꝫ in relatōe nō ē motus. vt ꝺr in q̄nto phīlicoꝝ. ḡ in relatōne nō ē ꝛietas. Tertio sic. Nulla forma indiuisibilis suscipit magis ⁊ minus: ꝫ omnis relatio est indiuisibil cū sit simplex respectus relatiui ad correlatiuū. ergo nulla relatiua suscipiūt magis ⁊ minus. Quarto sic. Sic̄ equale fundat̄ in vna q̄ntate in spē sic etiā sile in eadē q̄litate: ꝫ equale nō suscipit magis ⁊ minus. ḡ sile non suscipit magis ⁊ minus cuius oppositum ꝺr in textu. Quinto sic. Relatiua nō suscipiunt magis ⁊ minus nisi rōe suoꝝ fundamentoꝝ: ꝫ q̄ritas in qua fundat̄ ineq̄le non suscipit magis ⁊ minus. ḡ male ꝺr in textu ꝙ inequale suscipit magis ⁊ minus.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū ꝺr ꝙ licet nulla relatiua contrarientur respectu suoꝝ correlatiuoꝝ quibus relatiue opponunt̄. tamen bene contrariantur respectu aliꝝ sicut virtus relatiue opponit̄ virtuoso: ⁊ tamen contrariatur vicio. Ad secundū ꝺr. ꝙ vbi est contrarietas ꝑ se ibi est motus: ꝫ in relatione non est contrarietas ꝑ se ꝫ tantuꝝ ꝑ accidens. ⁊ eo modo quo est contrarietas ē etiam motus. Ad tertium ꝺr ꝙ licet omnis relatio ꝰm se ⁊ quantum ad respectum quem habet ad correlatiuum sit indiuisibilis: tamē ꝰm suum esse in subiecto quod potest variari ꝰm magis ꝑfectum ⁊ minus perfectū aliqua bñ est diuisibilis. ⁊ p̄ hoc bñ pōt suscipe magis ⁊ minus. Ad quartum dicitur ꝙ ly simile fundet̄ in vna q̄litate in spē; tū illa q̄litas ꝑtinētdi ⁊ remitti manēs eadē in spē. ideo sile simile suscipit magis ⁊ minus: ⁊ eq̄le fundat̄ in eadē q̄ntate in spē q̄ nō ꝑt augeri vl' diminui intēdi vel remitti manēs eadē in spē. ideo eq̄le nō ꝑt suscipe magis ⁊ minus nec ē sile de eq̄li ⁊ sili. Ad q̄ntū ꝺr ꝙ ly q̄ntas nō suscipiat magis ⁊ minus tm̄ ꝑt augeri ⁊ diminui. ⁊ per talē maiorit̄atē vel minorit̄atē ꝙ quā fit maior vel minor recessus ab eq̄li inequali ꝑt suscipe magis ⁊ minus vñ inequale fundat̄ inter diuisas q̄ntates in spē. ⁊ q: ille spēs p̄ntī contrarie variant ꝰm recessum ab vnitate spēi: ꝺo variat̄ ineq̄le quāuis eq̄le nō suscipiat magis neꝯ minus.

Item relatiua dicuntur ad conuertentiam. vt pater filij pater. filius patris filius. Item relatiua sunt simul natura. simul enī sunt duplum ⁊ dimidium. pater ⁊ filius. Item relatiua posita se ponunt ⁊ perempta se perimūt. vt si duplum est dimidium est: ⁊ econtra.

Postꝙ autor posuit duas cōitates relatiuoꝝ q̄ nō sunt ipīs aliquo mō ꝓpe. ꝫ ꝛnr ponit alias cōitates q̄ sunt ipīs aliquo mō ꝓpe. Quarū ꝑma ē. Relatiua dicunt̄ ad ꝙrentiā. Cuiꝰ rō ē. q: q̄ ad se iuicē ꝰm mutuā depēdētiā coꝝ referunt dicunt̄ ad ꝙrentiā: ꝫ omia relatiua ad sua correlatiua referunt̄ ꝰm mutuā dependētiā. vt dicēdo p̄ filij p̄ ⁊ ecōtra filius p̄is filius. ibi p̄ refert̄ ꝰm dependētiā ei' ad filiū ⁊ filius ad p̄rem. ⁊ sic silit̄ ē in oibus alijs. ḡ oia relatiua dicunt̄ ad ꝙrentiā.

Pro quo ꝑmo sciēdum est ꝙ ꝙrētia dupl'r accipit̄. Uno mō ꝑ ꝙsiōe aliquoꝝ ꝰm existēdi ꝓsequētiā. ⁊ illo mō in relatiuis bñ ē ꝙrētia. vt dicēdo p̄ ē ḡ filius est ⁊ ecōtra filius ē ḡ p̄ ē. ⁊ isto mō nō sumitur in hac ꝓpetate: q: ꝙrētia ꝫ mō nō solū cōuenit relatiuis ꝫ etiā multis alijs sic̄ subiecto ⁊ ꝓprie passioni. Alio mō sumit̄ ꝙrētia vt ē mutua depēdētia relati ⁊ correlatiui int̄ se. ⁊ hoc mō sumit̄ in hac ꝓpietate. ideo dicā ad ꝙrentiā ē aliqua referri inter se ꝰm depēdentiā. Et differt ꝙuertētia a cōuersiōe ⁊ cōuertibilitate q: cōuertētia ē passio relatiuoꝝ. cōuersio vo

q̄ est debita trāspositio subiecti in p̄dicatū: et ecōtra ē passio ꝓpositionū. Cz cōuertibilitas ē passio terminoꝝ cōuertibiliū. ⁊ illi termini dicunt̄ cōuertibiles q̄ de se inuicē mutuo vl'iē ⁊ affirmatiue verificant̄ eo q̄ h̄nt eq̄lia; supposita vt hō ⁊ risibile.

¶ Secundo sciendum est q̄ cōuertentia relatiuoꝝ nūq̄ fit in recto casu. Hō est, qz int̄ relatiuū ⁊ correlatiuū sp̄ ē trāsitio vl'diuersitas. ⁊ tal'diuersitas nō significaret̄ in recto casu: ⁊ significaret̄ ydēptitas eoꝝ vt dicēdo p̄ ē filius. ⁊ tal'locutio eēt falsa. ⁊ illa conuertēntia sp̄ fit in obliq̄s: qz solū obliq̄ significāt p̄ modū termini. rectus vo p̄ modū p̄nciꝑij. ⁊ pōt fieri in oibus obliq̄s vt facilit̄ dareť exemplū in oibus. ꝟ fit tñ differenť in relatis ꝟm eē ⁊ in relatiuis ꝟm dici. qz in relatiuis ꝟm eē fit conūtēntia referēdo vtrūq̄ ad aliud sub habitudine eiusdem casus: vt maius minore maius ⁊ econtra minus minore minus. sed in relatiuis ꝟm dici fit q̄nq̄ sub habitudine eiusdem casus vt inter formam ⁊ materiam: q̄nq̄ vero sub habitudine diuersoꝝ casuum vt scibile scientia scibile. ⁊ econtra scientia scibil' scientia: ⁊ per hoc patet q̄ dici ad conuertentiam conuenit omnibus relatiuis: ⁊ differenť ⁊ conuenit solis ⁊ sp̄. ideo hec ꝓpꝛietas ē ipsis ꝓpꝛie ꝓpꝛia. ⁊ hoc capiendo generaliť ad aliquid tam ꝓ relatiuis ꝟm eē q̄ ꝟm dici. qz si caperetur specialiter solum ꝓ relatiuis ꝟm esse hec ꝓpꝛietas esset sibi ꝓpꝛia secūdo modo.

¶ Tertio sciendum ē. q̄ relatiuorum alia' ꝓpꝛietas' est q̄ relatiua sunt' sil'natura. Et ratio est. quia illa que posita se ponunt ꝟm rem ⁊ intellectum simul. ⁊ pempta se perimunt ꝟm eē sunt simul natura. illa enim dicunť simul natura que sunt simul in naturali intelligentia ita q̄ vnum eoꝝ nō pōt intelligi sine alio. nec est ibi ꝓpꝛietas ꝟm intellectum: ⁊ relatiua posita se ponunt ꝟm esse. quia esse relatiuorum est eē ad suum correlatiuū: ideo ꝟm rem posito vno in eē oportet suū correlatiuum eē quod requiritur ad eē relatiui. ⁊ similiter posita se ponunt ꝟm intellectum: quia non potest intelligi eē relatiui quod non ē dependēs ad correlatiuum nisi intelligatur illō correlatiuū ad quod dependet. ergo posita se ponūt ꝟm intellectū. ⁊ sic̄ pempta se perimunt ideo sunt simul natura. s. natura relationis; ⁊ etiam sunt simul natura id est naturali intelligentia.

¶ Quarto sciendū est q̄ relatiua tripl'r ꝓsiderant̄. Uno mō q̄tū ad sua subiecta ⁊ fundamēta. ⁊ sic vnū illoꝝ bñ ꝓcedit aliud vt p̄ ꝓcedit filiū. Secūdo mō inq̄tū h̄nt dependentiā int̄ se ⁊ vnū terminat dependēntiā alterius ⁊ ecōtra. ⁊ sic adh̄uc vnū ē ꝓꝛius alio ⁊ quodāmō notius. ⁊ ponit̄ in diffinitōe alterius. s. illud q̄ terminat dependēntiā alterius Tertio mō ꝓsiderant̄ quantū ad ꝺ q̄ h̄nt eē sub forma relatōis sub q̄ simul ponunt vt q̄ cito ponitur pater sub paternitate ponitur filius sub filiatione. ⁊ hoc modo sunt simul natura ꝟm rem ⁊ intellectum simul. vt dꝛ in ista ꝓpꝛietate. ⁊ ē hec ꝓpꝛietas eodē mō ꝓpꝛia relatōis sicut ⁊ p̄cedēs.

¶ Sed ꝯ p̄dicta arguit̄ ꝓmo sic Conūtentia ē mutua dependēntia relatiuoꝝ int̄ se: ꝟ scīa ⁊ scibile q̄ sunt relatiua non h̄nt mutuā dependentiā int̄ se: qz scīa ꝛz dependeat a scibili. tñ scibile nō h̄ꝛ dependentiā ad scientiā. ergo nō oīa relatiua dicunt̄ ad conuertentiā. ¶ Secundo sic. Bene sequit̄ si homo est risibile ē ⁊ ecōtra. ⁊ g̃ hō ⁊ risibile dicūtur ad conuertentiā q̄ tñ non sunt correlatiua. g̃ dici ad conuertentiā nō solū ꝙuenit relatiuis.

¶ Tertio sic. Cā ⁊ effectus sunt relatiua ⁊ tñ cā ꝟm naturā ꝑcedit effectū. ergo relatiua nō sunt sil'natura. ¶ Quarto sic. Unū relatiuoꝝ ponit̄ in diffinitōe alterius. ergo ē ꝓꝛius alio. ergo relatiua nō sunt sil'natura. ¶ Quinto sic. Illa q̄ opponunt̄ int̄ se nō posita se ponūt. ⁊ vnū oppositū destruit aliū: ⁊ relatiua opponūtur ad inuicē. ergo male dꝛ q̄ posita se ponāt ⁊ pēpta se p̄imant.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mum dicitur q̄ si scibile consideretur materialiter quantū ad id quod ē sic non habet dependentiam ad scientiam ⁊ ꝟm naturaꝛ ꝑcedit eam. Sed si ꝓsideretur formaliter quantū ad rationem scibilis. sic habet respectum ⁊ dependentiā ad scientiam: ⁊ dꝛ cum ea ad conuertentiam: ⁊ similiter est de sensu ⁊ sensibili. ¶ Ad secundum dicitur q̄ si capiatur conuertentia vt est conuersio aliquoꝝ ꝟm existendi consequentiā: sic homo ⁊ risibile bñ dicunt̄ ad cōuertentiam: ⁊ non capiendo conuertentiā vt est mutua dependentia relatiui ⁊ correlatiui: vt in ꝓposito capit̄ ¶ Ad tertium dicitur q̄ si

ꝑsiderent causa ⁊ effectus materialiter ꝯtuꝫ ad id qđ sunt nō sunt sil' natura. § si ꝑsiderentur formaliter ꝯtū ad relatōez cāe ad effectum vel effectus ad cāz: vt sunt relatiua, sic sūt sil' natura. ⁊ sil'r diceret de ꝓre ⁊ filio dño ⁊ seruo. ¶ Ad ꝗrtū đz ꝙ lz vnū relatiuoꝝ vt ymaginat dependentiā alterius sit aliquo mō ꝓius alio ⁊ ponat' in diffinitōe alterius. tm ꝯtuꝫ ad esse sub forma relatōis, vnū nō ꝓcedit aliud.

¶ Ad quintum đz ꝙ licet relatiua respectu eiusdem subiecti opponant' ⁊ nō posita se ponant. tamen respectu diuersoꝝ subiectoꝝ non opponunt'.

¶ Item alia diffinitio relatiuoꝝ talis est. Ad aliquid sunt ꝗbus hoc ipm esse est ad aliud quodā modo se hab ere. ⁊ hec diffinitio est ꝓpria relatiuorum. Item ꝓprium est relatiuorum ꝙ si quis diffinite nouerit vnum relatiuorū diffinite cognoscet ⁊ reliquū. vt si diffinite nouerit quid sit duplum: diffinite noscet id cuius est duplū. Necesse enim est in vtroꝝ ꝙrōnibus vtrisq; vti.

¶ Postꝯ autor ad aliqđ cōiter ua fm eē ⁊ fm d nē ipius ad aliq net relatiua fm c ꝗd vtē vnū ꝓdic data ab aristotele relatiuoꝝ a Plat nitio. ⁊ est b diffin ipm eē qđ sunt ē cuius ꝓma ꝓte int cabile. ⁊ ponit' ꝗbu ad đrias subē ⁊ ac uoꝝ fm dicā quoꝫ hꝫre. Deinde ponit mō. q; eē relatiu ē cū quo dicit' ad ꝓu

posuit diffinitōez ⁊ ꝓpetates accepti vt se extēdit ad relati ici. b aūr ponit aliā diffinitio d spāliť accepti vt solū conti ē ꝗ ē ꝓpria diffinitio ad ali mētu ab alijs distinctum ⁊ corrigēdo ꝓmā diffinitōez me positā ꝗ nō ē ꝓꝑa diffi nitio. Ad aliqd sunt ꝗbus b aliud quodāmō se hꝫre. In telligit genus diffiniti. s. dis s b ipm eē ē ad aliđ se hꝫre tidētū absolutoꝝ ⁊ relati ꝓprīū eē nō ē ad aliud se quodāmō. i. quodaz spāli ad aliud tāꝯ ad terminuz extentiā.

¶ Ubi est ꝓmo absolutū ⁊ respect cidēs absolutū hꝫ

sciendū ꝙ accidēs iuū sicut se differūt. q; ac dependētiā solū ad suum subiectū ⁊ nō ad terminū extrinsecū: ideo ad suū eē suffic' suū subiectū ⁊ etiā diffinit' ꝑ tale subiectū. § accidēs respectiuū hꝫ dependētiaz ad suū subiectū inꝯtū ē accidēs. ⁊ ad suū correlatiuū inꝯtū ē respectiuū. ⁊ ideo ad eē accidētis respectiui sequit' eē sui subiecti ⁊ eē sui correlatiui ⁊ hꝫ diffiniri ꝑ ista duo. ideo bñ đz in hac diffinitōe ꝙ eē relatiui ē ad aliud quo dāmō se hꝫre. ⁊ lz relatio sp sit inter duo extrema tm nō ē in vtroꝝ vt in subiecto. § ē in vno subiectiue ⁊ in alio vt in tmio, vt patrnitas est in patre vt in subiecto. ⁊ in filio vt in termino: ⁊ filiatio est in filio subiectiue: ⁊ in patre terminatiue.

¶ Secundo sciendu; est ꝙ duplex est relatio. qdā ē realis ꝗ ē int duo extrema realia đria realit' a ꝗbus ipa ē realiter distincta ⁊ ad hꝫc relatōez tres ꝓditōes req̄runt'. Prima ē ꝙ hēat extrema realia defectu cuius relatio int entia rōnis vt relatio gñis ad spēm nō ꝓt eē relatio realis. Secūda ē ꝙ extrema relatōis realit' differāt, rōne cuius ydeptitas nō ē relatio realis. Tertia est ꝙ talis sit realit' distincta ab vtroq; extremoꝝ: qz si eēt eadem realit' cū suo fundamēto hꝫret eē absolutū sui fundamēti ⁊ nō diceretur esse realis quantuz ad suū esse respectiuū: § quantum ad suū eē absolutum. quia a ꝑfectiori res capit denoiationem: ideo nō eēt relatio realis nec totū eē esse eēt ad aliud. ⁊ defectu illius relatio creatoris ad creaturā nō ē real: q; in deo nullū est accidēs ab eo realit' distinctū. Alia est relatio rōis ꝗ ꝓt fieri tribus modis fm ꝙ sibi deest vna illaꝝ ꝓditionū. ⁊ illa relatiua ꝗ dicūt relatione realē sunt relatiua fm eē: alia vo fm dici. ⁊ solū de hijs ꝗ dicūt relatōez realē ꝗ ponit' in ꝑdicamēto isto data ē ꝑns diffinitio. ⁊ ꝙ đ differt ab alia diffinitōe ad aliqd.

¶ Tertio sciēdū est ꝙ ex ista diffinitōe auctor infert vnā ꝓpetatē relatiuoꝝ que talis ē. Si ꝗs diffinite nouerit vnū relatiuorum: diffinite nosci ⁊ reliquū. Cuius rō ē. q; qđlibet vnū diffinite ⁊ distincte cognoscit' eo mō quo hꝫ eē ⁊ etiā eo mō quo hꝫ diffiniri: cū diffinitio sit oō indicās ꝗd est eē rei. § eē vnius relatiuoꝝ est ad aliud vt dictū ē. ergo nō potest distincte cognosci nec diffiniri nisi ꝑ suum correlatiuū. ergo si ꝗs distincte cognoscit vnū oꝑtet distincte cognoscere reliquū cū nullū eoꝝ possit sine alio cognitiōe necesse est ei

diffinire vtrūq; relatiuoꝝ: quia oportet in diffinitione vtriusq; relatiuoꝝ poni sua correlatiua.

Quarto sciendū est q; in diffinitione relatiui nō ponit̄ suū correlatiuū tanq; ps ēntial' eius cū relatiuū ⁊ correlatiuū sint realiter ⁊ ēntialit̄ distincta ⁊ opposita sic̄ pr̄ ⁊ filius: ꝫ ponit̄ in eius diffinitōe tāq; termin' dependentie ipius relatiui. q: tal' dependentia nō pfecte cognosceret̄ nisi cog̃sceret̄ termin' eius. ⁊ ponit̄ tal' terminus loco dñie q̄ in relatiuis sumit̄ respectu talis termini. q: de se est nobis ignota: ꝫ circūloquit̄ p ipm terminū vñ diffiniendo relatōez ponit̄ dependentia p3 gñe ⁊ subiectū ⁊ correlatiuū eius, p dñia vt dicēdo patrnitas ē dependētia vel relatio patrī ad filiū. vel pr̄ est res hñs filiū. ⁊ p b̄ patet intellectus huius vltime diffinitōis ⁊ vltime, p̄ietatis relatiuoꝝ.

Ex p̄dicta arguit̄ primo sic. Quia partes substantie non sunt ꝥa relatiua ⁊ tamen q̄uenit eis ista diffinitio. cū ipoꝝ esse sit ad aliquid quodammō. ergo ipa nō ē bona. Secundo sic. Omne accidens habet dependentiam ad suum subiectum ergo esse eius est ad aliud quodammō se habere. ergo ista diffinitio conuenit omnibus accidētibus alijs ⁊ nō soli diffinito. Tertio sic. Unumquodq; diffinitū cognoscit̄ eo mō quo hz esse ꝫ vnum relatiuū habet esse separatū ⁊ distinctum a suo correlatiuo. ergo vnū potest diffinite cognosci non cognoscendo aliud. Quarto sic. Loco diffiniti hz ponere suam diffinitionem. ergo si in diffinitōe relatiui ponat̄ suum correlatiuū. loco illius correlatiui potent poni diffinitio eius in q̄ poneret̄ suū correlatiuū ergo idem potent poni in diffinitōe sui ipius quod est inconueniens. ⁊ sic male dr q; relatiuum habet diffiniri per suum correlatiuum. Quinto sic. Unumquodq; habens genus ⁊ differentiam diffiniri potest p genus ⁊ differentiam eius: ꝫ relatiua habent genus ⁊ differentiam intrinsecam. ergo etiam p̄nt diffiniri per suū genus ⁊ suā differentiam sine suo correlatiuo.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū dicitur q; totum esse partium substātie nō est ad aliud vt intelligit̄ in hac diffinitione: licet vltra suū ē substantiale importēt quendā respectū ad operationes totius a quo respectū nō capiūt nomina ꝓpria partiū. ideo ipis non conuenit hec diffinitio. Ad secundū dr q; licet totū ēe cuiuslibet accidentis sit p dependētiā ad subiectū. tm illud ēe non se habet ad aliud tanq; ad terminū cū quo dicit̄ ad q̄uertentiā nisi in veris relatiuis qđ tm intelligitur in hac diffinitōe p illam particulam quodammodo. Ad tertium dr q; licet relatiuū habeat esse separatū a suo correlatiuo tamen illud ēe nō est absolutum ꝫ respectiuum in ordine ad suū correlatiuū. ideo habet cognosci ⁊ diffiniri p ipm. Ad quartum dicitur q; licet in absolutis loco nominis liceat ponere diffinitionem: non tamen in respectuis: ideo in diffinitione relatiui loco correlatiui non potest poni sua diffinitio. Cuius cā est: q; diffinitio correlatiui explicat ipm vt ē dependēs ad relatiuū. et ipm ponit̄ in diffinitione relatiui tāquā terminus dependētie sui relatiui. ideo diffinitio nō explicat ipm eo mō quo ponit̄ in diffinitōe alterius. Ad quintum dicitur q; hz relatiuum habeat differentiam: tamen illa differentia nō est absoluta ꝫ respectiua ⁊ dependens ad terminū extrinsecū. ideo per ipaz nō posset pfecte cognosci neq; notificari relatiuū nisi apponeret̄ terminus dependētie.

Qualitas est ſm quam q̄les esse dicimur vt scōm albedinem dicimur albi ⁊ ſm colorem colorati ⁊ ſm iuſticiam iuſti.

Postq̄ supius autor determinauit de tertio p̄dicamento qđ est ad aliq̄d. h̄ p̄nr determiat de q̄rto. s. de q̄litate ipaz p̄mo sic diffiniēs. Qualitas ē ſm quā q̄les ēe dicimur. vt ſm albedinē dicimur albi. In qua diffinitōne subintelligit forma accidētal' q̄ se hz vt genus diffiniti ⁊ aliquo mō dat̄ intelligi p illud relatiuum quā. deinde ponit̄ ſm quā quales ēe dicimur. ad differentiam omniū alioꝝ p̄dicamentoꝝ. quia nullū alioꝝ predicatur in quale simpliciter vt faciliter ꝓbaret̄ inductiue. Substantia enim p̄dicat̄ in quid. q̄titas in quantum. vel in quotū. ⁊ cetera predicamenta predicantur in hoc quod est se habere ad aliud cū sine respectiua. ideo sola qualitas denominat p̄mā substantiā simplr quale. ⁊ in hac diffinitione hec ꝓpositio ſm dicit circūstantiam cause formalis.

¶ Pro quo sciendū est primo. q̄ in hac diffinitōe ponitur dicimur⁊ nō dicā tur ꝑm Albertum non ad denotandū q̄ soli homini cōueniat qualitas: sed ad denotādū q̄ homo ē susceptiuus plurium qualitatum q̄ quecūq; alia substantia. Homo em̄ ē com⁊ positus tam ex substantia naturali q̄ spiritua li simul. ideo sibi cōueniunt qualitates rerum corporaliū⁊ etiam spūaliū. sed ⁊ spiritua les solum recipiunt qualitates spirituales. Substantie vero corpales alie ab homine solum suscipiūt qualitates corpales⁊ nō spi rituales. ideo homo ceteris substātijs ē plu rium qualitatū magis susceptiuus. ℈ tamen posset dici facilius q̄ cum in hac diffinitōne ponit̄ dicimur non intelligitur solū nos ho mines dicimur ℈ intelligit̄ nos substantie di cimur. ⁊ non refert̄ ad hoiem tm̄: ℈ ad substā tiam in cōmuni. ⁊ per hoc soluūtur plura ar gumenta.

¶ Secundo sciendum est q̄ oīs forma accidentalis habet denominare ꝑmaz substātiam ꝑm esse quod ipa dat ꝑme subē. ⁊ quia qualitas dat substātie esse quale. ideo habet denominare ꝑmam substātiam qualē ⁊ per illum modū denominādi ꝑ quem diui ditur ab oīmbus alijs accidentibus hic diffi nitur. Et ⁊ quale consequatur qualitatez vt effectus eius formalis: ⁊ sit posterius ꝑm na turam ipa qualitate: tamē ꝑm ordinez nostre cognitōis ⁊ quo ad nos quale est ꝑus q̄ q̄⁊ litas. quia per ipum cognoscimus qualitate. ideo nobis cōuenienter notificatur qualitas ꝑ quale. ⁊ ⁊ infertus quale per qualitatē dif finiatur: tamen hoc ē a priori simpl̄r ⁊ a po steriori quo ad nos. non em̄ est incōueniens idem ꝑm diuersas considerationes esse noti⁊ ⁊ ignotus ꝑus ⁊ posterius alio.

¶ Tertio sciendum ē. q̄ qua litatis ponūtur quatuor species. quaz ꝑma est habitus ⁊ dispositio. Secūda naturalis potentia vel impotētia. Tertia passio ⁊ pas sibilis qualitas. Quarta forma ⁊ circa hoc aliquid constās figura. Quaz sic habet̄ suf ficientia. quia oīs qualitas qualificat sub⁊ stantiam vel ergo se tenet ex parte materie: ⁊ sic est forma ⁊ circa hoc aliquid constās fi gura. que qualificat substantiā ꝑm quantita tem ⁊ materiam eius. ⁊ effectiue oriat a for⁊ ma substātiali. vl̄ se tenet ex parte forme: ⁊ ℈ est dupliciter. vel qualificat substantiā imme diate vel mediantibus naturalibus potētijs ℈ si secundū sic est habitus ⁊ dispositio q̄ pri mo determinat ⁊ disponit potentiam. ex con sequēti subiectum eius. ℈ si immediate qua⁊ lificat substātiam hoc est dupl̄r. vel est prin cipium operādi determinatū vel indetermina tum. si ꝑmum sic ē passio ⁊ passibilis quali⁊ tas. si secūdum sic est naturalis potēna vl̄ im potentia. Potētia em̄ de se indeterminata ē q̄tum ad modū operādi: ℈ determinatur per suos habitus.

¶ Quarto sciendū est q̄ diui sio qualitatis est diuisio generis in suas spe cies: quia qualitas essentialiter ⁊ vniuoce ꝺ ipsis ꝑdicatur. Et dupl̄r potest fieri diuisio generis in suas species. Uno modo per spe cies immediatas. ⁊ tūc solū fit per duas spe cies eo q̄ fit per duas differentias formalit̄ oppositas que solum sunt due sub vno gene re ⁊ solum duas species ꝓpinquas sub eo cō stituūt. Alio modo pōt fieri diuisio generis ꝑ species remotas eius. ⁊ hoc quādo spēs ꝓ⁊ pinque sunt nobis ignote. ⁊ tūc non oportet diuisionez generis fieri per duas species tm̄ ℈ potest fieri per quatuor vel plures ꝑm exigē tiam multitudinis earū. et hoc modo fit hec diuisio qualitatis. ideo in ea bene ponunt q̄tuor species. ⁊ per hoc patet diuisio ⁊ diffini tio qualitatis.

¶ Sed ꝯ ꝑdicta arguit̄ ꝓmo sic Differētia substātialis vtputa rōnale non est qualitas ⁊ tamē ꝑm ipam dicimur quales. ℈ ista diffinitio non cōuenit soli qualitati.

¶ Secūdo sic. Oīne accidens ꝑdicatur in q le: cum non predicetur in quid. ergo ꝑm q̄li bet accidens dicimur quales. ergo ista diffi nitio cōuenit alijs a qualitatibus.

¶ Tertio sic. hinnibilitas ē qualitas: ⁊ tamen ꝑm ipaz non dicimur esse quales vt ꝑm albedinem. ℈ ista diffinitio non cōuenit omni qualitati.

¶ Quarto sic. h̄ diuisio q̄litat] i q̄tuor speci es fit ꝑm diuersos modos essendi qualitat] in substantia. ℈ isti modi essendi sunt acciden tales ⁊ accidunt qualitati. ergo diuisio ista ē diuisio subiecti in accidentia ⁊ non diuisio ge neris in suas species.

¶ Quinto sic. habi⁊ tus ē vnū ꝑdicamētum a qualitate distinctū ℈ male ponit̄ ꝓma species qualitatis.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄
mum dicē q̄ lz dr̄ia substātialis p̄dicet in q̄
le essentiale quod est quale q̄d: non tn̄ p̄dica
tur in quale simpl'r quod solum dicit qualita
tem sube accidētalē vt capitur in hac diffini
tione: nec est etiā talis dr̄ia forma accidental'
quod tn̄ in illa diffinitōne intelligit. Ad se
cundū dr̄ q̄ si capiat quale generaliter p̄ quo
cūq; esse accidentali sic om'e accidēs p̄dicat
in quale. ꝫ si capiatur spāliter p̄ esse accidēta
li quod seq̄tur subam gratia forme ⁊ non hz
alīū modum spālem denoiandi subam q̄ in
quale sicut habent cetera accidentia sic predi
cari i quale soli qualitati ꝓuenit. ⁊ hoc modo
sumitur in p̄nti diffinitōne. Ad tertium dr̄
q̄ lz per hīnnibilitatē equi nos i specie nō di
camur quales: tn̄ nos in gn̄e. s. nos sbe deno
minamur quales. Ad q̄rtū dr̄ q̄ lz isti diū
si modi essendi specierū qualitatis in subiec
to sint accidētales qualitati ꝑm modū: tamē
non sunt sibi accidentia ꝑm rem ꝫ magis sunt
modi essentiales illarū spērum. ideo ista diui
sio non ē subiecta in accidentia. Ad q̄ntuz
dicē q̄ si capiat habitus vt ē corpor ⁊ eorū
que circa corpus sunt adiacētia est p̄dicamē
tum a qualitate distinctū. ꝫ si capiat p̄ qualī
tate que dispōit potētiā ad opatōnem vt in
p̄nti sumit sic non ē vnū p̄dicamentum: ꝫ est
p̄ma spēs qualitatis.

Qualitatis quatuor sūt spē
cies. Prima ē habitus ⁊ dispo
sitio. Differt aūt habit⁹ a dispo
sitione. q2 habitus p̄manētior ē
⁊ diuturnior. vt sunt virtutes et
scie. Scia em̄ difficilime ē mobi
lis nisi forte grandis p̄mutatio
fiat vel ab egritudinē vel ab ali
quo huiusmodi circa scientē. sil'r
de v̄tute. Justicia em̄ vel casti
tas non cito de facili p̄mutan
tur. Dispositiones vero dicun
tur que de facili permutantur.
vt calor. frigiditas. egritudo. sa
nitas. Unde habitus p̄nt dici
dispositiones ⁊ non econuerso.

Illi em̄ qui habitū habēt quo
dāmodo sunt dispositi vel meli⁹
vel peius ad ea que habēt. Di
spositōnes aūt non sunt habit⁹
Unde habitus p̄t sic diffiniri.
Habitus ē qualitas difficilime
mobilis.

Post q̄ auto: p̄misit diffinitōem ⁊ diuisiōem
q̄litatis: h̄ p̄n̄r determinat de spēb⁹ ei⁹. q̄ prī
ma ē habit⁹ ⁊ dispositio. cui⁹ rō ē. q2 habit⁹ ⁊
dispositio ꝓuenīt tā substātijs spūalibus q̄
corpalib⁹. ⁊ passio ⁊ passibil' q̄litas q̄ ē tertia
spēs qualitat]. ⁊ forma ⁊ figura q̄ ponuntur
q̄rta spēs q̄litatis solū ꝓueīūt substātijs cor-
poralib⁹. iō habit⁹ ⁊ dispositio ꝓuenient p̄ce
dit i llas duas spēs. Jtē habit⁹ q̄lificat ⁊ de
terminat naturales potētias ad opatōem. et
iō p̄fectius hz rōnem q̄litatis q̄ natural' po-
tentia vel impotentia. iō cōuenienter p̄cedit
naturalem potētiam vel impotēciam q̄ ponī
tur secūda species qualitatis.

Ubi est primo sciendum. q̄
habitus tripl'r accipit. Uno mō vt opponit
p̄uationi. sicut visus opponit cecitati. ⁊ sic q̄
libet forma h̄ns p̄uatōem sibi oppositaz siue
sit essentialis siue accidētalis dicitur habit⁹.
Alio mō accipit vt ē corpor ⁊ eor q̄ circa cor
pus sunt adiacētia: ⁊ sic ē vnū p̄dicamentum
ab alijs distinctū. ⁊ istis duob⁹ modis non ca
pit h̄ habit⁹. Tertio mō ꝑut ē q̄litas p̄fecte
dispositiua sui subiecti ad opatōem sicut scia
dispōnit intellectū hoīs: ⁊ ex p̄nti ipm hoīez
ad cognoscēdū ea de q̄b⁹ ē scia. ⁊ q2 p̄fecte di
spōnit suū subiectū ad opatōem. iō dic̄ auer-
rois q̄ habit⁹ ē q̄ quis opat q̄n vult. Et isto
tertio mō sumit hic habitus ⁊ ē p̄ma spēs
es qualitatis.

Secundo sciendum est q̄ di
spositio dupl'r accipit. Uno mō gn̄al'r ꝑ qua
cūq; q̄litate q̄ dispōnit potētiā sui subiecti ad
opatōem siue p̄fecte siue imp̄fecte. ⁊ hoc mō
dispositio sub se tenet habitū ⁊ dispositōem
p̄pe sumptā. ⁊ h̄ mō capit i textu: cum dr̄ q̄
ois habitus ē dispositio ⁊ nō ecōtra. ⁊ sic ca
pit a Tullio cum dicit q̄ habit⁹ ē dispositio
p̄fecti ad optimū. ⁊ ab aristotele cū dic̄ q̄ vir
tus ē dispositio ad felicitatē. Secūdo mō ca
pitur p̄pe solū ꝑ q̄litate q̄ imp̄fecte dispōnit po

tentiã ad opandũ. ⁊ isto mõ distinguit̃ ꝺ habitũ sicut impfectũ ꝺ pfectũ. ⁊ sic capit̃ cũ ꝺr. ꝙ habit⁹ ⁊ dispõ sũt ꝓma spẽs q̃litatis. ⁊ cũ ꝺr. habitus differt a dispositõne. vñ nomẽ dispositionis de se est cõe nomẽ ad habitum ⁊ dispositionẽ ꝓpe captam. ꝫ qr alteri eorũ est ꝓpium nomẽ impositũ. ſ. habitui. iõ alteri q̃ dãmodo appropꝛiatur nomẽ dispositõis.

¶ Tertio sciendum est ꝙ habitus ⁊ dispositio ꝓpe capta inter se ꝓuenũt et differũt. vnde ꝓuenũt in ꝟ ꝙ dicũt eandẽ formam ſm essentiam ⁊ vtrũq; disponit naturalem potẽtiam sui subiecti ad opaõez. ꝫ dr̃nt in hoc ꝙ habit⁹ dicit illã formã ſm eẽ pfectũ ⁊ radicatũ in subiecto. ⁊ pfecte disponit subiectũ ad opandũ. iõ habitus ꝺr eẽ diuturnior ⁊ pmanẽtior dispõe. et ꝺr q̃litas ꝺ difficili mobil' eo ꝙ tale eẽ pfectũ ⁊ radicatũ ẽ i ſbiecto ⁊ difficile ẽ mobile a ſbiecto. ꝫ dispositio dic̃ eãdẽ formã sub esse impfecto: ⁊ impfecte disponit subiectũ ad opandũ. iõ diffinit̃ ꝙ ẽ q̃litas de facili mobil' a subiecto. Ex quo ꝓz. ꝙ habitus ⁊ dispõ dicũt vnã ⁊ eandẽ formam differẽtem ſm esse pfectum ⁊ impfectum. et ꝙa perfectũ ⁊ impfectum ſm esse nõ variant speẽm. iõ cõuenienter ponũtur vna spẽs ⁊ copulant̃ cõiunctione copulatiua. qua pfectuz ⁊ impfectum sunt diuersi modi essendi quos dicunt habitus ⁊ dispositio. ideo cõueniẽter denoiantur duobus noibus ⁊ melius ꝙ vno solo nomine sicut antiqui qui hanc speẽm nominauerũt applicatõnem.

¶ Quarto sciendum est. ꝙ sub hac spẽ q̃litatis generaliter ponũtur qualitates disponẽtes subiectum ad opandũ mediante potẽtia vt sunt oĩes habitus. vñ ipoꝝ habituũ q̃dam sunt corpales. vt sanitas. robur. elegãtia. agilitas. ⁊ sic de alĩs. Alĩ vo sunt spũales. ⁊ istoꝝ aliq̃ sunt moꝛales q̃ disponũt appetitũ sẽsitiuũ vl' itellectiuũ vt sũt iusticia. tpantia. foꝛtitudo. ⁊ sic de alĩs vtutibus moꝛalibus. ⁊ similiter de vitiis oppositi Alĩ sunt intellectuales q̃ disponũt intellectum ad ꝓmpte ⁊ faciliter cognoscendum intelligibilia. vt sunt sapia. scia. intellect⁹. prudentia ⁊ ars. ⁊ istoꝝ habituũ aliqui sunt naturaliter acquisiti. vt scia ab hoĩe acquirit̃ ꝑ studium. Alĩ sunt infusi. vt fides. spes ⁊ caritas. Alĩ autẽ cõcreati. vt species vel ratiões rerũ in mentibus angeloꝝ. Et sic ꝓz que sit ꝓma spẽs qualitatis. ⁊ que qualitates sub ipa ponantur.

¶ Sed contra p̃dicta arguitur ꝓmo sic. diuersa noia imponũt diuisas foꝛmas: cũ nomẽ importaꝛt a foꝛma. ꝫ habit⁹ et dispositio sunt diuersa nomina. ergo dicũt diuersas formas ⁊ nõ sunt vna spẽs qualitat]. ¶ Secũdo sic. Quecũq; dicũt eandẽ spẽm importãt eundẽ modũ essendi: cũ vni⁹ speciei sit vnus mod⁹ tm̃. ꝫ habitus ⁊ dispositio nõ dicũt eundẽ modũ essendi ꝫ diuersos. ꝯ male ponũtur vna spẽs qualitatis. ¶ Tertio sic. Nullũ ens in aĩa reponit̃ in p̃dicamẽto ꝫ solum ens extra aĩam. ꝫ scientia est ens in anima tm̃. ergo male ponitur hic sub ꝓma spẽ q̃litatis. ¶ Quarto sic. Risibile est qualitas ꝺ difficili mobilis: ⁊ tamẽ non ẽ habitus. ergo diffinitio habitus cõuenit alĩs a diffinito. ¶ Quinto sic. Naturalis inclinatio intellectus ad sciam est dispositio: ⁊ tamen non ẽ de facili mobilis a suo subiecto. ergo male dicit̃ ꝙ dispositio est qualitas de facili mobilis a suo subiecto.

¶ Ad argumẽta aĩ oppo. Ad ꝓmum ꝺr ꝙ diuersa noia nõ ſp dicũt diuersas formas. ꝫ q̃ñq; dicũt diuisos modos eiusdez forme ⁊ sic est i ꝓposito: ⁊ lz capiẽdo formaz gñaliꝛ ꝓ oĩ illo qꝺ hz modũ forme ⁊ determinatis aliud oĩe nomẽ imponat̃ a forma: nõ tm̃ capiẽdo formã spãliter solũ ꝓ forma reali. ¶ Ad secundũ ꝺr ꝙ lz habit⁹ ⁊ dispõ dicãt diuisos modos essendi accidẽtales vni⁹ forme: tm̃ bñ dicũt vnum modũ essendi essentiale q̃ est disponere potẽtiam sui subiecti ad operatõem. ¶ Ad tertiũ ꝺr ꝙ lz scia sit ens in aĩa vt in subiecto: nõ tm̃ ẽ ens solũ i aĩa vt in cognoscẽte sic ꝙ solũ hẽat esse i apphensiõe aĩe. ⁊ isto mõ capit̃ ens in aĩa cum distinguitur ꝯ ens reale. Unde scia quia non ẽ solum in apphensione ꝙtum ad tale esse potest dici ens extra aĩam. quia habet aliud esse q̃ i tali apphensione anime. ¶ Ad quartũ dicit̃ ꝙ in diffinitõne habitus p̃supponit̃ ꝙ sit qualitas acq̃sita disponẽs potentiã ad opatõem ⁊ hoc non cõuenit risibili. ideo sibi nõ conuenit illa diffinitio. ¶ Ad q̃ntum dicit̃ ꝙ lz naturalis inclinatio intellectus ad sciam sit q̃ꝺam dispositio passiua quodãmodo subiectiua: non tm̃ ẽ dispositio formal' de q̃ dispositione est hic solum ad ꝓpositum.

¶ Secūda ſpecies qualitatis ẽ naturalis potentia vel impoteu tia aliquid facile faciendi vl̃ pa⁊ tiendi vt ſanatiuus dicit̃ qui hꝫ bet naturalem potentiam vt nihil ab aliq̃bus accidẽtibuſ egri tudinem inferentibus patiatur ¶ Et egrotiu⁹ dicit̃ qui hab⁊ naturalem impotẽtiam aliquid pa tiendi. durum autem dicitur ha bere naturalem potentiam reſi⁊ ſtendi ſectioni. ⁊ molle naturalẽ impotentia⁊: quia cito ſecatur. ¶ Curſores em̃ ⁊ pugillatores di⁊ cũtur ſimul de iſta ſpẽcie non q⁊ exerceant actus ſuos: ſed quia habent naturalẽ potentia⁊ hoc faciendi.

Poſtq̃ auto⁊ determinauit de p̃ma ſpẽ qualitatis. hic ꝓſequẽter determinat de ſecũda. ſ. de naturali potentia vel impotẽtia que cõuenienter ordinatur poſt p̃mam ſpẽm que licet via generatõnis naturalis potẽtia p̃cedit habitum ⁊ diſpoſitõnem eo ꝙ habitus qualifi⁊cat ⁊ pficit naturalem potẽtiam: ⁊ ineſt ſubẽ mediante naturali potentia. ſicut ſcientia qualificat intellectum ⁊ ineſt homini mediãte intellectu: tamen via perfectõnis habitus p⁊cedit naturalem potẽtiam. quia habitus eſt perfectio⁊ naturali potentia ⁊ perfecti⁹ diſponit ⁊ qualificat ſubſtantiam ad opatõnem. Unde habitus eſt prio⁊ naturali potẽtia. iõ hec ſpecies bene ſeq̃tur p̃mam. ⁊ etiam p⁊cedit duas vltimas. quia ille ſolũ cõuenũt ſubſtantijs co⁊poreis. hec autem cõuenit ta⁊ co⁊porealibus q̃ ſpiritualibus. iõ cõuenienter o⁊dinatur ſecundo

¶ Ubi eſt p⁊imo ſciendum. ꝙ naturalis potẽtia eſt ſubſtantie p⁊opꝛietas q̃ eſt naturaliter potens ad aliquid facilit̃ operandum ⁊ reſiſtendum cõtrarijs ſicut ſanatiuum eſt ꝓpꝛietas ſubſtantie qua ſanus ẽ naturaliter potens ad faciliter ſuas opationes exercendum. ⁊ etiam per hoc poteſt reſiſtere contrarijs ⁊ nocuis. Et dicit̃ talis qualitas naturalis eo ꝙ conſeq̃tur p̃ncipia naturalia ſcꝫ materiam ⁊ fo⁊mã. Et dicatur potentia eo ꝙ ẽ vigo⁊ ⁊ valo⁊ fo⁊me ſupꝛa materiã ad exercendum ſuas opatões naturales. Sꝫ ecõtra naturalis impotentia eſt ꝓpꝛietas ſubſtãtie. quia ipa eſt impotẽs ad faciliter operãdũ ⁊ ꝑrijs reſiſtendũ. ſic̃ egrotatiuũ dicit q̃litatẽ qua homo eſt impotẽs ad operandũ. ⁊ p ipſam etiã faciliter ledit̃ a cõtrarijs. ⁊ dicit̃ talꝫ qualitas naturalis nõ ꝙ cauſetur a nata rei: ſ quia ſe tenet circa p̃ncipia naturalia ipi⁹ rei ⁊ dicit̃ impotentia eo ꝙ ẽ vigo⁊ ⁊ valo⁊ materie ſupꝛa fo⁊mam inordine ad operatõnes naturales eius.

¶ Secundo ſciendum eſt ꝙ naturalis potentia in ſubſtãtia cauſat̃ ex victo⁊ria fo⁊me ſupꝛa materiã. ⁊ ẽ talꝫ victo⁊ia vl̃ dominũ q̃n materia ẽ totaliter diſpoſita ſm exigentiã fo⁊me ſic ꝙ nõ habet diſpoſitões cõtrarias impedientes ꝓpꝛias opatõnes ipius fo⁊me: ſ fo⁊ma poteſt faciliter ⁊ libere exercere in tali materia ſuas opatõnes. Sꝫ econtra naturalis impotẽtia ꝓuenit ex victo⁊ia vl̃ dñio materie ſupꝛa fo⁊mã. que ẽ quãdo materia habet diſpoſitõnes cõtrarias diſpoſitõnibus req̃ſitis ad ipam fo⁊mã per quas ipa fo⁊ma impeditur ad faciliter epandum vel reſiſtendum contrarijs.

¶ Tertio ſciendum eſt ꝙ naturalis potentia ⁊ impotẽtia conſideranť dupl̃r. Uno mõ in ḡptum ꝓueniũt in vno gñe ſupio⁊ ⁊ ipm̃ circũloq̃tur eo ꝙ tale genus ẽ nobis ignotũ. ⁊ iſto mõ faciũt vnã ſpẽm qualitatis nõ ſpãliſſimam ſ ſubaltemã. Alio mõ conſideranť ſm ꝓpꝛias eſſentias cõpando ipas inter ſe. ⁊ hoc mõ ſunt diuerſe ſpẽs abinuicem diſtincte. quia ſpecifice differũt. ⁊ ꝓpter hoc cõiungũtur cõiunctõne diſiũctiua q̃ diſiũgit ſignificata terminoꝝ. ꝓpter hoc etiã ꝓuenienti⁹ noiantur diuerſis noibus ad explicãdũ hãc diũſitatẽ ꝙ noiant̃ vno ſolo noie. ſicut fecerũt antiq̃ q̃ hãc ſpẽm appellauerũt aptitudinẽ. Ꝫ tm̃ ponũtur iſta duo noia loco ſui gñis ꝓtimi qđ circũloquũť. ⁊ cũ hoc p iſta diũſa nomina explicat̃ diũſitas iſtaꝝ ſpẽrum.

¶ Quarto ſcienduꝫ eſt ꝙ ſub

hac spē q̄litat] gñaľr r̄ponūť oēs aptitudies vel inclinatōes q̄bus subā ꝓducta naturaliť inclinať ad aliq̄d opandū vel etiā ad resistē dū ꝑnis suis ⁊ oēs q̄litates q̄b⁹ naturaliter impediť a suis opatōib⁹. ⁊ iō sub hac spē reponunť oēs potētie aīe vegetatiue q̄ sunt nutritiuū. augmētatiuū. ⁊ gñatiuū. ⁊ potētie aīe sensitiue vt sunt q̄nq̄ sensus exteriores ⁊ q̄n q̄ interiores. s. sensus cōis. imaginatiua ⁊ existimatiua fantasia ⁊ memoria ⁊ potētia motiua ⁊ appetitiua ei⁹. ⁊ etiā potētie aīe intellectiue vt rō intellectus ⁊ volūtas. Dic etiā reponūť aliq̄ inclinatōnes naturales q̄ noiank noīb⁹ vtutū vl'habituū eo q̄ inclināt ad similes opatōes sicut ipi habit⁹. vt aliqui dicunť naturaľr iusti ⁊ naturaľr liberales. q̄ hñt naturalē inclinatōem ad opa iusticie vel liberalitatis. ⁊ sic iusticia ⁊ liberalitas ⁊ silr ō alijs noībus habituū pñt pom eq̄uoce i ꝓma spē q̄litatis ⁊ etiā i secūda. Et sic p3 q̄ sit secūda spēs q̄litatis ⁊ q̄ q̄litates sub ipa ponantur.

Ad p̄dicta arguiť ꝓmo sic. Potētia materie ad formā ē naturaľ potētia ⁊ tñ nō est q̄litas. ꝫ male ō: q̄ naturaľ potētia ē spēs q̄litatis. Secūdo sic. nullum ens respectiuū ē q̄litas: cū q̄litas sit ens absolutū. ꝫ naturaľ potētia ē ens respectiuū. q̄a potētia sp respicit actū. ꝫ nō ē spēs q̄litatis. Tertio sic. nulla ꝓuatio ē spēs q̄litatis. ꝫ naturaľ impotētia dicit ꝓuatōem naturaľ potentie. ꝫ naturaľ impotētia nō ē spēs q̄litat]. Quarto sic. oīs impotētia ē ꝑter naturā vel ꝑ naturā. ergo nulla impotētia ē naturaľ ꝫ naturalis impotētia nō ē vna spēs q̄litat]. Quito sic. naťaľ potētia ⁊ naťaľ impotentia essentialiť dr̄ńt. ꝫ sunt diūse spēs. ꝫ male ponunť vna spēs qualitatis.

Ad argumēta añ oppo. Ad primū istoꝝ ō: q̄ lz potentia matie ad formā sit q̄dam naturaľ potētia ad esse: tñ non ē potētia ad opandū q̄ p̄seqūtur totū ꝓpositū substātiale ⁊ de tali potētia ad opandū solū hic intelligiť. Ad secūdū ō: q̄ lz naturaľ potētia q̄tum ad ꝓpetatē noīs potentie dicat respectum ad actū ⁊ rōne eius ꝺicať relatiuuz ꝺm dict: tñ q̄tum ad id q̄ ō est: ē ens absolutū ⁊ ē q̄dam q̄litas disponēs subiectū ad opandū. Ad tertiū ō: q̄ lz naturaľ ipotētia q̄tū ad rōnem impositōis noīs dicat ꝓuatōez naturaľ potētie. tñ q̄tum ad rem significatā et q̄tum ad id q̄ ō ē dicit vnā q̄litatē positiuaz que ꝓriatur naturali potētie. Ad q̄rtum ō: q̄ lz impotētia sit aliquo mō innaturaľ vl' ꝑ naturam eo q̄ impedit opatōes ꝓpas ipi⁹ nature: tñ bñ ō: naturaľ: eo q̄ se tenet circa ꝓncipia naturalia rei ⁊ respicit opatōes nature. ⁊ hoc mō hic naturaľ impotētia sumiť. q: nō ō: naturaľ eo q̄ causať a natura rei: vl' etiā ꝓferat ad naturā rei ꝫ ꝓpť cām dictā. Ad q̄ntū ō: q̄ lz naturaľ ipotētia ⁊ potētia sint inter se diuerse spēs sm q̄ ad seinuicē cōparantur. tñ vt circūloquūť suū supius bñ ponunť vna spēs q̄litatis vt ꝓius dictum ē.

Tertia species qualitatis ē passio ⁊ passibilis q̄litas: vt ille q̄litates q̄ efficiūt in sensib⁹ passiones. vt i gustu dulcedo amaritudo ⁊ silia. Et etiā ille q̄litates sunt in hac spē que ab aliq̄bus passionib⁹ generanť vel facile vel difficile mobilib⁹ ⁊ pmanentib⁹. sive em̄ nigredo ab aliqua passiōe naturali generetur sive ab egritudine vel ab estu q̄litas passibilis dicitur.

Postq̄ autor determinauit de secūda spē q̄litatis. h̄ ꝑñr determinat de tertia que ē passio ⁊ passibiľ qualitas. que spēs cōueniēter ponitur tertia. q: seq̄tur ꝓmam ⁊ secūdā propter cās dictas. Et ponit̄ imediate post secundaz ⁊ añ q̄rtam eo q̄ in secūda ponūť naturaliť vtutes aīe. in hac autem specie reponunturil le qualitates que sunt obiecta potentiarum anime. Et quia obiecta cognoscunť ꝑ potentias a posteriori. ⁊ potētie ꝑ obiecta a priori. iō conuenienter post naturalē potētiam ⁊ ipotentiam immediate determinať de passione et passibili q̄litate anteq̄ ponať quarta spēs q̄litat]. ⁊ lz obiecta q̄tū ad actū potētiaꝝ quodāmodo p̄cedāt potētias sicut actiuū p̄cedit passiuū: tñ q̄tū ad hoc q̄ ō ē denominare subam qualē naturales potētie q̄ fluūt a naturalib⁹ ꝓncipijs sube ⁊ denoiant eā intrinsece ꝓxes sūt suis subiect] q̄ denoiant eā extrinsece eo q̄ causaťur i subiecto ꝑ aliq̄ō extrinsecū, iō n̄ oportuit ponere istā spēz añ secūdā

Pro quo sciendum est primo q̄ passio ⁊ passibil' q̄litas inter se ꝓueniūt ⁊ differūt. vñ ꝓueniūt in ꝟ q̄ vtrūq; dicat eandē q̄litatē q̄ infert a passiōe vel infert passionez. ꝫ dr̄nt primo q: passio dicit illā qualitatē sub eē impfecto ⁊ nō pmanēte in subiecto. sic rubedo ex verecūdia ꝓueniens. ꝫ passibilis qualitas dicit illā qualitatē fm esse pfectū ⁊ fortē radicatū ⁊ pmanēs i subiecto. sicut ē rubedo q̄ ꝓuenit a natura. Differūt secūdo. q: passio nō denoiat subam simplr qualē: ꝫ magis denominat subiectū esse passum rōne cui' dicit passio. sicut rubedo causata ex verecūdia nō denominat subiectū rubeū simplr: ꝫ denomiat ipm passum esse. ꝫ passibil' q̄litas denoiat subam qualem subiectū quale simplr eo q̄ ht̄ i subiecto esse pfectū. ⁊ hec dr̄ia ꝓuenit ex p̄cedēti.

Secundo sciendum est. q̄ passio vt ꝟ sumit ē qualitas cito trāsiēs: inferens passionē vel illata ex passiōe. sicut rubedo infertur ex passione verecūdie: vel pallor ditas ex passiōe timoris. ⁊ dicitur passio quia causat a passiōe. vel q: causat passionē i suo subiecto. ⁊ etiā q: denoiat suū subiectū fuisse passum p modū passiōis. ⁊ ht̄ sīlem modum essendi cū passiōe. s. esse cito trāsiēs ⁊ non radicatū i subiecto. ꝫ passibil' qualitas ē q̄litas inferēs passionē vel illata a passiōe pmanēs i suo subiecto. sicut ē albedo ⁊ rubedo naturalis ⁊ alie q̄litates q̄ sensibus inferūt passiones. ⁊ nō dr̄ passibil' q̄litas eo q̄ aliq̄d patiatur tāq̄ subiectū passiōis: ꝫ q: infert ab aliq̄ passione. vel q: infert passionē sensib'. iō coniungit passioni. vel vt cā vel vt effectus eius rōne cuius dicat passibilis qualitas.

Tertio sciendus est q̄ passio ⁊ passibilis q̄litas sp dicūt eandē spēm qualitatis cū importēt eandē q̄litatē fm essentiā spēi sicut ē eadē essentia rubedinis q̄ primo ht̄ esse impfectū in subiecto ⁊ ē passio. ⁊ postea ht̄ esse pfectū ⁊ dicat passibil' qualitas. ⁊ ppt̄ hoc ista copulant p ꝯiūctōem copulatiuaz. ꝫ q: importāt illā formā sub diuers modis eēndi. q̄ modi p idem nomē sufficiēter explicari non p̄nt. iō noiant diuers noibus ⁊ melius q̄ vno solo noie. sicut antiq̄ noiauerunt hāc speciem nomie casus. eo q̄ qualitas huius speciei causat i subiecto ab aliquo extrinseco p modum illius quod a casu p̄ducitur.

Quarto sciendum est. q̄ sub hac spē reponūtur oēs qualitates sensibiles generaliter quaꝫ alique ptinent ad corp' quedam vo ad aiam. Ad corpus ptinēt oēs que sunt obiecta quinq; sensuum exteriorum vt color. sonus. odor. sapor. caliditas. frigiditas humiditas. siccum. graue. leue. ⁊ alie qualitates tangibiles. q: oms iste q̄litates inferūt sensibus passiones. ⁊ pertinentes ad aiam sunt ira gaudiū. timor ⁊ sic de alijs: que causant i appetitu ex aliq̄ passione. In hac etiā spē reponūtur alique q̄litates occulte q̄ inferūt passiones cor. ⁊ oēs influētie celestes. ⁊ etiā occulte vtutes herbaꝫ vel aliquoꝫ lapidū: sicut ē vtus magnetis q̄ attrahit ferrū. vel qualitas veneni que inficit hoies. ⁊ p hoc pz de tertia spē qualitatis. ⁊ que sint qualitates sub ea cōtente.

Sed cōtra p̄dicta arguit primo sic. Passio est vnū p̄dicamentuz ab alijs distinctum a qualitate. g̃ nō ē vna spēs q̄litatis.

Secūdo sic. Dis qualitas deprima suba p̄dicatur in q̄le. ꝫ passio non denoiat subaz q̄lem vt ꝓpus dictū est. ergo passio male ponit vna spēs q̄litatis.

Tertio sic. Dñe passibile est aptum natū aliq̄d pati: ꝫ nulla q̄litas ē apta nata aliq̄d pati: cum nulla q̄litas possit esse subiectū passiōis. ergo nulla q̄litas ē passibilis. ⁊ sic passibilis qualitas non ponit sub hac spē qualitatis.

Quarto sic. Que cūq; dicunt eandē eēntiaz sunt in eq̄li gradu pfectionis. ꝫ passio ⁊ passibil' qualitas nō sūt equalis pfectōnis. g̃ non dicūt vnā spēm q̄litatis.

Quinto sic. albedo ⁊ nigredo sūt q̄litates passibiles ⁊ tm̄ non inferūt passionem sensib' vtputa visui. q: non tāgūt ipm visū. g̃ nō agūt i ipō nec possūt in eo causare passiōez. g̃ male dr̄ q̄ passibiles qualitates inferūt sensibus passiones.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mum dr̄ q̄ passio vt ē effectus illatiocq; actionis bñ ē p̄dicamētum distinctū a qualitate. ⁊ sic non ē spēs qualitatis. ꝫ tm̄ passio q̄ ē sensibilis qualitas ht̄ esse impfectū ⁊ cito trāsiens non ē p̄dicamētū. ꝫ vna spēs qualitatis

Ad secundum dr̄ q̄ lz qualitas fm eēntiā ⁊ esse pfectū simul que dr̄ qualitas denominet subam qualē: non tm̄ qualitas q̄ soluz ht̄ essentiā qualitatis ⁊ esse impfectū. ꝫ solū denominat fm q̄d eo mō quo ht̄ esse in suba. ⁊

sic est de passione vt dictū ē. Ad tertiam dr. ꝙ vno mō aliq̄d dicit passibile tāq̄ subiectuz passionis ⁊ tale est aptū natū aliq̄d pati. sed alio modo aliq̄d dr passibile a cā vel effectu eius. qr causat passionē vel causat a passiōe. ⁊ passibile hoc mō non ē aptū natū aliq̄d pati. ⁊ solū hoc mō dr aliqua qualitas passibil'.

Ad quartum dr ꝙ lz passio ⁊ passibil' qualitas nō sint equalis pfectōis q̄tū ad modū essendi: tm̄ q̄tum ad eēntiā sunt in equali gradu pfectōis. iō vnā solā spēm importāt: nō spālissimā & subalternā ⁊ in suis inferioribus quemūt in eadē specie spālissima. ⁊ qm̄ ꝙ in eodem indiuiduo. s. qm̄ vna qualitas primo habet esse passiōis ⁊ p radicatōem i subiecto efficit passibilis qualitas.

Ad argumentum q̄ntum dr ꝙ lz albedo ⁊ alij colores nō agāt corpaliter nec inferant passionē corpalem visui: tm̄ sibi inferūt passionē spūalez ⁊ pfectiuā ⁊ agunt in ipm intentionalit'. ⁊ in hoc differt ab alijs obiectis sensuū que agunt corpaliter in sensum vt qualitates tāgibiles in actum.

Quarta spēs qualitatis est forma ⁊ circa hoc aliquid ꝓstās figura. vt dispositio corporis: vt triangulatio quadrāgulatio rotunditas curuitas rectitudo.

Postq̄ autor determinauit de tertia spē qualitatis. hic ꝓsequēter determinat de quarta: q̄ est forma ⁊ circa hoc aliquid ꝓstans figura. Et ratio ē. quia post naturalē potētiā oportuit ponere tertiam spēm qualitatis sub qua ꝓtinentur obiecta naturalium potentiarum: q̄ est passio ⁊ passibilis qualitas. ideo oportuit hanc spēm poni vltimam. ⁊ etiam ꝓpter hoc ꝙ qualitates triū spērum p̄cedentium se tenent ex parte forme. hec autē ex pte materie. Et q̄a qualitas a toto genere insequitur subaz gratia forme. ideo alie qualitates que se tenent ex pte forme pfectius h̄nt rōnem forme qualitatis q̄ forma ⁊ figura. iō hec spēs quenienter in loco vltimo ordinat'.

Circa quo sciēdum est primo. ꝙ forma ⁊ figura inter se quenūt ⁊ differūt. in hoc em̄ quenūt ꝙ dicūt eandē spēm qualitatis. s. qualitatem que est terminatio quantitatis in subiecto. primo em̄ terminat quātitatez ⁊ p quantitatem subiectum eius. Sed dr̄nt i hoc quia talis terminatio quātitatis pōt cōparari ad formā substātie in qua ē ⁊ ad quātitatē quā immediate terminat ⁊ fm̄ comparationem eius ad formā quā terminat dicit forma. quia ipa causatur circa q̄titatem fm̄ exigentiam illius forme. ⁊ p comparatōem ad q̄titatem quam terminat dicitur figura. Unde actus forme ē primere illa que sunt ad intra. ⁊ actus figure est depingi ad extra fm̄ exigentiam terminatōnis q̄titatis. Ex quo patz. ꝙ forma ⁊ figura cū dicant eandem eēntiā conuenienter ponūtur vna spēs qualitatis. ⁊ bn̄ ꝓiungūtur per coniunctōem copulatiuā. ⁊ qr differūt rōne. ideo ad ostendendū illā diuersitatem cōuenienter duobus noibus noiant' melius q̄ noiarent' vno noie tm̄.

Secundo sciendū est ꝙ forma pōt capi dupl'r. vno mō ꝓ quacūq̄ essentia dante aliquod esse formale. ⁊ sic ē qddaz supius ad oēs formas essentiales ⁊ accidētales. ⁊ hoc modo non capit' hic. Alio modo capit' spāliter ꝓ figura terminatiua quantitatis. ⁊ sic accipit' in ꝓposito. ⁊ talis qualitas terminans q̄titatē magis dicit' forma q̄ q̄cūq̄ alia spēs qualitatis ꝓpter hoc ꝙ in speciebus nature illa figura cōsequitur formā eēntialem spēi ⁊ ē figurativa ⁊ notificativa illi⁹ forme substantialis. sicut cognoscimus formam hois vel asini p figuram ei⁹: ⁊ distinguimus spēs corpoz abinuicē p talē figurā. Ea in que cūq̄ differūt spē dr̄nt etiā figura ⁊ forma: et que in specie cōuenūt eodē mō figurant'. vt homo in oibus suis indiuiduis hz formā erectam sursum ⁊ quodāmodo silem figuram in capite manibus ⁊ pedibus ⁊ alijs membris.

Tertio sciendum est. ꝙ figura potest accipi dupl'r. Uno modo ꝓ quantitate figurata vel terminata: ⁊ sic ē quātitas. et hoc mō nō capit' hic. Alio mō formaliter pro formatione vel figuratōne quātitatis. vt sūt triangulus quadrāgulus. ⁊ sic figura est q̄litas circa q̄titatem posita: ⁊ sic capit' hic. Et quia est qualitas circa hoc aliq̄d. i. circa indiuiduū ꝓpletū de gn̄e subē. iō tal' forma vl' figura q̄titatē tmināns ē ꝓstās circa b aliquid.

Quarto sciendus est ꝙ sub hac specie generaliter ponūtur oēs figure corpales ⁊ superficiales quarum alique sūt figure naturales que causant' a nata ⁊ a for-

mis naturalibus corpoꝝ ī qb⁹ sūt. vt bipeda lis in boīe ⁊ quadrupedal'ī equo. ⁊ sic ō alijs. Alie vo sunt artificiales q̄ causant ab arte. vt ē figura dom⁹. cathedre vl'scamni. vñ oia artificialia sub hac spē ponūt. etā sub ipa cō tinent passiões linee vt sunt rectū curuū lon gū ⁊ breue. ⁊ aliq̄ passiões nūeri q̄ sibi ꝓueni unt p similitudinē ad figuras corpales vt qua dratū ⁊ bicubicū ⁊ sic de mlt̄is alijs. ⁊ p̄ b̄ pz que sit quarta spēs qualitatis. ⁊ q̄ qualitates sub ipa ponātur.

Sed ꝯ p̄dicta arguit̄ ꝓmo sic nullū supius ad q̄litatē est spēs q̄litat]. ℔ forma ē quoddā supius ad q̄litatē. q: ꝓuenit oi bus accidētibus. ℔ nō est spēs eius. Se cūdo sic. figura ē quedā quātitas q̄ termio vl' terminis claudit'. ℔ nō ē spēs q̄litatis. Ter tio sic. ois terminus ē eiusdē p̄dicamēti cum suo terminato. sicut dr̄ia t̄minans genꝰ ē eius dem p̄dicamēti cū ipo. ℔ figura est t̄minꝰ q̄ti tatis. ℔ ē de p̄dicamēto q̄titatis ⁊ non q̄lita tis. Quarto sic. Illud qđ ꝓtinet̄ ⁊ inclu dit̄ infra hoc aliq̄d non ē circa hoc aliquid. ℔ figura ꝓtinet̄ infra hoc aliq̄d: cū sit in eo vt i subiecto. ergo non ē ꝑstans circa b̄ aliq̄d. Quinto sic. forma domꝰ ⁊ figura ē qđ ista spē ⁊ t̄m non ē circa vnū indiuiduū ℔ ꝑstat in quadā multitudine ligno: ⁊ lapidū. ℔ male dr̄ q̄ hec q̄litas ē figura ꝑstās circa b̄ aliq̄d.

Ad argumenta ante oppoſita

Ad ꝓmūū dr̄. q̄ si capiat̄ forma p oī illo qđ dat esse rei est quoddā superius ad qualita tem. sed si capiatur p qualitate que dicit ter minatōnem quantitatis ꝑm exigentiam for me substantialis non est superiꝰ ad qualita tem. ⁊ hoc modo solū hic capitur. Ad se cundū dicitur q̄ lz figura accepta materialit̄ sit quātitas: non tamē figura formaliter acce pta vt dictum ē. Ad tertiū dicitur q̄ lz ter minus intrinsecus ⁊ essential' sit eiusdem p̄di camenti cū suo terminato: non tamē terminꝰ extrinsecus. mō forma vel figura est terminꝰ extrinsecus quātitatis. ideo non ponit̄ in eodē p̄dicamēto cum ipa. Ad q̄rtū dr̄ q̄ lz figura ꝓtineat̄ infra b̄ aliq̄d. tñ b̄ nō fit ꝑm ꝓfundi tatē ℔ ꝑm suā superficiē q̄ aliq̄ mō intrinsece at cūdat ipm b̄ aliq̄d. ideo bñ dicit̄ ꝑstās circa ip sum. Ad q̄ntū dr̄ q̄ lz forma domus sit mlt̄i tudo indiuiduoꝝ. s. lignoꝝ ⁊ lapidum: tamen omnia indiuidua p aggregatōnem et ordinē illoꝝ int̄ se habēt̄ p modū vnius in diuidui suscipientis talem figurā. ideo illa figu ra ē circa hoc aliq̄d.

Qualia vero dicūtur q̄ ꝑm hec denoīatiue dicūtur. vl' quomodolibet aliter ab hijs. vt a grāmatica grāmaticꝰ. a iusti cia iust⁹. Vel quecūq̄ dicūt̄ ab aliq̄ q̄litate non denoīatiue: eo q̄ nomen non ē impositū ipi q̄li tati. vt cursor ⁊ pugillator. Et nota q̄ cursor ⁊ pugillator dicū tur dupl'r. Uno mō dicunt̄ cur sor ⁊ pugillator ab arte currēdi ⁊ pugillandi: ⁊ sic sunt in ꝓma spē qualitatis. q: iste artes sunt habit⁹. Alio mō dicit̄ cursor nō q̄ habeat artē currēdi: ſz q: hz naturalē potētiam ad actū cur rēdi. ⁊ pugillator nō q̄ habeat artem pugillādi: sed q: hz natu ralē potētiam ad actū pugnan di. Et isto nō dicuntur q̄lia ab istis naturalibus potētijs ſz nō denoīatiue eo q̄ noīa non sunt impositā istis naturalibꝰ potē tijs a q̄bus dicūt̄ qualia. Et sic cursor ⁊ pugillator sūt in secūda spē qualitatis. Alia aūt dicūt̄ qualia nō denoīatiue q̄n nomē ē impositū qualitati ꝑm quā di cit̄ quale ſz eaz non participat ꝑm illud nomē. vt studiosus a vir tute. ⁊ sic sunt tres modi sumen di quale a qualitate.

Postq̄ auto: determiauit de q̄litate in cōi
t q̄tū ad suas spēs. hic determinat de q̄le
qđ ē denoiatiuū eius. Et rō ordinis ē. q: q̄li
tas dat formaliť eē q̄le t ē cā ipius q̄lis. rō
pius diffinita ē a posteriori p q̄le tā q̄ p suum
effectū. & q: q̄le ē ꝑpius effectus t formal' ip
sius qualitatis. t cā naturaliť p̄cedit suū effe
ctū: ideo ꝑus determinatū ē de qualitate an
teq̄ determinareť de quali.

Pro quo sciendum est primo q̄
q̄litas t q̄le in h̄ conueniūt q̄ dicūt eandē essen
tiā q̄litatis. t sic conueniūt in significato: & diffe
rūt in h̄ q̄ q̄litas dic illā eēntiā fm se t nō fm
inherentiā ad subiectū. q̄le vo importat illaz
eēntiā cū inherētia ad subiectū. Et rō differt
q̄le t q̄litas sic ꝯcretū t abstractū. sic q̄ quali
tas ē abstractū q̄le vo eius ꝯcretū. t q: dicūt
eandē eēntiā ideo reponunť in eodē p̄dicam
to. t sic vt q̄litas ē vnū genus gn̄alissimū qđ
p̄dicať đ suis inferioribus acceptis in abstra
cto. ita etiā t q̄le ē vnū genus gn̄alissimū nō
distinctū a qualitate qđ p̄dicať de suis inferio
ribus in ꝯcreto acceptis. vt dicēdo album est
quale nigrū est quale.

Secūdo sciēdum est. q̄ ꝯcretuz
dupl'r ꝯsiderať. Uno mō fm respectū quē h̄z
ad suū subiectū: t fm talē respectū nō ordina
tur in p̄dicamēto. & mō nō ē genus nec spēs
& accidēs. Alio mō ꝯsiderať fm respectū quē
h̄z ad sua superiora quoꝝ ē spēs. t ad sua infe
riora quoꝝ ē genus. t fm talē respectū ē or
dinabile fm sub t supra t p se reponiť in p̄di
camēto. vñ lz respiciat suū subiectū: tn̄ ille re
spectus ab eo nō tollit respectū essentialē ad
sua superiora t inferiora. ideo nō impedit ipm
p se reponi in p̄dicamēto. t lz ꝓnotet suū sub
iectū eo q̄ significat formā cum inherētia ad
suū subiectū: tn̄ nō significat ipm de suo ꝑpri
pali significato. q: vt đz in p̄dicamētis pbi al
bū solā q̄tatē significat. Et q: vnūqđq̄ re
poniť in p̄dicamēto fm suā eēntiā quā impor
tat: t ꝯcretū dic solā eēntiā sui abstracti. nō po
niť in eodē p̄dicamēto cū suo abstracto.

Tertio sciendum est. q̄ quale sic
diffiniť. Qualia dicunť q̄ fm h̄ ab aliq̄ q̄lita
te denoiatiue dicunť. vel q̄ dicunť ab aliq̄ q̄li
tate nō denoiatiue. In q̄ diffinitōe loco gn̄is
diffinit' subintelligiť dicibilia. dicibile em̄ h̄z
modū gn̄is respectu oīm p̄dicamētoꝝ. Dein
de ponit q̄ fm h̄ denoiatiue dicunť ad deno
tādū q̄lia q̄ fm verā denoiatōez ab aliq̄ q̄lita
te dicunť. sic a grāmatica grāmaticus. a iusti
cia iustus q̄ dicunť denominatiue fm h̄. i. fm
istas spēs q̄litatis supius positas. Unde po
niť vl' ab aliq̄ q̄litate nō denoiatiue ad deno
tādū q̄lia q̄ dicunť a q̄litate nō fm verā deno
minatōez: sic studiosus a vtute.

Quarto sciendum est. q̄ pluri
bus mōis nō đz q̄le denoiatiue a qualitate.
Uno mō q̄n q̄litas h̄z impfectū eē in suo sub
iecto vt q̄n h̄z eē remissum in suo subiecto qđ
nō suffic denoiare subiectū. sic ē caliditas in
aq̄ tepida. vl' q̄n ē solū in trāsitu t nō pmanet
in subiecto. vt pallor ex timore. vl' q̄n inest sub
iecto solū fm ptē q̄ nō suffic denoiare totū sic
ē albedo in dē ibus ethiopis q̄ nō sufficit de
noiare ipm albū. His tribus mōis q̄ sumunť
ex pterei nō sumiť q̄le a q̄litate. Sz alio mō
q̄le sumiť a q̄litate nō denoiatiue ex pte voq
q̄n. s. ipm q̄le nō h̄z denoiatōez fm nominati
onē abstracti sic q̄ ꝓueniat cū ipo in p̄ncipio:
t differat in fine qđ tn̄ req̄niť ad denoiatōez: t
h̄ ꝓtingit adhuc dupl'r. Uno mō q̄n qualita
ti a qua sumiť quale nō ē nomen impositū. vt
cursor t pugillator q̄n dicunť a naturali potē
tia currēdi vl' pugillādi dicunť nō denoiati
ue: q: illi naturali potētie nō ē nomē impositū
& vt dicunť ab arte currēdi vl' pugillandi: vt
sunt in p̄ma spē q̄litatis h̄n dicunť denoiatiue
Alio mō q̄n q̄litati a qua sumiť q̄le est nomen
impositū t nomē qualis nō sumiť fm nomen
sui abstracti. vt studiosus đz a vtute. Et ꝑpē
istos vltimos modos qualis poniť vltia ps
diffinitionis qualium.

Sed ꝫ p̄dicta arguiť Primo sic
In p̄dicamēto q̄tatis nō poniť diffinitio cō
creti q̄tatis vl' denoiatiue eius. & silr h̄ non
đz poni seu diffiniri denoiatiuū qualitatis.
Secūdo sic. Omne qđ diffiniť đz capi p mo
dū vnius: & quale h̄ nō capiť p modū vnius:
& plurīū cū ponať in pl'ali nūero. & male hic
diffiniunť q̄lia in plurali nūero. Tertio sic.
Silē đz ab aliqua qualitate nō denoiatiue. &
sibi ꝓuenit h̄ diffinitio t tn̄ nō ē quale & ad ali
qđ. & ista diffinitio nō ꝓuenit soli diffinito.
Quarto sic. Nulla bōa diffinitio đz dari p dis
iunctionē. q: disiūctio nō significat aliqđ deter
minate: & significat vnū p disiūctōez ad aliud

mō diffinitio dz dicere determinate eē diffinit: ꝫ ista diffinicio dat p dſiūctōez. g nō ē bōa.

Quinto ſic. Dīme q̄le ſumit ab aliq̄ qualitate ⁊ illa qualitas ē natura denominās. ⁊ q̄le eē denoīatiuū eius. g nullū q̄le ſumit ab aliqua qualitate nō denominatiue.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū dz q̄ lz in q̄titate ſint duo denoīatiua ſcz q̄tū ⁊ quotū: tn vtrūq; illoꝝ ſp dz eodē mō denoīatiue a q̄titate. ꝫ q̄le nō ſp dz eodē mō a qualitate: ꝫ qnq; denoīatiue ⁊ qnq; nō: ideo ad oīendū hāc diuerſitatē qualiū magis ꝫ oportet determinare de q̄l: q̄ de p̄creto q̄tatis.

Ad ſecundū dz q̄ lz quale nō ſumatur ꝫ p modū vnius in nūero ꝫ plurū: tn ſumit p modū vnius in gne: ⁊ ꝫ ſufficit ad ꝫ q̄ diffiniat: tn ꝫ ponit in plurali nūero ad denotandū pluralitatē qualiū quoꝝ aliqua dicunt a qualitate denoīatiue ⁊ aliqua nō.

Ad tertium dz q̄ lz ſic dicat effectiue ab aliqua qualitate nō tn dz formaliter ab aliqua. ⁊ ꝫ mō intelligit q̄ quale dz a qualitate.

Ad quartū dz q̄ lz nulla diffinitio ſm ſe tota debeat dari p diſiūctōez: qz nichil determinate notificaret. tn p̄t dari p diſiūctōez q̄tū ad aliq̄s ptes eiꝰ ppt diuerſitatē aliquā inferioꝝ diffiniti: ⁊ ſic ē hīſta in q̄ ponit determinate illa ps qualia dicunt q̄ dicunt ab aliq̄ pte denoīatiue. ⁊ ponit diſiūctio int iſtas ptes denoīatiue vel non denoīatiue ppt diuerſos modos q̄liū.

Ad q̄ntū dz q̄ lz oē quale ſumat a qualitate ſm rē nō tn ſm rē ⁊ vocē ſi in aliqbus vt dictū ē. ideo aliqua dicunt nō denoīatiue.

Eſt autem contrarietas in q̄litate: vt albedo contrariatur nigredini. iuſticia iniuſticie. Hoc autem nō eſt p̄pium qualitati qz nō conuenit omni qualitati. Figura enī non habet aliquod cōtrarium neq; aliqs medius color. vt rubedo blauedo. Et ſciēdum q̄ ſi vnum contrariorum fuerit quale reliquum erit quale vt iuſticia eſt qualitas: ergo iniuſticia. iuſtum eſt quale. ergo iniuſtū

Item qualitas ſuſcipit magis ⁊ minus. dicitur enim iuſtus magis ⁊ minus iuſtus: ⁊ albus et grāmaticus. ſed hoc non eſt p̄pium qualitati: quia quadratum non ſuſcipit magis neq; minus neq; circulus neq; quadrangulatio neq; circulatio. Item p̄pium eſt qualitati ſm eam ſimile vel diſſimile dici. vt albus albo ſimilis dicitur: ⁊ iuſtus iuſto. albus autem nigro diſſimilis dicitur.

Poſtq̄ autor determinauit de q̄litate ⁊ q̄liq̄tū ad ſuū eē ēntiale. ꝫ p̄nr aſſignat tres p̄prietates eius. In quaꝝ p̄ma dz q̄ in q̄litatibus repit p̄nietas. Vnus rō ē. qz oēs formę repugnātes q̄ ſe mutuo expellūt ab eodē ſubiecto int ſe p̄niant. ꝫ aliq̄ qualitates inter ſe repugnāt reſpectu ſubiecti vnius a quo mutuo ſe expellūt. ſicut vītus ⁊ vicium repugnāt ad inuicē reſpectu eiuſdē ſubiecti. ⁊ iuſticia ⁊ iniuſticia ⁊ multe alie de p̄ma ſpē q̄litat. ⁊ multe q̄litates de tertia ſpē qualitatis. vt caliduz ⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū. ⁊ q̄litates ſecūde q̄ cauſant ab iſtis qualitatibus p̄mis: vt graue ⁊ leue albū ⁊ nigrū: ⁊ ſic de multis aliis qualitatibus: g p̄nietas ineſt qualitati.

Circo quo ſciendum eſt primo q̄ p̄nietas qualitatū dupl̄r ſumit. Uno mō cōit p repugnātia quacūq; qualitatū q̄ ſe expellūt ab eodē ſubiecto ppt repugnātiā quā habent ad inuicē. ⁊ ſic repit p̄nietas in q̄litatibus p̄me ſpē ⁊ etiā tertie. Alio mō ſumit ppie p repugnātia qualitatū paſſiuaꝝ ⁊ actiuarū q̄ p actionem phiſicam ⁊ ppriam ſe expellunt ab eodem ſubiecto. ſicut calidum ⁊ frigidum ab eodem corpe. ⁊ hoc modo ſolum repit p̄nietas inter qualitates tertie ſpeciei: ille enim ſole ppie ſunt actiue ⁊ paſſiue. Sed hic p̄mo mō ſumit p̄nietas ⁊ non conuenit qualitatib? ſecunde ſpeciei. quia p̄na ſucceſſiue ſunt eodem ſubiecto quod nō p̄uenit naturali potentie vel impotentie: quia ſi ſubiectum ſit naturaliter potens ad vnam opationem non p̄t

esse naturaliter impotens ad ipam. Similiter etiam multe qualitates quarte speciei non ꝺ̄ riant sicut triangulus ⁊ quadrangulus. ⁊ sic de multis alijs. ⁊ ꝑ hoc patet ꝙ habere ꝺ̄riuz non conuenit omni qualitati, nec etiam soli cū conuenmat actioni ⁊ passioni. ⁊ sic non est sibi ꝓprium aliquo modo ꝓpr̄ij: ꝫ est q̄dam communitas in qua conueniunt plures spēs qualitatis.

Secundo sciendum est ꝙ si vnū contrariorum fuerit quale reliquum erit quale. Cuius rō est. quia contraria sub eodē gñe posita sunt. ꝫ quale est vnuz genus. ergo si vnum contrariorum fuerit quale ⁊ de gñe qualitatis reliquū erit quale in gñe qualitatis. vt si iustum sit quale iniustū erit quale. ⁊ lz cōtraria ꝑm suas formas specificas habeant repugnātiā ⁊ nō ꝓueniāt in vna forma specifica: tñ nō habent repugnantiā ꝑm formā sui gñis: ꝫ illa sp in genere conueniunt rōne cuius sp requirunt idem subiectum quod est ꝓportionatum forme sui generis. Ideo si vnum contrariorum fuerit quale reliquum erit quale: ⁊ si vnum fuerit qualitas reliquum erit qualitas. ⁊ sicut due spēs sub eodē genere.

Tertio sciendum est ꝙ secūda ꝓ prietas qualitatis est ꝙ qualitas suscipit magis ⁊ minus. Et rō est. quia aliq̄ qualitates ꝑm suum esse ꝓprium intenduntur. ⁊ magis ⁊ minus pficiunt ꝑm suum ꝓprium esse quod hñt in subiecto: vt qualitates ꝓme speciei intendunt ⁊ remittunt ꝑm maiorem ⁊ minorez radicationem in subiecto. vt virtus ⁊ scientia ⁊ multe alie. ⁊ qualitates de tertia specie intenduntur ⁊ remittunt ꝑm ꝓximitatē contrarij cuz contrario: vt calidū ꝺ̄ magis vel minus calidū ꝑm ꝙ magis ⁊ minus miscet cū frigido: ⁊ aliq̄ qualitates quarte spēi intendunt ⁊ remittunt lz pauce intendant ⁊ remittant: sicut rectum nō pōt esse magis aut minus. ꝫ curuum pōt suscipere magis ⁊ minus. ⁊ sic suscipe magis ⁊ minus non conuenit omni qualitati nec etiam soli vt dictum est de p̄cedenti cōmunitate. ⁊ nō est hic intelligendū ꝙ qualitas ꝑm suam essentiam ⁊ in abstracto suscipiat magis ⁊ minus. ꝫ ꝑm esse quod habet in subiecto ⁊ in concreto.

Quarto sciendum est. ꝙ tertia ꝓprietas qualitatis est. Proprū est qualitati ꝑm eā sile vel dissimile dici. Cuius rō est: qz similitudo est rez differentium. eadem qualitas ꝫ non in numero: quia idem accidens in nūero nō potest esse in diuersis subiectis. nec sufficit ꝙ sit eadē qualitas in genere. qz si sic albū ⁊ nigrū essent similia. ꝫ requirit ꝙ sit eadez qualitas in spē spālissima. Et dissimilitudo est rez differentium diuersa qualitas in spē. sicut albū ⁊ nigrū dicunt dissimilia. ergo simile ⁊ dissimile dicunt ꝑm qualitatem. capiēdo ꝑm vt dicit circumstantiam cause efficiētis ⁊ non formalis. ⁊ hoc conuenit omni qualitati ⁊ soli ⁊ sp vt patet inductiue. ꝑ exempla etiaz ꝓbari posset. ergo ista ꝓprietas est sibi ꝓpria quarto modo.

Sed ꝺ̄ p̄dicta arguit̄ ꝓmo sic Omnia contraria sub eodem genere ponuntur: ꝫ qualitas non ponit̄ sub aliquo cū sit genus generalissimum. ergo qualitas non habet contrarium. Secundo sic. Medium contrariorum vtrīq̄ contrariat̄ cū possit fieri motus ab illo ad vtrūq̄ extremoꝝ: vt de rubeo ad album ⁊ ad nigrum. ergo male ꝺ̄ tertiu ꝙ nullus medius colorꝫ lz contrarium. Tertio sic. Cōtraria inter se maxime ab inuicē distāt. ergo nō ꝓueniūt gñe. ergo si vnuz contrariorum fuerit quale aliud non pōt esse quale. Quarto sic. Una albedo nō ē magis albedo ꝙ alia. nec nigredo ē magis qualitas q̄ albedo. ⁊ sic de omnibus alijs qualitatib⁹. ergo nulla qualitas suscipit magis ⁊ minus. Quinto sic. Spēs est tota similitudo omniū suoꝝ indiuiduoꝝ. ergo indiuidua eiusdē speciei substātie dicunt similia ꝑ formā sue spēi. ergo nō conuenit soli quātitati ꝑm eam simile vl dissimile dici.

Ad argumēta ante oppo. Ad ꝓ mum ꝺ̄ ꝙ licet qualitas accepta in cōmuni ⁊ in genere nō ponatur sub aliquo genere neq̄ illo mō habeat contrarium. tñ vt ē in suis speciebus quarum alique inter se contrariantur hñ habet contrarium ⁊ ponitur sub gñe.

Ad secundum ꝺ̄ ꝙ si medium contrariorum considereretur vt medium sic non habet contrarium: quia non maxime distat ab extremis. ꝫ si ꝺ̄sideret̄ inquantum est participatiuū vtriusq̄ extremoꝝ sic contrariat̄ vtriusq̄ extremorum licet contrarietate impfecta. vt rubeū in q̄tū importat aliq̄d de nigro contrariatur albo ⁊ inq̄tum habet aliquid de albo contrariatur nigro. ꝫ primo modo intelligit̄ hic ꝙ me-

dia nō ꝓniant extremis. Ad tertiū dr ꝙ lz ꝯ
nia maxie distēt sub eodē gñe nō tñ maxie di-
stant simplr. ideo si vnū ē quale aliud ꝑt bñ
cē quale. Ad quartū dr ꝙ lz albedo ⁊ alie
qualitates in abstracto nō suscipiūt magis ⁊
minus tñ bñ suscipiūt in ꝯcreto. vt album dr
magis ⁊ minus albū. Ad qntū dr ꝙ lz spēs
sit silitudo ēntial' suo ꝫ indiuiduo ꝫ q̄ ꝓprie
nō ē silitudo ꝫ magis ꝓpe dr ydēptitas. tamē
nō ē silitudo accidētalis q̄ ꝓpe ē silitudo de
qua b intelligit. ideo indiu dua subē nō dicū
tur p suā spēz silia silitudine accidētali: ꝫ hoc
solū ꝙuenit qualitatibus.

Actio est ꝑm quam id qđ subicitur agere dicimur vt secans aliquis dicit agere in eo ꝙ secat. vnde sectio est actio ⁊ scdm sectionez agit se cans in eo quod secat: ⁊ ꝓcussio est actio. Proprium actionis ē ex se inferre passionem. Recipiunt autem agere ⁊ pati contrarietatem. Calefacere enim est cōtrarium ei quod ē frigidum facere. Et delectari est cōtrarium ei quod est tristari. Recipiūt agere ⁊ pati magis ⁊ minus. Calefacere enim magis ⁊ minus dicit: ⁊ calefieri dr magis ⁊ minus ⁊ silr delectari ⁊ tristari.

Postꝙ autor determinauit de quatuor p̄dicamētis ꝓncipalibus in qbus reperiūt quatuor simplices mōi p̄dicādi. s. de suba. q̄tate: ad aliqd. ⁊ qualitate. b ꝓsr determinat de alijs p̄dicamētis minus ꝓncipalibus quoꝫ mōi p̄dicādi fundant in mōis p̄dicādi p̄cedentium: ⁊ qr actio immediate causat a q̄litate: qr procedit a suba mediāte naturali potētia. ⁊ passio immediate causat ab actōe: ideo ꝙuenienter autor post q̄litatē ⁊ añ passionē determinat de actione ipam ꝓmo sic diffimēs. Actio e ꝑm quam in id quod subicit agere dicimur, vt ꝑm sectionem dicimur secare.

Circo quo sciēdum est ꝓmo. ꝙ in hac diffinitōe loco gñis diffiniti subintelligit forma accidētalis ⁊ aliquo mō dat intelligi p b relationū quā. ⁊ totū residuū ponit ad dr̄iaz oim alioꝫ p̄dicamētoꝫ. ⁊ dr ꝑm quam agere dicimur ita ꝙ ꝑm die circūstātiā cāe formalis ⁊ nō cāe efficiētis. qr ꝑm qualitatē vel formā substātialē bñ dicimur agere effectiue: ⁊ dz intelligi dicimur. s. nos subē ⁊ nō solum nos hoies in spē dicimur agere. ⁊ licet actio ⁊ agere realiter idē sint sicut qualitas ⁊ quale tñ differūt sicut abstractū ⁊ ꝯcretū. ideo actio diffinit p agere tanq̄ p suū effectū nobis notiorem ipa actione. vltimo ponit in id qđ subicit. i. in ipm patiens. actio enim agētis sp fit in patiens dispositum.

Secundo sciendum est. ꝙ actio dupl'r accipit. Uno mō specialiter vt distinguitur ꝯ factionem a qua differt hoc modo: qr actio importat actionem q̄ non transit in rem opatam. sicut est eq̄tare nauigare intelligere. ꝫ factio nominat opationem q̄ transit in rem opatam vbi. s. ꝑter opationē est res opata vt sunt domificatio frenefactio ⁊c. Alio mō accipit actio generaliter vt se extendit ad actionem ⁊ factōez ꝓprie captam. ⁊ isto mō sumit in hac diffinitione

Tertio sciendum est. ꝙ ꝓprie ꝓpriū ē actioni ex se inferre passionem. Et rō ē quia actio ē ꝓcessus vtutis agentis p effectū ab agente in patiens. vt calefactio q̄ fit ab agente est ꝓcessus caloris ignis p suum effectum in id quod calefit. Passio vero est receptio forme ꝓcedentis ab agente in patiēs. vt receptio caloris in id quod calefit vocat passio: ꝫ talis receptio causat a fluxu forme ab agēte. ꝫ ꝙuenit actōi ex se inferre passionem. ⁊ qr b ꝙuenit omni actōi ⁊ soli ⁊ sp: ideo dr sibi ꝓprie ꝓpriū. lz qualitas aliqua inferat passionem. hoc tamē nō est ex seipa immediate: ꝫ mediāte actione.

Quarto sciendum est. ꝙ ipsius actōis ⁊ etiā passiōis sunt due cōitates. q̄rū ꝓma ē ꝙ actio ⁊ passio recipiūt ꝯnctatē. Rō ē. qr aliq̄ actōes immediate causant a q̄litatibus ꝯnijs. ⁊ etiā immediate causant q̄litates ꝯnias. vt calefacer ⁊ frigefacere imediate causant a caloze ⁊ frigore ⁊ imediate causant caliditatē ⁊ frigiditatē. ꝫ aliq̄ actōes inter se ꝯ-

riant. ⁊ eadē rōe aliq̄ passiones vt calefieri ⁊ frigefieri. Alia cōitas ē q̄ actio ⁊ passio suscipiūt magis ⁊ minus. Rō ē. q: aliq̄ actōes ⁊ passiones causant a q̄litatibus q̄ in agēdo q̄nq̄s intendunt ⁊ remittunt. ideo actōes q̄ fiunt ex ipis ⁊ etiā passiones intendunt ⁊ remittunt: vt calefacere intēdit p intēsionē caloris calefaciētis. Et dicunt bn̄ iste due cōitates. quia nulla illaꝝ ꝓuenit omni actioni vel passioni: nec etiā soli cū ꝓueniat ꝑmo aliq̄bus q̄litatibus. ℔ in istis cōitatibus ꝓueniūt multe spēs actōis ⁊ passionis.

Sed cōtra p̄dicta arguit ꝑ primo sic. Scōm securim dicimur agere in id qđ secat: ⁊ tm̄ secuns nō est actio. ℔ ista diffinitio ꝓuenit aliꝭ a diffinito. Secūdo sic. Creatio ē actio ⁊ tm̄ nō fit in id qđ subiciť: q: in creatione nihil p̄supponit tāq̄ subiectum: ℔ res ꝑm se tota sil' p̄ducit. ℔ male dr q̄ actio fit in id qđ subicit. Tertio sic. Omne ꝑncipiū p̄cedit ꝑncipiatū: ℔ actio nō p̄cedit passionem cū sil' fiat actio ⁊ passio. vt calefacere ⁊ calefieri. ℔ nō ꝓuenit actioni ex se inferre passionez. Quarto sic. Cōtraria sunt forme actiue et passiue int se: ℔ due actōes nūq̄ sunt actiue: q: si sic mediāte actōe ageret ⁊ sic actōi ꝓueniret alia actio ⁊ eēt ꝓcessus in infinitum qđ est incōueniens. ergo actio nō habet ōnum. Quinto sic. Nulla forma simplex suscipit magis ⁊ minus cū forma sit compositōi contingens simplici ⁊ inuariabili eēntia ꝓsistens. illud enim qđ est inuariabile non intendit nec remittit: ℔ omnis actio ⁊ etiam passio est forma simplex. ergo actio ⁊ passio nō suscipiunt magis ⁊ minus.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū dr q̄ ly ꝑm securim dicamur agere effectiue ⁊ instrumētaliť: nō tm̄ formaliť sicut de actione intelligit. Ad secundum dr q̄ ly creatio sit actio ꝑm modū nō tm̄ ē actio ꝑm rem q̄ sit de p̄dicamēto actōis eo q̄ ipa nō est accidēs a creatura distinctū. nec ē ens limitatum ad aliqđ certū genus. sicut neq̄ ꝑma cā. ⁊ bn̄ intelligēdo de creatōe actiua. q: creatio passiua ē accidēs creature ⁊ in gn̄e relatōnis. Ad tertium dr q̄ ly actio sit simul tpe cū passione: tm̄ ꝑm naturam actio p̄cedit passionem quia cā ꝑm naturam p̄cedit effectum. Ad quartū dr q̄ ly ōnia q̄ ꝑmo ⁊ ꝑ se ōniant sunt forme actiue ⁊ passiue vt sunt q̄litates ꝓrie tm̄ nō oportet de his q̄ solū ex ꝓsequēti cōtrariāntur ⁊ p aliud. ⁊ bn̄ mō solū actōes ōniant. s. p q̄litates q̄s inferūt vel a q̄bus inferuntur. Ad q̄ntū dr q̄ ly ois forma sit inuariabiliť ꝑm suā eēntiā ⁊ in abstracto. ⁊ sic nō suscipit magis ⁊ minus: tm̄ aliq̄ ē variabilis ꝑm eē in subiecto vt designať in ꝓcreto. ⁊ bn̄ mō actio ⁊ passio suscipiūt magis ⁊ minus.

Passio est effectus illatio q̄ actiōis. vt calefieri inferrur ⁊ efficitur ex calefacere. Proprium autem passionis est primo inferri ex actione

Item passio non est in agente sed in patiente. De reliquis vero que prius dicta sunt mō sufficiant. Que sequuntur de aliꝭ quatuor p̄dicamētis nō sunt data a Petro hispano.

Postq̄ autor determinauit de actōe q̄ ē cā passionis. bn̄ ꝓr determinat de passione q̄ est effectus ꝓpinquus actōis ipaꝝ ꝑmo sic diffiniēs. Passio ē effectus illatioq̄ actōis. vt calefieri efficiť ⁊ inferť a calefacere. In q̄ diffinitōe ponit effectus loco gn̄is. effectus enim ꝓuenit gn̄aliť oībus entibus creatis q̄ ponuntur in p̄dicamento. Deinde ponit illatio ad dr̄iaz effectus ꝑmanētis q̄ solū nō ꝓz eē in fieri sic ipa passio: ℔ etiā in facto eē. Deinde ponit actōis ad dr̄iaz ipius actōis q̄ ꝓz sit effectus ⁊ illatio respectu q̄litatis a qua causatur nō tm̄ respectu actiōis.

Circa quo ꝑmo sciēdum est q̄ in cōi duplex ē effectus. q̄dā ē effectus ꝑmanens q̄ nō solū ꝓz eē in fieri ℔ etiā in facto esse vt sunt domus ⁊ scamnum. Alius ē effectus successiuus q̄ solū ꝓz eē in fieri ⁊ nūq̄ in facto esse vt eq̄tatio vel naugatio. Effectus autez gn̄aliť dr tā de effectu ꝑmanēte q̄ successiuo Illatio vo solū dr de effectu successiuo q̄ solū ꝓz esse in fieri ⁊ in q̄dā illatiōe ꝑm q̄ inferť ab alio. ⁊ ideo effectus est quoddā superius ad illationem ratione cuius in hac diffinitōe effectus bene p̄ponitur illationi tāq̄ suꝑius eius subiungiť illatio tāq̄ inferius eius contrahens ipm.

Secūdo sciendum est. q̄ passio plurib⁹ mōis accipit. Uno mō accipit p actidēte ꝓpo alicuius subiecti: vt risibile dr ꝓ ꝓria passio hois ⁊ hinnibile eq̄. Secūdo mō accipit p ꝓceptu aīe vl' effectu vt dr q̄ voces sunt mote vel signa passionuz q̄ sunt in aīa. i. ꝓceptuū vl' effectuū aīe. Tertio mō accipit p motu appetitus sensitiui: vt sunt passiōes ire vl' timoris vl' gaudij. vt dr tertio ethicoꝝ: q̄ fortitudo moderat passiōes timoris ⁊ audacie. Quarto mō p dolore vl' pēa q̄ alicui violenter infert. vt fuit passio xp̄i. Quinto mō sumit p q̄litate sensibili q̄ hz cē impfectū ⁊ cē inferēs passionē sensibus vl' illata ab aliq̄ naturali passione: ⁊ sic ē vna spēs q̄litatis. Sexto mō sumit put ē immediatus effect⁹ actōis vt ē susceptio forme ab agēte in patiēs. ⁊ b̄ vltimo mō differt hic passio ⁊ cē vnū p̄dicamētū ab alijs distinctū.

Tertio sciendum est q̄ ipi⁹ passionis b̄ assignant due ꝓprietates quarū prima ē q̄ ꝓpriū ē passioni inferri ex actōe. Rō ē. qr passio ē susceptio forme ab agēte in patiens ⁊ tal' susceptio immediate infert p actōez agentis. ⁊ hoc ē ꝓprie ꝓpriū ipi passioni. Secūda ꝓpr̄tas ē q̄ passio nō ē in agēte subiectiue: ꝫ in patiēte. Cuius rō ē. qr susceptio forme que fit p actōez agēntis causat in patiēte q̄ subiicitur actioni. ergo passio q̄ notat talē susceptionem ē in patiente subiectiue. ⁊ qr accidēs habet p̄dicari denominatiue de subiecto in quo ē. ideo passio p̄dicat de patiēte in b̄ q̄ est aliquo mō se hr̄e ad ipm agēs. qr denotat ipm pati: ⁊ nō denotat ipm agēs pati quare nō ē in eo subiectiue.

Quarto sciēdum ē. q̄ passio de qua ē ad ꝓpositū dupl'r accipit. Uno modo materialit̄ p forma fluēte ab agēte in patiēs Alio mō formalit̄ p receptōe illius forme. vt cū pegrinus calefit ibi ē calor fluens ab igne in pegrinū. ⁊ ibi ē receptio calor⁹ in pegrino q̄ ē passio formalit̄ accepta. ⁊ vtroq̄ mō passio ē in patiēte vt in subiecto. Et sil'r actio vno mō accipit materialit̄ p illa forma q̄ fluit ab agēte in patiēs. ⁊ sic ē in paciēte subiectie Alio mō capit formalit̄ p tali fluxu forme ab agēte: ⁊ sic ē subiectiue in agēte ⁊ nō in patiēte. Et rō ē. qr oē illud in quo ē actio formalit̄ accepta dicitur agere. sed patiens non dicitur agere, ergo non est actio formaliter accepta. si enim esset in patiēte patiēs diceretur agere q̄d falsum ē, ⁊ sic patet q̄d sit passio ⁊ de ꝓpriētatibus.

Sz cōtra p̄dicta arguit̄ primo sic. Nullū primū principiū ē effectus alterius: ꝫ de cē p̄dicamēta sunt decē principia prima rer̄. ergo passio cū sit vnū p̄dicamētū ē vnū primum principiū. q̄ nō ē effectus Secūdo sic. Effectus ⁊ illatio idē sunt. q̄ superflue ponit vnū illoꝝ in ista diffinitiōe Tertio sic. Eoꝝ que sunt idē realiter vnū nō est cā alterius ꝫ actio ⁊ passio realiter idem sunt cum vtrunq̄ sit forma fluens ab agente in patiens que est eadē realiter. ergo passio nō est effectus actionis. Quarto sic. Omne ꝓpriū sequit̄ cē completum sm subiecti: ꝫ inferri ex actione nō cōsequitur esse completum passionis cum sit productio eius. ergo inferri ex actōe nō ē ꝓpriū passionis. Quinto sic. In omni illo q̄ patit̄ est passio subiectiue. ꝫ omne agēs physicū in agēdo repatit̄. q̄ in tali agēte ē passio subiectiue ⁊ nō solū in patiente.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mum dr q̄ hz passio sit primū principiū in genere cause formalis suoꝝ dicibilium siue coordinationis. ⁊ in tali genere cause non possit esse effectus alicuius principij ꝓxis: tamen in gñe cause efficientis bene potest esse effectus actionis ⁊ substantie. cum enim p̄dicamenta dicātur prima principia rerumq̄ non habent aliq̄d ante se solum intelligitur de principijs formalibus Ad secundū dr q̄ hz effectus ⁊ illatio dicant idem sm essentiā tn differunt sc̄m modos essendi sicut supius ⁊ inferius ⁊ vnū illoꝝ p̄hit aliud quare nullū illoꝝ superfluit. Ad tertium dicitur q̄ licz actio ⁊ passio materialiter accepte ꝓ forma fluente ab agēte in passum realiter idem sunt. tamen si sumantur formaliter. s. actio ꝓ fluxu forme ab agente ⁊ passio ꝓ receptione eius in patiente. sic realit̄ distinguuntur. quia in diuersis subiectis sunt ⁊ sic vnū bn̄ potest esse effectus alterius. Ad quartum dicitur q̄ licet infern ex actione non sequat̄ sm rē esse completū passionis. sequit̄ tn ipm sm rōnem ⁊ nostrum modum intelligēdi eo mō quo ē passio eius. qr nō ē passio realit̄ distincta a suo subiecto: ꝫ rōe tm. Ad q̄ntū dr q̄ hz in agēte physico ea pte q̄ patit̄ sit passio vt in subiecto nō tn ea pte q̄ agit ideo passio nō ē in eo vt agēs ꝫ vt ipm sm alt

ud ē patiens. Uñ tale agens rōne sue forme agit ⁊ rōe marie sue in q̄ cōicat cū patiēte patitur: ⁊ sic ſm diuersa agit ⁊ patit.

Quando est quod est adiacentia temporis in re temporali derelinquitur vt hodie esse cras fore. ¶ Item duplex ē quādo. ſ. simplex ⁊ cōpositum: sicut duplex ē tempus ¶ Item tres sunt proprietates quando. ꝑma est q̄ quando non suscipit magis neq; minus Secunda est q̄ quando nihil ē contrarium. Tertia est q̄ quando est in omni illo quod incipit esse in tempore.

¶ Postq̄ auctor determinauit de actōe ⁊ passione. ꝫ ꝓnr determinādū ē de q̄uor ꝑdicamentis vltimis de q̄bus aut nullā aut puā fecit auctor mentionē. Et ꝓmo de q̄n qđ ab auctore sexpnapiox sic diffinit. Q̄n ē qđ ex adiacentia tpis relinquit in re tpali. In qua diffinitione datur intelligi accidens p genere diffiniti per illud relatiuū quod. Deinde ponit relinquit ex adiacentia temporis ad explicandū cāz p pinquā ipius q̄n q̄ est tēpus. Quando enīz ē esse in tempore: ꝫ esse in tempore relinquitur immediate per adiacentiam tēporis in re tpali. Et per hoc differt quando ab omnibus aliis accidentibus quorum nullum immediate causatur a tpe. Deinde ponitur in re temporali ad explicandum ꝑprium subiectum ipius quando. ⁊ in hac diffinitione capitur tempus non solum p mensura durationis rez tpaliū ꝫ gñaliter p omni mensura duratōnis esse rei vt sub se ꝓnet eternitatē euiternitatē ⁊ tpus ꝑprie dictum.

¶ Circa quo sciendum est primo q̄ tempus ⁊ quando licet inter se multum conueniant in hoc q̄ vtrumq; est successiuum et vnum immediate est causa alterius: tamē ab inuicem realiter distinguuntur. quia omnis cā efficiens extrinseca realiter distinguitur a suo effectu. tempus autem est causa efficiens extrinseca respectu quando. ergo ab ipo realiter distinguitur. Unde differunt inter se in duobus. Primo quia tempus est in motu primi mobilis vt in subiecto: quando vero est subiectiue in re temporali que per tempus mensurat. Secūdo differūt. quia tps est accidēs absolutum ⁊ mensurat durationem rei: ꝫ quādo nō est mensura durationis ꝫ est accidēs respectiuum quod relinquit in re tpali p respectuz ad mensurā siue duratōis que est tps: non tñ ē respectiuum ſm esse ꝫ ſm dici: quia totū esse eius non est ad aliud cū quo ꝑprie dicat ad conuertentiam.

¶ Secundo sciendum est q̄ quādo tripliciter accipit. Uno mō interrogatiue: vt si dicatur q̄rendo quando venit petrus. Alio modo relatiue vt dicendo fortes venit quando fuit meridies. ⁊ his duobus modis quando ē sincathegreuma. q: ꝑprie non significat ens: ꝫ ē modus entis. ideo istis duobus modis nō ponit in ꝑdicamēto nec ē ꝑdicamētū. Tertio mō capit indefinite vt tantum valet sicut aliq̄n vel esse in aliquo tēpe. ⁊ hoc modo dicit ens reale ⁊ sic capitur hic. ⁊ est vnum ꝑdicamentum cuius genera subalterna sunt esse fuisse ⁊ fore in tpe. ⁊ spēs spālissime sunt fuisse in hora vel esse in die vel esse in nunc. ⁊ indiuidua sūt eē in ista hora vl in illa die: vel in illo nūc. Et ei⁹ modus ꝑdicādi ē ꝑdicari ꝺ ꝑma subā in hoc qđ ē eē in tpe.

¶ Tertio sciēdū est. q̄ quando diuiditur per quando simplex ⁊ q̄n compositū. Q̄n simplex est quod causat a tpe simplici vt ab instanti vel a nunc. vel a tēpe indiuisibili quo ad nos vt esse nunc. Sed q̄n compositus est quod causatur a tempore composito. vt ē fuisse in ꝑterito fore in futuro esse in ꝓnti. Et licet iste tres species scilicet esse in ꝓnti: fuisse in ꝑterito ⁊ fore in futuro non causentur in re eterna ab eternitate eo q̄ in eterno non est ꝑteritum neq; futurum: ꝫ omnia sunt simul ⁊ nihil acquirit de nouo vel deperdit: tamē ipi eterno p relatōez ad tps ⁊ quo ad existentiā eius cum tpe attribuitur eē fuisse ⁊ fore. vt dicendo deus est fuit ⁊ erit. tamen vt attribuit eterno non sunt accidentia realiter distincta ab eo q̄ reponant in aliquo ꝑdicamēto ꝫ solū ē ibi modus ꝑdicandi huius ꝑdicamēti. Sz ab euitternitate bñ causat q̄n repombile i isto ꝑdicamēto. ⁊ p hoc patet q̄ sint spēs p quas diuidit quando.

Quarto sciendum est q̄ ipsius quando sunt due ꝓprietates. Prima est q̄ q̄n non habet contrarium. Cuius ratio est. quia si haberet contrarium maxime conueniret p̄ tento ⁊ futuro. ꝫ hoc non potest dici: q̄ quando p̄ns p̄teritum ⁊ futurum simul verificant̄ de eodem: vt dicendo iste est fuit vel erit. contraria vero de eod̄ nunquā simul verificant̄. Secunda ꝓpetas est q̄ quando nō suscipit magis ⁊ minus. Cuius rō est. q: q̄n immediate causatur a tempore ⁊ dicat cē in tempore. ꝫ tē pus nō suscipit magis ⁊ minus. ergo neq; q̄n Et p̄ hoc patet quid sit quando. ⁊ quomō est predicamentum. ⁊ que sunt species ⁊ ꝓprietates eius.

Ꝫ ꝫ̄ dicta arguit̄ ꝑmo sic. Juuentus ⁊ senectus ex adiacentia tempori in re temporali relinquuntur: ⁊ tamen senect' non est quando. sed est qualitas de secunda specie qualitatis. ergo ista diffinitio quando conuenit alijs a diffinito. Secundo sic. Sicut se habent esse album ⁊ albedo: ita esse in tempore ⁊ tempus. sed album ⁊ albedo realiter idem sunt. ergo esse in tempore siue quā do ⁊ tempus idem sunt realiter. ergo quando non est predicamentum a tempore distinctū: sed continetur sub quantitate. Tertio sic. Nullum est tempus simplex cum tempus diuisibile sit in plures partes. ergo nullum quā do causatur a tempore simplici: ⁊ sic nullum est quando simplex. Quarto sic. Quando preteritum ⁊ quando futurum maxime distāt ⁊ eidem susceptibili vicissim insunt ⁊ ab eodem mutuo se expellunt. quia idem nō potest simul esse p̄teritum ⁊ futurum. ergo quando habet contrarium. Quinto sic. Fuisse in tē pore dicit quando ⁊ tamen suscipit magis et minus. quia aliquid dicitur magis vel minus fuisse in tempore. ergo quando suscipit magis ⁊ minus.

Ad argumenta añ oppo. Ad ꝑ mum dicitur q̄ si capiatur senectus vt dic̄ naturalem impotentiam que causatur ꝑ longā transmutationem q̄ fit sub motu ⁊ tpe ⁊ etiaz iuuentus vt dicit naturalem potentiā hoc mō sunt qualitates de secunda specie q̄litatis. ⁊ nō relinquunt̄ immediate ⁊ ꝑ se ex adiacētia tpis: ꝫ ꝑ alterationem q̄ sub tpe causat̄. Sed si capiant̄ vt dicunt diu fuisse in tpe vel parū sic aliquo mō important quando, ⁊ hoc non est significatum ꝑncipale eor: ⁊ eo mō quo dicunt quando relinquunt̄ ex adiacētia tpis in re tpali. Ad secundum dr q̄ licet albedo ⁊ eē albū ⁊ tps ⁊ eē in tpe habeant similitudinem aliquo mō in denominatione. quia sicut album dicitur ab albedine: ita quando dicitur a tempore. tamen dissimile est in hoc: q: tps non dat intrinsece ⁊ formaliter eē in tempore quia non semper est in eodem subiecto: cum eē in tempore sicut albedo dat intrinsece ⁊ formaliter eē album. Ad tertium dicitur q̄ licet tempus quod importat eē ⁊ essentiam temporis sit diuisibile: tamen si capiatur gñaliter tempus ꝑ illo quod dicit essentiam tpis sic aliquod tempus dicitur indiuisibile sicut est ipm nunc. Ad quartum dicitur q̄ ꝫ in eodem mō nō sint simul in actu p̄teritum ⁊ futurum: tamen ꝑm denominationem quando p̄tentum ⁊ quando futurum bene possunt dici de eodem simul vt ꝓius dictum est. ⁊ q̄ ꝑm actum se expellant ab eodem: hoc est ꝓpter successionem ꝑtium ⁊ non ꝓpter contrarietatem vel repugnantiam quam habeant. Ad quintum dicitur q̄ licet aliquid dicat magis ⁊ minus fuisse in tpe ꝑm extensionem: nō tñ ꝑm intensionē. ideo q̄n ꝑ hoc nō suscipit magis ⁊ minus.

Vbi est circūscriptio corporis locati a loci circumscriptione procedēs. vt in ecclesia esse: in foro esse. Et dicitur vbi: quia quoddam ē vbi simplex: ⁊ est illud quod a simplici loco procedit: vt est locus punctorum. Et quoddaz est vbi compositum: ⁊ est illud quod a loco cōposito procedit. ꝫ ꝓprietates vbi sunt due. ꝫ ꝓma est q̄ vbi nichil est contrarium. Secunda est q̄ vbi non suscipiat magis neq; minus. Huius ē q̄ vbi nō suscipit intensionē ⁊ remissionem.

Postq̄ autor determinauit de quādo qđ cō-
uenit tam substātijs corporeis q̄ incorpeis.
hic cōsequenter determinat de vbi quod ꝓpe
cōuenit solū substātijs corporeis qđ a gilber
o porretano sic diffinitur. Vbi est circūscrip-
tio corpis a loci circumscriptōne ꝓcedens.
In qua diffinitōne ponit circumscriptio lo-
co generis. quia ipsa se habet p modum ge-
neris respectu vbi. Deinde ponit corporis.
ad explicandū ꝓprium subiectum ipius vbi
quod est subiectiue in corpore locato. ⁊ per
hoc differt a circumscriptōne actiua loci. De-
inde ponitur. a circūscriptōne loci ꝓcedens.
ad ostendendū ꝓpriam causam ⁊ ꝓpinquā
ipsius vbi que est locus circumscribens loca
tum. ⁊ per hoc differt vbi ab alijs p̄dicamēt̄
accidentiū quor nullum causatur immedia
te a loci circumscriptōne. vt posset viden in-
ducendo in omnibus.

¶ Pro quo sciendum ē ꝓmo.
q̄ triplex est circūscriptio. Quedam ē circū-
scriptio actiua loci que est actio ipius circum-
scribentis locatum que ponit in predicamen
to actōnis. Secunda ē circūscriptio siue cir-
cumdatio passiua que ē passio corpis circum
dati que reponit in predicamēto passionis.
⁊ quelibet istarum duar est ens successiuū et
non pmanens. Tertia est circumscriptio neu-
tralis que est esse circumdatū a loco ipi⁹ lo-
cāti. seu esse circumscriptū a loco. ⁊ hec circū
scriptio est ens pmanens in locato. ⁊ causat
a circumscriptōne actiua ⁊ passiua. ⁊ de tali
circumscriptōne intelligitur in diffinitōe vbi:
⁊ per hoc etiam pz q̄ substātie incorpee ⁊ eti
am accidentia que non ꝓprie circumscribun
tur in loco p se sed per accidens ꝓpe nō ha-
bent vbi: ꝫ solum corpora que in loco circum
scribuntur habent ꝓprie vbi.

¶ Secundo sciendum est. q̄ li-
cet locus ⁊ vbi magnā habeant cōuentiā
quia locus est causa ꝓpinqua ipius vbi rōe
cuius ponitur in sua diffinitōne. tamē ab inui
cem realiter distinguūtur eo q̄ locus est cau
sa efficiens extrinseca ipius vbi. ⁊ talis causa
semp realiter distinguitur a suo effectu. Un̄
differū t ꝓmo locus ⁊ vbi ex parte sui subiec-
ti. quia locus ē subiectiue in locante. vbi vo i
corpe locato. vt cū lapis est in aqua: superfici-
es aque circumdātis lapidem que ē loc⁹ ei⁹
subiectiue in aqua circumdāte, ⁊ esse circūda
tum vel esse locatū quod ē vbi lapidis ē sub-
iectiue in lapide. quia de ipo affirmatiue pdi
catur. Differūt secūdo. quia locus est mensu
ra extrinseca locati. vbi vo est accides respe
ctuum locati quod dicit respectum ad talem
mēsuram. quia ꝓprie vbi no est aliud q̄ esse
in loco vel cōmensurari in loco. ⁊ per hoc t̄r
tertia differentia q̄ locus est ens absolutum
⁊ vbi est ens respectuum.

¶ Tertio sciendus est q̄ vbi di
uiditur per vbi compositū ⁊ vbi simplex. vbi
compositum ē esse locatū vel esse mēsuratū
loco composito vel circūscriptus. ⁊ sic solum
causatur a loco composito. Sed vbi simplex
est quod causatur a loco simplici. ⁊ ē loc⁹ sim
plex aliqđ indiuisibile loci correspōdēs idi-
uisibili sui locati. Et dicitur tale vbi per simi
litudinem ad vbi cōpositum. quia sicut totus
locatum circūscribit adequate a loco ⁊ hz ꝓ
portionem ad ipm. sic etiam qđlibet indiuisi
bile locati habet ꝓportōnem ad indiuisibile
loci. sicut centrū locati ad centrū loci. licz tamē
vnum non circumdet ꝓprie ab alio. nec realī
ter distinguatur ab ipo. ratōne cuius dicit te-
ptus q̄ idem sunt punctus ⁊ puncti locus. iō
vbi simplex non ē ꝓprie vbi sed per similitu-
dinem solum ad vbi compositū. ⁊ qz vbi cō-
positum causatur a loco qui diuidit̄ p locum
sursum ⁊ deorsum. ante ⁊ retro. dextrum ⁊ si-
nistrum. ideo vbi compositum diuidit̄ p vbi
sursum quod ē esse sursum: ⁊ vbi deorsum. ⁊
sic de alijs. Et per hoc patet que sunt genera
subalterna ⁊ spēs vbi.

¶ Quarto sciendum est q̄ ip-
sius vbi due sunt ꝓpietates. Prima ē q̄ vbi
non habet ꝓtranū. cuius rō est. qz vbi causat
immediate a loco qua est esse circūscriptum
a loco. sed locus cum sit quātitas non habet
ꝓtranum. ergo eadem rōne nec vbi. Unde si
vbi sursum ⁊ vbi deorsum contraria sint cuz
idem dicatur sursum ⁊ deorsum respectu diu
ersor: sequeretur q̄ duo cōtraria simul verifi-
carent̄ de eodem quod ē impossibile. Secun
da ꝓpietas est q̄ vbi non suscipit magis neq̄
minus. cuius ratio est. quia vbi est esse i loco
sed esse in loco non intendit̄ nec remittit̄: licz
possit augmētari per maiorē extēsionem loci
⁊ locati. ergo vbi non suscipit magis ⁊ min⁹
⁊ per hoc habetur diffinitio vbi: species ⁊ ꝓ-
prietates eius.

Sed ꝺ̄ ꝑdicta arguit̄ ꝓmo sic Circumscriptio est actio: cum circumscribere sit agere: sed vbi non ē actio. ergo non ē circumscriptio. Secūdo sic. Anima a corpore sepata habet vbi. quia ē in aliquo loco: et tamē in ea non ē circūscriptio corporis. ergo vbi non est circumscriptio corpis Tertio sic. Ubi est sincathegreuma ⁊ solum significat modum entis. ergo male hic diffinitur tā ꝙ vnum ꝑdicamētum quod debet esse ens reale. Quarto sic. Dīne vbi est circumscriptio corpis. sed vbi simplex non est circūscriptio corpis. ergo non continetur sub gñe vbi ⁊ sic vbi male diuiditur ꝑ vbi simplex ⁊ compositum. Quinto arguit̄ sic. Omis motꝰ fit de cōtrario in cōtrarium. sed ꝺ̄ vno vbi ad aliud fit motus. ergo vbi habet contrarium.

Ad argumenta ante opposita

Ad ꝓmum dicitur ꝙ ly circumscriptio actiua sit quedam actio: non tamē circumscriptio permanens ⁊ neutralis: de qua solum intelligit in diffinitōne vbi. Ad secundū ꝺ̄. ꝙ licet anima separata sit in loco diffinitiue ⁊ ꝝ similitudinem: non tamen ē in loco circumspectiue ⁊ ꝓprie. ideo solum habet vbi ꝝ similitudinem eo modo quo ponitur esse in loco. Ad tertium dicitur ꝙ licet vbi acceptū interrogatiue vel relatiue sit sincathegreuma: nō tn̄ quando sumit̄ pro alicubi. ⁊ soluz hoc modo hic accipitur. Ad quartum dicitur ꝙ vbi ꝓprie dictuz est circumscriptio corpis vt ponitur in sua diffinitōne. sed non oportet ꝺ̄ vbi similitudinarie accepto. Modo vbi simplex est vbi ꝝ quandam similitudinē ad vbi compositū. Ad ūltū ꝺ̄ ꝙ duo vbi considerata vt maxime distātia sunt ꝯtraria ⁊ fit motus de vno in aliud. tamē si considerentur vt solum dicūt esse circumscriptū locati: ⁊ predicantur denominatiue de ꝑma substātia: hoc modo non habent contrarietatē. nec sub tali ratōne fit motus de vno in aliud. ⁊ quia vbi sic a logico cōsideratur. ideo non dicit̄ habere contrarium.

Positio est quedam partium situs ⁊ generatiōis ordinatio. vt sessio statio ⁊ sic de alijs. Item tres sunt ꝑpetates positōnis. ꝓma est ꝙ positio non habet contrarium. Secūda est ꝙ positio non suscipit magis neꝙ minus. Tertia est ꝙ ꝓprium est positōi substātie prime assistere.

Post ꝙ autor determinauit ꝺ̄ ꝑdicamēto vbi quod dicit simpliciter esse in loco. h ꝙsequēt determinat de ꝑdicamēto situs quod dic̄ modum essendi ꝓtium in toto ⁊ in loco quod ab autore ꝑius dicto sub nomine positionis hoc modo diffinit̄. Positio est quedam partium situs ⁊ generatōnis ordinatio sicut sedere vel stare dicit quandam situatiōem partiū ī toto ⁊ in loco ⁊ ordinem compositōnis illaꝝ partium. In qua diffinitōne situs se habet ꝑ modum generis ⁊ notioris. Et ponitur partiuz. ad denotandum subiectum immediatuz positionis in quo est tota compositio. Deide ponitur generatōnis ordinatio. qua positio dic̄ ꝑpe ordinem ptium qui cōuenit ipis per cōpositōnem quam habent in toto. ⁊ illam cōpositōnem habent in generatōne totius si totum generetur. Si autez sit ingenerabile tūc habent talem ordinem per formam totius q̄ ipas continet ⁊ sub qua ordinantur. ⁊ nō debet hic poni et copulatiue sed exp̄ositiue: vt tm̄ valet sicut id est.

Circa quo sciendum est ꝓmo ꝙ ly situs ⁊ positio realiter ⁊ essentialiter conueniūt differunt tamē abinuicem ꝝ rōnem ꝑmo. qz situs reperitur tam in naturalib⁹ q̄ in mathematicis. Positio vo si capiatur ꝓprie soluz reperitur in naturalibus in q̄bus est naturalis ordinatio partiū ex compositōne rei. si tamē vtrūq; capiat̄ generaliter cōuertūtur: sed ad huc differūt hoc modo. qz situs dicit per ꝑiū ordinem ptium ad locū q̄ ad suū totū. ⁊ positio ecōuerso per ꝓius dicit ordinē ptium inter se. secūdo in respectu ad totū. tertio ad locuz Ista autē triplex ordinatio ptium p positōez importatur ⁊ p ea que in hoc ꝑdicamento reponūtur. iō positio denoīat subam in hoc ꝙ ē suas ptes sic se habere adinuicē ⁊ ad totū ⁊ ad locū. quare ꝑius dictum ē ꝙ situs nō dic̄ simplicem compatōem subē ad aliquod extrinsecum.

¶ Secūdo sciendum est q̄ positio cum sit vnum genus gn̄alissimū nō hz̄ habens supra se supius vniuo cū cōuenient̄ ponitur vnum p̄dicamētum. ⁊ q̄ hz̄ vnū spāles modum p̄dicandi de p̄ma substātia. scz in b̄ q̄ est se habere ad aliud fm suas ptes. iō cōuenienter ponit̄ vnū p̄dicamētum ab alijs distinctū. Cui⁹ spēs sunt positio innata positio acq̄sita ex p̄sueto motu nasc̄e. ⁊ equalit̄ poni sursum ⁊ deorsum. ante ⁊ retro dextrū ⁊ sinistrum. Iste em̄ sunt cōes differētie vel species positōnis. ⁊ eius spēs spālissime sunt iacere. sedere. stare. ⁊ induudua sunt sessio petri. sessio sortis. sed quesitiuum huius p̄dicamenti sub noīe p̄prio non habemus: ⁊ circumloq̄mur ipm querendo. qualiter hoc ponitur vel situatur.

¶ Tertio sciendum est q̄ positionis tres sunt p̄prietates. Prima est q̄ positio non habet contrariū. cuius ratio est. quia si haberet cōtrarium sequeret̄ q̄ vni ⁊ eidez essent plura p̄traria quod ē incōueniēs. cōsequētia tenet. q̄ si sedere ⁊ stare enēt p̄ria eadem rōne iacere cēt cōtrariū huic q̄d ē sedere vel etiā stare. q̄ sicut duo p̄ma non p̄nt esse simul in eodem: sic iacere non p̄t simul cē cuz ipis. ⁊ sic vni p̄trariarētur plura. Itē contraria sunt forme actiue ⁊ passiue. ⁊ positōes n̄ sunt actiue vel passiue. ergo non p̄trariantur. Secūda p̄prietas ē q̄ situs nō suscipit magis ⁊ min⁹. quia nihil dicit̄ magis vel min⁹ sedere intēsiue. ⁊ si dicat̄ magis ⁊ min⁹ sedere extensiue hoc ē quo ad durationem: nec aliquid dicitur similiter magis vel minus stare ⁊ sic d̄ alijs positōnibus. ergo positio nō suscipit magis vel minus.

¶ Quarto sciendum est. q̄ tertia p̄prietas positōnis inest sibi p̄p̄a quarto modo est q̄ maxime ē p̄pium positōi primo assistere substātie. ⁊ d̄z illud accidēs assistere substantie quod in noīe suo nō dicit ee in subiecto: ⁊ dicit p̄ncipalius p̄parōem vel respectum subē ad aliq̄d extrinsecū. vt sūt ad aliq̄d q̄n. vbi. situs: ⁊ habit⁹. que magis dicūt respectum ad aliq̄d extrinsecū suo subiecto q̄m inherentiā cor̄ in suo subiecto. ⁊ q̄ int̄ ista positio nō dic̄ solū respectū ad aliq̄d extrinsecuz scz ad locū: ⁊ etiā dic̄ respectū p̄riū int̄ se ⁊ ad suū totū q̄ respect⁹ primo d̄z ē q̄ respect⁹ ad extrinsecū solū. iō int̄ oīa q̄ b̄ mō assistūt positio d̄z primius assistere subē. Et b̄ mō satis p̄z diffinitio spēi ⁊ p̄petates positōis.

¶ Sed ꝯ p̄dicta arguit̄ ¶ Primo sic Positio ⁊ sit⁹ idem sūt ⁊ int̄ se cōuertunt̄. sed idē nō dz diffinm p̄ seipm. g̃ positio male diffinit̄ p̄ situ. ¶ Secūdo sic. positio vel sit⁹ denoiare hēat totū ⁊ nō p̄tē. vt tor⁹ hō d̄z iacere vel sedere ⁊ nō ptes ei⁹. g̃ positio nō p̄uenit p̄tib⁹: ⁊ toti. g̃ male d̄z q̄ ē sit⁹ p̄tiū. ¶ Tertio sic. in celo ē positio vel sit⁹: ⁊ tn̄ ibi nō ē gn̄ationis ordinatio: cum celū sit ingenerabile. g̃ male d̄z in diffinitōe positōis q̄ ē gn̄atōis ordinatio. ¶ Quarto sic. sedere ⁊ stare maxie distāt ⁊ se expellūt ab eodē subiecto i q̄ sūt successiue ⁊ etiā de vno i aliud fit motus. g̃ ꝯ int̄ anē. ⁊ sic positio hz̄ ꝯnum. ¶ Quinto sic. ad aliq̄d d̄z̄ in suba ex p̄te totius. positio vo d̄z̄ ex p̄te p̄tiū tn̄. g̃ positio nō p̄rium⁹ assistit substantie: ⁊ ad aliquid.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū d̄z q̄ si sit⁹ ⁊ positio capiant ābo gn̄alit̄: bn̄ cōuertunt̄. q̄ quecūq̄ hab̄t positōz etiam dicunt̄ situ hr̄e ⁊ ecōtra. ⁊ si capiat̄ positio spāliter p̄ ordine p̄tium q̄ p̄uenit ex compositōne totius vt hic p̄ncipaliter capit̄ situs se habet vt supius ad positōem vrdictum est. ¶ Ad secundū d̄z q̄ lz situs p̄uenat totis p̄ncipaliter tanq̄ illi q̄d denoiat̄ p̄ ipm: tn̄ p̄mo p̄uenit ipis p̄tibus inter se ordinat̄ ⁊ postea ordinat̄ ad totū ⁊ ad locū eo q̄ dicit ordinez p̄tium int̄ se ad totū ⁊ ad locū. vn̄ ptes se habēt vt subiectū quo. totū vo vt subiectū q̄d ⁊ p̄ncipale. ¶ Ad tertiū d̄z q̄ si capiat̄ generatio p̄pe. put ē p̄gressio de nō esse ad esse subiecto p̄suppōsito sic in celo nō est gn̄atio. ⁊ si capiat̄ gn̄aliter p̄ q̄cūq̄ p̄gressiōe cōpositōne rei vel p̄dicatōne sic in celo reperitur gn̄atio. ⁊ sic capit̄ gn̄atio i hac diffinitōe. ¶ Ad q̄rtū d̄z q̄ lz sedere ⁊ stare p̄ accidens se expellāt ab eodem subiecto p̄ hoc q̄ p̄ motum localē: cū vnū acq̄ritur aliud abijcitur: non tn̄ se expellūt p̄ se a tali subiecto. nec p̄ se fit de vno in aliud motus. ¶ Ad quintum d̄z q̄ licet relatio se teneat ex parte totius ⁊ positio ex p̄te partium: tamen positio importat respectum ad aliquod extrinsecum. relatio vero non. ideo positio dicitur p̄ximius assistere substantie q̄m relatio.

Habitus ē corpoꝛ ⁊ eoꝝ que circa corpus sunt adiacēcia. vt tuīcatū eē. loricatū esse. Et sunt tres proprietates eius. Prima ē q̄ habitus suscipit magis ⁊ mīꝰ. vt eques est armatioꝛ pedite. Secūda est q̄ habitus non h̄z contrariū Tertia est q̄ habitus semper ē in plumbus. scilicet in habēte et in habito.

Postq̄ prius determinatum ē de situ qđ communiter ⁊ vniuersaliter cōuenit oīnibus substantijs. hic p̄ñr determinandum ē de vltimo predicamēto. s. de habitu quod solum cōuenit hoīni ⁊ hīs que instrumētaliter subseruiunt hoīni. ⁊ ab autoꝛe p̄us dicto sic diffinitur. Habitus ē corpoꝛ ⁊ eoꝝ que circa corpus sunt adiacentia. In qua diffinitiōe adiacentia ponitur loco generis. ⁊ lz fm̄ vocez et causa ornatus ponatur in vltimo loco diffinitionis: tamen fm̄ rem ⁊ intellectum ponit in p̄mo loco. Deinde ponitur corpoꝛ. ad explicandum subiectum habitus ⁊ cām finalē eius. Deinde ponitur . ⁊ eoꝝ que circa corp̄ sunt. ad explicandum cām efficientez ⁊ quodāmodo materialem ipius habitus. ⁊ p̄ hoc intelligūtur ea que adiacent ⁊ applicantur corpi fm̄ figuram eius. ⁊ p̄ hoc differt habitus ab oīnibus alijs.

Circa quo sciendū est primo. q̄ habit⁹ vt̄ sumit nō est res habēs nec res habita: ⁊ est quedāmodo accidens respectiuum inter rem habitam ⁊ habentem. sicut eē capuciatum nō est res habēs capucium. nec ipm̄ capuciū: ⁊ dicat esse accidētale hoīs sibi pueniens et adiacencia capucij. ⁊ iō hic non capitur habitus vt est qualitas difficilimobilis. neq; vt opponitur p̄uatōni: ⁊ p̄ tali accidente respectiuo quod ē mediū rei habentis ⁊ rei habite. ⁊ lz sit ens respectiuū: nō tamen est relatiuum fm̄ esse. quia non referꝛ ad aliud cum quo dicaꝛ ad cōuertentiā sub habitudine eiusdem casus: sed solum est relatiuum fm̄ dici,

Secundo sciendus est q̄ habitus hoc modo acceptus ē vnū p̄dicamentum ab alijs distinctum. Cuius rō est. quia ē vnū genus generalissimū ⁊ habet vnum speciale modum p̄dicandi de p̄ma substantia. Predicatur em̄ de ipa m hoc q̄ est esse sic vel sic habituatum. cuius quesitiuum sub noīe p̄prio non habem⁹: ⁊ ipm̄ circumloq̄mur dicendo. qualiter est hoc habituatum. ⁊ eius species sunt habitus totius ⁊ habitus p̄tis. Exemplū ꝺ̄ p̄mo vt armatum esse. vestitum esse. Exemplū de secūdo: vt tunicatū esse vl̄ capuciatum esse. ⁊ iterum armatū esse plures cōtinet species spāliss̄imas. vt loricatum esse. lāceatum esse. ⁊ sic de alijs. ⁊ vestitum esse plures species spāliss̄imas continet etiam sub se vt tunicatum esse ⁊ capuciatum esse. ⁊ induui dua sunt: vt armatio fortis ⁊ platonis. et sic de alijs.

Tertio sciendum est q̄ habitus tres ponūtur cōmunitates quarum p̄ma ē q̄ habitus suscipit magis ⁊ minus. Cuius rō est. quia suscipere magis ⁊ minus est idē manens in specie magis vel minus accedere ad p̄fectum esse illius speciei ita q̄ per accessuꝝ ad talem terminū dicitur suscipere magꝝ ⁊ minus p̄ recessum ab eo: ⁊ hoc cōuenit habitui. sicut aliquis dicitur magis armatus vl̄ minꝰ armatus. nam vnus est armatioꝛ alio fm̄ q̄ magis vel minus accedit ad p̄fectum eē suę speciei. ⁊ sic habitus suscipit magis ⁊ minꝰ Secūda p̄p̄etas est q̄ habitui nihil est cōtrarium. cuius ratio est. quia nullū accidens respectiuū habet contrariū inq̄tum respectiuū est. quia non per se cōtrariatur illi ad quod refertur sed tm̄ ratōne sui fundamēti. ⁊ fundamenta habitus non cōtrariant̄. vt corpa inter se non cōtrariant̄. nec illa que sunt circa corpus. vt sunt tunica. capuciū. ⁊ sic de alijs. ⁊ habit⁹ non habet contrarium.

Quarto sciendum est q̄ ipi⁹ habitus tertia p̄p̄rietas est q̄ p̄p̄rium est habitui semp̄ in plumbus existere. Cuius rō est quia habitus est corpoꝛ ⁊ eoꝝ que circa corpus sūt adiacētia. ⁊ i tali adiacētia illa q̄ habentur applicantur ⁊ figurant̄ fm̄ figurā habentis rōne cuius aliquid dicitur habere: et econtra ipm̄ habens quodāmodo applicat̄ ⁊ aliquo modo adiacet rei habite rone cui⁹

dicat haberi. ⁊ ideo vtrūq; illoꝝ est aliquo mō adiacēs ⁊ applicatiuū ad alterū. ideo habitus semp in plurib⁹ existit. ī non ē ꝓpr̄ie vt in ꝑncipali subiecto in re habita rōne cuius non ꝑ se denominat rem habitā. vt capuciuꝫ non dicat capuciatū: ꝫ vt in ꝑncipali subiecto est in ipō habente ⁊ ipm denominat. vt dicendo: sortes ē capuciatus. Et p hoc satis patēt diffinitio. modus ꝑdicādi. spēs. indiuidua ⁊ ꝓpr̄ietates ipius habitus.

Sed contra p̄dicta arguitur primo sic. visus ē habitus: ⁊ tm̄ nō ē adiacentia coꝝpoꝝ. g̃ diffinitio mala Secundo sic tunica ē habit⁹ ⁊ similiter capuciū: ⁊ tm̄ non ē adiacētia coꝝpoꝝ ꝫ ē illud qđ ē circa coꝝp⁹. g̃ ꝫ diffinitōem. Tertio sic. Vbi est adiacentia coꝝpis ⁊ loci existētis circa coꝝp⁹ ⁊ tm̄ nō est habit⁹. g̃ ista diffinitio conuenit alijs a diffinito Quarto sic. suscipe magis ⁊ min⁹ ꝑ supponit habere ꝯnum. ꝫ habit⁹ nō hꝫ ꝯnuꝫ. g̃ nō suscipit magis ⁊ min⁹ Quinto sic. nullum accidēs ē ī plurib⁹ subiect]. qꝫ accidēs numerat ⁊ multiplicat ꝫm multitudinē suoꝝ subiectoꝝ. ergo nulli habitui cōuenit in plurib⁹ existere. ⁊ per ꝫns male ponitur tertia ꝓpr̄ietas ipius habitus.

Ad argumēta ante oppo. Ad p̄ mum dicatur qꝫ si capiatur habitus pro puro habitu seu forma positiua que opponit ꝑuationi que est carētia forme in subiecto aptonato sic visus ē habitus: ꝫ non ē habit⁹ capiēdo habitū ꝓ accidente medio inter rez habētem ⁊ rem habitā vt hic solū accipitur Ad secundū dꝫ qꝫ licet tunica ⁊ capuciū dicantur materialiter habitus: non tm̄ formaliter ꝫ adiacentia ipoꝝ ipis habitib⁹ dꝫ formaliter habit⁹: tm̄ illa sunt nob notiora qꝫ illa adiacētia. ideo sepe noiantur noie habitus. ⁊ sic reponūtur in quarta spē qualitatis Ad tertū dicatur qꝫ hꝫ vbi dicat adiacentiā locati ⁊ loci: nō tm̄ adiacentiā habētis ⁊ habiti qđ applicat ⁊ figurat ad figurā habētis. Vel in ad habitū reqrit adiacētia ⁊ applicatio simul q̃ conuenit coꝝpi ⁊ in vbi ē adiacētia tm̄. ⁊ hoc intelligitur ī hac diffinitōe cū dicat. coꝝ que circa coꝝpus sunt adiacētia Ad quartū dꝫ qꝫ suscipe magis ⁊ minus ex ꝓmptione contrarij cū contrario semp ꝑsupponat cōtrarietatem: non tm̄ suscipere magis ⁊ minus ꝓ accessum ad terminū ⁊ recessum a termino. ⁊ hoc modo habit⁹ suscipit magis ⁊ minus q̃uis nō hēat ꝓrium.

Ad q̃ntū dꝫ qꝫ hꝫ nullū accidēs ī nūero sit ꝑfecte in plurib⁹ subiectis. qꝫ tunc nō eēt vnū tm̄ bene pōt esse ꝯplete ⁊ ꝑfecte ī vno subiecto ⁊ imꝑfecte in alio vt in causa ꝓpinqua. ⁊ sic ē de habitu qui est in habēte complete vt i subiecto. ⁊ in re habita incomplete ⁊ vt in causa vt dictum est ꝓius.

Dicitur aūt alterū alteri opponi quadruplr. Oppositoꝝ em̄ q̃dā sunt relatiua. vt pater ⁊ filius. duplū ⁊ dimidium. Quedā sunt ꝑuatiue opposita: vt ꝑuatio ⁊ habit⁹. visus ⁊ cecitas. audit⁹ ⁊ surditas. Alia sūt ꝯrie opposita. vt albū ⁊ nigrum Alia sūt ꝯtradictorie opposita vt sedere non sedere.

Postq̃ autor determiauit de predicamēt] hic ꝓsequēter determiat de postpredicamētis Ratio ordinis est qꝫ ꝑdicamentū dicat solum coordinationem dicibiliū que sunt sub eodez genere tantū. postpredicamentum vero dicit coordinationē coꝝ que in diuersis predicamentis reponūtur. Diffinitur em̄ sic postpredicamentū. est coordinatio plurū dicibilium reducibiliū ad diuersa predicamēta valens ad ꝓpletā noticiā coꝝ habendā. sicut motus dicit coordinationē suaꝝ specierū que ad diuersa predicamenta reducunt vt patebit infe rius. ⁊ qꝫ p̄ꝰ oportet cognoscere coordinatiōnē dicibiliū sub vno genere q̃ coordinationē coꝝ q̃ ad diuersa gēna reducūtur. ideo quemēter post p̄dicamēta determiatur de postp̄dicamēt]

Circa quo sciendum est primo qꝫ hic ponūt q̃nq; postp̄dicamenta. s. oppositio. ꝓius. simul. motꝰ ⁊ habere. quoꝝ sic habet sufficiētia. qꝫ oīne postp̄dicamentū valet ad noticiā cōpletā p̄dicamentoꝝ. vel ergo valet ad cognoscendū ea q̃ sūt in p̄dicamento quātū ad suū fieri: ⁊ sic est motꝰ. vel quātū ad suum esse: ⁊ hoc triplicīter. qꝫ vel valet ad cognoscēdū repugnātiā coꝝ vel ordinē vel cōueniētiā. Si repugnātiā sic est oppositio. per quā cognoscim⁹ diuersitatē ⁊ distinctionē gen̄ ⁊ eoꝝ q̃ ponūtur sub genere. distinctio enim

ꝛ diuersitas ſp in aliqua oppoſitõe fũdãtur. Si ad cognoſcẽdũ ordinẽ ſic eſt pri⁹. Si ad cognoſcẽdũ ꝓuenientiã hoc eſt dupl'r. vl' valẽt ad cognoſcẽdũ ꝓuemẽtiã inferioꝝ in ſuis ſupioꝝ ab⁹: ꝛ ſic ẽ ſiml'. vel accidẽtiũ in ſubſtãtiã ꝛ ſic ẽ habere. Et q: oppoſitio valz ad cognoſcẽdũ diuerſitatẽ q̃ int' gñaliſſima ꝑmo repit'. Alia aũt poſtꝑdicamẽta magis valẽt ad cognoſcẽdũ ea q̃ in diũſis generib⁹ repeñtur: ideo int' poſt predicamẽta ꝓpus determinatur de oppoſitione.

¶ Secũdo ſciẽduz ẽ. ꝙ oppoſitio capit' dupl'r. vno mõ vt ẽ repugnãtia duarũz ꝓpoſitionũ in quãtitate vel qualitate. ꝛ ſic ẽ paſſio ꝓpoſitõis. ꝛ de tali oppoſitõne nõ eſt hic ad ꝓpoſitũ: ſed de illa determinat' in ꝑmo tractatu. Alio mõ capit' oppoſitio ꝓ oppoſitione rei ſiue dicibilũ icõpleꝝ ꝛ tal' oppoſitio accipit' adhuc dupl'r vno mõ inquãtũ valet ad cognoſcẽdũ diũſitatẽ dicibilũ q̃ ordinãtur in ꝑdicamẽto. ꝛ ſic conſideꝛat' in iſto tractatu. Alio mõ conſideꝛat' inquãtũ valet ad cognoſcẽdũ ħitudines locales oppoſitoꝝ. ꝛ ſic de ipſa determinatur in locis dialecticis.

¶ Tertio ſciendũ ẽ. ꝙ oppoſitio vt ẽ paſſio rei ſic ſolet diffiniri. Oppoſitio ẽ repugnãtia duoꝝ extremoꝝ nõ ꝑmittẽtiũ ſe ſimul in eodẽ ſubiecto ꝛ reſpectu eiuſdẽ. ſic cõtrarietas calidi ꝛ frigidi ẽ repugnãtia caliditatis ꝛ frigiditatis q̃ nõ ꝑmittũt ſe ſimul i eodẽ ſubiecto. In q̃ diffinitõne ponit' repugnãtia loco generis. repugnãtia em̃ ẽ quoddã ſuꝑius ad repugantiã materialẽ ꝛ formalẽ q̃ ẽ oppoſitio. Deide ponit' duoꝝ extremoꝝ ad explicãdũ ſubiecta vl' ꝛmios oppoſitõis q̃ ẽ quoddã ens reſpectiuũ. ꝛ dr nõ ꝑmittẽtiũ ſe ſiml' in eodẽ ſubiecto ꝓpt' ꝛias ꝓpriatiua ꝛ ꝑdictorias. ꝛ dr reſpectu eiuſdẽ ꝓpt' relatiua q̃ ſimul ſe ꝑmittũt in eodẽ reſpectu tñ diuerſorũ ſicut pater ꝛ filius.

¶ Quarto ſciẽdũ ẽ. ꝙ oppoſitio diuidit' i q̃ttuoꝛ ſpẽs. ſ. i oppoſitõez relatiuã ꝛiã ꝓpriatiuã ꝛ ꝑdictoriã. Quarũ ſic habet' ſufficiẽtia. oĩs oppoſitio ẽ repugnãtia duoꝝ extremoꝝ. vel q̃ ẽ int' ens ꝛ ens. vel inter ens ꝛ nõ ens. Si int' ens ꝛ ens ſ ẽ dupl'r. vl' illa extrema ſe expellũt ab eodẽ ſbiecto ſm actũ tm̃ ꝛ ſe ꝑmittũt ſm potẽtiã. ꝛ ſic ẽ oppoſitio ꝛia vl' ſe expellũt ſm actũ ꝛ potẽtiã ſiml' reſpectu eiuſdẽ. ꝛ ſic ẽ relatiua oppoſitio. Si int' ens ꝛ nõ ens ſ eſt dupl'r. vel int' ens ꝛ nõ ens ſimpliciter ꝛ ſic ẽ ꝑdictoria oppoſitio cuiꝰ vnum extremũ eſt nõ ens ſimpliciter. vel inter ens ꝛ non ens ſm̃ quid ꝛ ſic ẽ ꝓpriatiua oppoſitio

¶ Sed ꝛ ꝑdicta arguit' ſꝓrio ſic. q̃cunq; ponunt' in eadẽ coordinatõe ħñt int' ſe ꝓuenientiã: ꝫ ea q̃ ponũtur in diuerſis ꝑdicamẽtis nõ ħñt int' ſe ꝓuemẽtiã. g̃ male dr ꝙ poſtꝑdicamentũ ẽ coordinatio plurũ q̃ reponũtur in diuerſis ꝑdicamẽtis. ¶ Secũdo ſic. hõ ꝛ aſin⁹ ħñt int' ſe repugnãtiã ꝛ nõ ſe ſimul in eodẽ ꝑmittũt ꝛ tm̃ nõ opponũtur. q̃ nõ ħñt aliquã ſpẽm oppoſitõis. g̃ diffinitio oppoſitõis ꝓuenit alijs a diffinito. ¶ Tertio ſic. oĩe q̃d habz ſpẽs ẽ genꝰ. ꝫ oppoſitio nõ ẽ genꝰ. g̃ male dictũ ẽ ꝙ ipius quattuoꝛ ſunt ſpẽs. ¶ Quarto ſic. oĩa oppoſita ſemꝑ ſunt relatiua. q: oĩe oppoſitũ ſemꝑ refert' ad ſuum oppoſitũ ꝛ ecõtra. g̃ oĩs oppoſitio ẽ relatiua. g̃ male ponit' vna ſpẽs diſtincta ab alijs ſpecieb⁹ oppſitõis. ¶ Quito ſic. mẽbra ħuiꝰ diuiſionis coincidũt. g̃ nõ ẽ bona. añs patet q: albedo ꝛ nigredo ꝓriãtur ꝛ ſil'r ħñt ꝓpriatiuam oppoſitionẽ. q: nigrũ dicit carentiã albedis ꝛ relinq̃t aptitudinẽ ad illã. ꝛ ſil'r nigrũ includit non album quod coincidit albo. g̃ ibi ſunt tres oppoſitiones.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad ꝑmũ dr ꝙ illa q̃ ponũtur in vna coordinatõne ſub aliquo vnuoco ħñt ꝓuenientiã ſm rem ꝛ vocẽ ſiml'. ꝛ illa q̃ ſiml' ordinãtur ſub aliquo eq̃uoco ħñt ꝓuemẽtiã ſolũ ex pte vocis. ꝛ ſ̃ mõ fit coordinatio poſtꝑdicamẽtalis. mõ lz illa q̃ ſunt in diuerſis ꝑdicamẽtis nõ habeãt ꝓuemẽtiã ſm rẽ ꝛ vocẽ ſiml': ħñt tm̃ ſ̃ ꝓuenientiã ſm vocẽ ꝛ ſ̃ ſufficit vt ſiml' ordineãtur ſub vno poſt predicamẽto. ¶ Ad ſecũdũ dr ꝙ hõ ꝛ aſin⁹ nõ ħñt repugnãtiã formalẽ adinuicẽ ꝫ materialit' ꝛ virtualit' includũt repugnãtiã differẽtiaꝝ aialis q̃ ħñt ꝛrietatẽ inſpectã ideo hõ ꝛ aſin⁹ virtualit' includũt ꝛtrariã oppoſitõem vel ꝓpriatiuã. ꝛ ꝓpric dicunt diſpata ꝛ nõ oppoſita. ¶ Ad tertiũ dicit' ꝙ licz oppoſitio nõ ſit genꝰ ſm rẽ eſt tm̃ ſm modũ. ꝛ hoc mõ dicit' habere ſpẽs. i. modos ſpecieiũ q̃ tm̃ nõ ſunt ſpẽs ſm rẽ. ¶ Ad quartum dicit' ꝙ ſi cõſideꝛetur oppoſita quãtũ ad intẽtionẽ ꝛmunẽ oppoſiti vel ꝛtrarij ſic ſunt relatiua inter ſe. ꝫ ſi conſideꝛetur oppoſita quantuz ad res ſubiectas illis intẽtionib⁹ ſic nõ ſemꝑ

opponũtur relatiue. ⁊ qñq; cõtrarie. qñq; priuatiue vel ꝓtradictorie. ⁊ q; oppoſitio accipitur inter ea quãtũ ad id quod ſũt ⁊ nõ ex parte intentõis: ió nõ omnis oppoſitio ẽ relatiua.

¶ Ad quãtũ ðz ꝙ licet albedo ⁊ nigredo virtualiter inclubãt oppoſitionẽ ꝓuatiuã ⁊ ꝓdictoriã. ñ formaliter ſolũ hñt oppoſitõez ꝓnã ió ille oppoſitões formaliter nõ coincidunt.

¶ Que aũt ſũt relatiue oppſita dictũ ẽ in capło de relatõe. Contraria ſunt quecũq; ſub eodẽ genere poſita: maxie a ſeinuicẽ diſtãt mutuo ſe expellũt ⁊ eidẽ ſuſceptibili viciſſim inſunt a quo mutuo ſe expellũt niſi altex inſit a nata vt albedo i cigno ⁊ nigredo in coruo ⁊ ethiopi. Caliditas aũt nõ ẽ in igne vt accidẽs in ſbiecto imo vt ſubſtãtiale in eo cuius ẽ ſubſtãtiale ſicut ſũt q̃dã q̃ cadũt in diffinitõe alicui⁹ nõ ꝯz ꝓdicatõez: ſz pot⁹ vt ꝓncipium vt pũct⁹ in diffinitõe linee ⁊ vnitas in diffinitõe nũeri. ⁊ iſte mod⁹ eẽndi in ꝓtinet ſub q̃rto mõ ꝯm quẽ vnaq; ꝓs diffinitõis ẽ in ſuo diffinito. ⁊ ſic ignis nõ eſt ſbiectũ caliditat̃: ſz matia ignis eſt ſubiectũ ei⁹. Nec em̃ ſuſceptibilis ẽ caliditat̃ ⁊ frigiditat̃. vñ caliditas ẽ matia ignis vt i ſubiecto. in igne vo nõ vt i ſubiecto ſz vt ſbſtãtiale i eo cui⁹ ẽ ſubale

¶ Poſtq̃ auto: poſuit diuiſionẽ oppoſitõis in gñali de oib⁹ ſpẽb⁹ ſiue mõis ei⁹ b ꝓſequẽter explicat in ſpãli de illis mõis oppoſitonũ. Et q; in oppoſitõe relatiua ⁊ ꝓtraria extrema ſunt entia. et in ꝓuatiua et ꝓdictoria vnũ extremũ ẽ ens ⁊ aliud nõ ens. ió ꝓus vi dẽdũ ẽ de relatiua oppoſitõe ⁊ ꝓnia q̃ de aliis. ⁊ itex q; in relatiua oppoſitõe vnũ extremo x ẽ i actu ſimł cũ alia lz in diuſis ſubiect] in ꝓnia vo vnũ extremũ ẽ in actu: reliquũ vo i potẽtia q; ꝓnia vt opponũt̃ nũq; pñt ee ſik̃ i eo dẽ actu. ió ꝓus determinãdũ ẽ de relatiua oppoſitõe: de cui⁹ tmiatõe ſe excuſat autor: eo q; ꝓus ſanis detimiatũ ẽ de ipis relatiuis.

¶ Dro quo ꝓmo ſciẽdũ ẽ. q; relatiua oppoſitio ẽ repugnãtia relatiui ⁊ corelatiui int̃ ſe: ſic ẽ repugnãtia pris ⁊ filij ad ſimł eſſendũ in eodẽ ſubiecto ⁊ reſpectu eiuſdẽ lz in diuſis ſubiectis poſita ſe ponant ⁊ pẽpta ſe pmãt. Que aũt ſunt relatiue oppoſita dictũ ẽ ꝓus: q; ꝯm rẽ idẽ ſũt relatiua ⁊ re relatiue oppoſita. Relatiua aũt ſũt quox to tũ eſſe ẽ ad aliud quodãmõ ſe hr̃e. ſ. q; referãtur adinuicẽ ſic ꝓus dictũ ẽ. Et ꝙ b̃ differt relatiua oppoſitio ab alijs oppoſitõib⁹. q; in relatiua oppoſitõe vnũ extremũ referr̃ ad aliũ vt dicẽdo pr̃ filij pr̃ et ecõtra. ⁊ etiã ábo extrema ſũt ſimł in actu qđ nõ fit ⁊ alijs. vt ptz i ductiue. albũ em̃ nõ referr̃ ad nigrũ dicendo albũ nigrũ albũ. nec vis⁹ ad cecatẽ. necq; ſedere ad nõ ſedere ⁊ ſic de alijs ideo relatiua oppoſitio ꝙmiter diſtinguitur ab alijs.

¶ Secũdo ſciẽdũ eſt. q; ꝯrietas ẽ repugnãtia duox ꝯrioꝝ int̃ ſe ⁊ ſũt ꝯnia q̃ ſb eodẽ gñe poſita ſũt: ⁊ maxie a ſeinicẽ diſtãt ⁊ eidẽ ſuſceptibłi viciſſim iſũt a quo mutuo ſe expellũt niſi altex ſit a nata. In q̃ diffinitõe itelligit̃ oppoſita loco gñis. Deide ðz q̃ ſb eodẽ gñe poſita ſt̃ ad differẽtiã ꝓuatiuox ⁊ ꝓdictoriox quox vnũ ẽ ſp nõ ens qđ nõ ponit̃ ſub gñe. Deide ponit̃ ⁊ maxie a ſeinicez diſtant ad differẽtiã mediox que ſũt int̃ ꝯnia q̃ inquãtũ media ſunt ꝓprie nõ ꝯniant̃ extremis. ſicut rubeũ qđ ẽ mediũ albi ⁊ nigri non ꝯniãtur alicui illox. Deinde ponit̃ eidẽ ſuſceptibili viciſſim inſunt. i. ſucceſſiue ad differentiã relatiue oppoſitox q̃ nõ ſũt ſucceſſiue circa idẽ ſubiectũ acceptũ cũ ꝓmo fundamento relatõis. Deide ponit̃ mutuo ſe expellunt ꝓpt̃ diſpata qb⁹ ꝙuenũt ptes ꝓcedẽtes hui⁹ diffinitõis: ⁊ illa nõ ſe expellũt ab eodẽ actõe ꝓpria nec ſunt cõtraria. Et ponitur niſi altenum eox inſit a natura ꝓpt̃ ꝓtraria q̃ nata liꝫ inſũt ſuo ſubiecto vt ẽ calox in igne q̃ nõ põt ab eo expelli ⁊ ẽ in eo vt ꝓncipiũ eẽntiale ei⁹

¶ Tertio sciēduum est q̄ ignis dupliciter potest considerari vno modo secōm esse substantiale vt est quoddam compositū ex materia ⁊ forma substantiali. ⁊ sic calor est sibi accidens ⁊ non forma substantialis: neq̄ principium essenciale eius. quia quod vni est substantia nulli est accidens. ideo si calor esset principium essenciale ignis sequeretur q̄ nulli esset accidens quod est falsum. Alio modo cōsideratur vt est principium actiuum aliorum respectu corporum generabilium et corruptibiliuz. et hoc modo quia ignis agit mediante calore suo. calor dicatur aliquo modo principium essenciale ignis inquantum ē actiuus: ⁊ hoc modo debent intelligi ea que dicuntur in textu. quia nisi sic intelligerētur viderētur esse falsa. quia calor non est de essentia ignis nec principium eius si considere tur inquantum ad suum esse substantiale.

¶ Quarto sciendum est. q̄ duplicia sunt contraria. scilicet mediata ⁊ immediata. Mediata sunt inter que mediat aliq̄ species sui generis quodammodo participans naturam vtriusq̄ contrariorum. vt inter album ⁊ nigrum mediat rubeum fuscum: ⁊ croceum. que quodammodo participāt naturam albedinis ⁊ nigredinis ⁊ dicuntur talia contraria mediata. quia habent medium per participationem. Sed contraria immediata sunt inter que non mediat aliqua species sui generis: vt sanum et egrum inter que non est aliqua species media sed semper necesse est vnum illorum esse in proprio subiecto ipsorum. quia quodlibet animal vel est sanū vel est egrum: ⁊ non est claudum mediū. q̄ in quolibet animali est adequatio humorum ⁊ sic est sanum. vel inadequatio ⁊ sic est egrū Et illa contraria dicuntur immediata per carentiam medij per participationem: licet habeant medium per abnegationē: de quo ambo extrema vere negātur: vt de lapide simul negatur sanum et egrum. et de vtriq̄ illorum contrariorum intelligitur diffinitio prius posita.

¶ Sed contra predicta arguitur. Primo sic. nulla opposita ad se inuicem consequuntur cum vnum destruat aliud. sed relatiua se consequuntur mutuo. cum ad esse vnius sequatur esse alterius ⁊ inter se connertuntur secōm existentiam. ergo relatiua non sunt opposita. ¶ Secundo sic. quecunq̄ opponuntur habent oppositionem secōm respectum vnius ad alterum. sed relatiua non habent oppositionem secōm respectum vnius ad alterum. quia respectus vnius ad alterum est forma relationis: in qua ambo conueniunt. ergo nulla relatiua opponuntur. ¶ Tertio sic. bonum ⁊ malum contrariantur: ⁊ tamen non ponuntur sub eodem genere: sed sunt prima genera. ergo contraria non ponuntur sub eodem genere. ¶ Quarto sic contradictoria plus distant q̄ contraria. ergo contraria non maxime distant contra diffinitionem contrariorum. ¶ Quinto sic. calidum ⁊ frigidum contrariantur. ⁊ tamen non se mutuo expellunt ab eodem subiecto. quia simul sunt in tepido. ergo male dicitur in diffinitione contrariorum q̄ mutuo se expellunt ab eodem subiecto.

¶ Ad argumenta ante opposita. Ad primum dicitur q̄ licet relatiua quantum ad esse in diuersis subiectis consequantur seinuicem et conuertantur secōm existentiam non tamen quantum ad esse in eodem subiecto: sed respectuē eiusd subiecti opponūnturiō eo modo quo ꝓsequūtur seinuicē nō opponunt. ¶ Ad secundū dicitur q̄ interrelatiua est quidam respectus positiuus: qui est forma rationalis in qua relatiua conueniunt et secōm talem respectum non opponuntur. Alius est respectus repugnantie correlatiuorum ad simul esse in eodem subiecto: et secōm illum respectum habent oppositionem. ¶ Ad tertium dicitur q̄ licet bonum et malum non ponantur sub eodem genere morum sed sunt diuersa gña in moribus: tñ bene ponuntur sub eodem genere logico. quia ponuntur sub prima specie qualitatis: vt dicunt habitus bonos vel malos. et sub genere actionis inquantum dicunt actus et hoc capiendo bonum et malum vt capiuntur in moralibus. quia si caperentur vt sunt passiones entis: sic opponuntur priuatiue et non ponuntur sub eodem genere. ¶ Ad quartum dicit q̄ ly contradictoria simpliciter maxime distent nō tamen sub eodē genere: sed sic contraria maxime distant. ¶ Ad quintum dicitur q̄ licet in tepido sit calidum et frigidum secōm esse remissum. non tamen secōm esse intensum quomodo inter se contrariantur.

Priuatiue opposita sunt que habent fieri circa idem subiectū ordie irregressibili ⁊ tempore determinato a natura. ordine irregressibili dico quia ab habitu in priuationem deuenire possibile est sed non econuerso. impossibile enim est a priuatione in habitum regressum fieri: vt visus ⁊ cecitas habent fieri circa oculum: a visu autem deuenire in cecitatem possibile est: sed non econuerso.

Postq̄ autor determinauit de relatiua oppositōe ⁊ p̄dicamēto q̄ ābo extrema sūt duo entia. hic p̄dicamēt determinat de oppositōe priuatiua ⁊ p̄dictoria q̄ vnū extremū ē ens ⁊ aliud non ens. Et q̄ in oppositōe p̄dictoria vnū extremoꝝ ē nō ens simplr. In priuatiua vo est nō ens p̄m q̄d: ideo prius videndū ē de priuatiua oppositione q̄ de p̄dictoria. Itē oppositōes p̄nt dupliciter ꝓsiderari. Uno mō ex pte repugnātie quā importāt. ⁊ q̄ in p̄dictōe ē maior repugnātia q̄ in alijs: ideo hocmō p̄cedit p̄dictoria oppositio deinde priuatiua: tertio p̄dia ⁊ vltio relatiua. Alio modo considerant q̄ntū ad entitatem suoꝝ extremoꝝ. ⁊ hmō relatiua oppositio prior ē. secūdo p̄dia. tertio priuatiua. vltio p̄dictoria. Et q̄ hꝰ ꝓsiderantur oppositōes ex pte suoꝝ extremoꝝ. ideo hic vltimo in textu ordinat ⁊ p̄uenienter ponit oppositio priuatiua ante contradictoriam.

Circo quo sciēdum est primo. q priuatiua oppositio est repugnantia habit⁹ ⁊ priuatōis siue priuatiue oppositoꝝ. ⁊ habit⁹ est forma habita i aliquo subiecto sicut est visus i ocl'o. Priuatio vo ē negatio forme i sbiecto cū aptitudine ad illā sic̄ cecitas dicit negationē potentie visiue ⁊ relinqt aptitudinē ad illā eo q̄ relinquit principia remota visus: ⁊ illa duo. s. priuatio ⁊ habit⁹ dicūtur priuatiue opposita q̄ sic p̄nt diffiniri. priuatiue opposita sunt quoꝝ vnū dicit negationem alterius cum aptitudine ad ipsum.

Secundo sciendum est. q aliter diffinit in textu sic. Priuatiue opposita sūt q̄ circa idē subiectū habēt fieri ordine irregressibili ⁊ tpe determinato a natura. sicut visus ⁊ cecitas circa oculū. Cuius ratio ē q̄ priuatio dicit corruptionē habit⁹ ⁊ principioꝝ eius i suo subiecto: ideo priuatio hꝫ fieri circa idē subiectum sicut ⁊ habit⁹: ⁊ quia corruptio presupponit illud qđ corrūpit: ideo priuatio presupponit habitū ⁊ hꝫ naturaliter p̄cedit priuationē: ↄ hꝫ fieri in eodē subiecto ꝑm ordinē. ⁊ q̄ corruptis principijs habitus non potest fieri regressus in habitum. ⁊ priuatio dicit corruptionem illoꝝ principioꝝ: ideo habitus ⁊ priuatio fiūt circa idē subiectū ordine irregressibili. ⁊ q̄ aliquis dicat habere priuationē q̄n nō habet habitum tpe quo debet habere: ideo dicit tpe determinato a natura sicut catulus ante nouē dies nō dicit cecus q̄uis careat visu. ⁊ facilr p̄t videri quid sit genus ⁊ differentia in ista diffinitione.

Tertio sciendum est. q duplex ē priuatio quedā est perfecta que negat habitū ⁊ principia propinqua habit⁹ ⁊ solum relinquit principia remota ipsius habitus sicut est cecitas respectu visus, que negat visum ⁊ debitam cōplexionem organi: ⁊ de tali priuatione non potest fieri regressio in habitum vt dictum est. Alia est priuatio imperfecta, que negat habitum tantum ⁊ relinquit principia habitus tā propinqua q̄ remota vt est quies respectu motus. ⁊ de tali priuatione p̄t fieri regressus in habitum ⁊ econtra: vt post quietē potest fieri motus ⁊ econtra. Et solum de priuatiue oppositis in quibus est perfecta mutatio datur illa diffinitio priuatiue oppositoꝝ ideo bene ponitur ordine irregressibili ad differentiā contrariorum ⁊ contradictoriorum

Quarto sciēdum est. q p̄dictio sic diffinitur. Contradictio est oppositio cuius ꝑm se non est dare medium. Et ponitur oppositio loco generis. ⁊ ponitur cuius secundū se non est dare medium: ad differentiaꝫ omnium aliarum specierum oppositionis vbi sēper potest reperiri medium vel per participationem vel per abnegationem quod non p̄t fieri in contradictione. Cuius ratio est: quia contradictio est contradictoriorum repugnantia inter se: sed inter contradictoria nullum est medium: quia contradictoria sunt illa quoꝝ vnum simpliciter dicit negationem alterius ⁊

uihil ponit affirmatiue vt sunt ens ⁊ non ens sedet ⁊ non sedet: ⁊ quia inter ens ⁊ non ens simpliciter nō potest esse medium: ideo in cōtradictione nō potest repperi medium ⁊ hoc sibi conuenit per se primo ⁊ non ratione alicuius oppositionis precedentis: ideo dicitur ꝙ sibi conuenit secōm se: ⁊ per hoc habetur intellectus diffinitionū illaꝝ oppositionū precedentiū.

¶ Sed contra predicta arguitur. Primo sic. rationale ⁊ irrationale priuatiue opponuntur. similiter equale ⁊ inequale ⁊ tamē nō habēt fieri circa idē. ergo male ponitur diffinitio priuatiue oppositorum. ¶ Secūdo sic illud qđ est non ens non potest fieri: qz factio terminatur ad esse rei: sed priuatio est nō ens ergo non habet fieri circa aliquod subiectum. ¶ Tertio sic. scientia ⁊ ignorantia opponuntur priuatiue quia ignorātia est priuatio scientie ⁊ tamē de ignorātia potest fieri naturaliter regressus in habitū. s. ad scientiā. sicut cū aliq̄ sunt primo ignorātes postea efficiuntur scientes per studium. ergo priuatiue opposita nō semp fiūt ordine irregressibili. ¶ Quarto sic omnis oppositio habet duo extrema sed contradictio nō habet duo extrema cū sit iter ens ⁊ non ens simpliciter modo non ens non est vnum extremū ergo contradictio nō est oppositio. ¶ Quinto sic: in oppositione cōtrariorū immediatorum nō reperitur medium. ergo diffinitio cōtradictionis cōuenit alijs a diffinito.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad primum dicit ꝙ licet rationale ⁊ irrationale secōm mōs significādi ⁊ intelligēdi qb⁹ cognoscunt a nobis. s. vnū p negationē alterius sint aliquo modo priuatiue opposita tamē secōm id qđ sunt non sunt priuatiue opposita cū sint forme positiue: sed magis habet rationē contrariorum ⁊ eo modo quo priuatiue opponūtur sunt circa idem in genere licet non in specie vel in numero. ¶ Ad secundum dicitur ꝙ licet priuatio non fiat per se tamen bene per accidens. s. per corruptionē habitus quare etiā non ē ens nisi per accidens. ⁊ secūm quid. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ scientia ⁊ ignorātia priuatiue opponuntur priuatione imperfecta: ⁊ solū de priuatione perfecta datur ista diffinitio. ¶ Ad quartū dicit ꝙ licet nō ens simpliciter non sit vnū extremū secōm rem tm̄ secūm intellectū qui cōcipit nō ens p negationē eius non ens bene est vnū extremum oppositionis quia tamē non est vnū extremum secluso opere intellect⁹; ideo sine opere rationis cōtradictio nō habet esse in rebus cōpletum in actu: sed in potētia tantū ⁊ pficit in actu per intellectū. ¶ Ad quintū dicitur ꝙ licet inter contraria immediata non sit medium per participationē est tm̄ medium p abnegationem de quo potest vere negari vtrumꝙ extremoꝝ ⁊ iter contradictoria nullū ē simpliciter medium.

¶ Primus dicitur quadruplici ter. Primo mō ⁊ proprie aliquid dicit prius altero secōm tēp⁹ put aliquis dicit senior ⁊ antiquior altero. sicut hō habens triginta annos dicit prior homine habēte viginti annos. ¶ Secundo modo aliquid dicit prius a quo nō cōuertitur subsistendi cōsequētia vt vnū est pri⁹ duob⁹. duobus enī existētibus mor cōsequēs est vnū esse vtrū duo sunt vnū est ⁊ nō ecōuerso. ¶ Tertio modo dicit pri⁹ secōm ordinem quēdam vt in disciplinis principia priora sunt conclusionibus. ⁊ in grāmatica littere sunt priores sillabis ⁊ in oratione prohemiū est prius narratione. ¶ Quarto modo dicit pri⁹ qđ melius est ⁊ honorabili⁹. cōsueuerunt enī plurimi homīes honorabiliores ⁊ magis dilectos apd se dicere priores. ¶ Preter hos quattuor mōs iā dictos est vn⁹ alter modus prioris. Eoꝝ que cōuertunt secōm essendi cōsequētiā ⁊ alter est quodāmodo causa alterius ⁊ hoc modo aliquid dicit prius altero natura. vt res est cā veritatis orationis de se

facte se hominẽ currere conuertitur cuz oratione homo currit. ⁊ ly hominez currere sit verũ hec ẽ vera homo currit ⁊ ecõuerso. Res autem est causa veritatis orationis de se facte ⁊ nõ econtra. Ab eo enim q̃ res est vel nõ est oratio dicit vera vel falsa. ergo hec res hominem currere prior ẽ hac oratione homo currit.

¶ Postq̃ autor determinauit de postpdicamẽto oppositionis qd̃ simpliciter valz ad cognoscendũ distinctionẽ ⁊ diuersitatem dicibiliũ incõplexorum que ponũtur in predicamento hic psequẽter determinat de postpredicamẽto prioris qd̃ valet ad cognoscendũ ordinez illorum dicibiliũ assignans quinq̃ modos eius q̃ his versibus cõtinẽtur. Tempore natura prius ordine dic⁊ honore. Causam causato dicim⁹ esse prius. Et licet posteri⁹ sit vnum postpredicamentũ tñ quia prius ⁊ posterius opponunt relatiue. ideo tot modis dicit vnũ quot modis dicit ⁊ reliquuz: ⁊ cognito vno oportet cognoscere aliud. iõ per distinctionez modorũ prioris satis habetur distinctio modorum posteriorũ: nec erit specialiter determinandũ de ipso posteriori.

¶ Pro quo sciendum est primo q̃ primus modus ⁊ secundus prioris sic differunt interse. quia prius primo modo qd̃ ẽ prius tpe dicitur istud cui⁹ duratio precedit durationẽ alterius. siue illa duratio precedat scdz temp⁹ proprie dictũ: siue scdm temp⁹ captuz pro eternitate vt aliquis senior altero dicit prior illo scdm tps ⁊ durationẽ illius. ⁊ valet ille modus ad cognoscenduz ordinẽ inter vniuersalia que sunt perpetua: ⁊ singularia que sunt corruptibilia ⁊ tẽporalia. vniuersale enim quod est semper est prius duratione quolibet suorum indiuiduoz qd̃ post non esse accipit esse. Sed prius secũdo modo qd̃ ẽ prius natura dicitur illud qd̃ nõ conuertit scdm existẽdi consequentiam. vel ẽ illd̃ qd̃ requiritur ad esse alterius ⁊ alterũ non requiritur ad eẽ ei⁹ sicut vnum est prius duobus. Et dicitur cõsequẽtia existẽdi in qua ad eẽ vnius sequit esse alterius vt homo est ergo animal ẽ. Et dicit conuerti debite talis cõsequẽtia quando sicut ad eẽ primi sequitur existentia secundi. ita ad existentiã secundi sequitur existentia primi. vt hic homo est ergo risibile est. ⁊ ecõtra risibile est ergo homo est. Et valet ille modus generaliter ad cognoscendũ ordinẽ supioris ad inferius. q: oẽ supi⁹ ẽ hoc modo prius suis inferioribus.

¶ Secundo sciẽndũ est q̃ tertius modus ⁊ quart⁹ sic inter se differũt. quia pri⁹ tertio modo dicitur qd̃ est pri⁹ alio ordine cõpositionis vel doctrine sicut illud qd̃ ẽ simplicius alio sicut pncipia sunt prioza cõclusionibus. ⁊ littere sillabis. ⁊ sillabe dictionibus. Et dicitur tale pri⁹ prius ordine capiẽdo ordinẽ specialiter p ordine cõpositionis vel doctrine vbi ꝓcedit a simplicib⁹ ad ꝯposita ⁊ nõ capiẽdo ordinẽ gñaliter p quocũq̃ ordie rei vel rõnis ⁊ p hũc modũ cognoscim⁹ ordinez generis ⁊ differentiaz ad spẽm q̃ ex ipis componit. Sz pri⁹ quarto mõ qd̃ ẽ pri⁹ honore dicitur illud qd̃ ẽ pfecti⁹ ⁊ honorabili⁹ alio qd̃ dicit pri⁹ fcdm pfectionẽ vt hõ virtuosus dicitur prior hoie nõ virtuoso: ⁊ hoc modo oẽ infer⁹ cũ sit perfecti⁹ suo supiori dicit pri⁹ suo supior: ⁊ sic ille modus valet ad cognoscendum ordinẽ specierum ad sua superiora.

¶ Tertio sciendum est. q̃ prius ẽnto modo qd̃ ẽ pri⁹ cãlitate dicit qd̃ ꝓuertit fm existendi cõsequentiã ⁊ tamẽ v. nũ est causa alter⁹ vt hõ ⁊ risibile ꝓuertunt scdm existẽdi cõsequẽtiã ⁊ tñ hõ est cã risibilis ⁊ etiã veritas oronis ⁊ res significata p eã q̃ est compositio predicati cũ subiecto cõuertunt scdm esse ⁊ tñ res significata p oronẽ est cã veritatis oronis. Ab eo. n. q̃ res ẽ vl nõ ẽ oro dr va vl falsa qd̃ itelligẽdũ ẽ ñ de re subiecti vl pdicati: sz de re formaliter significata p orõnẽ vt ẽ iherẽtia vl opositio pdicati cũ sbiecto. Et valet ille mod⁹ ad cognoscendũ ordiem drie ad spẽz ⁊ spẽi ad sua accidẽtia ꝓpa ⁊ differt ab oib⁹ mõis pcedẽtib⁹ qz ĩ isto ꝓuertit existẽdi cõsequẽtia quod nõ fit ĩ alijs precedentibus.

¶ Quarto sciendum est q̃ illoruz modorum prioris sic habetur sufficientia: quia omne prius vel sumitur scdm ordinem discipline et cognitionis ⁊ hoc tertius modus. vel secundum ordinem rei ⁊ b̃ est dupliciter. vel sumitur ex parte esse rei: vel ex parte

cõsequentium ipsum esse vt sunt perfectio ⁊ causalitas. Si primum hoc est dupliciter. vel sumitur ex parte essendi simpliciter ⁊ absolute ⁊ sic est secundus modus. vel scđa durationẽ esse illius ⁊ sic est primus modus. Si ex parte consequẽtium hoc est dupliciter: vel sumitur scđm modum perfectionis ⁊ sic est quartus modus: vel causalitatis ⁊ sic est quintus modus. Et sic patet de modis prioris.

Ad ōnes ꝓdicta arguit ¶ Primo sic. in tempore non est prius nec posterius: quia de tempore non habemus nisi nũc in quo nõ est prius neq; posterius cum sit indiuisibile. ergo nihil dicitur prius tempore ¶ Secũdo sic omne superius est secundo modo prius suo inferiori: ⁊ tamen inter superius ⁊ inferius cõuertitur consequentia subsistẽdi: quia sicut sequitur inferius est ergo superius est ⁊ econtra si superius est inferius est. ergo male dicit prius natura quod non conuertitur scđm cristendi consequantiaz ¶ Tertio sic. omne prius est prius scđm ordinez. ergo prius ordine non est motus distinctus ab aliis. ¶ Quarto sic. species est perfectior ⁊ honorabilior genere ⁊ tamen nõ est prior illo: cum principiatum non precedat principiuz. ergo male dicitur ꝙ honorabilius ⁊ melius dicitur prius quarto modo ¶ Quinto sic. eorum que sunt simul vnum nõ est prius alio. sed ea que conuertuntur secũdũ esse simul sunt. ergo vnum non est prius vt in quinto modo dicitur

Ad argumẽta añ oppo. Ad primum dicitur ꝙ licet de tempore non sit nisi nũc in actu ⁊ in facto esse tamen scđm successionem ⁊ scđm potentiaz sunt plures partes temporis vt preteritũ ⁊ futurum que sunt in fieri ⁊ fluxu ipsius nunc. ¶ Ad secundũ dicit ꝙ licet inferius ⁊ superius si considerentur quãtum ad intentiones superioris ⁊ inferioris sic conuertuntur scđm existendi consequentiam eo ꝙ hoc modo sunt relatiua non tamen conuertuntur si considerãtur quantũ ad naturas eorum sed superius precedit inferius. ¶ Ad tertiuz dicitur ꝙ licet omne prius scđm ordinem generaliter acceptum sit prius. non tñ ordine doctrine vel cõpositionis de quo ordine soluz hic est ad propositum ¶ Ad quartum dicitur ꝙ licet spẽs via generationis non sit prior genere tamẽ ordine perfectionis illa prior est. ¶ Ad quintum dicitur ꝙ licet ea que conuertuntur scđm existendi consequentiam sunt simul tempore non tamen sunt simul natura: quia cum vnum est causa alterius est prius natura alio. cum omnis causa natura precedat suum effectum.

Simul dicitur tribus modis. Primo modo dicũtur simul quorum generatio est in eodẽ tempore ⁊ neutrum est prius neq; posterius. ⁊ hec dicuntur simul tempore. Secundo modo dicũtur simul que cunq; conuertuntur ⁊ neutrum est causa alterius: sicut quelibet relatiua. vt duplum ⁊ dimidium pater ⁊ filius: ⁊ sic de aliis. Tertio modo dicuntur simul que eq̃liter condiuidunt aliquod genus vt homo equus leo ⁊ sic de aliis que condiuidunt hoc genus animal. ⁊ similiter differentie diuidentes aliquod genus dicuntur simul. vt rationale irrationale ⁊ sic de aliis. Isti autem duo modi vltimi dicuntur simul natura primus autem modus dicitur simul tempore.

Postq̃ autor determinauit ō ꝓdicamẽto prioris ⁊ posterioris qđ valet ad cognoscẽdũ ordinẽ supioris ⁊ inferioris iter se. hic cõsequẽter determinat de ꝓdicamẽto sil'qđ valet ad cognoscẽdũ cõuenientiã pluriũ inferiorũ in suo superiori assignãs tres mõs ei' q̃ in his vsib' cõtinẽtur. Tpe dico sil' quoz gñatio nũc est. Sũtq; sil' species gen' vnũ ꝙdiuidẽtes. Que cõuertunt dicim' eẽ sil'. Et hoz modoz sic habẽt sufficiẽtia. qz q̃cũq; sũt sil' sũt sil' nata vel tpe. Si sil' tpe sic ẽ pim' mod'. si sil' nata hoc ẽ duplicit': vl' talia sũt sil' nata diuisiõis ⁊ sic ẽ tertius modus: vl' nata relatiõis ⁊ sic est secundus modus.

Proquo sciendum est primo q̄ simul dupl'r acapit. Uno mō ꝑ q̄cūq; pueniē tia duoꝝ in vno tertio vt opꝫhendat oia illa q̄ cūq; sunt aliquo mō sil'. & b̄ mō ptinent sub ip so sil'in loco & sil' in spacio & sil' in motu q̄ hic nō enūerant. Alio mō capit spāliter solūvt se extēdit ad modos sil' q̄ valēt ad cognitōez p dicamētoꝝ habendā. & b̄ mō b̄ osiderat & nō primo mō. & q: esse sil'in motu vel cē in loco nō reqrit ad noticiā pdicamētoꝝ eo q̄ ꝓprie cō uenūt solū individuis q̄ sunt corruptibilia & nō ꝓnt esse in pdicamento tanq̄ dicibilia & vt subiacibilia tm̄. ideo hic illi modi non enumerantur.

Secundo sciendum est q̄ simul tpe dicunt aliq̄ quoꝝ gnatio ē in eodē tēpe & etiā tota duratio vt sunt illa q̄ sil'gnant & corrumpunt vt hō & risibile dicunt sil'tpe: & debet intelligi q̄ eoꝝ gnatio sit in eodē tpe tam ꝑm esse q̄ ꝑm essentiā ita q̄ sit in eodē instāti tpis & sil' corruptio eoꝝ. & nō sufficit q̄ gnatio eorum sit in eodem tpe ꝑm essentiam. quia cū sit tm̄ vnum tempus ꝑm omnū tpaliū seq retur q̄ omnia preterita & futura essent simul tempore.

Tertio sciendum ē q̄ simul secūdo mō dicunt illa q̄ conuertunt & neutrū est cā alterius: vt sunt relatiua q̄ sil'ponunt in esse & nō in esse & inter se nō conuertunt ꝑm supposita sic q̄ de femnice verificent. & conuertunt ꝑm existēdi ꝓsequentiā: q: sicut ad esse vnius seq tur esse alterius ita econuerso & neutrū est cā alterius eo q̄ vnū nō ꝓcedit naturaliter aliud nec pōt habere esse nisi ponat suū correlatiuū. Et illa q̄ sic dicunt sil'ꝓnt oppositōnez ad duos modos ꝓpris. s. ad secundū & q̄ntū. ideo hic ponitur que conuertunt ad differentiā secundi modi ꝓpris. & neutrū est causa alterius ad differentiā q̄nti. & primus modus simul oppo nit primo mō ꝓpris.

Quarto sciendū est q̄ simul tertio mō dicunt q̄ ecōtrario ꝓdiudūt aliq̄ genus vt sunt due dīe vel due spēs eiusdē generis: & ille spēs vel dīe ꝑnt dupl'r ꝓsiderari. Uno mō ꝓpando illa inter se. & sic vna sp est ꝓpria via ꝓfectionis cū vna sp sit ꝓfectio altera. Alio mō ꝓsiderant inq̄tū ꝓueniunt in suo gne in quo essentialiter ptinent & sunt eq lis ꝓfectōis. & sic sunt sil' ꝓfectōe: nec vna ē ꝓfectio: alia vel prior' vel posterior. iō iste mo dus sil' pōt dica ꝓfectione & opponit q̄rto mō ꝓpris quo aliquid dr ꝑ prius honore vel ꝓfectio ne. & ꝓ b̄ patet declaratio diuisionis sil' & modoꝝ eius.

Ex p̄dicta arguit primo sic. Simul & ꝑ opponunt. q: simul dicit negationē ꝑ prius & posteriꝰ relinquēs aptitudinē ad illa. ergo tot mōis dr simul quot mōis dr ꝑ prius. ergo sicut sunt q̄nq; mōi ꝑ prius ita debent esse q̄nq; mōi simul. Secūdo sic. Illa que conuertunt & neutrū est cā alterius sunt simul tpe cū gnatio & corruptio eoꝝ sit in eodē instāti tpis. ergo secūdus modus simul & primus coincidūt. ergo illi tres mōi nō b̄ distinguunt. Tertio sic. Puer & senex nūc viuentes sunt simul tpe cū sint in eodē nūc & tamen eoꝝ gnatio nō fuit in eodem tempore. q̄ male dicunt sil' primus modus simul. Quarto sic Causa est ad cuius esse sequit aliud. & ad esse vnius relatiui sequitur esse alterius. ergo vnū est causa alterius. ergo contra secundum modus. Quinto sic. Quecūq; sunt simul in aliquo simul conueniunt. & illa que diuidūt ecō trario vnum genus nunq̄ sunt simul in eodē nec; conueniunt in aliquo vno. quia opponūtur inter se. ergo male assignatur tertius mo dus simul.

Ad argumēta ante oppo. Ad p mū dr q̄ lz simul ꝓpriue opponat ꝑ ori & posteriori: & ideo ꝑm rē ꝑnt poni tot modi simul quot ponunt ꝑ pris & posteriꝰis: tm̄ ꝑm vsuz accipiēdo sil' vt valet ad cognitōez pdicamē toꝝ b̄ solū assignant tres mōi sil'. Ad secū dū dr q̄ lz ea q̄ conuertunt ꝑm existēdi ꝓsequen tiā sint sil' tpe tm̄ alia rōe dicunt sil' tpe & simul natura: q: inq̄tū simul pducunt in eodem instāti dicunt simul tpe. & inq̄tū intelligunt sil' esse sub aliq̄ natura dicunt sil' natura. ideo illi mōi nō coincidūt. Ad tertiū dr q̄ lz puer & senex nunc viuentes sint simul tēpe ꝑm aliquā ptem sue durationis. nō tm̄ ꝑm totam durationem eoꝝ: & vnus est ꝑ alio tempore.

Ad quartum dr q̄ lz ad esse vnius relatiui sequat illatiue esse alterius nō tm̄ sequit causaliter & ꝑm naturā quo tm̄ mō effectus sequitur ad suā cām. Ad quintum dr q̄ lz ea q̄ opponunt nō ꝑnt esse simul in eodem numero tamen bene possunt esse in eodem genere. & hoc mō sunt simul illa que ꝓdiudūt aliq̄

genus. quia simul sunt in natura cōmuni importata p genus.

Motus ser sūt species. s. generatio. corruptio. augmētatio. diminutio alteratio ⁊ ꝑm locuz mutatio. Generatio est progressio a non esse ad esse. Augmētatio est ꝑexistētis quantitatis maiozamentum. Diminutio est preexistentis q̄titatis minozamentum. Alteratio est mutatio a contraria qualitate in contrariam qualitatem vel in mediam vt cum aliquid p mutatur ab albedine in nigredinē vel in medios colozes. Motus ꝑm locum est mutatio de vno loco in alterum. Motus autem ꝑm locum ser species sunt sine differētie. s. ante retro sursuz deozsum dextrozsum ⁊ sinistrozsum. Ad omēs aūt has partes fit motus.

Postq̄ autoz determinauit de mōis oppositionis pozis ⁊ simul q̄ valēt ad cognoscendū dicibilia incōplexa q̄tū ad suū esse. h̄ nr determinat de motu q̄ valet ad cognoscēduz illa q̄tū ad suū fien. Illoz enī dicibiliū aliq̄ causant ex alijs p motū rōis sicut pdes spēs ab eodē gn̄e. Alia vo p motū realē sicut accidētia causant a subā p motū. Et primo enumerant sex spēs motus q̄ in his vsibus ꝯtinent. Auget. diminuit. corrūpit. ⁊ gn̄at. Alterat. et mutat. sicꝫ multa loca vagat. Istis sex mōis dz eē motus. Et illaz spēz sufficientia sic h̄ri pōt. q̄ oīs motus fit int̄ duos terminos. vl' g illoz termino z vnus ē affirmatiu⁹ ⁊ ali⁹ negatiu⁹: vl' sunt ābo affirmatiui. si primuz tūc h̄ ē duplr. q̄ vel terminus ad quē ē affirmatiu⁹ ⁊ sic ē gn̄ano. vel termin⁹ a q̄ . ⁊ sic ē corrupcio. Si ābo termini sunt affirmatiui h̄ ē duplr vl' tal' motus fit ad formā respectiuā, ⁊ sic est loci mutatio q̄ fit ad vbi. vel ad formā absolutā. ⁊ h̄ ē duplr. vel ad q̄litatē: ⁊ sic ē alteratio v d q̄titatē. ⁊ h̄ duplr. vl' ad q̄titatē pfectā. ⁊ sic ē augmētatio. vel ad q̄titatē impfectā. ⁊ sic est diminutio.

Vbi ē primo sciendū q̄ generatō est ꝓgressio de nō esse ad esse: vt cū fit mutatio de nō esse aq̄ ad esse eius p mutatōez subiecti. ⁊ capit ibi ꝓgressio nō spāliť. s. p motu progressiuo aialis: ⁊ gn̄alit̄ p q̄cūq̄ mutatiōe in q̄ acq̄rit̄ forma post formā in aliquo subiecto Et ponit̄ ibi ꝓgressio loco gn̄is ⁊ de non esse ad explicādū terminū a quo: aut terminū ad quē gn̄atōis. ⁊ capit ibi nō esse nō ꝓut negat generaliter omne esse: ⁊ solū ꝓut negat eē in actu ⁊ relinquit esse in potentia. quia gn̄atio fit de nō esse in actu esse: nī in potentia ad esse in actu. Et p oppositum corrupcio ē ꝓgressio de esse ad non esse vbi ponitur ꝓgressio loco generis. ⁊ de esse ad nō esse ad differētiā aliarum speciez motus.

Secundo sciendū est q̄ augmētatio ꝑexistentis q̄titatis additamentum. Et rō est. q̄ augmētatio ē motus de minoze q̄titate ad maiorē. ⁊ q̄titas nō pōt fieri maioz nisi p additōez alicuius ptis q̄titatis. ⁊ ꝓpositū diminutio ē ꝑexistētis q̄titatis minoramētū. Et rō est. q̄ ille motus est de maioze q̄titate in minorē. ⁊ maioz q̄titas nō pōt fieri minoz nisi p remotōez alicuius ptis eius. ideo fit ibi minozamentū ꝑexistentis q̄titatis eius Unde in hoc conueniunt augmentatio ⁊ diminutio. q̄ sunt ad q̄titatem. ⁊ differunt in h̄ quia vna fit ad q̄titatem pfectam ⁊ alia ad impfectam.

Tertio sciēdū est. q̄ alteratio est mutatio ab vna ꝓria q̄litate in aliā ꝓriā vl' in mediā. Et ponit̄ mutatio loco gn̄is. ⁊ residuū ponit̄ ad dr̄ias aliozum motuū quoz nullus fit ad qualitatē. ⁊ nō req̄rit̄ q̄ qualitates int̄ quas est alteratio sint contrarie ꝑm essentiam ⁊ speciem: ⁊ sufficit q̄ sint ꝓrie ꝑm perfectum ⁊ impfectum. ideo ibi ponitur vel in q̄litatem mediam. q̄ alique qualitates medie nō ꝓnātur extremis ꝑm speciem ⁊ tantum ꝑm esse pfectum vel impfectum. ⁊ in aliquibus est contrarietas ꝑm speciem, vt inter albedinē ⁊ medios colozes.

Quarto sciendū est. q̄ loci mu-

tatio est mutatio de vno loco ad aliū locum. ⁊ talis motus extrinsece terminat ad locū: intrinsece vero terminat ad vbi quod causat a loco: ideo talis motus reductiue ē in pdicamēto vbi. ⁊ pb̄ differt ab alijs motibus. Et diuidit in sex spēs. s. in motū sursum. deorsum. ante. ⁊ retro. dextrum ⁊ sinistrum. Cuius rō est. q; motus diuidit ꝑm diuisionem termini ad quē: ꝙ vbi est terminus ad quem motus localis ꝙ diuidit ꝑ sursum ⁊ deorsum: ⁊ sic de alijs ergo motus localis conuenienter diuiditur ꝑ has species ⁊ differētias. Unde sursum ⁊ deorsum si capiantur ꝑ locis illis sunt in pdicamēto qntitatis. ⁊ si capiant̄ put dicunt rez in talibus locis esse sunt in pdicamēto vbi. Sz si capiant̄ vt dicūt situatōnes in illis loc̄ sunt differentie positionis ⁊ de pdicamento situs. ⁊ hoc vltimo modo non sunt termini motus localis: ꝙ secundo modo. Et per hoc pz quot ⁊ quot sunt ⁊ quomodo diffinuntur species motus.

¶ Sed ōpdicta arguit̄ ꝓmo sic Omnis motus est ptinuus ⁊ diuisibilis cū in in tpe fiat. ꝙ generatio non est diuisibilis ꝙ fit in instanti: ⁊ similiter corruptio ergo generatio ⁊ corruptio non sunt species motus. ⁊ sic ꝑ consequens ille species male enumerantur ¶ Secundo sic. Dum aqua generatur ex aere est ibi generatio ⁊ tamen ipa fit ab esse aq̄ ad esse aeris. ergo male dicitur ꝙ gnatio fit ā non esse ad esse. ¶ Tertio sic. In ebulitōe lactis est augmentatio ⁊ tamen ibi non fit additamentum pēristenti qntati. ergo male diffinit̄ augmentatio. ¶ Quarto sic. Mutatio ā minus albo ad magis album est alteratio: et tm̄ nō fit mutatio de vna qualitate in aliā contrariā nec in mediam: quia album ⁊ albū non contranant̄. ergo male ponitur diffinitio alterationis. ¶ Quinto sic. Celum mouet̄ motu locali ⁊ tm̄ non mutatur de vno loco in alium ꝙ ꝑ manet in eodem loco. ergo ꝓ diffinitionē loci mutationis.

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad ꝓmū ā: ꝙ s. motus capiat̄ spāliter ꝑ motu successiuo q̄ sp fit int̄ terminos affirmatiuos: sic ois motus ē diuisibilis ⁊ sic gnatio ⁊ corruptio nō sunt motus. ꝙ si capiatur gnaliter tātuz ꝑ omni mutatione instantanea siue successiua sicut in ꝓposito capit̄. sic gnatio ⁊ corruptio bñ sunt motus. ¶ Ad secundum dicit̄ ꝙ cum aqua generatur ex aere illa gnatio fit ab esse aeris tā q̄ a termino extrinseco: ꝙ a nō ee aq̄ tā q̄ a termino intrinseco ⁊ ꝓpo a quo magis determinat̄ q̄ a termino extrinseco. ¶ Ad tertium dicitur q̄ lz in tali augmentatiōe q̄ fit ꝑ ebulitōez lactis vel ꝑ rarefactōez nō fit additamētū subē est tm̄ additamentum partium qntitatis. ¶ Ad quartum dicitur q̄ lz minus albū ⁊ magis album non contrarientur ꝑm essentiaz cū sint eiusdem speciei. tm̄ contrariātur ꝑm esse qualitatis ꝑfectū ⁊ imꝑfectuz qō sufficit ad motū. ¶ Ad q̄ntū ō: q̄ lz celū ꝑm se totum non moueatur ab vno loco in alium tm̄ mutat̄ ꝑm suas partes: ⁊ ideo sibi attribuitur motus localis.

HAbere dicitur multis modis. ¶ Primo modo dicit̄ habere aliquam qualitatem: vt disciplinam aut virtutem. Secūdo modo dicit̄ habere quantitatem. vt magnitudinem: vt bicubitum tricubitum. Tertio modo dicitur habere ea que circa corpus sunt adiacētia vt vestimentū ⁊ tunicā. Aut circa membra. vt in manu anulum Et habitus isto tertio mō sumptus est vnū de decem pdicamētis. ⁊ diffinit̄ sic. Habitus ē corporum ⁊ eorum que circa corp̄ sunt adiacentia. vt est armatio vel caligatio. Et similiter fingātur nomina in alijs ꝑm adiacentiā illā. hec enim dicunt̄ habere illa vero haberi. Quarto modo dicit̄ hr̄e membrū: vt manū aut pedem. Quinto modo dicit̄ habere sicut continens contentuz: vt lagena vinū aut modi⁹ grana tritici. Sexto modo dicit̄ ha-

bere possessionem. vt domū aut agrum. Septimo modo dicitur hr̃e vxorem ⁊ de hoc modo dicit Aristoteles q̄ iste modus ē alienissimus in eo quod est hr̃e p̄ter hoc q̄ vir hn̄s vxorē etiā habetur ab ea. vinculum enim matrimonij indissolubiliter ligat vtrūq;. Et dicit q̄ forte alij modi apparebūt in eo quod est hr̃e: sz qui ꝓsueuerūt dici penes oēs enumerati sunt.

Postq̄ autor determinauit de motu. b̄ consequenter determinat de quinto postp̄dicamēto ⁊ vltimo. s. habere. Et ratio ordinis est. q̄ motus valet ad cognoscendum quomō accidentia a substantia causantur. habere vo ad cognoscendum reductionem accidentiū ad substantiam. Et quia illa accidentia p̄us causantur q̄ ad aliud reducantur: ideo conuenienter determinatur de postp̄dicamento habere post motum.

Circa quo sciendum est primo q̄ habere tripliciter accipitur. Uno modo gñaliter vt se extendit ad omnes suos modos: ⁊ sic ponitur reductiue in diuersis p̄dicamētis: ⁊ sic ponitur vnum postp̄dicamentum. Alio modo capitur specialiter solum p̄ tertio modo habere put est corporum ⁊ eorum que circa corpus sunt adiacentia: ⁊ sic est vnum p̄dicamentū ab alijs distinctū de quo p̄us determinatū est. ⁊ b̄ vltimo mō nō capitur hic: ꝙ p̄mo modo. ideo conuenienter ponitur postp̄dicamentum.

Secundo sciendum ⁊ q̄ illi habere septem mōi ponuntur in textu in his versibus contenti. Affectum. q̄tum. vestitū nunc velut aurum. Membrū. contentum. possessio vir mulierem. Unde p affectum designat p̄mus modus habere qui est habere qualitatē qualitas enim afficit substātiam ⁊ qualificat eam. ⁊ p q̄tum designatur secundus modus sz habere quantitatem. ⁊ p vestitum designatur tertius modus qui est habere ea que corpori adiacent sm totū: vt tunica, siue sm ptē vt anulus aureus in digito. ⁊ p membrum designatur quartus modus q̄ est habere membrum. vt caput vel ptem integralem. ⁊ p contentum designatur quintus modus q̄ est vt continēs hz ptentū. vt lagena hz vinū ⁊ modius grana tritici. ⁊ sextus modus designat p possessionē. ⁊ p mulierē septimus. s. hr̃e vxorem. ⁊ p hoc potest haberi ordo ⁊ numerus illorum modorum.

Tercio sciendū est q̄ p̄mus modus habere. s. habere qualitatem ponit̄ in predicamento qualitatis reductiue: quia tale habere dicit inherentiam qualitatis ad substantiam. ⁊ talis inherentia est esse illius q̄litatis. ⁊ sil'r secundus modus. s. hr̃e quantitatem est in predicamento quantitatis. Sz habere tertio modo est predicamentum ab alijs distinctum: ⁊ habere membrum siue partem integralem est reductiue in predicamēto substantie: quia dicit vnionem partis in toto. talis autem vnio fit per formam substantialem Sed habere contentum est in predicamēto vbi: quia tale habere dicit esse in loco continente Et habere possessionem est in predicamento relationis quia possessor dicitur correlatiue ad rem possessam tanq̄ ad correlatiuū eius. Et similiter habere vxorem est in predicamento relationis. Coniunx enim dicitur correlatiue ad coniugem. ⁊ sunt relatiua eq̄parantie. Et per hoc habetur quomodo habere sm diuersos modos eius ponitur in diuersis predicamentis.

Quarto sciēdū ē q̄ istorum modorum sic potest haberi sufficientia. quia in omni modo habere habens est principium habiti. vel ergo est principium eius sm naturam ⁊ voluntatem simul. ⁊ sic est quartus modus. s. habere membrum. membrum enim habet sm naturam ⁊ sm voluntatem applicatur ad operationem. vel est principium eius sm naturam tantum vel sm voluntatem tantum. si p̄mum hoc est dupliciter. vel est p̄ncipium alterius rōe materie. ⁊ sic est secūdus modus. vl rōne forme: ⁊ sic est p̄mus modus. Si sm voluntatem tm̄ hoc est dupliciter. vel habēs habet tm̄. vel habet ⁊ habet. si secūdū sic habet septimus modus. Si p̄mum hoc est dupliciter. vel habitus figurat ad formam habētis vel non. si secundū sic ē sextus modus. Si p̄mum hoc est dupl'r. vl hn̄s circūdat habitū.

et sic est quint⁹ modus. vel circundatur ab illo quod habet: ⁊ sic est tertius modus, ⁊ sic patet distinctio modorum habere.

Sed ꝺ̄ ꝓdicta arguit̄ ꝓ̄mo sic. idē nō est ꝓ̄dicamentū ⁊ postꝓ̄dicamentū. q⁹ oporteret idē esse in diuersis predicamētis ⁊ poni in vno tm̄. sed habere est vnū predicamentū. ergo male ponit̄ vnū postꝓ̄dicamētū.

Secūdo sic. omne qꝺ diuidit̄ est aliqꝺ totū. § habere nō est aliqꝺ totū cū nō sit vnū. ergo male diuidit̄ per septē modos.

Tertio sic. omne habere mediat inter rem habentez et rem habitā. sed inter quantitatē et substantiā nihil mediat cū quātitas immediate insit subē. ergo nihil dicitur habere quantitatem.

Quarto sic. in omni modo habere habens est principiū habiti. sed possessor nō est principiū rei possesse: neq; vir respectu vxoris. ergo male ponūtur sext⁹ et septim⁹ mod⁹ hꝫ̄e.

Quinto sic. substantia dicitur habere relationē actionē ⁊ passionē. ⁊ similiter gen⁹ dicitur habere spēm ⁊ qualitas habere cōtrariū et tamen illi modi hic nō enumerāt̄. ergo modi habere non sufficienter enumerantur hic.

Ad argumēta ante oppo. Ad ꝓ̄mū dicitur ꝙ licet idez vnuoce ⁊ eodē modo captū nō sit ꝓ̄dicamentū ⁊ postꝓ̄dicamētū: tamen idē ꝑm vocē ęquoce acceptuz pōt esse ꝓ̄dicamentū ⁊ postꝓ̄dicamētū: et sic ē de habere vt dictū est. Ad secundū ꝺ̄z ꝙ licet habere nō sit aliqꝺ totū ꝑm rem: est tn̄ vnum totū ꝑm vocē. ideo bene diuidit̄ diuisione vocis in suas significationes. Ad tertiū dicit̄ ꝙ licet habere quantitatē nō mediet realiter inter quantitatē ⁊ subam tanꝙ accidēs realiter distinctū a q̄ntitate. q⁹ idē est realiter cū quātitate: tn̄ mediat ꝑm rationē et modū. q⁹ dicit inherentiā quantitatis ad substantiam.

Ad quartū dicatur ꝙ licet possessor inquantū relatiue dicit̄ ad rem possessam: et etiā vir respectu vxoris nō sit principiū tn̄ ꝑm id qꝺ ē est aliquo modo principiū in genere cause finalis. possessio eī̄ est propter possessorez: et vxor propter virū. Ad quintū dicit̄ ꝙ licet reperiant̄ plures modi habere ꝙ illi septē: tn̄ alij ab illis sunt min⁹ principales ⁊ min⁹ vsitati. ⁊ sic sufficienter possunt cognosci per illos modos. ideo sufficienter enumerant̄ ꝑncipaliores mōi ipi⁹ habere. Hec de tertio tractatu magistri ꝑ̄ri hyspani dicta sufficiāt.

Incipit tractatus quartus de silogismo simpliciter.

Propositio ē oratio affirmatiua vl̄ negatiua alicuius de aliquo: vel alicui ab aliquo. Terminus est in quem resoluitur propositio vt in subiectum et predicatum.

Iste est tractat⁹ quart⁹ sūmulaꝝ magīri ꝑ̄ri hysp. in quo postꝙ̄ determinauit de partib⁹ remotis silogismi. s. de ꝓ̄dicabilib⁹ et ꝓ̄dicamētis ⁊ de ptib⁹ ꝓpinq̄s ei⁹. s. de enūciatōe siue ꝓp̄one. hic cōsequēter determinat de ipo silogismo siue de totali argumētatione. ⁊ q⁹ vnumquodq; ꝑ⁹ hꝫ ꝓsiderari ꝑm se ꝙ̄ ꝑ ꝓpatiōez ad aliud. ideo pusꝙ̄ determinet ipe ꝺ̄ silogismo cōtracto ad materiā ꝓbabilē ⁊ sophisticā gꝺ̄ fit in tractatu de locis ⁊ fallacijs. ipe in p̄nti tractatu determinat de silogismo simplicit̄ ⁊ ꝑm suā formā ꝓsiderato sine ꝓtractione ad materiā. Ex quo ptz ꝙ silogism⁹ simplicit̄ est subiectū in isto tractatu. ⁊ q⁹ res hꝫ cognosci ꝑ sua ꝑncipia. ideo anteꝙ̄ diffinit silogismū prius determinat de aliquib⁹ ꝑncipijs silogism. ⁊ primo de materialib⁹ ꝙ̄ de principijs regulatiuis eius. scilicet de propositione et termino.

Ubi primo sciēdum est ꝙ ꝓpositio diffinit̄ sic. Propositio est oꝛo affirmatiua vl̄ negatiua alicui⁹ de aliquo: vl̄ alicui⁹ ab aliquo. Ubi ponit̄ oꝛo loco generis. Deinde ponit̄ affirmatiua vel negatiua ad explicāduz vnā ꝺ̄iaz ꝓ̄nibilē cū ꝓp̄one. ⁊ hꝫ affirmatiuū vl̄ negatiuū sunt mēbra diuidētia respectu ꝓp̄onis: nō tn̄ ponunt̄ i hac diffinitōe inquātū sūt diuidētia diffinitū: ꝑ inq̄ntū sūt nob⁹ notiora ipo diffinito ⁊ explicāt ꝺ̄iaz ꝓp̄onis ꝑm cē qꝺ̄ hꝫ in suis spēb⁹. Et ꝺ̄z alicui⁹ de aliquo. i. ꝓ̄dicari de subiecto. ⁊ magis diffinit̄ ꝑ affirmatiuū et negatiuū q̄ se tenēt ex parte forme ꝓpositionis ꝙ̄ per vniuersale ⁊ particlare q̄ se tenent ex parte materie eo ꝙ forma magis notificat esse rei: et diffinitio indicat esse rei.

Secūdo sciēdū est ꝙ ꝓpositio pōt dupliciter ꝓsiderari. Uno modo inquantum est signū conceptus mentis vel nuncius nostri intellectus ad exprimendū conceptuz

complexū. et hoc modo habet rationē enunciatōis. ⁊ hoc modo sibi cōuenit significare vex vel falluz respectu sui significati. ⁊ qz in ꝑmo tractatu ꝓsiderat sub rōne enūciatōis ideo ibi diffinit ꝑ vex ⁊ falsum. Alio modo cōsiderat vt est pars ꝓpinqua silogismi. ⁊ b modo ꝓsiderat in pīti loco. ⁊ qz ꝑ affirmationē ⁊ negationē q̄ se tenēt ex pte formē enunciatōis maxime habet variare silogismū. iō conuenienter notificatur ꝑ affirmatiuū ⁊ negatiuū. Et sic ptz quomodo diuersimode ꝓsiderat ⁊ diffinit ꝓpositio hic ⁊ in ꝑmo tractatu.

¶ Tertio sciendū est q̄ terminus dicitur in quē resoluitur propositio vt in subiectū ⁊ predicatū. Cuius ratio est. qz termin⁹ est principium materiale cōponēs ꝓpositionem. dicitur enim terminus a terminando. qz materialiter terminat ꝓpositionem. sed vnū quodq̄ resoluitur in ea et quib⁹ cōponit. ergo ꝓpositio resoluitur ꝑ termios tanq̄ in suas partes. ideo terminus bene dicitur in quē resoluitur ꝓpositio. et intelligit de resolutione q̄ fit in voces significatiuas ⁊ nō de q̄cūq̄ resolutione. qz logicus solū considerat voces significatiuas: et nō ḥz ꝓsiderare litteras et sillabas que a grāmatico considerantur.

¶ Quarto sciendū est q̄ licet terminus sit principiū ⁊ pars propositionis: tamen conuenienter diffinitur post propositionē duplici de causa. Prima causa est qz in diffinitione termini ponitur propositio: ideo ād diffinitionē termini oportet notificare ꝓpositionē ne ꝑ ignota ꝓcederetur. Secūda causa est qz licet via cōpositōis pars precedat totū ⁊ terminus propositionem: tamen via resolutionis totuz est prius partib⁹ suis. ⁊ qz hic cōsiderātur terminus ⁊ ꝓpositio ꝑm viā resolutionis. qz diffinit termin⁹ inquantū pertinet ad resolutionē propositionis: ideo conuenienter sequitur propositionē. ⁊ q̄uis silogismus resoluatur per propositionem. qz tamen ipsa non diffinit hic per silogismū nec inquātum est terminus resolutionis silogismi. ideo nō oportuit primo diffinire silogismū q̄ propositionem. et sic patet diffinitio propositionis et termini et ordo earum.

¶ Sed ꝯ ꝓdicta arguit ꝑrio sic Conclusio est oratio affirmatiua alicuius de aliquo. ⁊ tamen non est propositio: qz nō ponitur pro aliquo. dicitur enim propositio quia si pro alio positio. scilicet pro conclusione inferēda. ergo ista diffinitio cōuenit alijs a diffinito. ¶ Secundo arguitur sic. nullum superius debet diffiniri per sua inferiora. sed affirmatiuū ⁊ negatiuū sunt inferiora propositionis. ergo male ponuntur in diffinitione eius. ¶ Terno arguitur sic. hec est propositio non homo cumt. ⁊ tamen non est affirmatiua vl negatiua alicuius de aliquo. quia nō homo nō est aliquid. ergo contra diffinitionem propositionis. ¶ Quarto arguitur sic. ꝓpositio resoluitur per elemēta ⁊ litteras: et tamen littere ⁊ elementa nō sunt termini. ergo ista diffinitio nō cōuenit soli termino. ¶ Quinto arguitur sic. propositio resoluitur per copulam verbalem. et tamen copula verbalis non est termin⁹ qz tunc in silogismo essent plures termini q̄ tres. maior patet: qz ꝓpositio componit ex copula verbali. ergo resoluit ꝑ ipam.

¶ Ad argumenta ante oppositā Ad primū dicit q̄ licet cōclusio nō ponatur pro aliquo in actu: tamen ponitur aptitudine qđ sufficit ad hoc q̄ dicat ꝓpositio. ¶ Ad secundū dicitur q̄ licet superius nō debeat diffiniri ꝑ sua inferiora ea rōne qua sunt inferiora ei⁹. tamen bene pōt per ea diffiniri inquantum sunt ipso diffinito notiora. ⁊ ponunt ad circūloquendū differentiā conuertibilē sui superioris: ⁊ sic ponuntur affirmatiuū ⁊ negatiuū in ista diffinitione. ¶ Ad tertiū dicit q̄ si capiatur nō homo vt infinitū est sic non dicit aliq̄d nec est ibi ꝓpositio. sed si capiat vt virtute intellectus determinetur ⁊ accipiatur ꝑ aliquo finito. vtputa ꝑ asino sic ibi aliq̄d de aliquo affirmat: qz nō homo est aliq̄d. ¶ Ad quartū dicitur q̄ licet propositio resolui possit in litteras et sillabas vel elementa tanq̄ in ꝑncipia vocis significatiue q̄ resolutio nō cōsiderat a logico: tm̄ nō resoluit in ipas tanq̄ in voces significatiuas de qua resolutiōe hic intelligit. ¶ Ad quintū dz q̄ resoluno habet proprie fieri in partes materiales q̄ remanēt resolutione facta. et qua copula verbalis nō est pars materialis propositionis. ideo proprie non resolutur per copulam verbalē. bene tamen si capiatur generaliter resolutio ꝑ quacūq̄ diuisione totius in sua principia vel materialia vl formalia indifferenter: ⁊ sic nō capitur hic. sed tantū pro resolutione in principia materialia: quod explicatur cuz dicitur vt in subiectum ⁊ predicatum.

¶ Dici de omni est qñ nihil est sumere sub subiecto de quo nõ dicat predicatũ. vt ois hõ currit. hic cursus p̃dicat de hoie ⁊ nihil est sumere sub hoie de quo nõ dicat cursus. ¶ Dici de nullo ẽ qñ nihil est sumere sub subiecto a q̃ nõ remoueat p̃dicatuz. vt nullꝰ hõ currit. hic cursus remouetur ab oi hoie ⁊ nihil est sumere sub hoie a quo nõ remoueat cursus

¶ Postq̃ autor determiauit de p̃ncipijs materialibꝰ silogismi. s. de ꝓpositione ⁊ termio. hic ꝓsequẽter determiat de p̃ncipijs regulatiuis eiꝰ. p que p̃ncipia materialia silogismi regulant scz dici de omni ⁊ dici de nullo. Et gr dici ɗ nullo ipoꝛtat negationẽ: ⁊ dici de oi affirmatiouẽ. ideo p̃mus determinat de dici de omni ipm primo sic diffiniens. Dici de omni est qñ nihil est sumere sub subiecto de quo nõ dicatur predicatũ. Cuius ratio est. quia in aliqua ꝓpositione est dici de omni quãdo p̃dicatũ affirmatur de subiecto distributo p oibus suis suppositis. vt hic. omnis hõ ẽ albꝰ Sed quãdo predicatũ vniuersaliter affirmatur de subiecto nihil sumitur sub subiecto de quo non enuncietur actualiter ⁊ affirmetur: ideo per predictam diffinitionez dici de omni conuenienter explicatur.

¶ Pro quo primo sciendũ est q̃ dici de omni est conditio predicati in ordine ad subiectum quia dici seu predicari est conditio predicati ⁊ non subiecti. ⁊ licet eẽ in toto siue distributum sit conditio subiecti qõ distribuit. tamen dici de omni siue predicari de distributo est conditio predicati. ⁊ per ꝫ differunt dici de omni ⁊ esse in toto: eo q̃ dici de omni importat habitudinẽ predicati ad subiectum: ⁊ est conditio predicati. sed esse in toto est conditio subiecti in ordine ad p̃dicatũ. qz subiectum est in predicato sicut pars subiectiua est in suo toto vniuersali. Et similiter etiã dici de nullo in ꝓpositione vniuersali negatiua ẽ cõditio p̃dicati in ordine ad subiectũ

¶ Secũdo sciendũ est q̃ duplex est dici de oñi. s. prioristicũ ⁊ posterioristicũ. Posterioristicũ est qñ predicatũ sm rem dicitur de subiecto ⁊ sibi cõuenit p quolibet suo supposito ⁊ p qualibet differẽtia rempis. vt hic. hõ est aial. ⁊ ideo ad tale dici de oñi requirit duplex vniuersalitas. s. suppositoꝝ et temporꝝ. Sed dici de oñi prioristicũ est qñ in aliqua ꝓpositione p̃dicatũ sm modũ enũciãdi affirmatur de subiecto p quolibet suo supposito. vt hic. ois homo est albus. ⁊ nõ requitur ad ipm vniuersalitas suppositoꝝ vel tẽporꝝ sm rem. ⁊ sufficit q̃ in modo enũciandi sit vniuersalitas suppositoꝝ de quibꝰ p̃dicatũ affirmat. ⁊ ɗ isto dici de oi est solũ hic ad ꝓpositũ ⁊ nõ de primo: qz ipm ẽ regulatiuũ silogismoꝝ affirmatiuoꝝ ⁊ aliud nõ.

¶ Tertio sciendũ est q̃ dici de nullo est quando nihil est sumere sub subiecto a quo nõ remoueatur predicatũ. vt nullꝰ homo currit. Ratio est. qz in aliq̃ ꝓpositione est dici de nullo quãdo predicatũ negatur de subiecto distributo per signũ vniuersale p oibus suis suppositis: ⁊ qñ nulli supposito inest. Sed qñ negatur taliter de subiecto nihil est sumere sub subiecto a quo nõ remoueatur predicatũ sm modũ enunciãdi. ideo bñ diffinitur dici ɗ nullo quãdo nihil est sumere sub subiecto a quo non remoueatur predicatum.

¶ Quarto sciẽdum est q̃ dici de omni ⁊ dici de nullo sunt hoc modo principia regulatiua silogismoꝝ. qz per dici de omni intelligit̃ ista maxima q̃cq̃d dicatur de subiecto distributo dicit̃ etiã de quolibet supposito eiꝰ sũpto sub ipo per quã possunt probari oñs silogismi affirmatiui. vt facto isto silogismo omne aial currit. omnis homo est animal. ergo ois homo currit. ibi currit in maiori dicitur de aiali distributo. ergo affirmat̃ de quolibet supposito aialis. sed hõ in minori sumitur sub aiali. ergo currit de hoie p̃dicabit̃. et sil'it̃ p dici de nullo intelligit̃ ista maxima. q̃cq̃d negat̃ de subiecto distributo negat̃ de quolibet supposito eiꝰ. ⁊ p illã ꝓbat̃ sil'it̃ silogismi negatiui sic affirmatiui p aliã. vñ oes silogismi pfecti q̃ sũt directe ꝓcludẽtes in prima figura directe regulant̃ p dici ɗ oi ⁊ dici de nullo. ⁊ alij silogismi ipfecti regulant̃ indirecte ⁊ ex ꝓxi iq̃tũ rducũt ad silogismos pfectos

Gz ꝯ ꝑdicta arguit ſp̄rio ſic. In iſta ꝓpōne hō eſt aīal nihil eſt ſumere ſub ſubiecto de quo nō dicat̄ ꝑdicatū: ⁊ tm̄ ibi nō eſt dici de omi, ergo ꝯ diffinitionē ei⁹. Secundo ſic, in iſta ꝓpōne oīs hō currit aliq̄d ē ſumere ſub ſubiecto de quo nō ꝺz ꝑdicatu: q: ibi currit nō ꝑdicat̄ de antix̄po vel de adā. ergo male dicit̄ ꝙ dicī de omni eſt q̄n nihil ē ſumere ſub ſubiecto de quo nō dicat̄ ꝑdicatuz. Tertio ſic, in iſta omnis equus currit eſt dicī de omni, ⁊ tamē eſt aliquid ſumere ſub ſubiecto de quo non dicatur predicatum. q: poteſt ſumi pes vel caput equi de quo tame nō dicit̄ curius. g̃ ꝯ diffinitionē. Quarto ſic. in iſta ſortes no currit nihil ē ſumere ſub ſubiecto a quo nō remoueat̄ ꝑdicatū. ⁊ tm̄ ibi nō eſt dici de nullo. g̃ diffinitio ei⁹ cōuenit aliꝯs a diffinito. Quinto ſic, nulla regl'a ingredit̄ regulatū vel ē de cōpoſitione ei⁹. ſ dicī de oi et dicī de nullo ingrediunt̄ ꝓpoſitionē ſilogiſmi. q: in oi ꝓpōne vlī affirmatiua eſt ꝓdicī de dicī ō oīm̄ in vniūſali negatiua ē dicī ō nullo g̃ ipſa nō ſūt ꝓncipia regulatiua ſilogiſmoꝝ.

Ad argumēta ante oppo. Ad primuz dicit̄ ꝙ licet in iſta hō eſt aīal nihil ſit ſumere ſub ſubiecto de quo nō dicat̄ ꝑdicatū ſm̄ rē ⁊ i aptitudie, nō tm̄ ꝺz ſm̄ modū enūciandi ⁊ i actu de quolibet ſuppoſito ſubiecti. iō ibi nō ē dicī de oi ꝓpoſitiū. Ad ſecūdū ꝺz ꝙ in iſta oīs hō currit hō ſolū diſtribuit ꝓ oīb⁹ pīntib⁹ ad quos reſtringit̄ rōne illi⁹ vbi pīntis tp̄is currit ⁊ de illis nō eſt aliud accipe de quo nō dicat̄ ꝑdicatū. Vñ adā ⁊ antix̄ps nō ꝓtinent̄ ſub hoie ibi diſtributo. Ad tertiū ꝺz ꝙ lz pes eq̄ poſſit ſumi ſub equo tanꝯ ps integral'ei⁹: nō tm̄ tāꝯ ps ſubiectiua ei⁹ ⁊ tāꝯ ſuppoſitū ei⁹ de q̄ ſuptōne ſolū ē hic ad ꝓpoſitū. Ad q̄rtū ꝺz ꝙ ad dicī de nullo ꝑ ſuppoſitionē̄ ꝙ poſſit aliq̄d ſumi ſub ſubiecto ⁊ de quo libet ſūpto ſub eo remoueat̄ ꝑdicatū. modo ſub ſorte ſimplicit̄ nihil ē ſubſumere eo ꝙ nō hz ſuppoſita. iō in illa ꝓpōne ſortes nō currit nō ē dicī de nullo. Ad q̄ntū ꝺz ꝙ lz dicī de oi ⁊ dicī ō nullo ꝑ accidēs ingrediat̄ ꝓpoſitionē ſilogiſmi tāꝯ diſpoſitōes materie ei⁹ nō tm̄ ingrediūt̄ ꝑ ſe tāꝯ ptes materiales ꝓponētes ſilogiſmū. ⁊ nō eſt icōueniēs ꝙ regl'a alicui⁹ virtualiter vel per accidens ingrediatur compoſitonem ipſius.

Sllogiſm⁹ eſt oratio in q̄ ꝙbuſdā poſit⁹ ⁊ cōceſſis neceſſe ē aliud accidere ꝑ ea q̄ poſita ſūt ⁊ ꝓceſſa. vt omne aīal eſt ſuba. oīs hō eſt aīal. ergo oīs hō eſt ſuba. Hoc totuz eſt oratio in qua quibuſdā poſit⁹ ſcz duabus premiſſis neceſſe eſt aliud accidere ſcz concluſionez.

Postꝯ auto: determinauit de ꝓncipijs ſilogiſmi materialib⁹ effectuis, ſ. de ꝓncipijs regulatiuis. hic cōſequēter determinat de ipo ſilogiſmo ipm̄ ꝓmo ſic diffiniens. Silogiſm⁹ eſt oratio in qua quibuſdā poſitis ⁊ cōceſſis neceſſe eſt aliud euenire ꝑ ea q̄ poſita ſunt et conceſſa. In q̄ diffinitione ponit̄ oratio loco generis. Deinde ponitur in qua quibuſdā. ad differentiā entimematis in quo licet ſint due p̄miſſe vtualiter ⁊ ſm̄ intellectū: tm̄ ē vna formaliter. Deide ponit̄ poſitis. i. diſpoſitis in mō et figura ad differentiā inductōis ⁊ exēpli ⁊ aliarū cōbinationū inutiliuz vbi ꝓpoſitiones nō diſponunt̄ in modo. Deinde ponit̄ neceſſe eſt aliud accidere. i. ſequi ad differentiā paralogiſmoꝝ fallacie accidentis vbi cōcluſio nō ſequitur de neceſſitate. Ponitur aliud ad differentiā petitionis principij vbi concluſio nō eſt alia a p̄emiſſis. Et ponitur ꝑ ea que poſita ſunt ad differentiam paralogiſmoꝝ ſm̄ non cauſam vt cauſam vbi concluſio non ſequitur ꝓpter p̄emiſſas poſitas.

Vbi ꝓmo ſciendū eſt ꝙ licet ſilogiſm⁹ nō ſit oratio ſimpliciter vna ⁊ catħegorica: eſt tamē vna ypothetica ꝓpoſitio. Et dicit̄ vna ꝓpoſitio ꝓpter tres cauſas. Primo ꝓpter vnitatē medij in quo due extremitates vniunt̄ ⁊ ꝙuenūt due p̄miſſe. ⁊ illud rōne hz efficiēt] reſpectu illatōis ꝙcluſionis. Secūdo ꝓpt̄ vnitatē forme. q: duaꝝ p̄miſſaꝝ mior ē ꝓtrahēs ⁊ determinās reſpectu maioris. iō hñt vnitatē ille due p̄miſſe per modū act⁹ ⁊ potentie rationē talis diſpoſitionis. Tertio ꝓpt̄ vnitatē finis. q: ille due ordinātur ad candē concluſionē inferendā. ⁊ ideo ꝙuis nō ſemꝑ vniant̄ ꝑ ꝙiunctionē mediā formaliter: tm̄ vi

tualiť possunt vnirī ppť causas prī dictas.

¶ Secundo sciendum est. q̄ in argumēt atōe duplex repit̄ necessitas. scz necessitas cōsequētie ⁊ consequētis. Necessitas ꝓsequētie est necessitas illationis q̄ ꝓuenit necessario ex necessaria habitudine antecedentis ad ꝓsequēs ꝓ hoc q̄ consequēs in antecedente includitur. ideo posito antecedente necesse ē ponere cōsequēs: siue antecedens sit vnū siue nō. Sed necessitas cōsequētis est necessitas ꝓpositionis ꝓuenies ex necessaria habitudine suox extremox. vt hic ꝓō est nīsibilis. vel hō est aial. Et q̄nq; dicit causalitatē antecedētis supra ꝓsequēs. ⁊ in ista diffinitione nō intelligit̄ de necessitate ꝓsequētis sic q̄ cōclusio sit necessaria: ꝫ solū de necessitate consequētie: sic q̄ conclusio sequatur necessario.

¶ Tertio sciendum est. q̄ conclusio silogismi nō est de essentia silogismi. ⁊ ratio est. qz illud non est de essentia alterius. quo remoto alterū remanet pfectū ⁊ cōpletū in sua specie: sed cōclusione remota remanet silogism⁹ pfectus in specie. qz remanet in determinato modo ⁊ determinata cum ibi sit dispositio triū terminox in figura ⁊ duax p̄miss̄ax in modo. ergo cōclusio nō est de essentia eius. ideo in ista diffinitione cōuenienter ponitur aliud. ⁊ dato q̄ conclusio nō eēt alia a toto silogismo: esset tm̄ alia a p̄missis. iō in silogismo ex p̄missis positis sequit̄ aliď ab ipis.

¶ Quarto sciendum est. q̄ silogismus diuiditur ꝑ perfectū ⁊ imperfectum. Silogismus pfectus est qui habet euidentē necessitatē cōcludēdi sicut sunt quattuor modi directe cōcludētes in prima figura vbi silogism⁹ habz euidentē necessitatē sue illationis. Sed silogism⁹ impfect⁹ est q̄ nō habet euidētē necessitatē sue illatōis. sed ille fit cui dens ꝓ hoc q̄ reducitur ad modos euidētes prime figure sicut sūt oēs alij a q̄ttuor p̄mis modis prime figure. qz tm̄ in oīb⁹ istis sequit̄ cōclusio de necessitate: licet nō euidēter. iō p̄dicta diffinitio silogismi cōuenit tam silogismo pfecto q̄ ipfecto. ⁊ ꝓ hoc ptz q̄ est sufficiēs.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. nullus motus rationis vel discursus intellectus est oratio cū non sit vox. sed silogismus est discursus intellectus. ꝫ male dicit̄ q̄ silogism⁹ est oratio. ¶ Secundo arguitur sic. Ad silogismū simpliciter nō requirit̄ q̄ p̄misse cōcedant̄. qz siue concedantur siue nō conclusio sequitur necessario. ꝫ male ponitur in textu positis ⁊ cōcessis. ¶ Tertio arguitur. sic ꝓclusio in materia cōuenit cū p̄missis. qz includit ābas extremitates ⁊ etiaz cōuenit in forma cū ipis. scz in copula verbali. ergo nō est alia ꝑ a ꝑmissis. ergo male ponit̄ q̄ in silogismo de necessitate sequit̄ aliud ¶ Quarto arguit̄ sic. illud q̄ď accidit nō sequitur de necessitate cū possit adesse vel abesse. ꝫ ꝓclusio sequitur de necessitate in silogismis. ergo nō est necesse eā accidere ꝓ ea q̄ posita sunt. ¶ Quinto arguit̄ sic. oīs silogism⁹ necessario infert ꝓclusionē. ⁊ oēs silogismi habēt equaliter necessitatē ꝓcludēdi. ergo oēs silogismi sunt pfecti. ergo male diuiditur silogismus per perfectum ⁊ imperfectum.

¶ Ad argumēta ante oppositā Ad p̄mū dicitur q̄ silogism⁹ nō est formaliter discursus interior intellectus. sed solū vox cōplexa significās illū interiorē discursum. qui fit in intellectu. iō bene dicit̄ q̄ est oratio. Aliqñ tm̄ capitur pro illo discursu capiēdo significatū pro signo. sed sic nō capitur in proposito ¶ Ad secundū dicitur q̄ licet ad silogismū simpliciter nō requirat̄ q̄ p̄misse cōcedātur: qz ille abstrahit a materia vera: vel falsa: tm̄ requirit̄ ad silogismū dialeticū. ⁊ qz Petrus hyspanus hanc diffinitionē sumpsit a Boetio diffiniente in topicis silogismū dialeticū iō b̄ dimisit positis ⁊ cōcessis in ista diffinitione. qz quāuis hoc nō requiratur ad silogismū in cōmuni: tm̄ sibi non repugnat. ¶ Ad tertium dicitur q̄ licet conclusio sēm partē cōueniat materialiter cū p̄missis. differt tm̄ formaliter ab ipsis cū ibi sit alia habitudo predicati ad subiectū: ⁊ ex consequenti. alia cōpositio eorūdē q̄ in p̄missis. licz em̄ copula verbalis sēm se maneat eadē. tamē cōpositio ei⁹ variat̄ ꝑ variationē habitudis extremox. ¶ Ad argumentū quartū dicitur q̄ si capiat̄ accidit. scz ꝓut cōtingenter euenit sic conclusio non accidit de necessitate ex p̄missis. ꝫ si capiat̄ accidit ꝓut tantū valet sicut sequit̄. illo modo ꝓclusio bene accidit ⁊ sic accipit̄ hic. ¶ Ad quintū dicit̄ q̄ licet oēs silogismi sint pfecti quantū ad necessitatem cox ⁊ quo ad esse. non tamen quo ad euidētiam necessitatis sue ⁊ quo ad bene esse.

Omis aũt silogism⁹ constat ex tribus terminis ⁊ duab⁹ propositionibus quaꝝ propositio⁹ num prima vocatur maior: secũda minor. Ex tribus aũt terminis non possunt fieri due ꝓpositiones: nisi alter illoꝝ terminoꝝ sumaꝯ bis. Et tũc ille terminus bis sumpt⁹ aut subiciꝯ in vna ⁊ predicaꝯ in alia et sic est prima figura. aut predicatur in vtraq; ⁊ sic est secũda figura. aut subicitur in vtraq; ⁊ sic est tertia figura. Horꝝ aũt terminoꝝ alter vocatur medius. alter maior extremitas. alter vero minor extremitas. Medius est terminus bis sumptus ante cõclusionẽ. Maior extremitas est terminus sumptus in maiori ꝓpositione cum medio. Minor extremitas est terminus sumpt⁹ in minori propositione cum medio.

Postq; autor determinauit de silogismo. hic cõsequẽter ondit que ⁊ quot principia requirantur ad ꝯstitutõez ei⁹. ⁊ q; materia via generationis precedit formã: iõ anteq; oñdat q; principia formalia req;rantur ad silogismũ prius oñdit q; ꝓncipia materialia requirũtur ad cõstitutionẽ ei⁹. sicut em̃ i silogismo est duplex forma scz remota siue cõmunis que ẽ figura ⁊ propinqua: scz modus: sic est ibi duplex materia. scz propinqua ⁊ remota. remota vt sunt tres termini correspondẽtes figure. ⁊ ꝓpinqua: scz due ꝓpositiões que correspondẽt ipi modo. quia modus dicit ordinationẽ propositionũ. sicut figura terminorum.

Vbi primo sciendũ est. q; in oñi silogismo req;runtur tres termini ad compositionẽ ei⁹. cui⁹ ratio ẽ q; in oñi silogismo oñdit vnio siue sepatio duoꝝ terminoꝝ in cõclusione. hic talis vnio⁹ vel sepatio nõ põt oñdi ꝑ tres ꝓclusionis. q; sic idẽ ꝓbaret ꝑ se ipm. q; ꝑter illos tres req;rit tert⁹ termin⁹ ad oñdendũ talẽ vnionẽ vel sepatiõem. q; ois silogism⁹ ꝓstat ex trib⁹ terminis. ⁊ q; ad vnitatẽ silogismi req;rit vnitas ꝓclusionis. q; ab ipa silogism⁹ d; vn⁹. ideo tantũ in silogismo req;runtur due extremitates ⁊ vnũ medius ꝑ q; ꝓbat vnio vel sepatio illaꝝ extremitatũ. ⁊ ꝑ hoc patet q; ois silogism⁹ resoluitur per tres terminos cũ extribus terminis componat.

Secũdo sciẽdũ ẽ. q; isti tres termini vocant medium maior extremitas ⁊ minor extremitas. vñ medius d; termin⁹ bis sũpt⁹ ante ꝓclusionẽ: ⁊ ratio ẽ q; extremitates in silogismo vniũtur in ꝓclusione ꝓpt vnionẽ earũ in ꝑmissis cũ medio: ⁊ medius in vna acceptione solũ vnit cũ vna extremitate. q; ad hoc q; vniat cũ duab⁹ extremitatib⁹ vel extremitates cũ ipo oportet q; bis sumat. iõ medius bis sumit ante ꝓclusionẽ. Sz maior extremitas ẽ termin⁹ sũpt⁹ in maiori ꝓpositiõe cũ termino medio. ⁊ d; maior extremitas. q; semꝑ sub se ꝯtinet minorẽ extremitatẽ. eo q; in ꝓclusione directa sꝑ est ꝑdicatũ respectu minoris ⁊ q;ntũq; etiã ꝯtinet medium cũ minori extremitate vt in ꝑma figura. ⁊ tertia ⁊ se habz ꝑ modũ totius respectu eoꝝ. nõ totũ ẽ maior sua ꝑte. Sz minor extremitas ẽ terminus sumptus in minori propositione cum medio. ⁊ d; minor respectu maioris in q; ꝯtinet sic ꝑs in toto

Tertio sciendũ est. q; dupliciter d; medius in silogismis. q;ntũq; em̃ d; medium cõiunctõne eo q; ipz ẽ vnitiuũ extremitatũ in ꝓclusione. Et hoc modo dicit medium in qualibet figura. Alio mõ d; medius positõe q;n. s. ꝑm suã subiectõem ⁊ ꝑdicatõem ponit inter duas extremitates vt q;n subicit maiori extremitati. ⁊ ꝑdicat de minori vt ẽ in ꝑma figura tũc d; medius positione. ⁊ solũ tale medium positione reperit in prima figura. in alijs autem solũ est medius ꝯiunctõe. ⁊ de vtroq; medio intelligit predicta diffinitio medij q; est terminus bis sumptus ante conclusionem.

Quarto sciendũ ẽ. q; oñis silogism⁹ ꝓstat ex duab⁹ ꝓpositoib⁹ cui⁹ ratio ẽ q; in silogismo vt dictũ ẽ oñditur vnio extremitatũ inter se in ꝓclusione ꝓpt vnitatẽ ea-

rū cū medio. ⁊ nō pōt oīdi vnio illarū cū medio nisi sint due ꝓpositōes: ⁊ nisi mediū bis sumat. ꝛō in oī silogismo due p̄missе req̄runt ⁊ etiā solū due eo q̄ ista vnio extremitatū cū medio cū duab⁹ p̄missis sufficit ad ostēdēdū vnionē extremitatū inter se ⁊ hanū ꝓpositionū: prima dicit maioꝛ ⁊ secūda minoꝛ ⁊ rō est. q: secūda se habet sicut ꝓtrahēs ⁊ determinās maiorē. ⁊ quodammō est pars p̄me p̄missе. Sed cōtrahēs ⁊ determinās se habēt imminus q̄ illud qđ cōtrahitur ⁊ etiā ps respectu tot⁹ ratōe cui⁹ secūda p̄missa ꝓuenit ꝺꝛ minoꝛ. ⁊ p hoc patet q̄ ⁊ quot p̄ncipia materialia req̄runtur in cōpositōe silogismi.

¶ Sed contra predicta arguit Primo sic. in qualibet ꝓpositōne sūt duo termini. sed in silogismo sunt due ꝓpositiones: ergo in quolibet silogismo sunt quatuoꝛ termini ⁊ nō tantū tres. ¶ Secundo sic. in silogismo ex oppositis tantū sunt duo t̄mini: vt hic oīs hō curꝛit nullus hō curꝛit. ergo male ꝺꝛ q̄ in oī silogismo sunt tres t̄mini. ¶ Tertio sic. in oī silogismo sunt due p̄missе cum vna cōclusione. ⁊ conclusio est vna ꝓpositio ergo silogism⁹ nō cōstat ex duab⁹ propositionibus tantū. ⁊ ex tribus. ¶ Quarto sic. oīs terminus est aliq̄ extremum quia dicit a terminando. ergo nullus termin⁹ est mediū. ergo terminoꝛum silogismi nullus ꝺꝛ medius. ¶ Quinto sic. in cadē ꝓpositōe nō pōt bis sumi idē termin⁹ cū alio t̄mine. ⁊ silogism⁹ est vna ꝓpositio ⁊ vna oꝛatio. vt dictū ē p̄ius. ergo in eo medium non bis sumitur ante cōclusionem.

¶ Ad argumēta ante opposita

Ad p̄imū dicit q̄ licet in duabus ꝓpositionibus semp sint quattuoꝛ termini fm numerū tn̄ sunt tantū tres fm speciē. quia idem t̄minus. scz medi⁹ sub eadē ratione sumit in duab⁹ p̄missis. ideo est idē terminus fm speciē ⁊ ratōem. ¶ Ad secūdū dicitur q̄ licet in silogismo ex oppositis tantuz sint duo termini materialiter: sunt tamen tres formaliter. q̄a vn⁹ termin⁹ habet ratōem maioꝛis ⁊ minoꝛis extremitatū q̄ de se p̄o negat in conclusione. ¶ Ad tertiū ꝺꝛ q̄ licet cōclusio sit ꝓpositio: tamen ipa nō ē de essentia silogismi: sed tantum due p̄missе ideo in ipo nō sunt tres ꝓpositiones. ¶ Ad quartum dicitur q̄ licet medium habeat rationem extremi respectu p̄missaruz quas terminat. tn̄ respectu extremitatū q̄s p̄iūgit vel inter quas ponit ꝓueniēt ꝺꝛ mediū ꝛō respectu diuſoꝝ ꝺꝛ termin⁹ ⁊ mediū. ¶ Ad quintū ꝺꝛ q̄ licet silogism⁹ sit vna ꝓpositio ypotetica tn̄ includit plures categoꝛicas in q̄b⁹ medium bis sumit ⁊ hoc sufficit

Be silogismum autem exigitur modus ⁊ figura. ffigura est ordinatio triū terminoꝛum scōm subiectionem ⁊ p̄dicationem. Hec autē ordiatio fit tribus modis vt dictum est p̄ius Et scōm hoc tres sunt figure Prima figura ē quando mediū subicitur in vna propositione ⁊ predicatur in alia. vt omne aial ē substācia. oīs hō est aial. ergo oīs hō ē substācia. Secūda figuꝛa est q̄n mediū p̄dicat in vtraq; vt oīs hō est aial. nullus lapis est aial. ergo nullus lapis ē hō. Tertia figura est quādo mediū subicitur in. vtraq; vt oīs hō est animal. oīs homo est substātia ergo quedā substantia est aial. Unde versus. Sub, pre, prima secunda pre, bis. tertia sub bis. Modus ē ordinatio duaꝝ propositionū in debita qualitate ⁊ quātitate. Debita q̄litas ē q̄ si vna sit negatiua reliq̄ erit affirmatiua. Debita quātitas ē q̄ si vna sit ꝑticularis reliq̄ erit vlis.

¶ Postq̄ autoꝛ supius oīdit q̄ ⁊ quot p̄ncipia materialia req̄rant ad formatōez silogismi. h̄ p̄nter oīdit q̄ p̄ncipia formalia ad ipz req̄rāt dicēs q̄ ad silogismū req̄rūt duo p̄ncipia formalia. s. mod⁹ ⁊ figura. ⁊ qꝛ mod⁹ est forma spālis silogismi. figura vo forma cōmunis ꝛō pus determinat de figura q̄ de mō ipam p̄mo sic diffiniēs. figura ē oꝛdinatio tnū terminoꝝ

ſm ſubiectōem ⁊ p̄dicatonē. ⁊ ponit ibi ordinatio loco ḡneris. ordinatio em̄ conuenit tam figure q̄ modo ⁊ dr trū trioꝝ ad differentiam modi q̄ ē ordinatio duaꝝ ꝓpoſitionū. ⁊ dicit ſm ſubiectōem ⁊ predicatōem ad indicādū qualit̄ fit illa ordinatio trīū trioꝝ. vñ talis ordinatio trū trioꝝ nō dr figura capiēdo figurā ꝓpue vt ē triangulatio quātitatis ꝑ ſm ſimilitudinē ⁊ p ſimilitudinē ad figurā trianguli. ſicut em̄ in trāgulo ſūt linee q̄ cōiūgunt trib⁹ angulis: ſic in ſilogiſmo due ꝓpoſitiones coniunguntur tribus terminis.

¶ Pro quo primo ſciēdū ē q̄ ſunt tm tres figure ſilogiſmoꝝ. Cui⁹ ratio ē q: figura ē ordinatio trū trioꝝ. ſ. medij ⁊ duaꝝ extremitatū. vl̄ g̃ talem medīū ſubicit maiori extremitatī: ⁊ p̄dicat de minori: ⁊ ſic ē prima figura vl̄ ſra vl̄ p̄dicat ꝺ vtraq; ⁊ ſic ē ſecūda figura. vl̄ ubicit vtriq;: ⁊ ſic ē tertia figura. ⁊ p ꝟ habēt diffinitiones trū figuraꝝ. vñ prima figura eſt q̄n illud qꝺ ſubicit in maiori p̄dicat in minori ꝓpoſitōe. Secūda vo ē q̄n idē p̄dicatur in vtraq;. Tertia vero q̄n idē ſubicit in vtraq; ⁊ ordinant ſic. q: medīū qꝺ ſubicit in vna ⁊ p̄dicat in alia ē medīū poſitōe ⁊ cōiunctione ſimul. iō ē ven⁹ medīū q̄ illud qꝺ ſubicitur. vl̄ p̄dicat tm̄. ⁊ iteꝝ qꝺ ſemꝑ p̄dicat cōiūgit extremitates vl̄ ⁊ nō particulariter ſicut q̄n ſubicit. iō ꝓuenit̄ ponit ſecūda figura in qua medīū p̄dicat i vtraq; ꝓpoſitōe. figure em̄ ordinantur ſm maiorem vel minorem perfectōem ſui medij.

¶ Secundo ſciendū eſt. q̄ licet ſit vna figura in qua medīū ſubicit in maiori ⁊ predicat in minori. tm̄ nō p̄t eſſe figura in qua medīū p̄dicet in maiori ꝓpoſitōe ⁊ ſubiciatur in minori: ⁊ ratio eſt q: ſi medīū p̄dicaretur in maiori ꝓpoſitione haberet rationem toti⁹ reſpectu maioris. ⁊ ſi ſubiceret in minori haberet rōem ptis reſpectu minoris. ⁊ q: maior extremitas ſe habet vt totū reſpectu minoris. ſi tale medīū ſit totū reſpectu maioris erit totū reſpectu minoris extremitatis. ⁊ ſic erit totū. ⁊ ps inferi⁹ ⁊ ſupius magis ⁊ min⁹ reſpectu minoris extremitatis. ꝯ ħ ē īpoſſibile iō talis diſpoſitio figure eſt īpoſſibilis: iō nō eſt ponēda quarta figura ſicut poſuit Galen⁹. ⁊ licet medīū q̄n q; in prima ꝓpoſitōe p̄dicet. ⁊ i ſecūda ſubiciat. tm̄ ſm rē ſecūda ꝓpoſitio eſt maior, q: p̄dicatū ei⁹ cōtinet medīū. ⁊ minorē extremitatē. ideo in ea ſumit̄ maior extremitas cū medio. ⁊ ibi eſt diſpoſitio prime figure. ſed eſt tranſpoſitio premiſſarum.

¶ Tertio ſciēduꝫ eſt q̄ modus eſt ordinatio duarum ꝓpoſitionum in debita qualitate ⁊ quātitate ⁊ ponitur ordinatio loco ḡneris. ⁊ ponitur duarū ꝓpoſitionuꝫ ad differentiā figure que eſt ordinatio trū trioꝝ. ⁊ ponitur in debita qualitate ⁊ quantitate ad differentiā combinationum inutiliuꝫ in quibus nō eſt debita qualitas et quantitas. vnde combinatio inutilis eſt ordinatio duaꝝ ꝓpoſitionū ex q̄bus nō ſequitur formaliter aliqua cōcluſio. ſicut q̄n ambe ſunt particulares vel ambe negatiue. talis cōbinatio dicit inutilis. q: nō valet ad aliquid cōcludendum: ⁊ licet in ea ſit diſpoſitio figure: tm̄ ibi non eſt debita ordinatio ꝓpoſitionum: ideo non eſt modus.

¶ Quarto ſciendus eſt q̄ debita quantitas ē q̄ ſi vna ē particularis reliqua ſit vniuerſalis. ⁊ ratio eſt quia ex puris particularibus nihil ſequit̄. nō ſi vna eſt particularis aliam oportet eſſe vniuerſalē: non tamen oportet econtra. ſi vna ſit vniuerſalis q̄ alia ſit particularis. ꝟbe em̄ poſſunt eē vniuerſales Sed debita qualitas ē q̄ ſi vna ſit negatiua reliqua ſit affirmatiua. ⁊ ratio ē q: ex puris negatiuis nihil ſequit̄ ⁊ nō ecōtra ſi vna ſit affirmatiua reliqua erit negatiua. q: ex puris affirmatiuis poteſt fieri bonus ſilogiſmus. ⁊ per hoc patet que ⁊ quot ſunt principia formalia ad ſilogiſmum requiſita.

¶ Sed cōtra predicta arguitur Primo ſic. ordinare ē quedā actio cum ordinare ſit agere. ſed figura nō eſt actio. g̃ male dicit q̄ eſt ordinatio. ¶ Secūdo ſic. in hac ꝓpoſitione aīal rationale ē hō: eſt ordinatio trīū terminorū ſm ſubiectionē ⁊ p̄dicationē ⁊ tamen ibi non eſt aliqua figura qꝺ probaretur inductiue in oīmbus figuris. g̃ diffinitio figure conuenit alijs a diffinito. ¶ Tertio ſic. illud qꝺ predicatur de vtraq; extremitate. ponitur ſup ambas extremitates. ⁊ illud qꝺ ſubicit in vtraq; eſt inferius ad ipas. ergo nullū tale ē medīū. ergo nō ē vna figura in qua medīū p̄dicet in vtraq; vel ſubiciatur in vtraq;. ¶ Quarto ſic. impoſſibile eſt modꝰ ⁊ tm̄ nō eſt ordinatio duaꝝ ꝓpoſitionum. ergo cōtra diffinitionem modi. ¶ Quinto ſic.

quãdo ambe p̃emisse sunt vniuersales affir
matiue in secũda figura est ordinatio duarũ
propositionũ in debita qualitate ⁊ quãtitate
⁊ tamẽ non ẽ modus. ergo diffinitio modi cõ
uenit alijs a diffinito.

Ad argumẽta añ oppo. Ad pri
mum dicitur q̃ si capiatur ordinatio actiue p
actione ordinãtis sic est actio: sed si formaliter
capiatur p̃ dispositione formali terminoꝝ sic
non est actio. ⁊ hoc modo solum figura ẽ ordi
natio. Ad secundum dicit q̃ licet in illa p̃
positione aial rationale ẽ homo. sit sc̃dm rez
ordinatio trium terminoꝝ. tamẽ non ordinat
per modum trũ. sed p̃ modũ duorũ. quia aial
⁊ rationale se habẽt p̃ modu3 vnius termini
tantũ ⁊ ad figuraz requirit q̃ ordinẽtur tres
termini sc̃dm modũ trũ terminoꝝ. Ad ter
tiũ dicit q̃ licz illud qđ p̃dicatur de vtraq̃ ex
tremitate nõ sit mediũ positione eo q̃ ẽ supi
positione tñ bene est medium cõiunctione re
spectu extremitatũ ⁊ etiã qđ subiciat in vtraq̃
est mediũ cõiunctione licet sit ifer̃ positione
Ad quartũ dicit q̃ si capiat modꝰ vt ẽ ad
iacẽs rei determinatio. sic ip̃ossibile ẽ modus
sed si capiat p̃ formali dispositione p̃positi
onũ sicut solũ in proposito capitur sic nõ est
modus. Ad q̃ntũ dicit q̃ q̃ñ ambe sũt vni
uersales affirmatiue in secũda figura. licz ibi
sit qualitas debita ad modũ in comuni tñ ibi
nõ est debita q̃litas ad modũ secunde figure.
⁊ ad hoc q̃ sit modus in aliqua figura ibi req̃
ritur debita qualitas ⁊ q̃ntitas sc̃dm exigẽtiã
figure iõ illi dispõni n̄ cõuenit diffinitio modi

Unde tales dant regule vniuer
sales ad quãlibet figurã. Ex pu
ris particularib⁹ idefinitis ⁊ sin
gularib⁹ nihil sequit. vnde opor
tet alterã p̃missaꝝ eẽ vniuersa
lẽ. Itẽ ex puris negatiuis nihil
sequit. vnde oportet alterã p̃e
missaꝝ eẽ affirmatiuã. Itẽ si ali
qua p̃missarũ fuerit particula
ris cõclusio erit p̃icularis ⁊ nõ
ecõtra. Itẽ si aliqua p̃missarũ
fuerit negatiua conclusio erit ne
gatiua. Item medium nũq̃ de
bet poni in conclusione.

Postq̃ auctor determinauit de modo ⁊ figu
in generali q̃ sunt p̃incipia formalia silogis
morũ. hic cõsequẽter ponit alias regulas que
sunt gñales cuilibet figure. quaꝝ prima est
q̃ ex puris p̃icularib⁹ vel indefinitis nõ p̃ot
fieri silogism⁹. Cuius regule tres sunt rõnes
quaꝝ prima est q̃ oĩs bon⁹ silogismus regu
latur per dictũ de omni vel dictũ de nullo. sed cũ
ambe p̃misse sunt p̃iculares ibi nõ ẽ dictũ de
omni vel dictũ de nullo cũ ibi nõ sit p̃positio
vniuersalis. ergo talis dispositio est inutilis.
Secunda causa est q̃ ꝓpter vnionẽ extremi
tatũ cum medio p̃o diuersis p̃tib⁹ medij non
partibus medij nõ sequit vnio extremitatum
inter se gratia forme licz aliq̃n fiat hoc gratia
sed q̃ñ ambe p̃misse sunt p̃iculares extremi
tates possunt vnir̃ cũ medio p̃o diuersis p̃ti
bus: vt hic quoddam aial est equus. quidaz
homo ẽ aial. ergo homo est equꝰ ibi homo ⁊
equus vniũtur cũ aiali p̃o diuersis partibus
eiꝰ: ideo non sequitur vnio illarũ extremitatũ
inter se. Tertia causa ẽ quia arguẽdo ex puris
particularibus vel indefinitis p̃ñt reperiri ter
mini in quib⁹ omni ⁊ in quib⁹ nulli. ergo talis
cõbinatio est inutilis. q̃ autẽ sit reperire termi
nos in quib⁹ oi ⁊ in quib⁹ nulli alias videbit
⁊ nũc cã breuitatis reliquit. ergo ex puris p̃ti
cularib⁹ siue indefinitis nõ fit bon⁹ silogism⁹

Ubi est p̃imo sciendum q̃ se
cũda regula est q̃ ex puris negatiuis in nulla
figura fit bon⁹ silogismus: sed oportet alterã
p̃missarũ eẽ affirmatiuã vel ambas. Cuius
sunt due rationes. p̃ima ẽ q̃ ꝓpter sep̃ationẽ
aliquoꝝ extremoꝝ ab aliquo tertio nõ sequit
vnio vl̃ sep̃atio eoꝝ inter se. sic ꝓpt sep̃ationẽ
hominis ⁊ risibilis a lapide nõ sequitur vnio
vel sep̃aratio hominis ⁊ risibilis ad inuicem.
Sed quãdo ambe p̃misse sunt negatiue de
notat ibi sep̃aratio duaꝝ extremitatũ ab vno
tertio. ergo nõ sequit vnio vel sep̃atio duarũ
extremitatũ inter se ideo ex puris negatiuis:
nunq̃ formaliter sequit aliqua cõclusio nec i
aliq̃ figura põt fieri bon⁹ silogism⁹. Secũda
ratio q̃ arguẽdo ex puris negatiuis p̃ñt repe
riri termini in quib⁹ omni ⁊ in quib⁹ nulli. ter
mini in quibus omni sunt vt aial lapis equꝰ.
termini ĩ quibus nulli. vt equus homo lapis
ergo nihil sequitur formaliter ex puris negati
uis. ⁊ hec ẽ p̃obatio generalis quaz dat An-

ſtoteles ad oēs cōbinationes inutiles de qua poſterius videbitur.

¶ Secundo ſciendum eſt ꝙ tertia regula eſt ꝙ ſi aliqua premiſſarū fuerit particularis cōcluſio erit particularis. Cuius ratio eſt quia extremitates ſilogiſmi vniūtur i concluſione virtute vnionis earū cū medio in premiſſis. Sed cū aliqua premiſſarū eſt pticularis ⁊ alia vniuerſalis extremitates vniūtur i medio pticulariter tm. quāuis vniatur vniuerſaliter cū medio alia tm vnitur pticulariter ſolū cū ipſo medio ⁊ cū alia extremitate. ḡ tales extremitates ſolū pticulariter i ꝯcluſiōe dīnt vnm. vñ in tali diſpoſitione premiſſa vniuerſalis ⁊ premiſſa pticularis ſe habēt ſicut cauſa vniuerſalis ⁊ cauſa pticularis in naturalibus ſed effectus in naturalibus magis ſimilatur cauſe particulari ꝙ cauſe vniuerſali vt homo genitus magis aſſimilat̄ homini generāti ꝙ ſoli. q; ſol eſt vniuerſale generās. ergo ſimiliter in predictis cōcluſio debet magis aſſimilari premiſſe particulari ꝙ vniuerſali.

¶ Tertio ſciendum eſt ꝙ quarta regula talis eſt ꝙ ſi aliqua premiſſarū fuerit negatiua cōcluſio debet eſſe negatiua. Cuius ratio eſt q; vnio vel ſeparatio extremitatū in cōcluſione ſequit̄ ꝓpter ſeparationē vel vnionem earū in premiſſis. ſed quādo vna premiſſarū eſt affirmatiua: ⁊ alia negatiua due extremitates ſeparantur ab inuicē p hoc ꝙ vna conungitur cū medio a quo alia ſepat̄ i premiſſa negatiua: ergo oportet ipas extremitates ſeparari ab iuicē in ꝯcluſione. ergo quādocūq; aliqua premiſſarū eſt negatiua oportet cōcluſionē eſſe negatiuam.

¶ Quarto ſciendus eſt ꝙ quinta regula talis eſt ꝙ mediū nunq̄ debet poni in cōcluſione. Cuius ſunt due rationes. Pria ratio talis eſt q; vel poneret̄ cū maiore extremitate ⁊ tūc cōcluſio nō differert a maiore p̄miſſa vel poneret̄ cū miore extremitate. ⁊ tūc ꝯcluſio n̄ differet a miore ꝓpōne. ⁊ ſic vtroq; modo nō eſſet alia a premiſſis qđ eſt cōtra rationē ſilogiſmi: igit̄ mediū nō debet poni i cōcluſione. Secūda rō eſt q; in oi ſilogiſmo debet cōcludi vnio vel ſeparatio extremitatū inter ſe cū ille ſit finis ſilogiſmi ſz ſi mediū ponerētur in cōcluſione denotaret̄ vnio vel ſeparatio medij ab aliqua extremitate: ⁊ non extremitatum inter ſe. ergo nō haberet̄ finis ſilogiſmi. ⁊ per cōſequēs nō debite fieret ſilogiſm⁹ ⁊ in hoc patēt regule ſilogiſmox generales omnibus figuris.

¶ Sz ꝯ p̄dicta arguit̄ ſp̄io ſic. bene ſequitur ſortes eſt aial ſortes ē riſibilis ergo quoddā riſibile ē aial. ergo ex puris ſingularibus aliquid ſequit̄ ergo eadez ratione ex puris particularib⁹. ¶ Secūdo ſic bene ſequit̄ ſi nō ē hō n̄ ē riſibile: ſz nō ē hō ḡ n̄ ē riſibile. ⁊ tm̄ ibi arguit̄ ex puris negatus ergo ex puris negatus aliq̄d ſeq̄tur. ¶ Tertio ſic quāto aliqua cā eſt maioris virtutis tāto poteſt ſibi aſſimilare effectū. ſz p̄miſſa vniuerſalis eſt maioris vtutis ꝙ premiſſa pticularis ergo magis debet ſequi ꝯcluſio vniuerſalis ꝙ particularis cū vna p̄miſſarū ſemp ſit vniuſalis. ¶ Quarto ſic. non ſequit̄ ſeparatio extremitatuz i concluſione niſi ſepentur in p̄miſſis ſed qn̄ vna premiſſarū eſt affirmatiua ⁊ alia negatiua extremitates non ſeparantur ab inuicem in premiſſis. ergo nō ſequit̄ ſeparatio earū in cōcluſione ⁊ p conſequēs non oportet ꝙ ſi aliqua premiſſarū ſit negatiua ꝙ cōcluſio ſit negatiua. ¶ Quinto ſic. mediū quādoq; includitur in minori extremitate ſicut ſupius in inferiori. ſed minor extremitas ſemp ponit̄ in ꝯcluſione. ḡ mediuz qn̄q; intrat in cōcluſionē.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad primū dicitur ꝙ licet in illa argumentatione ſequat̄ aliquid ſilogiſtice p ſilogiſmū expoſitoriuz nō tamē per ſilogiſmū ſimpliciter qui ſit in aliquo modo ⁊ in aliqua figura: ⁊ ē ſilogiſmus expoſitorius cuj⁹ mediū eſt ſingulare ſingulariter tentū vt ibi ſortes ē aial. ſortes ē riſibilis. ergo riſibile eſt aial. Et principiū regulatiuum eoꝝ pro affirmatiuis eſt quecūq; in vno ſingulari ſingulariter tēto cōueniunt illa inter ſe conueniunt. Sed p̄ncipium regulatiuum eoꝝ pro negatiuis eſt qn̄cūq; duoꝝ. vnuz conuenit cū vno ſingulari a quo aliud diſconuenit illa inter ſe diſcōueniūt. ¶ Ad ſecundū dicitur ꝙ ibi nō arguit̄ ex puris negatiuis q̄a maior ē vna ꝯditiōal affirmatiua. nec arguit̄ p ſilogiſmum cathegoricum: ſed p ſilogiſmū ypotheticū. ſ. a tota cōditionali cū poſitione antecedētis ad poſitionem conſequētis. ¶ Ad tertiū dicit̄ ꝙ licz ꝓpoſito vniuerſalis ſit maioris virtutis i inferēdo cōcluſionē ꝙ pticularis: tm̄ nō oportet cōcluſionē magis aſſimilari vniuerſali eo ꝙ ipſa nō eſt totalis cā ipſius concluſionis ⁊ propinqua ſed pticularis premiſſa eſt cā ꝓpinquior ⁊ iunediatior cōcluſio-

nis ¶ Ad quartū dicit ꝙ quādo aliqua pre-
missarū est negatiua licet extremitates nō pri
mo ⁊ per se ab inuicē separent. tñ bene ex con
sequēti separantur inquātuz vna ꝓiungit cū me
dio a quo alia separatur ¶ Ad quintū dicit ꝙ
licet mediū scōm rē includatur ī minori extre-
mitate nō tamē scōm rē ⁊ vocē simul. iō nō in
trat conclusionem eo modo quo ponitur me-
diū in premissis.

¶ Prima figura nouē habet modos. Primi quatuor modi cōcludūt directe. reli qui ⁊ quinq; vero cōcludūt idirecte. Directe cōcludere ē maiorē ex-
tremitatē predicari de minori extremitatē predicati de minori ī cōclusione. Indirecte cōcludere est minorē extremitatē predicari de maiore in conclusione. Nota duas regulas quaz prima tan-
tū conuenit prime figure quo ad quatuor ꝑmos modos ⁊ secūde quo ad oēs. Secūda etiā cōue-
nit tātū prime figure quo ad eos quatuor ꝑmos modos ⁊ tertie fi gure quo ad oēs. Prima regu-
la talis est minore existēte negatiua nihil sequit. Secūda regu-
la est maiore existēte particulari nihil sequitur.

¶ Postq̄ auct̄or determinauit de silogismo ī generali ponēdo diffinitionē eius ⁊ ostendendo ex quib⁹ pricipijs materialib⁹ ⁊ formalib⁹ ꝓponitur ⁊ ponēdo aliq̄s regulas generales oibus figuris. hic cōsequēter determinat de ipō ī speciali docēdo formationē silogismoz in qualibet figura. ⁊ primo docet formare silo gismos in prima figura. Cui⁹ ratio ē quia illi silogismi qui sunt ꝑ se de prima figura sunt ꝑfe ctiores aliis eo ꝙ in ipis mediū positionē ⁊ cōiunctione q; subicit maiori extremitati ⁊ ꝓ-
dicat de minori ⁊ etiā cōiungit extremitates inter se. ī aliis aūt est solū mediū cōiunctione ⁊ non positione. ⁊ ꝓpter hoc etiā auct̄or deter minauit pri⁹ de prima figura q̄ de aliis duab⁹ primo enumerādo suos mōs in gñali poste- a determinando de ipsis in speciali.

¶ Pro quo sciendum est primo q̄ prime figure nouē sunt modi quatuor directe cōcludētes ⁊ quinq; idirecte quoz sic habet sufficientia. q; modus ē ordinatio duaz premissaz: vel ambe pmisse sunt vniuersales vl ambe pticulares. vel maior vniuersalis ⁊ mi-
nor particularis vel ecōtra. Si ambe sunt vni-
uersales hoc ē q̄druplicit: vel ambe sunt affir matiue ⁊ sic est barbara ⁊ baraliptō idirecte cōcludens. vel ambe negatiue ⁊ sic nihil seq̄ tur. vel maior affirmatiua ⁊ minor negatiua ⁊ sic est fapesmo. vel cōtra maior negatiua ⁊ minor affirmatiua ⁊ sic habent celārtes ⁊ cela rēt. Si ambe sunt particulares hoc ē q̄druplici ter vt pri⁹. ⁊ quocūq; modo disponant semp ē cōbinatio inutilis q; er puris particularib⁹ nihil sequit. Si maior sit vniuersalis ⁊ minor pti-
cularis hoc ē q̄druplicit̄er: q; vl ambe sunt af firmatiue ⁊ sic sunt darij ⁊ dabitis. vel ābe ne gatiue ⁊ sic nihil sequit. vel maior est negati-
ua ⁊ minor affirmatiua ⁊ sic ē ferio. vl maior est affirmatiua ⁊ minor negatiua ⁊ sic iterū ni hil sequit. Si vo maior sit particularis ⁊ minor vniuersalis hoc ē quadruplicit vt pri⁹ ⁊ quo-
cūq; modo disponant semp ē cōbinatio inutri lis nisi q̄n maior est affirmatiua ⁊ minor nega tiua sicut ē frisesomoz.

¶ Secūdo sciēdum est ꝙ baralip ton celārtes ⁊ dabitis nō distinguūt a tribus primis modis essentialit̄ q̄tū ad dispositionē duaz ꝓpositionū in debita q̄litate ⁊ q̄titate q; eadē est ordinatio premissaz in barbara ⁊ in baralipton ⁊ similiter in alijs. ſz distinguūt ab ipis accidentalit̄ q̄tū ad modos cōcludē-
di directe ⁊ indirecte. ideo Aristoteles ꝙ solū distīguit modos silogismoz q̄tū ad essentia-
lem distinctionē. s. ordine in premissaz nō di-
stīguit illos modos a trib⁹ ꝑmis. Sz Boeti⁹ ⁊ Petr⁹ hyspan⁹ ꝓsiderātes silogismū quātū ad premissas ⁊ modū cōcludēdi posuerūt il-
los tres modos distinctos ab alijs trib⁹ mo-
dis eo ꝙ cōcludūt indirecte alij vo directe.

¶ Tertio sciēdū est ꝙ directe cō-
cludere ē maiorē extremitatē ꝓdicari de minori ī ꝯclusiōe ⁊ idirecte ꝯcludere ē minorē extremi tatē ꝓdicari de maiori ī ꝯclusione. Cui⁹ rō ē q; q̄n maior extremitas ꝓdicat̄ de minore in con-

dusione ibi designat directus motus rationis qui incipit a maiore extremitate ⁊ fit p medium ad minorem extremitatem ⁊ deinde comparat minor extremitas ad maiorem in conclusione. ⁊ intellectus in tali motu cum peruenit ad minorem extremitatem directe comparat ea ad maiorem in ibi fit directa conclusio. sed quando minor predicatur de maiore designatur indirectus motus rationis qz designat q intellect⁹ primo accipit maiorem cum medio: ⁊ secundo minorem cum medio. ⁊ iterum reuertit ad maiorem extremitatem antequ vniat ipsam cum minori extremitate ⁊ non vnit minorem directe ⁊ immediate post acceptionem maioris cum medio. ⁊ hec ca qre conclusio dicit directa vel indirecta est signalis ad oes figuras

Quarto sciendum est q primo dis prime figure directe concludentib⁹ ponuntur plures regule. quar prima e q minore existente negatiua nihil sequitur in prima figura directe Cuius ratio e qz si minor sit negatiua oportz maiorem esse affirmatiuam ⁊ conclusionem esse negatiuam ꝓpter duas regulas pri⁹ positas. ergo maior extremitas non distribueret in maiori propositione cum esset predicatum ꝓpositionis affirmatiue: ⁊ tm distribueret in conclusione cum esset predicatum ꝓpositionis negatiue qd semper distribuitur. ⁊ sic argueret a non distributo ad distributum. ⁊ hoc est arguere a positione consequentis ad positionem antecedentis: quia non distributum est consequens respectu distributi sicut homo e consequens ad oem hominem. ⁊ etiam ibi possunt dari termini in quibus omnis vt asinus homo equ⁹. ⁊ termini in quib⁹ nulli vt asinus homo lapis. ergo minore existente negatiua non sequitur aliqua conclusio directe. dicit directe qz bene sequit indirecte vt in fapesmo ⁊ frisesomorum. Secunda regula e q maiore existente particulari nihil sequitur directe in prima figura. Cui⁹ ratio e qz in prima figura ad concludendum directe oportet minorem esse affirmatiua vt dictum est ⁊ sic medium non distribueret in minore cui sit predicatum minoris propositionis affirmatiue. nec in maiori cui sit subiectum ꝓpositionis particularis. ⁊ sic tenebit particulariter in vtraq: ⁊ poterit vniri pro diuersis partib⁹ eius cum duab⁹ extremitatib⁹. ex qua vnione non sequitur aliqua conclusio ideo maiore existente particulari in prima figura nihil sequitur directe licet bene indirecte vt in frisesomorum: ⁊ etiam posita maiore particulari pnt reperiri termini in quib⁹ omnis ⁊ in quib⁹ nulli, ⁊ sic est combinatio inutilis.

Sed ꝫ pdicta arguit primo sic idem est modus ⁊ combinatio vtilis: sed in prima figura sunt tm quatuor combinationes viles ad concludendum directe ⁊ due ad concludendum indirecte. ergo tm sunt sex modi prime figure. ⁊ sic male ponuntur nouem. Secundo sic hic maior extremitas predicatur de minori dicendo omnis homo est animal. substantia est homo. ergo substantia est animal. ⁊ tm ibi e indirecta conclusio cum ibi sit indirecta predicatio. ergo contra diffinitionem hui⁹ qd est directe concludere. Tertio sic minor extremitas se habet vt pars respectu maioris: sed pars non predicatur de toto: quia non dicit ee tot⁹. ergo indirecte concludere non est quando minor extremitas predicatur de maiori. Quarto sic bene sequit quoddam rationale currit. omis homo est rationalis. ergo quidam homo currit. qz ex opposito consequentis sequitur oppositum antecedentis vt clare patz intuenti. ergo maiore particulari existente aliquid sequitur directe in prima figura. Quinto sic bene sequitur omne non homo est non risibile. lapis non e homo ergo lapis non est risibilis. ergo minore existente negatiua in prima figura aliquid sequitur.

Ad argumenta ante oppo. Ad p mum dicitur q licet in prima figura sint tantum due combinationes. primo ⁊ per se viles ad concludendum indirecte tm sunt plures alie viles ex consequenti ad concludendum indirecte quia combinationes que sunt in trib⁹ modis primo ⁊ per se valet ad concludendum directe ⁊ ex consequenti p conuersionem suarum conclusionum ad concludendum indirecte. vnde omis silogismus cuius conclusio conuerti pot: potest concludere directe ⁊ indirecte. Ad secundum dicit q non dicitur directa conclusio eo q sit ibi directa predicatio sed quia ibi denotatur directus ꝓcessus rationis vt supra dictum est. Ad tertium dicit q licet minor extremitas non semp dicat totum rem totum ee maioris. tamen bene dicit totum modum inquantum enunciatur de ipa ⁊ hoc sufficit ad hoc q predicet de maiori qz hic differens est vtrum ve vel false pdicet. Ad quartum dicitur q licet in illo argumento sequat conclusio gratia materie. s. ꝓpter conuertibilitatem rationalis ⁊ homis non tm gratia forme arguendi qz non tenet in oibus terminis consimili forma arguendi retenta vt non sequit quoddam animal e asinus. omis homo est animal. ergo quidam homo est asin⁹. cum antecedens sit verum ⁊ consequens fal

sum. ¶ Ad quintū ō: q̄ si ibi non est formaliter silogismus eo q̄ subiectū maioris. scz non hō non p̄dicat in minore: & hō ibi nō p̄dicat ideo nō bñ arguit in p̄ma figura. sed tm̄ ē ibi virtualiter silogismus inquantū ista lapis nō est hō eq̄ualet isti lapis est non hō: sed tūc minor erit affirmatiua et arguitur in darij.

¶ Barbara. Primus mod⁹ cōstat ex duab⁹ vlibus affirmatis vlem affirmatiuā directe ꝯcludē tibus. vt oīe aial est suba. ois hō est aial: ergo ois hō est suba Celarēt. Secudus mod⁹ cōstat ex maiore vli negatiua et minore vli affirmatiua vlem negatiuā directe ꝯcludētib⁹. vt nullus aial est lapis. ois homo est aial. ergo nullus homo est lapis.

¶ Postq̄ auto: in gñali enūciauit modos p̄me figure. hic p̄cedit i spāli determiat de vno q̄ q̄ po. et p̄mo de modis directe ꝯcludētibus q̄ indirecte ꝯcludētib⁹. et iter modos directe ꝯcludētes. p̄mo determiat de modis vlibus q̄ de pticularib⁹. et adhuc iter vles p̄mo determinat de mō vli affirmatio q̄ intelligit p barbara q̄ de modo vli negatiuo qui intelligit p celaret eo q̄ affirmatio p̄cedit negationem.

¶ Pro quo sciendum est primo q̄ Barbara p̄stat ex duab⁹ ppositionib⁹ vlibus affirmatiuis maiore. et minore vlem affirmatiuā directe ꝯcludētib⁹. vt oīe aial est suba. ois homo ē aial. ergo ois hō est suba. p̄bat ista p̄ña: quia regulat̄ p dici de omni. nā quicquid p̄dicatur de subiecto distributo p̄dicatur de quolibet supposito sumpto sub ipo: & in isto silogismo substantia dicitur de animali distributo in maiore. et homo subsumit sub animali cum animal enuncietur de ipo: ergo substantia dicatur de omni homine eo modo quo dicitur de omni animali in quo includit omnis homo. aliter sic p̄batur: quia ꝯsequentia formalis est que tenet in omnibus terminis consimili forma arguendi retenta. sed ista consequentia facta in barbara tenet in omnibus terminis. quia non est dabilis instantia. igit ibi est consequentia formalis.

¶ Secundo sciendum est. q̄ inter omnes modos figuraꝝ iste modus. scz barbara est p̄fectio: simpliciter. et ratio ē q̄a est vlis ⁊ affirmatiu⁹. sed inquantū est vlis est p̄fectio: omnibus alijs particularibus. et inquantū est affirmatiuus est p̄fectio: omnib⁹ modis negatiuis. Item in eo concludit vlis affirmatiua conclusio: sed illa ē difficilima ad concludendum: quia solum in vna figura et i vno modo potest concludi. ipa enim non concluditur in secunda figura cum ibi concludatur negatiue tm̄. nec in tertia cum ibi ꝯcludatur particulanter tm̄. nec concluditur in alio modo p̄me figure ab isto p̄mo. ideo solus in illo modo ipa potest concludi. quelibet autem alia conclusio potest pluribus modis cōcludi: vt in sequentibus apparebit.

¶ Tertio sciendum est. q̄ celarent secundus modus constat ex maiore vli negatiua et minore vli affirmatiua vlem negatiuam concludentibus. et p̄batur q̄ ista consequentia sit bona per regulaz dici de nullo: vt arguendo sic. nullum animal est lapis. omnis homo est animal: ergo null⁹ homo est lapis. ibi lapis negatur in maiori de aiali distributo et de quolibet cōtento sub ipo. sed ois homo continetur sub aiali distributo. igitur removetur lapis ab homine distributo. pōt etiam p̄bari per diffinitionem cōsequētie formalis. quia tenet in omnibus terminis consimili forma arguendi retenta.

¶ Quarto sciendus est q̄ in isto modo et omnibus alijs oportet medium manere idem cum subiicitur in maiore et p̄dicat̄ in minore. et etiam maior extremitas debz manere eadē in p̄dicato maioris p̄positiōis et in p̄dicato conclusionis. et minor extremitas i subiecto maioris et ꝯclusionis: q: si variarentur i tali silogismo essent plures termini q̄ tres. et fm tria debet quilibet terminus idē manere. p̄mo fm vocē. secūdo quantū ad significatuz ita q̄ medium in maiore et minore no teneatur equivoce p diuersis significatis. quia tūc non esset idem terminus. sed plures fm rem significatam. tertio debet manere idem quantum ad suppositā p quibus accipitur ita q̄ in maiore p̄positione non teneatur p aliquib⁹ suppositis et in minore p alijs. sed semp debz cap p eisdē et p equalibus. ita q̄ nō magis stric

te vel magis ample in vna q̄ in alia p̄missay
et similiter de extremitatibus. et p̄ hoc patet
intellectus istorum modorum vniuersalium.

¶ Sed cōtra predicta arguitur
Primo sic. non seq̄tur omne aial si est rudibi
le est asinus. ois homo est aial si est rudibile
ergo ois hō est asinus. et tamē arguit in bar
bara. ¶ Secūdo sic. nō sequit omne rationale
vel irrationale est homo. ois equus est ratio
nalis vel irrationalis: ergo ois equus est hō.
et tamen arguitur i barbara. ¶ Tercio sic. nō
sequitur cuiuslibet hominis asinus currit. om
ne rudibile est asinus: ergo omne rudibile cur
rit. q: antecedens potest esse verum consequē
te existente falso. posito casu q̄ omnis homo
habeat vnū asinū currentē et alium quiescētē
et tamen arguitur i primo modo: ergo ibi nō
est consequentia formalis. ¶ Quarto sic. nō
sequitur nullū viuens generabitur. ois homo
est viuens. ergo nullus homo generabitur. et
tamen ibi arguitur in celarent. ¶ Quinto sic.
nullum currens est asinus. omnis homo prē
ter sortez currit: ergo nullus homo p̄ter sor
tem est asinus. non sequitur: quia conclusio ē
falsa cum dicat sortem esse asinum: et p̄misse
sunt vere. et tamen ibi arguitur i celarent. igi
tur in ipo non est consequentia formalis.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄
mū dicitur q̄ ista maior omne aial si est rudi
bile est asinus potest esse condicionalis vl̄ de
p̄dicato extremo. si sit cōditionalis ibi nō
est bonus silogismus i p̄mo modo. q: ex ypo
thecis nō fit bonus silogismus cathegoric⁹
si vero maior sit cathegorica tunc illa condi
tio si ē rudibile potest referri ad subiectū et sic
maior ē falsa et sequitur cōclusio. et sensus ei⁹
est. de quocūq; est verū dicere q̄ est aial si ē ru
dibile est verū dicere q̄ ē asin⁹. vel illa condi
tio refert ad p̄dicatum et tunc maior est vera
et male subsumitur in minore. q: illa conditio
nō debet sumi cū medio i p̄dicato minoris cū
non ponerē ad medium i subiecto maioris. iō
ibi non arguit in p̄mo modo. ¶ Ad secundū
dr q̄ illa maior omne rōnale vel irrationale ē
homo. potest esse disiunctiua et sic est vera. vl̄
non est ibi silogismus cathegoricus. vel pōt
esse de disiuncto subiecto et hoc dupliciter. q̄a
vel distribuitur illud totū disiunctū rationale
vel irratiōale. et sic ē bonus silogismus: & ma
ior ē falsa sicut cōclusio. vel distribuit tm̄ pri
ma pars disiūcti. s. rationale et tunc ē vera et
tunc nō bn̄ arguit: q: in pl⁹ est p̄dicatū minō
ris q̄ subiectū distributū in maiore. ¶ Ad ter
tiū dicitur q̄ ibi male subsumit q: subsumitur
sub asino q̄ nō distribuit in maiore. et non sub
sumitur sub hoie q̄ est subiectū distributōnis.
maioris sic ergo deberet subsumi. cuiuslibz ho
minis asin⁹ currit. omne rudibile est hō: ergo
cuiuslibet rudibilis asin⁹ currit. ¶ Ad quartuz
dr q̄ ibi arguit a min⁹ amplo ad magis āplū
cū distributōe magis āple ex pte hoīs qui in
minore solū distribuit p̄ hoīb⁹ p̄sentibus ad
quos restringit p̄ verbū p̄sentis tpis. et in con
clusiōe distribuit p̄ p̄tib⁹ et futuris ad quos
āpliat p̄ illud verbū futuri tpis generabitur.
¶ Ad q̄ntū dr q̄ i illo silogismo male cōclu
dit: q: hec dictio p̄ter nō excipit forte in cōclu
sione ab eodē p̄dicato sicut i minore. nec ē ea
dē dispositio subiecti i affirmaria et negatiua
iō sic dz p̄cludi q̄ nullus hō alius a forte ē asinus.

¶ Darij. Tertius modus cōstat
ex maiore vli affirmatiua et mino
re particulari affirmatiua. particu
lari affirmatiua directe p̄cludenti
bus. vt omne aial est suba. q̄dā
hō est aial: ergo q̄dā hō est sba
Ferio. Quartus modus cōstat
ex maiore vli negatiua et mino
re particulari affirmatiua particula
rī negatiuam directe p̄cludenti
bus. vt nullum aial est lapis. q̄
dam homo est animal. ergo qui
dam homo non est lapis.

¶ Postq̄ auct⁹ determinauit supius de mo
dis vlibus p̄me figure directe cōcludētibus.
hic p̄sequēter determinat de modis particulari
bus directe p̄cludētibus. s. de darij et ferio. et
primo diffinit darij eo q̄ ē affirmatiu⁹ et alter
negatiu⁹ dicēs Darij tertius modus p̄me figure
constat ex vli affirmatiua maiori particulari af
firmatiua minore particulari affirmatiua direc
te concludentibus. vt omne aial currit. q̄dā
hō est aial. ergo q̄dā hō currit: et p̄bat̄ & mō
p̄sequētia p regulā. s. dici de oīi. q: i illo silo

gissmo currit de subiecto.s.de aiali distributo dicitur.igitur dz de quolibet contento sub ipo & aliqs homo cōtinetur sub animali: ergo de ipo predicatur currit.et posset etiam pban p diffinitionem consequentie formalis sicut dictum est de alijs modis.

¶ Pro quo sciendum est primo q ad debite silogisandū i darij oportet q terminj debite accipiant sic q non fiat variatio terminoz reiterādo extremitates in conclusione vel in reiteratione medij in pmissis.et p talez psiderationē circa terminos potert cognosci multi palogismi q fiunt appareter fm istum modū.etiā inspiciēdū est ad pmissas et q ille debite disponant.ita q ibi sint due cathegorice tm tanq̄ principales pmisse.q: silogism' cathegoricus solū ponit ex ppositōnib' cathegoricis.et si in aliquo silogismo sunt plures pmisse q̄ due oportet ipm resoluere primo ad duas ppositōes q̄ sint principales eius pmisse et ex consequenti ad tres terminos advidē dum vtrum debite formetur in isto vel in alijs.

¶ Secūdo sciendum est q ferio quartus modus prime figure constat ex vli negatiua maiori particulari affirmatiua minori particularē negatiuā cōcludētibus directe.vt nullū aial est lapis.quidā homo ē animal:ergo quidā homo nō est lapis.et pbatur per regulam p dicti de nullo:q: ibi lapis negatur de aiali distributo:ergo nihil est sumere sub aiali a quo non remoueat lapis.et q: hō sumitur sub animali.ideo lapis remouetur ab ipo.

¶ Tertio sciēduz ē q isti duo modi particulares sunt pfecti et quātum ad necessitatē concludēdi et quantū ad cuidētiā ipoz q: immediate regulantur p dicti de oi et dicti de nullo.et quantū ad illā pfectionē non habēt pfici p alios modos:sed tm quantū ad quātitatē modi vles sunt pfectiozes aliquo modo et si negetur consequentia istoz modoz pōt aliquo modo pban reducendo ipos ad modos vles hoc modo.quia darij reducitur primo ad camestres i secunda figura capiendo contradictoziū conclusionis sue cum maiore inferendo oppositū contradictoziuz minoris vt arguendo i darij.omnis homo est animal quoddā risibile est homo:ergo quoddam risibile est animal reducatur sic ad camestres.omnis homo est animal.nullum risibile est animal.ergo nullum risibile est homo.et etiaz ferio reducitur ad cesare vel ad camestres.et q̄a isti modi itez reducūtur ad celarent per pueriones.ideo isti modi particulares ex cōsequēti possunt reduci et pban p vles:et non reducunt isti modi ad modos secunde figure vt ibi perficiantur vel vt ibi stet eoz reductio:sed vt mediantibus ipis reducantur ad modos vniuersales prime figure.

¶ Quarto sciēdum ē q in istis quattuoz modis prime figure iam habitis cōcludūtur quattuoz genera ppositionū.s.vlis affirmatiua que pcludit in barbara.vlis negatiua in celarent.particularis affirmatiua in darij.particularis negatiua in ferio.inter quas vlis affirmatiua est difficilima ad concludēdum:q: solum in vno modo cōcluditur.scz in barbara.Deinde vlis negatiua que cōcludit in vno modo in prima figura.s.in celarent.et in duobus modis in secunda figura.scz in cesare et camestres.tertio particularis affirmatiua que concluditur in vno modo in prima figura scz in darij.et in tribus modis tertie figure.s. in darapti disamis et datisi.et quarto particularis negatiua que facilima est ad concludēdū que pōt concludi i vno modo prime figure.scz in ferio.et in duobus modis secūde figure.s. in festino et baroco.et in tribus modis tertie figure.s.felapton bocardo et ferison.sed ecōtra particularis negatiua difficilima ē ad itemiendū.interimit enim p suā ptradictoziā que est vlis affirmatiua que ē facilima ad destruendum.et per hoc posset haberi ordinatio horum quattuoz modoz um prime figure directe concludentium.

¶ Sed ꝺ predicta arguitur sic primo sic.non sequitur omne risibile est animal.tm homo ē risibilis.ergo tm homo ē animal.et tamen ibi arguitur in darij:ergo in ipo non est consequentia formalis. ¶ Secundo sic. hic bene arguitur in darij omne individuū alicuius speciei est asinus.sortes est individuū alicuius speciei:ergo sortes est asinus.et maior pbaret:q: omne individuū asini est asin?:ergo omne individuū alicui? speciei est asin?.et tamen in primo silogismo non est bona consequentia:ergo contra tertium modum. ¶ Tertio sic.non sequitur omne currens est asin?.aliquis hō pōt esse currens.ergo aliquis hō potest esse asinus.et tamen arguitur ibi fm tertiū modū. ¶ Quarto sic.non sequit nullū ani-

maljest ſpecies. homo eſt aial ergo homo nō eſt ſpecies. ⁊ tm̄ ibi arguitur i ſcīo. Quinto ſic. non ſeq̄tur nullus denarius valet albū quidā frācus valet denariū. ergo quidā frācus non valet album. et tamen ibi arguitur ī quarto modo: ergo non eſt conſequentia formalis

Ad argumēta ātē oppo. Ad primū iſtoꝝ dr q̄ ibi male cōcludit eo q̄ i minori hec dictio tm̄ excludit aial rſpectu nſibi dik' negādo ipm ab oib⁹ alijs ab hoie. ⁊ in cōclusione excludit reſpectu animalis negando aial ab oib⁹ alijs ab homie. et ſic ibi arguit a negatione iferioris ad negatōem ſuperioris et cōmittit fallacia cōſequētis: ꝫ dr cōcludi nō ponēdo dictionē excluſiuā i ꝯclusione. Ad ſecūdū dr q̄ ibi bn̄ arguit i darij ꝫ maior illi⁹ ſilogiſmi ē falſa. ſ. oē indiuiduū ſpeciei alicuius ē aſin⁹. et ad ꝓbationē ei⁹ dr q̄ ibi arguit ab iferiori ad ſuperius cū diſtributōe ſuperioris q: indiuiduū aſini ſe hz vt infer⁹ ad idiuiduū alicui⁹ ſpeciei. iō nō ſeq̄t. oīe indiuiduū aſini eſt aſin⁹: ergo omne indiuiduū alicui⁹ ſpeciei ē aſin⁹. Ad tertiū dr q̄ ibi male arguit. quia ſubiectū maioris. ſ. currēs nō eſt p̄dicatū minoris: ꝫ potēs eſſe currēs p̄dicat in minori. iō ibi nō ſūt tres termini tm̄: imo quattuor. Ad quartū dr q̄ i illo argumēto hō tenet in more ꝓ ſuppoſitis et i ꝯclusione ꝓ natura cōi. iō variat minor extremitas et nō ſunt tres termini tm̄ nec debite arguit. Ad q̄rtū dr q̄ ibi non bene arguitur: quia non eſt idē ſubiectus maioris et p̄dicatū minoris. quia denarius ſubicitur in maiori: et valens denarius p̄dicatur in minori. ideo nō arguitur i q̄rto modo.

Baralipto: Quitus modus ꝯſtat ex duab⁹ vlib⁹ affirmatis pticularē affirmatiuā indirecte ꝯcludētib⁹. vt oīe aial ē ſba. oīs hō eſt aial: ergo q̄dā ſuba ē hō. Et reducit ad p̄mū modū p̄me figure ꝓ ꝯuerſionē ꝯclusionis ꝓ accīs. Celārtes. Sext⁹ mod⁹ cōſtat ex maiore vli negatiua ⁊ minore vli affirmatiua vlem negatiuā indirecte ꝯcludētib⁹. vt nullū aial eſt lapis. oīs hō ē aial: ergo nullus lapis eſt homo. Et reducit ad ſecūdū modū p̄me figure ꝯclusione ꝓuerſa ſimpliciter. Dabitis. Septim⁹ modus conſtat ex maiore vli affirmatiua et minore ꝑticulari affirmatiua ꝑticularē affirmatiuā indirecte cōcludentib⁹. vt oīe aial eſt ſuba quidā hō eſt aial: ergo quedam ſubſtantia eſt homo. Et reducitur ad tertium modum p̄me figure ꝯclusione ꝓuerſa ſimplicit.

Poſtq̄ autor determinauit de modis p̄me figure directe cōcludētib⁹. hic cōſequēter determiat de modis indirecte cōcludētib⁹. et p̄imo de baraliptō dicēs ſic. q̄ Baraliptō conſtat ex maiori vli affirmatiua et minori vli affirmatiua ꝑticularē affirmatiuā indirecte ꝯcludētib⁹. ꝓbatur q̄ i iſto mō ſit ꝯna bona ⁊ formalis reducendo ipz ad barbara ꝓ conuerſionē ꝓ accidens concluſionis de barbara. et quicquid ſequitur ad conſequēs bone conſequentie ſequitur ad añs eius. ſed ad concluſionē p̄imi modi que eſt vlis affirmatiua ſequitur particularis affirmatiua conuertens ergo illa ꝑticularis affirmatiua ſequitur indirecte ad p̄miſſas de barbara. et quia ille p̄miſſe ſunt p̄emiſſe in baralipton. iō ex ipīs i baralipto bite infert ꝑticularis affirmatiua indirecte quod faciliter videt ꝑ exēpla. et reducitur iſte modus ꝓ impoſſibile ad celarēt capiendo ꝓtradictoriū concluſionis de baralipton ꝓ maiori de celarēt et ſeruādo maiorē de baralipton ꝓ minore inferendo conuerſā ꝓtrarie minoris de baralipton ad quā ſequitur ꝓtradictoria minoris ꝓ conuerſionē per accidens

Ppto quo ſciēdū ē p̄mo q̄ reducere vnum modū ad aliū eſt oſtendere euidēter iam conſequentie vnius modi per alium euidentē ad quem reducitur. ſed per hoc q̄ concluſio de barbara infert per conuerſionē ꝯcluſionem de baralipton oſtēditur euidēter modi concludendi de baralipton. et nō oſtenditur euidēter p̄imi modi. ideo per hoc baraliptō reducitur ad p̄imū modū et non ecōuerſo etiā

capiendo oppositū cōclusionis sue cū maiore ad inferendū oppositū minoris. in celarēt ostenditur sua necessitas cōcludēdi p illā regulā. q̄ncūq; ex opposito cōsequētis infert oppositū antecedētis ibi est bona cōsequētia. & ex opposito ꝯclusionis de paralipton cū vna premissarū infert in celarēt oppositus alterius premisse. ideo per hoc probatur sufficienter.

¶ Secundo sciendū est q̄ celantes sextus modus cōstat ex vniuersali negatiua maiori et minore vniuersali affirmatiua vniuersalē negatiuā indirecte cōcludētibus. et reducit ad celarent per conuersionē simplicē cōclusionis de celarent. q; ad illā cōclusionez sequitur per conuersionē simplicē vniuersalis negatiua conuertens eius. ergo illa vniuersalis negatiua sequitur ad p̄missas de celarēt: ⁊ ille sunt p̄misse in celātes. ergo debite cōcludit indirecte vniuersalē negatiuā. ⁊ nō tantū ostenderetur euidētia per cōuersionez cōclusionis de celātes. sed magis ostēderet q̄ ad duas eius premissas sequeret ꝯclusio de celarēt. ⁊ magis ꝓbaretur secūdus modus q̄ sext⁹. Sed p impossibile iste modus reducit ad darij capiendo contradictoriū sue ꝯclusionis ꝓ maiore ⁊ minorē eius pro maiore ad inferendū conuersam cōtradictorie maioris ei⁹ ad quā sequit contradictoria maioris ei⁹. vt facto isto silogismo in celātes nullus aīal est lapis. omnis hō est aīal. ergo null⁹ lapis est hō. arguitur in darij. omnis hō est animal. quidā lapis est hō. ergo quidā lapis est aīal. ⁊ ad istā sequitur quoddā animal est lapis q̄ est ꝯdictoria maioris p̄mi silogismi.

¶ Tertio sciendus est q̄ dabitis septim⁹ modus cōstat ex vniuersali affirmatiua maiore ⁊ particulari affirmatiua minore particularē affirmatiuā indirecte concludētibus. et probatur reducendo ipm ad darij per cōuersionē simplicē conclusionis de darij ad quā cōclusionē sequitur particularis affirmatiua cōuertēs ei⁹. ⁊ illa conclusio sequitur ad p̄missas de dabitis q̄ sunt in darij. ergo p eas dē premissas bene infertur in dabitis particularis affirmatiua indirecte q̄ est cōuertens conclusionis de darij. ⁊ p impossibile iste mod⁹ reducit ad celarent accapiēdo cōtradictoriū cōclusionis eius ꝓ maiore ⁊ maiorē eius pro minore inferendo cōuersam cōtradictorie minoris eius vt faciliter potest p exēpla videri.

¶ Quarto sciēdus est q̄ licet sint tres modi indirecte cōcludētes correspōdentes tribus modis primis directe concludentibus: ⁊ ꝓpositi sint ex eisdē premissis sicut ipi tamen null⁹ est mod⁹ correspondens quarto modo sec̄ ferio q̄ fiat ex eisdē p̄missis cuz eo. et ratio habet ꝓ regulā Boecij q̄ ois silogismus inferēs cōclusionē q̄ p̄t cōuerti p̄t inferre indirecte cōuertentē ei⁹. ⁊ econtra silogismus inferēs cōclusionē q̄ nō p̄t cōuerti non p̄t inferre indirecte aliquā cōclusionē. & ꝯclusiones in trib⁹ primis modis p̄nt bn̄ cōuerti. ideo illi tres modi p̄nt indirecte cōcludere. & cōclusio de ferio cū sit ꝑticularis negatiua nō p̄t conuerti in terminis nec simpliciter nec ꝑ accidens. ideo p̄misse de ferio nō inferunt aliquā coclusionē indirecte. ideo nō est aliquis modus indirecte cōcludēs conueniēs ferio in premissis. ⁊ p hoc patet intellectus istoz modoz correspondētium tribus primis modis.

¶ Sed contra predicta arguitur ꝓmo sic. omnes modi prime figure sūt perfecti cū imediate regulentur per dici de omni vel p dici de nullo. ergo vnus nō reducitur ad aliū. ergo male dicitur q̄ paralipton reducit ad barbara. ¶ Secūdo sic. nō sequit omne album est accidens. omnis hō est alb⁹ ergo quoddā accidēs est hō. ⁊ tn̄ arguit in paralipton. ergo in illo mō nō est bona cōsequentia. ¶ Tertio sic. modus est ordinatio duaz p̄missaz in debita qualitate ⁊ quantitate. sed in celantes est eadē ordinatio p̄missaz in debita qualitate ⁊ quātitate. ⁊ etiā est eadē quātitas ꝯclusionis sic̄ in celarēt. ḡ iste mod⁹ nō distinguit a celarēt nec ad ipm reducit. ¶ Quarto sic. nullū currēs est hō suppositio q̄ null⁹ hō exist̄at. omne aīal est currēs. ergo nullus hō est animal. et tamen ibi arguitur in celātes. ergo in eo est bona cōsequētia. ¶ Quinto sic. nō sequit omne aīal est in diuiduū. aliq̄d genus est aīal. ergo aliq̄d indiuiduū est genus. ⁊ tamen arguitur in dabitis. ergo in ipso non est bona consequenna.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad primū istoz dicitur q̄ licet omnes modi prime figure sint perfecti quantū ad sumptionē nō tamen quantū ad modū concludendi. q; indirecte ꝯcludētes nō h̄nt euidētē modū cōcludēdi: & bn̄ fiūt euidētes ꝑ reductionez ad alios modos. ¶ Ad secundū dicit q̄ albū in

maiore illi⁹ silogismi accipit ꝺm se ea parte q̃ differt rõne a suo subiecto. ⁊ in miore capitur per respectũ ad suũ subiectũ inquantuz dicat esse acadẽtale ei⁹. et ideo accipit mediũ sub diuersis respectib⁹ ⁊ vt diuersa sibi acadũt. ideo mediũ variatur in duab⁹ premissis ⁊ ibi cõmittit fallacia acidẽtis. ¶ Ad tertiũ dicitur ꝙ licet celantes nõ distinguatur essentialiter a secũdo modo quantũ ad dispositionẽ premissaꝝ. tamen accidẽtaliter quãtũ ad modũ cõcludẽdi distinguit ab ipo vt dictum est prius. ¶ Ad quartũ dicit ꝙ in illo silogismo homo in predicato maioris stat pro hoibus existentib⁹ tantũ. ⁊ in conclusione stat tam p existẽtibus ꝙ̃ pro nõ existentib⁹. eo ꝙ nõ subicitur cũ aliquo accidentali contrahente ipsum ad suppositа existentia sicut in maiore. ¶ Ad quintũ dicitur ꝙ in illo silogismo aial in subiecto maioris accipitur pro suis suppositis ⁊ in p̃dicato minoris supponit p natura cõmuni. ideo ibi fit variatio medij in duab⁹ p̃missis: ⁊ non bñ arguit nec sunt tres termini tm̃.

¶ Fapesmo. Octau⁹ mod⁹ ꝟstat ex maiore vli affirmatiua et miore vli negatiua particlarẽ negatiuã indirecte concludentib⁹. vt omne aial est suba. null⁹ lapis est aial. ergo quedã suba nõ est lapis. ⁊ reducit ad q̃rtum modũ p̃me figure maiore cõuersa p accidẽs ⁊ miore simplicit: ⁊ p trãspositõnẽ p̃missaꝝ. ¶ Non⁹ mod⁹ cõstat ex maiore pticulari affirmatiua et minore vli negatiua pticularẽ negatiuã indirecte cõcludẽtib⁹. vt quoddã aial est suba. null⁹ lapis ẽ aial. ergo quedaz suba nõ est lapis. Et reducit iste modus ad quartũ modũ prime figure maiore et minore cõuersis simpliciter et p transpositionem premissaruz.

¶ Postq̃ auto: determinauit de modis p̃me figure indirecte cõcludentibus conuenientib⁹ in premissis modis directe cõcludentib⁹. hic cõsequẽter determinat de modis indirecte cõcludentib⁹ differẽtib⁹ in p̃missis a modis directe ꝙcludentib⁹ scz fapesmo et frisesomoꝝ. ⁊ q: fapesmo est modus vniuersalis: alter vero est particular. ideo auto: p⁹ determinat de ipso dicẽs. octau⁹ mod⁹ scz fapesmo constat ex vniuersali affirmatiua maiori vniũsali negatiua miori particularẽ negatiuã cõcludẽtibus indirecte. ⁊ reducit ad ferio maiore conuersa per accidẽs et minore simpliciter facta transpositione premissarũ. Et ꝓbat cõsequẽtia hmõi per illã regulã. quicqd sequit ad cõsequẽs bone cõsequẽtie sequit ad antecedens ei⁹. sed ad premissas de fapesmo facta conuersione premissarum cum transpositione ipsarũ sequũtur premisse de ferio: et ad illas premissas sequit particulans negatiua. ergo cõclusio illa seqtur ad p̃missas de fapesmo. ergo in illo modo est bona consequẽtia.

¶ Vbi primo sciẽdum est ꝙ ꝓ impossibile fapesmo põt reduci ad barbara capiendo cõtradictoriũ sue cõclusionis p maiore ⁊ maiorẽ eius pro minore inferendo cõuersam cõtradictorie minoris ad quã sequit illa cõtradictoria. vt arguẽdo sic in fapesmo oĩs homo est aial. nullus lapis est hõ. ergo quoddã aial nõ est lapis. ⁊ sic arguitur i barbara. omne aial est lapis. omnis hõ est aial. ergo omnis homo est lapis. ad quã sequitur per conuersionẽ per accidens quidã lapis est homo que est cõtradictoria minoris. Et põt etiã reduci ad celarent capiendo contradictoriam cõclusionis pro minore ⁊ minorẽ p maiore inferendo conuersam oppositi maioris. vt ꝓsuppositо silogismo facto in fapesmo arguit sic in celarẽt. null⁹ lapis est homo. oĩs animal est lapis. sequit ergo nullũ animal est homo. ad quam per conuersionẽ per accidẽs sequitur quidam homo non est animal.

¶ Secũdo sciẽdũ ẽ ꝙ non⁹ mod⁹ scz frisesomoꝝ cõstat ex particulari affirmatiua maiore ⁊ vniuersali negatiua miore particularem negatiuam concludentibus indirecte. ⁊ reducitur ad ferio maiore ⁊ minore conuersis simpliciter ⁊ facta transpositione p̃missarũ. per hoc probat ꝙ fit in eo bona consequẽtia. q: ad premissas ei⁹ sequunt per conuersionẽ cũ transpositione p̃missarũ premisse de ferio ꝓ quas premissas sequit particlaris

negatiua cōclusio:ergo eadē sequtur ad pmis/ sas de frisesomoꝝ vt arguēdo sic.quidam hō est aial.nullus lapis est hō:ergo quoddā ani mal nō est lapis.cōuertēdo simpliciter ꝛ trās/ ponēdo pmissas sic arguit in ferio.nullꝰ hō ē lapis.quoddā aial est hō.iste pmisse sequun tur ad alias premissas et sequitur quoddam animal non est lapis.

¶ Tertio sciendū est qꝫ iste vlti/ mus modus pōt p impossibile reduci ad cela/ rent capiēdo ꝓtradictoriū cōclusionis p mino re ꝛ minorē loco maioris inferēdo cōuersā op positi maioris:vt arguēdo sic.q̄dā hō ē aial. nullꝰ lapis ē homo:ergo quoddā aial non est lapis.et sic arguēdo i celarēt.nullus lapis est homo.oīe aial est lapis.ergo nullum aial ē hō.ad quā sequtur iterū p cōuersionem. nullꝰ homo est animal que est cōtradictoria pme maioris.ꝛ pōt reduci ad darij capiēdo cōtra dictoriū cōclusionis p maiorē ꝛ maiorē p mi/ norē inferendo conuersam contradictorie mi/ noris ad quam sequitur illa contradictoria.

¶ Quarto sciēdū ē qꝫ fapesmo ꝛ frisesomoꝝ valent in qualibet figura ad cō cludendū particularē negatiuā indirecte.ꝛ qꝛ reperiūtur in omnibus figuris Aristoteles de terminat de ipis postqꝫ docuit formationeꝫ si logismoꝝ in tribus figuris.aliter tamen repe/ riūtur in ꝑma figura et in alijs: quia qñ medi um subicitur in vna premissarū ꝛ predicatur in alia sunt in prima figura, et cum predicatur i vtraqꝫ sunt in secunda figura.ꝛ cum subicitur in vtraqꝫ sunt in tertia figura. et quia per pꝛ/ reperiuntur in prima figura qꝫ in alijs.iō quo/ dammodo appropriantur prime figure ratio/ ne cuius conuenientia a Petro hyspano enu/ merantur inter modos prime figure nec tamē negat quin reperiantur in alijs.

¶ Ex p̄dicta arguit ꝑrio sic. in omni silogismo conclusio debet esse similis alicui premissaꝝ.ꝫ particularis negatiua nō est similis alicui pmissaꝝ de fapesmo cuꝫ ambe sint vniuersales.ergo male dicitur qꝫ ibi con/ cluditur particularis negatiua. ¶ Secundo sic.premisse de fapesmo maiorem cōueniētā habent cum premissis de celarent qꝫ cum pre missis de ferio.ergo magis debent reduci per conuersionem ad celarent qꝫ ad ferio ꝛ sic ma le dicitur qꝫ reducitur ad ferio per ꝙuersioneꝫ ¶ Tertio sic,frisesomoꝝum est cōbinatio inu/ tilis:quia ibi sunt dabiles terminī quib⁹ om ni ꝛ in qbus nulli:ergo male pomit ille mod⁹ ¶ Quarto sic.in oī silogismo debet fieri sub sumptio.ꝫ in frisesomoꝝ nulla fit subsūptio. quia maior est particularis ꝛ sub particulari ni/ chil ē sumere.etiā subsūptio fit affirmādo sub iectū pꝛius distributū de aliquo iferiori ei⁹ qō nō fit ibi cū minor sit negatiua.ergo ibi nō est bonus silogismus. ¶ Quīto sic.isti duo vlti/ mi modi solum differunt in quātitate maioris pmisse et non i conclusione nec i modo cōclu/ dendi.ꝫ quantitas cū se teneat ex pte materie nō variat speciez.ideo ꝓpositio particularis et vniuersalis non differunt specie.ergo isti duo modi scōm speciē non distinguuntur inter se.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad primū dꝛ qꝫ lz in oī silogismo cōclusio debeat esse similis alicui premissaꝝ in qualitate non tamen in quantitate sicut patet i darapti:etiā similitudo ꝓprie non attēditur ex pte quātita tis:ꝫ equalitas vel inequalitas. ¶ Ad secun dū dꝛ qꝫ lz fapesmo et celarent magis cōueni/ ant in quantitate suaꝝ premissarum qꝫ fapes/ mo et ferio:tamen premisse de celarēt nō pos/ sunt sequi per cōuersionem ad premissas d̄ fa pesmo.eo qꝫ maioꝛ que ē vniuersalis affirma tiua non potest conuerti simpliciter in vl'em: sed solum p accidens in particularē.ꝛ sic ad istas pmissas bñ sequūtur pmisse quarti mo/ di. ¶ Ad tertiū dꝛ qꝫ concludendo directe in frisesomoꝝ darentur termini in qbus omni et in quibus nulli:et similiter in fapesmo nunqꝫ tamen darentur concludendo indirecte.ꝛ isti modi solum valent ad cōcludendū indirecte. ¶ Ad quartum dꝛ qꝫ lz in frisesomoꝝ for/ maliter non fiat subsumptio.tamen ibi fit virtua liter inquantum in premissis eius virtualiter in cluduntur premisse de ferio que sequūtur ad ipsas in quibus fit debita subsumptio. ¶ Ad quintum dꝛ qꝫ lz quantitas nō variet speciem ꝓpositionis:tamen bene variat speciem silo gismi vel modi eius:qꝛ variata quantitate ē alia ordinatio pmissaꝝ i debita q̄litate ꝛ quā tate.ideo isti duo modi specie ab inuicem di stinguūtur.

¶ Sequit de secūda figura cui⁹ tales dant regule. In secūda figura maio re exīte particulari nihil sequit.

Jtē in secūda figura ex puris affirmatiuis nihil seq̄t. Jn secūda figura semp̄ icluditur negatiue.

Secūda figura q̄tuor hz mōs.

Postq̄ superi⁹ Petrus hyspan⁹ determinauit de p̄ma figura ⁊ modis ei⁹. hic p̄sequēter determinat de secunda figura ⁊ de modis ei⁹. Est aūt secūda figura q̄n mediū p̄dicat in vtraq; p̄missaꝝ. ⁊ in tali ordine terminoꝝ mediū dicit p̄m⁹ terminus: q; ponit supra ambas extremitates cū p̄dicet de vtraq;. et maior extremitas est secūdus termin⁹ et mediū positione. q; ponit sub medio cū subicit i maiore ꝓpositione ⁊ supra minorē cū p̄dicatur in cōclusione. Sed minor extremitas est tertius termin⁹ et vltim⁹ positione: q; subicitur medio in minore ꝓpositione et maiori extremitati in cōclusione. Ex quo p̄z q; mediuz in secūda figura nō est ita p̄fecte mediū sicut in p̄ima figura. q; solū hic est mediū cōiunctione ⁊ nō positione. ⁊ ē p̄fecti⁹ mediū q; mediū tertie figure qđ subiciatur vtriq; extremoruz. ⁊ inde est q; mediū p̄me figure valet ad ꝓcludendū vniuersaliter ⁊ affirmatiue, et mediuz secūde figure ad ꝓcludendū negatiue. ℈ particulariter ⁊ vniuersalit. ⁊ mediū tertie figure ad ꝓcludēdū p̄ticl'arit solū affirmatiue vl' negatiue. ⁊ p̄ hoc habet q̄re ista figura sic ordiat.

Jn quo p̄mo sciēduz ē q; ꝓpt silogismos hui⁹ figure tres ponuntur regule. Prima est q; in secunda figura maiore existēte particulari nihil sequitur. Cuius ratio est. q; in secūda figura semp̄ cōcludit negatiue: vt infra dicetur. ergo si maior esset particularis ibi argueret a nō distributo ad distributū ex parte maioris extremitatis q̄ nō distribueretur in maiore ꝓpositione cū esset subiectuz ꝓpositionis particularis ⁊ tamē distribueret in cōdusione. q; esset p̄dicatū ꝓpositionis negatiue: ⁊ sic ex parte ei⁹ argueretur a nō distributo ad distributū. ⁊ inde posset contingere q; cōsequēs esset falsuz antecedente exīte vero. Jtē in tali dispositōne possunt reperiri termini in quib⁹ omni vt animal homo risibile. vt sic arguendo quoddā animal nō est hō omne risibile est homo. cum illis stat hec vniuersalis. omne risibile est animal. termini in quibus nulli. vt animal homo lapis arguendo vt p̄ius. ergo talis dispositio est inutilis.

Secūdo sciendū est q; secūda regula est q; ex puris affirmatiuis in secūda figura nihil sequit. Cui⁹ ratio ē. q; ꝓpt vnionē extremitatuz in aliquo supiori in quo p̄nt vnin ꝓ diuersis partib⁹ ei⁹ nō sequit vnio extremitatū inter se. vt ꝓpter vnionē homis et equi in animali nō sequitur vnio eoꝝ inter se. q; possunt in ipo vnin ꝓ diuersis ptib⁹ potestatis ei⁹. Sed arguēdo ex pur⁹ affirmatiuis in secūda figura denotaret vnio extremoꝝ in suo superiori tantū. ideo in tali vnione ex talibus p̄missis nō sequit cōclusio. Jtē ibi dabiles sunt termini in quibus omni. vt animal homo risibile. et termini in quib⁹ nulli. vt animal hō equus. igitur talis dispositio ē inutil'.

Tertio sciēdum est q; tertia regula est q; in secūda figura semp̄ cōcludit negatiue. Cuius ratio est. q; vna p̄missarū in secunda figura semp̄ est negatiua. ℈ si aliqua p̄missarū sit negatiua ꝯclusio debet esse negatiua. ideo semp̄ in secunda figura cōcluditur negatiue. ⁊ etiā potest in ipsa cōcludi vniuersaliter ⁊ particulariter. ⁊ ideo q̄uis in tertia figura cōcludat affirmatiue et negatiue. tamen q; ibi concludit solū particulariter. et difficili⁹ est cōcludere vniuersalē negatiuā q̄ particularē affirmatiuā vt p̄i⁹ dictū est. ideo nō ꝓpter hoc sequitur q; tertia figura sit perfectioz ista licet i ista cōcludat negatiue solū.

Quarto sciēdū est q; tantū sūt quatuor modi secūde figure. Quoꝝ sufficiētia sic habetur. q; omnis modus secūde figure est ordinatio duarū p̄missaruz in quibus idem p̄dicatur. vel ergo ambe p̄misse sūt particulares vel vniuersales. vel maior vniuersal' ⁊ mīor particl'aris vel ecōtra. Si ambe p̄misse sunt vniuersales hoc est quadrupliciter. vel ambe sunt affirmatiue: ⁊ sic nihil sequit ꝓpter vnā regulā isti⁹ figure. vel sūt ambe negatiue ⁊ sic etiā nihil sequitur. vel maior est negatiua ⁊ minor affirmatiua ⁊ sic ē cesare. vel ecōtra ⁊ sic ē camestres. Si ambe sint p̄ticl'ares hoc ē quadruplicit. ⁊ quocūq; modo disponātur nihil sequit. Si vero maior sit particularis ⁊ minor vniuersalis p̄t ee quadrupliciter: ⁊ semper nihil sequitur. q; maiore sc; existente particulari in secūda figura nihil sequit. Si aūt maior sit vniuersalis et minor particularis hoc est quadrupliciter. q; vl' ambe sunt affirmatiue ⁊ sic nihil seq̄t. vl' am

be negatiue ⁊ itez bene sequit. vel maior est negatiua ⁊ mior affirmatiua ⁊ sic est festino: vl' ecōtra ⁊ sicē baroco. ⁊ p̄ b̄ patēt regule secunde figure et numer' modoz ei' in gñali.

¶ Sed ꝫ p̄dicta arguit' ſ̄pr̄io sic medīū quod predicatur de vtroq; extremoz ruz perfectius est q̄ illud quod subicitur vni et predicatur de alio. qz predicatū est perfectius subiecto. ergo figura in qua medīū semper predicatur deberet poni prima. ¶ Secūdo sic. frisesomoz valet in qualibet figura vt p̄ius dictū est. et tamen in ipso maior est particularis. ergo in secunda figura maiore existente particulari aliquid sequitur. ¶ Tertio sic. quecūq; vni tertio sunt eadem illa inter se sunt eadē ⁊ inter se conueniunt. sed arguēdo ex puris affirmatiuis in secūda figura denotat' extrema esse eadē vni tertio scz medio. ergo p̄ hoc seq̄tur q̄ extrema inter se cōueniūt: et sic ex puris affirmatiuis aliquid sequitur. ¶ Quarto sic. bene sequit' in secunda figura aliq̄ animal est sortes. aliquis homo est sortes. ergo aliq̄s homo est animal. ⁊ tamen ibi concluditur affirmatiue. ergo in secūda figura nō semper concluditur negatiue. ¶ Quinto sic. in cesare ⁊ camestres sunt eedem p̄miſse. scilicet vniuersalis affirmatiua ⁊ vniuersalis negatiua. sed modi distinguūtur ex p̄te p̄missarum. ideo illi modi nō sunt distincti: et sic non sunt quatuor modi secunde figure.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mum istoz dicit' q̄ licet medīū q̄ predicat vtrobiq; sit perfectius ſm se illo q̄ subicitur ⁊ predicatur: tamen nō est perfectius in ratione medij. ideo medīū p̄me figure perfectī' est q̄ medīū secunde figure. ¶ Ad secundum dicatur q̄ licet in frisesomoz in secunda figura maiore existēte particulari sequatur aliq̄d indirecte nō tamen directe. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ quecunq; sunt eadē vni tertio ⁊ simpliciter in actu inter se sunt eadez. ſ illa que sunt eadē solū vni tertio superiori ⁊ in potēcia nō sūt eadē inter se ⁊ arguēdo ex puris affirmatiuis in secūda figura denotant' aliquas solū esse eadē cū suo superiori in quo conueniunt in potencia tantū. ¶ Ad quartū dicatur q̄ ibi sequitur aliq̄d gratia materie: eo q̄ medīū ē vnū singulare singulariter tētū. tamē ibi nō sequitur aliq̄d formaliter ⁊ per silogiſmū perfectū, ibi em̄ est silogiſmus expositoꝛius qui bñ valet in secunda figura affirmatiue. Ad quintū dicit' q̄ licet in cesare ⁊ camestres materialiter sunt eedē p̄miſse: nō tñ sunt eodem modo dispoſite. et modi distinguūtur ex p̄te rōnis ⁊ dispoſitōnis formalis suaz p̄missarū: ideo illi modi specie abinuicē distinguunt'.

¶ Cesare. ſ̄pr̄imus mod' cōstat ex maiore vl'i negatiua et mīori vl'i affirmatiua vl'em negatiuā directe cōcludēntib'. vt null' lapis ē aīal. oīs hō est aīal. ergo null' hō est lapis. Et reducit' iſte modus ad secundū modū p̄me figure maiore cōuersa ſimplicit'. Camestres. Secūd' mod' cōstat ex maiore vl'i affirmatiua et mīore vl'i negatiua vl'em negatiuā directe cōcludentibus. vt oīs hō est aīal. nullus lapis est animal. ergo null' lapis ē homo. Et reducit' iſte mod' ad secundū modum p̄me figure maiore cōuersa ſimplicit'. Baroco. Quart' modus cōstat ex maiore vl'i affirmatiua ⁊ mīnore p̄ticulari negatiua p̄ticularē negatiuā directe concludentib'. vt oīs homo est animal. q̄dā lapis nō est ani

mal. ergo quidã lapis nõ est ho mo. Et reducit ad primũ modũ prime figure p impossibile. Redu cere aũt p impossibile est ex oppo sito conclusionis cũ altera prmis sarũ inferre oppositũ alteri⁹ pre misse. Sumat em oppositũ con clusionis. scilicet omis lapis est homo. cũ maiore hui⁹ quarti sci licet cum ista. ois homo est ani mal. sic arguetur. omnis homo est animal. omnis lapis est ho mo. ergo ois lapis est animal.

¶ Postꝙ autor ostendit superi⁹ que est secun da figura ꝛ q̃ sunt regule ei⁹ ꝛ enumerauit su os modos in cõmuni. hic pseq̃ter determi nat de ipsis in spãli. ꝛ primo de vniuersalib⁹ ꝙ de particularib⁹. ꝛ int vniũsales adhuc pri mo determinat de cesare dicẽs ꝙ cesare prim⁹ modus pstat ex vniuersali negatiua maiori: et vniuersali affirmatiua mioꝛi vniũsalẽ ne gatiuã cõcludentib⁹. ꝛ reducit ad secundum modũ prime figure maiore de cesare cõuersa simpliciter. p quã reductionẽ sic pbatur cõse quẽtia ei⁹. q: cõuersa maiore de cesare ad pri missas sequunt premisse de celarẽt. ꝛ ad pri missas ó celarẽt seq̃tur vniuersalis negatiua. ergo illa eadẽ sequtur ad primissas de cesare q: quicquid sequitur ad consequẽs bone cõ sequentie seq̃tur ad antecedẽs ei⁹. Sed per impossibile reducitur cesare ad celarent capiẽ do oppositã contrariũ cõclusionis cũ maiore inferendo contrarium minoris. vel reducitur cesare ad ferio capiendo contradictoriũ con clusionis cum maiore inferendo contradicto rium minoris.

¶ Ubi prio sciendus est ꝙ came stres secundus modus secunde figure pstat ex vniuersali affirmatiua maiore vniuersali negatiua minore vniuersalẽ negatiuã cõclu dentib⁹. ꝛ reducitur ad celarẽt mioꝛe ꝛ cõclu sione cõuersis simpliciter ꝛ p trãspositionem premissarũ. ꝛ p hoc eodẽ modo pbatur sicut cõsequẽtia primi modi. Et reducitur ad da rij per impossibile capiendo oppositũ cõtra dictoriũ conclusionis cũ maiore inferẽdo con tradictoriũ sue minoris. Et etiã per impossi bile capiendo contrarium conclusionis cum maiore potest inferre contrariuz sue minoris in barbara. ad quam cõtrariam iterum sequi tur contradictoria minoris. vt arguendo sic in camestres. omnis homo est animal. nullꝰ lapis est animal. ergo nullus lapis ẽ homo. et sic in barbara. omis homo est animal. om nis lapis est homo. ergo omnis lapis est ani mal, que est contraria prime mioris ad quaz sequitur, quidaz lapis est animal.

¶ Secũdo sciẽdũ est ꝙ Festino tertius modus cõstat ex vniuersali negatiua maiore particulari affirmatiua minore parti culare negatiuã cõcludentib⁹. Et reducit ad ferio maiore conuersa simpliciter. vnde redu cendo modos secunde figure ad primaz per conuersionẽ oportet illã premissam conuerti q̃ fit maioꝛ in prima figura ꝛ nõ requiritur de minore. Et ratio est: q: in secunda figura me diũ semp predicatur. ideo ad hoc ꝙ subiciat in illa q̃ fit maioꝛ in prima figura oportet illã premissam conuerti ꝛ alia nõ debet conuerti: sed debet remanere vt mediũ pdicetur in mi noꝛe, sed per impossibile reducitur ad celarẽt capiẽdo contradictoꝛium conclusionis de fe stino cum maioꝛe eius inferendo oppositum contradictoꝛium sue minoris in celarent.

¶ Tertio sciẽdum est ꝙ Baroco quartus modus cõstat ex vniuersali affirma tiua maiore particulari negatiua minoꝛe par ticularem negatiuam concludentibus. et nõ reducitur ad aliquẽ modũ prime figure p cõ uersionem. q: vel hoc esset conuertendo maio rem que soluz conuertitur per accidẽs in par ticularẽ ꝛ tunc ambe premisse essent particu lares. vel cõuertẽdo minoꝛẽ vel cõclusionem eius. ꝛ hoc nõ. q: sunt particulares negatiue modo particularis negatiua nõ cõuertitur in terminis. ꝑ per contrapositionẽ tantũ que cõ uersio non valet ad reductionẽ silogismoꝛũ. quia ibi nõ manent idem termini simpliciter. ideo baroco nõ potest probari per conuersio nem. Sed probatur per impossibile capiẽdo cõtradictoꝛiũ sue cõclusionis cum maioꝛe in ferendo contradictoꝛiuz minoris in barbara et sic reducitur ad ipsum per impossibile.

¶ Quarto sciendũ est ꝙ reduce re vnum modũ ad aliũ per impossibile est ex

opposito conclusionis cum vna premissarum inferre oppositū alterius premisse. per quā reductionem ostenditur bonitas cōsequētie silogismi prius facti per hoc q̄ ex opposito cōsequentis eius infertur oppositum sui antecedentis. Et ad reducendum per impossibile modos secunde figure ad primas oportet capere oppositū conclusionis cum maiore eo q̄ idem subicitur in maiore ⁊ p̄dicatur in cōclusione: ⁊ etiā in opposito cōclusionis. q̄ opposita sunt eiusdem subiecti ⁊ eiusdem predicati. ⁊ illud quod subicitur in maiore ⁊ predicatur in opposito cōclusionis est maior extremitas que fit mediū prime figure. ⁊ per hoc habetur dispositio prime figure: qua habita oportet videre quales ⁊ quāte sunt maior p̄missa ⁊ oppositū cōclusionis ad sciendum ad quem modū prime figure fit reductio. ⁊ si volumus reducere modos secūde figure ad tertiā per impossibile oportet capere oppositum conclusionis cum minore. q̄ idem subicitur in vtraq̄. ⁊ minor debet poni loco maioris: eo q̄ in ipsa maior extremitas predicatur scz illud qđ erat mediū in secunda figura. ⁊ debet inferri oppositum maioris. Vñ versus. Serua maiorē variatq̄ secunda minorē. Tertia maiorē variat seruando minorem. Et habita tali dispositione figure ad sciendum ad quem modum fit reductio oportet videre quomodo disponuntur in qualitate et quantitate minor et oppositum conclusionis. ⁊ per hoc possūt reduci oēs modi secunde figure ad modos tertie et proban per ipsos si quis cōcedat modos tertie figure et non modos secunde. et p hoc patent quatuor modi secunde figure.

Sz̄ p̄dicta arguit̄ sp̄io sic: quia nō sequitur nullum dextrum est sinistrū. cuiuslibet hominis oculꝰ est sinister. ergo nullius hominis oculus est dexter. quia antecedens potest esse verum consequente existente falso. ⁊ tm̄ ibi arguitur in cesare. ergo in ipso nō est bona consequētia. Secundo sic. nō sequitur oēm corruptū vel mortuū est nō ens nullus homo est nō ens. ergo nullꝰ homo est corruptus vel mortuus. ⁊ tamen ibi arguitur in camestres. ergo in ipso nō est formalis consequentia. Tertio sic. in camestres mediuz nō distribuit̄ in maiore: q̄ est predicatū propositōnis affirmatiue, ⁊ tm̄ distribuit̄ in minore. ergo ibi arguitur a nō distributo ad distributū: ⁊ p cōsequens nō est bona cōsequētia.

Quarto sic. nō sequitur nullū animal dormit vigilat. quidā homo vigilat. ergo q̄dam homo nō est animal. ⁊ tm̄ ibi arguitur in festino: ergo Quinto sic. nō sequitur omnis homo currit. adam nō currit. ergo adam non est homo. ⁊ tamen ibi arguitur i baroco. ergo in ipso non est formalis consequentia.

Ad argumēta ante oppo. Ad primū dicitur q̄ in isto silogismo oculus non distribuitur in minori: ⁊ tm̄ distribuitur in conclusione p illā regulā. q̄ distributio affirmatiua in obliquo nō distribuit terminū in recto sequētē. Sed distributio negatiua i obliquo bene distribuit rectū sequentē ipsam. ideo dicēdo nullius hois oculus est dexter ibi distribuitur oculus. ⁊ sic arguitur a nō distributo ad distributū. sed sic deberet cōcludi. ergo cuiuslibet hominis oculus nō est dexter. q̄ oculus ibi nō distribuitur. Ad secundū dicitur q̄ ibi arguitur a minus amplo ad magis amplum cum distributione magis amplie parte hominis qui in minore solum stat pro presentibus ⁊ in conclusione distribuitur p̄ presentibus ⁊ preteritis ad quos ampliatur per preteritū participiū. Ad tertiū dicitur q̄ in illo silogismo nō arguitur ad mediū interendo ipsum de aliquo vel aliquid de ipso. quia nō ponitur in conclusione: sed solum arguit̄ ad extremitates. ideo q̄uis distribuatur in secunda premissa ⁊ nō in p̄ma nō propter hoc arguitur a nō distributo ad distributū. Ad quartuz dicitur q̄ illa nullū animal dum dormit vigilat potest esse temporalis: ⁊ sic est vera. sed tunc ex ipsa non fit silogismus categoricus. vel potest esse categorica: ⁊ hoc est duplicater. quia vel illa determinato dū dormit fertur ad subiectum: ⁊ tunc ibi bene arguitur. sed sicut conclusio est falsa ita et maior. quia sensus est de quocunq̄ verum est dicere q̄ est animal dum dormit. verum est dicere q̄ nō vigilat: et hoc est falsum. vel potest ferri ad predicatum: ⁊ sic est maior vera. sed male sumitur minor. sed sic debet accipi. quidam homo vigilat dum dormit. quia illa determinato dum dormit ponebatur ad medium in maiore premissa: ⁊ sic minor erit falsa sicut conclusio. Ad quintum dicitur q̄ homo i maiori solū distribuitur pro presentibꝰ ad quos restringitur per hoc verbum currit. ⁊ in cōclusione distribuitur tam pro presentibus q̄ non presentibus, ideo ibi non bene arguitur.

Sequit de tertia figura cui tales dant regule. In tertia figura minore existente negatiua nihil sequit. Item in tertia figura conclusio dr ee practicalis. Tertia figura sex hr modis.

Postq̃ autor determinauit de duabr figurs. scr de prima r secunda. hic prosequeter determinat de tertia ppter causam prius dictã, et est tertia figura ordinato triur terminor in qua mediũ subiicitur vtriq extremor. et in tali ordinatione mediũ est vltimus terminus positione: eo q subiicitur vtriq extremitati et finalitere subiectũ est postenus predicato. minor extremitas est mediũ positione: qr ponit supra mediũ cum de ipso predicetur in minore. r sub maiori extremitate cum subiciat in cõclusione. Maior vero extremitas e primus terminr positione qua ponit supra mediũ: cũ predicatur in maiori. r supra minorẽ extremitatem cum predicatur in cõclusione. r p hoc patet qliter ordinãtur termini i tertia figura.

Circa quo sciendũ est primo q pro silogismis tertie figure ponuntur due regule. quar prima e q i tertia figura minore existente negatiua nihil sequit. Cuius ratio e. qr si minor eet negatiua oporteret maiorẽ esse affirmatiuã. qr ex puris negatiuis nihil seqtur. et cõclusionẽ esse negatiuã: qr si aliqua prmissarũ fuerit negatiua conclusio erit negatiua. ergo maior extremitas nõ distribueret in maiore cũ esset predicatũ ppositionis affirmatiue: r tñ distribueretur in conclusione cũ esset predicatũ ppositionis negatiue. ergo ibi argueretur a nõ distributo ad distributũ. quare antecedens põt esse verũ consequente existẽte falso. Et etiã ibi essent repibiles termini in quibus omni. vt aial homo equus. arguẽdo sic. omnis homo est aial. nullus hõ est equs. cũ quibus stat ista de omni omnis equus est animal. Et etiã termini in quibr nulli. vt animal homo lapis. sic arguendo. omnis homo est animal. nullus homo est lapis. cũ istis prmissis stat ista de nullo nullus lapis est aial. ergo ista cõbinatio in qua ponitur minor negatiua i tertia figura est inutilis. r hec est generalis probatio ad ostendendum combinationes inutiles nihil concludere.

Secũdo sciendum est q termini in quibus omni dicuntur tres termini ex qbus in aliqua cõbinatione fiunt due premisse cũ quibus stat in veritate vna vniuersal affirmatiua composita ex extremitatibr illar prmissar. Sed termini in quibr nulli sunt tres termini ex quibr in aliqua cõbinatione disponuntur due premisse vere cũ quibr stat in veritate vna vniuersalis negatiua cõposita ex extremis illarũ prmissarũ: sicut patet in reperitione iã facta terminor in quibus omni et in quibr nulli. r ad faciliter reperiendũ eos ad quamlibet combinationẽ mutilem ponuntur tres regle. Prima est q accipiẽdi sũt duo termini disparati cũ suo superiori. vt due spes cũ suo genere. vt homo asinus animal. Secũda regula est q accipiendi sunt duo termini de se adinuicẽ verificabiles siue cõuertibiliter siue nõ cũ extraneo ad vtrũq. vt homo risibile lapis. vel homo aial lapis. Tertia regula e q accipiẽdi sunt duo termini de seinuicẽ verificabiles siue cõuertibiliter siue nõ cũ superiore ad vtrũq. vt hõ risibile substantia. vel hõ animal substantia. r per has tres regulas cuicũq predicamẽto applicent faciliter reperientur termini in quibus omni r in quibr nulli ad quamlibet combinationem inutilem.

Tertio sciẽdum ẽ q cõbinatio in qua simul reperiuntur termini in quibr omni r in quibr nulli nõ infert formaliter aliquã conclusionẽ. qđ sic pbatur. qr si dicatur q in tali cõbinatiõe sequit aliqua cõclusio formaliter. vtputa vniuersalis affirmatiua in terminis in quibr omni arguit sic. Quicq d seqtur formaliter in aliqua dispositõne semp seqtur in oibus terminis. ergo si sequat in tali cõbinatione vniuersal affirmatiua cõclusio p aduersarũ tunc illa seqtur in oibus aliis terminis in tali dispositione. ergo illa sequeret acceptis terminis in quibr nulli. r vltra in illa cõbinatione ãcedens est verũ. ergo cõsequẽs est verũ. qr ex vero nõ sequit nisi verum. ergo in terminis in quibr nulli vniuersal affirmatiua cõclusio stabit in veritate cũ duabr prmissis: r etiã vniuersalis negatiua đ nullo facta ex eisdẽ terminis. r ille due erũt contrarie. ergo due contrarie ex quibus sequuntur due contradictorie stabũt simul in veritate qđ est impossibile. r sic duceretur aliquis ad contradictoria q diceret cõbinationẽ valere in q reperiunt simul termi in qbus oi r in quibr nulli.

Quarto sciẽdũ ẽ ꝙ secũda regula ẽ ꝙ i tertia figura nõ ꝯcludit nisi ꝑticularit̃er. cui⁹rõ est: qz si ibi cõcluderet vl̃r arguerẽtur a nõ distributo ad distributũ ex ꝑte minoris extremitatis q̃ nunc̃ distribueret i miore p̃missa cũ sit p̃dicatũ ꝓpositõis affirmatie qz oꝑtet semp minorẽ ee affirmatiuã vt dictũ est. ⁊ tñ distribueret i cõclusione cũ eẽt subiectũ ꝓpõnis vl̃is. Itẽ suprioza vnĩtur in inferiori ꝑticulariter tm̃ et nõ vl̃r: ⁊ medium tertie figure ẽ infer⁹ ad ãbas extremitates: ergo extremitates p ipm̃ solũ vnĩtur ꝑticulariter et ex tali medio nõ põt concludi vniuersaliter.

Sed ꝯ p̃dicta arguit̃ ꝓimo sic frustra fit ꝑ plura qõ põt fieri ꝑ paucioza. ⁊ q̃libet cõclusie sufficiẽter cõcludi põt ꝑ primã ⁊ secundã figuras: ergo tertia supflua ⁊ nõ ẽ ponẽda. Secũ do sic. oñe mediũ alicui⁹ silogismi est vnitiuũ extremitatũ ei⁹. ⁊ illud qõ subicit vtriq; extremoꝝ nõ est vnitiuũ respectu ipoꝝ: qz se hz ꝑ modum materie ⁊ materia nõ est vnitiua sed vnit̃ ꝑ formã: ergo male dz ꝙ mediũ tertie figure subicit̃ vtriq; extremorũ. Tertio sic. oñes p̃misse iferẽtes aliquã cõclusionẽ trãsposite adhuc inferũt illã cõclusionẽ: ergo p̃misse de felapton trãsposite iferre possunt ꝑticularẽ negatiuã: ergo miore existẽte negatiua i tertia figura aliuqd sequitur. Quarto sic. bñ seqtur oñe rõnale currit. oñe rõale est hõ: ergo ois hõ currit. qz ex opposito ꝙsequẽtis seqtur oppositũ añcedẽtis. ergo in tertia figura põt cõcludi vniuersaliter. Quinto sic. i oñi modo silogismi põt esse vl̃is affirmatiua cõclusio et vnĩsalis negatiua: ergo in oñi modo sunt reꝑibiles termini i q̃bus omni et in quib⁹ nulli. et tñ non est combinatio inutilis. ergo non omnis combinatio in qua possunt reꝑiri tales termini ẽ inutilis.

Ad argumenta ante opposita

Ad primũ dicitur ꝙ lz q̃libet cõclusio i specie posset sufficiẽter cõcludi in ꝑma figura ⁊ secũda: nõ tñ oibus modis q̃b⁹ q̃libet cõclusio ꝯcludi põt. ideo ille figure sufficiũt quantũ ad numerũ conclusionũ: ⁊ nõ quantũ ad numerũ modoꝝ concludẽdi. Ad secundũ dicitur ꝙ lz infer⁹ i eo ꝙ subicitur extremis habeat modũ materie. nõ tñ inquantũ vnit ⁊ cõtinet sua superioza in se actualiter: sed se hz ꝑ modum ton⁹ respectu ipoꝝ et sic per modũ forme. ⁊ b̃ mõ bene est vnitiuum suoꝝ extremoꝝ q̃ sũt superioza ipius lz ꝑticulariter tm̃. Ad tertiũ dicitur ꝙ lz ꝑmisse de felapton transposite iferãt ꝑticularẽ negatiuã conclusionem idirecte non tñ directe: et hoc modo intelligit̃ illa maior ꝙ oẽs p̃misse inferẽtes aliquã cõclusionẽ q̃ transponũtur inferũt eandẽ idirecte. Ad quartũ dz ꝙ lz ibi seq̃tur cõclusio vniuersalis ꝯa materie non tñ formaliter: qz non tenet in oibus terminis cõsimili forma arguẽdi retenta. Ad quintũ dz ꝙ lz in quolibet modo extremis silogismi facti possit fieri vnĩsalis affirmatiua et vniuersalis negatiua: tñ ille non stabunt simul in veritate cum p̃missis cõpositis ex eisdẽ terminis. et hoc requiritur ad terminos in quibus omni et in quibus nulli.

Barapti. ꝓim⁹ modus cõstat ex vl̃i affirmatiua maiore et vl̃i affirmatiua miore ꝑticularẽ affirmatiuã ꝯcludẽtib⁹ directe. vt ois hõ ẽ substãtia. ois hõ est aial: ergo quoddã aial ẽ substãtia. Et reducit̃ ad tertiũ modum ꝑme figure minore ꝯuersa ꝑ accidens. Felaptõ. Secũdus mod⁹ cõstat ex vl̃i negatiua maiore et vl̃i affirmatiua minore ꝑticularẽ negatiuã directe ꝯcludentib⁹ vt null⁹ hõ est lapis. ois homo ẽ aial: ergo q̃dã aial nõ est lapis Et reducit̃ ad quartũ modũ ꝑme figure minore conuersa ꝑ accidens.

Postq̃ autor ostendit q̃ est tertia figura et posuit regulas ei⁹. hic cõsequẽter determinat de modis ip̃i⁹. et añq̃ in spãli de ip̃is determinet enumerat eos i gñali dicẽs ꝙ tertia figura sex habet modos scz darapti. felapton. disamis. datisi. bocardo. ferison. quoꝝ sufficientia sic habet̃: qz ois mod⁹ tertie figure ẽ ordinatio duaꝝ p̃missaꝝ in q̃bus mediũ sp subicitur vel ergo ãbe p̃misse sũt vnĩsales vel ambe ꝑticulares. vel maior ẽ vnĩsalis ⁊ mior ꝑticularis vel ecõtra. Si ãbe sint vnĩsales hoc est q̃ duplicetur. vel ãbe sunt affirmatiue ⁊ sic

est darapti.vel ambe negatiue:et sic nihil seq̃ tur.vel maior ē affirmatiua ꝛ minor negatiua ꝛ sic iterū nihil seq̃tur ꝓpter p̃mā regulā hu ius figure.vel ecōtra maior ē negatiua et mi nor affirmatiua ꝛ sic ē felaptō. Si ãbe sint ꝑticulares:hoc pōt esse quadrupliciter.ꝛ quo cūq; modo disponãtur nihil seq̃t. Si vo maior sit vlis ꝛ minor ꝑticularis hoc ē quadru pliciter.vel ãbe sūt affirmatiue et tūc est datisi vel ãbe negatiue:ꝛ tūc nihil seq̃tur.vel maior ē affirmatiua ꝛ minor negatiua:et iterꝝ nihil seq̃tur.vel ecōtra maior negatiua ꝛ minor af firmatiua ꝛ sic ē ferison. Si vo maior sit ꝑti cularis ꝛ minor vlis.hoc est q̄d ꝑticulariter. q̃a vel ãbe sunt affirmatiue ꝛ sic est disamis. vel ãbe negatiue:et sic nihil seq̃t. vel maior affir matiua et minor negatiua ꝛ sic iterū nichil se quit.vel ecōtra maior ē negatiua ꝛ mior affir matiua ꝛ sic ē bocardo.ꝛ sic i tertia figura sūt sedeci cōbinatōes.q̄ꝝ decē sūt inutiles et sex vtiles.et ꝑ cōsequens tm̄ sunt sex modi eius.

Pro quo sciendum est p̃mo q̃ darapti p̃m⁹ modus cōstat ex duab⁹ vlibus affirmatiuis ꝑticularē affirmatiuā cōcludēti bus.et pōt iste modus tripliciter ꝓbari.s.per cōuersionē.ꝑ ipossibile.et ꝑ silogismū expo sitoriū.vñ ꝑ cōuersionē ꝓbat ipm reducendo ad darij.qr minore de darapti cōuersa ꝑ acci dēs ad p̃missas ei⁹ sequūtur p̃misse de darij ꝛ ad illas p̃missas seq̃tur cōclusio ꝑticularis af firmatiua:ergo eadē seq̃tur ad p̃missas ō da rapti. Et per impossibile ꝓbatur reducendo ipm ad celarent capiendo contradictoriū con clusionis eius ꝑ maiorē.et minorē loco mino ris inferēdo cōtrariū maioris in celarēt et ex consequēti contradictoriū.pōt etiā reduci ad cesare capiēdo cōtradictoriū sue cōclusionis ꝑ maiorē et maiorē ꝑ minorē inferēdo cōtra riū minoris. Sed ꝑ silogismū expositoriū sic ꝓbatur:quia si iste p̃misse sunt vere omnis homo est animal.omnis homo est risibilis de aliquo singulari hmmne verificabūtur aial ꝛ risibile.signetur ergo illud singulare et sit sor tes.tunc arguitur sic expositorie:sortes ē aial sortes est risibilis:ergo quoddā risibile ē ani mal. Iste p̃misse singulares sequūtur ad p̃ missas de darapti . et ad istas p̃emissas sin gulares sequitur particularis affirmatiua cō clusio:ergo eadem sequitur in darapti.qr q̃c quid sequitur ad consequens bone consequē tie sequitur ad antecedens eius.

Secundo sciendum est. q̃ silo gismus expositorꝝ est cuius medium est singu lare singulariter tentū.et de ipo nō determiat autor:qr talis deductio ē fm sensū mānifesta ꝛ valet silogism⁹ expositorꝝ affirmatiu⁹ ī q̃libꝫ figura.ꝫ negatiu⁹ nō valet ī secūda figura q̃a vel maior erit affirmatiua vel minor et vtroqꝫ modo cōclusio erit negatiua.et sic cū maior est ser particularis ꝑ argueret a nō distributo ad distributū ex ꝑte maioris extremitatis q̃ non distribuerēt in maiore:et in distribueret in cō clusione vt dicēdo sic.quoddā aīal non ē sor tes.quidā homo est sortes ergo quidā homo non est aīal.sed talis silogismus negatiu⁹ va let in p̃ma figura ꝛ i tertia posita maiore ne gatiua et minore affirmatiua:vt posset vide ri per exempla.sed non valet ecōtra posita mi nore negatiua:qr tunc argueretur a non distri buto ad distributū ex ꝑte maioris extremitat]

Tertio sciendum est q̃ felaptō secūdus modus constat ex maiore vli negati ua minore vli affirmatiua ꝑticularē negatiuā cōcludēnbus.et reducitur ad ferio minore cō uersa ꝑ accidens.et ꝑ hoc pōt ꝓban cōsequē tia eius sicut ꝓbata fuit in p̃mo modo.et ꝑ i ꝓssibile reducitur ad barbara capiēdo cōtra dictoriū sue conclusionis ꝑ maiorē seruando minorē et inferendo oppositū contrariuꝫ ma ioris et ex consequenti contradictoriuꝫ . pōt etiam reduci ad camestres in secunda figura capiendo contradictoriuꝫ conclusionis ꝑ ma iorē et maiorem p̃o minore inferendo oppo situm contrarium minoris et ex consequenti contradictoriuꝫ.pōt etiā ꝓbari iste silogism⁹ ꝑ silogismū expositoriū capiendo vnū singu lare sub medio eius de quo negetur maior ex tremitas et affirmetur minor.et deinde infera rur particularis negatiua conclusio sicut fac tū est in darapti de particulari affirmatiua.

Quarto sciendū est. q̃ redu cendo modos tertie figure ad modos p̃me ꝑ conuersionē oꝑtet p̃missam illā cōuerti que fit minor i p̃ma figura . et nō dꝫ cōuerti illa q̃ fit maior. Cuius ratio ē.qr i tertia figura sp medium subicitur:ergo ad hoc q̃ idē medium subiciatur in maiori p̃emissa p̃me figure il la p̃emissa non debet conuerti.sed ad hoc q̃ p̃dicetur in minori oportet q̃ illa conuerta tur.non est tamen intelligendum q̃ semper il la que est minor i tertia figura cōuertatur: qr

in disamis nō ꝓuenit̄ mino:: ꝫ maio:: ꝫ intelligēduz ē de illa q̄ fit mino: i silogismo ꝑme figure. ⁊ ꝑ b̄ patēt illi duo mōi vlēs tcie figure

Bz ꝫ predicta arguit̄ ꝓmo sic. in secunda figura sūt tm quattuo: modi. sed tertia figura ē imperfectio: secunda: ergo non bz plures modos q̄ secūda: ergo male ponūtur sex modi eius. Secūdo sic. nō seq̄tur i darapti. ois hō est albus. ois hō inquātum hō est nsibilis. ergo quoddā nsibile iquātum hō est album: ergo in darapti nō est bona cōsequētia. Tertio sic. modi ꝑfectiores nō reducūtur ad modos iperfectiores. ꝫ oēs modi vlēs sunt ꝑfectiores ꝑticularibus. ergo darapti est ꝑfectior q̄ darij et ꝑ cōsequēs nō reducit̄. Quarto sic. nō seq̄tur nullꝰ homo ē genus. omnis hō est aial. ergo aial non est genus. et tn̄ arguitur in felapton: ergo. Quito sic. datisi ⁊ disamis reducūtur ad darij ⁊ felaptō ad ferio. ergo illi modi ꝺbēt ꝓcedere felapton. et per consequens felapton male ponitur secundus modus.

Ad argumenta ātē opposita

Ad primū ꝺr q̄ bz tercia figura habeat plēs modos q̄ secunda: nō tn̄ ꝓpter hoc ē ꝑfectior secūda. q: vna figura nō ꝺr ꝑfectior alia ꝓpt maiorē plalitatē modoꝝ ei⁹: ꝫ q: bz ꝑfectiorē modū cōcludēdi. vn̄ q: tertia figura bz imperfectiorē modū cōcludēdi. iō pōt pluribus modis cōcludere q̄ secūda: q: plurib⁹ modis pōt fieri imperfectū q̄ ꝑfectū. Ad secundū ꝺr q̄ ibi male cōcludit̄: q: illa reduplicatio nō ꝺz poni in cōclusione sic q̄ ferat̄ ad ꝑdicatuz vel copulā. q: in p̄missis nō ferebat̄ ad maiorē extremitatē: ꝫ debet relinqui vel solū poni cū implicatōe ad subiectū cōclusionis vt dicē do ergo aliquod qꝺ est nsibile inquantū est hō est albū. Ad tertiū ꝺr q̄ bz modi vniuersales sint ꝑfectiores ꝑticularib⁹ i eadē figura ⁊ inter directe cōcludētes: nō tn̄ sp i diuersis figuris. iō darapti nō est ꝑfectior modꝰ q̄ darij respectu figure. Ad quartū ꝺr q̄ aial nō teneturibi eodē modo in minore et cōclusiōe q: i minore tenet̄ ꝓ natura accepta cōcretiue ꝓ respectū ad supposita i cōclusione ho ꝓ natura p̄ se accepta cū ꝑcisione suppositoꝝ ꝙ sibi attribuit̄ hec secūda intentio genus Ad quintū ꝺr q̄ isti modi nō ordinant̄ seꝺz ordinē modoꝝ ꝑme figure ad quos reducūtur: sed ordinant̄ inter se penes vsē ⁊ ꝑticularitatem affirmatiuū et negatiuū, sicut dara ꝑtinet ferapton: q: sunt modi vniuersales ꝓcedūt q̄tuor sequentes qui sunt modi particulares.

Disamis. Tertiꝰ modꝰ ꝓstat ex ꝑticulari affirmatiua maiore ⁊ vli affirmatiua minore ꝑticulari affirmatiua directe ꝓcludenti bꝰ. vt q̄dā hō est suba: ois hō ē aial: ergo q̄ꝺā aial ē suba. Et reducit̄ ad tertiū modū ꝑme figure maiore ⁊ minore ꝙuersis simpliciter ⁊ ꝑ trāspositionē p̄missarū. Datisi. Quartꝰ modꝰ cōstat ex vli affirmatiua maiore et ꝑticulari affirmatiua minore ꝑticulari affirmatiua directe concludēti bꝰ. vt ois hō ē substātia q̄dā hō est aial. ergo q̄ꝺā aial ē substantia. Et reducit̄ iste modus ad tertiū modū p̄me figure minore ꝙuersa simplr. Bocardo. Quintꝰ modus ꝓstat ex maiore ꝑticulari negatiua ⁊ minore vli affirmatiua ꝑticulari negatiua directe ꝓcludētibus: vt q̄dā hō non ē lapis. ois hō est aial: ergo quoddā aial non est lapis. Et reducitur ad p̄mū modū p̄me figure per impossibile. Sumit̄ enim oppositum contradictoriū cōclusionis cū altera p̄missarum ⁊ infertur oppositū alterius ꝑmisse. vt omne aial est lapis. ois hō est aial: ergo ois hō ē lapis Hec cōclusio facta ꝑ impossibile in ꝑimo modo p̄me figure ꝺicit maio-

ñuertēti. scz tertie figure. Fe
rison. Sext⁹ modus ꝓstat ex ma
iore vlī negatiua ⁊ minore ꝑticu
lari affirmatiua ꝑticularē negaꝫ
tiuā directe ꝯcludētib⁹. vt null⁹
hō est lapis. q̄daz hō est aīal: er
go quoddā aīal nō est lapis. et
reducit ad quartū modū ꝑme fiꝫ
gure minore ꝯuersa simpliciter.

Postq̄ determinatū est de modis vniuersa
libus tertie figure. hic cōsequenter determiat au
tor de modis ꝑticularib⁹ ei⁹. ⁊ ꝑmo de modis
affirmatis. secūdo de negatis. ⁊ iter affirma
tios ꝑmo determiat de disamis dicēs q̄ disamis
tertij⁹ modus cōstat ex maiore ꝑticulari affir
matiua et minore vlī affirmatiua ꝑticularem
affirmatiuā cōcludentib⁹ vt ꝑz i exēplo text⁹.
⁊ reducit ad darij ꝑ conuersionme simplicem
maioris et conclusionis: et per transpositio
nem premissarum. et per hoc probatur boni
tas consequentie eius. Secūdo probatur con
sequētia hui⁹ silogismi ꝑ silogismū expositoꝛi
um. qꝛ ex istis ꝑmissis q̄dā hō est substantia.
omis hō ē aīal. seq̄tur q̄ de aliquo singulari ho
mine verificabūtur substātia et aīal. tūc signe
tur illud singulare ⁊ sit sortes. et arguitur sic.
sortes est substātia. sortes est aīal. ergo quod
dā aīal est substātia. ꝑmisse hui⁹ silogismi ex
positorij sequūtur ad ꝑmissas de disamis. et
ad istas ꝑmissas seq̄tur ꝑticularis affirmatia
cōclusio. ergo seq̄tur eadē ad ꝑmissas de disa
mis. Tertio pōt ꝓbari ꝑ ipossibile et reducit
ad celarēt capiēdo oppositū cōclusiōis cū mi
nore iferēdo cōtradictoꝛiū maioris. ⁊ i secun
da figura reducit ad festino accipiēdo oppo
sitū cōtradictoꝛiū ꝯclusionis de disamis cum
maiore posita loco minoris inferendo contra
dictoꝛium sue minoris.

Pꝛo quo sciēdū ē ꝑmo q̄ redu
cēdo modos tertie figure ad ꝑmā ꝑ ipossibile
sp oꝛtet accipe oppositū cōclusionis ꝑ maio
re ⁊ minorē ꝑ minore ꝑme figure iferēdo op
positū maioris. Cui⁹rō est: qꝛ idē subicit i cō
clusione silogismi tertie figure et in opposito
cōclusionis. et ꝑdicat minore. s. minoꝛ extremi
tas. ideo capiēdo oppositū conclusionis cum
minoꝛe habet dispositio ꝑme figure, et valet
ad inferendū oppositū maioꝛis. ideo reduce
re ꝑ ipossibile i tertia figura ē et opposito cō
clusionis cū minoꝛe iferre oppositū maioꝛis.
⁊ acceptis illis ꝓpositionib⁹ ad vidēduz ad
quē modū fit reductio oporꝛtet videre quō op
positū ꝯclusiōis ⁊ minoꝛ ordināt i debita q̄lita
te et quātitate. Sz ad reducēdū modos ter
tie figure ad secundā oporꝛtet capere opposi
tū cōclusiōis ꝑ maioꝛe posita maioꝛe loco mi
noꝛis. Ratio ꝑmi ē. qꝛ idē ꝓdicat in oppo
sito cōclusionis et i maioꝛe i tertia figura. cō
acceptis illis ꝓpositōib⁹ habet dispositio se
cūde figure. Sz ratio secūdi est. q̄re maioꝛ de
bet poni loco minoꝛis qꝛ ad directe cōcludē
dū i secūda figura oporꝛtet ꝙ idē subiciatur i
cōclusione ⁊ i minoꝛe ꝓpōne. s. minoꝛ extremi
tas. et i tertia figura idē subicit in maioꝛe et i
opposito minoꝛis q̄d dz iferri ꝑ cōclusione in
secūda figura. ⁊ ad sciēdū ad quē modū fit re
ductio cognosci poꝛest. vt ꝓius dictum est.

Secundo sciendū est. q̄ quar
tus modus tertie figure scz datisi ꝓstat ex vni
uersali affirmatiua maioꝛe ꝑticulari affirma
tiua minoꝛe particularē affirmatiuā cōcludē
tibus. et pōt ꝓbari triplicīter. s. ꝑ cōuersionē.
ꝑ expositionē. et ꝑ reductionē ꝑ ipossibile. ꝓ
bando ipm per cōuersionē reducitur ad darij
minoꝛe de datisi cōuersa simpliciter. et per silo
gismū expositoꝛū posset ꝓbari eodem modo
sicut ꝓcedens capiendo vnuz singulare sub
medio de quo verificentur ambe extremitates
sed per ipossibile poꝛest ꝓbari reducēdo ipm
ad ferio in ꝑma figura capiendo oppositū cō
clusionis cum minoꝛe inferendo contradictoꝛ
rium maioris. et in secunda figura reducit ad
cesare capiendo contradictoꝛium sue conclu
sionis ⁊ maioꝛem positam loco minoꝛis infe
rendo contradictoꝛium sue minoris.

Tertio sciendus est q̄ bocar
do quintus modus constat ex particulari ne
gatiua maioꝛe et vlī affirmatiua minoꝛe par
ticularē negatiuā concludētib⁹. et nō ꝓbatur
per conuersionē reducēdo ipm ad aliquē mo
dū ꝑme figure ꝓpter eandem rationē sicut
ꝑius dictum ē de baroco: ꝙ poꝛest ꝓbari per
silogismum expositoꝛium negatiuum capien
dovnum suppositum medij de quo negetur
maioꝛ extremitas et verificetur minoꝛ in qua
dispositiōe sequetur particularis negatiua cō
clusio. Et ipm ꝓbando per ipossibile reduci

tur ad pⁿmū modū ꝑme figure capiēdo ꝯdictoꝝ sue ꝯclusionis cū minore iferēdo ꝯdictorū maioris. ⁊ i secūda figura reducit ad baroco capiēdo ꝯdictoꝝ sue ꝯclusionis ꝑ maiore ⁊ maiorē loco minoris inferendo cōtradictorium sue minoris.

¶ Quarto sciēdū ē. q ꝙ Ferison sext⁹ modus ꝙstat ex vl̄i negatiua maiore pticulari affirmatiua minore pticularē negatiuā ꝯcludēt⁹. Et ꝑ ꝙuersionem reducit ad ferio sua minore ꝓ̄ua simpliciter. ⁊ pōt ꝓbari ꝑ silogism̄ expositoꝝ sicut p̄cedētes modi. sed ꝑ ꝙ impossibile reducit ad darij capiēdo ꝯdictoꝝ sue ꝯclusionis cū minore iferendo ꝓtradictoꝝ maioris. ⁊ i secunda figura reducit ad camestres capiēdo ꝓtradictoꝝ sue cōclusionis ꝑ maiore ⁊ maiorē ꝑ minore inferēdo cōtradictoꝝ sue minoris. ⁊ ꝑ hoc satis patent formatōes et ꝓbatōes modoꝝ tertie figure.

¶ Sꝫ ꝯ predicta arguit ꝑmo sic. non seq̄tur alicui ℎomini ē est sanitas. oⁿi ℎomini inest albedo. ergo q̄dā albedo est sanitas. vel cuidā albedini ē est sanitas. ⁊ tamē ibi arguit ī disamis: ergo i eo nō est bona ꝯ̄a

¶ Secūdo sic. nō seq̄t a quodā ℎoie videtur equus. ab oī ℎoie videt lapis. ergo a quodā lapide videt equ⁹. ⁊ tm̄ ibi arguit in disamis. ergo in ꝯ̄o nō est formalis ꝯ̄a.

¶ Tercio sic nō seq̄tur oīs ℎō est nat⁹. aliq̄s ℎō est nascēd⁹ ergo quoddā nascēdus ē natū: ⁊ tm̄ ibi arguit in datisi: ergo

¶ Quarto sic. nō seq̄tur ſortes nō est minor ſorte: tot⁹ ſortes ē minor ſorte. ergo aliq̄d min⁹ ſorte nō ē minus ſorte: ⁊ tamē arguit in bocardo: ergo ⁊c

¶ Quīto sic. nō seq̄tur nullus ℎō est ꝓp̄riū. quidā ℎomo ē nſibilis: ergo nſibile non est ꝓp̄rium. ⁊ tm̄ ibi arguitur in ferison: ergo ibi non est bona ꝯsequētia.

¶ Ad argumenta ātē oppositā

Ad pⁿmū ist⁹ dz q ibi nō bene arguitur in disamis: q⁹ male ꝯcludit. ꝫ sic dz cōcludi alicui ℎomini inest sanitas. ergo alicui cui inest albedo ē est sanitas.

¶ Ad secundū dz q ibi similiter nō bene ꝯcludit: ꝫ dz sic cōcludi. ergo a quo videt lapis videt equus

¶ Ad tertiuz dz q ibi nō bene arguit in datisi. q⁹ ibi fit vacuatio medij quantū ad suppositā ꝑ quib⁹ tenet: q⁹ ℎomo in maiore supponit ꝑ p̄sentibus ⁊ p⁹etentis tm̄ ad quos restringit ꝑ illud p̄terituū natus. in minore vero supponit ꝑ p̄nt⁹ ⁊ futuris solū ad quos restringit ꝑ illud futurum nascendus.

¶ Ad quartū dz q in illo silogismo sortes i maiore supponit ꝑ ipo sorte ꝑfecto. i minore vero ꝑ ptibus integralib⁹ ei⁹ ad quas restringit ꝑ illud distributiuū totus. ideo medium nō tenet similiter in maiore ⁊ i minore. ideo nō bn̄ arguit in bocardo

¶ Ad quintū dz q nſibile in p̄dicato minoris illi⁹ silogismi tenet ꝯcretiue ⁊ ꝑ respectū ad suū subiectū in cōclusione vero tenet quodāmodo abstractiue ⁊ ꝑm se eo q̄ subicit respectu ℎui⁹ intētionis ꝓp̄riū. ideo nō est simpliciter idē p̄dicatum minoris ⁊ subiectū ꝯclusionis. nec bn̄ arguit in ferison: ꝫ ad bn̄ arguendū sic debet cōcludi ergo aliquid nſibile non est ꝓp̄rium.

Silogismoꝝ ꝯcludētiū ꝑticularē negatiuā indirecte tales dāt regule. Nullus silogismus ꝯcludēs ꝑticularē negatiuā indirecte pōt eā cōcludere directe. ⁊ ꝯcludens directe pōt ꝯcludere indirecte. Itez ꝑma figura cōcludit oīa genera ꝓpositionū. s. vl̄em. ꝑticularem. affirmatiuā ⁊ negatiuā. Secunda figura ꝯcludit ꝑticularem negatiuā et vl̄em negatiuam. Tertia ꝯcludit particularē affirmatiuā et negatiuā. Uersus. Barbara celarēt darij ferio baralipton. Celārtes dabit⁹ fapesmo frisesomoꝝ. Cesare camestres festino baroco darapti. Felaptō disamis datisi bocardo ferisō. In ℎis quattuoꝝ v̄sibus p̄dictis sūt decēnouem dictiōes decēnouez modis deseruiētib⁹ ita q̄ ꝑ ꝑmā dictionē intelligit ꝑmus mod⁹ ꝑme figure. ⁊ ꝑ secundā secūdus modus ⁊ c. Unde ꝑmi duo v̄sus deseruūt oībus modis ꝑme

figure. Tertius vero versus prę
ter vltimā eius dictionē deseruit
modis secunde figure. ita q̄ pri⸗
ma dictio deseruit primo modo.
et secunda secundo modo. et sic
de alijs. Ultima vero dictio ter
tij versus cum alijs dictionibus
quarti v̄sus deseruit modis ter⸗
tie figure. Sciendū q̄ per has
vocales. scz. a. e. i. ⁊. o. intelligū
tur quattuor genera propositio⸗
nū. ita q̄ per hanc vocalem a. in
telligitur vlis affirmatiua. ⁊ per
e. vlis negatiua. ⁊ per i. pticula⸗
ris affirmatiua. et per o. pticula
ris negatiua. Et in qualibet di⸗
ctione sunt tres sillabe ⁊ aliud re
siduū est supfluum nisi. m. vt po⸗
stea patebit. Et per primā illa
rū sillabaꝝ intelligit maior, ppo⸗
sitio. et p secundā minor. et p ter
tiā ꝯclusio. v̄bi gratia. prima di⸗
ctio. scz barbara hꝫ tres sillabas
in quarū qualibet ponit A. ⁊ p
a. ter posituꝫ significatur q̄ p̄m⁹
modus p̄me figure ꝯstat ex dua
bus ppositōib⁹ vlibus affirma⸗
tiuis vlem affirmatiuā ꝯcluden
tibus. Et ita intelligitur de alijs
dictōib⁹ p̄m vocales ibi positas
Et sciendū q̄ quattuor dictōes
p̄mi v̄sus incipiūt ab his ꝯsonā⸗
tibus. B. C. D. et. F. et omēs
alie dictōes sequētes. Et p hoc
intelligēdū est q̄ omnes que in⸗
cipiunt per dictionem inchoatā
per. B. debent reduci ad p̄muꝫ
modū prime figure. Et omnes q̄
incipiūt p dictionē inchoatā per
C. ad secundū. Et p. D. ad ter
tiū. Et p. F. ad quartum. ¶ Itē
vbicunq̄ ponit. S. in illa dictio
ne significat q̄ ppositio intellecta
p vocalem immediate p̄cedentē
debet ꝙuerti simpliciter. Et pro
positio intellecta p vocalem ime
diate precedentē istaꝫ litteram:
scz. S. debet ꝙuerti p accidēs. Et vbi
cunq̄ ponit. M. ibi debet fieri
trās̄positio i premissis. Est enim
trās̄positio i p̄missis facere ꝺ ma
iorē minorē: ⁊ ecōuerso. Et vbi⸗
cunq̄ ponit. C. significat q̄ mo
dus intellect⁹ p istā dictōnē in q̄
ponit ꝺz reduci p impossibile Un
de v̄sus. Simpliciter verti vult
S. sc. vero p acci. M. vult trās̄
poni. C. p impossibile duci. Ser
uat maiorē variatq̄ secūda mi⸗
norē. Tertia maiorē variat ser⸗
uatq̄ minorem.

¶ Sed q̄ Aristoteles in priori⸗
bus ostēdit ꝙiugatōnes i quib⁹
nō seq̄tur cōclusio ex p̄missis es⸗
se inutiles per inuentionē termi
noꝝ i quibus nō tenet huiusmo
di ꝙiugatio. ideo vtilis ē inuētio
taliū terminoꝝ. vbicūq̄ etiā fiat
inutilis ꝙiugatio ꝺ regulas silo⸗
gismoꝝ prius assignatas. ¶ Ac
cipiēdi igit̄ sunt duo termini di⸗
uersi. s. due species sub vno gene

re. differentia vl ꝓprio vl accidẽ te. vt homo asinus aial. vel duo termini quoꝝ alter de altero ꝑdicet siue ꝙuertibiliter siue nõ cum extraneo vtriusq;. vt hõ risibile lapis. vel homo aial lapis. vl accipiẽdi sunt duo termini quoꝝ alter de altero ꝑdicet siue ꝙuertibiliter siue nõ cũ superiore ad vtrũq;. vt hõ risibile substãtia. vl hõ aial substãtia. ¶Per hanc em̃ regulã disiũctiuam cuicũq; generi applicet siue substãtie siue quãtitati siue alicui alioꝝ semp̃ inuenitur termini ꝑ quos inutilis cõiugatio demõstrabit nõ tenere. et tales terminos appellat aristoteles i priorib9 terminos i quib9 nõ. Et nota q; inuenire terminos i quib9 nõ est accepti trib9 terminis facere ꝙiugatiõẽ in quaꝝ ꝑmisse sũt vere ⁊ ꝙclusio falsa manẽte eadẽ qualitate ⁊ quãtitate ꝓpositionũ. vbi gratia. hic ẽ inutilis ꝙiugatio. null9 hõ est asin9 nullus lapis est hõ. ergo nullus lapis ẽ asin9. Et isti sũt termini i quibus sic. Cõtra hãc inutilez ꝙiugatiõem accipiũt termini i q bus nõ ꝑ secũdũ mẽbruz regule hõ risibile asin9. arguit sic. null9 asin9 est hõ. nullũ risibile ẽ asin9 ergo nullũ risibile est homo. ecce premisse sunt vere et cõclusio est falsa seruata eadem qualitate ⁊ quantitate ꝓpositionũ in vtraq; cõiugatione. et vtrobiq; manente eadem figura.

¶ Postq; autor determinauit supius de oib9 modis et figuris silogismoꝝ i speciali. hic cõsequẽter ad maiorẽ intellectũ precedentiũ ponit aliqua notabilia. primo ponẽs talẽ regulã. de modis ꝑticularibus negatiuis. Q; nullus silogismus ꝙcludẽs ꝑticularẽ negatiuam directe põt eam cõcludere indirecte. neq; econuerso cõcludẽs eã indirecte põt eam concludere directe. cuius ratio est. q; ꝑticularis negatiua nõ põt conuerti in terminis: sed solum per cõtrapositionẽ in qua cõuersione nõ remanet simpliciter termini prime propositõis. Sed omnes silogismi concludẽtes aliquã affirmatiuã vel negatiuã vniuersalem ꝑ cõuersionem sue conclusionis possunt inferre indirecte conuertentem sue conclusionis sicut declarat in prima parte silogismoꝝ.

¶ Circa quo primo sciẽdum est q; ter sunt potestates silogismoꝝ que sũt naturales ꝓpietates silogismi. Prima est posse plura concludere. vt quando silogism9 infert cõclusionẽ que põt ꝙuerti põt inferre cõuertẽtem eius q̃ sequitur ad suã principalẽ conclusionẽ. ⁊ si plures ꝓpositiones sequãt ad illaz conclusionẽ potest vltra principalem conclusionẽ inferre plures conclusiões. Secũda potestas est er falso posse cõcludere verũ: sed ex veris non nisi verum. exempluz primi: vt omis lapis est aial. omis homo est lapis: ergo omis homo ẽ animal. Tertia potestas est posse cõcludere circulariter aliquã ꝑmissaꝝ. quod fit capiẽdo conclusionẽ vnius silogismi cõuertẽ cũ vna ꝑmissaꝝ ad inferendũ alteram ꝑmissã. Quarta est posse concludere cõuersiue capiẽdo oppositum conclusionis vnius silogismi facti cum vna premissarum ad inferenduz oppositum alterius premisse. Quinta potestas est posse concludere per impossibile quod fit capiendo cõtradictoriũ cõclusionis ꝓbande cuz vna ꝑmissaꝝ manifeste vera ad inferẽdũ vnũ manifeste falsum ex cui9 falsitate infert falsitas contradictoriꝝ cõclusionis probãde. Sexta ptãs est posse ꝙcludere ex oppositis. vt q̃n fit silogismus ex duabus premissis cõtrariis vel contradictoriis inferens negationem eiusdem de seipo. et de istis ad longum videtur in secundo priorum.

Secundo sciēdū est p ꝯparatione figuraꝝ inter se ꝙ ꝑma figura cōcludit oīa genera ꝓpositionū. s. vle particulare affirmatiuū et negatiuū sicut patet in quartuor mōis directe ꝯcludentibus ꝑme figure. sed secūda figura solū ꝯcludit tria genera. s. vle et particulare ⁊ negatiuū ⁊ non ꝯcludit affirmatiuū ꝓpter causam predictā in secunda figura. tertia figura etiā ꝯcludit tria genera tm̄. s. affirmatiuū et negātiuū et particulare. ⁊ non pōt concludere vle propter causam p̄dictā in tertia figura. ⁊ q: pfectius ē concludere vlem affirmatiuā q̄ vlem negatiuā. ⁊ itez pfectiꝰ ē ꝯcludere vlem negatiuā q̄ particularem affirmatiuaz vel negatiuaz. ideo ꝑma figura est perfectior secunda et secunda perfectior tertia.

Tertio sciendus est ꝙ declaratione oīm modoꝝ triū figuraꝝ ꝙ triū figurarū sunt decē et nouē modi. nouē ꝑme figure. quattuor secūde. ⁊ sex terte. quorū nomiatio ordo ⁊ numerus in his vsibus ꝯtinent. Barbara celarent darij ferio baraliptō. Celantes dabitis fapesmo frisesomorum. Cesare camestres festino baroco. darapti. Felapton disamis datisi bocardo ferison. Et in qualibet dictiōe rōe silogismi sūt tres sillabe. ⁊ si sint plures hoc solū est ad pfectionē metri. ⁊ vocalis ꝑme sillabe significat maiorē ꝓmissam qualitatē ⁊ quantitatē eius. ⁊ secūda vocalis significat minorē. tertia ꝯclusionē. vñ p a. intelligitur vniuersalis affirmatiua. p e. vniuersalis negatiua. per i. particularis affirmatiua. per o. particularis negatiua.

Quarto sciendum est ꝙ predictoꝝ modoꝝ quattuor primi modi ꝑme figure sunt pfectiores. ⁊ incipiūt p has quattuor ꝯsonātes. b. c. d. f. que in ipis significāt ordinē ipoꝝ: ⁊ alij modi reducūtur ad istos quatuor ⁊ iste ꝯsonantes in alijs modis significant reductionē ipoꝝ ita ꝙ oīs modi incipientes p b. reducūtur ad barbara. p. c. ad celarent. per d. ad darij. per. f. ad ferio. Itē in predictis dictionibus cū ponitur: s. significat ꝙ ꝓpositio intellecta p vocalem precedentē debet cōuerti simpliciter in reductōe talis silogismi. Et p p. designat ꝙ dz fieri ꝯuersio p accidēs. Et. m. designat trāspositionē ꝓmissaꝝ. ⁊ c. significat reductionē p impossibile nisi ponat in ꝓncipio dictōis nr̄ illos vsꝰ. Simpliciter vti vult. s. p. vo p aeci. ☞. vult trāspom. c. p impossibile duci.

Sed contra p̄dicta arguit ꝑmo sic. Celarēt pōt ꝯcludere particularez negatiuā directe ⁊ indirecte: ergo male dz ꝙ nullꝰ silogismus ꝯcludēs particularē negatiuā directe pōt eā ꝯcludere indirecte. Secūdo sic. nulla ps ē vlis cū vle et totū idē sint: ꝧ q̄libet ꝯclusio ꝑme figure ē ps respectu maioris ꝓmisse. ergo nulla ē vlis: ꝧ dz dicta particularis et sic ꝑma figura nō ꝯcludit vlem. Tertio sic extremitates i ꝯclusiōe vniūtur eo modo quo vniūtur in ꝓmissis cū medio. ꝧ in darapti in tertia figura extremitates vniūtur vlr cū medio. ergo eodē modo possunt vniri in ꝯclusione ⁊ potest ibi cōcludi vlr. Quarto sic. vnitas silogismi sumitur ab vnitate conclusionis ergo vnus silogismus habet tm̄ vnam cōclusionem: et non potest plura cōcludere sicut dictum est. Quinto sic. in omni consequētia consequens includitur in antecedente. ꝧ verū non includitur in falso. ergo ex falsis non potest concludi verum.

Ad argumēta ante oppo. Ad ꝑmū dz ꝙ iz celarent ex ꝓsequeti concludat particularē negatiuā directe, et indirecte: tamen ꝑmo et p se concludit vlem negatiuaz. Ad secundū dz ꝙ nulla dz vlis respectu sui totiꝰ: sed bene dz vniuersalis respectu suaꝝ ptium ⁊ hoc modo conclusio vniuersalis ꝑme figure dicitur particularis ꝑm modū respectu maioris ꝓmisse. ꝧ bene dicitur vniuersalis respectu suarum singularium ratiōe sui subiecti distributi. Ad tertium dicatur ꝙ licet in darapti extremitates vniātur vniuersaliter cū medio vniuersalitate medij quod distribuitur. nulla tamen vnitur cum ipso vniuersaliter ex parte sui qua nulla extremitas ibi distribuitur ratione cuius nulla potest distribui i conclusione. Ad quartum dicatur ꝙ licet vnus silogismi sit tantum vna principalis conclusio tamen possunt esse plures minus principales que inferuntur in virtute ꝑme conclusionis. ideo omnes ille se habent per modū conclusionis quantum ad virtutem qua inferunt licet varientur materialiter quantū ad numerum ꝓpositionum. Ad quintum dicat ꝙ licet verum non includatur in falso ratōne forme falsitatis: tamen includitur ratione materie. scilicet terminorum vel ꝓpositionū quibus inest falsitas ⁊ sic in falso potest includi verū. ⁊ b̄ dz silogismo simpliciter dicto p nūc sufficiat

Incipit tractatus quintus de locis dyaleticis.

Ratio dicit̄ mltis modis. ꝓ prio modo ratio idē ē q̄ diffinitio: vel descriptio vt hic. Uniuoca dicunt̄ quoꝝ nomen est commune: et ratio substātie ꝑm illud nomen est eadē. Secūdo modo ē q̄dā virtus aie. Tertio modo idē est q̄ oratio oñdēs aliq̄d sicut sunt ꝓpositiones vel rationes disputantiū. Alio modo idē est q̄ forma materie: vt i cultello ferrū est materia. dispositio vo inducta ī ferro ē forma. Alio modo est idē q̄ essentia cōmunis p̄dicabil̄ de pluribus: vt essentia generis speciei vel differentie. Alio modo idē est q̄ medium inferēs conclusionē. ⁊ hoc modo sumitur ratio in diffinitione argumenti que talis est.

Iste est quint⁹ tractat⁹ sūmulanū magistri Petri hyspani in quo ipe post q̄ in quarto tractatu determinauit de silogismo simplicit̄ dicto cōsiderato ꝑm suā formā nō contracto ad aliquā materiā specialē. Dicit̄ consequēter determinat de silogismo dyalectico q̄ est silogism⁹ cōtract⁹ ad materiā ꝓbabilē. Et rō ordinis est: q⁹ in reb⁹ artificialib⁹ siue sint entia realia siue rōnis vnūquodq̄ habet pri⁹ cognosci ꝑm suā formā q̄ per illa forma ꝯhatur ad materiā aliquā. sicut domificator prius cognoscit formā domus ꝑm se antecē applicet eā ad determinatā materiā. Et q⁹ silogismus aliquo modo est ens artificiale scilicet ens rationis ideo conuenienter determinatum est prius de silogismo simpliciter qui se habet per modū simplicis q̄ de silogismo contracto ad aliquam materiam qui se habet per modum cōpositi.

ꝓ quo sciendū est prio q̄ silogism⁹ tripliciter ꝓtrahit̄ ad materiā. vno mō ad materiā necessariā q̄ est natural⁹ materia ⁊ est silogism⁹ demōstrati⁹. Secūdo mō ad materiā ꝓbabilē q̄ est materia cōtingens vel capta sub mō ꝓtingētis. ⁊ sic ē silogism⁹ dyalectic⁹. Tertio mō ad materiā apparentē q̄ est q̄nq̄ materia remota inquantū habet similitudinē quandā cū materia ꝓbabili: ⁊ sic est silogism⁹ sophistic⁹. ⁊ q⁹ materia naturalis est pfectior materia ꝓbabili: ⁊ ꝓbabilis apparenter ꝓbabili. ideo silogism⁹ demonstrati⁹ est pfectior dyalectico: ⁊ similiter dyalecticus sophistico. Sz Petrus hyspan⁹ nō facit mētionē de demonstratiuo silogismo: eo q̄ est introductor inuentū de quo tm̄ determiat Aristoteles in libro posterioꝝ. Sed Petrus hyspanus facit mētionē de dyalectico ⁊ sophistico: iō iste tractat⁹ cōuenient̄ ordinat̄ post tractatuꝫ de silogismis ⁊ ante tractatū ō fallaciꝫ.

Secūdo sciendū est q̄ ꝑpriū subiectū huius tractat⁹ est silogism⁹ dyaletic⁹: eo q̄ de ipo ꝑncipaliter hic intendit̄. ⁊ omia hic cōsiderata hūnt reductionez ad ipm: et est adequat⁹ sciētie hui⁹ tractat⁹. ⁊ licet ista sciētia noiet̄ a loco tm̄ hoc nō est tanq̄ a ꝓprio subiecto ꝫ tanq̄ a ꝑncipio sui subiecti. q⁹ locus in quo fundat̄ silogism⁹ dyaletic⁹ est ꝑncipiū silogismi dyalectici: ⁊ sub tali rōne hic cōsiderat̄ de locis. Et ꝑ hoc ptz q̄ sit cā materialis hui⁹ tractat⁹. et etiā ꝑ hoc habet̄ cā finalis q̄ est pfecta cognitio silogismi dyalectici. ⁊ ei⁹ cā efficiēs dicta est pri⁹. ⁊ ei⁹ cā formal̄ est mod⁹ ꝓcedēdi: q̄ est diffinitiu⁹ diuisiu⁹ ⁊ erēplo⁹ positiu⁹. ꝫ forma tractat⁹ ē diuisio hui⁹ q̄nti tractat⁹ ꝑ partes. Un̄ hic pri⁹ determiat̄ de silogismo dyalectico in cōmuni: deinde in spāli oñdēdo quomodo fit ꝑm diuisos locos ptic̄ulares. ⁊ q⁹ i difficultōe argumēti ponit̄ ratio ideo autor prius oñdit multiplicitatē ei⁹.

Tertio sciendū est q̄ sex modis sumit̄ ratio. Primo mō sumit̄ ꝑ diffinitione rei: vt sumit̄ in diffinitione equiuocoꝝ. cū dicit̄ ꝑm illud nomen rō substātie est diuersa. Secūdo mō capit̄ rō ꝑ intellectu: vt idē est q̄ intellect⁹: ⁊ sic diffinit̄ ab Ysach. Ratio est aie intelligibil̄ virt⁹ faciēs currere causam in causatū. Tertio mō sumit̄ ꝑ argumētatiōne: vt est oro oñdēs aliquid de aliquo. Quarto mō sumit̄ ꝑ forma partis q̄ est forma mate-

ric. Quito mō capit ꝑ forma totiꝰ q̄ est cēn-
tia p̄dicabilis de multis: vt cēntia generis vel
speciei. Sexto mō capit pro medio ꝑbatiuo
cōclusionis de quo ent postea ad ꝓpositū in
diffinitione argumēti: q̄ modi in his versibꝰ
cōtinent. Diffinit virtus oñdit forma vel eē.
Est medium ratio per qđ concluditur ergo.

¶ Quarto sciendū est q̄ istoꝝ
modoꝝ sic potest haberi sufficientia. q: ratio
sumitur ab hoc q̄ est rationari. vl' ergo sumi
tur pro ipsa ratiocinatione: ⁊ sic est tertiꝰ mo
dus. vel ꝑ ꝓncipio ratiocinationis vel discur
sus: ⁊ hoc ē dupliciť. q: vel est p̄incipiū effi-
ciēs p̄ncipale discursus: ⁊ sic est secūdus mo
dus. vel instrumētale tm̄: ⁊ hoc dupliciter. q:
vel sumitur formaliter inquantū est p̄ncipiuz
discursus: ⁊ sic est sextus modꝰ. vl' ꝑm id qđ
est: ⁊ hoc est dupliciter. quia vel est p̄incipiū
complexuz: ⁊ sic est p̄imus modus. vel incō
plexum: et hoc dupliciter. quia vel se habet p
modū partis: ⁊ sic est quartus modus. vel p
modum totius: et sic est quintus modus.

¶ Sed contra predicta arguit.
P̄imo sic. si ratio idē esset q̄ diffinitio seque
retur q̄ asinus hab ret rationē: cū asinus ha
beat diffinitionē. sed illud qđ habet rōnē est
rōnale. ergo asinus est rōnalis qđ est falsuz.
¶ Secundo sic. idem nō facit hominē cōue
nire ⁊ differre respectu eiusdez. sed per intel
lectū homo cōuenit cum angelo ⁊ ab eo dif-
fert ꝑ rationē. ergo intellectꝰ ⁊ ratio non sunt
idē. ¶ Tertio sic. effectus rōnis nō est ratio.
sed argumētatio est effectus rōnis. ergo nō
est ratio. ¶ Quarto sic. si forma materie eēt
ratio vel esset rō materie vel cōpositi. ꝫ nullū
est dicendū: q: differt ratōne ab vtroq̄. ergo
rō nō debet sumi ꝑ forma materie. ¶ Quin
to sic. essentia rei. forma materie. ⁊ diffinitio
rei idē realiter ꝓportant. ergo q̄ntus modus
rationis male distinguit a p̄imo ⁊ quarto.

¶ Ad argumēta ante oppositā
Ad p̄imū istoꝝ dicitur q̄ si capiatur ratio ꝑ
virtute intellectiua anime: sic cōme habēs ra
tionē est rōnale. sed nō si capiatur ꝑ oratio-
ne que explicat esse rei: vt sumit in p̄imo mo
do. ideo licet asinꝰ hoc modo habeat rōnez.
nō tamen est rationalis. ¶ Ad secundū dici
tur q̄ licet idē sub eadē rōne nō faciat homi-
nē cōuenire ⁊ differre respectu eiusdē: tamē
bene ꝫm diuersas rōnes: ⁊ sic intellectꝰ hois
inquantuz est simpliciū apprehensiuus facit
hoiem conuenire cū angelis. et inquantū est
discursiuus facit eū differre ab ipis: ⁊ sic facit
eū conuenire ⁊ differre ꝫm diuersos actus.
¶ Ad tertiū dr q̄ licet argumētatio nō sit ra-
tio vt sumit ꝑ intellectu qui essentialiť rō dr.
argumētatio tm̄ ꝓncipaliue vocat aliq̄ rō: eo
q̄ est effectꝰ rōnis. ¶ Ad quartuz dr q̄ licet
forma materie nō sit rō cōpleta materie vel
cōpositi. est tm̄ rō vtriusq̄ ꝑ modū p̄ncipij: ⁊
materie ꝑ modū ꝓncipij finalis: et ē ꝓncipiū
formale cōpositi. ¶ Ad q̄ntū dicit q̄ ratio in
q̄nto mō sumit ꝑ forma totius scōm se. et in
p̄imo modo ꝑ oratione explicāte formaz to
tiꝰ. ⁊ in quarto mō ꝑ forma partis vt dictuz
est. ideo illi modi adinuicem distinguuntur.

¶ Argumētū est ratio rei dubie
faciens fidē. i. mediū ꝑbans cō
clusionē. cōclusio em̄ debet ꝓfir
mari ꝑ argumentū. Est aūt cō-
clusio argumēto vl' argumēt ꝑ-
bata ꝓpositio. sed anteq̄ ꝑbet
tūc est dubitabil' ⁊ ē q̄stio. Que
stio sic diffinitur. Questio ē du-
bitabilis p̄opositio. Medium
aūt ē quod habet duo extrema.

¶ Postq̄ autor posuit distinctionē modoꝝ
rōnis ad eliciendū membꝝ qđ ponit in diffi
nitione argumenti. hic consequenter determi
nat de argumento ꝑm p̄imo sic diffiniens.
Argumentū est ratio rei dubie faciens fidē. ⁊
explicat cū dicit. i. mediū ꝑbās cōclusionē q̄
debet ꝓfirmari ꝑ argumentū. In q̄ diffinitio
ne ponit rō loco generis. rō em̄ dr tā de me-
dio silogismi simpliciť: q̄ ꝺ medio silogismi
demōstratiui: q̄ etiā silogismi dyaletici. ⁊ ar
gumētū nō dr de medio silogismi simpliciť.
deinde ponit rei dubie faciēs fidē. ad differē
tiā medij silogismi simpliciť q̄ nō est ꝑbatiuꝰ
nec demōstratiuꝰ inquantū hmōi. nec facit fi
dē de cōclusione: ꝫ solū habet necessitatē in-
ferendi conclusionē et non probandi ipsam.

¶ Pro quo p̄imo sciendum q̄
argumentū potest capi dupliciter. vno mō ꝑ
ipsa intentione que attribuitur termio ꝑbati
uo alicuiꝰ cōclusionis. Alio modo ꝑ res dubie-

cta intētioni que est ille terminus siue mediū ꝓbatiuū conclusionis. hic vero diffinit argumentū ꝓ re subiecta intētioni ꝑm se: nec ꝓ intentiōe ꝑm se & ꝓ intētiōe cōcreta rei vel ꝓ re subiecta intētioni ꝑm qꝫ sibi subiecta ē. ⁊ diffinit ꝓ toto cōpositō ꝑm rōnē ex re ⁊ intētōne. et res se habet p modū materiał: intētio vo p modū formał sub quo illō materiale diffinit. ⁊ sic ptz qđ sit diffinitū i hac diffinitōne.

¶ Secundo sciendum est qꝫ medium ratio. ⁊ argumētū idē sunt ꝑm rem: & differunt ꝑm rōnē superioris ⁊ inferioris. qz dicit medium inquantū habet duo extrema: ⁊ ē vnitiuū extremoꝝ ꝑm aliquē modum. Sed tale medium dicit ratio inquantū est instrumentum intellectꝰ vel rōnis ad inferendū aliquā cōclusionē. sed idem medium dicitur argumentū inquantū habet vim probatiuā respectu cōclusionis quā addit vltra virtutē illatiuā. ratione cuiꝰ dicitur argumentū quasi arguēs mentem: qz per illam virtutē aliquo modo cogit mentē ad concedendū conclusionē. Et prouenit illa virtus probatiua propter habitudinem medij ad extrema que est notior intellectui qꝫ habitudo extremitatū inter se. ⁊ cū intellectꝰ appꝓbēdit illā habitudinē vel cōuenientiā extremoꝝ cū medio esse necessariā cogit simpliciter assentire cōclusioni ⁊ cū ipa cognoscit: vt cōtingēs intellectꝰ assentit ꝓbabiliter tantū. ⁊ per hoc patet quomodo medium et rō se habēt p modū superioꝝ ad argumentū.

¶ Tertio sciēdū est qꝫ fides dupliciter accipit. vno modo ꝓ assensu vel credulitate intellectꝰ circa aliqđ credibile ꝓpt̄ autoritatē aut amorē prime veritatis ipm reuelātis: ⁊ sic ē vtꝰ theologica qꝫ p argumētū nō acqrit. ⁊ hoc mō nō capit in diffinitione. Alio mō capit fides ꝓ assensu intellectꝰ ad aliquā cōclusionē mediāte rōne ꝓbabili: ⁊ sic est credulitas qꝫ intellectꝰ credit cōclusionē eē veram p aliqđ argumentū. ⁊ hoc mō argumētū est faciens fidē de re dubia: eo qꝫ habet virtutē ꝓbatiuā cōclusionis p quā acit intellectū credere cōclusioni qꝫ priꝰ erat dubia. ideo bene dicit medium probans conclusionem.

¶ Quarto sciendū est qꝫ cōclusio. questio. propositio. et enunciatio sic inter se differunt. qz enunciatio dicit cōclusio ꝓut est argumento vel argumētis approbata ꝓpositio: ⁊ tūc accipit tanꝫ certa. & dz ante qꝫ probetur questio: et est adhuc dubia. Est enim questio dubitabilis propositio: vel est propositio sumpta cum signo interrogatiuo. Sed dicatur propositio prout potest poni pro alio scilicet pro conclusione inferenda. et quia argumentum facit cognitionem propositionis que prius erat dubia et postea cum probatur dicatur conclusio: ideo bene dicatur argumentum ratio rei dubie faciens fidem. id est medium probans conclusionem.

¶ Sed contra predicta arguit primo sic. idem non diffinitur per seipsum. sed argumentum ⁊ ratio idem sunt scđm rationem vltimo modo captam vt hic accipit. ergo male diffinitur argumentū per rationē.

¶ Secundo sic. de re certa bene fit argumētū: vt de ista propositione deus est que est certissima: et tamen illud non est rei dubie faciens fidem. ergo contra diffinitionem.

¶ Tertio sic. locus dyaleticus et etiam silogismus dyaleticus est ratio rei dubie faciens fidem: et tamen nullum eorum est argumentum. ergo ista diffinitio non conuenit soli diffinito.

¶ Quarto sic. in illo silogismo omis lapis est animal. omnis homo est lapis. ergo omnis homo est animal. tertia propositio est conclusio: et tamen non est probata argumento vel argumentis. quia falsum non est medium probatiuum veri: cum sit ignotus ipso. ergo male diffinitur conclusio.

¶ Quinto sic. omnis propositio est vera vel falsa. sed questio non est vera vel falsa determinate: vt dicēdo vtrū sortes currit. nō significatur determinate verum vel falsum. ergo male dicitur qꝫ questio est dubitabilis propositio.

¶ Ad argumenta aī opposita

Ad primum dicitur qꝫ licet argumentuz ⁊ ratio idem sint scđm rem: tamen differunt ratione. ⁊ ex ea parte qua differunt ratio est cōmunior et notior argumento. ideo argumentum bene diffinitur per rationez siue per medium.

¶ Ad secundū dicitur qꝫ argumentuz nō facit fidē de re certa inquantū certa: sed inquantū ponit sub modo dubij et p modū q̄stionis. ideo semp facit fidē de re dubia: siue ꝑm ram siue ꝑm modū.

¶ Ad tertiū dicitur qꝫ locus dyaleticus nō facit immediate fidē de re dubia: sed mediate inquantū in ipo fundatur argumentū. ⁊ silogismꝰ dyaleticus nō facit fidem cōclusionis ratione sui: sed ratione

sui medij in quo est v̊tus ꝓbatiua conclusionis: ideo solū argumentū ꝑ se ⁊ immediate facit fidē de cōclusione. ¶ Ad quartū dicit̃ q̃ licet in illo silogismo sit cōclusio silogismi simpliciter nō tm̄ ibi est cōclusio silogismi ꝓbatiui ꝑ qua solū hic diffinit̃ cōclusio. ¶ Ad q̃ntū dicit̃ q̃ licet q̃stio formaliter accepta sub mō q̃stionis nō sit v̊a vl̄ falsa: tm̄ q̃tū ad suū materiale cui addit̃ signū introgatiuū significat verū vel falsū. ⁊ bñ d̄r materialit̃ ꝓpositio. ⁊ addit̃ dubitabil̄ ad explicādū formale ei⁹ qđ ē acceptio sub mō q̃stionis ⁊ dubij.

¶ Argumētatio est argumēti ꝓ orationez explicatio. i. oratio explicās argumētū. Differt autē argumentū a medio et ab argumētatione. q̃ medium dicit̃ eo q̃ habet duo extrema. Argumētū aūt addit supp̄ medium v̊tutē ꝓbādi conclusionē. Uñ ad hoc q̃ sit argumentū exigit̃ q̃ sit medium ⁊ q̃ habeat v̊tutē ꝓbādi ꝯclusionē. Argumētatio aūt dicit̃ totalis oratio ꝯposita ex p̄missis et ꝯclusione. ⁊ i illa manifestat̃ v̊tus argumēti. aliq̃n em̄ tota oratio potest inferre vniuersalē affirmatiuā. aliq̃n non nisi ꝑticularē affirmatiuā. aliq̃n vniuersalē negatiuā. aliq̃n ꝑticlarē negatiuā. et sic mānifestat̃ tota v̊tus arguēnti cū oñdit̃ supp̄ quā ꝯclusionē pōt ip̄m argumētū ⁊ supp̄ quā nō potest quod q̃dē fit i argumētatione vt supp̄ patuit. Argumētationis q̃tuor sūt spēs. s. silogismus. inductio. enthymema. ⁊ exēplū. Diffinitio autez silogismi dicta est prius.

¶ Postq̃ autor determinauit d̄ argumēto qđ est pncipiū argumētatōis: hic ꝯsequēter determinat de ipa argumētatione ipam primo sic diffiniēs. Argumētatio est argumēti ꝑ orōnē explicatio. In qua diffinitōne ponit explicatio loco generis. ⁊ ponit argumenti ꝑ orōnē ad differentiā diffinitōis q̃ est explicatio diffiniti. ⁊ ad differentiā orationū cathegoricarū ⁊ ypotencarū quib⁹ nō ꝓuenit explicare v̊tutē argumēti. Et hui⁹ diffinitōis sic pōt dari rō. q̃ argumētatio d̄r totalis oro cōpositā ex p̄missis ⁊ ꝯclusione. ¶ in tali orōne manifestat̃ virt⁹ argumēti. q̃ aliq̃ totalis oro infert vniuersalē affirmatiuā. ⁊ in hoc explicat̃ q̃ medium ei⁹ habet virtutē ꝓbādi ⁊ inferēdi vl̄ em affirmatiuā. alia v̊o vl̄ em negatiuā. alia particularē affirmatiuā. alia ꝑticularē negatiuā. et in hoc manifestatur virtus argumēti. q̃ in illis argumētationib⁹ medium habet diuersas virtutē probandi ⁊ inferendi conclusionem.

¶ Circa quo sciendū est ꝓmo. q̃ argumētatio et argumētum sic inter se differūt. q̃ argumētum ē medium hñs v̊tutē inferēdi ⁊ ꝓbādi ꝯclusionē aliquā. ¶ argumētatio est oro q̃ explicat talē virtutē ipsi⁹ argumēti. sicut em̄ diffinitio explicat ipm̄ diffinitum resoluēdo ipz ꝑ sua pncipia. s. ꝑ gen⁹ ⁊ differentiā: ita similit̃ argumētatio explicat virtutē argumēti oñdēdo quō medium hz ꝓuenientiā et hītudinē ad maiorē extremitatē ⁊ minorē: ⁊ quomodo extremitates habent conuenientiā cū medio per quam conuenientiam cognoscatur virtus medij qua possunt vniri extremitates inter se: et per quaz potest inferri ⁊ probari cōclusio.

¶ Secundo sciendū est q̃ argumētatio dupliciter capit̃. vno mō gñaliter ꝓ omni orōne in q̃ est antecedēs ⁊ ꝯsequēs ⁊ medium illatum ꝯclusionis. ⁊ hoc mō se extendit ad quēlibet modū argumētatōis. Alio mō capitur spāliter solū ꝑ argumētatione ꝓbatiua cui⁹ medium habet v̊tutē illatiuā ⁊ ꝓbatiuā respectu cōclusionis. ⁊ sic in diffinitone ꝓposita diffinit̃ argumētatio ꝓbatiua. et nō diffinit̃ ibi argumētatio cōiter accepta ꝑ q̃cūq; orone illatiua cōclusionis. ⁊ hui⁹ rō est: q̃ sicut i hoc libro nō habet ꝯsiderari silogism⁹ in tota cōmunitate ei⁹: sed cōsiderat̃ specialiter de silogismo dyaletico q̃ ꝓbatiu⁹ est: ita similit̃ nō habet hic ꝯsiderari argumētatio i tota cōmunitate eius: sed solū argumentatio ꝓbatiua.

Tertio sciendum est q̄ argumentationis quarto: sunt species. scz silogismus. inductio. enthymema. et exēplū. quarū sic h̄abet sufficiētia. q: in oñi argumētatiōe p̄cedit ab añte ad cōsequēs. vel ergo ibi est p̄cessus a toto vel a p̄te. si a toto siue vniūsali h̄oc est dupliciter. vel in antecedēte sūt due p̄misse simul dispōsite ī mō ⁊ figura: et sic est silogism⁹. vel ibi est vna p̄missa tm̄: ⁊ nō fit dispositio in mō ⁊ ī figura ī antecedēte: et sic ē enthymema. in h̄oc cm̄ cōuenīūt silogism⁹ et enthymema: q: ī vtroq; fit p̄cessus a toto ad partē siue ab vniuersali ad p̄ticulare. Sed si fiat p̄cessus a p̄te h̄oc est duplicit. vl fit a singularib⁹ ad vlē: et sic ē inductio. vel ab vno singulari ad aliud singl'are: et sic est exēplū.

Quarto sciēdū est q̄ ista diuisio argumētatōis nō est diuisio generis in suas spēs. q: diuisum nō cōuenit equaliter mēbris diuidēnb⁹. sed est diuisio analogi in sua analogata: eo q̄ argumētatio dr̄ d ipis q̄uor ⁊m p̄ius ⁊ posteri⁹. ⁊ ideo est q: argumentatio dr̄ ab h̄oc q̄ ē arguere mentē ad assentiēdū cōclusioni q̄ infert. sed h̄oc p se p̄mo conuenit silogismo ⁊ nō alīs specieb⁹ argumentationis: nisi inquātū ī ipis est aliquo mō virtus silogismi: rōne cui⁹ alie spēs a silogismo sumunt rationem argumentationis ab eo.

Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. argumētatio ⁊ argumētū differūt sicut concretū ⁊ abstractus. q: conueniunt in p̄incipio dictionis ⁊ differunt in fine. sed abstractū nō h̄abet explicare concretū. ergo argumentatio nō est argumēti explicatio. Secundo arguit sic. silogismus p̄cedens ex manifeste falsis nō est argumētatio: cū sit sub vna specie argumētationis. ⁊ tm̄ nō est explicatio argumenti: cū in eo nō sit medium h̄abens virtutē p̄bandi cōclusionez. ergo male ponitur diffinitio argumentationis Tertio sic. argumentatio dicit quasi arguens mentē. sed tota oratio cōposita ex p̄missis ⁊ conclusione nō arguit mentē. q: h̄oc solū conuenit antecedenti. ergo male dicit q̄ argumētatio est totalis oratio cōposita ex p̄missis ⁊ cōclusione. Quarto sic. in primo topicor⁹ solū enumerant due species argumētationis. sc̄z silogismus ⁊ inductio. ergo hic male ponunt q̄uor. Quinto sic. species inter se oppōsite nō reducuntur vna ad aliam; vt homo ⁊ equ⁹. sed omnes species argumētationis a silogismo reducuntur ad silogismū. ergo non sunt species siue modi ab eodem distincti.

Ad argumēta ante oppōsita.

Ad p̄imū dicit q̄ licet argumētatio et argumentū cōueniāt in p̄ncipio dictōis et differāt in fine: nō tamen conueniūt in re significata. q: argumentū significat medium argumētationis et argumentatio totā oratiōnē cōpositaz ex p̄missis ⁊ conclusione. ideo nō differunt solū sicut concretū ⁊ abstractū. rōne cui⁹ vnī potest esse explicatio alterius. Ad secundū dicit q̄ silogismus p̄cedens ex manifeste falsis nō est argumētatio p̄obatiua de qua solum intelligitur in h̄ac diffinitione. sed solus est argumētatio illatiua. Ad tertiū dicitur q̄ tota oratio cōposita ex p̄missis et cōclusione bñ arguit mentē ⁊m partez cui⁹ respectu antecedētis. ⁊ h̄oc capiēdo tota collectiue p̄fecta. q: si caperet tota distributiue: vt ēidē q̄ quelibet pars: sic tota oratio cōposita ex p̄missis ⁊ cōclusione nō arguit mentē: sed vna pars tantū Ad quartū dicitur q̄ Aristoteles in p̄imo topicor⁹ sub silogismo cōp̄ehēdit entimema: ⁊ sub inductione exemplum. Ad quintū dicitur q̄ licet alie species quātum ad virtutē inferendi ad silogismū reducantur: non tamen quantū ad formā arguendi. ideo sunt species a silogismo distincte.

Inductio ē a singl'aribus sufficienter euūerat ad vniuersale p̄gressio. vt forte⁹ currit plato currit ⁊ sic de alīs: ergo omnis h̄omo currit.

Postq̄ auctor supius determinauit de argumētatione in cōi tā diffinitiue q̄ diuisiue ipaz diuidēdo p suas spēs. h̄ic consequēter determinat de speciebus eius. Et q: diffinitio silogismi est posita sufficienter in quarto tractatu. q: p illaz diffinitionē pōt diffiniri silogismus simpliciter remota illa particula ⁊ cōcessis: ⁊ etiā silogismus dyaleticus posita eadē particula. vt dicēdo silogismus est oratio in qua quibusdā positis ⁊ cōcessis necesse est aliud accidere p ea que posita sunt ⁊ cōcessa. ideo auctor se excusat de spāli determiatiōe silogismi: q: diffinitio ei⁹ data est p̄i⁹. iō inter alias spēs argumētatōis p̄mo determiat de inductione: q: aliquo modo p̄fectio: est alīs.

¶ Pro quo primo sciendū est q̄ q̄ sic diffinit inductio. Inductio est ꝓgressio a singularib⁹ ad vniuersale ꝓbandū. vt sortes currit plato currit: ⁊ sic de alijs. ergo omis tes currit plato currit: ⁊ sic de alijs. ergo oīs hō currit. In qua diffinitōe ponit progressio loco generis. ⁊ capit ibi similitudinarie ꝓgressio p similitudinē ad modū ꝓgressiuū animalis. q̄ sicut ille motus fit ꝓponendo pedem pedi: sic ille mod⁹ rōnis. i. ꝓgressio fit capiendo vnū singulare post aliud. ideo ibi capit ꝓgressio ꝓ motu rōnis. deinde ponit a singularib⁹ ad differentias silogismi ⁊ entimematis q̄ ꝓcedūt ab vniuersalib⁹ ad singularia. et subiungit ad vniuersale ad differentiā exēpli q̄ ꝓcedit ab vno singulari ad aliud ⁊ nō vniuersale. Ex qua diffinitiōe ptz q̄ inductio ⁊ descēsus aliquo modo opponunt. q̄ descēsus ē ab vli ad ꝑticulare. inductio ⁊o ecōtra.

¶ Secūdo sciendū est q̄ singulare dupliciter sumit. vno modo spāliter solū ꝓ indiuiduo determinato. Alio mō gñaliter ꝓ quolibet inferiori alicui⁹ superioris. ⁊ hoc modo species alicuius vniuersalis possūt dici singularia generis: q̄ licet nō sint singularia simpliciter: sunt tamen singularia in respectu. ⁊ hoc modo sumitur singulare in diffinitione. et etiā capit vniuersale gñaliter ꝓ quolibet superiori. ⁊ nō fit processus ad vltimate finite acceptū. q̄ ibi nō est ꝓpe inductio sortes currit plato currit: ⁊ sic de alijs. ḡ hō currit. sed debet fieri ꝓcessus ad vltimate vniuersaliter sumptum. q̄ō est vniuersale fm rem ⁊ modū simul. vt concludēdo ergo oīs hō currit.

¶ Tertio sciendū est q̄ dupliciter potest fieri inductio. vno mō enumerādo aliqua singularia tm̄ et nō omnia. vt dicēdo sortes currit plato currit. ḡ hō currit. ⁊ hec inductio nō est ꝑ sequētia necessaria. q̄ antecedēs pōt esse verū cōsequēte existente falso. ꝫ est ꝓbabilis tantū. Alio mō fit inductio enumerādo omia singularia simul. ⁊ adhuc pōt fieri dupliciter. vno mō enumerādo omia singularia in ꝓpria forma cū illa particula ⁊ nō sunt plura. Alio mō enumerando aliq̄ singularia in ꝓpria forma: ⁊ ꝓcehēdēdo alia sub vna clausula cōi: vt dicēdo ⁊ sic de alijs. ⁊ vtroq; istoꝝ modoꝝ inductio est cōsequētia necessaria: sed tamen nō est cōsequentia formalis: ꝫ materialis tantū. quia tenet gratia habitudinis materialis. scz ꝓpter habitudinē singlārium ad suuz vniuersale ꝓpter quā habitudinem ꝓsupponitur in inductiōne vna ꝓpositio per se nota que continetur in mente et q̄ cum antecedente inductionis fit silogismus reducendo inductionem ad silogismum.

¶ Quarto sciendū est q̄ inductio sic reducitur ad silogismū. quia in cōclusione inductionis sunt duo termini quoꝝ subiectum fit minor extremitas et predicatuz fit maior extremitas in silogismo: et singularia que non ponuntur in cōclusione accipiuntur pro medio. vt ista inductio sortes currit plato currit: et sic de alijs. ergo omis hō currit sic reducitur: omne q̄ō est sortes vl̄ plato et sic de alijs currit. omis hō est sortes vl̄ plato ⁊ sic de alijs. ergo omnis hō currit. et debent capi illa singularia disiūctiue ⁊ nō copulatiue. quia nō possunt copulatiue verificari de suo vniuersali: sed disiūctiue tantū.

¶ Sed contra predicta arguit. Primo sic. Inductio est mot⁹ rationis vel intellectus cum sit argumentatio: sed mot⁹ intellectus non fit a singularibus. quia intellectus nō cognoscit singularia: sed solū vniuersale quod est obiectuz eius. ergo inductio nō fit a singularibus ¶ Secundo sic. in oīi argumentatione probatiua antecedens debet esse notus consequente. sed singularia non sunt notioza sub vniuersali cuz sint infinita et indeterminata. ergo inductio non fit a singularibus ad vniuersale ¶ Tertio sic. hec ē bona inductio omnis equus currit omis hō currit: ⁊ sic de alijs speciebus animalis. ergo omne animal currit. et tamen ibi nō arguitur a singularibus ad vniuersale. ergo cōtra diffinitionē ¶ Quarto sic. hic arguitur a singularib⁹ ad vniuersale sortes currit plato currit: et sic de alijs. ergo omnis asinus currit et tamen ibi non est bona consequentia. ergo male dicitur q̄ inductio est bona consequentia.

¶ Quīto sic. in omni silogismo sunt tres termini. ꝫ in inductiōe sūt plures termini q̄ tres ergo inductio non reducitur ad silogismuz.

¶ Ad argumenta añ opposita

Ad primum dicitur q̄ licet intellectus nō cognoscat singularia directe: tamē bene cognoscit reflexe. ꝑ hoc q̄ intellectus reflectitur ad sensum quo singularia cognoscuntur: sed sōlū cognoscit vniuersale directe tanq̄ ꝓpriū obiectum eius. ¶ Ad secundum dicitur q̄ li-

cet singularia non sint notiora simpliciter suo vniuersali: tamen sūt notiora quo ad nos q̄ suus vniuersale. ⁊ licet aliquando singularia sint infinita quo ad nos: tamē aliqua possūt esse nobis nota. ⁊ tunc enumerando illa que sunt nobis nota ⁊ cōprehendēdo alia sub illa clausula cōmuni: et sic de alijs potest fieri inductio. ¶ Ad tertiuz dicat q̄ licet ibi nō bn̄ arguat a singl'arib⁹ simplicit: tm̄ bn̄ arguit a singl'arib⁹ in respectu. q: ista oīs equ⁹ currit est quodāmodo singl'aris ad istā omne aial currit. ⁊ hoc sufficit ad inductōnē vt dictū ē. ¶ Ad quartū dicat q̄ ibi nō arguit a singularib⁹ ad vniuersale illoz singulariū enumeratoz qđ ad inductionē requirit. ¶ Ad quintū dicitur q̄ licet in inductione sint plures termini q̄ tres scđm vocē. tamen accipiunt p modum trū in silogismo: q: cuncta singularia in antecedēte īductōis posita capiūt p medio.

¶ Entimema est silogismus imperfectus. id ē oratio in qua nō oībus premissis positis infertur festinata conclusio. vt omne animal currit: ergo oīs homo currit. In hac enim argumētatōne includit hec propositio omnis hō est animal: que si poneretur perfectus esset silogismus Aristoteles sic diffinit enthimema. Enthimema est ex ycotib⁹ et signis. ycos idē est q̄ propositio probabilis. Signū vt hic sumitur idez est q̄ demonstratiua seu necessaria propositio vl' probabilis: ⁊ hoc in inferendo. Signū vt hic sumit dicit necessitatem illationis. ycos autem dicit probabilitatez ipius ppositōis in se: ꝑm quam probabilitatē ꝓpositio dicitur eē vera. Unde licet in enthimemate est tm̄ vna propositio inferens ⁊ alia illata tamen ꝑm q̄ inferēs propositio apparet omnibus esse vera vel plurib⁹ sic dicitur ycos. quia sic iam esset probabilis. vt quilibz diligit diligentem se. ꝑm autem q̄ ipsa infert conclusionez de necessitate sic est signuz. ⁊ sic eadē propositio est ycos ⁊ signuz ꝑm aliud ⁊ aliud. Si quis obiciat q̄ enthimema debeat sic diffiniri. Enthimema ē ex ycote et signo cum tantū sit vna propositio inferens que est ycos ⁊ signuz ꝑm diuersa. Ad hoc sic dicendum est q̄ licet sit vna ꝓpositio inferens actu: tamen habet in se virtutē duarum propositionum. q: habet in se virtutem proprīam ⁊ illius que subintelligitur: ⁊ sic est vna ꝑm substantiam et due ꝑm virtutem. et ideo dicitur in plurali numero ex ycotib⁹ ⁊ signis et non ex ycote ⁊ signo. Sciendū q̄ oīne enthimema dz reduci ad silogismū. In enthimemate enim sūt tres termini sicut i silogismo. ⁊ duo illoz sūt i ꝯclusiōe ⁊ sūt maior extremitas ⁊ minor extremitas. ali⁹ aūt nō ponit in ꝯclusione ⁊ ē mediū. illarū autē extremitatū alia sumit bis ⁊ altera semel. Ex extremitate ergo tm̄ semel sūpta ⁊ ex medio fiat vna ꝓpositio ꝑm exigētiā mōi ⁊ figure ⁊ sic habet silogism⁹. vbi gr̄a. i hoc enthimemate oē aial

currit: ergo omnis homo currit. homo et currit sunt due extremitates ⁊ animal est mediũ. sed illa extremitas scilicet homo sũpta est tm̃ semel ex ipsa ergo ⁊ medio fiet vna ꝓpositio. scilicet omnis homo est animal: et tunc erit perfectus silogismus. sic: omne animal currit. omnis homo est animal. ergo omnis homo currit. ℰxemplũ quando vnũ particulare probatur per aliud ꝓpt aliquod simile repertum in ipsis. vt parisienses pugnare contra rothomagẽses malum est. ergo turonenses pugnare contra pictauenses malum est. quia vtrobiq; est pugnare affines contra affines. quia autem argumentum per locum ꝯfirmatur: ideo dãda est diffinitio loci prout locus hic sumitur.

¶ Postq̃ autor determinauit de silogismo et inductiõne que sunt principaliores partes argumentationis. hic consequenter determinat de entimemate ⁊ exemplo que sunt reducibiles ad alias species. scilicet entimema ad silogismum: et exemplum ad inductionem. et quia entimema est exemplo perfectus. ideo prius determinat de entimemate q̃ de exemplo: ipsum primo sic diffiniens. ℰntimema est silogismus imperfectus. In qua diffinitione ponitur silogismus loco generis capiendo silogismum communiter vt se extendit ad silogismum perfectum formaliter in modo et figura ⁊ ad silogismum perfectum virtualiter. ℰt ponitur imperfectus ad differentiam silogismi perfecti formaliter completi ex duab9 premissis. ℰt cõsequenter explicatur hec diffinitio. ℰntimema est oratio in qua non omnibus premissis positis sed tantum vna infertur festinata conclusio: vt hic. omnis hõ currit: ergo sortes currit. posita maiore tantum et presupposita minore infertur conclusio.

¶ Circo quo sciendũ est prio. q̃ in omni entimemate sc̃dm intellectum ponuntur due premisse: sed sc̃dm vocẽ ponitur vna tantum: et alia tacetur et retinetur in mente. et inquantum sunt ibi due premisse sc̃dm intellectum vocatur silogismus: et ea parte qua deficit vna sc̃dm vocem dicitur imperfectus. et q. vna tacetur que retinetur in mente. ideo dicitur entimema ab en quod est in et timos quod est mens et monos quod est vnũ: quasi in mente retinens vnam propositionem. et oportet illam que retinetur in mente esse probabilem et necessariam: et q̃ presupponatur tanq̃ vera. et propter hoc Aristoteles sic diffinit entimema. ℰntimema est silogismus ex yconibus et signis. Ycos enim est propositio probabilis. et signum ibi capitur pro propositione necessaria: vt hic. omne animal currit ergo omnis homo currit. minor presupponit scilicet omnis homo est animal: que est propositio necessaria ⁊ signum. ℰx quo patet q̃ consequentia entimematis non tenet gratia forme arguendi: sed gratia materie. quia ibi presupponitur virtus alicuius premissarum.

¶ Secundo sciendum est q̃ entimema sic reducatur ad silogismum. quia in ipso sunt due extremitates in cõclusione quarum maior extremitas est predicatum: et minor extremitas subiectum. et ibi ponitur medium quod non intrat conclusionem. et ponitur in antecedente cum altera extremitatum. Unde formando vnam premissarũ cuz medio et cum extremitate non posita in antecedente fit silogismus perfectus. et si medium ponatur in antecedente cum subiecto conclusionis ibi est minor premissa ⁊ deficit maior. vt hic omnis homo est risibilis: ibi deficit maior. scilicet omne risibile est animal. ergo omnis homo est animal. ℰt si medium ponatur cum predicato conclusionis q̃d est maior extremitas ibi est maior premissa et deficit minor. vt hic animal currit ergo oĩs homo currit. ibi deficit maior scilicet omnis homo est animal. ℰt si tale mediũ possit subici maiori extremitati ⁊ p̃dicari de minori entimema reducitur ad primam figuram. et si predicatur de vtraq̃ sic reducitur ad secundam. et si subicitur vtraq̃ sic reducitur ad tertiam figuram.

¶ Tertio sciendũ q̃ ℰxemplũ

sic diffinit. Exemplus est progressus ab uno particulari ad aliud particulare probandus propter aliquod simile in ipsis repertum. ut fortes est risibilis. ergo plato est risibilis: eo q̄ uterq; est homo in quo habent similitudinem essentialem. In qua diffinitione ponitur progressus loco genens. et ponit ab uno particulari ad differentiam entimematis ⁊ silogismi. et ponitur ad aliud particulare. ad differentiam inductionis que procedit ad uniuersale probādum. et ponitur propter aliqd̄ simile in ipsis repertum. ad ostendendū unde prouenit virtus probationis in exemplo. q; puenit ꝓpter similitudinē duoꝝ particularū adinuicē. et quicquid cōuenit uni singulari inquantū est simile alteri etiā ꝓuenit alteri. ut risibile cōuenit forti inquātum est homo. ideo risibile cōuenit platoni inquantū est hō.

Quarto sciendum est q̄ ad reducendum exemplum ad silogismū oportet primo per inductionē imperfectam ostendere maiorem extremitatem que est predicatus conclusionis de illo cōmuni in quo cōueniūt illa singularia. et per illud cōmune ostēditur silogistice de alio singlari qd̄ est minor extremitas: ut arguendo sic. fortes est risibilis. ergo omis homo est risibilis. ibi est inductio imperfecta. et ultra omnis homo est risibil'. plato est homo. ergo plato est risibilis. in hoc silogismo homo ponitur ꝑ medio. et illud cōmune in quo sibi assimilantur pro maiori extremitate. et suum simile qd̄ est plato est maior extremitas. et diffinitur aliter exemplū ab Aristotele. Exemplus est argumentatio que per simile minoris extremitatis ostendit maiorem extremitatem de medio ⁊ per medium de minori extremitate. et oportet maiorez extremitatem notiori modo cōuenire primo singulari q̄ medio. et q̄ notior insit medio q̄ minori extremitati. ratione cuius totus processus exemplaris vocatur. et per hoc patet q̄d sit entimema et exemplus: et quomodo reducuntur ad silogismum.

Sed contra predicta arguit. Primo sic. entimema et silogism⁹ inter se opponunt et sunt species distincte. ergo entimema nō est silogismus. Secundo sic. in primo posteriorum dicitur q̄ entimema est vere silogismus. ergo entimema non est silogism⁹ imperfectus. Tertio sic. hic est silogismus imperfectus omnis asinus currit. ergo omis homo currit. et posita illa minore omnis homo est asinus erit silogismus perfectus: et tamen nō est bona consequentia. ergo male dimen nō est bona consequentia. ergo male dicitur q̄ in entimemate est bona cōsequentia. Quarto sic. unū singulare simile alteri nō est magis notū q̄ aliud. sed omnis argumentatio ꝓcedit a magis noto ad minus notum. ergo in exemplo unum particulare nō probatur per aliud. Quinto sic. nō sequitur fortes est risibil'. ergo omnis homo est risibil'. et tamen ibi arguitur eo modo reducendo exemplum ad silogismū. ostendendo maiorem extremitatem de medio in quo conueniūt plura singularia. ergo exemplum non est reducibile ad silogismum.

Ad argumenta añ opposita Ad primū istoꝝ dicitur q̄ licet entimema nō sit silogism⁹ pfecte in mō ⁊ in figura formaliter: tamen est bene pfect⁹ virtualiter. ⁊ ē imperfect⁹ formaliter: eo q̄ deficit una p̄missa rū ⁊ est pfectus virtualiter. q; ibi sunt due premisse ꝑ intellectū arguentis q̄ tacet unam quā presupponit per se esse notam. ideo dicit pfectus silogism⁹. Et p hoc soluit̄ secundus argumentū. Ad tertium dicit̄ q̄ in entimemate requirit̄ q̄ illa premissa quaz presupponit sit vera vel ꝓbabilis. ⁊ hoc nō fit i isto argumento omis asin⁹ currit. ergo omis hō currit. ideo ibi nō est entimema. ⁊ licet ibi sit silogismus pfect⁹ formaliter: nō tn̄ est pfect⁹ virtualit̄ qd̄ requiritur ad rōnem entimematis. Ad quartū dicit̄ q̄ licet ꝑ rem unū singlare nō sit notior alio in eo q̄ singularia sūt: tn̄ bn̄ pōt esse quo ad nos notior alio: et ꝑ hoc pōt probare aliud. Ad quintū dicit̄ q̄ licet inducēdo exemplū ad silogismū ⁊ illa inductiōe imperfecta nō sit cōsequentia necessaria: tamē bene est ibi consequentia probabilis. q; probabile est q̄ si maior extremitas conueniat uni singulari eo q̄ conuenit cum alio singulari in tali medio: ⁊ illud singulare contineatur sub illo medio q̄ illa maior extremitas illi medio universaliter conueniat.

Locus est sedes argumēti: vl id a quo ad propositam questionem conueniens trahitur argumentum. Quid autē sit questio dictum est. Et sciendum q̄ propositio. questio. cōclusio. ⁊ enū-

ciatio ſm̃ ſubſtantiam idē ſunt. differunt autem ſm̃ ratōnes. diuerſas enim habent rationes ſiue diffinitōnes vt prius patuit. ſm̃ enim q̃ dubitabilis eſt: eſt queſtio. prout vero iam probata eſt per argumentum eſt concluſio. prout ponitur pro alio in premiſſis eſt propoſitio. quia propoſitio dicitur ſm̃ q̃ eſt in p̃miſſis ad probandum concluſionē Enunciatio aūt ē ſm̃ q̃ ſignificat eſſe vel nō eē. vt ſortes currit ſortes non currit. Habito de diffinitōne loci ſequitur diuiſio ipſius loci. Locus autē diuidit̃ in locum maximaz̃ ⁊ in locū differētiam maximā. Locus maxima idem eſt q̃ maxima. Maxima eſt propoſitio qua nō eſt altera p̃or neq; notior. vt oñe totuz ẽ mai⁹ ſua p̃te. Itē de quocūq; predicatur diffinitio ⁊ diffinitū. et de quocūq; p̃dicat̃ ſpēs de eodem predicatur genus.

¶ Poſtq̃ autor determinauit de argumento et argumentatione. hic conſequēter determinat de loco qui per argumentum diffinit̃ ſm̃ q̃ in eo confirmatur ipſum argumentū: ipm̃ primo ſic diffiniens. Locus eſt ſedes argumēti: vel id a quo ad propoſitam queſtionē conuenies elicitur argumentuz. Cuius ratio eſt: quia locus eſt habitudo neceſſaria terminorum adinuicem. vel eſt propoſitio neceſſaria que eſt per ſe nota propter talez habitudinē terminoꝝ inter ſe: ſed in tali habitudine terminorum inter ſe; vel in propoſitione per ſe nota que fit ex illis terminis confirmatur medium probans et inferens concluſionē quod dicitur argumentum, et etiam elicitur virtus argumenti ad propoſitam queſtionem ex illa habitu dine terminorum: vel ex aliqua propoſitiōe per ſe nota. ideo locus bene dicitur argumentū vel illud a quo elicitur argumentum, prima autez pars conuenientius ⁊ principalius conuenit loco maxime. ⁊ ſecūda cōuenit loco differentie maxime. q̃uis quelibet pars aliquo modo poſſit cōpetere cuilibet loco. quia in vtroq; confirmatur argumentum et etiam ab vtroq; poteſt elici argumentū ad aliquam propoſitam queſtionem.

¶ Pro quo ſciēdum eſt p̃mo q̃ hic nō capitur proprie locus pro ſupficie corporis continentis que eſt menſura locati. vt capitur in predicamentis. ſed capitur trāſūptiue pro habitudīe terminoꝝ: vel propoſitione per ſe nota que eſt aliquo modo generatiua ⁊ conſeruatiua argumēti. ſicut locus dicit conſeruatiuus locati. et dicitur etiam talis locus dyaleticus ſedes argumenti nō proprie ſed methaphorice ſiue tranſumptiue. quia ſicut ſedens in ſede confirmatur ⁊ quieſcit: ita argumentatio quieſcit ⁊ confirmatur in loco dyalectico. q; cum intellect⁹ dubitat de virtute pbatiua vel illatiua argumēti ⁊ repert habitudinē terminoꝝ vel propoſitionē p ſe notam vbi cōfirmatur illa habitudo tunc intellectus queſcit ⁊ ampli⁹ nō dubitat de illa virtute nec de cōcluſione pbata p argumentuz.

¶ Secūdo ſciendū eſt q̃ locus diuidit̃ p locū maximā ⁊ locū differentiā maxime: qui ſic inter ſe differunt. quia locus differentia maxime dicit habitudinē terminorū in qua fundatur ⁊ confirmatur argumentum incōplete tm̃ et imperfecte. et locus maxima dicit propoſitionem per ſe notā ꝓpter illam habitudinē terminoꝝ que complete ⁊ explicite termīat argumentū. verbi gra. arguēdo ſic: ſortes eſt homo ḡ ſortes eſt aīal. ſi pbet̃ per locū a ſpecie ad genus eſt locus differentia maxime. ⁊ terminat imperfecte argumentū q; pōt adhuc dubitari qualis eſt illa habitudo ſpeciei ad gen⁹. ſ cū aduenit iſta maxima de quocūq; predicat̃ ſpēs ⁊ ſuū gen⁹. tūc explicite terminatur argumentū. ⁊ p hoc habetur ſufficientia iſtoꝝ mēbroꝝ. q; omis locus cōfirmat argumentū. vel ergo cōfirmat explicite et perfecte: ⁊ ſic eſt loc⁹ maxima: vel implicite ⁊ imperfecte: ⁊ ſic eſt loc⁹ differētia maxime. Ex quib⁹ patz q̃ locus differēna maxime

via gñationis est prior q̄ loc⁹ maxima tamē
via pfectionis est posterior, ⁊ dicit loc⁹ maxi
ma p appositionē: ⁊ sic ibi nō est incōgruitas
constructionis. maxima enim tenetur substan
tiue ⁊ non adiectiue.

¶ Tertio sciendum est q̄ locus maxima idem est q̄ ipsa maxima. et maxima est propositio p se nota qua nō est altera prior neq; notior. vt omne totū est maius sua pte. et ratio diffinitionis est. q; in tali ꝓpositione est habitudo īmediata vel p se nota termi nū iter se. ideo cognitis illis termis intellect⁹ statim appr̄hēdit habitudinē illoꝝ terminoꝝ et cognoscit propositōnē necessariā que fit ex illis terminis. ⁊ illa nō notificat p aliā ꝓpo sitionē: sed p suos termios. ideo nulla est no tior ipa. ⁊ vocat maxima q; licet sit parua in quātitate est tñ maxima in vtute ⁊ in gradu certitudinis. q; pōt certificare multas alias ꝓpositiones. Alio modo dicitur cōmunis animi cōceptio. quia ab intellectu multoꝝ faciliter concipit. ideo illā sic diffinit Boecius. Cōmunis ani mi conceptio est quam quis probat auditaz.

¶ Quarto sciendū est q̄ locus differentia maxime est ille per quē vna maxima differt ab alia: vt sunt termini habentes necessariā habitudinē inter se et q̄ ꝓuenit ne cessitas illi⁹ maxime. vt iste maxīe de quocūq; predicatur spēs ⁊ suū gen⁹. ⁊ de quocūq; predicatur diffinitio ⁊ diffinitū differunt per suos termios. ⁊ illi termini inquantū hñt ha bitudinē necessariā, adinuicē vocant loci dif ferētie maxime. vnde dicuntur loci inquantū ex ipis elicit argumentū: vel i ipis cōfirmat. et dicuntur differentie maxime inquātum fa ciunt vnam maximam differre ab alia.

¶ Sed contra predicta arguit

Primo sic. argumentum est mediū argumen tationis probans conclusionē. ⁊ locus maxi ma est vna propositio argumētationis. ꝯ me diū nō cōfirmatur in premissis argumētatio nis. ergo loc⁹ maxima nō ē sedes argumēti.

¶ Secundo sic. argumentū ⁊ locus idē sūt. vt in isto argumēto homo currit ergo animal currit. homo est argumentū: q; est mediū pro bans cōclusionē. ⁊ etiā est locus inquantū in ipo est spēs: ⁊ dicitur locus a specie. sed idez nō cōfirmat seipm. ergo locus male dicit se des argumenti.

¶ Tertio sic. locus differen tia maxime est pars loci maxie ⁊ in eo ptine tur. ergo mēbra hui⁹ diuisionis coincidunt.

¶ Quarto sic. hec est vna maxima omne to tū est mai⁹ sua pte: ⁊ tñ aliqua ē notior ipsa. vt ista de quolibet esse vel nō ee de nullo am bo simul. ergo p̄ diffinitionē maxime.

¶ Quinto sic. oīs loc⁹ est hītudo: vt ptz in diffinitioni bus oīm locoꝝ. ꝯ termini maxie nō sūt hītu do. q̄ male dicuntur loci differentie maxime.

¶ Ad argumēta ātea opposita.

Ad primū dicitur q̄ licet argumentū quantū ad suuz materiale q̄ō est terminus qui est me dium argumentationis nō cōfirmetur p ma ximā: tamē quantū ad virtutē probandi con clusionē confirmat in maxima per quā virt⁹ argumenti pfecte explicat ⁊ manifestat intel lectui.

¶ Ad secūdū dicit q̄ licet loc⁹ ⁊ argu mentū quandoq; sint idem materialiter: ta men differunt formaliter. vt in illo exēplo p dicto homo inquantū habet virtutē ꝓbandi cōclusionem dicitur argumentū. ⁊ inquantū est species ⁊ habet habitudinē ad gen⁹ dici tur locus. ⁊ in ista habitudie cōfirmat vtus que dicitur argumentuz.

¶ Ad tertiū dicit q̄ licet in maxima includatur materialiter loc⁹ differentia maxime tanq̄ pars materiat' ei⁹: nō tamē formaliter vt pertinēs ad formā ma xime. ideo locus maxima ⁊ locus differentia maxime nō coincidunt in idē formaliter.

¶ Ad quartū dicitur q̄ licet aliqua ꝓpositio sit simpliciter notior ista omne totū est mai⁹ sua par te. nulla tñ est notior in suo genere. hoc est q̄ fiat ex eisdē terminis ⁊ in eodē genere termi noꝝ. q; ex talib⁹ terminis nulla constituit im mediatior ista. scz oīe totū est mai⁹ sua pte.

¶ Ad quintuz dr q̄ licet termini maxime sim vocē nō sint habitudines: tamen quantū ad significata ipoꝝ important habitudines. q; sūt termini cōmunes. ⁊ tales significāt hītu dines rerū int se. vt gen⁹ significat hītudinez superioris ad inferiora: et species econtra.

¶ Loc⁹ differētia maxīe est illud quo vna maxima differt ab alia vt iste maxīe de quocūq; p̄dicat spēs ⁊ gen⁹. ⁊ de quocūq; predi cat diffinitio ⁊ diffinitū differūt p terminos ex quibus cōponun

tur. vna cū cōponit ex genere ⁊ spē. alia ex diffinitōe ⁊ diffinito vñ isti termini simplices dicunt differētie et maxie. Et sciēdū q̄ tā loc⁹ maxīa q̄ loc⁹ differentia maxie dicit loc⁹: q̄ vtrūq; affert firmitatez ⁊ robur argumento. Ūnpportionabilit sumit hic locus ad locū in reb⁹ naturalib⁹. q̄ sicut ille ꝑuat res oēs i cē: sic sil'r hic loc⁹ cōfirmat argumētū. Jtē loc⁹ differētie maxie diuidit ꝑ locū intrīsecū extrīsecū ⁊ mediū

Postq̄ auct⁹ determinauit de loco in cōi tā diffinitiue q̄ diuisiue ⁊ posuit diffinitōnē loci maxime ⁊ etiā loca differētie maxime. hic cōsequēter diuidit locū differentiā maxime ꝑ locū intrīsecū extrīsecū ⁊ mediū. Cui⁹ diuisionis rō ē. q̄ ois loc⁹ differētia maxie ipo:tat habitudinē termini inferentis ad terminuz illatum. vel ergo terminus inferēs simpliciter conuenit cū termino illato: et sic est locus intrinsecus. vel discōuenit ab eo: et hoc est dupliciter. q̄ vel discōuenit simpliciter vel ptim cōuenit ⁊ partim differt. si primū sic est locus extrinsecus. si secundū: sic est locus medius.

Pro quo sciendū est primo q̄ locus intrinsecus est quādo sumitur argumentuz ab his que sunt de substantia rei. hoc est quando terminus inferens est de substantia vel essentia termini illati. vt proposita ista questione: vtrum sortes sit animal arguitur sic. sortes est homo: ergo sortes ē animal. ibi sumitur argumentum ab illo termino inferente homo qui intrinsece conuenit cuz termino illato. scilicet cum animali. Et dicitur locus intrinsecus. quia quando terminus inferens est intrinsecus illato. vel econtra: ibi est intrinseca habitudo inter illos terminos: eo q̄ habitudo vnius termini ad alium non distinguitur realiter a termino cuius est habitudo. nec semper oportet ad talem locum q̄ terminus inferens sit de essentia vel diffinitione termini illati: sed sufficit q̄ sit intrinsecus scōm aliquem modum essendi in.

Secūdo sciendum est q̄ loc⁹ extrinsecus est quando sumitur argumentuz ab his q̄ sunt oīno separata a substantia rei. id est quādo terminus inferens simplicit est extrinsecus ⁊ discōueniens cū termio illato. vt arguēdo sic. sortes est alb⁹: ergo sortes nō ē niger. termin⁹ inferēs scz alb⁹ est totaliter extrinsec⁹ termino illato scz niger. ⁊ ꝓpter hāc causaz talis loc⁹ vocat extrīsec⁹. Et licet habitudo localis in illo loco sit quodāmodo intrinseca in termio inferēti: tm̄ est extrinseca in ordine ad terminū illatū. ⁊ est habitudo negatiua tantū inter illos terminos. ⁊ nō habitudo positiua sicut in loco intrinseco.

Tertio sciendum est q̄ locus medius est quando sumitur argumentū ab his que partim conueniunt ⁊ partim differūt cū terminis i questione positis. hoc est q̄n terminus inferens conuenit cū termino illato: ⁊ partim differt. sicut est inter cōcretū ⁊ abstractū que cōuenūt in re significata ⁊ differunt in modo significandi ⁊ cōuenūt in principio dictionis ⁊ differūt in fine. sicut est inter cōiugata ⁊ casus. vt si querat vtrū iusticia sit bona: ⁊ ꝓbetur sic. Justū est bonū: ergo iusticia est bona. ibi iustū partim cōuenit ⁊ ptim differt a iusticia. Et dicit talis locus medi⁹. q̄ terminus inferens medio modo se habet ad terminū illatū: quantū ad hoc q̄ est conuenire ⁊ discōuenire. ideo iste locus quantum ad conuenientiam et differentiā termini inferētis ⁊ termini illati dicitur aliquo modo medius per participationem inter terminum intrinsecum ⁊ terminum extrinsecum.

Quarto sciendū est q̄ predicta diuisio loci ꝑ illos tres modos nō est diuisio generis in suas species. q̄ locus nō dicit equaliter de istis tribus membris: sed est diuisio analogi in sua analogata. quia locus dicitur de istis tribus scōm prius et posterius. prius enim dicitur de loco intrinseco ⁊ postea de alijs. Et ratio est. quia locus est habitudo termini inferentis ad terminum illatum. sed in loco intrinseco vbi est habitudo positiua tantum est perfectio: habitudo q̄ in loco extrinseco vbi est habitudo priuatiua tantū: que solum habet cognosci per respectum ad habitudinē positiuā: sicut priuatio cognoscitur per habitū: et etiā locus medius ꝓpter rationē vtriusq; loci. q̄ habet conuenientiaz

ad loco intrinseco ⁊ extrinseco. ⁊ ea pte q̄ cō uenit cū loco intrinseco pfectio: ē loco extrinseco. et per hoc patēt diffinitiones et compa ratio illoꝝ locoꝝ inter se.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic locus maxima multiplicatur sicut locus differētia maxime. sed locus maxima nō diuidit̄ p locū intrinsecū et extrinsecum et medū. ergo male diuidit̄ hoc mō locꝰ differentia maxime. ¶ Secūdo sic locꝰ differentia maxime habet diuidi fm diuīsas differentias entis: eo3 dicat̄ hītudinē terminī ad terminū q̄ se tenet ex pte rei significate. ⁊ plēs sūt differētie entis q̄ tres: sicut idē diuersum. actus. potētia. accidens. ⁊ substātia. ⁊ sic de alijs. ergo nō sūt tm̄ tres modi loca differētie maxime. ¶ Tertio sic. locꝰ dyaleticꝰ dr̄ secm̄ similitudinē ad locū realē. ⁊ ois locus realis extrinsecꝰ locato: q3 est subiectū in locāte. ergo ois locus dyaleticꝰ est extrinsecꝰ ⁊ nullꝰ ē intrinsecꝰ. ¶ Quarto sic. ois locꝰ est hītudo mediās int̄ terminū inferentē ⁊ terminū illatū. ergo ois locꝰ ē medꝰ. ¶ Quito sic. arguendo sic: hō currit ergo aial currit. terminꝰ inferēs. s. hō p̄m̄ conuenit cū termio illato ⁊ p̄m̄ ab eo differt ⁊ tm̄ ibi nō ē locꝰ medꝰ ⁊ locus a spē ad genꝰ. ergo male diffinit̄ locꝰ medꝰ.

¶ Ad argumēta ante oppositā. Ad p̄mū dr̄ q̄ licet nō ponat̄ explicite diuisio loci maxime: tm̄ satis ponit̄ iplicite. q3 potest intelligi implicatio eiꝰ p diuisionez loci differētie maxime: q3 variatis terminis q̄ sūt differētie maxime fm diuersa loca etiā variātur maxime q̄ formant̄ fm hītudines illoꝝ terminoꝝ. iō in quolibet loco spāli fit vna maxima spālis. ¶ Ad secūdū dr̄ q̄ licet diuisio loci differētie maxime sumat̄ fm aliqs differētias entis. scz fm idē ⁊ diuersum ⁊ p̄m idez et p̄m diuersuz: nō tm̄ sumit̄ fm oēs differētias entis. iō nō oportet q̄ sint tot modi loco rū quot sūt modi entis. ¶ Ad tertiū dr̄ q̄ licz locus dyaleticꝰ hēat similitudinē cū loco naturali i eo q̄ est ꝯseruatiuꝰ ⁊ gñatiuꝰ argumēti sic locꝰ naturalē ꝯseruatiuꝰ locati: nō tm̄ sumit̄ fm illā similitudinē q̄ est esse extrinsecū: quare nō oportet q̄ ois locꝰ differētia maxie sit extrinsecꝰ. ¶ Ad q̄rtū dr̄ q̄ negat̄ ꝯsequētia. ⁊ rō ē: q3 nō dr̄ locꝰ medꝰ eo q̄ sit hītudo mediās int̄ illos duos tm̄inos. ⁊ q3 terminꝰ inferēs partim conuenit cū termio illato ⁊ partim differt ab eo. ¶ Ad quintū dr̄: q̄ licet homo ⁊ animal partim cōueniant ⁊ diff erāt: tm̄ homo ibi nō infert animal in illo argumento inquantū est conueniens ⁊ differens simul: ⁊ rōne cōuenientie tm̄. nō ibi est locꝰ intrinsecus.

¶ Locus itrinsecus est q̄n̄ sumitur argumentū ab his q̄ sunt de substātia rei vt i diffinitione: vt si dicat̄ aial rōnale mortale currit: ergo homo currit. Locus extrinsecus ē q̄n̄ sumit̄ argumētū ab his q̄ oino separata sunt a substātia rei vt ab oppositis: vt si q̄rat̄ vtrū sortes est albus ⁊ p̄bet̄ sortes nō est niger ergo sortes ē albus. Locus medius est q̄n̄ sumit̄ argumētū ab his q̄ partim cōueniūt cū terminis in q̄stione positis et partim differūt ab eis. sicut vniuoca et denominatiua q̄ dicunt̄ ꝯiugata: vt si q̄rat̄ vtrūz iusticia sit bona et p̄bet̄ sic: iustū est bonū: ergo iusticia est bona. Itē locus intrinsecus diuidit̄ p locū a substantia et p locū a ꝯcomitātibus substantiā. Locus a substātia est q̄n̄ sumit̄ argumentū ab his q̄ sūt a substātia terminoꝝ in q̄stione positoꝝ. Et ille locus diuidit̄ p locū a diffinitōe a descp̄tōe ⁊ a nois interp̄tatōe

¶ Postq̄ autor posuit diuisionē loci differētie maxime ⁊ diffinitōes mēbroꝝ eiꝰ. hic ꝯsequēter subdiuidit vnū mēbꝝ illiꝰ diuisionis. scz locū intrinsecū: dicens q̄ locꝰ intrinsecꝰ diuidit̄ p locū a substāna ⁊ p locū a cōcomitātibꝰ substātiā. Cuiꝰ rō ē: q3 in oī loco intrinseco terminꝰ inferēs aliquo mō facit vnū cuz termio illato. vel ergo dicat cōuertibiliter totaz substantiā terminī illati. vel dicit aliq̄d cōco-

unitās illā substantiā: ⁊ nō dicit cōuertibiliter illā substantiā sm se totā. si primū sic est locꝰ a substātia. si secundū sic est locꝰ a ꝯcomitātibus substantiā. ⁊ q; terminꝰ dicēs cōuertibiliter totā substantiā alterꝰ pfectioꝛē habet habitudinē ad alterum ꝙ ille qui nō dicit cōuertibiliter ipsam: ideo locus a substantia est pfectioꝛ ꝙ locus a concomitantibꝰ substātia ꝫ.

¶ Vbi est ꝑmo sciendū ꝙ locus a substantia est qñ terminꝰ inferens dicit conuertibiliter totā substantiā termini illati: vt arguēdo a diffinitione ad diffinitū. ⁊ nō oportet ad talē locū ꝙ semꝑ terminꝰ inferēs explicet substantiā termini illati. q; locꝰ a diffinito ad diffinitionē est locꝰ a substātia: ⁊ tm diffinitū nō explicat naturā diffinitōis: nec descriptū respectu descriptōnis. iō nō semꝑ oportet ꝙ terminꝰ inferēs dicat explicationē alterius: sed sufficit ꝙ dicat cōuertibiliter totā substātiā eiꝰ. ⁊ iō in textu sic diffinit. locꝰ a substantia est qñ sumit argumentū a substātia termino ꝛ in q̄stione positoꝛ. Qđ debet intelligi a substantia hoc est ab illo qđ dicit conuertibilit totā substantiā rei. et nō capit ibi substantia gñaliter ꝑ quocūq; esse rei: vt sumit in diffinitōe loci intrinseci alias nō differret diffinitio loci intrinseci a diffinitione loci a substantia.

¶ Secūdo sciendū est ꝙ locus a cōcomitantibꝰ substantiā est qñ sumitur argumentū ab his q̄ cōueniunt cū substātia rei nō tm dicunt conuertibiliter totā substantiā eiꝰ: vt qñ terminꝰ inferēs cōuenit cū termino illato: nō tm cōuertibiliter. vt arguendo a ꝑte ad totū: vel a toto ad partē: vel a causa ad effectū: vel ecōtra. in talib⁹ em̄ terminis inferēs semꝑ facit aliquo mō idē cū termino illato nō tamen cōuertibiliter. ⁊ nō oportet in tali loco ꝙ semꝑ terminꝰ inferēs sit vnū in eēntia cuꝫ termino illato: sed sufficit ꝙ sm aliquē modū essendi includatur in esse eius ⁊ facit vnū cū ipo in rōne inferēns ⁊ ꝑ respectū ad argumētū qđ infert terminū illatū positū in q̄stione.

¶ Tertio sciendum est ꝙ locus a substantia diuiditur per locū a diffinitōne: a descriptione: ⁊ a nois interptatione. Cuius ratio est. q; in loco a substantia vnū termino ꝛ semꝑ dicit explicationē alterius: licet nō semꝑ terminꝰ inferens dicat explicationē termini illati vt prius dictū est: ⁊ ab ipo deneiat locꝰ. vel ergo talis explicatio sumitur a pncipijs essentialibꝰ rei: ⁊ sic est locus a diffinitiōe. vl a ꝓprietatibꝰ eiꝰ: ⁊ hoc dupliciter. vel sumit a ꝓprietatibꝰ rei sm se: vel ab ipis ꝓpetatibꝰ inquantū ab ipis fit ipositio nois. si primū sic est locꝰ a descriptōne. si secundū sic est locus a nominis interptatione. diffinitio em̄ explicat esse rei ꝑ essentialia. ⁊ descriptio idē explicat ꝑ accidētalia ipsiꝰ. ⁊ interptatio explicat ipm per ꝓprietates a quibus nomē imponitur. et quandoq; vocatur diffinitio quid nominis.

¶ Quarto sciendū est ꝙ diffinitio dupliciter cōsideratur. vno modo quantū ad eiꝰ substantiā ꝑut dicit principia essentialia diffiniti: ⁊ sic ipa est mediū silogismi demōstratiui ⁊ ab ea sumit locꝰ demōstratiuꝰ: et nō dyaleticꝰ. Alio mō ꝙsideratꝝ inquantuꝫ sumitur sub illa intentione secunda q̄ est diffinitio: ⁊ hoc dupliciter. q; vel sumitur per respectū ad ꝓdicata que notiori modo cōueniunt diffinito ꝙ diffinitōni: ⁊ sic ab ea sumit locus sophisticꝰ ⁊ arguit sm fallaciā petitionis ꝓncipij. Alio modo sumit respectu ꝓdicatoꝝ que notiori modo cōueniunt diffinitioni ꝙ diffinito: ⁊ hoc modo ab ea sumit locus dyaleticꝰ. ⁊ hoc modo hic cōsiderat. ⁊ ꝑ hoc patet diuisio et subdiuisio loci intrinseci.

¶ Sed ꝯ predicta arguit. ꝓmo sic. a causa efficiēte sumit locꝰ intrinsecꝰ: et tm nō est locus a substātia vt patet i textu. nec etiā a concomitantibꝰ substantiā. q; causa efficiens nō concomitat suū effectū: sed est sibi extrinseca. ergo insufficienter diuidit locus intrinsecus in textu. ¶ Secūdo sic. arguendo a genere ad speciē sumit argumētuꝫ a substantia terminoꝝ in q̄stione positoꝝ: ⁊ tm ibi nō est locus a substātia. ergo cōtra diffinitionē loci a substātia. ¶ Tertio sic. illa q̄ concomitant substantiā rei sunt extra ipsam substantiā. ergo qñ sumit argumentū a cōcomitantibꝰ substantiā fit locus extrinsecus et nō intrinsecus. ¶ Quarto sic. ab eodē nō sumit locus dyalecticus ⁊ sophisticus cū inter se opponant. sed a diffinitōne sumit locꝰ sophisticus: ergo ab ipa nō sumit locꝰ dyalecticus. ergo contra diuisionē loci a substātia. ¶ Quinto sic. locus a diffinito ⁊ a descripto fit loci a substantia: ⁊ tamen nō ponunt in ista diuisione loci a substantia. ergo ipsa est insufficiēs.

¶ Ad argumēta ārte oppositā. Ad primū istoꝝ dicitur ꝙ licet causa efficiēs

sit extrinseca effectui ꝑm esse: tñ ꝑm virtutez est aliquo modo intrinseca: ⁊ aliquo mō facē vnū cū ipso. ⁊ ꝑm illā virtutē se ḫabet: vt terminus inferēs respectu effect⁹: ⁊ etiā respectu illoꝝ duoꝝ p̄dicatoꝝ. scz bonum ⁊ maluz.

¶ Ad secūdū dicitur ꝙ licet genus sit de substantia speciei per modū p̄incipij: nō tamen dicit totam substantiā speciei conuertibiliter. ideo arguendo a genere ad speciē nō arguitur a substantia rei eo modo quo intelligitur in diffinitione loci a substantia. ¶ Ad tertiuz dicitur ꝙ licet illa que concomitantur substātiam nō sint intrinseca essentialiter: tamen bene sunt intrinseca scōm aliquem modū essendi in. ⁊ ḫoc sufficit ad locū intrinsecū. ¶ Ad quartum dicitur ꝙ ab eodem vno modo capto nō sumitur locus dyalecticus ⁊ sop̄histic⁹: sed bene ab eodem sumpto diuersimode. modo sic est de diffinitione vt dictum est in quarto notabili. ¶ Ad quintum dicitur ꝙ licet in ista diuisione loci a substantia nō ponatur explicite locus a diffinito: tamē subintelligitur per locum a diffinitione. ⁊ similiter diceretur de loco a descripto ⁊ ab interp̄etato. q̄ omnia ista correlatiue se ḫabēt in ordie ad diffinitionem: descriptionem: ⁊ interp̄etationez. et etiam locus qui fit a diffinitione causali q̄ datur per causas efficiētes vel finales sub loco a descriptione comp̄ehenditur. quia illa reducuntur ad diffinitionem descriptionis.

¶ Diffinitio ē oratio indicās q̄d est esse rei ꝑ essentialia. Locus a diffinitōe est ḫitudo diffinitōis ad diffinitū. ⁊ cōtinet q̄tuor argumēta ⁊ q̄tuor marias. ¶ Primo subiciēdo diffinitōnem affirmatiue. vt aīal rōnale currit: ergo ḫō currit. Maxīa q̄cq̄d p̄dicaī de diffinitōne ⁊ de diffinito. Secūdo p̄dicādo diffinitōez affirmatiue. vt sortes ē aīal rōnale mortale: ergo sortes est ḫō. Maxīa de quocūq̄ p̄dicaī diffinitio ⁊ diffinitū. Tertio subiciēdo diffinitionē negatiue. vt animal rōnale mortale nō currit: ergo ḫō non currit. Maxīa q̄cq̄d remouet de diffinitōe etiā remouet a diffinito. Quarto p̄dicando diffinitū negatiue. vt lapis nō est aīal rōnale mortale: ergo lapis nō est ḫō. Maxīa a quocūq̄ remouet diffinitio et diffinitū. Locus a diffinito est ḫitudo ipsi⁹ ad suā diffinitionē. et continet quatuor argumēta et q̄tuor maximas sicut loc⁹ a diffinitōe. ¶ Prio subiciendo diffinitū affirmatie. vt ḫō currit: ergo aīal rōnale mortale currit. Maxīa. q̄cq̄d p̄dicaī de diffinito ⁊ etiaz de diffinitōe. Secūdo p̄dicādo diffinitū affirmatiue. vt sortes ē ḫō: ergo sortes ē aīal rōnale mortale. Maxīa de quocūq̄ p̄dicaī diffinitū ⁊ diffinitio. Tertio subiciēdo diffinitum negatiue. vt homo nō currit: ergo animal rationale mortale non currit. Maxima quicquid remouetur a diffinito: et etiam a diffinitione. Quarto p̄dicando diffinitū negatiue. vt lapis nō est ḫō: ergo lapis nō ē aīal rōnale mortale. Maxīa a quocūq̄ remouetur diffinitū ⁊ etiā diffinitio. Et sciēduz q̄ loc⁹ semp̄ dz denoīari a termio inferēte ⁊ nō ab illato. vt q̄n diffinitio est inferēs ē loc⁹ a diffinitione. q̄n vero diffinitū est inferēs est locus a diffinito.

¶ Postq̄ auto: p:emisit diuisionē loci a sub
stāa. hic p̄sequēter determiat de mēbris ei⁹.
et p:imo de loco a diffinitione: q: est p̄fectio:
alijs. ⁊ incipit determiare in spāli de silogis-
mo dyaletico oñdēdo quō in particulan fo:-
mā p̄m diuersa loca spālia. ⁊ q: loc⁹ a diffi-
nitione p̄supponit ipam diffinitionē: q: p eaz
diffinit. iō auto: p:⁹ oñdit q̄d sit diffinitio di
cēs. ¶ diffinitio est o:o indicās q̄d est eē rei
p eēntialia. ¶ et ꝺ: o:o eo q: est quoddā cōple
tū includēs diuersa p:incipia diffiniti. s. gen⁹
et differentiā: qꝺ q̄dē cōplexū est o:atio imp
fecta ⁊ significat q̄d est eē rei. q: explicat p̄n
cipia essentialia speciei ex q̄b⁹ ꝓstat tota q̄d-
itas speciei scz gen⁹ ⁊ differētia q̄ dicunt to
tū esse eēntiale ei⁹ a p̄ma potētia vsq; ad vl
timū actū trāseūdo p oēs ac⁹ internedios.
¶ et solū hic diffinit diffinitio p̄ diffinitōe q̄d-
itatiua q̄ ē simpliciter diffinitio ⁊ nō p diffi-
nitiōe causali q̄ dat p cās extrīsecas diffiniti:
nec p diffinitōe descriptiua: nec q̄d nominis.

¶ Vbi est p̄mo sciendū q⁹ locus
a diffinitiōe est habitudo diffinitōis ad diffi
nitū ⁊ illa habitudo ē habitudo idēptitatis
et cōuertibilitatis. q: diffinitio dicit idē essen
tialiter ⁊ cōuertibiliter cū diffinito. ⁊ inde p̄-
uenit q⁹ q̄cūq̄d affirmat vel negat de diffiniti-
one etiam affirmetur vel neget de diffinito.
ecōtra de quocūq; verificat diffinitio vel ne-
gat ⁊ etiā diffinitū ⁊ econtra. ⁊ cōtinet iste lo
cus q̄tuo: argumēta ⁊ q̄tuo: maximas. p:i-
mo subiciēdo diffinitiōez affirmatiue. secūdo
p:edicādo. tertio subiciēdo negatiue. ⁊ q̄rto
p̄dicādo negatiue. quo⁹ exēpla ⁊ maxie sa-
tis patēt i textu. ⁊ cā illa⁹ maxima⁹ reddit
p̄pter habitudinē diffinitionis ad diffinitū.

¶ Secūdo sciendum est q⁹ licet
diffinitio sit eadē eēntialit cū diffinito tñ dif-
fert ꝑm rōnez accidentalē ab eo. q: diffinitio
dicit p̄ncipia diffiniti q̄ naturaliter p̄cedūt dif
finitū: ⁊ capit sub mō plurū. diffinitū ꝺo seq̄
tur illa p̄ncipia ⁊ se habet p mo dū vni⁹ cōpo
siti ex ill⁹ p̄ncipijs. ⁊ arguēdo a diffinitōne ad
diffinitū oportet arguere ab ipa eo mō quo ē
eadē ⁊ cōuenit cū diffinito. ⁊ nō ea p̄te q̄ dif-
fert ab ipo: q: sic nō argueret ab ea inquātū
diffinitio est. ⁊ simlit arguendū est a diffinito
ad diffinitionē. iō nō sequitur aial rōnale est
o:atio: ergo hō est o:atio. q: ibi arguit a dif-
finitione ea parte qua differt a diffinito et non
inquantū ipa est diffinitio ⁊ cōmittit fallacia
accidēs. ¶ Similiter nō seqūtur hō ē diffinitū
ergo animal rationale est diffinitū ꝓpter eā-
dem cām: et similiter diceret de multis alijs.

¶ Tertio sciendū est q⁹ locus a
diffinito ē habitudo diffiniti ad diffinitionē.
et tenet q̄tuo: modos sic̄ locus a diffinitōne.
p̄mo subiciēdo diffinituz affirmatiue. secūdo
p̄dicādo diffinitū affirmatiue. tertio subicien
endo diffinitū negatiue. q̄rto p̄dicādo diffini
tuz negatiue. quo⁹ modo⁹ exēpla ⁊ maxie
satis patēt in textu. ¶ Nō aūt q̄re loc⁹ a diffini
to sil'r tenet sic̄ loc⁹ a diffinitiōe ē: q: sic diffini
tio dicit eēntialit ⁊ conuertibilit idē cū diffinito
ita diffinitū cū diffinitōe. ⁊ q: ꝓpter illā idēp
titatē capiūtur modi quatuo: arguēdi a diffi
nito ad diffinitionē. sic̄ etiā capiunt quatuo:
modi arguendi a diffinitōne ad diffinituz: eo
q⁹ vtrūq; habet ad aliud simlē habitudinē.

¶ Quarto sciēdū ē q⁹ locus sēp
denoiatur a termio inferēte ⁊ nō a termio il-
lato. ¶ cui⁹ rō est: q: loc⁹ est habitudo cōfirmati
ua argumēti p quā accipit ꝓbatio cōsequen
tis ⁊ termini illati. ¶ illa habitudo cōfirmatiua
argumēti ⁊ vtrus ꝓbatiua ipsi⁹ ꝓsequēntis est
in ipo termio inferēte scz in medio ⁊ nō in ter
mino illato. iō loc⁹ semp denoiat a termio in
ferēte ⁊ nō a termio illato. ⁊ ꝓpt hoc q̄n in
antecedēte ponit diffinito ꝺ: loc⁹ a diffiniti-
one. ⁊ q̄n ponit diffinitū ꝺ: loc⁹ a diffinito. tñ
loc⁹ nō denoiat a termio inferēte materialit
accepto: ¶ a termio inferēte accepto formal'r
scz sub illa intētiōe ⁊ rōne q̄ ē termin⁹ iferēs.
iō cū ꝺ: sortes est hō igit sortes ē aial. q̄uis
hō sit quoddā diffinitū: tñ nō ꝺ: ibi esse loc⁹
a diffinito vel ab hoie: q: hō nō est terminus
inferens sub ratione diffiniti siue hominis. ¶
sub ratiōe speciei. ideo dicitur locus a specie:
et p hoc patēt loci a diffinitōne ⁊ a diffinito.

¶ Sed ꝺra p̄dicta arguit. p:i-
mo sic. vnūquodq; capit denoiationez a suo
vltimo actu. ¶ differētia ē vltim⁹ ac⁹ diffini-
tionis ⁊ ab ipa diffinitio reddit cōuertibilis
cū diffinito. ergo differentia cū p̄dicet in q̄le
tota diffinitio debet p̄dicari in q̄le: ⁊ sic diffi-
nitio nō significat q̄d est esse rei. Secundo
sic. arguēdo sic aial rōnale currit g̃ hō curr't
est petitio p̄ncipij. g̃ ibi incōuemēter arguit a
diffinitōe ad diffinitū nec ille tenet sufficien-
do affirmatiue diffinitionē. Tertio sic. hec
est demōstratio hō est aial rōnale g̃ hō est n

sibilis.ergo ꝑdicando diffinitionē affirmati-
ue de diffinito nō est locꝰ dyaleticꝰ:ꝫ demon
strationꝰ. ¶ Quarto sic.eadez est ꝯitudo me-
diās inter diffinitionē ⁊ diffinitū:⁊ ecōtra sic
eadē est via de sursuz ad deorsuz et econtra.
ergo cū locꝰ sit ꝯabitudo termini ad terminū
sequit ꝙ locꝰ ad diffinitionē et a diffinito nō
distinguit. ¶ Quinto sic.vnūquodꝙ capit de
notationez a fine.vt habet in secūdo de aia.
ꝫ terminꝰ illatꝰ in loco se ꝯabet per modū fi-
nis.ergo denominatio loci debet fieri ab ipso
et non a termino inferente.

¶ Ad argumēta ante opposita
Ad primū dicitur ꝙ licet differentia ꝑdicet i
quale nō tm diffinitio. et rō est:q: solus illud
ꝑdicat in quale qđ dicit actū qualificantē et
determinantē potentiā ꝑcedentē ipm.sic dif-
ferētia qualificat genꝰ qđ determinat. sed dif
finitio cū dicat totū esse ꝙdam a prima potē
tia vsqꝫ ad vltimū actū nō ꝑsupponit aliquā
potentiā quā qualificet. ideo nō ꝑdicat in qua-
le. nec differētia est ꝓpꝛie vltimꝰ actꝰ diffini-
tōnis ꝫ esse aggregatū ex genere ⁊ differētia
ideo ¶ Ad secundū dꝛ ꝙ si in illo argumēto
cōsequēs sit notꝰ respōdenti ꝙ antecedens
tūc ibi est petitio principii. hoc est si illud ꝑ-
catū currit notꝰ dicat de diffinito ꝙ de diffi-
tione in ordīe ad ipm.ꝫ si ecōtra in ordīe ad
respondentē antecedēs sit notꝰ cōsequente
ibi est bonꝰ locꝰ dyalecticꝰ.q: ad locū dyalec-
ticū nō oportet semp ꝓcedere a notioꝛib⁹ sim-
pliciter sed a notioꝛib⁹ respectu respōdētis.
et in eodem argumento respectu diuersoꝝ re
spōdentiū pōt esse locꝰ dyalecticus et petitio
principii sm ꝙ vni antecedēs erit notꝰ ⁊ cō-
sequēs alteri. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ si in illa ar
gumentatione ostendat conclusio ꝓpter ha
bitudinē ipoꝝ principioꝝ hois animal ratio
nale ad illā passionē que est risibile ibi ē bo-
na demōstratio:⁊ ostendit ꝓpꝛia passio sub
iecti ꝑ ꝓpꝛia principia ei⁹.sed si ostendat il-
la cōclusio virtute habitudinis diffinitionis
ad diffinitū.scz inquantū animal rationale ē dif
finitio ist⁹ diffiniti qđ ē homo ⁊ vt illa habi
tudo fundat in illa intrētione cōmuni ꝙ ē dif
finitio ibi est locꝰ dyalecticꝰ. ¶ Ad quartū di-
citur ꝙ licet a diffinitione ad diffinitū et ecō-
tra sit eadez habitudo materialit. est tamen
differens formaliter inquantū virtus ꝓbati-
ua sumit a diffinitione vel a diffinito. ¶ Ad
quintū dicitur ꝙ licet in his que dicūt causa-
litatē finis semp a fine fiat denominatio:non
tamen in his que dicunt causalitatē efficien
tis:ꝫ ibi sumit denoiatio ab efficiēte. modo
locus dicit causalitatē efficientis.⁊ illud effi
ciens est terminꝰ inferens.ideo habet denomi-
ari a termio inferēte ⁊ nō a termio illato.

¶ Descriptio ē oratio significās
esse rei ꝙ accidētalia. vt animal risi-
bile ē descriptio hois. vl sic. De
scriptio est oratio constās ex ge
nere ⁊ ꝓpꝛio. vt animal risibile. Lo
cus a descriptione est habitudo
descriptōis ad descriptū: ⁊ cōti-
net quatuoꝛ argumēta et q̄tuoꝛ
maximas: sicut locꝰ a diffinitio-
ne. et formantur hic eodē mō ar
gumēta et maxime sicut ibi: nisi
ꝙ ibi ponitur diffinitio ⁊ diffini-
tū. hic vo descriptio ⁊ descriptū.

¶ Postq̄ autoꝛ determinatur de loco a diffini
tione ⁊ diffinito hic cōsequēter determinat de
loco a descriptōne ⁊ diffinito. ꝓmo diffinit ꝫ
descriptionē cuiꝰ cognitio req̄rit ad cognitio
nē loci a descriptione dicēs. Descriptio ē oꝛa
tio significās q̄d est esse rei ꝙ accidentalia.et
dicitur oꝛatio:q: descriptio cōponitur ex plu-
ribus quoꝝ vnuz cōtrahit aliud. ⁊ est quod
dam complexū: vt animal risibile.⁊ ponitur hic
oꝛo loco generis.deinde ponit significās q̄d
est esse rei ꝙ accidentalia. ad differentiā diffi
nitionis q̄ significat esse rei ꝙ essentialia.⁊ ra
tio huiꝰ assignari potest. q: illud qđ significat
esse rei per ea que consequunt ens in spe
cie cōpletū explicat ipm ꝙ accidentalia:cum
omnia cōsequentia esse rei in specie cōpletū
sint accidētalia.ꝫ descripto explicat esse rei ꝙ
illa que cōsequunt ens in specie completum.
ideo explicat ipm esse per accidentalia.

¶ Circa quo primo sciēdū q̄ du
plicia sūt accidētia.q̄dā sūt cōmunia que ꝙse
quunt principia indiuidui. Alia sunt ꝓpꝛia
q̄ fluunt a ꝓncipijs speciei.descriptio autem
habet dari ꝑ accidētia ꝓpꝛia ⁊ nō cōmunia:
nisi inquantū plura accidētia cōmunia capiū
tur loco vnius ꝓpꝛii sm ꝙ vltimū illoꝝ restrin
git alteꝝ.⁊ ꝑ hoc faciūt vnū cōuertibile cum

descripto. verbi gratia. gressibile bipes sunt ambo accidentia cōmunia respectu hois. et tamen hoc aggregatū gressibile bipes ē vnū cōuertibile cū hoie: eo q̄ vnū ꝓtrahit aliud ⁊ ecōtra. et ideo illud aggregatū eq̄pollet vni accidēti ꝓpo: q̄uis sint ibi plura accidēnia cō munia. Et debet sic itelligi diffinitio. descrip tio est oīo significās eē rei p accidētalia. ꝑ est p accidētia ꝓpria: vel cōmunia appꝛopꝛiata. Et melius dꝛ per accidētalia q̄ p accidētia. qꝛ q̄nq̄ descriptio datur p inferiora alicui⁹ supe riozis: ⁊ q̄nq̄ p modos essendi subiecti. ⁊ ista nō sunt vera accidentia: ꝫ bene dicantur acci dentalia. quia habent modum accidentium.

¶ Secundo sciendū est q̄ aliter sic diffinit descriptio. Descriptio est oꝛatio cō stans ex genere ⁊ ꝓpꝛio. vt aīal risibile ē de scriptio hois: ⁊ includit gen⁹ et ꝓpꝛiū ei⁹. ali ter tn̄ ponit gen⁹ in diffinitōne ⁊ descriptiōe. qꝛ gen⁹ ꝯsideratū vt est pꝛincipiū formale et essentiale speciei ponit in diffinitione quidd tatiua. ꝫ vt est pꝛincipiū effectiuū pꝛopꝛij q̄ō causatur effectiue a genere ⁊ differentia ponit ur in descriptione. Unde descriptio dupliciter capit. vno mō gñaliter ꝑ quacūq̄ oꝛōne que explicat esse rei per accidētalia: siue sint ꝓpꝛia siue appꝛopꝛiata. siue sint cause extrin sece ex quib⁹ fit diffinitio causalis. et sic capi tur descriptio in ꝓma diffinitōne. Alio mō ca pitur specialiter solū pꝛo illa oꝛatōne que fit ex genere ⁊ pꝛopꝛio accidente. et hoc modo capit descriptio i hac diffinitōe ei⁹. ideo hꝫ diffinitiones diuersimode dant ō descriptōe.

¶ Tertio sciendū est q̄ descrip tio causat locū a substantia. qꝛ dicit idem realiter ⁊ cōuertibilit cū descripto. et quicq̄d ve rificatur de vno verificat etiaꝫ de alio. et de quocūq̄ verificatur descriptio ⁊ descriptū: ⁊ ecōtra ꝓpter cōuertibilitatē eoꝝ adinuicez. et licet descriptio explicet esse rei p accidenta lia que cōcomitant substantiā rei. tamen ipa accapit et supponit ꝑ eodē in substantia cuꝫ suo descripto. vt dicendo animal risibile cur rit ergo homo currit. ibi aīal risibile supponit pꝛo eisdē suppositis et ꝑ eodē in substantia sicut homo. ideo facit locum a substantia.

¶ Quarto sciēdū est q̄ locꝰ a de scriptione est habitudo descriptionis ad de scriptū: que quidē est habitudo conuertibiliū adinuicem. et continet quatuoꝛ argumēta et quatuoꝛ maximas. ꝓmo subiciēdo affirmati ue descriptionē. secundo ꝓdicando eaꝫ affir mative. tertio subiciēdo negative. quarto ꝓ dicando negative. exempla ⁊ maxime eodē mō hic accipiunt sicē in loco a diffinitōne mu tando solū diffinitionē in descriptionē: et ca piēdo descriptū loco diffiniti. Sed locus a descripto ē habitudo descripti ad descriptio nē. ⁊ habet quatuoꝛ argumenta ⁊ q̄tuoꝛ ma ximas vt pcedens. fcz subiciēdo affirmative et ꝓdicādo affirmative. ⁊ subiciēdo ⁊ ꝓdicā do negative. ⁊ eodē mō formādo argumēta et maximas sicut in loco a diffinito: et sic pa ter de loco a descriptione ⁊ descripto. ∞

¶ Sed contra ꝓdicta arguitur Primo sic. si descriptio diffiniatur hoc erit p aliā descriptionē: cū ipa nō habeat diffinitio nē quidditatiuā. cuꝫ sit quoddā cōplexum: ⁊ iterum illa descriptio per quaꝫ describeretur haberet aliam descriptionemꝫ eadē ratione: ⁊ sic esset ꝓcessus in infinitū: qd̄ ē incōueniēs. ergo descriptio nō potest diffiniri. ¶ Secun do sic. qd̄ significat accidentia rei nō signifi cat esse rei. sed descriptio significat accidētia rei: qꝛ datur solū p accidētalia. ergo nō signi ficat esse rei. ¶ Tertio sic. omis descriptio de bet dari p accidētalia speciei. ꝫ genus ⁊ ꝓpꝛiū ambo sunt essentialia speciei. qꝛ genus est de essentia ei⁹: ⁊ ꝓpꝛiū imediate conse quitur eius essentiā. ergo nulla descriptio da tur p gen⁹ ⁊ ꝓpꝛiuꝫ ¶ Quarto sic. dicendo homo est aīal risibile. ergo homo nō ē lapis. ibi est habitudo descriptōis ad descriptū: et econtra. ⁊ tamen ibi nō est locꝰ a descriptōe nec a descripto: ꝫ a disparatis. ergo ꝓta dif finitiones illoꝝ locoꝝ. ¶ Quinto sic. non se quitur aīal risibile cōponitur ex genere ⁊ pꝛo pꝛio. ergo homo cōponit ex genere ⁊ ꝓpꝛio et tamen ibi arguit a descriptōne ad descrip tum subiciendo descriptionē affirmative. er go iste locus a descriptione non est bonus.

¶ Ad argumēta ante opposita. Ad primū dicit q̄ descriptio accepta sub in tentione incōpleta diffinitur per aliā descrip tionē. ⁊ illa descriptio nō habet vltez⁹ diffi nin ꝑ aliaꝫ: eo q̄ est quoddā complexū cum hoc: qꝛ talis descriptio est ꝑticulaꝛi modo ꝑti cularū nō ē diffinitio nec descriptio. ideo nō opoꝛtet ꝓcedere i infinitū in descriptionib⁹. ¶ Ad secundū dicatur q̄ licet descriptio que

batur solum per accidentalia de suo formali significato tm̃ significet accidentia rei. tamen de suo materiali significato ꝑportat eē essentiale rei qđ ꝑ illa accidentia explicatur a posteriori ⁊ etiaz supponit ꝓ essentia rei. ¶ Ad tertiū dicē ꝙ licet genus ⁊ proprium sint essentialia speciei inquātū respiciūt eēntiaz eius: tamen possunt dici accidentalia inquantū genꝰ est causa effectiua ꝓprij ⁊ proprij consequitur totū esse completū speciei. quia etiā genꝰ et differentia nō causant ipm proprium nisi post esse completuz speciei. ideo genꝰ aliquo modo cōsequitur esse speciei inquantū est causa proprij. ¶ Ad quartū dicitur ꝙ licet i illo argumēto sit ꝟitudo descriptōnis ⁊ descripti int̃ termios antecedēns nō tamen inter terminū inferentē ⁊ terminū illatuz. qz animal risibile est ibi termin⁹ inferēs: cū sit mediū. ⁊ lapis est termin⁹ illat⁹. ⁊ inter ipos nō est ꝟabitudo descriptōis ad descriptum nec econtra. ¶ Ad quintuz dicitur ꝙ ibi nō arguit̃ a descriptione ea parte qua conuenit cū descripto: sed ea ꝓte qua differt ab ipo ideo ibi cōmittitur fallacia accidentis: nec bene arguitur per locum a descriptione ∞

¶ Interpretatio est duplex. quedam eñ est que nō conuertit̃ cū interpretato suo. vt ledēs pedē est interptatio huiꝰ nois lapis. Alia est q̄ cōuertit̃ cū inteptato suo. vt amatoꝛ sapiētie ē interptatio huiꝰ nois phylosophus. ⁊ hoc modo sumit̃ hic ⁊ diffinit̃ sic Interptatio est expositio vnius nomis minꝰ noti ꝑ aliud nomē magis notū. vl ꝑ integrā oꝛōnē Locus a nois interptatione est ꝟabitudo interptatōis ad interptatū. ⁊ ꝓmet tot argumēta ⁊ tot maximas sicut locꝰ a diffinitione. Ideo subiciēdo interptationē affirmatiue. vt amatoꝛ sapientie currit ergo phūs currit.

Maxima. quicquid p̄dicat̃ de interptatione et de interptato. Vel fit a parte predicati. vt sortes est amatoꝛ sapie ergo ē phylosophus. Maxia. De quocūq; p̄dicat̃ interptatio ⁊ interpretatū. Negatiue sic a ꝓte subiecti vt amatoꝛ sapie nō currit: ergo phūs nō currit. Maxima quicquid remouet̃ ab interptatione et etiā ab interptato. A ꝓte predicati sic. sortes non est amatoꝛ sapie: ergo nō est phūs. Maxima. a quocūq; remouetur interpretatio ⁊ etiaz interpretatū. et eodem modo intelligitur de interpretato sicut de diffinito.

¶ Postq̄ autoꝛ determinauit de loco a descriptione ad descriptū ⁊ econtra. hic ꝓsequēter determinat de loco ab interptatione ad interptatū. primo distinguēdo modos interptationis. qz quedaz est interptatio nō cōuertibilis cum interpretato. et hec est duplex. quia quedam est in plus ⁊ excedit interpretatū. vt ledens pedē est interpretatio lapidis: et de pluribus verificatur q̄ lapis. Alia est excessa ab interpretato: que de paucioꝛib⁹ verificatur q̄ interpretatuz. sicut perfectum ⁊ pfecte factū. nam perfectum dicitur de deo ⁊ creaturis. sz perfecte factū solū dicitur de creaturis. Alia est interpretatio conuertibilis cū interpto. vt amatoꝛ sapientie est interpretatio huius nominis phylosophus ⁊ cōuertitur cū ipo. dicitur enim phylosoꝓhus a phylos qđ ē amoꝛ ⁊ sophos sapientia: quasi amatoꝛ sapientie.

¶ Circa quo sciēdum est p̄mo q̄ ab interptatione nō conuertibili nō sumit̃ locꝰ a suba. eo q̄ nō dicit idē conuertibilit̃ cū interpto qđ tm̃ reqrit̃ i loco a suba. ⁊ ab ea sumit̃ locꝰ sophisticꝰ si sit cōioꝛ ipo interpto: vl ab interptatōe conuertibli ad interptatū tm̃ sumit̃ locꝰ dyaleticꝰ q̄ ē locꝰ a suba. qz talis interptatio dicit idē cōuertibiliter ⁊ realit̃ cū suo interpto: ⁊ de

ipsa soluz est hic ad propositum: ⁊ diffinitur sic. Interpretatio est expositio vnius nominis minus non per aliud nomen magis notum.

¶ Secundo sciendū est q̄ ethimologia. trāslatio. ⁊ interptatio sic int̄ se differūt. q̄ ethymologia est expositio vni⁹ dictionis p alias dictiones eiusdē ydeomatis. vt sol dicit̄ quasi sup oia lucēs. ⁊ luna dicit̄ q̄si luce nitens aliena. Sed trāslatio est mutatio sermonis de vno ydeomate in aliud. vt cum mutat̄ grecū in latinū. vt kyrios grece ē dñs latine. Sed interpratio est q̄n vna dictio exponit p alias dictiones eiusdē ydeomatis vl diuersoꝝ: ⁊ sic interptatio ē supr⁹ ad ethimologiā. ⁊ distinguit̄ contra trāslationē in qua nō est expositio nois: ꝫ mutatio ꝟinonimi in ꝟinonē extrinsecū. iō ab ipa sumit̄ loc⁹ extrinsec⁹: ꝫ in alijs sumit̄ loc⁹ intrinsec⁹ q̄ gñaliter dicitur locus ab interptatione ad interpretatum.

¶ Tertio sciendus est q̄ locus ab interptatione est habitudo interpratōis ad interpretatū. ⁊ tenet quatuor modos sic̄ precedētes. Primo subiciēdo interp̄ationē affirmatiue. secundo p̄dicādo affirmatiue. tertio subiciēdo negatiue. quarto p̄dicando negatiue. ⁊ formant̄ argumēta ⁊ maxime sic̄ in p̄cedentib⁹. Sed locus ab interptato est habitudo interptati ad interptationē. ⁊ tenet etiā quadrupliciter sicut loc⁹ ab interptatōe. Ratio est: q̄ interptatio ⁊ interptatū inter se cōuertunt̄. ideo vtrusq̄ ad alterū habitudo eo dē modo tenet. ⁊ possunt eodē modo formari argumēta ⁊ maxime sicut in precedentib⁹.

¶ Quarto sciendus est q̄ p̄ter illos locos a substātia pa⁹ positos sunt adhuc alij plures loci min⁹ principales reducibiles ad p̄dictos. scz loc⁹ a sinonimo ad sinonimū. vt tuli⁹ currit ergo marc⁹ currit. Et a differentia magis ꝓpria ad speciē. vt rationale currit ergo homo currit. vl econtra loc⁹ a spē ad differentiā. Et loc⁹ a ꝓpio ad speciem ⁊ econtra. vt risibile est aial ergo homo ē aial. Et locus ab exponentib⁹ ad expositū vl econtra. vt hō currit et nichil aliud ab hoie currit. ergo tm̄ homo currit. Unde loc⁹ a sinonimo ad sinonimū ⁊ a differētia ad spēm ⁊ econtra reducunt̄ ad locū a diffinitōne vl a diffinito. q̄ ibi terminus inferens dicat idem essentialiter ⁊ cōuertibiliter cū termio illato. ⁊ inde sumit̄ virtus ꝓbatiua in loco a diffinitione vel a diffinito. Sed locus a ꝓpio ad spēz reducitur ad locū a descriptione: eo q̄ ꝓpriū se habet tanq̄ vltima differētia in descriptone. Et loc⁹ a specie ad ꝓpriū reducit̄ ad locū a descripto. Sed loc⁹ ab exponentib⁹ ad expositū reducit̄ ad locū ab interpretatione. Ingeneraliter in omni loco a substātia termin⁹ inferēs ⁊ termin⁹ illat⁹ cōuertuntur inter se. et ꝓpter illā cōuertibilitatē sumuntur omēs loci ⁊ maxime a substātia. Et posset poni vn⁹ loc⁹ gñalis. scz loc⁹ a cōuertibilib⁹ in quo cōtinentur generaliter oēs loci a substātia. Et posset argui quatuor modis p illū locū ⁊ etiā possunt formari quatuor maxime. Prima est q̄d verificatur de vno conuertibiliū verificatur de reliquo. Secūda est. de quocūq̄ verificatur vnū conuertibiliū ⁊ reliquū. Tertia est. quicquid negatur de vno conuertibiliū negatur de alio. Quarta est de quocūq̄ negatur vnum conuertibiliū et aliud.

¶ Sed ꝯ predicta arguit̄. Primo sic. sicut se habet diffinitio ad diffinitum: ita se habet interpretatio ad interpretatū: sed omnis diffinitio est cōuertibilis cuz diffinito. ergo omnis interpretatio est conuertibilis cū interptato. ¶ Secundo sic. bñ sequitur aer nō est ledēs pedē ergo nō est lapis. ergo ab interpretatōne nō cōuertibili sumit̄ loc⁹ dyaletic⁹. et econtra sequit̄. hoc corpus est lapis ergo est ledēs pedē. ergo. ¶ Tertio sic. dicēdo intelligere est int⁹ legere est interptatio et tamen ibi nō est expositio vni⁹ nois: ꝫ verbi quodāmodo. ergo cōtra diffinitionē interpretationis. ¶ Quarto sic. in diffinitiōe est expositio vni⁹ vocabuli p aliud ⁊ per plura. ⁊ tamen diffinitio nō est interptatio. ergo ista diffinitio ꝙuenit alijs a diffinito. ¶ Quinto sic. nō sequitur rusticus est amator sapiētie. ergo rustic⁹ est phylosophus. ⁊ tamē arguit̄ ab interptatione ad interptatū p̄dicando affirmatiue interpretationē. ergo iste locus nō tenet.

¶ Ad argumēta ante oppositā

Ad p̄mū dr q̄ sic̄ diffinitio explicat diffinitū: ita interptatio explicat interptatū. ⁊ tm̄ interpretatio q̄ est diffinitio q̄d nois nō semp sumit̄ a ꝓpietate cōuertibili cū interptato. sic̄ diffinitio semp sumit̄ differētia cōuertibili cū specie. ideo nō oportet q̄ ois interptatio sit cōuertibilis: sicut quelibet diffinitio. est em̄ aliquo mō simile ⁊ aliquo mō dissimile. ¶ Ad se

cundū dz ꝙ bñ sequit: aer nō est ledēs pedē. ergo aer nō est lapis. sed nō p locū a substantia: sz arguēdo a supio. ad inferi⁹ negatiue. et si argueret affirmatiue esset fallacia consequentis. Unde qñ interptatio excedit interptatū ipa se habet vt genꝰ: z interptatuz vt spēs. qñ econtra interptatio exceditur ipa se habet vt spēs: z interptatuz vt genꝰ. et sic ibi possunt formari loci a genere ad spēm: et econtra. Ad tertiū dicit ꝙ si capiatur nomen specialiter vt est dictio significās p modū pmanētis ibi nō est expositio nois. sed si capiat gñaliter vt est nota mētis sicut capit in ꝓsenti diffinitōne: sic ibi est expositio nois. q: verbū sub noie accepto hoc mō continet. Ad quartū dz ꝙ licet diffinitio expsēqnti dicat expositionē nois diffiniti: nō tñ primo et p se. ipa em̄ primo explicat esse rei significate p nomē: z expsēqnti explicat nomen quātuz ad significationē. econtra vo interptatio primo explicat nomē: z expsēqnti significatōez z p eadē supponit cū interptato. Ad qntū dicit ꝙ licet rustic⁹ appetat vel desideret sapientiā: nō tñ amat ipam. est em̄ desideriuz appetit⁹ rei absentis z nōdū habite. ⁊ amor est delectatio appetit⁹ rōne rei iā habite. sed rusticus carens scientia non habet talem delectationem: quare non est amor sapientie. z hec de locis a substantia.

Sequit de locis a concomitātib⁹ substantiā qui sūt qñ sumit argumētū ab his q̄ cōsequunt termios in q̄stione positos. Et diuidit: qz ali⁹ est loc⁹ a toto. ali⁹ est loc⁹ a pte. ali⁹ a causa. ali⁹ ab effectu. ali⁹ a generatōne. ali⁹ a corruptione. ali⁹ ab vsib⁹. ali⁹ a cōmuniter accidētib⁹. Loc⁹ a toto diuidit sicut ipm totuz. Est enim quoddā totū vniuersale. aliud totū integrale. aliud totū in q̄ntitate. aliud totū i modo. aliud totū i loco. aliud totū i tempe. z ꝑm hoc multiplex est loc⁹ a toto. qz ali⁹ est loc⁹ a toto vl̄i. alius a toto integrali: z sic de alijs. z similiter diuidit loc⁹ a tempe. Totū vniuersale vt hic sumitur est quodlibet supi⁹ substātiale sūptū ad suū inferi⁹ in linea p̄dicamentali. vt aīal ad hoiem: z hō ad sortē. Pars subiectiua dicit quodlibet inferius sub toto vniuersali sumptū. Loc⁹ a toto vl̄i siue a genere est hītudo ipsi⁹ toti⁹ vl̄is ad suā ptē subiectiuā: siue ad suā spēz. z ē semp destructiu⁹ p̄dicādo totū. vt lapis nō est aīal: ergo lapis nō est homo Maxia. a quocūq; remouet genus siue totū vl̄e ab eo bē remouet spēs siue ps subiectiua. Locus a spē siue a pte subiectiua ē hītudo ipi⁹ ad genꝰ siue ad suū totū vl̄e: z ē semp ꝯstructiu⁹. et tenet duo argumēta z duas maxias. Prio subiciēdo spēz affirmatiue. vt hō currit: ergo aīal currit. Maxia. q̄cq̄d p̄dicat de spē siue pte subiectiua: hoc etiā p̄dicat de genere siue d toto vl̄i Secūdo p̄dicādo spēz affirmatiue. vt sortes est hō ergo sortes ē aīal. Maxia. de quocūq; p̄dicat spēs siue ps subiectiua d eo dē predicat genꝰ siue totū vl̄e. Posteq̄ determiatū ē de loco a suba. hic ꝓsequēter auto: determiat de locis a cōcomitātibus subaz. Uñ locꝰ a ꝓcomitātib⁹ subaz est q̄n sumit argumētū ab his q̄ ꝓsequunt terminos in q̄stione positos. Ponit aūt octo spēs siue mōs eiꝰ: q̄ sūt locꝰ a toto. locꝰ a pte. locꝰ

a causa.ab effectu.a gñatõne.a corruptõne. ab vlib⁹.⁊ loc⁹ a cõiter accidentib⁹.⁊ hoꝝ loco⁊ differentie ⁊ diffinitiones infer⁹ latis patebũt.⁊ inter oms istos locos auto: pr⁹ determiat de loco a toto:⁊ de loco a pte quo dãmodo cõiunctim:q: vn⁹ cognoscit p aliũ. q: nõ valem⁹ bñ cognoscere locũ in toto i spali nãdo de quolibet loco a toto et a pte in spali ponit diffinitiones cuiuslibet tot⁹ et partis.

¶ Pro quo primo sciẽdũ q; totũ diuidit p totũ vle integrale in quãtitate in modo in loco ⁊ totũ in tempe.quoꝝ sufficientia sic habet.q: oñe totũ continet sub se aliquas ptes. vel ergo ꝓtinet eas i potẽtia tñ: vel in actu.si primũ hoc est dupliciter.vel dicit totã essentiã sue ptis: vl tñ ptẽ illi⁹ eẽntie. si primũ sic est totũ vle. si secundũ sic est totũ in modo. Si vero ꝓtinet duas ptes in actu: hoc ẽ dupliciter. vel tale totũ sumit p modũ vni⁹ indiuisi ⁊ sic est totũ integrale.vel p modũ vni⁹ diuisi ⁊ mltiplicati p sua inferiora:et hoc dupliciter. q: vel iportat noialiter:et sic est totũ in quãtitate.vel aduerbialit:⁊ hoc ẽ duplicit.q: vel hꝫ ptes in successione:⁊ sic est totũ i tpe.vl i pmanẽtia:⁊ sic ẽ totũ in loco. ⁊ q: totũ ⁊ pars opponunt relatiue.iõ tot sũt modi ptis quot sũt modi tot⁹. ⁊ etiã q: loc⁹ a toto ⁊ a pte mltiplicant ꝑm diuisionẽ tot⁹ et partis.ideo sũt sex loci a toto et sex a pte. inter quos auto: pr⁹ determiat de loco a toto vl i.rõne cui⁹ prio ponit diffinitõcz tot⁹ vl is.

¶ Secundo sciendum est q; totũ vniuersale est sup⁹ essentiale alicui⁹ inferioris.⁊ nõ capit hic sup⁹ selũ p genere et infer⁹ p specie que ordinat sed in sup⁹ et infer⁹ in recta linea predicamentali:sꝫ capitur generaliter sup⁹ p quocunqꝫ magis cõmuni q; predicat p modũ generis de pluribꝫ inferioribꝫ.sive illud superius sit ens reale sive rationis sive sit vniuocum sive analogum. Et dicitur tale superius totũ:eo q; i suo ambitu continet sua inferiora tanqꝫ partes. et dicit vniuersale:eo q; est vnũ in mltis. Sꝫ pars subiectiua est inferius alicuius superioris:sic ẽ sp̃s respectu generis:⁊ individuũ respectu specici.⁊ gñaliter oñe min⁹ cõmune respectu magis cõis q; de ipso eẽntialit p̃dicat. Et dicit pars subiectiua. q: ponit sub suo toto in ordine subiectõis et p̃dicationis.

¶ Tertio sciendum est q; locus a toto vl i est habitudo totiꝰ ad sua pte subiectiuã.⁊ nõ tenet iste loc⁹ ꝓstructiue.i.affirmatiue.cuiꝰ rõ est:q: totũ vle cõmuniꝰ ẽ sua parte subiectiua.ideo nõ oportet q; si aliqd verificet de eo ꝑm qd̃ est in vna pte eiꝰ q; ꝓpter hoc verificet de ipo ꝑm qd̃ est in aliis ptibꝰ. nec oportet si ipm verificetur de aliquo q; de ipo verificet sua pars subiectiua.vt nõ sequitur asinꝰ ẽ aial.ergo asinꝰ ẽ hõ.q: si de aliq̃ verificet genꝰ nõ oportet de ipo qualibet speciẽ eiꝰ verificari.ideo nõ tenet iste locꝰ cõstructiue:sed bñ tenet destructiue.i.negatiue p̃dicãdo totũ vle.vt bñ sequit lapis nõ est aial. ergo lapis nõ ẽ hõ. Maria ẽ a quocũqꝫ remouet totũ vle et q̃libet eiꝰ pars.Et rõ huiꝰ est:q: totũ vle est cõmuniꝰ sua pte subiectiua ⁊ p̃supponitur in qualibet eiꝰ pte.ergo ipo remoto remouentur omnes eius partes.

¶ Quarto sciendũ est q; locus a pte subiectiua siue a specie est habitudo eiꝰ ad suũ totuꝫ.⁊ nõ tenet iste locꝰ negatiue:q: ad negatõẽ speciei siue minus cõmunis nõ sequit negatio generis siue magis cõis.q: spẽ destructa genꝰ põt remanere i aliis spẽbus. Sꝫ tenet affirmatiue duobꝰ mõis. primo mõ subiacẽdo spẽꝫ.vt hõ currit ergo aial currit. Et in locꝰ a spẽ vel a parte subiectiua ad genꝰ siue ad suũ totũ. Maxima. q̃cq̃d p̃dicat de spẽ et de genere. Secũdo mõ p̃dicando ei affirmatiue.vt sortes est hõ.ergo sortes est aial. Maxima.de quocũqꝫ p̃dicat spẽs ⁊ suũ genus.Et huiꝰ ratio est.q: genꝰ supriꝰ essentiale actu et intellectu cõtinet in suo inferiori.ideo quicq̃d p̃dicat de inferiori verificat de supiori.⁊ de quocũqꝫ verificat infer⁹ ⁊ etiaꝫ sup⁹ actualiter in eo cõtentũ.Et per hoc patet loci a toto vniuersali et a sua parte subiectiua.

¶ Sed contra predicta arguit primo sic.superius essentiale est pars sui inferioris:sicut genꝰ est pars speciei. ergo tale sup⁹ nõ est totũ vniuersale:⁊ sic male diffinitur totũ vniuersale. ¶ Secũdo sic.quicquid predicat de supiori p̃dicatur de eius inferiori vt patet per primã regulã ante predicamentale.scꝫ qñ alterũ de altero predicatur. ergo arguendo a supiori ad infer⁹ bñ tenet locus cõstructiue. ¶ Tertio arguit sic. Nõ sequitur aial nõ currit ergo hõ nõ currit.q: quiescente asino ⁊ hoc currente antecedẽs erit verum ⁊

consequēs falsum: et tamen arguitur a genere ad speciem negatiue. ergo ille locus nō tenet destructiue. ¶ Quarto sic. bene sequitur homo nō est albus. ergo animal nō est albū. quia ex opposito contradictorio consequentis sequitur oppositum antecedentis. vt omne animal est albuz. ergo omnis homo est albus. ⁊ tamen ibi arguitur a parte subiectiua ad suā totū destructiue. ergo iste locꝰ tenet destructiue ¶ Quinto sic. nō sequit: sortes incipit currere: ergo sortes icipit moueri. ⁊ tñ arguitur a specie ad genꝰ constructiue. ergo locus a specie ad genus nō tenet affirmatiue.

¶ Ad argumenta añ oppositā

Ad primū dicitur ꝙ superi⁹ essentiale acceptum vt contractū est per suā differentiam ad sua inferiora bene est pars essentialis ipoꝝ. sed ipm acceptū in tota sua cōmunitate excedit quodlibet suoꝝ inferioꝝ: ⁊ ē totū vniuersale ipsoꝝ ¶ Ad secundū dicitur ꝙ in predicationibus essentialib⁹ ⁊ per se quicq̄d dicat de superiori dicitur etiā de eius inferiori p predictam regulā. sed in predicatis accidentalibus hoc nō oportet ꝓpter causaz pri⁹ dictā. ideo locus a genere nō tenet in oibus cōstructiue. ⁊ si i aliquib⁹ teneat hoc nō est ḡra habitudinis generis ad spēz: sed virtute alteri⁹ habitudis. scz generis ad illud p̄dicatuz qđ sibi essentialiter cōuenit. ⁊ ideo predicatur de suis inferioribus in quibus superius actualiter continetur ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ ibi non arguitur destructiue a toto vniuersali: eo ꝙ negatio nō negat animal: sed negat illud predicatum currit de animali particulariter accepto. ideo ibi nō arguitur negatiue: sz affirmatiue: nec valet consequentia. ¶ Ad quartum dicitur ꝙ ibi arguitur affirmatiue et nō negatiue. qz ibi nō negatur homo sed albū de homine. ideo ibi nō est bona cōsequentia a specie ad genus negatiue. ¶ Ad quintū dicit ꝙ ibi arguitur a specie ad genus negatiue eo ꝙ incipit ipoꝝtat negationē. vt patz in cr positione ei⁹. tñ cm̄ valet sortes incipit currere sicut sortes nūc nō currit ꝫ imediate post ꝫ curret.

¶ Totū integrale est qđ est ꝯpositū ex ptib⁹ hñtib⁹ quātitatez: ⁊ pars ei⁹ dr ps integral. ¶ Pars integralis est q cū alijs partib⁹ ꝯstituit totū. Locus a toto integrali est hītudo totiꝰ integralis ad suā ptē: ⁊ est ꝯstructiuꝰ semp vt domꝰ est ergo paries ē. Maxima. posito toto integrali ponitur ⁊ q̄libet eius pars. Locus a parte integrali est hītudo ipius ad suū totū: ⁊ est semp destructiuus. vt paries non est. ergo domus nō ē. Maxima. destructa pte integrali destruit ⁊ suū totū

¶ Postq̄ autor determinauit de loco a toto vniuersali. hic consequēter determinat de loco a toto integrali: ipm primo sic diffiniens. Totū integrale est qđ est ꝯpositū ex partib⁹ quantitatē habentib⁹. In qua diffinitōe subintelligitur ens loco generis ⁊ ponitur est cōpositū ad differentiā partiū simpliciū. ⁊ ponitur ex partib⁹ quantitatē habentib⁹ ad differentiā totiꝰ vīs ⁊ totiꝰ potestatiui ⁊ aliorū totoꝝ quoꝝ nullū cōponitur sub tali ratione ex partib⁹ quātitatē habentib⁹. Ūñ in b̄ differunt totū vīe ⁊ totū integle ⁊ totū potestatiuū. qz vīe est ſm totam essentiā in qualibet ei⁹ parte. Integrale vo nec ſm totā ei⁹ essentiā nec ſm totā ei⁹ virtutē est in qualibet eius parte. Sed totū potestatiuū ſm totā ei⁹ essentiam adest cuilibet eius parti: non tamen ſm totaz eius virtutē. vt anima rationalis respectu vegetatiui sensitiui ⁊ intellectiui.

¶ Pro quo primo sciendum ꝙ dupler est totū integrale. scz homogeneuz ⁊ etherogeneū. Totū homogeneū ē qđ ē cuiscđ nature ī oib⁹ suis partib⁹ q̄rū q̄libet recipit predicationē sui totiꝰ: vt terra ⁊ aer. vñ quelibet pars tre ē tra: ⁊ q̄libet pars aeris ē aer. Et dicit homogeneū ab homos qđ ē sīle et geneos qđ est natura: q̄si similis nature ī oibus suis partib⁹. Sed totū etherogeneū est qđ est diuerse nature in oib⁹ suis partib⁹: ⁊ nō pōt predicari de qualibet ei⁹ parte. vt hō et equ⁹. hō em̄ hz ptes diuersas. vt sunt os caro ⁊ sanguis. nec pōt de ipis p̄dicari i recto. Et dicitur etherogeneū ab etheron qđ ē varīū ⁊ geneos natura: q̄si aliqđ diuerse nature seu varie in oibus suis partibus. Et cuilibet istoꝝ conuenit p̄sens diffinitio.

¶ Secũdo sciendũ est q̃ pars integralis est pars quantitatiua cõponẽs totũ integrale: et q̃ñ̃ vocat̃ pars materialis: q̃ñ̃ pars integral'. et q̃ñ̃ pars quãtitatiua. tñ ꝑm diuersas rõnes. Dicit̃ em̃ material' inquantũ includit partẽ materie ipi' ꝓpositi. ⁊ dr quãtitatiua eo q̃ includit quãtitatẽ: et est cõposita ex materia ⁊ q̃ntitate. ℈ dr integral' eo q̃ integrat ⁊ pficit suũ totũ. et sic sũt eedẽ partes ꝑm substãtiã q̃ dicunt̃ materiales: integles: ⁊ quãtitatiue. Sed tales ptes adhuc distinguunt̃. q: quedã sũt ptes ꝑncipales toti': ⁊ sunt ille sine quib' totũ nõ põt esse: ℈ de necessitate requirunt̃ ad esse toti'. vt panes rectum ⁊ fundamentum respectu domus. alie sunt minꝰ ꝑncipales q̃ nõ sunt necessarie ad esse ꝓpositi: ℈ tm̃ ad bene esse sine quib' totũ potest existere. vt fenestra vl' ostiũ in domo. Et diffinitio p̃dicta itelligit̃ de oibus partibus: ℈ locꝰ a pte integrali solũ sumit̃ a ptib' ꝑncipalib'. ⁊ similiter arguendo a toto ad partẽ oportet arguere ad partes ꝑncipales.

¶ Tertio sciendum est q̃ locus a toto integrali est habitudo ipius ad suam ptẽ integralẽ. ⁊ tenet ꝯstructiue. vt domꝰ ẽ ℊ paries ẽ. Dararima. posito toto integli ponitur q̃libet ei' pars. Cui' rõ ẽ: q: totũ integle ꝓponit̃ ex suis ptib' ꝑncipalib' ⁊ necessario req̃rũt̃ ad eẽ ipi'. ergo posito ipo toto necessario ponunt̃ ei' ptes. Sed tal' locꝰ nõ tenet destructiue. cui' rõ ẽ: q: ptes totꝰ integralis ꝑm eẽ pores sũt suo toto. nec ab ipo suscipiũt esse. ergo destructo toto nõ oportet partes destrui. q: destructo posteriori nõ ꝓpter hoc destruit̃ pi'. ideo iste locꝰ nõ tenet destructiue.

¶ Quarto sciendũ est q̃ locus a pte integli est habitudo ipi' ad suũ totũ: et tenet ꝯstructiue. vt pies nõ ẽ. ergo domꝰ nõ ẽ. Dararima destructa pte integli destruit̃ et totũ. cui' rõ est: q: destructo pori destruit̃ posteri' q̃ ab eo suscapit. ℈ totũ integle ẽ poste ri' suis ptib' ⁊ ab eis suscipit esse: ergo. Sed nõ tenet iste locꝰ affirmatiue. ⁊ rõ ẽ: q: posito pori q̃ est i potẽtia ad posteri' nõ est necesse ponere posteri'. ſz ptes sũt i potẽtia ad totũ integrale ⁊ p̃cedunt ipm. ideo posita parte non sequitur ꝓpter hoc positio totius.

¶ Sed contra predicta arguit̃ Primo sic. hec oratio hõ est aial rõnale ẽ totũ integle. ⁊ tm̃ nõ ꝓponit̃ ex ptib' quãtitatẽ habentib'. ergo ꝯ diffinitionẽ totꝰ integlis. Secũdo sic. nõ sequit̃ domꝰ valet centum libras. ergo ⁊ paries. vel domꝰ est alba ergo et fundamentũ ei': ⁊ tm̃ arguit̃ a toto integli ergo locꝰ a toto integli nõ tenet affirmatiue. Tertio sic. totũ integle dat eẽ suis ptib'. q: simul vnit ⁊ actuat ipas. ergo locꝰ a toto integli valet destructiue. Quarto sic. non sequit̃ pes sortis nõ est. ℊ sortes non est: ⁊ tm̃ ibi arguit̃ a pte integli ad suũ totũ. ergo locꝰ a pte integli nõ tenet negatiue. Quinto sic. bene sequit̃ pars aque est ergo aqua est. et simliter pars panis ẽ ergo panis est. ⁊ tm̃ ibi arguit̃ a pte integli ad suũ totũ cõstructiue. ergo iste locus nõ tm̃ valet destructiue.

¶ Ad argumenta añ opposita

Ad primũ dicit̃ q̃ illa oratio nõ est totũ integrale ꝓprie ⁊ ꝑm veritatẽ: sed solũ ꝑm simlitudinẽ. eo q̃ integrat̃ ex plurib' vocib' significatiuis. sicut totũ integrale cõponit̃ ex partib' quãtitatẽ habentib': ⁊ eo modo quo dicitur totũ integrale cõponi ex partib' quãtitatẽ habentib' ꝑm simlitudinẽ. ⁊ eodẽ modo diceret̃ de alijs plurib' entib' rationis que se habent per modũ totius integralis. Ad secundũ dicitur q̃ locꝰ a toto integrali solum tenet ꝓprie quantũ ad existentiã totꝰ ⁊ partis respectu hui' verbi est secũdi adiacentis. ideo ibi nõ bene arguit̃ p istũ locũ: domꝰ valet centũ libras ergo ⁊ paries. nec ecõtra arguerẽt a parte integrali. paries valet centum libras: ergo ⁊ domꝰ. q̃uis ibi sit bona consequẽtia. tenet em̃ p locũ a minori ad maius: nõ per habitudinẽ partis ad totũ. Ad tertiũ dicit̃ q̃ totũ integrale bñ dat esse totius ⁊ esse cõmune suis partib': sed nõ dat ipis esse ꝓpriũ partiũ. ideo ipo destructo nõ est necesse q̃ partes destruant̃ ꝑm esse ꝓpria ipsarum. Ad quartũ dr q̃ locꝰ a pte integrali solum tenet arguẽdo a partib' ꝑncipalib'. modo pes sortis nõ est pars ꝑncipalis ei'. ideo ibi nõ bene arguit̃ p locũ a pte integrali. Ad quintũ dicit̃ q̃ licet bñ sequat̃. pars aque ẽ. ergo aqua est. tm̃ hoc nõ est ꝓpter habitudinem partis integralis ad suũ totũ. sed partis subiectiue. q: in quolibz toto homogenio partes integrales sunt quãtitatiue ⁊ etiã subiectiue: eo q̃ totũ de ipsis predicatur. vt superius dictum est. sed ꝯm suũ esse quantitatiuum est totũ integrale. ⁊ ꝯm suã essentiã ꝯm quã verificatur de oibus suis partib' est totũ vni

uersale.et sic ibi potest sumi locus a toto vniuersali et a toto integrali et locus a parte subiectiua et a parte integrali sed diuersimode sm diuersas habitudines.

¶ Totum in quantitate est vniuersale sumptum vniuersaliter. vt omnis homo nullus homo. Pars i quātitate ē qlibet iferius cōtentū sub illo totovniuersali vniuersalit sumpto. Loc⁹ a toto i quātitate est habitudo ipius ad suā ptez et est ꝯstructiuus et destructiu⁹. Constructiu⁹ sic. vt ois hō currit. ergo sortes currit Maxima. q̄cq̄d pdicat de toto i quātitate et etiā de qlibz ei⁹ pte. vel sic. si vniuersalis est va qlibet ei⁹ pticularis erit va. Destructiue sic. nul⁹ hō currit. ergo sortes non currit. Maxia. q̄cq̄d remouet a toto i quātitate et a qlibet ei⁹ pte. vel sic. si vniuersalis ē falsa: qlibz ei⁹ pticularis erit falsa. Loc⁹ a ptib⁹ i quātitate ē habitudo oim ptium i quātitate simul sumptarū ad suū totū. et tenet constructiue et destructiue. Cōstructiue sic. vt sortes currit plato currit et sic de alijs. ergo ois hō currit. Maxia. q̄cq̄d pdicat de ptib⁹ i quātitate sil sumpt; et ō suo toto. Destructiue sic sortes nō currit plato nō currit et sic ō alijs. ergo null⁹ hō currit Maxia. q̄cq̄d remouet a ptib⁹ i quātitate sil sūpt; et ab ei⁹ toto vl si qlibz singularis nō est vera sua vniuersalis non erit vera.

¶ Postq̄ determinatū est de loco a toto integrali. b cōsequenter determinat de loco a toto integrali i quātitate ipm primo sic diffinies. Totū i quātitate est vniuersale vniuersalit sumptū a. cum signo vniuersali. vt ois hō. abi hō est totum in quātitate nō sm se: s scom qđ ē distributum illud signū ois. rōne cui⁹ tenet vniuersalit. qa si scom se sumat est totū vniuersale. et cum sumit vniuersalit est totū in quātitate. i hoc em differūt illa duo tota. qz totū vniuersale ipozat natura vniuersalē p modū vni⁹ in cōmuni. et totū in quātitate ipozat illā naturā p modū pluriū inquantū diuisa ē et multiplicata p sua inferioza. vt cū dz ois hō. ipozat natura hūana vt diuisa et multiplicata p oia inferioza ei⁹ Ex qb⁹ patet q dicēdo ois hō. illud aggregatū ex signo et termio cōi nō ppe dz totū i quātitate: s termin⁹ cōmunis distribut⁹ vocat totū in quātitate p similitudinē ad quātitatē cōtinuā. qz sicut cōtinuū ē diuisibile i plures partes quas q̄libet suscipit pdicatōem totius. vt linea diuidit p plures lineas. sic tale totum multiplicatur p plures pres. de qb⁹ pōt pdicari sm se. Patet vlter⁹ q ps tot⁹ i quātitate ē sing'ar vel iferi⁹ prētū sb vnūsali distributo.

¶ Pro quo sciendū est prio. q loc⁹ a toto i quātitate ē habitudo ei⁹ ad suā ptē. z tenet affirmatiue et negatiue. Affirmatiue sic. ois hō currit. ergo sortes currit z plato currit et sic de alijs. Maxima. q̄cq̄d pdicat de toto i quātitate et de qlibet ei⁹ pte. Cui⁹ rō ē. qz oēs ptes ei⁹ simul z actualit includuntur in ipo toto i quātitate. sicut ois hō includit sortē et platonē. et sic de alijs. et qz actualit includit sua inferioza. iō posito toto in quātitate ponit necessario qlibet ei⁹ ps. et sic tenet affirmatiue. Negatiue sic. null⁹ hō currit. ergo sortes non currit plato nō currit. z sic de alijs. Maxima: quicquid negatur de toto i quantitate negatur etiam de qualibet eius parte. et ē eadem ratio sicut in precedenti.

¶ Secundo sciendum est q̄ dupliciter pōt argui p locū a toto i quātitate. prio subiciendo ipm vt pus visuz ē. Alio mō pdicando ipm. vt bene sequitur. sortes videt omnem hoiem. ergo sortes videt platonē calliā. et sic de alijs. z etiā pdicādo i recto totū i quātitate

vt fortes ē oīs hō. ergo fortes est plato calli as. et sic de alijs. q; q̄uis illa ꝓpositio sit fal sa in q̄ ꝑdicat vniuersale vniuersaliť sumptū tñ aliq̄ talis pōt eē alicui ꝑbabiľ. nō ꝫm ipaz bñ pōt formari silogism⁹ dialeticus. Ū ñ gña liter loq̄ndo quo nēscūq; ponit totū in quāti tate remanēs totū in quātitate ipo posito po nuntur sue partes et ipo remoto remouentur

¶ Tertio sciēdum ē q; loc⁹ a ꝑti b⁹ tot⁹ in quātitate ē habitudo illaz priuz ad suū totū. Et tenet affirmatiue sic. fortes currit plato currit. ꝫ sic de alijs. ergo ois hō currit. Maria. posit⁹ ꝑtib⁹ tot⁹ i quātitate ponit et ipm totū. Cui⁹ rō ē. q; ad esse tot⁹ i quātitate sufficit actualis positio. ꝫ vno sua ꝑtū sufficient enumerataz. ꝫ tenet negatiue sic. fortes nō currit plato non currit. et sic de alijs. ergo null⁹ hō currit. Maria. destructis ꝑtib⁹ tot⁹ i quātitate destruit ipz totū. Cui⁹ ratio ē. q; ad suū esse actuale requirūtur omnes sue partes eo q; ipm actualiter includit omnes illas. ergo ipis remotis non manet suum esse.

¶ Quarto sciendū est q; duplí ciť pōt argui a ꝑtib⁹ tot⁹ in quātitate. vno mō accipiēdo vnā ꝑtē tm̄. ꝫ sic nō tenet loc⁹ affir matiue. nec etiā negatiue: toto i quātitate re manēte sub forma tot⁹ i quātitate. licz bñ va leat ad destruēdū ipm quantū ad totalitatez eius. vt bñ seq̄ť: fortes nō currit. ergo nō oīs hō currit. ꝫ q; i ꝓsequente nō remanet totum in quātitate. iō ibi nō bñ arguit ꝑ locū a ꝑte toti us i quātitate: ꝫ equalenter ē ibi loc⁹ a specie q; fortes ē infer⁹ ad aliquē hoiem. Alio mō pōt argui cū sufficiēti enumeratōe ꝑtiū tot⁹ i quātitate capiēdo eas sub noib⁹ ꝓpijs cum illa ꝑticula et nō sunt plēs si sint i numero de terminato. et si sint in numero icerto debēt ca pi aliq̄ ꝑtes i numero finito ꝓpḥendēs alias sub illa ꝑticula cōi et sic de alijs. Et sic tenet iste locus affirmatiue et negatiue. vt dictū est

¶ Sed contra ꝓdicta arguit. Primo sic. totū vniuersale ꝫ totū i quātitate sūt diuersa tota. vt dictū ē. ꝫ vniuersale vniuersaliť sumptū ē totū vniuersale. q; ē supr⁹ essen tiale. ergo nō ē totū in quātitate. et sic diffini tio ē insufficiēs. Secūdo sic. nō seq̄ť oīs hō currit. ergo adā currit. cū ānecedēs possit eē ve rū et ꝓsequens falsū. ergo loc⁹ a toto i quātitate nō tenet ꝓstructiue. Tertio sic. destructa ali qua ꝑte tot⁹ in quātitate destruit ipm totum et tūvna destructa nō oportet destruere alias ergo destructo toto in quātitate nō oportz de struere quālibet ei⁹ ꝑtem. et sic locus a toto i q̄ntitate ñ tenet negatiue. Quarto sic. arguē do a ꝑticulanb⁹ ad vniuersale fit petitō p̄cipij q; ibi petiť vniuersale i suis singulanb⁹. ergo a ꝑtib⁹ in quātitate ad suū totū nō ē locus dia leticus. Quito sic. nō seq̄ť. fortes nō ē totū i quātitate plato nō ē totū in quantitate. et sic de alijs. ergo ois hō nō ē totū i quātitate. ergo loc⁹ a ꝑtib⁹ tot⁹ i q̄ntitate nō valet negatiue

¶ Ad argumēta ante oppositā

Ad pmū dr q; licz vniuersale vniuersaliter sum ptū sc̄dm suā essentiā sit totū vniuersale: nō tñ sc̄dz eē sub quo accipiť. q; accipiť sub mo do pluriū: et nō sub mō vni⁹ qđ tñ req̄ť ad totū vniuersale. Ad secūdū dr q; i illo⁹ añ cedēte homo solū distribuiť ꝑ pñtibus. modo adā non est de pñtibus. ideo non est ps illius totius nec arguitur a toto ad ꝑtē. Ad terci um dr q; licet destructa vna ꝑte tot⁹ in quanti tate bñ destruatur ipm totū quātum ad rōem totius. tñ non arguitur negatiue ab ipo ma nente toto quod tamen requirit⁹ ad arguēdum ꝑ istum locum: sed si ipm totū teneatur sub rōe totius. bñ valebit negatiue ad quālibet eius ꝑtem. Ad quartū dr q; arguendo a ꝑtibus totius in quantitate ad suū totum respectu p̄ dicati qđ notioꝛi modo ꝓuenit tot⁹ q; parti b⁹ fit petitio ꝑncipij. ꝫ arguendo respectu p̄dica ti qđ notioꝛi modo ꝓuenit ꝑtibus q; toti ibi ē bonus locus dialeticus siue illud p̄dicatū cō ueniat ipis notioꝛi modo simpliciter siue quo ad nos siue sit in p̄dicatis essentialib⁹ siue ac cidētalib⁹. Ū ñ hic est bonus loc⁹ dialeticus fortes ē substantia: plato ē substātia. et sic de alijs. ergo ois homo ē substantia. ꝫ hoc si añ cedens sit notū⁹ ñdenti q; ꝓsequens. Ad q̄n tum dr q; ibi arguitur a partibus in quanti tate ea parte qua differunt ab ipo toto: et nō ea ꝑte q; cū ipo ꝓueniūt. iō ꝓsequntia nō valet.

¶ Totū i modo ē vniuersale sū ptū sine determinatōe. vt homo ¶ pars i modo est vniuersale sū ptū cū determiatōe nō diminuē te: vt hō albus: et eodem mō su miť argumentū in hoc loco sicut

in loco a genere ad speciem.

¶ Postq̄ determinatum est de loco a toto in quantitate. hic ꝓseqūter auto: determinat de loco a toto i mō. ratione cui⁹ sic diffinit totum in modo dicēs. ¶ Totū in mō ē vnūſale sūptū ſine determinatōe. vt hō ꝑ ſe ſumptus dō: totū in mō. cui⁹rō est. q: hō ſumptus ſine detimmatione est totū respectu ſuiꝑſius modificati. q: hō in cōi ſe extendit ad omnia ſua ſuppoſita. ℔ cum dō: homo albus: homo ibi modificatur ꝑ illam determinationē albus. et ſolū ſumit ꝑ illa parte vna ſuo:um ſuppoſito:uz. ¶ Et potest etiam dari alia ratio. q: vniuerſale ſumptum ſine determinatiōe ꝑm ſe est ſine modo ideo potest dō ci totū in modo. i. ſine modo capiendo in ꝓuatiue. ſed ꝓcedens rō melio: ē q: ſi diceret totum in modo ꝓiuatiue tm̄ tūc totum vniuerſale poſſet dici totum in modo. ideo melius dō: totum in modo: eo q̄ est totuz respectu partis in modo. ſ. respectu ſuiꝑi⁹ vel ſui inferio:is modificati. vñ in hac diffinitiōe ponitur ſine determinatione ad differentiam partis in mō q̄ ſumitur cum determinatione.

¶ Pro quo sciendū primo q̄ ꝑs in modum est vniuerſale ſumptum cū determinatione non diminuente. vel ē pars ſubiectiua alicuius ſupio:is ſumpta cum determiatione contrahente. vt hō albus. est pars i modo respectu hominis et etiam respectu aialis ¶ Cuius ratio est. quia vniuerſale ſumptuz cuz determinatione contrahente reſtringit ad ſtā dum ꝑ vna parte ſuo:um infero:uz. ſi illa determinatio contrahat quo ad ſuppoſita. ideo vniuerſale ſic acceptum est pars respectu ſui ipſius accepti ſine determinatione. et est etiā pars ſui ſuperio:is ſumpti ſine determinatione. vt homo albus est pars animalis. q: ſolū continet partem ſuppoſito:um eius: vñ in p̄dicta diffinitiōe ponitur vniuerſale loco generis. et ponitur ſumptum cum determinatōne ad differentiam totius vniuerſalis. et ponitur non diminuente ad differentiam dicti ſcō m quid quod ſumitur cum determinatione diminuente.

¶ Secūdo sciendū est q̄ triplex est determinatio. quedam est determinatō ꝓtrahens tm̄ que non ꝓuat nec diminuit rationem eius cui adiungitur. vt albus est determiatio hominis cū dicitur homo est albus. et nullo modo tollit rationem completā hominis.

Alia est determinatio ꝓiuans que totaliter ꝑ uat rōem ei⁹ cui adiungit. vt dicendo hō mo:tuus. ibi mo:tu⁹ ꝑuat rationez hominis. Alia est determinatio diminuēs q̄ non tollit ſimpliciter rationē illius cui adiungit: ſed ꝑtim tollit et ꝑtim relinquit ſicut est imaginabile et opinabile respectu entis. vt dicendo ens opinabile diminuit rōez ent⁊. q: facit ipm̄ tenere in cōi. vt ſe extendit ad ens reale et ad ens in apꝓhenſione ſiue ratōis. et ſic ꝑtim tollit ratio entis. et ꝑtī relinq̄tur. ¶ Et differūt in hoc ille tres determinatōes. q: vltime due faciūt dictū ſm q̄d. et ideo q̄libet ipaꝝ facit locū ſophiſticū a dicto ſcōm q̄d ad dictum ſimpliciter. vt nō ſeq̄tur. chimera est ens opinabile. ergo ē ens et ſic de multis alijs. ¶ Sed determinatio ꝓtrahens tm̄ que nullo modo diminuit facit ꝓtez in modo: que quidem pars quandoq̄ vocat dictum ſm quid capiendo generaliter dictuz ſm quid ꝓ omni dicto ſumpto cum determiatione aliqua. et totum in modo quandoq̄ vocatur dictum ſimpliciter.

¶ Tertio sciendū est q̄ locus a toto in modo est habitudo ipius ad ſuā ꝑtem et tenet deſtructiue ſic. lapis nō est hō. ergo lapis non ē hō albus. ¶ Maxima. deſtructo toto i modo deſtruit q̄libet ei⁹ ꝑs. ¶ Cuius rō est. q: deſtructo ꝓio:i ſm naturā deſtruūntur poſtero:a: ℔ totū in modo ē ꝓius et ſupius reſpectu ſue ꝑtis. q̄re ipo deſtructo deſtruit ſua ꝑſ. ideo iſte locus tenet deſtructiue: ſed nō tenet ꝓſtructiue. quia poſito ſupero:i non oportet ponere inferius ſicut dictum est in loco a genere. vnde iſte locus eodem modo tenet ſicut locus a genere et locus a parte in modo tenet ſicut locus a ſpecie.

¶ Quarto sciendus est q̄ loc⁹ a parte in modo est habitudo ipius ad ſuū totū et tenet ꝓſtructiue duob⁹ modis. primo modo ſubiciendo ꝑtem in modo affirmatiue. vt homo albus currit. ergo homo currit. ¶ Maxima q̄cquid p̄dicatur de ꝑte in modo p̄dicatur de ſuo toto. ¶ Et ratio est q: q̄cquid p̄dicatur de inferiori p̄dicat de ſuo ſupio:i q̄ actu et intellectu includitur in inferiori. ſed totum in modo est ſuperius ad partem in modo et actualiter in eo continetur. Alio modo tenet predicādo affirmatiue. vt ſortes est homo alb⁹. ergo ſortes est hō. ¶ Maxima de quocūq̄ predicat ꝑs in modo et ipſum totum ꝓpter rationē etiam

dictam. Sed iste locus non tenet destructiue q; ad negationē inferioris nō seq̄tur negatio superioris. licet bene seq̄tur hō albus nō currit. ergo hō nō currit. q; ibi ps i mō nō destruitur p negationē s tm̄ aliq̄d remouet ab ipsa.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur

Primo sic vniuersale sumptū sine determinatione est totū vniuersale. sed totū in mō nō est totū vniuersale. ergo totū in modo nō est vniuersale sumptū sine determinatōe. ¶ Secundo sic. omne totū plura cōtinet q̄ sua ps. sed homo nō plura cōtinet q̄ homo albus. ergo nō est totū respectu hois albi. et sic vniuersale sumptū sine determinatōe non ē totū i mō. ¶ Tertio sic. hō albus ē pars in modo: et tm̄ hō sumitur cū determinatione diminuente. q̄a albus cōtrahit hoiem et diminuit ei⁹ acceptionem. q; facit ipm̄ solū tenere p hoibus albis. et sic est determinatō diminuēs. ergo cōtra diffinitionē partis in modo. ¶ Quarto sic. i omni loco cōsequēs debet includi in ancedente. s ps in modo nō includit actualiter i suo toto. ergo a toto in modo ad suā ptē non valet loc⁹ affirmatiue nec negatiue. ¶ Quinto sic. bn̄ seq̄tur lapis nō est hō risibilis. ergo lapis nō est hō et tm̄ arguit a parte in modo destructiue. ergo locus a pte in modo tenet destructiue.

¶ Ad argumēta ante opposita

Ad primū dr q; vniuersale sumptū sine determinatione respectu ptis sub eo cōstitute p differentiā essentialē et intrinsecā dr totū vniuersale sed respectu partis sub eo cōstitute p differentiā accidentalē et extrinsecā dr totum in modo. totū enim cū dicat relatiue ad partem habet variari fm̄ variatōez sue partis. ¶ Ad secundū dr q; licet hō non contineat plura fm̄ significata q̄ hō albus. tm̄ fm̄ suppositā plura cōtinet et se habet i plus. ideo quo ad ābitū suppositor⁹ dicitur totū respectu hois albi: licet scd̄m significata possit dici pars integralis fm̄ modū respectu hois albi. ¶ Ad tertiū dicitur q; licet albū diminuat illud dictū homo quo ad ambitū sue cōmunitatis et quantum ad suppositionē q̄ est p̄ suppositis. tm̄ nō diminuit ipm̄ quantū ad rōem formalē eius. ideo albus non est determinatio diminuēs respectu hois. ¶ Ad quartū dr q; licet cōsequēs compleū semper includat virtualiter in ancedēte et ponatur actualiter in ipo. tamen terminus illatus non semper debet actualiter contineri in termino inferente. ideo licet pars in modo non sit actualiter in suo toto: non tamen seq̄t q̄ a toto non sumatur locus dialecticus. ¶ Ad quantum dicitur q; homo risibilis non est pars i modo respectu hominis. quia licet risibile sit determinatio hominis quantū ad modum intelligendi: non tm̄ est determinatio p̄trahens ipsum quo ad suppositā et que faciat ipsum teneri p̄o parte suorum suppositorum. iō nō facit partem in modo respectu hominis: licet bene respectu animalis.

¶ Totū i loco est dictio p̄hendēs oēz locum aduerbialiter vt vbiq; nusq̄. ¶ Pars in loco est dictio cōprehendēs aliquē locum aduerbialiter. vt ibi hic. ¶ Locus a toto i loco ē habitudo ipius ad suā ptē et tenet cōstructiue et destructiue. ¶ Cōstructiue sic. de⁹ ē vbiq;. ergo deus est hic. ¶ Prima. cuicūq; cōpetit totū i loco et q̄libet ei⁹ ps. ¶ Destructiue sic. cesar ē nusq̄. ergo nō ē hic. ¶ Prima. q̄cq̄d remouetur a toto in loco et a q̄libet ei⁹ pte. ¶ Loc⁹ a p̄te i loco ē habitudo ipius ad suū totū et ē sp̄ destructiu⁹. vt cesar nō est hic. ergo nō ē vbiq;. ¶ Prima. cuicūq; competit pars in loco nec eius totum.

¶ Postq̄ determinatum est de loco a toto in modo. b cōsequenter determinatur de loco a toto in loco. ratione cuius primo diffinitur totum in loco dicens. ¶ Totum in loco est dictio aduerbialiter omnē locum comprehendens. vt vbiq; et nusq̄. In qua diffinitione ponitur dictio loco generis. totū enim in loco non consideratur hic scd̄m esse suum reale sed inquantum est dicibile et per dictionē importatur. ideo bn̄ ponit dictio loco generis. Deinde ponitur comprehendens oēm locum ad differentiā totius i tempore. et ponit aduerbialiter ad differentiā totius in quātita-

te qđ qñcꝫ importat omnẽ locũ nõ aliter vt dicẽdo oĩs locis vel in omni loco non tñ aduerbialiter sicut totũ in loco. Et ꝑ oppositũ ad totum in loco pars in loco sic diffinitur. pars in loco est dictio ꝓprie ꝯprehẽdẽs vnũ locũ aduerbialiter vt hic vel ibi.

¶ Prio quo sciendũ est prio. q totũ in loco et etiã pars eius importat eẽ in loco. Sed dupliciter aliquid põt eẽ in loco. vno modo in aptitudine tñ vt vniuersale dicit eẽ vbicꝫ sed in aptitudine eo q habet aptitudinẽ essẽdi in suis singularibus ꝑ quolibet loco et etiã ꝑ quolibꝫ tpis differentia. ⁊ illa aptitudo reducatur ad actũ successiue in suis singularibus. Alio modo dicitur aliqd eẽ in loco scdꝫ actũ sicut singulare qđ est actualiter hic et nunc. Et adhuc scdm actũ aliqd dicitur eẽ in qnolibet loco dupliciter. vno modo ꝑ se primo sicut deus q est vbicꝫ. Alio modõ ꝑtes suas ꝑtes sicut mundus q est vbicꝫ ꝑtes suas partes Et ad arguendũ a toto in loco ad suã partez vel ecõtra oportet eodẽ modo alicui attribuere partẽ in loco sicut sibi cõuenit ipm totuz vt si totum cõueniat in aptitudine tñ debet similiter inferri ꝑs ꝑ aptitudinẽ tñ ⁊ econtra arguendo a parte ad totuz.

¶ Secũdo sciendum est q locꝰ a toto in loco est habitudo ipius ad suã ꝑtez et tenet cõstructiue et destructiue. Cõstructiue sic deꝰ est vbicꝫ ergo deꝰ est ḃ. Maxima. posito totũ ī loco in aliquo subiecto ponitur qlibet eius ꝑs. cuius ratio ẽ q totũ ī loco simul actualiter icludit oẽs eius ꝑtes. ideo ipo posito in aliquo subiecto ponitur qlibet eius pars nec est necesse in arguẽdo ponere existẽtiaz ꝑtis q si aliqua ꝑs nõ habeat existentiã ipa nõ erit ꝑs totiꝰ i loco q nõ erit actualiter ī ipo ꝓtẽta. Destructiue tenet sic cesar nusqꝫ est ergo non est hic. Maxima remoto toto in loco removetur quelibet eius pars. cuius est eadem ratio sicut maxime precedentis.

¶ Tertio sciendum est q locus a parte totiꝰ in loco est habitudo eiꝰ ad suum totũ. et tenet destructiue et cõstructiue. Cõstructiue sic deꝰ ẽ ḃ et ibi et sic de alijs. ergo deꝰ ẽ vbicꝫ. Maxima. positis ꝑtibꝰ totius i loco sufficienter enumeratis ponitur ipm totũ. et ideo ẽ q totũ in loco nõ est nisi sue partes simul et actualiter ponite. Destructiue sic sortes non est hic nec ibi et sic de alijs ergo sortes nusqꝫ est. Maxima destructis partibus totius in loco sufficienter enumeratis destruitur earũ totuz.

¶ Quarto sciendum est q dupliciter cõtingit arguere a parte totiꝰ in loco. vno modo a ꝑtibꝰ sufficiẽter enumeratis. ⁊ hoc modo tenet affirmatiue et negatiue vt dictũ ẽ Alio modo arguẽdo a vna ꝑte tm̃ et non ab oĩbus simul sumptis. et hoc modo non tenet nisi negatiue. et ideo in hũc modũ dicituꝝ tenetu q iste locus ſp est destructiuus vt arguẽdo sic. celar nõ est ḃ ergo nõ est vbicꝫ. Maxima cui non cõuenit ps in loco nec ipm totuz. hoc modo tm̃ nõ arguitur a ꝑte i loco negatiue ad destructionẽ sui totiꝰ ꝓm id quod est q ibi nõ destruitur totũ in loco simpliciter et ꝓm omes suas ꝑtes. sed solũ ibi arguit ad destructõez totiꝰ in loco quantũ ad totalitatẽ eiꝰ. et q destruitur totũ quantũ ad totalitatẽ eiꝰ et non remaner amplius totũ in loco ideo non arguitur ꝓprie hoc mõ a parte in loco ad suũ totum.

¶ Sed contra predicta arguit. Primo sic. nullꝰ locꝰ e dictio cõprehendes omnẽ locũ. sed totũ in loco est locus vel eẽ in loco. ergo male dicitur q est dictio oẽm locũ cõprehendẽs. Secũdo sic. locus a toto i loco tenet in habitudine vniuersalis vniuersalit sumpti ad suã partẽ. sed habitudo vniuersalis vniuersaliter sumpti ad suã partẽ est locꝰ a toto in quantitate. ergo locus a toto i loco ẽ idẽ locus cũ loco a toto in quãtitate et sic male distinguitur ab ipo. Tertio sic. nõ seqtur mũdus est vbicꝫ ergo mũdus ẽ ḃ. ergo locus a toto in loco non tenet destructiue. Quarto sic non seqtur sortes nõ ẽ vbicꝫ ergo sortes nõ ẽ hic. ergo locus a toto in loco nõ tenet negatiue. Quinto sic. nõ seqtur aliquꝫ ḋ corpꝰ est hic aliquod corpꝰ ẽ ibi et sic de alijs. ergo aliquod corpꝰ est vbicꝫ. q añcedens est verum ⁊ cõsequẽs falsum ⁊ tñ arguit a partibus in loco sufficienter enumeratis. ergo iste locus nõ tenet constructiue.

¶ Ad argumenta añ opposita Ad primũ dicitur q lz locus ꝓm tua ẽtie reale non sit dictio: tñ ꝓm esse dicibile põt dici dictõ et hoc modo intelligitur hic. Ad secũdũ dz q licet locꝰ a toto in loco nõ distinguat essentialiter quantũ ad virtutẽ confirmatiuã argumenti a loco a toto in quantitate q: vbicꝫ vtꝰ cõfirmatiua argumẽti est habitudo vniuersalis vniuersaliter sumpti, rõe cuius Aristoteles

non distinguit locū a toto in loco et a toto ī tē
pore a loco a toto in quātitate. tamē ab eo di-
stinguitur accidentaliter quantū ad modum
significandi quia totum in quātitate designa
tur per modum permanentis et nominaliter.
et totuz in loco designat aduerbialiter et sub
nō fluxꝰ ⁊ fieri quātus scōm rē locꝰ sitens p-
manēs. Ad tertiū dr qꝫ mundus nō est vbiqꝫ
scōm se totū sed scōm suas ptes ideo ibi ma-
le cōcluditur sed deberet sic concludi. ergo ali
qua ps mundi est hic et aliq ibi et sic de alijs
Ad quartū dr qꝫ in antecedente negatur to
tum in loco et sic nō remanet sub esse totꝰ ī lo
co ideo non arguitur a toto ī loco ad suā par-
tem. sed equualēter arguitur a negatōe. vnꝰ
ptis in loco ad negationē alterius partis de-
terminate vt hic. sortes in aliquo loco non est
ergo sortes non est hic. Ad quintuz dicitur
qꝫ partes antecedētis verificantur de corpe
p diuersis suppositis eius et sic in anteceden
te corpus habet plures suppositiones deter-
minatas et in consequente habet vnam tm̄ ⁊
sic ibi arguitur a pluribus suppositōnibus de
terminatis ad vnam determinatam tm̄. et cō
mittitur fallacia figure dictionis. vñ subiectū
antecedentis non tenetur eodem modo in cō
sequente sicut tenetur in antecedente. ideo non
bene arguitur a parte in loco ad suum totum

Totū in tpe ē dictio cōprehēdens omne tempus aduerbialiter. vt semper nunqꝫ. ¶ Pars eñ tēpore est dictio cōprehendēs aliquod tēpus aduerbialiter. vt nunc heri cras. Exempla autez sumāt hic sicut a toto in loco.

Postqꝫ autor determinauit de loco a toto ī
loco. hic consequenter determinat de loco a to
to in tempore. ratione cuius diffinit totum ī tē
pore dicens. qꝫ totum in tempore est dictio cō
prehendēs omne tempus aduerbialiter siue
sit affirmatiue vt semper. siue negatiue vt nunqꝫ
Et econtra pars in tempore est dictio compre
hendens partem temporis aduerbialiter. vt
hodie nunc et sic de alijs. Et iste due diffinitō
nes debent intelligi et exemplificari sicut diffi
nitiones totius et partis in loco.

Ubi est primo sciendū qꝫ locꝰ a toto in tempore est habitudo ipsius ad suā partem. et tenet affirmatiue et negatiue. Cōstructiue sic. deꝰ ē sp ergo deꝰ est nūc. Maxia. posito toto ī tpe in aliquo subiecto necessario ponit̄ qlibet eiꝰ ps. cuiꝰ rō est. qꝫ totū in tpe sit et actualiter includit oēs ptes suas qꝫ impor tat tps distributū p oibus suis ptib. ideo ipo toto ī tpe posito necessario ponit̄ qlibz eiꝰ ps Destructiue tenet sic. chimera nūqꝫ ē: ergo nō est hodie. Maxima. remoto toto in tpe ab a liquo subiecto remouet̄ qlibet eiꝰ ps. Et argu endo p istū locū magis ꝓprie arguit̄ ponēdo totū in tpe ex pte ꝑdicati qꝫ ex pte subiecti. eo qꝫ aduerbiū sp habet determinare vbū ⁊ vbū in oratōe sp se tenet ex pte ꝑdicati nisi ponat̄ cū iplicatōne a pte subiecti et supponat̄ qꝫ sic in subiecto posset poni cum ipo aduerbio in sub iecto. et per consequens posset argui a toto ī tempore se tenente ex parte subiecti.

Secundo sciēdum ē qꝫ locus a pte in tpe est habitudo eiꝰ ad suū totū. et te net ꝯstructiue ⁊ destructiue arguēdo ab ipsis sufficiēter enumeratis. Cōstructiue sic. sortes fuit heri et pridie et sic de alijs. ergo sortes sp fuit. Maxia. posit] ptibꝰ in tpe sufficiēter enu meratis ponit ipm totū. qꝫ nichil addit vltra oēs suas ptes. Destructiue sic. antixps nō fu it heri nec pridie et sic de alijs. ergo nūqꝫ fuit Maxima. remotis ptibꝰ in tpe sufficient enu merat] remouet̄ ipz totū. Et sic arguatur per istū locū ab vna pte tm̄ et nō ab oibꝰ tūc soluz tenet destructiue et nō ꝯstructiue. et adhuc ar guit̄ a pte ad destructionē totiꝰ quātū ad tota litatē eiꝰ et nō arguit̄ ad ipm remanēs totū in tpe vt ꝑ sortes nō ē nūc ergo sortes non est sp

Tertio sciēduz ē qꝫ preter ista tota superius posita reperiunt̄ alia qnqꝫ tota q̄ ad ꝑdicta reducunt̄. s. totū copulatiuū dis-iunctiuū potestatiuū successiuū et collectiuum seu aggregatiuū. Totū copulatiuū est in quo plura copulāt̄ p ꝯiunctionē copulatiuam. vt sortes currit ⁊ plato disputat. et pars eius est aliqꝫ illoꝝ q̄ inter se copulant̄. Totū disiun-ctiuū est in quo plura cōiungunt̄ per coniun-ctionē disiunctiuā vt sortes currit vel plato dis putat. Totū potestatiuū ē qꝺ cōponit̄ ex plu ribꝰ virtutibus vel potētijs vel qꝺ plura cōtinet scōm virtutē vt aīa rōnalis est totū potestati uum respectu vegetatiui sensitiui et intellecti ui licet aīa in cōmuni sit totū vniuersale respe ctu anime vegetatiue sensitiue et intellectiue.

Et similiter quaternarius est totum potestatiuum respectu binarij et ternarij quia superior numerus continet in virtute omnes inferiores numeros. Totum successiuum est qđ cōponit ex partibus successiuis q̄ nō possiunt simul eē vt tempus et motus. Sed totū collectiuū siue aggregatiuū est qđ subvoce singulari plura ad inuicē distincta importat. sicut populꝰ grex societas. Sed pars eius est aliquod illorum ex quibus componitur vt homo respectu populi vel anes respectu gregis.

¶ Quarto sciendū est qꝫ totuꝫ copulatiuum totum potestatiuū et totū collectiuū reducuntur ad totum integrale eo qꝫ ab istis totis ad suas ptes eodē modo tenet locus dialecticus sicut a toto integrali .s. constructiue tm̄ et non destructiue. et ecōtra loc⁹ a pte vt arguendo a toto copulatiuo sortes currit et disputat. ergo sortes currit. e a toto potestatiuo vt quaternarius est ergo binarius est. vel aīa rōnalis est ergo sensitiuū est. Maxia. posito toto potestatiuo ponitur quelibet eius ps Et a toto collectiuo vt populus est ergo hō ē. Et econtra pōt argui destructiue a suis ptib⁹ Sed totū disiunctiuū et successiuū reducūtur ad totum vniuersale qꝫ ab ipis eodē mō tenet locus sicut a toto vl̄i. scz destructiue tm̄ vt arguendo sic a toto disiunctiuo nō sortes currit vel disputat ergo sortes non currit. Et a toto successiuo. vt nō est dies ergo nō est meridies Et ecōtra loc⁹ a ptibus eoꝝ tenet cōstructiue tm̄ vt faciliter viden pōt in exemplis.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. in omni tpe et sp idem sunt sicut in omni loco et vbiq̄. sed in omni tpe est totuꝫ in quātitate et nō in tpe ergo et sp. et sic male diffinitur totum in tpe qꝫ est dictio comprehēdēs omne tempus aduerbialiter. ¶ Secūdo sic. hic est locus a toto i tpe. deus est sp ergo est i isto tpe. et tm̄ non seq̄tur pars i tpe cū i isto tēpore non sit aduerbiū significans ptem tēporis .ergo cōtra diffinitionē loci a parte i tpe. ¶ Tercio sic. nō seq̄tur vniuersale ē sēp. ergo est nūc cū añcedēs sit verū et cōsequēs falsuꝫ añcedēs patꝫ qꝫ vniuersale est vbiq̄ et semp ꝛ nō ē b ꝛ nūc sed solū singulare. ergo loc⁹ ꝛ a toto in tempore non valet cōstructiue ¶ Quarto sic. partes totius in tempore non possūt eē simul. ergo non poterunt simul accipi. ergo locus a pte in tempore nō tenet cōstructiue ab omnibus partibus simul sumptis. ¶ Quinto sic. non sequitur adam non est nunc. ergo adā nunq̄ fuit. et tm̄ arguitur negatiue a vna pte toti⁹ in tpe ad ipm totuꝫ. ergo loc⁹ a pte in tpe nō tenet destructiue a vna parte ad suū totū

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mum istoꝝ dr qꝫ licet sp et i omni tpe sint idē scd̄m rem significatā et materialiter: differūt tamen scd̄m suos modos significandi et formaliter. quia semper importat tempus distributum sub modo fluxus et fieri ꝛ in omni tempore importat idem tempus distributum p̄ omnibus partibus eius sub modo permanentis siue habitus et quietis. et per hoc distinguūtur totum in quantitate et totū in tempore licet non essentialiter ¶ Ad secundū dicatur qꝫ licet in illo argumento nō ponitur formaliter pars in tempore aduerbialiter ponitur tamē equiualenter et scd̄m rem significatam quia i isto tempore includit virtualiter ipm nūc ¶ Ad tercium dicatur qꝫ licet vniuersale sit sp in aptitudine non tm̄ est sēp in actu. ꝛ eo modo quo ponitur semper esse bene seq̄tur qꝫ est nūc scz scd̄m aptitudinē: sed illa aptitudo reducitur ad actum in suis singularibus et successiue. ¶ Ad quartū dr qꝫ licet ptes tpis nō possunt esse simul scd̄m suū esse reale. sicut p̄teritū non potest esse cum futuro tm̄ possunt esse simul ap prehensione anime q̄ retinet partē p̄teritam et futuram cuꝫ p̄nti. ꝛ sic simul possunt accipi omnes ptes temporis. ¶ Ad quintuꝫ dicitur qꝫ ibi non bene arguitur. quia arguēdo a vna pte tm̄ destructiue oportet arguere ad destructionem totius quantum ad rationem totius ita qꝫ in consequente sibi p̄ponatur negatio destruens totalitatem eius quod non fit in illo argument o. deberet enim sic inferri Adam non est nunc, ergo nō est semper.

¶ Causa ē ad cuius esse seq̄tur aliud scd̄m naturam. Et diuiditur in causam materialeꝫ formalem. efficientem. et finalem.

¶ Postq̄ autor supius determinauit de locis a toto et a parte. hic consequenter determinat de loc⁹ a causa ꝛ ab effectu. Et qꝫ locus a cā i cōmuni est habitudo cause ad effectū. et loc⁹ ab effectu est habitudo effectus ad causam. ideo primo q̄ autor determinet de locis a causa i speciali determinat ꝺ causa i gñali diffiniti-

ne et diuisiue ipsam primo sic. Diffiniens. Causa est ad cuius eē sequitur aliud fm naturā. In q̄ diffinitione intelligitur ens p gñe. ens em diuiditur p causam et effectū et est supius ad vtrūq; fm modū. Deinde ponitur ad cui⁹ eē sequitur aliud ad differentiā effectus q̄ sequitur ad esse alteri⁹ et ad cui⁹ essenō sequitur aliud ratione effect⁹. Et ponitur fm naturaz ad explicandū modū quo effectus sequitur suam causam. Et econtra potest diffiniri effect⁹ q̄ ē ens cuius esse sequitur ad aliud per naturā. vel est partita similitudo siue cause.

Pro quo primo sciendum q̄ sequitur capitur dupliciter vno modo vt dicat ordinem tm vt cū dicitur vnus dies sequitur alium Alio modo vt dicat ordinē et dependentiā vnius ab alio. et hoc modo iterū dupliciter. vno modo vt solū dicit ordinē et dependentiā siue cōsequentie siue illationis vni⁹ ab alio sicut p⁹ sequēs sequitur illatiue ad añcedens et dependet ex ipo fm illationē. Alio modo vt dicit dependentiā in esse vnius rei ab alia. sicut q̄libz effectus fm suū eē dependet a sua cā. Et hoc modo capitur in ista diffinitione vt dicit ordinem dependentie vnius rei ab alia fm suū eē et non solū vt dicit ordinē p.ioris et posterioris. neq; vt solū dicit dependentiā p⁹ seq̄ntie q̄ in argumētatiōe añcedēs non sp est causa cōsequentis licet semper sit causa illatōis eius.

Secundo sciendum est q̄ ad rationē cause non requritur q̄ causa semper p cedat suū effectū fm tp̄s sed q̄nq; precedit ipsum fm tp̄s vt domificator p̄cedit domū fm tēpus. q̄nq; vero p̄cedit ipm secōm naturā tm̄ et simul est tpe cū ipo sicut hō est causa risibilis et tm̄ p̄cedit ipm fm naturā tm̄ et simul est tpe cū eo. ideo ad explicandū quō effectus debet seq̄ causam et causa p̄cedere effectū in diffinitione cause ponitur secōm naturā. et etiam ad differētiā illoz quoz esse vnius sequitur ad eē alterius secōm ordinē et tm̄ nō dependet ex alio secōm naturam vt esse vnius diei non dependet naturaliter ad esse alterius.

Tertio sciendū q̄ causa diuiditur per causam efficientē materialē formalem et finalem. Cuius diuisionis sic habet sufficientia. q̄ ad oēm causam sequitur effect⁹. vel ergo talis causa est intrinseca effectur vel extrinseca. Si intrinseca hoc est dupliciter. quia vel ipa est actus dās esse et sic est causa forma lis. vel potentia recipiens eē et sic ē causa materialis. Si est extrinseca hoc est dupliciter. q̄a vel ipa est id a quo res fit et sic est cā efficiens vel illud ꝓpter q̄d res fit et sic ē causa finalis. Et sumitur ista diuisio nō secōm diuersitatē rerum sed secōm diuersos modos formales q̄a idem realiter fm diuersos modos causandi respectu diuersoz q̄nq; habet ratōem plurū causaz. et non est diuisio generis in suas species sed diuisio analogi q̄ causa fm prius et posterius dicitur de istis quatuor causis.

Quarto sciendū est q̄ cause possunt quatuor modis cōsiderari vno modo secōm ratōem causandi et sic finis est prior. secūdo efficiēs. tercio materia. et quarto forma q̄ in causando rem finis mouet intellectū agentis ad ꝓducendū effectū. et efficiens motus a fine mouet materiā qua dispositā vltimo introducitur forma. Secūdo modo cōsiderant cause ꝓut cōcurrunt ad cōpositionē effect⁹. et sic materia prior est. secūdo forma. tercio efficiēs et vltimo finis. Tercio modo cōsiderantur vt dant esse actuale effectui et sic forma ē prior. deinde efficiens. tercio finis. quarto materia Quarto mō cōsiderāt secōz quā habēt eē existētie per q̄d nobis notificant et sic causa efficiens est prior. secūdo materia. deinde forma et vltimo finis. Et q̄ h̄ cōsiderant secōz q̄ nobis notificāt et ab ipis sumunt loci dialetici ideo isto modo ordinatur in textu. et p⁹ determinatur de causa efficiente q̄ de aliis.

Sed contra predicta arguit̄ Primo sic. aliud dicit diuersitatē essentialem cū sit relatiuū diuersitatis substantie. sed effectus nō sp differt essentialiter a sua causa q̄a cōuenit essētialiter cū sua causa formali ergo male dicit̄ q̄ ad esse cause sequitur aliud. s. esse ctus. Secūdo sic. causa totaliter posita ponitur simul suus effectus. ergo cā non p̄cedit effectū et sic ad eē cause nō sequitur aliud. Tercio sic. causa et effectus sunt simul natura cuz sint relatiua. ergo effectus nō sequitur suā cām secōz naturā. Quarto sic. forma et finis coincidūt vt dicitur secūdo phisicoz. ergo forma non est causa distincta a fine nec mēbra diuisionis sunt opposita. Quinto sic. omis causa precedit suū effectū. sed finis non p̄cedit suum effectum sed sequitur. ergo finis nō est causa et sic male ponuntur cause.

Ad argumēta ante oppositā

Ad primū dicā ꝙ licet aliud ꝓpe sumptū vt est relatiuū diuersitatis substātie dicat diuersitatē essentialē: nō tamen aliud cōmuniter acceptū: vt dicat quācūqꝫ diuersitatē siue essentialē siue accidentalē. vt sumitur in diffinitione cause. Ad secundū dicā ꝙ licet posita causa totali ponat eius effect⁹ simul tempe: nō tamen ponit simul ꝑm naturā. q: naturaliter causa prius habet esse et intelligi ꝙ effectus. ⁊ hoc sufficit ad rōnē cause ꝙ precedat effectū ꝑm naturā. Ad tertiū dicitur ꝙ licet causa ⁊ effect⁹ ꝑm intētiones cause et effect⁹ dicant correlatiue. tamen materialiter ⁊ ꝑm id qđ sunt nō dicunt correlatiue. ideo ꝑm id qđ sunt nō sūt simul ꝑm naturā. Ad quartum dicā ꝙ licet forma ⁊ finis quandoqꝫ coincidant materialiter et ꝑm rem in idē: nō tamen coincidunt in idē formaliter quantū ad suos mōs formales causandi. ⁊ hoc mō ponunt cause adinuicē distincte. Ad q̄ntū dicitur ꝙ licet finis secōm suū esse reale sequat suum effectū: tamen secōm intentionale in intētione agētis sub quo sibi conuenit ratio cause finalis precedit suū effectū. ideo eo modo quo ē causa naturaliter precedit suū effectū.

Causa efficiens est a qua prio fit motus ad hoc qđ fiat aliqd. vt domificator est pri⁹ mouēs ⁊ operās vt fiat dom⁹: ⁊ faber vt fiat cultell⁹. Loc⁹ a cā efficiente est hītudo ipi⁹ cause efficientis ad suū effectū: ⁊ est ꝯstructiu⁹ ⁊ destructiu⁹. Cōstructiue tenet sic. domificator ē bon⁹: ergo dom⁹ est bona. Maxima. si causa efficiens est bona ipm qđ fit est bonum. Destructiue sic. domificator nō est bon⁹: ergo dom⁹ nō ē bona. Maxima. cui⁹ cā efficiēs nō est bona ipm qđ fit nō est bonuz. ⁊ econuerso tenet locus ab effectu ad causam efficientem.

Postq̄ auct⁹ determinauit de causa in cōmuni tam diffinitiue ꝙ diuisiue. hic cōsequenter in speciali vult determinare de locis a causa. et primo de loco a causa efficiēte: eo ꝙ causa efficiens ceteris est nobis notior. rationē cui⁹ ipsam primo sic diffinit. Causa efficiens est a qua primo fit motus. In qua diffinitione primo subintelligit causa loco generis diffiniti. ⁊ ponitur a qua primo fit motus ad differētiā aliaꝝ causarū quarū nulla primo causat motū siue conductionē effectus: sed efficiētiū. sicut patet in productōne effectus. Finis em̄ ratione sue bonitatis p desiderū mouet et attrahit appetitū agentis ad producēduz effectū: ⁊ efficiens sic motū ⁊ tractū a fine disponit materiā ad introductōnē forme: ⁊ sic primo causat motū quo ꝓducitur effectus.

Circo quo sciendum est primo ꝙ loc⁹ a causa efficiēte ē hītudo ipi⁹ ad suū effectū. ⁊ tenet affirmatiue ⁊ negatiue. Affirmatiue sic. domificator est bon⁹. ergo dom⁹ est bona. Maxima. cui⁹ cā efficiēs est bona ipm qđ bonū est. q̄ maxima debet intelligi de bonitate efficiētis inquantū efficiēs. ⁊ nō de bonitate moris: vel de bonitate ei⁹ ꝑm se. et similiter debet intelligi de bonitate forme effect⁹: ita ꝙ si efficiēs sit bonū i rōne cause efficientis: ⁊ vt ꝓducat effectū sequit ꝙ effect⁹ erit bon⁹ bonitate forme ei⁹. nō aūt loquēdo de bonitate finis ⁊ tot⁹ cōpositi. q: si domificator sit bon⁹ artifex ⁊ opet ꝑfecte ꝑm artē ei⁹ ⁊ careat bona materia tunc dom⁹ nō erit bona bonitate finis: q tm̄modo bonitate forme q̄ ꝓuenit ab efficiēte. Negatiue tenet sic. domificator nō est bon⁹. g̃ dom⁹ nō ē bona. Maxima. cui⁹ efficiēs malū ē ipm qđ malū ē.

Secūdo sciendū est ꝙ causa efficiens est duplex. scz causa efficiēs in actu et causa efficiēs in potētia. vt respectu dom⁹ domificator est cā efficiēs in potētia: ⁊ domificās est cā in actu respectu fieri dom⁹. Et q̄libet istoꝝ diuidit. q: quedā est cā vniuoca q̄ ꝓducit effectū sibi similē in spē. vt hō generās hoiez est efficiēs vniuocū. Aliud est efficiēs equiuocuz qđ ꝓducit effectū sibi dissimilē in spē. vt sol generās hoiez est agēs equiuocū. Vñ arguēdo a cā efficiēte in potētia ad suū effectū debet argui ab esse cause ad cē in potētia respectu effect⁹ ⁊ nō ad cē i actu. vt domificator est. ergo dom⁹ est i potētia. ⁊ arguendo a cā efficiēte i actu debet argui ab esse ei⁹ ad fieri ipi⁹ effect⁹. Et arguēdo a cā vni-

uoca ter:et iste locꝰ respectu oim ꝑdicatoꝝ q̄ cōueniūt ipi cause a tota spē.vt plato ē risibilis.ergo sortes ab eo genꝰ est risibꝫ. Sz arguēdo a causa equiuoca soluz tenet respectu ꝟoꝝ predicatoꝝ bonū ⁊ malū esse et fieri.

¶ Tertio sciendū est ꝙ locus ab effectu cause efficientis est ꝟabitudo eius ad suā causam.⁊ tenet affirmatiue sic.domus est in fieri.ergo domificās est. Maxima.posito effectu ꝓpinquo cause efficientis ponit ipm efficiēs. Potest etiā argui respectu ꝟoꝝ predicatoꝝ bonū ⁊ malū esse ⁊ fieri.⁊ tenet negatiue sic.domꝰ nō ē bona.ergo domificatoꝛ nō est bonꝰ. Maxima.Cuiꝰ effectꝰ nō est bonus ipm quoq̄ nō est bonū.⁊ debet intelligi ꙗ si effectus nō sit bonus quantū ad ꝓfectionem forme: eius efficiēs nō est bonū inquantum efficiēs vel producens talem effectū:sicut prius dictuz est in loco a causa efficiente.

¶ Quarto sciendum est ꝙ efficiēs dupliciter se ꝟabet ad suū effectū. Nā ꝙ em efficiens requiritur tm̄ quantū ad fieri ipsius effectus:⁊ nō quantū ad esse.vt domificatoꝛ respectu domꝰ solū requiritur quo ad fieri:⁊ nō quantū ad esse. Sed qn̄q̄ requirit et quantū ad fieri ⁊ quantū ad esse ⁊ ad conseruationē in esse.vt diei sol est causa quo ad fieri ⁊ quo ad esse. et deꝰ respectu oim creaturaꝝ.Et arguendo ab effectu cause efficiētis q̄ requirit quo ad fieri tm̄ ⁊ nō quo ad eē effectꝰ non sequitur esse causē in p̄senti ꝫ in p̄terito tm̄ :sed ad fieri effectus sequit esse illius cause. Sed arguendo ad efficiens rēq̄sitū ad esse ⁊ fieri simul semper sequitur affirmatiue esse cause ad esse effectus.vt bene sequitur dies est.ergo sol est.Et qn̄ est ꝟabitudo necessaria cause ad effectū. etiā sequit negatiue a negatōe effectꝰ negatio cause. Sed quādo ꝟabitudo est contingens nō tenet negatiue.vt nō sequit sortes nō est:ergo deꝰ nō est. Sed isti diuersi modi arguendi nō sumūtur ab efficiente inquantū efficiens ē:sed ab efficiente inquantuz tale vel tale efficiēs est.

¶ Sed contra ꝑdicta arguitur ꝓmo sic.causa efficiēs est de consideratione phȳsici cū sit causa motus. ergo nō est de cōsideratione logici:⁊ sic ꝟic male diffinitur.

¶ Secūdo sic.efficiēs nō mouet nisi ꝓꝰ moueatur a fine.ergo finis ē a quo ꝓmo f t morꝰ ⁊ nō a causa efficiēte.

¶ Tertio sic.causa efficiēs est extrinseca suo effectui.ergo in loco a cā efficiēte terminꝰ inferēs est extrinsecus termino illato:⁊ sic erit locꝰ extrinsecꝰ.⁊ ꝙ cōsequēs male diffinitur inter locos intrinsecos.

¶ Quarto sic.nō sequit deꝰ est bonus:ergo latro est bonꝰ,ergo locꝰ a cā efficiēte nō tenet affirmatiue. ¶ Quinto sic.non sequit domꝰ est:ergo domificatoꝛ ē cū antecedēs sit verū et cōsequens falsum.ergo locꝰ ab effectu cause efficientis non tenet constructiue.

¶ Ad argumēta ante oppositā. Ad primū istoꝝ dicatur ꝙ licet causa efficiēs inquantū est causa motus ⁊ rerum naturaliū et principiū cognoscendi ipsas sit de consideratione phȳsica:tamen inquantū ab ipa sumitur locus ꝺyaletic ꝙ ꝟabitudinē ad suū effectum ipsa est de consideratione logici. ¶ Ad secundū dicit ꝙ licet a fine fiat motus intentionalis ⁊ spūalis in efficiēte.tamen ab ipso nō fit primꝰ motꝰ realis de quo ꝟic solū intelligitur. finis em̄ nō mouet intentionē agēntis motu ꝓprie dicto:sed tm̄ per similitudinē.sicut pomū apprehensuz intētionaliter mouet appetitū pueri ad persecutōnē ei. ¶ Ad tertiū dicit ꝙ licet causa efficiēs ꝑm eē sit extrinseca effectui:tamen ꝑm virtutē et similitudinē ei est aliquo mō sibi intrinseca.⁊ ꝟoc sufficit ad causandū locū intrinsecū.qz ꝟic sumitur argumentū a causa efficiēte ea parte qua conuenit cū effectu. ¶ Ad quartū dicit ꝙ ibi nō arguitur a causa efficiente ad suū effectū: eo ꝙ latro nominat viciuz cuius vicij:deꝰ nō est causa.licet enim deus sit causa efficiēs ꝟominis:tamen nō est causa viciꝝ ei.et bene sequitur deus est bonus.ergo ꝟō latro quantū ad ꝟumanitatē ei est bonus.scz bonitate entis licet nō bene bonitate moꝝ. ¶ Ad qn̄tū dicitur ꝙ ibi nō sequitur. qz arguit ab esse effectus ad esse cause que requiritur quantū ad fieri tm̄ et nō quo ad esse.et respectu talis cause non tenet iste locus ab effectu arguendo respectu istius p̄dicati est.

¶ Materia est ex q̄ cū alio aliq̄d fit. Et est duplex. q̄dā em̄ est ꝓmanens ⁊ q̄dā est trāsiēs. Permanēs vt in cultello ferrū. Trāsiens vt in pane farina ⁊ aq̄.⁊ diffinit etiā sic materia. Materia

est q̄ tm̄ est in potentia. Loc⁹ a cā materiali ē hitudo ipi⁹ ad suū effectū. ⁊ est ꝓstructiu⁹ ⁊ destructiu⁹. Lōstructiue sic. ferrū est: ergo arma ferrea pñt esse. Maxia. posito cā materiali possibile ē ei⁹ effectū poni Destructiue sic. ferrū nō ē: ergo arma ferrea nō pñt esse. Maxia. remota cā materiali pmanēte tm̄ remouet ⁊ ei⁹ effect⁹. Loc⁹ ab effectu cause materiał tenet ꝓstructiue sic. arma ferrea sunt: ergo ferrū est. Maxima. posito effectu cause materiał pmanēte ponit ei⁹ cā. Loc⁹ ab effectu cause materiał trāseūte tenet ꝓstructiue. vt vitr̄ vł panis ē: ergo filix vł farina fuit. materia em̄ trāsiēs nō manet sz trāsfert in aliā materiā. Maxia. posito effectu materie trāseūte necesse ē ipaz matiā pfuisse

Postq̄ autor determinauit de loco a cā efficiente. hic cōsequēter determinat de loco a cā materiali. rōne cui⁹ sic pmo diffinit materiā. Materia est ex qua cū aliquo fit aliq̄d. que diffinitio sic debz itelligi. materia ē cā ex q̄ cū alio .i. cū forma fit aliq̄d. s. totū ꝓpositū. ⁊ ponit ibi cā loco generis. ⁊ totū residuū ad dīam aliaz causaz. Cū ex fine ⁊ efficiēte nō fit totū ꝓpositū: cū ille cause sint extrinsece. ⁊ etiaz ex forma nō fit totū ꝓpositū tanq̄ ex materia ex q̄ sic intelligit de materia i ista diffinitiōe. ipa em̄ materia ē pma potētia ex q̄ pmo originat totū cōpositū. Et alit sic diffinit. Materia est q̄ tm̄ est ens i potētia. q: materia de sua natura nō hz eē in actu: ꝫ i potentia tm̄.

Ppter quo primo sciendū ē q̄ materia duplicit accipit. vno mō spāliter. put est pmū subiectū forme substātialis: ⁊ ē ps ꝓpositi de genere substē. Alio mō capit cōiter ꝓ oi illo ex quo ꝑ modū potētie ꝓpit aliq̄d: siue ꝓ oi illo qđ ꝓcurrit ad ꝓpositōez alterius tāq̄ potētia recipiēs eē. ⁊ sic recipit tā i rebus naturalib⁹ q̄ actualib⁹. ⁊ tā i rebus corꝑalib⁹ q̄ spūalib⁹. ⁊ hoc mō capit hic. Et sic diuidit. q: q̄dā ē materia pmanēs ⁊ alia trāsiēs. Pmanēs ē illa q̄ sub ꝓpria forma et spē pmanet in suo effectu. vt ferrū in cultello. Transiens est illa que sub ꝓpria specie et ratione nō pmanet in suo effectu. sed de vna specie transit in aliā in cōstituendo effectum. vt in pane est farina. filix in vitro. et lutum in latenibus.

Secundo sciendū est q̄ loc⁹ a cā materiali ē hitudo ipi⁹ ad suū effectū. Et semp tenet affirmatiue i q̄libet materia transeūte ⁊ pmanēte. vt aq̄ ⁊ farina sūt. ergo panis pt eē. Maxia. posita cā materiali ponit ei⁹ effect⁹ fim potētiā: eo q̄ materia dicit esse potētiale ipi⁹ effect⁹: cū sit i potētia ad suū effectū. ꝫ iste loc⁹ tenet destructiue i materia pmanēte. vt ferrū nō ē. ḡ arma ferrea nō sūt. Maxia. remota materia pmanēte remouet ei⁹ effect⁹. ꝫ i materia trāseūte nō tenet negatiue. vt nō sequit filix nō ē. ḡ vitrū nō ē. eo q̄ talis effect⁹ pōt eē nō existēte illa materia q̄ nō est pmanēs in suo effectu. Si tm̄ destruatur materia transiens ꝑ toto tempe p:esenti et p:eterito sequeret destructio effect⁹. vt dicendo filix nō est nec fuit: ergo vitrū non est.

Tertio sciendū est q̄ iste loc⁹ a cā materiali solū tenet ꝓstructiue ab eē materie ad posse eē ipi⁹ effect⁹. ⁊ nō ad eē ipi⁹ in pñti. cui⁹ rō ē: q: argnēdo a cā ad effectū ab eē cause dz iferri eē effect⁹ eo mō quo ponit i tali cā. ꝫ eē effect⁹ materie ponit i potētia tm̄ ⁊ nō i actu. eo q̄ materia ē ens i potētia tm̄. tō arguēdo affirmatiue a materia arguit ab eē ei⁹ ad posse eē i futuro ipi⁹ effect⁹. ⁊ ꝫ pōt argui nō solū a materia ex q̄: ꝫ a materia i q̄ ⁊ circa quā. q: gñaliter ois materia ponit potentialit eē sui effect⁹. vt bñ sequit corꝑ⁹ ē. ḡ albū pōt eē. vel scibile est. ḡ scientia potest eē.

Quarto sciendū est q̄ loc⁹ ab effectu cause materialis est habitudo ipsius ad materiā ei⁹. Et in q̄libet materia tenet cōstructiue. sed in materia pmanēte arguit ab esse effect⁹ ad eē cause in p:esenti. vt cultell⁹ est: ḡ ferrū est. Maxima. posito effectu materie pmanētis necessario ponit illa materia q̄

remanet i suo effectu. Sz in materia trãseunte tenet arguendo ab esse effect⁹ non ad esse vltius cause in p̃senti: sed ad fuisse in p̃terito. vt vitrũ est. ergo filix fuit. Sed iste loc⁹ non tenet destructiue: q̃ destructo posteriori nõ oport̃ p̃⁹ destrui. & effect⁹ est posterior sua causa materiali. ideo d̃structo effectu nõ oport̃ destruere illam materiam.

¶ Sed contra p̃dicta arguitur Primo sic. hec diffinitio materie cõuenit forme. q̃ ex forma cũ materia fit aliqd. sez totũ cõpositũ. ergo nõ p̃uenit soli diffinito. ¶ Secudo sic. ois materia ẽ i actu p̃ formã: cũ materia sit sub forma. g̃ materia nõ ẽ ens i potẽtia tm̃. ¶ Tertio sic. materia req̃rit̃ i p̃posito tã ad eẽ q̃ ad fieri. g̃ ois materia remanet in esse sui effect⁹. ⁊ p̃ p̃seq̃ns ois materia est p̃manẽs ⁊ nulla est trãliẽs. ¶ Quarto sic. nõ sequit̃ ligna ⁊ lapides fũt. g̃ dom⁹ põt eẽ. q̃ ad possibilitatẽ dom⁹ nõ sufficit possibilitas materie ei⁹: & req̃rit̃ possibilitas efficãtis ei⁹ tiõ si nõ cẽt domificato: p̃mũ añs posset esse vel p̃ñte exñte falso. g̃ locus a cã materiali nõ tenet affirmatiue. ¶ Quito sic. nõ sequit̃ cultell⁹ est: ergo ferrũ ẽ. q̃ cultell⁹ põt esse ex alio metallo. ergo loc⁹ ab effectu cause materialis permanentis nõ tenet affirmatiue.

¶ Ad argumẽta ante oppositа. Ad p̃mũ d̃: q̃ si capiat̃ ex gñaliter vt dicit habitudinẽ cuiuslibet cause: sic cuz ex forma materia fit totũ p̃positũ. & si capiat̃ spãliter vt dicat habitudinẽ potẽtie ex qua p̃mo fit p̃positã: sic p̃positũ nõ d̃ hẽri ex forma. ⁊ sic capiat̃ in diffinitõe materie. ¶ Ad secũdũ d̃: q̃ licet materia sit q̃ ẽ actuata p̃ formã sit ens in actu tm̃ sm̃ eẽntiã ei⁹ ẽ ens i potẽtia tm̃. q̃ de sua natura nõ includit aliquẽ actũ. ¶ Ad tertiũ d̃: q̃ lz ois materia aliquo mõ remanet i effectu sm̃ suã eẽntiã p̃fusaz: nõ tm̃ semp remanet sub ꝑpa spẽ et rõne quã hẽbat ante q̃ faceret p̃positũ: q̃d tm̃ req̃rit̃ ad hoc q̃ dicat̃ materia p̃manẽs. ¶ Ad q̃rtũ d̃: q̃ ad eẽ materie nõ sequit̃ possibilitas effect⁹ q̃ attẽdit̃ in ordine ad oms suas cãs. & bñ sequitur possibilitas effectus que se tenet ex parte cause materialis. ideo posita cã materiali ponit̃ eius effectus sm̃ potentiã passiuaz materie. ¶ Ad quintũ d̃: q̃ ibi nõ arguit̃ a cã materiali ad suũ effectũ. q̃ cultell⁹ in cõmuni nõ ẽ effectus ferri: sed cultellus ferre⁹. ⁊ tunc semp sequitur cultellus ferreus ẽ: ergo ferrum est.

¶ Forma est que dat esse rei ⁊ cõseruat eã i esse. Loc⁹ a cã forma li est habitudo ipsi⁹ cause formalis ad suũ effectũ. ⁊ tenet cõstructiue et destructiue. Constructiue sic. albedo est: ergo album est. Maxima. posita causa formali ponit̃ ⁊ eius effect⁹. Destructiue sic. albedo nõ est: ergo albuz nõ est. Maxima. remota cã formali remouet̃ ei⁹ effect⁹. Econtra vo ẽ de effectu cause formal̃

¶ Postq̃ determinatũ est de loco a cã materiali. hic cõsequẽter determinat̃ de loco a cã formali. que quidẽ forma sm̃ esse ⁊ via gñationis sequit̃ materiã. rõne cui⁹ ipsam p̃mo sic diffinit. Forma est q̃ dat esse rei ⁊ cõseruat rem in esse. vbi intelligit̃ cã loco generis diffiniti. Et ponit̃ que dat esse rei ad differentiaz materie que nõ dat eẽ simpliciter ⁊ in actu ipi rei. materia eñ est recipies esse p̃positi. ⁊ forma est dans ⁊ influẽs ipm esse. ⁊ si sit forma substantialis dat esse substantiale. ⁊ si sit accidẽtalis dat eẽ accidẽtale. deinde ponitur ⁊ p̃seruat rem in eẽ: ad differentiã cause efficiẽtis ⁊ finalis q̃ q̃nq̃ solũ requirunt̃ quantum ad fieri ipius rei: ⁊ non quantum ad esse. sed forma semper requiritur ad esse rei.

¶ Vbi est p̃mo sciendũ q̃ q̃dã est forma p̃tis q̃ actuat p̃tẽ p̃positi. sez materiã: rõne cui⁹ d̃ forma p̃tis. alia est forma totius: q̃ est act⁹ totius cõpositi resultãs ex vnione forme p̃tis ⁊ materie. et d̃ forma totius eo q̃ informat ipm totũ quantũ ad oẽs p̃tes cõponẽtes ipm. sicut in aiato aia est forma partis q̃ informat ipm corp⁹ q̃d est materia aiati. ⁊ esse animatũ resultãs ex vnione aie cũ corpore est forma totius ei⁹. ⁊ quelibet harũ itez diuiditur. q̃ quedã est forma cõmunis: ⁊ q̃daz ꝑpria. vt respectu hois forma totius cõmunis est animalitas. ⁊ humanitas est forma ꝑpa sed forma partis cõmunis ẽ aia. ⁊ aia rationalis est forma partis sibi ꝑpria. Et de quaslibet harũz formarum potest intelligi diffinitio forme p̃⁹ posita: licet p̃fect⁹ p̃ueniat forme ꝑpe q̃ cõi: ⁊ forme totius q̃ forme partis.

Secundo sciēdū est ꝙ locus a causa formali est habitudo ipius ad suū effectū. Et tenet affirmatiue sic arguēdo. albedo est: ergo albū est. Maxima. posita cā formali ponit⁹ effect⁹. cui⁹ ratio est. q causa formalis habet idē esse cū suo effectu: et per idē esse semp existunt causa formalis ⁊ suus effect⁹. vt homo ⁊ aia eius habent vnū ⁊ idē esse. ideo posita cā formali in esse oportet ponere suū effectū: ⁊ econtra. posito effectu ponit forma ei⁹. ⁊ etiā destructa forma destruit effect⁹: ⁊ ecōtra. ideo etiā tenet negatiue. vt albedo nō est: ergo albū nō est. Maxima. remota causa formali remouetur eius effect⁹.

Tertio sciendū est ꝙ locus a causa formali tenet tam in substātiali ꝙm in accidētali. ⁊ tā in forma panis ꝙm i forma toti⁹: dum tm arguat a cā formali ꝓpria. sz arguēdo a cā formali cōmuni nō tenet cōstructiue. vt nō sequit aia est: ergo homo ē. Et licet bene sequat nō est aia: ergo nō est homo. tm bn nō est ꝓpter habitudinem forme ad suū effectū: sed ꝙ locū a toto vniuersali. Et tenet etiā iste loc⁹ respectu hui⁹ predicati ee vel nō ee: et nō respectu predicator⁹ particularū. q licet forma cōuertat in ee cū suo effectu: nō tm semp suscipit eandē denominationē cuz suo effectu: nec econtra. effectus semp suscipit denominationes conuenientes ipsi forme.

Quarto sciēdū est ꝙ loc⁹ ab effectu cause formali est habitudo ipsius ad suā cām formalē: ⁊ tenet cōstructiue et destructiue. ⁊ eodē mō formant in ipo argumēta et maxime sic i loco a cā formali. ponēdo tm effectū ꝓ termio inferēte: ⁊ cām ꝓ termio illato. Et arguēdo p istū locū oportet eo modo attribuere ee cause formali sic suo effectui: ita ꝙ si effect⁹ habeat ee ꝓmanēs et cōpletū debet etiā infem ee cōpletū de ipa forma. ⁊ si solū sit in ee successiuo ⁊ solū in trāsitu. sicut aliquis dicit nube⁹ ex vere cādia in trāsitu solū debet eodem modo poni cā ei⁹ ⁊ similiter de alijs modis eēndi in Et tunc semp tenet iste loc⁹ ab effectu ee cause formal' ad suā cām.

Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. prima causa dat esse omni creature ⁊ eā conseruat in esse. ⁊ tamen nō est causa formalis sed effectiēs creature. g diffinitio forme conuenit illis a diffinito. Secūdo sic. quantitas p̄t esse sine quanto: ⁊ albedo sine albo. vt in sacramēto altaris quātitas ē sine subiecto. ergo nō sequit quātitas est: g quantū est. ergo loc⁹ a cā formali nō tenet cōstructiue. Tertio sic. nō sequit gnatio nō est g genitū nō ē. ⁊ tm gnatio ē forma denominans aliqd esse genitū. g loc⁹ a cā formali nō tenet destructiue. Quarto sic. nō sequit sol ē calidus: g in sole ē caliditas. q antis est vez et cōsequens falsuz. g loc⁹ ab effectu nō tenet constructiue. Quinto sic. nō sequit hō nō est: g aia rōnal nō ē. q hoie mortuo aia rōnal' remanet i ee. ⁊ tm ibi arguit ab effectu cause formal' ad suā cāz. g iste loc⁹ nō tenet negatiue.

Ad argumēta ante oppositā

Ad p̄mū istor⁹ dr ꝙ licet prima cā debet ee ꝙ trisece ⁊ effectiue oī creature: nō tm formaliter et intrinsece sicut intelligit hic de cā formali.

Ad secundū dicit ꝙ si ponat quātitas sine quāto. vt albedo sine albo. vt in sacramento altaris vbi accidēria subsistūt sine subiecto tūc quātitas nō est cā formalis ipsi⁹ quanti: nec albedo albi. ⁊ ideo ibi non arguit tunc a causa formali ad suū effectū. vnde quātitas ista nō habet suū effectū: q est dare ee quātū.

Ad tertiū dicitur ꝙ licet generatio quantū ad denominationē habeat modū forme respectu genit⁹: nō tamen est ꝑm rem formaz dans sibi esse. ꝫ est mutatio aut via ad ee genit⁹: nō ibi nō arguit a cā formali. Ad quartū dicitur ꝙ licet sol sit calid⁹ effectiue: eo ꝙ efficit calorē in istis inferioribus: nō tamen est calid⁹ formaliter. ⁊ eo modo quo est calidus sz effectiue bene sequit ꝙ in eo est caliditas: vt i causa efficiēte. Ad quintū dicit ꝙ quando anima est separata a corpore nō existēs i homine tunc ipsa nō est causa formalis hois in actu licet in potēcia tm. q non dat sibi esse in actu. ⁊ ibi nō bn arguit ab effectu ad suam cām formalē inquantum est causa formalis.

Finis est gra cui⁹ aliqd fit. Locus a cā finali est habitudo ipi⁹ ad suū effectū. et est cōstructiu⁹ et destructiu⁹. Constructiu⁹ sic. beatitudo ē bona: ergo vt⁹ ē bona. Maxia. cui⁹ finis bonus ē ipm ꝙ bonū ē. Destructiue sic. pena nō ē bona ergo pctm nō ē

bonū. Maxia. cui⁹ cā mala est ipm ꝙ malū est. Ecōuerso autē est de loco ab effectu cause finalꝭ

¶ Postꝙ auto: determiauit de loco a causa fo:mali.hic cōsequēter determiat de loco a cā finali:eo ꝙ cā finalis in suo esse reali mediāte foāa acqrit. rōne cui⁹ p:imo sic diffinit finē dicēs.ꝙ Finis est gratia cui⁹ aliquid fit. Cui⁹ rō est:q: illud qđ trahit ⁊ mouet intentionē agentis ad ꝓducēdū effectū est gratia cui⁹ aliqd fit: & finis trahit ⁊ mouet appetitum agentis ad p:oducendum effectū. ratione cuius dicitur finis. q: finit ⁊ termiat intentionē agentis.ideo finis est gratia cui⁹ aliqd fit.etiā hoc differt ab alijs causis. quia nulla aliarū terminat intentionē agentis:sed solum illud qđ habet rationem finis.

¶ Pro quo p̄mo sciendū est ꝙ finis dupliciter capit. vno mō ꝓ termino duratōnis alicui⁹ rei.vt mo:s quando ꝙ dicitur finis hois:q: finit duratione ei⁹. vel termin⁹ rēpestatis d: finis ei⁹. et hoc mō finis nō est causa:nec isto mō hic accipit. Alio mō capit finis ꝓ illo qđ finit intentionē agentis in ꝓducēdo effectū:et est bonū cōsequēs ad ipm effectū.⁊ hoc mō est cā ⁊ etiā hoc mō accipit hic.Et diuidit:q: qđā est finis quo seu q o:dinat ad vltimū finē ꝓsequendū:⁊ respectu p:ecedentiū d: finis:⁊ respectu sequentiū q mediāte ipo acqrūt d: finis quo.vt pecunia acqsita ꝓ multa media d: finis cuy.⁊ vt valet ad alios fines d: finis quo. Alī⁹ est finis grata cui⁹.⁊ est finis acquisit⁹ in ratōne vltimi ⁊ inquantū est causa mediorū p̄cedentiū. vtrūq; istoy finiū conuenit diffinitio finis:finis q vterq; est gratia cui⁹ respectu mediorū p̄cedēciū.idē em̄ materialiter potest dici finis quo ⁊ finis gr̄a cui⁹ respectu diuersoruz.

¶ Secūdo sciendū est ꝙ locus a causa finali est habitudo ipsi⁹ ad suū effectū. Et tenet affirmatiue sic.bitudo ē bona: ergo virt⁹ est bona. Maxia. cui⁹ finis bon⁹ est ipm ꝙ bonū est. Et ratio est.q: bonitas rei sumit ex bonitate finis.⁊ eadē est bonitas finis ⁊ mediorum ordiatoy ad finē.iō si finis sit bon⁹ media i fine o:diata sūt bona. Negatiue sic,intfectio hois ē mala.q; gladi⁹ē mal⁹. Maxima.cui⁹ finis mal⁹ est ipm ꝙ malū ē. Et ecōtra:loc⁹ ab effectu cause finalis est habitudo ipsi⁹ ad suū cām. Et tenet affirmatiue et negatiue.⁊ poter argui per ipm conuertendo argumenta ⁊ maxumas p:ius positas.

¶ Tertio sciēduz est ꝙ finis potest dupliciter cōsiderari. vno mō m:tenaliter finis id qđ est nō p̄fectū ad media quoꝝ ē est finis. Alio modo cōsideratur formaliter ⁊ in ratione finientis:et sic importat respectuz ad media q finit.⁊ hoc modo bonitas finis i ratione finis includit bonitatē mediorum que o:dinantur in ipm. Et arguendo ꝑ locū a causa finali nō sufficit ꝙ finis sit sit bonus ad inferendū bonitate effectus:sed requiritur ꝙ sit bonus in ratione finientis.quia solum illo modo habet rationem cause finalis.

¶ Quarto sciēdū est ꝙ effect⁹ cause finalis est mediū o:dinatū ad aliquem finē acquirendū.sicut virtus o:dinat ad beatitudinē. Sed duplicia sunt media o:dinata in finē.q: quedā sunt media o:dinata per se: et alia sunt media o:dinata solū ꝑ accidens. Media p̄ se o:dinata sunt illa sine quibus finis nō potest acquiri.sicut est virt⁹ respectu beatitudinis. Sed media ꝑ accidens sunt illa sine quib⁹ finis pōt acquiri.vt ē inebriatio respectu sanitatis q qñq; est accidētaliter mediū quo sanitas acquirit. Et loc⁹ ab effectu cause finalis solū tenet in mediis per se ⁊ nō in mediis per accidēs.quia non sequitur inebriatio est mala:ergo sanitas est mala.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic.nullu malū est finis.q: finis habet rationē boni:cū sit appetibilis ab efficiente:⁊ tamen aliquod maluz est gratia cui⁹ aliquid fit.vt quandoq; interfectio innocēcis est gratia cui⁹ aliquid fit.ergo ista diffinitio cōuenit alijs a diffinito. ¶ Secūdo sic.nō sequit elemosina est bona:ergo furari ad dādū elemosinā est bonū.⁊ tñ ibi arguit a causa finali cōsimiliuc.ergo iste loc⁹ nō tenet affirmatiue. ¶ Tertio sic,nō sequitur fectio nō est:ergo sectio nō est.q: antecedens potest esse verum cōsequente existente falso. ergo loc⁹ a causa finali nō tenet negatiue. ¶ Quarto sic.bonitas finis nō dependet a bonitate mediorū:& econtra.ergo a bonitate mediorum nō sequitur bonitas finis.ergo loc⁹ ab effectu cause finalis nō tenet affirmatiue respectu huius p̄dicati bonū. ¶ Quinto sic. Non sequitur aliq⁹ homo non est bonus;ergo beatitudo non est

pona, vel ꝯ homo est malus: ergo felicitas est mala, et tamen ibi arguitur ab effectu cause finalis ad suam causam. ꝯ homo enim producitur est propter beatitudinem acquirendam. ergo locus ab effectu cause finalis non tenet negatiue.

¶ Ad argumẽta ante opposita

Ad primum istorum dicitur ꝙ licet malum sub ratione mali nõ sit finis, inquantũ tamen est apparens bonum potest ꝯ habere rationem finis. et hoc mõ malum sub ratione boni apparẽtis est ḡra cuiꝰ aliq̃d fit: et isto modo est finis. ideo ista diffinitio non conuenit alijs a diffinito.

¶ Ad secundum dicẽ ꝙ licet elemosina fiat ne sit bona: tm̃ elemosina ex furto nõ est bona in ratione finientis: q; nõ est finis acq̃situs p bona media. ¶ Ad tertium dicẽ ꝙ locus a causa finali nõ tenet respectu ꝯ uiꝰ predicati esse: ꝫ solũ respectu ꝯ orum predicatorum bonũ et malũ. eo ꝙ finis et effectus eius nõ ꝯ habent conuenientiã in esse: sed quantũ ad esse finis extrinsecꝰ suo effectui. sed ꝯ habent cõuenientiam quantũ ad bonitatẽ. q; eadẽ ẽ bonitas finis et effectus eius. ideo ibi nõ bene arguitur per locũ a causa finali. ¶ Ad quartum dicitur ꝙ licet bonitas finis nõ dependeat ex parte mediorum in genere cause finalis: tm̃ dependet ab ipis effectiue. et dato ꝙ nõ causet ab ipis adhuc posset sequi illatiue ex bonitate mediorum bonitas ipsiꝰ finis: eo ꝙ media capiunt bonitatẽ ex parte finis. ¶ Ad quintum dicẽ ꝙ licet aliquis ꝯ sit malꝰ ꝯ hoc nõ est ex effectu beatitudinis. q; nõ disponit se ad talẽ finem per liberũ arbitriũ: sed deuiat a tali fine et priuat se bono ad quod erat ordinatus. ideo ibi nõ arguitur ab effectu cause finalis, et sic patet de locis a causa ab effectu.

GEneratio est pgressio a nõ esse ad esse. Locꝰ a generatõne est habitudo ipsiꝰ generatõis ad suũ generatum. Et est ꝯstructiuus et destructiuꝰ. ¶ Cõstructiue sic. generatio domꝰ est bona: ergo domꝰ est bona. ¶ Maxia. cuiꝰ generatio ẽ bona ipm̃ ꝙ bonũ est. Destructiue sic. generatio latronis ẽ mala: ergo latro ẽ malꝰ. ¶ Maxima. cuiꝰ generatio ẽ mala ipm̃ ꝙ generatum malum est. Econuerso aũt ẽ de loco a generato. Corruptio ẽ pgressio ab eẽ ad nõ eẽ Locꝰ a corruptõne ẽ ꝯitudo corruptõis ad corruptum Et ẽ ꝯstructiuꝰ et destructiuꝰ. ¶ Cõstructiue sic. corruptio antixpi ẽ bona ergo antixps ẽ malꝰ. ¶ Maxima cuiꝰ corruptio ẽ bona ipm̃ corruptum malum ẽ. Destructiue sic. corruptio domꝰ ẽ mala: ergo domꝰ est bona. ¶ Maxima. cuiꝰ corruptio mala est ipm̃ ꝙ bonum est. Et econuerso est de loco a corrupto.

¶ Postq̃ autor determinauit de locis a cã et effectu. ꝯ hic ꝓnter determinat de loco a gnãtõe et corruptõe. et priꝰ de loco a gnãtõe. q; ipsa se habet vt habitꝰ: corruptio vo vt priuatio. rõne cuiꝰ primo diffinit gnãtionẽ dicẽs. Generatio est pgressus de nõ esse ad eẽ. et capit ibi pgressio generaliter pro mutatione in cõmuni et nõ specialiter p motu pgressiuo. ideo ibi pgressio ponit loco generis. Et ponit a nõ esse ad esse: ad explicandum̃ termios generationis. q; nõ esse est terminꝰ a quo: ipeꝰ esse veroꝰ ẽ terminꝰ ad quem Vnde ois motus et mutatio ꝯ habent cognosci p suos terminos et persuũ terminum̃ ad quẽ accipit spẽm et differentiam ab alijs. ideo isti terminꝰ ponunturin ista diffinitione: ad differentiam omniũ aliarum specierum motus.

¶ Pro quo pro sciẽdum̃ ꝙ generatio dupliciter accipitur. Vno modo specialiter, put est mutatio de nõ esse substantie ad esse substantie: et sic solũ repert in substãtijs. Alio modo accipit p quacũq; mutatõne de nõ esse ad esse: siue sit ad eẽ substãtie siue accidentis. et ꝯ hoc modo gnãtio cõuenit tam substantijs ꝙ accidentibꝰ. et gnãtio substãtie est gnãtio simpliciter dicta: gnãtio vo accidentis est gnãtio fm̃ quid et imperfecta. hic autẽ sumit cõmuniter gnãtio tam pro generatio-

ne substãtie q̃ p:o generatione accidẽtis. q: ad vtrũq; tenet locũ a gñatione: ⁊ etiã vtriq; cõuenit diffinitio gñationis p:ius posita: licet per p:ius conueniat generationi substantie.

¶ Secũdo sciendũ est q̃ locus a generatione est ꝯabitudo ipsius ad generatũ. Et tenet affirmatiue. vt gñatio dom⁹ est bona. ergo domus est bona. Maxima. cui⁹ gñatio est bona ipm quoq; bonũ est. Cui⁹ ratio est. q: generatio intrinsece terminatur ad esse geniti. ideo generatio dicit vnũ et idẽ eẽ cũ ipo genito. ideo si gñatio sit bona bonitate q̃ est ex parte geniti ad qd̃ terminat̃ oportet genitũ esse bonũ. ⁊ si sit mala erit malũ ⁊ econtra: eo q̃ dicũt vnũ ⁊ idẽ esse. ℞ generatio importat ipm in fieri ⁊ genitũ in facto eẽ. Et tenet iste loc⁹ negatiue sic. gñatio furis ẽ mala. ergo fur ẽ mal⁹. Maxima. cui⁹ gñatio est mala ipsum quoq; malũ est. Et p:oportionaliter potest diffiniri loc⁹ a generato ad generatiõẽ. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue. ⁊ formantur argumẽta ⁊ maxime similiter sm ipsum sicut scdm locum a generatione.

¶ Tertio sciendus est q̃ pgressio ab esse ad nõ esse. vt corruptio sortis ẽ pgressio a suo eẽ ad nõ eẽ ei⁹. Et capit̃ pgressio p mutatiõe in cõmuni in loco generis. Deinde ponit̃ ab esse ad nõ esse. q: esse est terminus a quo corruptionis ⁊ nõ esse est termin⁹ ad quẽ. ⁊ ab illo nõ esse capit corruptio spẽz et differentiã a gñatione et ab alijs motib⁹. Et q: nõ esse rei est oppositũ ipsi eẽ rei. iõ corruptio q̃ essentialiter importat non esse rei est quodãmodo opposita rei que corrumpitur. ⁊ inde est q̃ a corruptione ad corruptuz arguit respectu diuersoꝝ p:edicatoꝝ: ⁊ ecõtra. licet in loco a generatione semp arguat̃ respectu eiusdẽ p:edicati in antecedente ⁊ cõsequẽte.

¶ Quarto sciendũ est q̃ locus a corruptiõe est ꝯabitudo ipi⁹ ad suũ corruptũ. Et tenet affirmatiue sic. corruptio antixpi est bona. ergo antixps ẽ mal⁹. Maxia. cui⁹ corruptio est bona ipm q̃ malũ est. Cui⁹ ratio est. q: corruptio ⁊ corruptũ opponunt̃ inter se: sicut esse ⁊ nõ esse. q: corruptio dicat nõ esse corrupti in fieri. ℞ si vnũ oppositoꝝ fuerit bonũ alteruz erit malũ. ideo cũ corruptio sit bona ipm corruptũ erit malũ: ⁊ econtra. si corruptũ sit bonũ corruptio erit mala. Et tenet negatiue, vt corruptio dom⁹ est mala. ergo dom⁹ est bona. Maxima. Cui⁹ corruptio est mala ipm q̃ bonũ est. q: corruptio nõ dicatur mala nisi inquantũ opponitur bono: et est corruptiua boni. Et loc⁹ a corrupto dr̃ ꝯabitudo ipsius ad suã corruptionẽ. ⁊ tenet affirmatiue ⁊ negatiue. ⁊ formant argumenta et maxime eo⁹ simili⁹ sic in loco a corruptõe.

¶ Sed contra predicta arguit̃ Primo sic. generatio dom⁹ pot̃ esse domo nõ existẽte. ergo si illa gñatio sit bona dom⁹ nõ erit bona: cũ dom⁹ nondũ sit. ergo nõ sequit̃ affirmatiue per locũ a generatõne. generatio domus est bona. ergo dom⁹ est bona. ¶ Secundo sic. nõ sequitur: latro est mal⁹. ergo generatio ei⁹ est mala. q: potest stare q̃ ꝯabuerit perfectã generatione. ergo locus a generato nõ tenet negatiue. ¶ Tertio sic. corruptio opponit̃ corrupto: et ita tenet loc⁹ a corruptione rõne discõuenientie corruptõis ad corruptũ ⁊ nõ gratia cõuenientie. ergo ille loc⁹ est extrinsecus: cũ termin⁹ inferẽs sit extrinsec⁹ termino illato: et ita ꝯic male ordinat̃ int̃ locos intrinsecos. ¶ Quarto sic. nõ sequit̃ corruptio rp̃i fuit bona. ergo rp̃s fuit mal⁹. q: antecedẽs est vez ⁊ cõsequẽs falsum. ergo locus a corruptione nõ tenet ꝓstructiue. ¶ Quinto sic. nõ sequitur antixps nõ est bon⁹. ergo corruptio eius est bona. cum antecedens sit verum et cõsequens falsum. et tamen ibi arguitur negatiue a corrupto ad corruptionem. ergo ille locus non tenet negatiue.

¶ Ad argumenta añ opposita

Ad p:imũ dicit̃ q̃ q̃n generatio cuiuscũq; rei p:ecedit ipm genitũ: ipsa nõ est bona bonitate finis nisi aptitudine tm̃. q: solũ ꝯabet bonitatẽ i actu q̃n genitũ ꝯabet bonitatẽ i actu. et eo modo quo ipa est bona scz scdm aptitudinẽ etiã genitũ qd̃ in ipsa includitur in fieri dicitur esse bonũ scdm aptitudinẽ. ⁊ similiter quando est genitũ in actu ⁊ transiuit generatio eius. si genitũ sit bonũ in actu etiã generatio eius potest dici bona in actu: eo q̃ genitũ includit esse qd̃ est termin⁹ intrinsecus ⁊ essentialis generationis: ratione cuius ipsa potest dici bona. ¶ Ad secundũ dicit̃ q̃ licet ꝯomo mal⁹ possit ꝯabere bonã generationẽ ⁊ perfectã quantũ ad bonitatez forme ⁊ originis. tamen nunq̃ ꝯabet bonã generatõnẽ bonitate finis: que quidem bonitas est bonitas ipi⁹ geniti. ⁊ de illa solũ ꝯic intelligit. ¶ Ad ter-

cāū dr ꝙ locus a corruptione simpliciter ē extrinsecus: q; tenet cā discōuenīētie termini inferentis cū termio illato qđ sufficit ad locum extrinsecū. et habet reduci ad locū ꝺ dictoꝛie oppositoꝛ. Sed ꝓpter cōuenientia gñatiōis et coꝛruptōis. iste locꝰ hic enumerat iter locos extrinsecos. et etiā a multis ponit locꝰ intrinsecus ꝑm habitudinē terminoꝝ si sumeret habitudo extrinseca termini illati. Ad quartum dr ꝙ lz coꝛruptio xpi fuerit bona quo ad nos. tñ fuit mala ꝑm se ⁊ iquātū fuit destructiua vite xpi. ideo in rōe coꝛruptōis et ꝑ respectū ad nō esse: seu ad coꝛruptū nō fuit bona. ⁊ i istis locis sp debet argui de bonitate: vel malicia q̄ cōuenit ꝑ se coꝛruptōni et coꝛrupto. et nō de bonitate ꝑ accidēs. Ad q̄ntū dr ꝙ consequentia nō valet. q; nō ponit ipm coꝛruptū i ānce dēte: q; illa negatiua de se nihil ponit esse sed bene seq̄retur antixps est malus: ergo coꝛruptio eius est bona in aptitudine.

Usus vt hic sumit ē opatio rei siue exercitiū ipsi⁹: vt equitare ē opatio eq̄. ⁊ secare securis. Locꝰ ab vsib⁹ ē habitudo ipius opatōis ad id cuius ē operatio siue vsus ⁊ est ꝓstructiuus ⁊ destructiuus Cōstructiuus sic. eq̄tare ē bonū ergo equus ē bonus. Maxima cui⁹ vsus bon⁹ est: ipm q̄ bonū est. Destructiu⁹ sic. occidere hominē malū ē: ergo occisoꝛ ē mal⁹ Maxima. cui⁹ vsus ē malus. ipsum q̄ vsitatū malū est. Econtra ē de loco ab vsitato. Cōmuniter accidētia sūt duplicia. q̄dā em̄ sunt q̄ aliquādo se ꝓsequunt ⁊ aliquādo nō. vt coitus ⁊ adulter. ⁊ ab his nō sumit locꝰ dialetic⁹: sed sophistic⁹. Alia sūt quoꝝ vnuꝫ sp sequitur ad aliud. vt penitere seq̄tur ad deliquisse. et ab his sumitur locus dialeticus et tenet ꝓstructiue ⁊ destructiue Constructiue sic. iste penitet. ergo deliq̄t. Maxima. si cōiter accidentiū posterius iest. ⁊ primū inest. Destructiue sic. ūte non deliq̄t. ergo nō penitet. Maxia si cōiter accidentiū prius nō inest. et posterius non inerit.

Postq̄ autoꝛ determiauit de loco ꝙ a gñatōe et coꝛruptōe. hic cōseq̄nter determiat de locis ab vsib⁹ et cōiter accidētib⁹. ratōe cui⁹ primo diffinit vsum dicēs. q̄ vsus ē opatio siue exercitiū ipius rei. cui⁹ ratio ē. q; vsus ē illud quo vtēs vtitur re vsitata vel istrumēto ei⁹. iō dicitur vsus de vtoꝛ vteris: ⁊ opatio siue exercitium ipius rei: est illud quo agēs principale vtitur suis instrumētis. vt secare ē illud quo ꝓ vtit secari. et eq̄tare quo vtit equo. ergo vsus cōuenīēter dr opatio siue exercitiū ipi⁹ rei. Et pōt capi dupliciter. vno mō ꝓpāliter solum ꝑ opatione rei q̄ agēs ꝓncipale vtit rebus sibi subordiatis. Alio mō gñaliter ꝑ q̄cunq̄ opationē rei ad quā res ipa ē oꝛdiata. et isto modo hic accipitur.

Circo quo sciendū est ꝓmo q̄ vsus dupliciter pōt considerari: vnō mō ꝑ respectū ad vtētem. Alio mō ꝑ respectū ad rem vsitatā cui⁹ dr vsus. vt secare q̄ est vsus securis: pōt cōpari ad ꝙiem q̄ ipa securi vtitur ⁊ ad ipam securim. et ꝑ cōparatōem vsus ad rē vsitatā: sumit locꝰ dialeticus q̄ dr ab vsib⁹. et nō ꝑ coparationē ei⁹ ad ipm vtentē. co q̄ vsus maioꝛē habet cōuenientiā et habitudinē cum vsitato q̄ cū vtente. non em̄ seq̄tur equitare ē bonum: g̃ equitans est bonus: nec econtra.

Secūdo sciendū est q̄ locus ab vsibus ē habitudo ipius vsus ad vsitatum. Et tenet affirmatiue sic. secare ē bonū: ergo securis ē bona. Maxia. si vsus sit bon⁹ ⁊ vsitatū ē bonū. cui⁹rō ē: q; omne ens ꝓductū est ꝓpter suā opationē. et denominat bonū ꝓpter bonitatē sui opis: q; illa ē bonitas sui finis in execūtōe. ideo si vsus ē bonus vl opatio rei sit bona ipm vsitatū erit bonū. Et tenet negatiue sic. occidere ē malū: ergo occisoꝛ ē mal⁹. Maxia. si vsus ē mal⁹: vsitatū malū ē. Et vocat

iste locus ab vsibus in pl'ali: et non ab vsu in singulari. eo q eod ē argumento pōt argui a plibus vsib⁹, vt dicēdo: eq̄tare ē bonū. trahere aratrū est bonū: ⁊ sic de alijs vsib⁹ eq̄. ergo equus ē bon⁹. nō tm̄ sp̄ oportet i quolibz argumēto ponere pl'es vsus. Et similiter tenet loc⁹ ab vsitato ad ipsū vsum affirmatiue et negatiue sicut loc⁹ ab vsu.

¶ Tertio sciendū est q dupli cia sūt cōiter accidētia. q̄dā em̄ sūt q̄ cōtingēter et nō sp̄ se inuicē cōsequūtur: vt i hoie magnus et fortis: et pulcher et bon⁹. Alia sunt q̄ sp̄ ⁊ necessario se cōsequūt. eo q habēt inter se necessariā habitudinē. ⁊ ista sūt duplicia. q̄ dā em̄ sūt q̄ se cōsequūt cōuertibiliter. vt i hoie risibile ⁊ flebile. ⁊ in brutis habere cornua ⁊ habere duos dētes vl' nō habere duos dētes superiores. Alia vero sūt q̄ se cōsequūt necessario et nō cōuertibiliter. vt sunt deliq̄re ⁊ penitere. vl' nō mingere et habere plumas. vñ dicūtur talia cōiter accidētia: q: simul' pl'a talia vni accidūt. Et a cōiter accidētibus q̄ necessario se consequūtur sumitur locus dialeticus: non aūt ab alijs q̄ se consequūtur contingenter: ⁊ ab ipis sumitur locus sophisticus.

¶ Quarto sciendū est q locus a cōiter accidētib⁹ ē hitudo vnius cōiter accidētis ad reliquū. Et i accidētib⁹ q̄ se cōsequūtur conuertibiliter tenet tā affirmatiue q̄ negatiue ab vtroq; latere ad alterū. vt risibile ē: q̄ flebile ē. Maria. posito vno cōiter accidēti se consequente conuertibiliter ponit reliquū, propter conuertibilitatē eor. Et etiā destructo vno destruitur reliquū. Sz i his q̄ consequūt se inuicē necessario ⁊ non conuertibiliter arguēdo a posteriori ad prius iste loc⁹ tenet affirmatiue tm̄ et nō negatiue. vt penitet: ergo peccauit. vel asinus habet plumas: ergo nō mingit. Maria. si cōiter accidentiū posteri⁹ inest necesse ē primū ifuisse. Sz arguēdo a posteriori ad posteri⁹ non tenet affirmatiue: q: posito posteriori vel communiori: non oportet ponere posterius. Sz tenet negatiue sic. nō deliq̄t: ergo non penitet. Maria. posito cōiter accidētiū destructo remouetur posteri⁹.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur prio sic. intelligere vel velle ē opatio hois. et tm̄ non ē vsus: q: i tali opatōne nihil vtit ipo hoie: ergo diffinitio vsus nō conuenit soli diffinito. ¶ Secūdo sic. vsus vel opatio est cā finalis ipius rei; q: ē gra cuius res fit. eo q vnūq; ōq; pductū fit, propter suā operationē: ergo arguendo ab vsibus ē locus a cā finali. ⁊ p̄ p̄sequēs male ponit iste locus ab illo distinctus. ¶ Tercio sic. nō sequit. eq̄tare ē bonū: ergo equus claudus vl' cecus ē bon⁹. ⁊ tm̄ ibi arguit ab vsu ad vsitatū affirmatiue: g̃ iste locus nō tenet affirmatiue. ¶ Quarto sic. nō sequit deū penitet: ergo peccauit. q: ānecedens ē verū ⁊ p̄sequens falsum. cū hīpe dixerit. penitet me fecisse hoiez ergo loc⁹ a cōiter accidēnb⁹: nō tenet affirmatiue. ¶ Quinto sic. nō sequit: btā virgo nō peccauit: ergo papam nō penituit. et similit̄ de multis scis: ergo locus a cōiter accidentibus nō tenet negatiue a priori ad posterius.

¶ Ad argumēta ante oppositā Ad primū dr q si capiat vsus ppie p operatione q̄ vtens vtit re vsitata sic intellect⁹ hois vel velle nō est vsus ei⁹. ⁊ si capiatur gñaliter p q̄cunq; opatione rei ad quā ipa ordinatur: tūc aliquo mō pōt dici vsus. ⁊ hoc mō b̄ capitur. ¶ Ad secundū dr q licet vsus rei fīm esse in intētione agētis sit cā finalis ipius rei, non tm̄ fīm q ē in executōne, sed ē effect⁹ ⁊ opatio rei vsitate. et hoc mō ab ipo sumit loc⁹ abvsu q̄ communiter distinguit a causa finali. ¶ Ad tciū dr q equitare in cōi non ē vsus equi claudi vl' ceci: ⁊ ē vsus eq̄ in cōi: ideo ibi non b̄ arguit ab vsu ad vsitatū. sed sic debet argui, eq̄tare equi claudi ē bonū: ergo equ⁹ claud⁹ ē bonus et sicut p̄seqns ē falsum: ita ⁊ ānecedēs. ¶ Ad quartū dr q si capiat ppe penitere vt est penitentiā agere p peto omisso volūtarie. sic deum nō penituit. sed si capiat fīm similitudinē p ut ē similitudinare dolere de aliquo: sic deum penituit. ⁊ hoc mō non sumit b̄: sed prio mō. ¶ Ad ultimū dr q licet btā virgo et multi sci in ppa psona nō peccauerint. tm̄ primi penitet peccauerūt: ratione cuius ipi penituerunt.

¶ Sequit de locis extrinsecis. Quid ātē sit loc⁹ extrinsecus dictū est prius. Locor ātē extrinsecor alius est ab oppositis. alius a maiori. alius a minori. alius a simili. alius a proportione. alius a trāsumptōe. alius ab auctoritate. ¶ Itē oppositor quat

tuor sunt spēcies. scz relatio. cō/
trarietas. priuatio. ⁊ ꝺdictio.
¶Relatiue opposita sut quoꝝ al/
terū sine altero nō pōt cē. Loc' a
relatiuis ē ḣitudovni' relatiuo/
rū ad aliud. ⁊ ē ꝓstructiuus ⁊ de
structiu'. Lōstructiu' sic. pater
ē: ergo fili' ē. ⁊ filius est: ergo pa
ter est. Maxima. posito vno re/
latiuorū: necessario ponit' ⁊ reli/
quū. Destructiue sic. pat' nō est
ergo fili' nō est. ⁊ ecōuerso. Ma
xia. remoto vno relatiuoꝝ remo
uet' et reliquū. Locus vero ā rela
tiue oppositis tenet solū destru/
ctiue sic. fortes ē pater platonis
ergo non est filius eius.

¶Postꝙ autor determiauit de locis intrinse
cis. ḃ ꝓcēdnter determiat de locis extrinsecis
Cui' rō ē. q: loc' ē ḣabitudo termini iferentis
ad terminū illatū: ⁊ loc' itrinsec' dicat pfectio
rē ḣabitudinē illoꝝ terminoꝝ ꝙ loc' extrinse
cus. iō locus extrinsec' ponit' loco itrinseco
Et q: opposita iuxta se posita: magis eluces/
cūt: ⁊ de vno ḣabet' clario: cognitio ꝓpter co
gnitionē alteri'. ⁊ loc' intrinsecus ⁊ extrisec'
opponunt'. ideo post locos itrinsecos ꝓcedē
ter autor imediate determiat de locis extrise/
cis. Et ꝓsupposita diffinitōe loca extrinseca pri
mo diuidit locū extrinsecū ꝑ locū ab opposit'
a maiori. a minori. a simili. a ꝓportōe. a trans
sumptōe. et ab auctoritate. quaꝝ speciērū dif
finitiones et differentie satis patebut infernus

¶Pro quo ē sciēdū primo ꝙ lo/
cus extrinsecus ē qñ termin' inferēs est extra
substātiā termini illati. ⁊ rōe differentie illoꝝ
terminoꝝ sumit' vnus ꝓbatiua argumēti: sed
i loco ab oppositis verior modo terminus ife
rēs ē extra substātiā termī illati. iō iter locos
extrīsecos autor ꝓus determiat ⁊ loco ab op
posit'. q: illi verius ꝓcipat rōez loci extrinse
ci. Et locus ab oppositis est ḣabitudo vnius
oppositoꝝ ad reliquū. iō diuidi ḣabz fm diui

sionē oppositoꝝ. ⁊ rōe ipsoꝝ oppositoꝝ. ḃ di
uidit oppositionē ꝑ qtuor species. i. ꝑ oppo
sitionē relatiuā. cotrariā. priuatiuā. et ꝓtradi
ctoriā. Cui' diuisionis sufficiētia et diffinitōes
membroꝝ satis patet in postꝓdicamētis. ⁊ eoꝝ
de mo sumūtur quatuor species oppositorū
q: qda sunt relatiua. alia cōtraria. alia priua
tiua. ⁊ alia cōtradictoria. et iteri ista pua determi
natur de relatiuis. ⁊ de loco sumpto ab ipis

¶Secundo sciendū est ꝙ rela/
tiua sunt quoꝝ totū esse ē ad aliud se ḣabere
et eē vni' totum refert' ad aliud: ⁊ ecōtra. Et
possūt ḣec relatiua dupliciter ꝓsiderari. vno mō
iquantū referunt' inter se: ⁊ sic ꝓnūtur esse
⁊ sub forma relatōis. ⁊ ḣoc mo sūt sic' natura
⁊ sic ab ipis sumit' loc' a relatiuis: ⁊ nō a rela
tiue oppositis. Alio mō ꝓsiderant' iquātū ḣa
bēt iter se repugnātiā ad sic' eē i vno subiecto
respectu eiusdē. ⁊ ḃ mō dicūt' relatiue oppositi
ta ⁊ ab ipis ḣoc modo sumit' locus a relatiue
oppositis.

¶Tertio sciendū est ꝙ locus a
relatiuis ē ḣitudo relatiuoꝝ ad sua cōrelati/
ua. ⁊ tenet iste loc' affirmatiue ⁊ negatiue. Af
firmatiue sic. pr̄ ē: ergo fili' ē. Maxia. posito
vno relatiuoꝝ necessario ponit' rel' quū. cuius
rō ē: q: totū eē relatiui ē se ḣabere ad aliud. q̄
ad ḣoc ꝙ vnū relatiuoꝝ ḣabeat cē: oportz suū
cōrelatiuū esse ad qd̄ refert' ideo posito vno
relatiuoꝝ: necessario ponit' simul et reliquum
Sz negatiue tenet sic. pater nō est q̄ fili' nō ē
Maxia. destructo vno relatiuoꝝ destruit' reli
quū relatiua em̄ posita se ponūt et perempta
se perimunt.

¶Quarto sciendum est ꝙ loc'
a relatiue oppositis ē ḣitudo vni' relatiue op
positoꝝ ad reliquū. Et tenet affirmatiue sic.
fortes ē pr̄ platonis: q̄ nō ē fili' ei'. Maxia.
posito vno relatiue oppositoꝝ i vno subiecto
ab eodē remouet' reliquū. eo ꝙ relatiue oppositi
ta nūq̄ ꝓmittūt se i eodē subiecto respectu eius
dē ⁊ iquātū opposita sūt. Sz iste loc' nō tenet
negatiue a negatōe vni' relatiue oppositorū
de vno subiecto ad affirmatiōez alteri'. q: nō
sequit'. fortes nō est fili' platonis. q̄ ē pat' eius.
Et iste locus a relatiue oppositis ē simplicit'
extrinsec'. q: ibi sumit' vnus ꝓbatiua ratione
discōuenientie termini inferentis cū termio il
lato. Et loc' a relatiuis fm aliquos ponit' ex
trinsecus. eo ꝙ vnū relatiuoꝝ um fm esse est ex

minsecū alteri. Sz sedm alios ponitur extrinsecus.q: terminꝰ inferēs iferr terminū illatuz ratione conuenientie eoz in esse et sub forma relatōis.ꝛ ꝑ aber reduci ad locū a descriptōe q: vnū relatiuoz est de diffinitione alterius.ꝛ vt dicunt solū ponit ꝓ hic inter locos extrinsecos causa cōuenientie relatiuoz ꝛ relatiue oppositoz.ꝛ vtraqꝫ pars est satis ꝓbabilis.

Sed ꝰ predicta arguit. ispi mo sic.in omni loco dialetico terminꝰ inferens debet inferre terminū illatū.ꝫ vnū oppositoz nunqꝫ infert aliud:ꝫ sp infert et importat negationē et destructionē alterius: ergo nullus locus est ab oppositis q ꝺ est contra diuisiōez loci extrinseci. Secūdo sic.maius ꝺr correlatiue ad minus et econtra:ꝛ etiā simile ad suum simile relatiue opponit.ergo locus a maiori a minori et a simili sunt relatiue. ergo male ponunt illi loci distincti ab alijs: ergo ꝓdicta diuisio non valet. Tercio sic.in omni loco dialetico est ꝟhabitudo añcedēntis ad consequēs.et terminꝰ inferēntis ad terminū illatum ꝫ añcedēs et cōsequens sunt relatiua inter se.ergo omnis locꝰ ē a relatiuis.ꝛ sic male ponitur vnꝰ locus specialis. Quarto sic.non sequitur.pater sortis ē:ergo filius sortis ē.ꝛ tm ibi arguit ab vno relatiuorū ad reliquū.ergo iste locus nō tenet affirmatiue.minor patz: q: pater in cōi et filius dicūtur correlatiue:ergo pater et filius eius dicuntur correlatiue:et sic ibi arguitur a relatiuis. Quinto sic.nō sequit sortes est pater ꝟhominis:ergo nō ē filiꝰ ꝟhois et tm ibi arguit a relatiue oppositis affirmatiue:ergo ille locus non tenet affirmatiue.

Ad argumēta ante oppositā Ad primū dicit ꝙ vnū oppositorū nō potest inferre aliud affirmatiue:sed bene infert aliud negatiue eo ꝙ negatōnē alterius includit ideo posito vno in aliquo subiecto:destruitur reliquū in eodez subiecto. Ad secundū ꝺr ꝙ licet maius dicatur correlatiue ad minus. et simile ad simile.tamē in locis a maiori minori et a simili non sumit virtus ꝓbatiua ratione relatiue oppositionis:sed rātōe maioritat]ꝛ minoritat]ꝛ similitudis.iō illi loci distinguūtur a loco a relatiue oppositis. Ad tercium ꝺr ꝙ añcedēs et ꝙsequens ꝑm illas intentiōes dicunt correlatiue inter se:ꝫ nō sp dicunt correlatiue ꝑm id qꝺ sūt qꝺ tm requirit i loco a relatiue oppositis.iō non eis locꝰ debet dici a relatiuis. Ad quartū ꝺr ꝙ pater sortis nō ꝺr correlatiue ad filiū sortis:ꝫ tm ꝺr correlatiue ad filiū suū.et licet pater in cōi dicatur correlatiue ad filiū in cōi.tm nō ꝺr correlatiue ad filium acceptū cū determinatōe speciali.sicut pater in cōi.et iste filiꝰ nō dicunt correlatiue inter se.iō ibi nō arguit ꝑ locū a relatiue oppositis ad qntū ꝺr ꝙ ibi nō arguit ꝑ locū a relatiue oppositis.q: sortes i añcedēte ꝛ ꝙsequente non ꝺr pater ꝛ filiꝰ respectu ꝟhois accepti ꝑ eodez suppposito determinato.ꝛ tm in relatiue oppositis oportet ꝙ sp fiat cōparatio respectu eiusdē.ideo bn sequit a relatiue oppositis sortes ē pater ꝟhois:ergo nō est filius eiusdē ꝟhomis.

Cōtrarietas est ꝺtrarioz oppositio. vt albi ꝛ nigri. Cōtrariorū qdā sūt mediata. vt albū ꝛ nigrū int q sūt medij colores. Que dā ꝟo imediata. vt sanū ꝛ egruz circa aial. Locꝰ a ꝺtrijs ē ꝟhabitudo vniꝰ ꝺrioz ad reliquum.ꝛ tenet ꝙstructiue ꝛ destructiue. Cō structiue sic.ꝟhoc aial ē sanū. ergo nō est egrū. Maxia. posito vno ꝺtrarioz remouet ꝛ reliquū. Destructiue tenet tm in ꝺtrijs ꝟimediatis cū ꝙstātia subiecti. vt ꝟhoc aial nō est sanū: ergo ē egrū Maxima.remotovno ꝺtrariorū immediate oppositoz ponit reliquū subiecto manente. Que aūt sunt ꝓuatiue opposita dictū est ꝓius. Locus a ꝓuatiue oppositis est ꝟhabitudo ꝓuationis ad ꝟhabituz vel ꝟhabitus ad ꝓuationē. et tenet ꝙstructiue. vt iste ē vidēs: ergo nō est cecus vel est cecus:ergo nō est vidēs. Maxima. posito vno ꝓuatiue oppositoz cum alicꝺ subiectuz ab eodem remouetur reliquum.

Destructiue nō tenet nisi cū constātia subiecti ⁊ cū tpe determinato a natura. Catul' em̄ nō dr vidēs hiemq; cecus ante nouez dies Et puer nō dr edētulus ante tēpus determinatum a natura.

Postq; auct: determinauit de relatiue oppositis. hic cōsequēter determinat de loco a cōtrarijs. et cōsequēter de loco a priuatiue oppositis. Et p cognitōe loci a contrarijs primo diffinit contrarietate: et deinde cōtraria. Ad contrarietas est cōtrarioz oppositio vl' repugnātia. vt repugnans albi et nigri. Contraria vero sut forme sub eodē genere maxime repugnātes que mutuo ab eodē subiecto se expellunt cui vicissim insunt nisi alterū insit a natura. Ad duplicia sunt cōtraria. q̄dā sunt mediata inter q̄ cadit medium eiusdē generis pticipans rationē vtriusq; extremoz. vt inter album ⁊ nigrum subit rubeū et alij medij colores. Alia sunt imediata inter q̄ non cadit medium eiusdē generis: et necesse est sp per alterum eoruz verificari de ꝓprio subiecto ipsoz. vt sanum et egrū sunt cōtraria imediata p carentiā medij p participationē: licet bene habeant medium p abnegationem. q: de lapide potest vtrūq; vere negari. Et ab vtrisq; illorum contrarioz sumitur locus dialeticus.

Ꝓprio quo prio sciendū. q̄ locus a cōtrarijs est habitudo vnius cōtrarioz ad reliquū. Et tenet affirmatiue sic. sortes ē sanus: ergo sortes non est eger. Maxia. posito vno cōtrarioz in aliquo subiecto ab eodez remouetur alterū. cuius ratio est: q: contraria destruūt se mutuo: et se expellūt ab eodē subiecto. eo q̄ vnū importat negationē alterius. ideo posito vno in vno subiecto necessario remouet reliquū. Et nō solū valet affirmatiue iste locus arguendo tm̄ ab vno cōtrariorum sed etiā a plurib⁹ cōtrarijs ponēdo pl'a cōtraria in consequēte. vt iustitia est virtus: ergo iniustitia est vitiū. et ꝓpter hoc iste locus vocat' a contrarijs in plurali numero.

Secūdo sciendū est q̄ iste locus i cōtrarijs imediatis tenet negatiue duabus cōditionib⁹ obseruatis. Prima ē q̄ ponatur cōstantia subiecti: defectu cui⁹ non sequitur ad. non est eger: ergo est sanus. Secunda cōditio est q̄ arguatur respectu subiecti determinati. defectu cui⁹ nō sequitur: iste lapis est et nō est san⁹: ergo ē eger. q: nō ē determinatū subiectū illoz cōtrarioz. sed posita cōstantia subiecti determinati sp valet negatiue: vt arguēdo sic. ai al est et no est sanū: ergo ē egrū. Maxima. destructo vno cōtrarioz imediato nu in subiecto determinato existēte ponit' reliquū. eo q̄ respectu illi⁹ subiecti necesse est sēp esse aliq; illoz cōtrarioz. Si i cōtrarijs mediatis iste locus nō tenet negatiue: nisi posita cōstantia subiecti determinati cū abnegatiōe vni⁹ cōtrarioz et oim intermedioz. vt pic corpus mortū ē et nō est album nec medio colore coloratum: ergo est nigrum. Maxima. remoto vno cōtrarioz et oibus intermedijs a subiecto determinato necesse est ponere reliquum.

Certio sciendū est q̄ priuatiue opposita sūt q̄ habēt fieri circa idē subiectū ordie irregressibili ⁊ tpe determinato a natura. vt visus et cecitas circa oculū. Et intelligit hec diffinitio de priuatiue oppositis pfecta priuatōe in qb⁹ priuatio negat habitū ⁊ principia habit⁹ sil'. et nō de illis q̄ opponunt priuatiue imperfecta i q̄bus priuatio negat habitū tm̄: et relinq̄t principia habit⁹. vt mor' et q̄es. scientia et ignorātia. q: in illis pōt esse regressus de priuatōe in habitū. vt de q̄ere fit regressus in motū. Sed priuatiue opposita accepta cōmuniter diffiniūtur sic. priuatiue opposita sunt quoz vnum dicit negationē alterius cū aptitudine ad ipm. cuius ratio est: q: priuatiue opposita sūt habitus et priuatio. priuatio aūt dicit negationē habitus cū aptitudine ad ipm: vt cecitas respectu visus.

Quarto sciendū est q̄ locus a priuatiue oppositis ē habitudo priuatōis ad habitū: et ecōtra. Et tenet affirmatiue sic. sortes ē videns: ergo nō est cecus. Maxia. posito habitu in subiecto remouetur priuatio ei⁹ ab eo. eo q̄ vnū illoz ipoztat sp destructionē alterius et remotionez. Et tenet negatiue. posita cōstantia subiecti determinati et determinato tpe in quo debet esse habitus. vt sortes ē ⁊ nō est videns: ergo ē cecus. Maxima. destructo vno priuatiue oppositoz in subiecto apto nato et tpe determinato necessario ponit' reliquū Sed non sequitur antixps non est videns: ergo est cecus. quia non ponitur constātia subiecti. nec sequitur: lapis est et non est videns. ergo ē

cecus: q; non arguim; respectu subiecti determinati q̄ aptū natū sit ad suscipiendū habitū vel priuationē. nec seq̄tur. puer nouiter natus est et nō habet dētes. ergo ē edentul⁹. q̄a vbi nō ponitur ps determinatū ipius habitus q̄ tñ conditiones req̄runtur ad debite arguendum negatiue per locū a priuatiue oppositis

Sed contra predicta arguit. Primo sic. aliq̄d animal est medio modo se habens inter sanū et egrū q̄d dicit corp⁹ neutrū. ergo inter sanū et egrū est corpus mediū per participationē. ergo male dicitur q̄ cōtraria immediata sunt sanū et egrū. Secūdo sic. posito scuto p̄ media⁷ parte albo ⁊ p̄ media parte nigro: non seq̄tur hoc scutuz est albū. ergo nō est nigrū: quia simul est albū et nigrū. ergo locus a contrarijs nō tenet affirmatiue. Tertio sic. non seq̄tur hoc lignum est et non est egruz ergo est sanū. et tamē est subiectū determinatum cū sit vnū ens in numero: ergo locus a contrarijs immediatis nō tenet negatiue. Quarto sic. nō seq̄tur homo mouetur: ergo nō q̄escit. q; homo motus in naui mouetur et q̄escit. et tñ ibi arguitur a priuatiue oppositis affirmatiue. ergo ille locus nō tenet destructiue. Quinto sic. non seq̄tur dormiēs est nō videns: ergo ē cecus. dato q̄ ponant oēs conditiones prius posite. ergo locus a priuatiue oppositis non tenet negatiue positis illis circumstantijs.

Ad argumēta ātē opposita. Ad primū istor dicit q̄ si considerent sanum ⁊ egrum quātum ad dispositiones p̄cedētes sanitatē et egritudinē: vel quantū ad operatiōes seq̄ntes: sic inter simpliciter sanuz ⁊ simplicit egrum datur mediuz q̄d dicit neutrū: sed illd̄ non est eiusdē generis p̄prij cū extremis. sed si considerētur sanū et egrum formaliter: vt sanū dicit adequationē humorū. et egrū inadequationē inter ipa non est mediū: q; inter eq̄le et inequale non potest dari mediū: ideo sūt contraria immediata. Ad secundū dr q̄ scutuz p̄ media parte album ⁊ p̄ media parte nigr̄ nec est simpliciter album: nec simplicit nigr̄. q; non est vnum coloratū inesse colorati. ideo antecedens argumenti est falsum sicut et consequēs. Ad tertiū dr q̄ ibi non arguit respectu subiecti determinati. q; licet hoc lignū sit subiectum determinatū in numero: tamen non est subiectum determinatū contrariorum scilicz sani et egri. Ad quartū dicitur q̄ licz hō motus in naui moueatur scd̄m motuz alterius et per accidens: non tamen mouet motu p̄prio et per se. sed quantū ad motum p̄prium q̄escit. et eo modo quo mouetur motu alterius nō q̄escit quiete opposita motui alterius. Ad quintū dicitur q̄ si capiatur non videns. vt negat actum videndi sic dormiens est non videns. sed sic videns non opponitur priuatiue ceco: sed si capiat vt negat habituz visus vt opponit ceco: sic dormiens non est videns: q; habet habitū potētie visiue. ideo antecedens est falsum sicut et consequens.

Cōtradictio ē oppositio cui⁹ scd̄m se nō ē dare mediū. Loc⁹ a cōdictorie oppositis ē hitudo vni⁹ cōdictorie oppositor ad reliquū vt sortē sedere ē verum: ergo sortem sedere nō est falsum. Maxima. si vnū cōdictorior ē verum reliquū erit falsuz. Sūt aūt alia opposita q̄ dicūt disparata q̄ nō sunt opposita scdz aliq̄d genus p̄dicte oppositiōis: sz sunt diuersa. vt hō ⁊ asinus. Et a talib⁹ sumit sic argumētū: sortes ē homo ergo non ē asinus. Maxima. de quocunq; dicitur vnum disparatorum abstractione ab illo codē remouetur ⁊ reliquū. Dicitur notanter abstractiue: quia si cōcretiue sumerētur tūc nō seq̄ret. q̄a nō seq̄tur hoc ē albū: ergo non ē quantum. sed bene seq̄tur hoc ē albedo: ergo non est quantitas

Postq̄ auct̄ superius determinauit de locis a contrarijs et priuatiuis. hic cōsequent determinat de locis a contradictorijs et p̄sequent de locis a disparatis. ⁊ ad cognoscendū locū a contradictorijs primo sic diffinit contradictionem dicens. q̄ contradictio est oppositio. cuius fm se non est dare medium. et ratio est: q; contradictio est oppositio contradictor⁹: sed i cō

radictoꝝ ꝯ vnum est ens et aliud simpliciter nō ens.q; vnum importat simpliciter negatio nem alterius.vt homo et non homo. sed iter ens et non ens non potest dari medium.quia omne quod est vel apprehenditur vel est ens vel aliud ab ente.ideo in contradictione non potest dari medium.et hoc cōuenit sibi scōz se inquantū est prima oppositionū:et non prici patione ab aliqua oppositōne prioꝝ:ideo per hoc ipa differt ab alijs.

¶ Pro quo sciēdū ē primo q; duplex est contradictio.quedam est cōtradictio ppositionum.et de ppositōibus contradicto rijs satis determinatum est in pmo tractatu. Alia est ꝺdictio terminorū de qua determinatum est in postpredicamentis:et sunt termini contradictoꝝ quorum vnū dicit simpliciz negationem alterius.vt homo et non homo.sedet et non sedet.et sic de silib⁹.ꝛ sm vtramq; ꝺdictionē sumit loc⁹ dialetic⁹.et vtriq; ꝓuenit diffinitio ꝓus posita:sed i ꝓtradictōne ppositiōis debet argui respectu hoꝝ pdicatoꝝ vez et falsum.i alia ár ab affirmatōe vni⁹ cōtradictoriꝝ ab negatiōe alteri⁹ de aliquo subiecto vel econtra.

¶ Secūdo sciendū ēq; locus a ꝓtradictorijs ē habitudo vni⁹ ꝓtradictoriorū ad reliquū. Et tenet affirmatiue sic.sortē currere ē vez:ergo sortē nō currere ē falsū. Maxia.si vnū ꝓtradictoriꝝ ē vez:reliquū est falsum. Et i terminis ꝓtradictorijs sic.sortes est hō:ergo sortes nō ē nō hō. Maxima.posito vno cōtradictoriꝝ in aliquo subiecto necessario remouet reliquū.q; vnū iportat simpliciz negationē alteri⁹.ideo non possūt de eodē verificari. Et tenet negatiue iste loc⁹ formādo argumēta ꝛ maxias ꝑ oppositū ad ꝑcedentes Et nō solū valet iste loc⁹ i simplici ꝯsequntia ꝫ etiā valet i ꝯsequntia ecōtrario q̄ ē q̄n i aliq̄ cō seq̄ntia er añcedēte seq̄t consequns ꝛ er oppo sito cōsequntis infert oppositū añcedens vt b. si hō est aial ē:ergo si nō est aial:nō est homo Sz ꝫm istū locū nō valet cōsequntia i ipo q̄ est q̄n i aliq̄ ꝯsequntia ex opposito añcedēt infert oppositū ꝯsequntis.ꝫ ista cōsequntia solū tenet i alijs oppositis a ꝺdictorijs. vt bn seq̄t.si iustitia ē:virt⁹ ē.ergo si iniustitia est:viciū est.

¶ Tertio sciēdum ē q; disparata sūt illa q̄ de se inuicē nō possūt verificari.vt hō ꝛ asin⁹.ꝛ dicūt disparata de dis.q; ꝺ ē diuisum ꝛ separatus ꝛa.tū. q̄si diuersa entia ad inuicē sepa ta.rōe cui⁹ nō possūt de se inuicē verificari.q; i vera pdicatōe req̄rit predicatū ieſſe subiecto ꝛ oia gñaliter eo modo quo nō possunt verifi cari de se inuicē dicunt disparata. ꝛ si aliq̄ vno modo verificēt ꝛ alio mō non. vt quātitas et q̄litas i cōcreto de se inuicē verificant:vt dicē do q̄le ē quātū. ꝛ i abstracto nō verificantur ꝫ solū sunt disparata eo mō quo de se inuicē nō ve rificant.s.i abstracto ꝛ nō sūt disparata i cōcre to.q; nō sūt hoc mō separata ꝫm pdicationem.

¶ Quarto sciēdū est q; loc⁹ a dis parati ē habitudo min⁹ disparatoꝝ ad reliquū Et tenet affirmatiue sic.sortes ē hō:ergo sortes nō ē asin⁹. Maxia.cuicūq; cōuenit vnum disparatoꝝ ab eodē remouet reliquū.cui⁹ rō ē. q; disparata nō possunt de se inuicē verificari.iō nō possunt de eodē tertio vere pdicari.q; sive re pdicarent de aliquo : tertio possent aliquo mō de se inuicē pdicari.ꝫ nō tenet iste loc⁹ negatiue.q; nō seq̄t.sortes nō ē asin⁹:ergo ē equ⁹.

¶ Sed contra predicta arguit Primo sic.inter esse et non esse que sunt cōtradictoria est contradictio media et etiam relatio illorum extremorū.ergo inter contradictoria potest dari mediū. et sic male dicitur q; in contradictione non est dare medium. Secundo sic.non sequitur pluuiam esse cras nō est verum.ergo pluuiam cras non esse ē falsū. q; nullū illoꝝ cras pluet et cras non pluet est verum vel falsum:ergo locus a contradictoriꝝ non tenet negatiue arguendo in ppositionibus cōtradictoriꝝ. Tertio sic. nō seq̄t hō est aial:ergo hō non ē aial.et tn ibi arguit in terminis cōtradictoriꝝ:ergo iste locus nō tenet affirmatiue i termis ꝺdictorijs. Quarto sic.oia opposita continent sub aliquo gñe oppositionis:ꝫ nihil est in genere quin sit i aliqua eius specie:sed disparata sūt opposita: ergo continetur sub alijs oppositis:et sic male hic separantur ab alijs. Quinto sic.nō seq̄tur homo est pater:ergo non est dñs.et tn ibi arguitur a disparatis affirmatiue. q̄a pat et dñs sunt species relatōis ab inuicē separate:ergo ille locus non tenet affirmatiue.

¶ Ad argumēta ante oppositā Ad primū istoꝝ dr q; licet interesse et nō esse ꝛ inter alia ꝺdictoria sit mediū scōm rationē. vt est contradictio vel relatio medians tam ē inter ipa nullū est mediū scōm ran ꝛ de quo nō

verificet vnum extremoꝝ. ¶ Ad scdm dicitur q eodē modo quo ponit non cē verum. cras pluuiā esse. eo modo seqt. cras pluuiā nō esse nō esse vex. q: nullū illoꝝ est determinate verū. eo q sūt de futuro cōtingēti. sed si vnū ponat falsum determinate aliud pōt poni verum determinate: et sic ibi pōt valere locꝰ a cōtradictoriis. ¶ Ad tertiū dr: q ibi termini contradictoriꝝ subiciūtur et arguēdo p illū locus debent sp̄ p̄dicari. ideo ibi nō debite arguit p locū a contradictoriis. ¶ Ad quartū dr: q licz disparata virtualit includāt aliquā oppositōem eo q sunt diuisa. ⁊ ois diuisio ⁊ distinctio fm Boeciū in oppositōe fundat. tm̄ non sūt opposita formaliter quātū ad suas p̄pas formas. ideo alit sumit locꝰ ab ipis q̄ ab alijs oppositis. ¶ Ad quintū dicitur q licet dns ⁊ pater in abstracto et fm suas essentias sint sp̄es separate. tm̄ in concreto et scdm esse in subiecto non sunt adinuicem disparata. quia illo modo non semper inter se separantur.

¶ Maius vt hic sumit est qd̄ supponit alicui i potētia ⁊ virtute. Minꝰ ē qd̄ ei supponit. Locus a maiori ē habitudo ipi maioris ad minꝰ. ⁊ ē sp̄ destructiuus. vt rex nō pōt expugnare castrū. ergo nec miles. Maxia. si id qd̄ magis videt inesse nō inest. nec id qd̄ minꝰ videt inesse erit. Locus a minori ē habitudo minoris ad maiꝰ. ⁊ ē sp̄ cōstructiuus. vt miles pōt expugnare castrū ergo ⁊ rex. Maxia. si id qd̄ minꝰ videt inesse inest. ⁊ id qd̄ magis videt inesse erit. Similitudo ē rerū differentiū eadē q̄litas. Locus a simili ē habitudo vniꝰ similiū ad reliquū. ⁊ tenet cōstructiue ⁊ destructiue. Cōstructiue sic sicut risibile ieſt hoīi: ita hīnibile ieſt equo. sed risibile ieſt hoī vt ppriū. ergo hīnibile ieſt equo vt ppriū. Maxia. de similibus idē est iudiciū. Destructiue sic. sicut risibile ieſt hoīi: ita hīnibile ieſt equo. sz risibile nō ineſt hoī vt genꝰ. ergo nec hīnibile ineſt equo vt genꝰ. Maxia. de similibꝰ idez ē iudiciū. Proportio ē rerū differentiū eadez habitudo. Locus a pportiōe est habitudo vnius proportionabilium ad reliquum. vt sicut se habet rector nauis ad nauez: ita se habet rector scolariū ad scolas. sed i naui regenda eligendus est rector nō sorte: sz arte. ergo i scol regēdis eligendus est rector nō sorte sz arte. Maxia d̄ pportionabilibꝰ idem ē iudiciū. Differt aūt iste locus a loco a simili. qz i loco a simili sumitur comparatio scdm similitudinē inherētie. vt sicut risibile ineſt hoīi: ita hīnibile ineſt equo. In loco aūt a pportiōe nō attēditur similitudo inherentie: sz cōparatio habitudinis. vt sicut se habet rector nauis ad nauez ita se habet rector scolarium ad scolas.

¶ Postq̄ auto: determinauit de locis ab oppositis: hic conseq̄nter determinat de locis a maiori. a minori. a simili et a pportione q̄ habent inter se cōuenientiā. et ad cognoscendū locū a maiori ⁊ a minori. primo explicat quid sit maius et minus. Et n. maius pōt capi dupliciter. vno modo pprie p illo qd̄ supponit alteri in potētia vel virtute quātuz ad aliquā operationē. vt rex superponit militi: et econtra Minus est qd̄ supponit alteri i potentia vel

virtute quātū ad aliquā opationē. vt rex ſupponit militi: ⁊ ecōtra. ℳin⁹ eſt qō ſuppomitur alteri i potētia vel virtute quantū ad aliquā opationē. vt comes regi. Alio mō dicit maius qō excedit alterū in potentia ⁊ virtute quātū ad verificationē locutōis: eo ꝙ hz maiorē hitudinē ad aliud extremū ꝓpoſitōis qō mai⁹ ſibi videt conuenire ꝙ alteri: ⁊ ecōtra ℳin⁹ eſt qō ſupponit alteri i potēa et virtute quantū ad verificationē locutōis: eo ꝙ min⁹ videt cōuenire cū altero extremo ꝓpoſitionis ꝙ ipm mai⁹. ſicut miles mai⁹ cōuenit cū illo accidēte debellare caſtrū ꝙ rex. ⁊ hoc vltimo modo ſumitur hic maius ⁊ minus.

¶ Pro quo ꝑmo ſciendū ꝙ locus a maiore eſt habitudo maioris ad min⁹. Et tenet negatiue tm̄ ⁊ nō affirmatiue. vt rex nō pōt debellare ciuitates: g̃ nec miles. ℳa xima. ſi illud qō mag⁹ videt ineē nō ieſt: nec illud qō min⁹. Et ecōtra loc⁹ a minori eſt habitudo ipſi⁹ ad maius. Et tenet affirmatiue tm̄ ⁊ nō negatiue. vt comes pōt vincere ciuitatez: ergo ⁊ rex. ℳaxima. ſi illud qō min⁹ videt ineſſe ineſt: et illud qō mag⁹. Et in iſto loco pōt argui tripliciter. vno mō cōparando duo ſubiecta ad vnū predicatū. vt in exēplo dato. Secundo modo cōparādo vnū ſubiectū ad duo p̄dicata. vt rex pōt debellare ciuitatē: ergo pōt debellare caſtruz. Tertio mō cōparando duo ſubiecta ad duo p̄dicata. vt miles poteſt debellare ciuitatez: ergo rex pōt debellare caſtrū. Et ſimiliter variāt argumēta tripliciter i locis a maiori a ſimili ⁊ a ꝓportōe.

¶ Secūdo ſciendum eſt ꝙ ſimilitudo eſt rerū differentiū eadē qualitas. ⁊ nō ſufficit ad ſimilitudinē eadē qualitas in genere. qz ſic albū ⁊ nigrū eſſent ſimilia. nec requiritur eadē qualitas in numero. qz res differentes in numero ſemp hnt diuerſas qualitates in numero. qz accidēs variat ſm numerū ſui ſubiecti: ⁊ req̃rit eadē qualitas in ſpē. ſicut duo alba dicunt ſimilia. Et non capitur hic ſimilitudo ꝓprie ſolū ꝙ ſimilitudine accidentali que eſt rerū differentiū vna qualitas accidētalis: ⁊ capitur g̃naliter tā pro ſimilitudine accidētali ꝙ eſſentiali. vñ ex diffinitiōe p̄dicta patz ꝙ vbicunq; eſt ſilitudo ibi eſt diſſimilitudo. qz ſimilitudo ē rez differētiū: ⁊ res differentes ſemp hnt diſſimilitudinē inter ſe.

¶ Tertio ſciendū eſt ꝙ locus a ſimili eſt habitudo vnius ſimilū ad reliquū. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue. Affirmatiue ſic. ſic̄ aial ineſt homi ſimiliter ineſt equo: ⁊ ineſt hoi vt gen⁹: g̃ ineſt equo vt gen⁹. ℳaxima. de ſimilib⁹ ſimile eſt iudiciū. ⁊ rō eſt. qz quicq̄d cōuenit vni ſimiliū inquantū eſt ſimile etiaz cōuenit alteri. qz ſi nō ſibi cōueniret in hoc eſſet diſſimilitudo. ⁊ p iſtū locū debet argui ſemp a ſimilib⁹ inquantū ſimilia ſunt: et nō inquantū diſſimilia. Et negatiue ſic tenet. ſortes nō ē hinnibilis: g̃ plato nō ē hinnibil. ℳaxima. quicq̄d remouet ab vno ſimiliuz inquantum ſunt ſimilia ⁊ a reliquo.

¶ Quarto ſciendū eſt ꝙ ꝓportio eſt rerum differentium alicuius eadē comparatio vel habitudo. ſicut cōparatio duorū ad quatuor: ⁊ trium ad ſex eſt ſimilis cōparatio. qz vtrobiq; cōparat medietas ad ſuū totū. et loc⁹ a ꝓportione eſt habitudo vnius ꝓportionabiliū ad reliquū. ⁊ tenet affirmatiue ſic. ſicut ſe habent quatuor ad duo: ita ſex ad tria. ⁊ quatuor ſunt dupla duoꝝ. ergo ſex ſunt dupla triū. ℳaxima. de ꝓportionabilibus idē eſt iudiciū. ⁊ tenet negatiue. ſic̄ ſe habēt duo ad tria: ita quatuor ad ſex. ⁊ duo nō ſunt dupla triū. ergo quatuor nō ſunt dupla ad ſex. Et p iſtū locū pōt argui a trāſmutata ꝓportione hoc mō. ſicut ſe habēt duo ad q̄tuor: ita tria ſe habēt ad ſex. ergo trāſmutando ꝓportionē ſicut ſe habent duo ad tria ita quatuor ad ſex. ſed duo excedunt medietatē triū: g̃ quatuor eſt plus q̄ medietas ſenarij.

¶ Sed contra predicta arguit̄ Primo ſic. deus non poteſt peccare: ergo hō nō pt peccare. ⁊ tm̄ ibi arguit̄ p locū a maiori negatiue: g̃ ille loc⁹ nō tenet negatiue. ¶ Secundo ſic. nō ſequit̄ ſortes pōt portare decem libras: ergo pōt portare centū. vel pōt trahere paruā nauē: ergo ⁊ magnā. ⁊ tm̄ ibi arguit̄ a minori ad mai⁹ affirmatiue. ergo ille loc⁹ nō tenet affirmatiue. ¶ Tertio ſic. ſimilitudo nō eſt q̄litas ⁊ relatio. ergo nō ē rerū differentiū eadē q̄litas. ¶ Quarto ſic. nō ſequit̄ ſic̄ oculus eſt in corpe ita intellect⁹ in aīa. ⁊ ocul⁹ eſt pars integ̃lis corpis. g̃ intellect⁹ ē pars integralis aie. ⁊ tm̄ ibi arguit̄ p locū a ſimili affirmatiue g̃ iſte loc⁹ nō tenet affirmatiue. ¶ Quinto ſic. nō ſequit̄ ſicut ſe habet ſon⁹ ad auditū ita color ad viſuz. ⁊ ſon⁹ ab auditu capit̄ in tenebris. ergo color a viſu capit̄ in tenebris.

extamen ibi arguit p locū a ꝓportione affirmatiue. ergo ille locus nō valet affirmatiue.

¶ Ad argumenta añ opposita

Ad ꝑmū dr: q ibi nō arguit a maiori negatiue. q: lz deꝰ excedat hoiez qntū ad vturē operandi. nō tñ excedit ipm quantū ad ꝙueniētiā t habitudinē illo extremo locatōis qđ ē peccare. ideo nō ē maiꝰ i vture qntū ad vificatiōez locatōis respectu illi⁹ extremi, q: nō sibi magis videt ineſſe q̄ homi: q: sibi nullo mō cōuenit.

¶ Ad ſecundū dr: ſimiliter q ibi nō arguit a minori. quia nō arguitur ab illo qđ minus videt ineſſe: vel qđ habet minorez apparentiā veritatis. ¶ Ad tertiū dicit q licet ſimilitudo nō ſit formaliter qualitas: tamē dicitur qualitas materialiter. q: qualitas ē materiale fundamentuz eius. t vnitas ſpecifica qualitatis eſt eius ꝓximū fundamentū. ¶ Ad quartū dicitur q ibi nō arguitur a ſimilib⁹ inquantū ſimilia ſunt. ideo nō arguitur per locū a ſimili. in hoc enim conuenium oculus t intellect⁹ q: vterq; dicitur pars. ſed in hoc differunt et habent diſſimilitudinē. q: oculꝰ eſt pars quātitatiua t integralis. intellectꝰ vero pars potestatiua. vnde nō ſequitur habent ſimilitudinem in aliquo: ergo habent ſimilitudinem in iſto: niſi arguat ſemp manēdo in ratōne ſimilitudinis. ¶ Ad qntū dr: ibi nō arguit a ꝓportionabilib⁹ inquātū hñt ꝓportionē: ſ inquātū hñt diſproportionē. q: color t ſonꝰ i hoc hñt ꝓportionē q vterq; eſt obiectuz vni⁹ ſenſus ſ habent diſproportionē t diſſimilitudinē in modo quo ſentiunt ab ipſis ſenſib⁹. q: color non diffunditur ad viſum niſi per medium illuminatum. ſonus vero diffunditur ſine lumine per medium qđ poteſt faciliter moueri et rarefieri ſicut per aerem: vel per ignem.

¶ Tranſumptio eſt duplex. qđā cm eſt quando dictio vel oratio vnū ſignificās trāſumit ad ſignificādū aliud ꝓpter ſimilitudinē aliquā in eis reptā. vt hec dictio ridere trāſumit ad ſignificandū florere cū dicitur ꝓratū ridet. Similiter oratio trāſumit cuz dicit Arctus arat. i. opera pdit. ſicut ſoler dici cū q̄s iuuenū laborat. Et hec trāſūptio optinet ad ſophiſticū. Alia eſt qn nomē magis notū ſumit ꝑ noīe min⁹ noto. vt ſi debeat ꝓbari q ꝓbus non inuidet t fiat trāſumptio ad hoc nomen ſapiēs. t iſta trāſūptio pertinet ad dyaleticū. Locꝰ a trāſūptione eſt habitudo trāſūptionis ad tranſumptū. vt ſapiēs nō inuidet: ergo ꝓbus non inuidet. Maxima. q̄cq̄d alicui cōuenit ſub noīe magis noto eidē cōuenit ſub noīe min⁹ noto. Differt aūt iſte locꝰ a loco a noīs interp̄tatione. q: in loco a noīs interp̄tatione accipit diffinitio ſiue expoſitio noīs. vt ſi exponat hoc nomē ꝓbus ꝑ hoc q eſt amator ſapiētie. In hoc aūt a trāſumptōne nō accipit expoſitio ſiue deſcriptio noīs: ſed ꝑ vno noīe minus noto accipitur aliud nomē magis notū per qđ faciliter pōt proban propoſituz. Autoritas vt hic ſumitur eſt iudiciū ſapientis in ſua ſcientia. Unde iſte locus ſolet denoiari a rei iudicio.

¶ Locus ab autoritate eſt habitudo autoritatis ad illud qđ ꝑ eā probatur. Et tenet cōſtructiue ſolū. vt aſtronomꝰ dicit celū eſſe volubile. Maxima. vnicuiq; experto in ſua ſciētia credēdū eſt.

¶ Poſtq̄ autor prīus determinauit de locis a maiori a minori a ſimili t a ꝓportione. hic cōſequenter determinat de locis a trāſumptōne t ab autoritate. t ꝑ cognitōne loci a trāſūptio

vehic autor primo diuidit transumptionē dicēs ꝙ duplex est trāsūpno. vna est qñ dictio vel oratio proprie vnū significās transumit ad significandū aliud ꝓpter aliquā similitudinē in ipsis repertā. vt videre ꝓprie significat actū oris: ⁊ transumit ꝙ quandā similitudinem ad significandum flouritionem prati. qr vtrobiq; ē similitudo lenicie. Alia est qñ res significata sub nomine minus noto iteruz sumitur sub nomine magis noto. vt si ponatur sapiēs pro philosopho. et differunt iste due transumptiones. quia in prima sumitur vna vox ꝓ diuersis rebus. in secunda vero sumūtur diuerse voces pro vna re tantum. et a prima transumptōne sumitur locus sophysticꝰ: et a secunda dyaleticus. ideo de secunda est solum hic ad propositum.

¶ Ubi est ꝑmo sciendum ꝙ locus a transumptione est habitudo vniꝰ nois magis noti ad aliud nomen minus notū. Et tenet quatuor modis. primo subiciendo nomen magis notū affirmatiue. vt sapiens currit: ergo philosophus currit. Maxima. quicquid conuenit alicui sub nomine magis noto sibi conuenit sub nomine minus noto. Cuius ratio est. quia nomen magis notuz et minus notū in transumptōne dicūt idē realiter et cōuertibiliter. ideo q̄cq̄d verificat de vno etiaz verificatur de alio. et de quocūq; predicatur vnū siue affirmatiue siue negatiue etiā et reliquum. secundo modo tenet predicando affirmatiue. tertio subiciēdo negatiue. quarto predicando negatiue. Et possunt formari argumenta ⁊ maxime vt prius dictum est.

¶ Secundo sciēduz est ꝙ scōm aliquos locus a transumptione ponitur locꝰ intrinsecus. cuiꝰ ratio est: qr nomen maiꝰ notū ⁊ nomen minus notū in transumptione dicunt idē realiter cōuertibiliter. ⁊ propter illā vnitatem ⁊ identitatē rei significate valet cōsequētia ab vno ad reliquū. ideo terminus inferēs i isto loco rōne conuenientie ⁊ non ratione disconuenientie habet vtutē inferendi terminū illatū. Sed ꝑm Boeciū et Petrū hyſ. hic ponitur locus extrinsecus. qr licet in transumptione nomen magis notū ⁊ nomē minꝰ notū eandē rem importent. tamen sumit probabilitas ex parte nois magis noti inquātuz est magis notuz. ⁊ ꝙ sit magis notū alio nō est ex parte rei significate sed ex pte modi. ideo terminus inferens ꝑm ꝙ ab eo sumit vtutē ꝓbatiua est extrinsecꝰ termio illato. qr terminus inferēs ē magis norꝰ ꝙ terminꝰ illatꝰ. sub tali rōne differt ab ipo ⁊ est sibi extrinsecꝰ. et vtraq; opinio satis videtur probabilis.

¶ Tertio sciēdum est ꝙ autoritas est iudiciū siue dictū sapientis in sua scientia expertꝰ. vt ait astronomus iudicat solem esse maiorē tota terra. hec propositio sic iudicata vel dicta ab astronomo dicit autoritas eiꝰ: sic ꝙ esse dictū vel iudicatū a tali sapiēte qđ relinquitur in tali ꝓpositione est formale autoritatis. vnde ꝓpter excellentiā sapientie vel cognitōis alicuiꝰ sapientis ꝓpositio ab eo dicta vel probata accipit quandā euidentiaz veritatis sue ratione cuiꝰ magis creditur ab aliis ꝙ si nō esset dicta a tali sapiēte. Et tc credulitas vl apparētia veritatis ī ꝓpositōe noīat autoritatē. Dupliciter tamen accipitur autoritas. Uno mō ꝓ excellētia scientie aut cognitōis sapiētis. Alio mō ꝓ excellentia apparētie veritatis quā sumit propositio ꝑ hoc ꝙ dicitur vel iudicatur esse vera a sapiēte. et hoc vltimo modo sumitur hic autoritas.

¶ Quarto sciendū est ꝙ locꝰ ab autoritate est habitudo ipius autoritatis ad propositionē cui cōuenit autoritas. Et tenet affirmatiue tm. vt astronomus dicit solē esse maiorē tota terra. ergo sol est maior tota terra. Maxia. cuilibet expto ī sua scientia credēdū est cuiꝰ ratio est qr si sapiēs dicat aliquā propositionē inquantū sapiēs est expertꝰ in sua scientia. tunc oporteret illam propositionez esse veram. quia si diceret aliquā propositionem falsam. in hoc nō esset sapiēs vel expertus. Sed nō tenet iste locus negatiue. qr nō sequitur Aristoteles nō dixit esse decē orbes celestes: ergo nō sunt ponendi decem orbes.

¶ Sed ꝰ predicta arguit ꝓmo sic. ab vnitate significati sumitur vnitas signi. ergo vnius rei significate nō sunt multa signa. ergo in transumptione nō sunt plura nomina eiusdē rei: ⁊ sic male ponit secundus modus trāsumptionis. ¶ Secundo sic. nō sequitur homo ē animal: ergo humanitas est aial. ⁊ tamen ibi arguitur a trāsumptōne. qr homo ⁊ humanitas idē significant. ⁊ homo est nomen magis notū. ergo locus a trāsumptione non tenet affirmatiue. ¶ Tertio sic. propositio nō capit veritatē ab hemie di-

cente vel iudicãte ip̃am esse veram. q: ꝓpter nostrũ affirmare vel negare nihil mutat i re. ergo ꝓpter autoritatẽ dicentis nõ datur veritas ꝓpositõis. ergo a tali autoritate nõ sumitur loc' dyaletic'. Quarto sic. nõ sequitur philosoph' dicit mundũ esse eternũ ⁊ nunq̃ incepisse: ergo mũdus nõ incepit. ergo locus ab autoritate nõ tenet affirmatiue. Quinto sic. bñ sequit Aristoteles dicit tempus nõ fuisse ante motũ. ergo tempus nõ ꝑcessit motũ. ⁊ tamen ibi arguitur ab autoritate negatiue. ergo ille locus tenet negatiue.

¶ Ad argumẽta ante opposita

Ad ꝓmũ istoꝝ dr ꝙ licet ab vnitate significati sumat vnitas in spẽ ipsi' signi: nõ tñ numeralis vnitas. ideo vni' signati ꝑnt eẽ plura signa i numero licet nõ in specie. ideo vni' rei possunt esse plura nomina significatiua.

¶ Ad secũdũ dr ꝙ licet hõ ⁊ hũanitas significẽt idẽ ꝑm essentiã nõ tñ sub eodẽ mõ essendi. q: humanitas significat essentiã hois abstractiue ⁊ nõ ꝑ respectũ ad supposita. ideo inter ipa duo noia nõ est trãsũptio: q: in trãsũptione oportet ꝙ duo noia h̃ abeant idẽ significatũ sub eodẽ esse: quare ibi nõ arguit ꝑ istum locũ ¶ Ad tertiũ dicitur ꝙ licet oratio dicta a sapiente nõ capiat ab eo veritatẽ: tamẽ capit ab eo apparentiã ⁊ confirmationẽ sue veritatis. ⁊ ratione cui' apparentie efficat' probabilis ⁊ apparens vera alijs hoĩbus. quare ab ipsa sumit' locus dyalectic'. ¶ Ad quartũ dicit' ꝙ ibi nõ arguit' ab autoritate. q: hoc Aristo. nõ dicit inquantũ fuit expertus in sua scientia: nec in hoc tenet'. ideo nõ arguit' affirmatiue ꝑ locũ ab autoritate. ¶ Ad quintũ dicitur ꝙ ibi nõ arguitur ꝑ istũ locũ. q: hoc verbũ dicit importat ibi autoritatez. ⁊ ad hoc ꝙ neget' autoritas oportet negare ipm verbuz ad arguendũ negatiue ꝑ locũ ab autoritate: qđ tñ nõ fit in illo argumento: sz ibi arguitur affirmatiue: ⁊ est bona consequentia.

¶ Equit' de locis medijs. ¶ Quid aũt sit loc' medi' dictũ ẽ pri'. Locoꝝ medioꝝ ali' a cõiugatis. ali' a casibus. ⁊ ali' a diuisione. Cõiugata ⁊ casus differũt sic. q: vniuocũ siue ꝓncipale siue abstractuz qđ idẽ est dr ꝓiugatũ cũ suo denominatiuo. vt iusticia ⁊ iustũ. albedo ⁊ albũ. Casus aũt dicunt' ea q̃ cadũt a ꝓncipali. vt iustũ ⁊ iuste a iusticia Et differẽtiã hãc assignat Aristo. i secũdo topicorũ. Loc' a ꝓiugat' ẽ hitudo vni' ꝓiugatoꝝ ad reliquũ. vt iusticia ẽ bona: ergo iustũ ẽ bonũ. ¶ Daria. q̃cq̃d ꝓuenit vni ꝓiugatoꝝ cõuenit ⁊ reliquo. ⁊ si vnu cõiugatoꝝ inest: inest ⁊ reliquũ. Locus a casib' est hitudo vni' casus ad reliquũ. vt iustũ ẽ bonũ: ergo qđ iuste fit bñ fit. ¶ Daria. qđ vni casui conuenit: conuenit ⁊ reliquo. Et ecõuerso sumit' argumentũ a casib' et a cõiugat'.

¶ Postq̃ auct' determinauit de locis intrinsecis ⁊ extrinsecis. hic ꝓsequẽter determinat de locis medijs. Cui' ordinis rõ est. q: medium ꝑ participationẽ ꝑ. supponit cognitionẽ suoruz extremoꝝ. q: sine illis faciliter cognosci non potest. sed locus medius est medium ꝑ participationez respectu loci intrinseci et extrinseci. ideo cõuenienter post determinationẽ de locis intrinsecis ⁊ extrinsecis auct' hic determinat de locis medijs. Et ꝓsupposita diffinitõne loci medij ꝓius posita auct' hic diuidit locũ medium. quia alius est a conugatis. alius a casibus. ⁊ alius a diuisione. inter quos ꝓmo determinat de loco a conugatis.

¶ Ubi est ꝓmo sciendũ ꝙ cõiugata sũt concretũ ⁊ abstractũ eius. vt iusticia et iustuz. Et dicunt' conugata quasi sub vno iugo significationis posita. q: concretũ ⁊ abstractũ conuenunt in re significata. eo ꝙ eandem formã importãt. vt albedo ⁊ albũ. ꝑ differunt in modo significandi. q: abstractum significat illam formam sine cadentia ad subiectum et cum ꝓcisione subiecti. concretum vero significat eam cum cadentia ⁊ inherentia ad suum subiectum. Et de istis satis dictuz

est circa diffinitionē denominatiuorum.

¶ Secūdo sciendū est q locus a conugatis est habitudo vnius cōiugatorū ad reliquū. et tenet affirmatiue sic. iusticia ē virtus: ergo iustus est virtuosus. ¶ Maxima. si abstractū predicet de abstracto ⁊ concretū de concreto: cuius ratio est. q cōcreta realiter idez significāt cū abstractis. ideo si vnū abstractū verificetur de alio oportet etiā concretū eius verificari de concreto alterius. nō tamen potest ī istis argu respectu eiusdē predicati: q abstractū ⁊ cōcretū partim conueniunt ⁊ partim differūt. ideo nō oportet idē predicatum sub eodē modo significādi de vtroq verificari. vt nō sequit iusticia est virtus: ergo iustū ē virtus. Et tenet etiā iste locus negatiue sic. iniusticia nō est virtus: ergo iniustus nō est virtuosus. ¶ Maxima. si abstractū neget de abstracto ⁊ concretum negatur de concreto.

¶ Tertio sciēdū est q casus dicuntur adiectiuū nominis cuz suo aduerbio. vt iustum ⁊ iuste. ⁊ dicuntur casus a cado cadis: q ambo simul cadūt a principali. s. ab abstracto. vt iust⁹ ⁊ iuste a iusticia. ⁊ licet ī cōiugatis vnuz cadat ab alio: nō tm ambo cadūt ab vno tertio sicut ī casib⁹. ⁊ licet etiā adiectiuū ⁊ suū aduerbiū possent dici conugata quantū ad id a quo sumit nomen: siue quantū ad rationē ipositionis nois: q sūt sub vno iugo significatōis posita. tm quātū ad id cui nomē imponit seu attribuit nō dicunt conugata: sed magis proprie casus nominantur.

¶ Quarto sciendū est q locus a casib⁹ est habitudo vni⁹ casuū ad reliquū. et tenet affirmatiue sic. iustus est virtuosus: ergo q̄d iuste fit virtuose fit. ¶ Maxia. si concretū affirmet de cōcreto ⁊ aduerbiū de aduerbio. Negatiue sic. fortis nō ē debil⁹: ergo q̄d fortit fit nō debiliter fit. ¶ Maxima. si concretū neget de cōcreto ⁊ aduerbiū de aduerbio: eo q concretū ⁊ aduerbiū idē significāt licet diuersimode. Et vocat iste loc⁹ a casib⁹ in plurali. q arguendo p istū locū ponunt plures casus tam in antecedēte q̄m in consequēte: vt prius patuit. et etiam similiter est de loco a conugatis.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. abstractū est causa formalis concreti. ergo arguēdo a conugatis est loc⁹ a cā formali ⁊ intrinsec⁹. ⁊ p consequens loc⁹ a conugatis nō est locus medi⁹. ¶ Secūdo sic, nō sequit homo ē animal: ergo humanitas est animalitas: cum antecedens sit verū ⁊ consequens falsuz. ergo locus a cōiugatis nō tenet affirmatiue. ¶ Tertio sic. nō sequit cecitas est insensibilitas: ergo cecus est insensibilis. cū antecedēs sit verū ⁊ cōsequēs falsuz. ergo iste loc⁹ nō tenet affirmatiue. ¶ Quarto sic. nō sequitur quāntas nō est qualitas: ergo quantū nō est quale. vel albedo nō est dulcedo: ergo album nō est dulce. ergo iste locus nō tenet negatiue. ¶ Quinto sic. nō sequitur iust⁹ est liberalis: ergo q̄d iuste fit liberaliter fit. q antecedēs potest esse verū cōsequēte existēte falso. ergo loc⁹ a casib⁹ nō tenet affirmatiue.

¶ Ad argumēta ante opposita Ad primū istoz dicit q si ꝓsideret abstractū inquātū est forma cōcreti tm ⁊ sibi dat eē: sic est cā formalis ei⁹ ⁊ facit locū intrinsecū. Sz si ꝓsideret vt partim cōuenit cū eo et partim differt: sic facit locū mediū. ¶ Ad secūdū dz q dupler est abstractū. quoddā ē q̄d abstrahit a suis inferiorib⁹. vt aialitas humanitas et sic de alīs. Aliud est q̄d abstrahitur a suo subiecto tm ⁊ non a suis inferiorib⁹. vt color et albedo. et tale predicatur de suis inferioribus licet nō de suo subiecto. ⁊ arguēdo p locū a cōiugatis semp debet argui respectu abstracti q̄d abstrahit a suo subiecto tm ⁊ nō a suis inferiorib⁹. q illud nō potest p̄dicari de ipsis. ideo nō debite arguit homo est aial: ergo humanitas ē aialitas. aialitas cm designat cū p̄scisione subiecti et suoz inferioz. cōne cui⁹ nō verificat de humanitate. ¶ Ad tertiuz dicit q si insensibile neget sensibilitatē cuiuslibet sensus: sic nō sequit cecus est insensibilis: sed si negat tm sensibilitatē sensus visus: sic cecus pōt dici insensibilis: ⁊ isto mō bene valet ista consequentia. ¶ Ad quartū dicitur q arguendo per locū a conugatis negatiue a duobus abstractis oportet illa abstracta esse diuersa tam ꝑm eētiā q̄m ꝑm eē. modo quantitas ⁊ qualitas nō sunt diuersa ꝑm eē: licet bn ꝑm eētiā: q conueniūt in subiecto. ideo ibi nō bene arguit p illū locū: nec econtra argui potest affirmatiue. quantum est quale: ergo quāntas ē qualitas. ¶ Ad quintū & q loc⁹ a casibus ⁊ etiā a conugatis solū tenet in p̄dicationibus per se et nō in predicationibus per accidens. modo dicendo sic. iustus est liberalis: ē predicatio p accidēs. quare ibi nō arguitur debite per illum locum.

Diuisionū alia fit p negatōez vt sortes ē hō aut nō hō: iz nō ē nō hō ergo est hō. Maxima. si aliq̄ duo cōdiuidāt aliqd tertiū: posito vno remouetur reliquuz. Alia autē fit nō p negationē. et hec fit sex modis. trib⁹ p se ⁊ tribus p accidēs. Prīa diuisio p se ē generis i spēs. vt aialiū aliud hō aliud brutū. Secūda ē tot⁹ integlis i suas ptes. vt domus alia ps ē paries: alia tectū: alia fūdamētuz. Tertia vo ē vocis i significata. vt canis ali⁹ latrabil' ali⁹ piscis marin⁹ ali⁹ sid⁹ celeste Diuisionū vo p accidēs. Prīa est subiecti i accidētia. vt aialiū aliud sanū aliud egrū. Secūda ē diuisio accidēt̄ i subiecta. vt sanoz aliud brutū aliud hō. Tertia est accidēt̄ i accidētia. vt sanoz aliud calidū aliud frigidū. Loc⁹ a diuisione ē hītudo vni⁹ pdiuidē tiū ad reliquū. vt si sortes ē aial aut ē aial rōnale aut irrōnale sz nō est irrōnale: ergo est rōnale. Maxīa. posito vno mēbroz diuidētiū i aliq̄ subiecto remouet reliquū. Et silit i q̄libet alia diuisiōe. ⁊ hec d locis dicta sufficiāt.

Postq̄ autoz determiauit de locis a cōiugatis ⁊ a casib⁹. hic p sequēter determiat de loco a diuisione. ratōne cui⁹ primo distinguit spēs seu modos diuisionis ipaz diuisione sic diuidēdo dicēs. q̄ diuisionū q̄da fit per negationē. vt lapis est hō vel non hō. Alia vero p affirmationē. vt aialiū aliud ē rationale aliud irrationale. Iste diuisiones sic int se differūt. q: diuisio q̄ fit p negatōez sem per fit p duo membra tm̄ et p immediata. q: datur per contradictoria inter q̄ nullū est medium: ꝫ diuisio que fit per affirmationē quādoq̄ datur per duo mebra tm̄. q̄nq̄ vero p plura. neq̄ semper fit p oppositā simpliciter ⁊ p pte: licet membra diuisionis inter se includat aliquā oppositionē: nec semp fit p imediata qd ptz dicendo coloz ato⁹ aliud albū aliud nigrum aliud medio coloze coloratum.

Vbi est primo sciendū q̄ diuisio facta p affirmationez iterū diuiditur: q: q̄dā ē diuisio per se. alia vo p accidēs. Et diuisio p se fit trib⁹ modis. q: quedā est diuisio generis in suas spēs vel differentias. vt animaliū aliud hō aliud brutū. vel aialiū aliud rationale aliud irrationale. Secūda est tot⁹ integralis in suas ptes integrales. vt dom⁹ alia pars est tectuz alia paries ⁊ alia fundamentū. Tertia diuisio est vocis multiplicis in suas significationes. vt canis ali⁹ latrabilis alius sydus celeste alius belua marina.

Secūdo sciēduz est q̄ diuisio per accidens est triplex. prima est subiecti in accidentia. vt aialiū aliud sanū aliud egruz. Secunda est diuisio accidentis in subiecta. vt sanoz aliud homo aliud brutū. Tertia est accidētis in accidētia. vt sanoz aliud calidū aliud frigidū. Et dicunt iste diuisiones p accidēs. q: membra diuidētia nō p se diuidunt ipm totū: ꝫ habent diuidere ipm inquantū accidunt suis partib⁹ per se. ⁊ licet diuisio subiecti ꝑm naturā nō sequat̄ causaliter ex diuisione accidētis: ꝫ magis ecōtra. ex diuisione subiecti causat̄ diuisio accidētis. tm̄ q̄nq̄ quo ad nos ex diuisione ⁊ distinctione accidentiū subiecti sumit̄ diuisio ⁊ distinctio partiū tot⁹. ideo subiectū pōt diuidi p sua accidētia ⁊ accidētia p sua subiecta. vel accidēs p alia accidentia que accidunt sub suo subiecto.

Tertio sciendū est q̄ locus a diuisione est habitudo vni⁹ diuidentiū ad reliquū: ⁊ in diuisione q̄ fit p duo mēbra immediata tm̄ tenet affirmatiue ab affirmatōne diuisi cū positione vni⁹ mēbroz ad negationez alterius. vt sortes est homo vel nō homo: ꝫ sortes est homo: ergo sortes est nō hō. Maxima. posito vno diuidētiū imediatoz in aliquo subiecto ab eodē remouet reliquū. ⁊ causa est: q: talia mēbra sunt opposita. Et tenet etiā negatiue a negatione vni⁹ ad negationē alter⁹. vt sortes est rōnalis vel irrationalis;

ꝫ nō est irrational: ergo est rōnalis. Maxīa. destructo vno mēbrorū diuidentiū īmediato rū necessario ponit reliquū. Sed in diuisione que datur per plura membra iste locus semp tenet affirmatiue ab affirmatōe vnius ad negationē alterius. nō simpliciter tñ tenet negatiue nisi arguatur a negatione omniū alioꝝ membroꝝ diuidentiuꝫ ab illo qđ oportet probari. vt hō pars domus est tectū paries vl fundamētū: ꝫ nō ē paries vel fundamētū: ḡ est tectū.

¶ Quarto sciēdū est ꝙ mēbra diuidētia alicuius diuisionis pñt dupliciter cōsiderari. vno mō sm ꝓprias rationes eoꝝ. ⁊ isto modo semp sunt opposita ⁊ separata: et sic ab īpis sumit locus extrinsecus. scz locus ab oppositis vel disparatis. Alio mō cōsiderātur inquantū partim cōueniunt cū diuiso et partim differūt. ⁊ isto modo hic cōsiderāt. ⁊ sic faciunt locū mediū qui vocatur a diuisione. Et qñq; in argumentis isti loci ponit explicite diuisio alicuius totius. aliquando vero nō explicatur ipsa diuisio ꝫ psupponit. et semp oportet psupponere conuenientiā diuisi cū illo de quo affirmant vel negant illa mēbra diuidentia.

¶ Sed contra pdicta arguitur Primo sic. omis diuisio fit ꝑ aliquas partes: ꝫ negatio nō est pars alicuius. ergo nulla diuisio fit per negationē. ¶ Secūdo sic: omne totū cōpositū est ex partibus in quas diuiditur. qz vt dicit Boecius. omne totū resoluit in ea ex quibus cōponit: ꝫ genus nō cōponit ex suis speciebus cū p̄cedat illas. ergo nulla est diuisio generis in suas spēs. ¶ Tertio sic. significata vocis accidūt ipi voci: cū ipa vox sit de genere qualitatis et significata qñq; de alio genere. ergo diuisio vocis nō ē ꝑ se. ¶ Quarto sic. accidētia nō sunt partes subiecti: qz nō componunt īpm. ergo cum omnis diuisio sit totius in suas partes sequitur ꝙ nō est diuisio subiecti in accidentia. ¶ Quinto sic. nō sequit aīal aliū aliud rationale aliud irratōnale. sed lapis nō est aīal rationale: ergo est aīal irrōnale. ḡ loc⁹ a diuisione nō tenet negatiue

¶ Ad argumenta añ opposita Ad primū dicit ꝙ licet negatio formaliter et ꝑ se sumpta nō sit pars alicuius diuisi: tamen negatio sumpta cū alio habet modū ptis sm ꝙ sumit ꝑ affirmatione opposita. ⁊ inquātū sumit p̄ oppositō illius qđ ipa negat potest esse membrū diuisionis. ⁊ sumit ꝑ parte vni⁹ totius diuisi. ¶ Ad secundū dicit ꝙ licet omne totuꝫ actuale componatur ex partibus in quas diuiditur: nō tamen totum potentiale qđ est adhuc ens in potentia cuiusmodi ē genus. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ licet significata accidant voci sēm se considerate. vt est in genere qualitatis: nō tamen accidūt voci significatiue inquantū significatiua est: ⁊ inquātū sūt significata eius. ⁊ ideo hoc modo diuisio eius in suas significationes est diuisio per se. ¶ Ad quartū dicitur ꝙ licet omnis diuisio ꝑ se fiat in partes totius: nō tamen diuisio per accidens. sed sufficit ꝙ fiat per accidentia q̄ determinant ipm totum ad diuersas partes eius. ¶ Ad quintum dicitur ꝙ in loco a diuisione oportet ponere affirmationē diuisi cum affirmatōne vel negatione vnius membroꝝ diuisionis de subiecto consequentis: qđ tamen nō fit in isto argumento. quia animal nō affirmatur ibi de lapide. debet enim dici sic: si lapis est animal et non est animal rationale: ergo est animal irrationale. ideo nō bene arguitur per locuꝫ a diuisione. Et hec de locis dyaleticis dicta sufficiant.

¶ Incipit sextus tractatus de fallacijs.

Silogismoꝝ alius demōstratiu⁹. ali⁹ dyaletic⁹. ali⁹ sophistic⁹ siue litigiosus. Silogism⁹ demōstratiu⁹ est q̄ ex primis veris ⁊ īmediatis ē silogisatus. aut ex talib⁹ que ꝑ aliq̄ prima et vera p̄ncipiū sue cognitionis sumpserūt. Dyaletic⁹ est q̄ ex pbabilib⁹ est silogisatus. Sophistic⁹ vt diffinit ab Aristotele in elencis ē q̄ apparet eē silogismus ⁊ nō est. aut qui est silogismus: sed nō est conueniens rei.

Iste ē sext⁹ tractat⁹ magistri Petri hyspani in quo postq̄ ipe in q̄nto tractatu determinauit de silogismo dyaletico. hic ꝓsequēter incipit determinare de silogismo sophistico. Ratio

ordis est. q; silogism⁹ dyaletic⁹ fit ex ꝓbabilib⁹ simpliciter. sophistic⁹ vo fit ex ꝓbabilib⁹ appareter. ideo silogism⁹ dyaletic⁹ ꝑcedit silogismū sophisticū. ⁊ q; silogism⁹ sophistic⁹ est id de quo in hoc tractatu pncipalit ꝑsiderat ad qō cetera hic ꝑsiderata hnt attributionē. iō est subiectū ist⁹ tractat⁹. Et non notat hic tractar⁹ de fallacijs: eo ꝙ fallacia sit subiectū ei⁹: ꝧ q; fallacia ē pncipiū silogismi sophystici. est em fallacia loc⁹ sophystic⁹. ⁊ sic loc⁹ dyaletic⁹ est pncipiū silogismi dyaletici: ita loc⁹ sophystic⁹ est pncipiū silogismi sophistici. Et ꝙ hoc habet cā materialis hui⁹ tractat⁹. ⁊ cā finalis ei⁹ est pfecta cognitio silogismi sophistici quātū ad ꝓpositōnē ⁊ solutionē ei⁹. Ꝝ ei⁹ cā formalis est duplex. s. forma tractat⁹ ⁊ forma tractādi. Forma tractādi ē modus ꝑcedēdi: ꝧ forma tractat⁹ ē diuisio hui⁹ tractat⁹ in suas ptes. ꝑmo em determinat de silogismo sophistico i cōi. secūdo in speciali ostendendo qualiter fit in singulis fallacijs.

¶ Pro quo ꝑmo sciendū ꝙ ad cognoscendū silogismū sophisticū in comuni ꝑsuppolita diffinitione silogismi ꝑi⁹ posita autor ꝑi⁹ diuidit silogismū in cōmuni per silogismū demonstratiuū dyaleticū ⁊ sophisticū. Hui⁹ diuisionis sic habet sufficientia. q; omnis silogism⁹ contractus ad aliquā materiaz fit in aliqua materia spāli. vel ergo fit in materia necessaria ⁊ sic ē demōstratiu⁹. vl' fit in materia ꝓbabili ⁊ hoc ē duplicit. vel fit in materia ꝓbabili simplicit ⁊ sic ē silogism⁹ dyaletic⁹. vl' ꝓbabili appareter ⁊ sic ē sophisticus. ⁊ nō est hec diuisio generis i suas spēs: eo ꝙ nō datur ꝑ differentias formales: sed ꝑ differētias materiales. q; sumit ex pte materie ad quā cōtrahit silogism⁹. sicut circul⁹ diuiditur ꝑ circulū aureuz ⁊ argēteū ⁊ aeneū. ⁊ sic ibi est diuisio subiecti in accidentia. q; esse in auro vel argento vel in ere accidit circulo. ita similiter hec diuisio silogismi est subiecti i accidētia. nec ē diuisio analogi: nec vocis in suas significatōnes. q; silogism⁹ nō dr equoce de istis trib⁹ spēb⁹: licet tamen silogism⁹ demōstratiu⁹ sit ꝑfectior ex pte materie q̄ dyaletic⁹ ⁊ dyaletic⁹ q̄ sophistic⁹. ⁊ etiā ex pte finis. q; demōstratiu⁹ ordiat ad sciaz. dyaletic⁹ ad opinionē. ⁊ sophistic⁹ ad appentē sciaz

¶ Secundo sciēdū est ꝙ silogismus demonstratiu⁹ q dicit demōstratio est q ex ꝓncipijs veris et īmediatis est silogisat⁹. aut ex talib⁹ que ꝑ aliqua ꝑma ⁊ vera ꝓncipiū sue cognitōis sumpserit. In q̄ diffinitione ꝑsupponit silogism⁹ loco generis. ⁊ totū residuū q̄ dat intelligere ꝙ silogism⁹ demōstratiu⁹ ꝑcedit ex necessarijs ponit ad differētiā silogismi sophistici ⁊ dyaletici. ⁊ ibi ponūtur due ptes ad explicādū duōs modos demōstratōis. Est em q̄dā demōstratio ꝓpter quid et potissima q̄ ꝑcedit ex ꝓmis ver⁊ et immediatis ⁊ indemōstrabilib⁹: q tāgit cū dr ex ꝓmis veris. Alia ē demōstratio q ꝑcedit ex ꝓmissis necessarijs nō demōstrabilib⁹: ꝧ q ꝑfit demōstrari ꝑ aliquas ꝓpositiones ꝓxes: vt est demōstratio. q; ⁊ hic tangit ꝑ illa particulaz aut ex talib⁹ que per aliqua ꝑma et vera. Et dicunt ꝑma vera q̄ per seipa et nō ꝑ alia fidem habent ⁊ cognitōnē. vt ꝑma ꝓncipia que per seipsa cognoscuntur et non per alia.

¶ Tertio sciendū est ꝙ silogism⁹ dyaletic⁹ est q ex ꝓbabilib⁹ fit silogisat⁹. In qua diffinitione subintelligit silogism⁹ loco generis. ⁊ ponit silogisat⁹ ad differentiā silogismi sophistici peccātis in forma: q nō est silogisatus nisi appareter tm. ⁊ ponit ꝓbabilib⁹ ad differentiā silogismi demōstratiui q ꝑcedit ex necessarijs ⁊ nō ex ꝓbabilib⁹. Est ē ꝑdicabile illud qō videt oibus vel plurib⁹ vl' sapiēnib⁹ vel ꝙ. ⁊ ponunt ille tres pticule ꝓpter diuersa genera ꝓbabiliū. q; quoddā est ꝓbabile qō apparet verū oib⁹: vt ois mater diligit filiū. Aliud est qō videt plurib⁹ ⁊ nō oibus. vt ꝙ ois hō desiderat scire. Aliud est qō videt sapiētib⁹ tm. vt ꝙ sol sit maior tota terra. Et silogism⁹ dyaletic⁹ semꝑ ꝑcedit ex aliq̄ istoz ꝓbabiliū: vt satis visuz est i locis dyalecticis.

¶ Quarto sciēdū est ꝙ triplex est silogism⁹ sophistic⁹. scz peccans in materia tm. in forma tm. i forma ⁊ materia simul. Silogismus sophisticus peccās in materia tm est qui procedit ex premissis falsis vl' aliqua falsa: et est indebita forma silogismi. vt ois homo est. spēs sortes est hō: ergo sortes est spēs. Silogism⁹ peccās in forma tm est q̄ procedit ex premissis veris: sed nō in debita forma silogismi ordinatis. vt hō est spēs. sortes est hō: ergo sortes est spēs. Ꝝ silogism⁹

peccans i materia et forma simul est q non est i debita forma silogisimi ⁊ pcedit ex pmissis falsis vel aliq falsa. vt ois hō est aial. nullus risibile ē hō: ergo nullū risibile ē aial. Et diffinit sic silogism⁹ sophistic⁹ in cōi. silogism⁹ sophistic⁹ ē apparēs silogism⁹ et nō existēs. qa si sit peccās i materia tm et nō i forma apparet ee ex pbabilib⁹: et p hoc apparet ee dialetic⁹. ⁊ tn nō est. et si sit peccās in forma vel i vtroq ē apparēs silogism⁹. Sed ꝓm Aristo. sic diffinit silogism⁹ sophistic⁹. est q ex apparētib⁹ silogisatus ē: aut ex pbabilib⁹ vl apparētibus est apparens: et ibi tangitur peccans i materia tm cū dr ex apparētibus silogisat⁹ ē. ⁊ peccans i forma tm cū dr ex pbabilibus est apparens. et peccās i vtroq cū dr ex apparētibus est apparēs. i. ex apparenter pbabilib⁹ Et p hoc pz q d sit silogismus sophisticus de quo est hic ad ppositum: et quomodo differt ab alijs speciebus silogismi.

Sed contra predicta arguit

Primo sic. silogism⁹ tēptatiuus ē bonus silogismus: et tn nō ponit in ista diuisione silogism⁹: ergo ipa ē insufficiēs. Secundo sic. aliquis ē silogism⁹ falsigraph⁹: q tn nō ponit in ista diuisione: ergo diuisum excedit mēbra diuidentia. Tertio sic. demōstratio ad ipossibile pcedit ex falsis: q capit oppositū cōclusionis pbandi cū vno vero ad inferēdū vnum manifeste falsum: ergo ista diffinitio silogismi demōstratiui nō sibi ꝙuenit et sic nō ꝙuenit oi ptēto sub diffinito. Quarto sic. silogismus dialetic⁹ qnq fit ex ppositōib⁹ necessarijs: ergo nō sp est ex pbabilib⁹ silogisat⁹. Quinto sic. omne qd ē nō ens nullā habet apparētiā. sed silogism⁹ sophisticus ē non existēs: ergo nō est apparēs cū apparentia psupponat ee ergo contra diffinitionem eius.

Ad argumēta ante oppositā

Ad primū d. q licet silogism⁹ tēptatiu⁹ et p te finis distinguat ab istis silogismis: non tn et pte materie. ⁊ ista diuisio sumit ex parte silogismi. ideo hic nō ponit tēptatiuus. vn silogismus tēptatiu⁹ qnq fit ex necessarijs. qnq ex pbabilib⁹. qnq ex ipossibilib⁹: q fit ex his q vidēt et pcedit a nōdente et ex pbabilibus nōdenti. q qnq sunt necessaria. qnq pbabilia. et qnq ipossibilia. Est em silogism⁹ temptatiuus qui ex his que videntur respondenti silogisat: et q necesse est cum scire q se simulat habere sciam ex cōibus. Ad secundū dr q silogismus falsigraphus est q pcedit ex pncipijs alicui⁹ scie male intellectis. aut ex oppositis pncipioꝝ. ideo fit in eadē materia sicut silogism⁹ demōstrationis. ideo pōt intelligi p ipm. Ad tertiū dicit q hic nō diffinitur demōstratio in cōi q diuidit p demōstratōem ostensiuā et ad impossibile. sed diffinit demōstratio ostensiua tn q diuidit p demōstratōez ꝓpter q d ⁊ q: est. et demōstratio ꝓpter q d iterum diuiditur p demōstrationē potissimam ⁊ nō potissimā et demōstratio q: est diuiditur p demonstrationē pcedentē ab effectu. ⁊ p demōstrationē q nō pcedit a causa remota. ideo demonstratio ad impossibile non continetur sub diffinito hui⁹ diffinitōis. Ad quartū dicitur q licz silogismus dialeticus qnq fiat ex necessarijs apprehensis sub modo pbabiliuz ⁊ ptingentiū. nō tn fit ex necessarijs apprehēsis sub modo necessarij et inquantū habēt necessariā habitudinē ad cōclusionem: q: sic eēt demonstratio. ideo iste silogismus sp pcedit ex pbabilibus vel ex acceptis sub modo pbabiliuz. Ad quintū dicit q silogismus sophisticus non dicit non ens simpliciter: sed non existēs talis qlis apparet: q: apparet dialecticus et nō est: sed bene ē silogismus simplicit existēs. sicut auricalcū ē non existēs aurum sicut apparet: sed tn est ens simpliciter existēs:

Disputatio ē actus silogistic⁹ vni⁹ ad alterū ad aliqd ꝓpositū ostēdēdum. Disputatōis quatuor sunt species. s. doctrinalis. dialetica. tēptatiua. ⁊ sophistica

Disputatio doctrinalis ē q silogisat ex pprijs pncipijs vnuscuiuscq discipline: ⁊ nō ex his q videtur respondēti. ⁊ hui⁹ disputatiōis istrumēti ē silogism⁹ demōstratiu⁹. Disputatio dialetica ē q ex pbabilib⁹ silogisat. ⁊ ē collectiua ꝓtradictionū. ⁊ ei⁹ istrumētū ē silogism⁹ dialetic⁹. Tēptatiua vo disputatio ē q silogisat ex

bis q̄ vidēturrñdēti: ⁊ necesse ē eū scire q̄ se simulat habere sciētiā. huius aūt disputatōis īstrumētum est silogismus tēptatiu⁹ Silogismus tēptatiuus ē q̄ pcedit ex his q̄ videntur respōdēti. Disputatio sophistica ē q̄ procedit ex his q̄ vidētur pbabilia ⁊ nō sūt. huiꝰ āt disputatōis īstrumētū est silogism⁹ sophistic⁹. Silogismus sophisticus ordiatur ad quīq; metas que sunt redargutio. falsum. īopinabile. solecocismus. et nugatio.

Postq̄ autor pmisit diffinitionē silogismi sophistici et ostēdit differētiā ei⁹ ab aliis silogismis, hic psequēter determinat de cā finali ei⁹ oñendo quō ordinaī ad q̄nq; metas disputatōis sophistice. sed q⁹ silogism⁹ sophisticus pus ordinaī ad sophisticā disputatōez ⁊ mediante disputatōne ducit ad illas metas. ideo pus videdū ē de disputatōe q̄ de metis. Est aūt disputatio act⁹ silogistic⁹ vnius ad alterū ad aliq̄d ppositū ostēdendū. In q̄ diffinitione explicaī cā formalis disputatōis cuz ordactus silogistic⁹. act⁹ essñ siue actio se habet vt genus et forma cōis ei⁹ ⁊ silogistic⁹ se habet vt differētia ⁊ sumiī hec differētia ab istrumēto quo fit talis actio. s. a silogismo. ⁊ p hoc q̄ ordvni⁹ ad alterū. s. opponēt ad rñdēdē explicaī causa efficiēs disputatōis. ⁊ p hoc q̄ dicaī ad aliquod ppositū ostendendū explicaī finis imediatus et ppinquus disputatōnis. q⁹ in oi disputatōe ostendiī aliq̄d de aliquo. vñ in disputatiōe q̄nq; requniī. s. opponēs q̄ disputat. rñdens cui disputaī. et illud de quo disputaī. et actio disputādi. ⁊ instrumentū quo fit talis actio. s. silogismus: ⁊ oia ista sufficiēter explicantur in p̄dicta diffinitione.

Pro quo pmo sciendū q̄ disputatio diuidiī p disputatōez doctrinalē. dialeticā. tēptatiuā. ⁊ sophisticā. quaꝝ sic habeī sufficiētia. q⁹ oīs disputatio fit vel ad sumēdū experimētū de habitu generato vl' ad gñatio nē habit⁹. sīpāmū: sic ē tēptatiua. si secundus hoc ē dupliciī. vel fit ad gñationē habitus in opponēte: ⁊ sic ē sophistica q̄ fit ad acq̄rēdus apparentē sapiam vel ad gñationē habit⁹ in rñdente. ⁊ hoc dupliciī. vel talis habitus est cert⁹: ⁊ sine formidine de oppositō. ⁊ sic ē disputatio doctrinalis q̄ est gñatiua scie. vl' est habit⁹ incert⁹ et cū formidine de oppositō. et sic ē disputatio dialetica q̄ est generatiua opinionis. Et sic patet q⁹ iste disputatōes differūt fm suos fines. q⁹ doctrinalis ē gñatiua scie, ⁊ dialetica ē gñatiua opinionis. ⁊ tēptatiua est acceptiua experimēti scie rñdētis. ⁊ sophistica ē gñatiua decceptōis in rñdente. ⁊ apparētis sapiē i opponēte. Et etiā differūt fm suas metas: vt patebit i suis diffinitiōib⁹. et etiam fm īstrumēta q̄b⁹ fiūt. q⁹ disputatōis doctrīalis īstrumentū, est silogism⁹ demōstratiuus. ⁊ dialetice silogism⁹ dialeticus. ⁊ tēptatiue silogism⁹ temptatiuus. ⁊ sophistice sophisticus silogismus.

Secundo sciēdū est q⁹ disputatio doctrinalis ēq̄ ex ppr̄is pncipiis alicuius scie silogisat: ⁊ nō ex his q̄ videuī rñdēti. cui⁹rō est: q⁹ disputatio doctinalis ē gñatiua scie. ꝫ ad generandū sciam oportet arguere ⁊ pcedere ex ppr̄is pncipiis scie q̄ generantur ⁊ nō ex his q̄ vidētur rñdēti. ⁊ oportet ip̄z addiscētē credere. ⁊ p hoc differt hec disputatio a dialetica q̄ pcedit ex aliq̄bus cōibus. ⁊ etiā a tēptatiua: ⁊ sophistica. ⁊ q⁹ disputatio doctrinalis ē q̄dā mor⁹ rōis q̄ ordinaī ad sciam tanq̄ ad suū finē. ideo fm diuisionē sciarū in q̄bus ē disputatio doctrinalis habet diuidi in suas species. Sz disputatio dialetica ē q̄ pcedit ex pbabilib⁹: et ē collectiua ꝛtradictionuz ⁊ rō est. q⁹ disputatio dialetica fit ad generandū opinionē: sed opinio gñatur ex cōibus et pbabilib⁹. et ex pbabilibus pōt argui ad vtrā q̄ pte ꝛtradictōis. ideo ip̄a ord collectiua cō tradictionū. ⁊ fm tres fines dialetice disputatio, dialetica habet tres species. q⁹ q̄dā est ad obuiationē. alia ē ad exercitationē. alia ē ad sophisticā disciplinā q̄ iteruz pōt diuidi scdm quatuor predicata de quibus fit.

Certo sciendū est q⁹ disputatio tēptatiua est q̄ ex his q̄ videntur rñdenti silogisat. et q̄ necesse est ipm scire q̄ se simulat habere sciam. cuius ratio est: q⁹ ista disputatio fit ad habendū experimentū de scia rñden

tis:sed experientia sue scie sumitur arguēdo ex his que videntur:et sunt ꝓbabilia mdēti. ideo ista disputatio ꝓcedit ex probabilib⁹ mdenti:et non ꝓcedit ex necessarijs ꝓungētib⁹: aut impossibilibus:nisi inquantū sunt ꝓbabilia ipi mdenti.⁊ qm in qualibz scia ꝑsupponūt ꝓncipia cōmunia.sed ignoratis coibus necesse est ꝓpria ꝓncipia ignorare.ideo hec disputatio habet fieri ex coibus ꝓncipijs q necesse est ipm scire qui habet aliquā sciam.⁊ diuidit i suas species hec disputatio ꝑm diuersas species de qbus disputat. Sz disputatio sophistica est q ex apparēter ꝓbabilib⁹ silogisat.cuius rō est:qz ipa fit ad generandū apparentē sciam que habet generari ꝓcedendo ex apparentibus.et diuiditur in qnqz species ꝑm q fit ⁊ valet ad qnqz metas.s.ad redargutiones ⁊ ad falsum:⁊ sic de alijs.

¶ Quarto sciendum est q disputatio in cōi potest duplicat ꝓlideran. vno mō ꝑm id q est actus silogisticus ad aliqd ꝓpositū ostendendū.et isto modo disputatio doctrinalis ē ꝑfectior oibus alijs disputatōibus qz ꝑfectius ostendit aliqd esse.⁊ ibi ē verior actꝰ silogisticus.deinde dialetica.tercio temptatiua.⁊ vltimo sophistica. Alio mō quantum ad interpretatione nominis disputatōis;que dr quasi diuersoꝝ putatio.⁊ hoc modo ꝑfectius dr de disputatione sophistica i qua opponēs ⁊ rndens intendunt diuersos fines. qz opponens intendit vincere:⁊ rndens non vinci.inde dr de tēptatiua.tercio de dialetica.⁊ vltio de doctrinali.⁊ licet istarum specieruz vna sit perfectior alijs.tamen hec diuisio ꝓprie non est analogi in sua analogata:eo q disputatio in cōmuni non conuenit vni membroꝝ ꝓ alterum:sed est diuisio generis i suas species ꝑm modum sicut genus et species repenuntur in secundis intentionibus.

¶ Sed contra predicta arguit Primo sic.aliqua disputatio fit ꝓ inductionē ⁊ sic disputatio est actus inductiuus.ergo male dr in diffinitione disputatōis q disputatio est actus silogisticus. ¶ Secūdo sic. disputatio sophistica fit ad generandū deceptionē in rndente:ergo non fit ad ostendendū aliquid. ergo diffinitio disputatōis non cōuenit cuilibz disputationi. ¶ Tercio sic.disputatōes distinguuntur ꝑm suos fines.sed disputatio doctrinalis ⁊ dialetica ordinant ambe ad sciam.quia disputatio dialetica fit ad acq̄rēdā disciplinā. ergo iste due species inter se male distinguuntur ¶ Quarto sic.disputatio doctrinalis qnqz ꝓcedit ab effectu ad suā causam:sed esse ctr⁹ nō est ꝓncipiū.ergo nō sp ꝓcedit ex ꝓprijs principijs alicuius scie. ¶ Quinto sic.opinio nō habetur simul de duobus ꝓtradictorijs:qz nō est possibile duo ꝓtradictoria opinari.sed disputatio dialetica ē gñatiua opinionis. ergo determinate fit ad vnā ꝓtradictōis.ergo male dr q est collectiua contradictionū.

¶ Ad argumēta ante oppositā

Ad primū istoꝝ dr q licet aliqua disputatio fiat ꝓ inductionē tanq̄ ꝓ instrumentū imꝑfectū et incompletū, non tn tanq̄ ꝓ instrumentū ꝑfectum et completū:sed silogismus est illud instrumentū ꝑpletū. ⁊ posset etiaz dici q ibi capitur silogismus in cōi ꝓ argumentatoe et non specialiter vt distinguntur contra alias species argumentatōis. ¶ Ad secundū dr q licet disputatio sophistica ex consequēti generet deceptionē rndentis:tamen primo et ꝑse fit ad ostendendū aliquam conclusionē ipi rndenti. ¶ Ad tercium dr q disputatōnes distinguūtur ꝑm suos fines ꝓprios.modo scientia non est finis ꝓprius dialetice disputatiōis:sed opinio.licet bene ex consequenti ordinetur ad sciam ad quam opinio disponit intellectum. ¶ Ad quartū dr q licet effectus nō sint ꝓncipia essendi suarum causaꝝ. tamen bene sunt ꝓncipia cognoscendi.ideo demonstratio procedens ab effectibus potest dici ꝓcedere ex ꝓprijs ꝓncipijs alicuius scietie:⁊ etiā disputatio doctrinalis q̄ fit ꝓ demōstrationez ¶ Ad quintum dr q licet disputatio dialectica non simul et semel possit generare firmaz opinionem de duobus contradictorijs:tamē potest probabiliter ostendere vtrumq̄ ad causādum dubitationem de vtro q̄ contradictoꝝrum ratōe cuius dr collectiua cōtradictionū.

¶ Est aūt meta icōueniēs qd dā ad qd opponēs sophista nititur videri ducere rndētem. Redargutio ē ꝑnegati ꝓcessio vel ꝑ cōcessi negatio i eadem disputatiōe vi argumētatōis facta. vñ nisi vi argumētationis hoc quis

faciat nō ꝓpter hoc erit redargu tus. siliter nec i diuersis disputa tōibus. ⁊falsū vt hic sumit̄ ē ma nifeste falsuz. ⁊nā si sophista du cat rn̄dētem ad falsuz occultuz nō ꝓpter hoc asseqūtur suū finem ⁊inopinabile est qđ est ꝓtra opi nionē oīm: vel pluriū. vel maxīe sapiētū. vt matrē nō diligere fili um. ⁊oleocismus ē vitiū i cōtex tu partiū oro̅is ꝓtra regulas ar tis grāmatice actū. vt vir mea. ⁊nugatio ē vnius ⁊ eiusdē ex ea dē ꝓte iutilis repetitio. vt homo hō currit. dico aūt ex eadez ꝓte qz si i diuersis ꝓtibus idē repeta tur nō esset nugatio. vt homo ē homo. risibile ē risibile. dico autē iutilis repetitio: qz si idē repetat̄ ad maiorē expressiōez laudis af fectōis: vel vituperij nō eēt nu gatio. vt deus deꝰ meꝰ. latro la tro quovadis. ⁊iste aūt quiqz fi nes vlteriꝰ nō ordinātur ad vnū finē pricipalē q̄ est apparens sa piētia ⁊ nō existēs. ⁊ophista āt nō ducit ad istos fines suū rn̄dē tē nisi ꝑ eos deueniat ad vltimū finē pricipalem qui est apparēs sapiētia. ⁊t cū q̄libet debet pre meditari suuz finem. ideo deter mīatio finiuꝫ debet precedere determiationem fallaciarum.

¶ Postq̄ autor determinauit de silogismo so phistico q ordinat̄ ad disputatōez sophistica ⁊ de disputatōe sophistica q̄ ordinat̄ ad quin q̄ metas ꝑm quas distinguit̄. hic cōsequēter determinādū est de illis metis. ⁊ est meta icō ueniēs ad qđ opponēs sophista nititur videri ducere rn̄dentē. cuiꝰ rō est: qz meta ꝓprie dcta dr terminꝰ agri vel spacij. et dr de metior tins qz ꝑm tales termios vltimos spaciū mēsurat: ideo i disputatōe sophistica meta ē terminus vltra quē nō ꝓcedit disputatio sophistica. sed ille terminꝰ ē incōueniēs ad qđ opponēs du cit rn̄dentē. qz habito tali iconueniēte cessat sophistica disputatio. ⁊ dr videri ducere rn̄dē tē: qz opponēs nō ꝑ apperit ducere rn̄dentez ad incōueniēs simplicit̄: sed sibi sufficit q̄ assi stētibꝰ videat̄ ipm ducere ad incōueniēs. ⁊t rō est: qz ꝑ hoc videt̄ sapiēs: et acq̄rit apparē tē sapiam q̄ est finis eius. ipe em̄ magis appe tit videri sapiēs ⁊ nō esse q̄ esse et nonvideri

¶ Pro quo ꝓio sciēdū q̄ quiqz sūt mete. s. redargutio. falsū. inopinabile. soleo cismꝰ. ⁊ nugatio. ⁊uaz sic habet̄ sufficiētia. qz ois meta ē incōueniēs ꝯclusuz cōtra rn̄den tē. vel ergo illud incōueniēs se tenet ex parte sermonis vel ex ꝓte rei. si ex ꝓte rei: hoc ē du plicit̄. vel se tenet ex ꝓte rei absolute: et sic est falsum. vel respectiue. et hoc duplicit̄. vel su mit̄ ꝑ respectū ad dicta rn̄dēns vel ad opinio nē illoꝝ quos iseq̄t̄. si primū sic ē redargutio si secundū sic ē inopinabile. ⁊i ex ꝓte sermo nis hoc ē duplicit̄. vel se tenet ex ꝓte substātie oro̅is: et sic ē nugatio. vel ex ꝓte suoꝝ accidē tiū et sue ogruitatis: ⁊ sic ē soleocismꝰ. ⁊t q̄a meta ē incōueniēs ad qđ opponēs nititur vide ri ducere rn̄dentē. ⁊ nullū est manifestꝰ incon ueniēs q̄ ꝓcedere sil̄ contradictoria et nega re qđ fit in redargutione. ideo redargutio est ꝑfectior et prior iter omnes metas. deide fal sum: ⁊ consequenter alie per ordinem.

¶ Secūdo sciendū est q̄ redar gutio ē ꝓcōcessi negatō l̄ꝑnegati ꝓcessio vi ar gumētatōis ⁊ i eadē disputatōe. ⁊uiꝰ rō ē: qz redargutio dr a reri qđ ē iterū ⁊ arguo is. qz fit cū rn̄dēs arguit ⁊ reꝑhendit seipm. ⁊ hoc fit negādo ꝓconcessū et ꝓcedēdo ꝑnegatū. iō bene dr ꝓconcessi negatio: et ecōtra. ⁊t dr vi argumētatōis: qz si aliquis sustinendo vnum ꝓbleuma in disputatione voluntarie cōcedat duo ctradictoria nō ꝓpter hoc dr redargut̄. et dicitur in eadem disputatione: qz si i diuer sis disputationibus respondens concedat ꝑ negatum vel neget ꝓconcessum in alia dis putatōe: nō ꝓpter hoc ducitur ad metā. qz nō

ducitur ad incõueniens qđ appareat assisten tib⁹ Et licet concedens duo ꝓtradictoria sẽp cõcedat aliqđ falsum: q; ꝓtradictonoꝝ vnuꝫ sp ẽ falsum: nõ tm ducit ad metã falsi. q; nõ cõcedit aliqđ manifeste falsum. q; abo cõtradictoria sunt qñqꝫ obscura. ⁊ ꝑ hoc distinguitur redargutio a meta falsi.

¶ Tertio sciendum est qꝫ meta falsi est manifeste falsi concessio. vt si concedat ignẽ nõ eẽ caliduꝫ. Et dr manifeste falsi: q; si ꝓcedat aliqđ falsuꝫ obscurũ: nõ videbit i cõueniẽs assistentib⁹. ideo nõ erit aliq̃ meta disputatõis sophistice: q; opponẽs sophista q apparent videri sapiẽs ꝑ hoc nõ acq̃rit apparẽtẽ sapiam. Sed inopinabile dr quod est contra opinionẽ oim vel plurũ: vel sapientũ: vel illoꝝ tũ quos insequitur. Et est meta inopinabilis cõcessio alicuius talis inopinabilis. vbi quando respondens cõcedit illud quod est contra opinionem illoꝝ coram qbus fit disputatio dato qꝫ illud sit verũ ducit apparẽter ad incõueniẽs. ⁊ ibi ẽ meta disputatois: vel etiã si cõcedat aliqđ ꝓtra opinionẽ doctoꝝ quos insequit quꝫ hoc sit verũ ꝑ m opinionẽ alioꝝ ducatur tamen apparenter ad inopinabile.

¶ Quarto sciendũ est qꝫ soleocismus est vitiũ in oratõe contra regulas artis grãmatice factũ. vt vir mea: vel sponsa meꝰ. et ponet ad grammaticũ inquantũ dicit incongruitatẽ oratõis: ꝑ iquãtũ impedit veritatẽ ꝓpositionis q̃ ꝓcluditur i argumentatõe ꝓsideraꝫ a logico. et ꝓcessio talis oratõis est meta soleocismi. ⁊ q; ois meta habet ꝓduci in ꝑalogismo cõtra rñdentem. ideo barbarismus ꝙ fit i littera et i syllabis et dictionib⁹ vt corrumpendo syllabã longã et ecõuerso. et nõ fit primo in oratione sicut soleocismus. nec potest cõcludi contra respondentem. ideo barbarism⁹ nõ est vna meta sicut soleocismus. Sed nugatio dicitur vnus ⁊ eusdẽ: ⁊ ex eadẽ ꝑte inutilis repetitio. vt hõ hõ currit. et dicit ex eadẽ parte q; si in diuersis ptibus idẽ repetat. vt in subiecto ⁊ ꝓdicato nõ est nugatio. et dicitur iutilis q; si ex eadẽ ꝑte idẽ repetatur causa ornatus vel maioris expressionis sentẽcie nõ erit nugatio. vt dicẽdo deus deus meꝰ. euge euge. ⁊ sic de alijs. ⁊ ꝑ hoc patet q̃ et quot sunt mete.

¶ Sed contra predicta arguit Primo sic. nullũ incõueniens est finis cũ non habeat rationẽ bom: sed meta est finis proximus disputationis sophistice. ergo meta non est incõueniens: vt dicitur in eius diffinitone.

¶ Secundo sic. nõ loq vel tacere est vna meta disputationis sophistice: et tamen non est aliqua illarum: ergo non sunt tm quinqꝫ mete

¶ Tercio sic. ille q solũ concedit duo contradictoria ducitur ad metam redargutionis: ⁊ tm nõ est ibi ꝓconcessi negatio nec cõtra: ergo contra diffinitionẽ redargutionis. ¶ Quarto sic. omne manifeste falsum est inopinabile cũ sit contra opinionẽ omniũ quibus est manifeste falsum: ergo meta falsi non distinguitur a meta inopinabilis: sed sub ea cõtinet. ¶ Quinto sic. solem esse maiorem tota terra est cõtra opinionem plurũ. et illam concedens concedit aliquod inopinabile: ⁊ tamen ibi non est meta cum non sit incõueniens concedere verum. ergo meta inopinabilis non est cõcessio cuiuslibet inopinabilis.

¶ Ad argumẽta ante opposita Ad primũ istoꝝ dr qꝫ licet incõueniens cõdu sum contra respondentẽ nõ habeat rationem boni simpliciter: habet tm rationẽ boni apparẽtis: q; videtur sophiste eẽ bonũ: q; valet ad acq̃rendũ apparẽte scientiã. et hoc sufficit ad ratõez finis qꝫ sit bonus simpliciter vel apparenter tm. ¶ Ad secundũ dr qꝫ licet non loqui sit meta: tm est generalis et no specialis distincta ab istis. q; duꝫ rñdens tacet ducit ad eãdem metam ad quaꝫ ducereꝫ si loqueretur ¶ Ad tertiũ dr qꝫ licet rñdens cõcedendo duo contradictoria non neget aliquid. tamen bene ex consequenti: q; concedẽdo secundũ cõtradictoriorũ negat alterum primus ꝓcessum. ¶ Ad quartum dr qꝫ licet manifeste falsum sit inopinabile: tm diuersis rationibus dicitur falsum et inopinabile: quia respectu rei significate oratio dicitur falsa: et respectu audientiũ et opinionis dicitur inopinabilis. et etiã aliquid bene est inopinabile: quod tamen non est falsuꝫ quia cum aliquando falsum sit probabile et opinabile suum contradictoriũ erit inopinabile. ideo falsum et inopinabile sunt mete distincte. ¶ Ad quintum dicitur qꝫ si concedatur illa ꝓpositio coram sapientibus a quibus cognoscatur esse vera: non est inconueniens: sed potest esse apparens inconueniens si concedatur coram illis quibus est inopinabilis. quia conceditur aliquid contra opinionem eorum. ideo per hoc respondens ducetur apparenter ad aliquod inconueniens.

Fallacia ē ydoneitas decipiēdi faciens credere de ente ꝙ sit nō ens. et de nō ente ꝙ sit ens mediāte fāstica visiōe. Fallacie sūt trede cim. q̄ sex sūt i dictōe: ⁊ septem extra dictionē. In dictōe sūt eq uocatio. āphibologia. ꝯpositio diuisio. accēt⁹. ⁊ figura dictōnis Et septē extra dictionē sūt accidēs ꝑm q̄d ad simplicit. ignorātia elēci petitio pncipij. ꝯsequēs nō causa vt cā. ꝑm plures interrogatiōes vt vnā. Q3 āt sūt sex i dictione ꝓbat Aristoteles inductione ⁊ silogismo. Inductōe sic. eq uocatio fit aliquo istoꝝ sex modo rū. āphibologia fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ ⁊ sic ɔ alijs. ergo ois fallacia i dictōe fit aliquo istorū sex modorū. Silogismo sic. ois deceptio facta ex eo ꝙ eisdē dictōib⁹ vl' orōib⁹ nō idē significamus fit aliquo istoꝝ sex modorū ꝛ ois fallacia i dictōe fit ex eo ꝙ i eisdē dictōib⁹ vl' orōib⁹ nō idē significam⁹. ergo ois fallacia in dictione fit aliquo istorū sex modoꝝ. Iste silogism⁹ ē in pnō modo prime figure. Probatio maioris. ois multiplicitas dictōis fit aliquo istoꝝ sex modorumꝛ: sed ois deceptio facta ex eo ꝙ eisdē dictiōibus vel orationibus non idem significamus fit ex multiplicitate dictionis vel orationis. ergo omnis deceptio facta er' eo ꝙ eisdem dictionibus vel orationibus non idem significam⁹ fit aliquo istorum sex modorū. Et hec fuit maior. Probatio mīoris. ois multiplicitas dictōnis fit ex eo ꝙ eisdē dictōib⁹ vl' orōnib⁹ nō idē significam⁹. ꝛ ois fallacia i dictōe fit ex eo ꝙ eisdē dictōib⁹ vel orōibus nō idem significamus. Et hec fuit minor Et isti duo silogismi sunt i pnō modo prime figure.

Postq̄ auctor pr̄⁹ determīauit de silogismo sophistico in cōi et de causa finali ei⁹. s. de disputatōe litigiosa seu sophistica. ⁊ de q̄nq̄ metis ei⁹ que q̄dem ordinant ad vltimū finē ipius sophiste. s. apparentē sapientiā. hic ꝯsequenter determinat de fallacijs ꝑ q̄s ad ꝓdictas metas silogismi sophistici ordinant. et pnius auctor determinat de fallacijs in cōi. ⁊ ꝯsequenter de singulis i speciali. pmo ergo sic diffinit fallaciā dicēs. fallacia ē ydoneitas decipiēdi faciēs credere de nō ente ꝙ sit ens: ⁊ de ente ꝙ sit non ens mediante fantastica visione.

Ubi sciendum est primo ꝙ fallacia dupliciter accipit. vno mō passiue ꝙ deceptiōe ei⁹ q̄ paralogizat. et diffinit sic. fallacia ē deceptio ipertti i arte sophistica ꝓpter ignorantiā artis sophistice. Alio mō capitur fallacia ꝑ ꝓncipio actiuo talis deceptōis. vt ē loc⁹ sophistic⁹ i quo fūdātur argumēta sophistica ⁊ isto mō capitur i ista diffinitōe ⁊ nō pnō mō vñ sicut loc⁹ dialeticus ē sedes argumēti dialetici. vel ē id a quo ꝙuenīēs elicitur argumentū. ita sit fallacia ē sedes vel illud a quo elicitur argumētū sophisticū. ⁊ sicut i eodē loco dialectico pl'a argumēta dialectica fundantur. sic i eadē fallacia pl'es fundātur paralogismi. ⁊ sicut loc⁹ dialeticus diuiditur ꝑ locū maximū ⁊ locū differentiā max'me sic q̄libet fallacia locus maxima et locus differentia maxīme ꝑ

similitudinē reperitur. vt ī fallacia eq̄uocatio nis maxima ꝑ quā fiant ꝓalogismi eius est ois dictio actualiter vna habet tm̄ vnū significatum. et locus differentia maxime ē, equocatio terminī vel terminus equiuocus.

Secūdo sciendū est q̄ in omni fallacia ē causa apparētie et causa defectꝰ ꝛ sub causa ꝓuenīte latet defectus sicut i equiocatoe sub vnitate vocis latet plalitas significatoꝝ. Causa apparētie fallaciaꝝ in cōi est que mouet ad credēdū qđ non est. Et cā defectus est q̄ falsificat creditum. vñ. cuiā ratione cause apparentie fallacia habet q̄ sit ydoneitas decipiēdi. q: ꝓpter talem apparentiā sumitur aptitudo ad decipiendū. et ratōe cause defectus facit credere de nō ente q̄ sit ens. q: per istam cautam ꝛpletur deceptio: licet originaliter ꝓueniat a causa apparentie. ideo iste due cause satis explicantur in diffinitōe fallacie. Aut ō: mediante fantastica visione. q: intellectus purus nō ꝓmixtus sēsui aut fātasie nō decipitur: ꝑ reflexionē ad fantasiā multotiens decipitur. Est aūt fantastica visio vt hic sumitur cognitio intellectus reflexi ad fātasiā et non solum cognitio fantasie.

Tercio sciendū est q̄ i disputatōe sophistica duo sūt a q̄b⁹ pōt sumi causa apparētie ad decipiēdū. ꝓmū. s. res de q̄b⁹ disputat q̄ multotiēs ignorant habitudies. secundū ē dictōes vel voces ꝑ q̄s fit disputatio q̄ significatio vel multiplicitas sepe ignoratur. ꝛ sic causa apparētie fallacie q̄nq̄ sumit a reb⁹: q̄nq̄ a dictōib⁹. ꝛ ꝓm hoc fallacia i cōi diuiditur ꝑ fallaciā in dictione: ꝛ ꝑ fallaciā extra dictionē. Fallacia i dictōe ē q̄ sumit suam causam apparētie ex ꝑte dictiōis. Et fallacia extra dictionē ē que sumit suā causaꝫ apparētie ex ꝑte rei. et magis ō: fallacia extra dictionē q̄ fallacia rei: q: res nō cadūt i disputatōe nec causāt deceptionē ñdentis: nisi ꝑ relationē ad dictiones. ideo ꝑ negationē huius qđ est habere causam apparētie in dictione: et ꝑ relationē ad dictionē dicitur fallacia extra dictionē. et inter illas fallacias ꝓus determinatur de fallaciis in dictōe. q: licet res ordine nature ꝓcedant dictiones: non tm̄ ꝓcedūt i disputatione sophistica: q: res nō cadūt in disputatione: nisi ꝑ voces. ideo ꝑ voces ꝓus contigit causam deceptionem respondentis.

Quarto sciēdū est q̄ fallacia in dictōe diuiditur ꝑ fallacias equiuocationis amphibologie. ꝓpositōis. diuisionis. accentꝰ ꝛ fallaciā figure dictōis. Circa quā sic habet sufficientia: q: ois fallacia i dictōe fit ꝓm aliquod multiplex. vel ergo fit ꝓm multiplex actuale: vel potentiale: vel fātasticū. Si ꝓm multiplex actuale: hoc ē duplicat: vl ꝓm multiplex actuale dictōis icōplexe: ꝛ sic ē equocatio: vel orōnis: ꝛ sic ē amphibologia. Si ꝓm multiplex potentiale: hoc ē duplicat. vel fit i dictōe: ꝛ sic ē accentꝰ. vel i orōe: ꝛ hoc duplicat. vel illa orō est ꝓmo ē plata: ꝛ sic ē fallacia ꝓpositōis. vel discontinue. ꝛ sic ē fallacia diuisionis. si ꝓm multiplex fantasticū. sic ē fallacia figure dictōis. et ꝑbat iste numerꝰ fallaciaꝝ i tertio ꝑ inductionē q̄ satis clara ē. ꝛ ꝑ silogismū cuiꝰ virtus consistit i hoc q̄ ois deceptio facta ꝑ hoc q̄ eadē dictio vel oratio plā significat fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ: ꝫ ois fallacia i dictōe fit ꝑ hoc q̄ vna dictio vl orō plā significat: q: fit q̄n̄ eisdē noib⁹ vel orōib⁹ nō idē significātib⁹. ergo ois fallacia i dictōne fit aliquo istoꝝ sex modoꝝ. et sic ꝑpatet q̄ hec diuisio est sufficiens.

Sed contra ꝓdicta arguitur Primo sic. ydoneitas decipiēdi est naturalis potētia. ꝫ fallacia nō est naturalis potētia cū non sit in ꝓdicamento q̄litatis: q: ē ens rōis. ergo male dicitur q̄ fallacia est ydoneitas decipiendi. Secundo sic. impossibile ē credere de non ente q̄ sit ens: q: nullus pōt credere q̄ vnum contradictoriū verificetur de alio: cum non possit credere duo contradictoria sīl esse vera vel falsa. ergo fallacia nō facit credere de non ente q̄ sit ens. Tercio sic. ois fallacia est i illo q̄ decipitur cū sit deceptio q̄dā. ergo nulla est in dictione vel extra dictionem. Quarto sic. omne argumentū sophisticum fit de reb⁹ et ꝑ voces: ergo ois fallacia et deceptio est in rebus et dictionibus: ergo nulla est in dictionibus tm̄. Quintō sic: fallacia amphibologie capit suā causam apparentie ex ꝑte orationis tm̄ et non ex parte dictionis: et similiter compositio et diuisio. ergo male ponūtur fallacie in dictione.

Ad argumenta añ opposita Ad ꝓmū ō: q̄ licet ydoneitas decipiendi se tenens ex parte intellectus sit naturalis potētia: non tamen ydoneitas decipiēdi que se tenet ex parte rerū vel dictionuꝫ. sed est naturalis potentia tm̄ ꝓm modum cuius sit ens ratio-

nis cõsequens dictiones que sunt signa rerum vel aliq̃ respect⁹ rerũ q̃ sunt entia ratõis ⁊ de tali ydoneitate intelligit̃ ꝙ fallacia ẽ ydoneitas decipiẽdi: ⁊ talis nõ est i aliquo ꝓdicamẽto. ¶ Ad secundũ dr ꝙ de non ente capto formaliter sub forma nõ entis non põt credi ꝙ sit ens vel ecõtra. tm̃ de nõ ente capto materialiter: aliq̃s põt credere ꝙ sit ens: et de ẽte ꝙ nõ sit ens. ¶ Ad terciũ dr ꝙ si capiat̃ fallatia vt est effect⁹ paralogismi ⁊ deceptio ñdentis sic est in decepto sp: ꝫ si capiat̃ ꝓ loco sophistico q̃ est ꝓncipiũ paralogismi: vt hic sumitur. ꝫ non est i decepto: sed ẽ in reb⁹ vel in dictione ꝫm suã causam apparentie. ¶ Ad quartũ dr ꝙ licet fallacia fiat de reb⁹ et i dictione: nõ tm̃ q̃lib̃et sumit suã causam apparentie in rebus. et i dictiõe sit̃. sed aliq̃ in reb⁹ tm̃: alia ꝟo i dictione tm̃. et ꝓ hoc sumit̃ hec diuisio. ¶ Ad q̃n tũ dr ꝙ si capiat̃ dictio ꝓ voce incõplexa tm̃: vt distinguit̃ ꝑ oratõnẽ sic amphibologia nõ fit in dictione. sed si capiat̃ dictio ꝓ voce significatiua q̃ dicẽdo ꝓfert̃ siue sit complexa siue incomplexa sic amphibologia fit in dictione. et hoc modo sumit̃ hic dictio.

¶ Sciendũ aũt vt vult alexander i ꝓmẽto supra libr̃ elẽcoꝝ triplex ẽ multiplex. aliud em̃ est multiplex actuale. aliud potẽtiale. ⁊ aliud fãtasticũ. ¶ Multiplex actuale ẽ q̃n dictio vel oro eadẽ scõm substãtiã et scõm modũ ꝓferẽdi diuersa significat. dictio vt i eq̃uocatõe: vt canis. oratio vt i amphibologia vt liber Aristotelis. ¶ Multiplex potẽtiale ẽ q̃n dictio vel oro eadẽ scõm substantiã. diuersa tm̃ scõm modũ ꝓferendi diuersa significat. dictio vt i accẽtu. vt popul⁹. cui⁹ pria sillaba põt eẽ breuis vel lõga. ⁊ scõm hoc diuersa significat. oratio vt i ꝓpositõe vel diuisione. vt q̃cq̃d viuit sp est. aliũ habet em̃ moduz ꝓferendi put est diuisa ⁊ put ẽ ꝓposita vt postea patebit. ¶ De multiplici fantastico videbitur i fallacia figure dictiõis. ¶ Et q̃ multipler actuale verior i modo ẽ multipler q̃ potẽtiale: ⁊ potẽtiale q̃ fantasticũ. ideo ꝓmo dicẽdũ est de fallacijs faciẽtib⁹ multiplex actuale q̃ de alijs et postea de potẽtiali. ⁊ vltimo de fãtastico. ¶ In ꝓmo dicendũ ẽ de eq̃uocatõe ⁊ ãphibologia q̃ de alijs fallacijs i dictione: q̃ in eq̃uocatõe ⁊ ãphibologia ẽ multiplex actuale. ⁊ ꝓ ꝓsequens ea dẽ dictio vel oratio ꝫm substãtiã ⁊ scõm modũ ꝓferẽdi. in alijs ãt nõ. in istis em̃ plus ẽ de ydẽptitate q̃ in alijs. ¶ Itẽ adhuc ꝓius ẽ dicendũ de eq̃uocatione q̃ de ãphibologia. q̃ eq̃uocatio fit i dictione: ãphibologia ꝟo i oratõe dictio aũt ꝓior ẽ oratõne. ¶ Sciẽdũ est q̃ fallacia dupliciter sumitur: q̃nq̃ em̃ fallacia idem est q̃ causa decipiendi: et q̃nq̃ idẽ est q̃ deceptio facta ex illa causa: ¶ Et hoc ꝓmo modo sumitur hic fallacia.

¶ Postq̃ auct⁹ determinauit de diuisione fallacie in cõi: ⁊ de distinctione fallaciarũ i dictione quarũ numer⁹ et ordo sumit̃ ꝫm diuersos modos multiplicis. hic ꝓsequẽnter declarat modos multiplicis ad maiorẽ declaratõem illi⁹ numeri et ordinis fallaciar̃ in dictõne. ¶ Et est multiplex dictio vel oratio vere vel apparẽte plura significãs. ⁊ sic ad aliqd̃ multiplex sequit̃ vnitas vocis: et pluralitas significator̃. et dicit̃ multiplex q̃si multa plicãs in vnũ: q̃a

in vna voce mltra plicant significata: ꝫ diuersimode. tñ ꝑm diuersas rationes mltiplicis.

Vbi est primo sciendū ꝙ multiplex diuiditur ꝑ multiplex actuale: potentiale: ⁊ fantasticū. quoꝝ sic habet sufficientia. q: in omni multiplici est vnitas vocis cū pluralitate significatoꝝ. vl' ergo habet plura significata simpliciter vel apparēter tm̄. si secundū sic est multipler fantasticū. si primū hoc ē dupliciter. vel tale multiplex habet actualem vnitatē vocis: ⁊ sic est multiplex actuale. vel potētialē tm̄: ⁊ sic est potētiale. ⁊ q: mltipler dicitur quasi in vnū multa plicans significata. ⁊ pfectius vniunt plura significata i multiplici actuali vbi est actual' vnitas vocis ꝙ in potētiali vbi est potētialis vnitas tm̄: ⁊ in potentiali ver̄o modo mltra in vnū plicant ꝙ in fantastico vbi solū plura sunt significata apparēter tm̄. ideo istoꝝ mltipliciū actuale p:cedit potentiale: et potentiale fantasticum. ⁊ hinc est ꝙ fallacie peccantes ꝑm multiplex actuale p:cedunt alias.

Secūdo sciendū est ꝙ multiplex actuale est dictio vl' oratio. vna ꝑm substantiā ⁊ modū ꝓferēdi diuersa significans. exemplū de dictiōe vt canis. exemplū de oratione vt liber aristotelis. vñ in dictōne vl' oratione dictio se habet vt materia: ⁊ suba ⁊ modus ꝓferēdi se habet ꝑ modū forme. iō dictio vna ꝑm substantiā ⁊ modū ꝓferendi est materialiter et formaliter. et q: a forma sumitur actualis vnitas rei: ideo talis vox est actualiter vna. ⁊ inde vocat' mltiplex actuale. ⁊ tale mltipler ponit simul ⁊ i actu oia sua significata. sic̄ hoc nomē canis simul ⁊ i actu dat intelligere sua significata. ⁊ tm̄ nō ponit ea copulatiue vl' disiūctiue. q: si poneret ea copulatiue tūc ista ōro canis currit esset eq̄liter vna copulatiua. ⁊ tunc vel ambe ptes essent simul vere ⁊ tūc eēt simplic' vera ⁊ nō distiguēda: ꝫ simplic' p̄cedēda. vel aliqua pars esset falsa: ⁊ tunc tota copulatiua eēt falsa ⁊ simpliciter negāda ⁊ nō distiguēda. Et si poneret ea disiūctiue illa ꝓpositio equiualeret vni disiūctiue. vel ꝯ aliqua pars eēt va ⁊ tūc esset simpliciter cōcedēda. q: hoc sufficit ad veritatē disiūctiue. vel ambe ptes essent simplic' falsē ⁊ sic esset simplic' falsa ⁊ nūq̄ eēt distinguēda. qđ est cōtra illud qđ dicēt in solutione paralogisinoꝝ equocationis, ⁊ ideo tale multiplex actuale licet ponat oia sua significata in actu ⁊ ꝯiunctim vt vniunt' i vna voce: nō tamen copulatiue vel disiunctiue.

Tertio sciendum est ꝙ multiplex potentiale est dictio vel oratio eadē ꝑm vocē ⁊ diuersa ꝑm modū ꝓferēdi plura significās. exēplū de dictione vt pplus q̄ cū habz p̄ma b:euē significat collationē gētis. et cuz habet p:imā longā significat arbo:ē quādā. exemplū de oratione vt sortes currēs necessario currit. q: ꝑm diuersos modos ꝓferēdi necessario p̄t referri ad currēs vel etiā ad currit: ⁊ sic ibi sūt diuersa significata ꝑm ꝯpositōnē ⁊ diuisionē. ⁊ q: i tali mltiplici ē tm̄ vnitas materie ⁊ vocis. ⁊ nō est vnitas forme vel modi ꝓferēdi a q̄ vnitate forme sumat' actual' vnitas dictōis. ideo tal' dictio vel oratio ē tm̄ potentialiter vna ⁊ nō actualit'. vñ ds mltiplex potentiale. quia ibi plicantur multa significata in voce que est tantum potentialiter vna.

Quarto sciendū est ꝙ multiplex fantasticū est dictio vnū significās q̄ videt' aliud significare ꝓpter cōuenientiaz ei' in parte cū alia dictōne. sic̄ vigere significat simpliciter qualitatē: q: significat habere vigorē. ꝫ q: similr̄ teniat' sic̄ agere: ⁊ agere significat actōnē: iō vigere videt' significare actionē licet tm̄ nō significet. Et ds tale multiplex fantasticū. q: tal' dictio ꝑm veritatē nō habet plura significata: ꝫ solū ꝑm fantasticā apparentiā. Dicit' em̄ fantasia a fanos qđ est apparitio: eo ꝙ ꝑm fantasiā fiunt multe apparitiones. ideo fantasticū idē est ꝙ apparens.

Sed ꝺ̄ predicta arguit' sic primo sic. vnius sigñ est tm̄ vnū significatū. q: ab vnitate significati sumitur vnitas sigñ: ergo vna dictio vel oratio nō potest plura significare. ergo contra diffinitionez multiplicis.

Secundo sic. sicut se habent actus et potētia ita actuale ⁊ potētiale: ꝫ potentia p:cedit actū cū aliquid p:ius sit in potentia q̄ in actu. ergo mltipler potētiale p̄cedit actuale: et nō ecōtra.

Tertio sic. significatio est forma essential' dictōis: ꝯ dictio vel ōro plura significās est diuersa formalit'. ergo multiplex actuale nō est formalit' vna dictio ⁊ actualit' plura significans: sed est formaliter diuersa.

Quarto sic. de rōne multiplicis est plralitas. ꝫ maior est pluralitas ⁊ actualior q̄n dictio vel oratio est diuersa ꝑm modū ꝓferendi

et ſm ſignificata ꝙ quando ſolū plura ſignificat. ergo tale multiplex magis debet dici actuale ꝙ illud vbi eſt ſolum pluralitas ſignificatoꝝ. ¶ Quinto ſic. in omni multiplici eſt pluralitas ſignificatoꝝ. ſed multiplex fantasticum nō ꝯ habet plura ſignificata: quare non eſt diſtinguendum. ergo male dicatur ꝙ multiplex fantaſticum eſt vnum multiplex.

¶ Ad argumēta ante oppoſita

Ad primū iſtoꝝ dicit ꝙ licet ab vnitate ſignificati ſumat vnitas formalis ſigni: nō tamē vnitas materialis: ꝛ ex parte ipſi⁹ vocis q̄ efficitur ſignū. ideo vnū ſignū materialiter pōt ꝯ habere diuerſa ſignificata: quia nō ſit vnuꝝ formaliter ꝛ inquantū eſt ſignū. ¶ Ad ſecundū dicitur ꝙ licet in eodē potentia precedat actum: nō tamen in diuerſis. ſed actus ſimpliciter precedit potentiā. ideo actuale precedit potentiale ī diuerſis: et ſic ē in ꝓpoſito. ¶ Ad tertium iſtoꝝ dicitur ꝙ ſi conſideret dictio in rōne ſigni. tunc ſignificatio eſt forma eēntialis ei⁹: q̄ reponit eā in eſſe ſigm. Sed ſi conſideretur quantū ad vocē: que vox dicēdo profertur vnde dicit dictio. ſic ſignificatio nō eſt forma eſſentialis ei⁹ ꝛ modus ꝓferendi. ꝛ ſignificatio ē forma accidētalis. ꝛ ꝯ hoc mō ꝯ dicit dictio vel oratio vna inquantū ꝯ habet reſpectū ad talē formā. ideo multiplex actuale pōt eſſe dictio actualiter vna plura ſignificās. ¶ Ad quartuꝝ dicit ꝙ ad multiplex actuale nō ſufficit actualis pluralitas ſignificatoꝝ: ꝛ cū ꝯ hoc requirit actualis vnitas voc. ideo licet multiplex potēciale ꝯēat pluralitatē actualem ſignificatoꝝ formę vocis: tamen nō ꝯ habet actualē vnitatē vocis. ideo nō debet dici multiplex actuale. ¶ Ad quintū dicit ꝙ multiplex fantaſticū non ꝯ habet plura ſignificata ſm rem: ſed bene ſm apparentiaꝝ. ꝛ ꝯ hoc ſufficiat ad ꝯ hoc ꝙ ſit multiplex fantaſticum.

Equiuocatio ē multiplicitas dictōis eiuſdē ſm ſubſtantiā et modū ꝓferendi. vt in hoc nomīe canis. Sciendū eſt ꝙ in q̄libet fallacia eſt duplex cā. ſcz cā apparētie: ꝛ cā defect⁹. Cauſa apparētie ī q̄libet fallacia ē q̄ mouet ad credendū id q̄d nō eſt credendū ꝛ Cauſa defectus eſt que oſtēdit creditū eſſe falſuꝝ. Cauſa apparentie in equiuocatione eſt vnitas dictionis eiuſdem ſcd̄m ſubſtantiā et ſcd̄m modū ꝓferēdi diuerſa ſignificātis. Cauſa defectus ſiue falſitatis eſt diuerſitas ſignificatoꝝ. Unitas enim predicta in eq̄uocatione mouet ad credēdū q̄d nō eſt. ſcz vnitatē ſignificādi. Diuerſitas autē oſtēdit creditū eē falſuꝝ. Equiuocatōis tres ſunt modi. ſz primo videndū eſt q̄d ſit fallacia eq̄uocatōnis. Un fallacia eq̄uocationis eſt deceptio ꝓueniens ex eo q̄ aliq̄ dictio manēs vna ſm ſubſtantiā ꝛ ſm modum ꝓferēdi diuerſa ſignificat. ¶ Primus autē modus ꝓuenit ex ſignificatōne vel cōſignificatōne dictōis. Ex ſignificatione ſic paralogiſat. oīs canis currit. ſidus celeſte eſt canis. ergo ſid⁹ celeſte currit. Solutio. vtraq; ꝓmiſſa ē duplex q̄z hoc nomē canis ē multiplex eq̄uoce ſignificās aīal latrabile ſidus celeſte: et piſcē marinū. et ſic maior vno mō eſt vera ꝛ alio modo falſa: et ſimiliter mior. Vel ſic. oīne expediēs eſt bonū. malū eſt expediēs. ergo malū ē bonū. Solutio. expediens dicitur eq̄uoce. vno mō do idē eſt q̄ bonū. alio modo idē eſt q̄ neceſſa-

q̄libet fallacia eq̄uocationis

riũ qđ accidit in mĩ⁹ maluz: qđ oportet fieri ad cuitãdũ mauis malũ. Ũñ vtraqz pmissaz est duplex. qz vno mõ est vera: alio modo ẽ falsa. Ex ꝯsignificatõe paralogisaf sic. iste pann⁹ est de anglia. anglia ẽ terra. ergo iste pãnus est de terra. Non sequit: qz prima est duplex: ex eo qꝫ hec ꝓpositio de põt dicere circumstãtiã cause materiaf: ꝛ sic est falsa. vl' põt dicere locũ ꝛ originẽ: ꝛ sic est vera. Uel sic. in quocũqz est egritudo ipm ẽ aial. sz in humoꝛũ inadequatione est egritudo. ergo humoꝛũ inadeqtio est aial. Prima est duplex. qz hec ꝓpositio in põt dicere cãm efficientẽ: et sic est falsa. vel cãm formalez siue subiectũ in quo est: ꝛ sic ẽ vera. similiter dicendũ est de minori. Uel sic. ppriũ ẽ qualitati fm eã simile vel dissimile dici. sz fm similitudinẽ dicif aliqs simil' vel dissimilis. ergo similitudo vl' dissimilitudo sũt qualitates qđ falsum est: imo sunt relatões. Prima est duplex eo qꝫ hec ꝓpositio scõm potest dicere circumstãtiã cause efficiẽtis: et sic est vera. qz due qualitates eiusdẽ specieí faciunt vnã similitudinẽ. et sic q̃litas est cã efficiẽs similitudinis. Si aũt dicat circumstãtiã cause formalis sic ẽ falsa. qz q̃litas nõ est cã formalis similitudinis. et econuerso dicendũ est de miori. Similiter: oñe sanũ est aĩal. vrina est sana. ergo vrina est aĩal. vtraqz pmissaz est duplex. qz sanũ dicif de aĩali vt de subiecto. et de vrina vt de signãte vl' iudicãte. de cibo vt de efficiẽte. de dieta vt de seruãte. ꝛ sic alio mõ et alio mõ sanitas ad hec cõparaf. ꝛ fm hoc habz diuersas significatiões. Ex significatione sic paralogisaf. quicũqz sanabaf sanat⁹ est. laborãs sanabaf. ergo laborãs sanat⁹ est. Adin oꝛ ẽ duplex: ex eo qꝫ hoc pticipiũ laborãs põt dicere pñs tpũs: ꝛ sic ẽ vera. et tũc ẽ sensus laborãs nũc sanabaf. si autẽ dicat preteritũ: sic est falsa. ꝛ sic est sensus laborãs tũc sanabaf. et econuerso dicẽdũ est de cõclusione. Laborãs enim eq̃uocũ est ad laborantẽ nũc ꝛ ad laborantẽ tunc. Et eodez mõ est hic. q̃cũqz surgebat stat. sedens surgebat. ergo sedens stat. ꝛ eo dẽ mõ respõdendũ est sicut fuit responsuz ad aliuz paralogismũ. Alio modo potest fieri econuerso quãdo dictio potest teneri materialiter vl' significatiue. sicut hic deus est vbiqz. vbiqz est aduerbiũ. ergo deus ẽ aduerbiũ. Dicendũ qꝫ prima est duplex: eo qꝫ hec dictio vbiqz põt teneri materialit vl' ꝯsignificatiue. si materialit sic ẽ falsa. si ꝯsignificatiue sic

est vera: sed nō sequit cōclusio. Secundus mod⁹ eq̄uocatōnis puenit ex trāsūptione dictōnis. Trāsumptio vt hic sumit est acceptio dictōis significās vnū ex īpositōe ad significādū aliud per similitudinē. Et ꝑm istū modū sic formatur paralogismus. Quicqd ridet habet os. pratū ridet: ergo pratū habz os. Prima est duplex: eo q̄ hoc vbū ridet pōt teneri ꝓpe ⁊ ex īpositiōe vel trāsūptiue. Si ꝓpe sic est va et nō sequit cōclusio. si trāsūptiue sic ē falsa et sic sequit cōclusio. Hoc em̄ verbū ridere ē equiuocū ad ridere ⁊ ad florere. q̄ ridere significat ex ꝑma īpositione risuz ab ore emittere. florere em̄ significat ꝙ quādā trāsumptōez. Florere em̄ et ridere quandā similitudinē hnt. q̄ vtrobiq̄z denotat gaudiū. ⁊ ideo ridere trāsumit ad florēs vt vult Aristoteles. ideo sumentes aliquā similitudinē trāsferūt. Quicquid currit habet pedes secana currit: ergo secana habz pedes. Utraq̄ ꝑmissarū est duplex. q̄ hoc vbū currit vel tenet ꝓprie vel trāsūptiue. currere em̄ ⁊ labi assignant in velocitate motus ꝑm q̄ currit sumitur ꝓprie: sic maior est vera et minor falsa. si transumptiue tunc est ecōuerso. Tertius modus prouenit ex eo q̄ aliqua dictio plura significat cōposita. separata vero vnuz solū. vt hec dictio īmortale vno modo dicit quasi nō potens mori: alio modo dicitur quasi potēs nō mori. Et ꝑm hoc si formatur ꝑalogismus. omne īmortale est perpetuū: sed omne potens nō mori est īmortale. ergo omne potens nō mori ē perpetuū. Utraq̄z ꝑmissaz est duplex: cū hoc nomē īmortale sit equiuocū vt dictum est. Item omne incorruptibile est perpetuū: sed omne potens nō corrumpi est incorruptibile. ergo omne potēs nō corrumpi est perpetuū. Utraq̄z premissarū est duplex: eo q̄ incorruptibile vno modo idem est qđ nō potēs corrūpi: et sic incorruptibile est perpetuuz. ⁊ sic maior ē vera et minor est falsa. Alio mō idē est qđ potens nō corrumpi: vt ꝓp⁹ homo potuit nō corrumpi. ⁊ in hoc sensu maior est falsa ⁊ minor vera. Et sic soluendi sunt paralogismi equiuocatōis per distinctionē paralogismoꝝ ꝗdām equiuocatōnē vt ꝓp⁹ patuit. Recta solutio est manifestatō silogismi falsi: ⁊ propter quid est falsus. ⁊ hoc cōtingit dupliciter. scz vl' distinguēdo: vel aliquā premissarū interimēdo. Secundo mō respondendū est ad oēs peccantes in materia ⁊ ad oēs oratiōes

in vtroq; peccãtes rñdendũ est vtroq; modo scz distinguendo ⁊ aliquã premissaꝝ interiiñedo non scõm idẽ sed scõm diuersa.

¶ Postq̃ autor determinauit de numero fallaciaꝝ in dictõne ⁊ de modis mltiplicis valentiũ ad cognitionẽ illi⁹ numeri. hic cõsequenter in spãli determinat de qualibet fallaciaruꝝ in dictione. ⁊ primo de fallacia equiuocatõis quã p hoc q; peccat fm mltiplex actuale pcedit oms alias peccãtes fm mltiplex potẽtiale ⁊ fantasticã ⁊ distinguit ab ipsis. ⁊ p hoc q; peccat fm multiplex actuale dictõis distinguit ab amphibologia q̃ peccat fm mltiplex actuale orõnis. ideo autor primo determinat de fallacia eq̃uocatõis: primo sic diffimiẽs eq̃uocationẽ. ¶ Eq̃uocatio est qñ dictio actualr vna plura significat. vt canis significat canem latrabilẽ: piscẽ marinuꝝ: ⁊ sid⁹ celeste. ¶ Et dicit actualit vna ad differẽtiã accent⁹ in q̃ dictio potentialiter vna plura significat. ⁊ ẽ duplex equiuocatio. scz a casu et a consilio: vt dictuꝝ est in antepredicamentis. et fm talẽ equiuocationem sumitur fallacia equiuocationis.

¶ **Vbi est primo sciẽdũ q; causa** apparẽtie hui⁹ fallacie est actualis vnitas dictionis plura significãtis ꝓpter quã veritatẽ credim⁹ q; sic dictio est actualiter vna fm vocẽ q; habeat vnũ significatũ. ¶ Et sumitur hec maxima. vni⁹ vocis in actu est tm̃ vnũ significatũ. Sed ei⁹ cã defect⁹ est pluralitas significatoꝝ dictionis vni⁹ fm actum. ¶ Et fm has causas duplicit diffinit fallacia eq̃uocatõis. Primo sic. ex pte cause apparẽtie q; est ydoneitas decipiendi ꝓueniẽs ex actuali vnitate dictõis plura significãtis. ¶ Et ex pte cause defect⁹ diffinit sic. q; ẽ deceptio ꝓueniẽs ex pluralitate significatoꝝ dictõis actualiter vni⁹. prima tm̃ diffinitio melior est. qr diffinit fallaciã in rõne ꝓncipij ⁊ loci sophistici. in secũda vo vt causat mediãte silogismo sophistico.

¶ **Secũdo sciẽdũ est q; fallacie** equiuocationis sunt tres modi vel spẽs. primus modus sumitur quãdo scz dictio actualiter vna principaliter ⁊ fm ipositionẽ plura significat. vt canis significat ex ipositõne ei⁹ plura significata. ⁊ ꝫ vbũ discere vno modo idẽ q; docere ⁊ dare disciplinã. Alio mõ idez est q; docere et suscipere disciplinã. ⁊ fm hũc modũ sic palogisat. Quicũq; discit sunt sapiẽtes. ignorãtes discũt. ergo ignorãtes sunt sapiẽtes. Soluit sic. vtraq; ꝑmissarũ est duplex. qr discere põt capi ꝓ docere vel ꝓ docere. si in vtraq; premissarũ capiat ꝓ docere: sic maior est vera ⁊ minor est falsa: ⁊ sequit conclusio. ꝫ si in vtraq; teneat ꝓ doceri tunc maior est falsa ⁊ mior vera. ⁊ iterũ bñ sequit cõclusio: ꝫ sicut ipa est falsa ita ⁊ aliqua premissarum. ⁊ istis duob⁹ modis est bonus silogismus ⁊ nõ cõmittitur fallacia equiuocatõnis. Si autẽ in maiori teneat ꝓ docere et in miori ꝓ doceri vtraq; premissarũ est vera: nec sequitur ꝯclusio sed cõmittitur fallacia equiuocationis ꝓpter equiuocationẽ medij. ⁊ iõ ibi nõ est bonus silogismus: qr nõ est vnitas medij fm rem: nec ibi sunt tres terminj tm̃. et hui⁹modi multa exempla ponuntur in textu.

¶ **Tertio sciẽdũ est q; secũdus** modus sumit qñ dictio actualiter vna vnũ significat ꝓncipalit ⁊ aliud trãsũptiue. vt ridere ꝓncipalit significat aptionẽ ⁊ actũ oris: et trãsũptiue floritionẽ prati. ⁊ currere ꝓncipalr significat motũ velocẽ pedũ aialis. ⁊ trãsũptiue significat fluxũ aque. ⁊ fm hunc modũ sic palogisat. Quicq̃d currit habet pedes. aq̃ currit. ergo aq̃ habet pedes. Solutio. vtraq; ꝑmissarum ẽ duplex. qr currit põt capi ꝓpe ⁊ trãsumptiue. si capiat i vtraq; ꝑmissarum ꝓpe maior ẽ va ⁊ mior falsa. ⁊ si i vtraq; teneat trãsũptiue sic maior ẽ falsa ⁊ minor vera. et his duob⁹ modis necessario sequit cõclusio ⁊ est bon⁹ silogism⁹. ꝫ si in maiore accipiat ꝓpe ⁊ in miori trãsũptiue: tũc ambe ꝑmisse sũt vere nec sequit cõclusio: ꝫ cõmittit fallacia eq̃uocationis ꝓpter eq̃uocationẽ medij. ¶ Et i istis paralogismis qñ ẽ eq̃uocatio i medio q; põnitur in vtraq; premissarum: sic vtraq; premissarũ est distinguenda. Sed qñ equiuocatio est in maiori extremitate solũ tũc debet distingui maior premissa et conclusio in quib⁹ ponitur maior extremitas. ⁊ quando est in minore debet distingui minor premissa cũ conclusione.

¶ **Quarto sciẽdũ est q; tertius** modus est quando dictio simplex tm̃ vnum significat: ⁊ tamen ꝯposita plura significat. vt mortale tm̃ vnũ significat. scz aptum natũ mori. et tamen imortale plura significat ꝑ hoc q; hec ꝑpositio in addita mortali põt negare

actumtiꝫ ⁊ relinquere aptitudinem: ⁊ sic im mortale sumitur ꝓuatiue, vel potest negare actum ⁊ potentia simul: ⁊ sic immortale tenetur negatiue. Et scdm hunc modū paralogizatur sic. Omne imortale ē perpetuū. potes nō mori est imortale. ergo potes nō mori est perpetuū: qđ falsuz est. Soluitur sic. vtraqꝫ ꝓmissaꝝ est distinguēda. q; imortale potest capi negatiue ⁊ ꝓuatiue. si in vtraqꝫ capiatur negatiue maior ē vera et minor falsa. si i vtraqꝫ ꝓuatiue est econtra. ⁊ semꝑ est bon⁹ sillogism⁹. Sed si in maiore teneat negatiue ⁊ in minori ꝓuatiue vtraqꝫ ꝓmissaꝝ est vera et nō sequit cōclusio ipedīte fallacia eq̄uocationis. ⁊ similiter de ista dictione incorruptibile fieret paralogism⁹. Et hoꝝ modoꝝ sic habet sufficientia. q; omnis modus eq̄uocationis vel est ꝑm equiuocationē dictōis cōposite: ⁊ sic ē tert⁹ modus. vl simplicē. ⁊ hoc est dupliciter. vel talis eq̄uocatio ꝓuenit ex ipositōne dictōis ad plura significata: ⁊ sic ē ꝓmus modus. vel ex trāsumptone: ⁊ sic est secundus modus.

¶ Sed contra predicta arguit ꝓmo sic. ista dictio homo actualiter vna plura significat. q; significat forte: platonē: et ceteros homines: cum representet ipsos. et tm ibi nō est equiuocatio. ergo ꝑ diffinitionē eq̄uocatōis ¶ Secundo sic. vnitas dictionis plura significātis ē causa cognitionis plurū significatoꝝ: ⁊ magis causat cognitōnem q̄ dictio vnuoca. ergo ipa nō ē causa deceptionis vel fallacie ¶ Tertio sic. diuersitas significatoꝝ se tenet ex parte rei. ergo si ista diuersitas sit cā defect⁹ fallacie eq̄uocationis sua cāusa defect⁹ erit extra dictionē. ergo nō erit fallacia in dictōne ¶ Quarto sic. arguendo sic. omis canis currit. quedā stella est canis. ergo quedaz stella currit. in maiore canis distribuit ꝓ omnib⁹ suis suppositis. ergo illa simplicit est falsa ⁊ debet negari. ergo plures paralogismi i ꝓmo modo hui⁹ fallacie nō debēt solui ꝑ distinctionē vt dictū est ¶ Quinto sic. analogū ꝑ se positū stat ꝓ suo significato famosiori. ergo dictio significās vnū ꝓncipaliter ⁊ aliud ex cōsequenti semꝑ sumit ꝓ ꝓncipaliori significato. ergo nō potest teneri eq̄uoce. ⁊ per cōsequēs paralogismi secundi modi nō debent solui per distinctionez: sed negando aliquam ꝓmissarum.

¶ Ad argumēta ante oppositā

¶ Ad ꝓmū dicit q; hec dictio homo nō representat vel significat particulares hoies ꝑm se sed solū inquantū conueniunt in cōmuni conceptu hominis. ideo nō significat ipsos sub modo plurū: ꝑ solus vt cōuenunt in vno. q; ꝓmo et per se homo significat hominem in cōmuni. ¶ Ad secundū dicit q; vnitas dictionis plura significatis respectu cognoscentis plures significationes ei⁹ est cā cognitōis. ꝑ respectu ignorātis diuersas significatōes ei⁹ est causa deceptōis. ¶ Ad tertiū dicit q; omnes fallacie generaliter cōueniunt in illo cōmuni, sez q; habent causaz defectus ex parte rei: ideo nō dicunt in dictione vel extra dictionem ex parte cause defectus: sed tm ex parte cause apparentie q̄ quandoqꝫ est in dictione ⁊ q̄nqꝫ in re. ideo licet causa defect⁹ equiuocationis sit in re nō ꝓpter hoc est fallacia extra dictionē ¶ Ad quartū dicitur q; ibi canis distribuitur ꝓ omibus suppositis vni⁹ suoꝝ significatoꝝ: sz nō ꝓ suppositis omniū suorum significatoꝝ. Vnus ratio est. q; termin⁹ eq̄uocus vnica distributione distribui nō pōt ꝓ suppositis pluriū significatoꝝ. q; vnitas distributionis ꝓsupponit vnitatē significationis. ideo scdm q; iste terminus potest capi ꝓ diuersis significatis pōt diuersimode distribui ꝓ suppositis illoꝝ. ideo talis ꝓpositio est distinguēda ¶ Ad quintū dicit q; ꝓpositio i qua ponitur analogū nō est necessario distinguēda: sed quo ad bene cē ⁊ ad clariorem solutionē ⁊ cognitionē paralogismi melius est eā distinguere q̄ concedere vel negare simpliciter. et dato q; esset vera ꝓ vtroqꝫ sensu vel falsa: adhuc tm posset distingui a respōdente: ne ipe videret ignorare multiplicitatē ⁊ eq̄uocationez dictionis vel orationis.

¶ Amphibologia ēmltiplicitas orōnis eiusdē scdm substātiā ⁊ scdm modū ꝓferendi diuersa significantis. ¶ Fallacia autem amphibologie est deceptio prouenies ex idemptitate orationis eiusdē scdm substantiaz ⁊ scdm modū ꝓferēdi diuersa significantis. ¶ Causa apparentie est idempti-

tas oratiõis eiusdez scõm sub
stantiã et scõm modũ pferendi.
Causa falsitatis ẽ diuersitas si
gnificatoꝝ. Et dicit amphibo
logia ab amphi qđ dubiũ ⁊ bo
le sententia: quasi dubia senten
tia. Amphibologie tres sũt mo
di. Primus modus ꝓuenit ex
eo q aliqua oratio ꝑncipaliter
plura significat. vt liber Aristo
telis. Hec eñ oratio est duplex.
Uno mõ idẽ ẽ q liber editꝰ ab
aristotele. Alio mõ idem est q li
ber possessus ab Aristotele. Et
formatur sic paralogismꝰ. q̃cq̃d
est aristotelis possidetur ab ari
stotele. iste liber est aristotel. er
go possidet ab aristotele: vtraq
premissarũ est duplex vt dictuz
est. Secũdus modꝰ amphibolo
gie ꝓuenit ex trãsumptõne ora
tionis. Trãsumptio aũt oratio
nis est quãdo oratio ꝓprie signi
ficans vnũ transumit ad signifi
candũ aliud ꝓpter aliquã simili
tudinẽ repertã in ipsis. vt littus
arat transumit ad operã perdi.
Et format sic ꝓalogismus. quic
quid arat aratro scindit. littus
aratur quãdo indocilis docet.
ergo qñ indocilis docetur littus
aratro scinditur. Maior est du
plex. qz littus arari significat ꝓ
prie terrã scindi. trãsumit autez
ad operã ꝑdi. Et ẽ similitudo in
hoc q q̃ littus arat operã ꝑdit ⁊
in frustra laborat. Tertiꝰ modꝰ
amphibologie ꝓuenit ex eo q
aliq̃ oratio cõpositа plura signi
ficat. separata vero vnũ solũ: vt se
culũ scit. Hec eñ oratio ẽ duplex.
significat eñ q aliq̃s sciat scḋm:
vel q scḋm hẽat scientiã de aliq̃
Et ideo oratio est duplex: ex eo
q hoc verbũ scit ꝑt ordinari cũ
hoc q est scḋm a pte añ: ⁊ sic ẽ ve
ra ⁊ sic nõ sequit conclusio. vel a
parte post ⁊ sic est falsa: ⁊ sic seq̃
tur cõclusio. Similit hic. Quic
q̃d scit hoc scit. qz hec dictio hoc
põt supponere huic ṽbo scit vel
apponere. Similit hic. quoscũ
q̃z vellẽ me accipe vellẽt q acci
perẽt. pugnãtes vellem me acci
pere. ergo vellẽ q pugnãtes ac
ciperẽt me. Maioz est duplex.
qz hec dictio me põt ordinari cũ
isto verbo accipe a pte añ. ⁊ sic ẽ
vera et nõ sequit cõclusio. vel a
parte post: ⁊ sic est falsa ⁊ sequit
ꝯclusio. Similiter ista dictio pu
gnãtes põt supponere vl appo
nere. Similiter hic. Quicq̃d vi
det aliquis hoc videt. columnã
aliq̃s videt. ergo colũna videt.
Maioz est duplex vt dictũ est ĩ
alijs. Similit hic. Quicũq̃z sũt
episcopi sũt sacerdotes. asini sũt
epi. ergo asini sunt sacerdotes.
Utraq̃z p̃missa ẽ duplex: ex eo
q hec dictio epi põt esse noiati
ui casus vel genitiui. Qđ au

tez deceptio facta ex diuersitate casus faciat aphibologiā patz. qz casus datꝰ ē dictioni ad hoc vt ordinetꝫ cū alia dictione. Sed ordinatio dictōis cū dictione facit āphibologiā ⁊ nō eq̄uocationē. Hoc em̄ ptz ab aristotele formāte palogismos āphibologie fm diuersitatē casus ⁊ nō eq̄uocatōis. Sciēdū ē q̄ aristoteles ponit tres modos cōmunes eq̄uocatōnis ⁊ āphibologie. Primus modus est qñ dictio vl̄ oratio plura p̄ncipaliꝫ significat. dictio vt canis. oratio vt liber Aristotelis. Secūdꝰ modus ē qñ sic soliti sumꝰ dicere fm trāsumptionē. trāsumptio in dictōne: vt ridere. in orōne: vt littus aratꝫ.

Tertiꝰ modus est qñ cōpositū plura significat. separatuz vero vnū solū. exemplū in eq̄uocatione vt hic dictionibꝰ īmortale incorruptibile. ex ēplū i amphibologia: vt in ista orōne: sc̄m scit. Jn omnibus em̄ istis cōpositū plura significat. separatuz vero vnū solu. Quenꝫ de distinctione istoꝝ triū modorū cōmuniū. quoꝝ primus est quantū ad eq̄tionē: quando vnū nomen principaliter plura significat. secundus prouenit ex trāsumptione. tertius est quādo vnum nomen compositū plura significat. simplex vero vnū solū. vt īmortale incorruptibile: ⁊ hoc totū verū. Sed tunc obicitur deceptio prouenies ex ꝑsignificatōne dictionis nō cōtinetur sub aliquo istorū triū modorū in eq̄uocatione. Verbi gratia. sicut i hoc silogismo. q̄cūq; sanabatꝫ sanus est. laborās sanabatꝫ. ergo laborās sanus est. nō continetur sub tertio modo. qz laborans nō ē dictio composita. nec sub secundo: qz hec dictio laborans nō tenetur trāsumptiue. nec sub primo: qz primus prouenit ex principali significatione. sz hec dictio laborans nō significat principaliter tempus sed ex consequenti p accidētia. ergo illa deceptio facta ex ꝑsignificatione nō est sub aliquo istoꝝ triū modoꝝ. Solutio deceptio facta ex ꝑsignificatiōe dictōnis cōtinetur sub p̄mo modo eq̄uocatōis. Ad hoc q̄ō obicitur q̄ p̄mus modus prouenit ex p̄ncipali significatōne. dicendus est q̄ p̄ncipalis significatio appellatur hic quicq̄d ex eadez īpositōne īportatur p dictionē: sed ex eadem īpositōne significat q̄libet dictio significationez et sua accidentia. Jlle enim qui īposuit hoc nomē lapis ad significandus lapidē sub tali genere sub tali nūero īposuit. ⁊ sic cadē īpositione īposuit īpositoz. quia hec dictio laborans īportat suū

significatū ⁊ ꝺsignificatū: ⁊ sic ꝺ alijs. Uel dicēdū ē ꝙ pricipalis significatio ponit in prio modo equocatōis ⁊ amphibologie ad remouēdū trāsumptōez i eis. qz trāsumptio significat ꝑ dictionē nō pricipaliter vt ridere nō pricipaliter significat florere: sz trā sūptiue ⁊ ꝑ quādā silitudinē. et hec dictio labozās significat pre sens tps ⁊ pteritū ipfectū. Itē qrit quare deceptio facta ex quibusdā accidentib⁹ facit equocatōnem: ⁊ ex qbusdā amphibologiā. Solutio. dico ꝙ qdā sūt accidētia q ꝺsequūtur dictionē nō absolute: sz ꝑut ē ozdiabilis cuz alia dictione. sicut casus numerus ozdinātur ꝑ dictōes ad iuicē ꝑ talia accidētia. Male enim dicerē hoies currit: qz ibi nō ē debitus numerus nec debit⁹ casus. ⁊ deceptio ex talib⁹ accidēti bus ē deceptio i ozōe. ⁊ sic est in āphibologia: ⁊ nō i equocatiōe Sz sūt alia accidentia absoluta q ꝺsequūtur dictōez ꝑ se. vt tps ⁊ gen⁹. ⁊ ꝑ talia accidētia nō ozdinātur dictōnes ad iuicē. qz sicut bñ ꝺz hō currit: ita bñ ꝺz hō currebat. vñ licet tps variet ma net tñ ea dē ꝺstructio. ⁊ ideo nō ꝺstruūtur mediante tpe. ⁊ sic deceptio ex talibus accidētibus fit i dictōe. ⁊ ita i equocatōne ⁊ nō i amphibologia.

Postꝙ auto: determiauit de fallacia equocatōis q̄ fit ꝑm multiplex actuale dictiōis. hic ꝓsequēter determinat de fallacia amphibologie q̄ fit scd̄m multiplex actuale ozōis: primo hic diffinit ꝺs amphibologiā. Amphibologia ē multiplicitas ozōis vnius et eiusdē ꝑm sub stantiā et materiā et formā. siue ꝑm litteras et sillabas et modū ꝓferendi. est em̄ amphibo logia qñ ozō actualiter vna pl̄a significat. vt hec ozō liber Aristotel⁹ manes actualiter vna pl̄a significat. ꝑ hoc ꝙ ille genituus aristotel⁹ potest ꝓstrui in habitudine cause efficientis. vel in habitudine ꝓcessionis: et etiaz cause fi nalis. Et oportet ꝙ talis multiplicitas primo ꝓueniat ex pte ozōis et nō ꝓpter multiplicita tē alicuius tuoꝝ tenminoꝝ absolute: sed ꝙ ꝓ uenīat ratione compositionis tenminoꝝz. Et dicitur amphibologia ab amphi qꝺ est dubi um. et bole qꝺ ē sentēcia q̄si dubia sentētia vl̄ dubius sermo. sentētia em̄ ꝓpe est ozōis. ⁊ si gnificatū vel significatio ē dictōis incōplexe. ⁊ ꝑm talē amphibologiaz sumit vna fallacia specialis distincta ab alijs ꝑ hoc ꝙ habz spe ciales causas apparentie et defectus.

Pro quo sciendum prio ꝙ causa apparētie huⁱ⁹ fallacie est actualis vni tas ozōis diuersa significātis ꝓpter quā vnita tē credimus ꝙ sicut talis ozō habet vnitatem vocis ⁊ modi ꝓferendi ꝙ ita habeat vnicuz significatum. Et ꝑ hoc sumit vna maxima in hac fallacia i q̄ fundant omēs palogilmi huⁱ⁹ fallacie. sed eⁱ⁹ causa defectⁱ⁹ ē diuersitas signi ficatoꝝ eiusdē ozōis. Et ꝑm has causas ꝑec fallacia duob⁹ mōis diffinit. Et ꝑte cause ap parētie ꝓmo sic diffinit. Fallacia amphibolo gie ē ydoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex actua li vnitate ozationis pl̄a significantis. ⁊ ex pte cause defectⁱ⁹ diffinitur sic. ꝙ est deceptio ꝓue niēs ex multiplicitate sensuū eiusdē ozationis

Secundo sciēdum ē. ꝙ huius fallacie ponūtur tres modi cōmunes sicut in fallacia equocatōis. Primus modus est quā do ozatio actualiter vna ꝓncipaliter plura signi ficat: vt ista ozō. contigit tacentē dicere. qz ta centē pōt regi dely dicere a pte añ in rōe sup posīn. ⁊ ē sensus ꝙ tacēs dicit aliqd: vel pōt regi a pte post in roe apposīn. ⁊ sic est sensus. ꝓtingit dicere aliquē ee tacētē. ⁊ silr̄ de ista ꝓtingit cecū videre. ꝑm quam sic palogisatur Quemcunqꝫ cōtingit videre: cōtingit habere

visum. Solutio.minor est duplex.q; cecū po test supponere huic verbo videre.ꝛ est sensus ꝙ cecus possit videre: et sic minor ē falsa ꝛ be ne seq̄tur cōclusio:nec cōmittit aliq̄ fallacia. vel pōt apponere huic verbo videre:ꝛ ē sen= sus ꝙ cōtingit videre aliquē cecū.et sic nō seq̄ tur cōclusio:q; cecū in minore ponit ex parte medij:et ī cōclusione ex pte minoris extremi= tatis. Silr̄ solueret̄ iste palogismus. Quē cunq; cōtingit dicere cōtingit loq̄.tacentē con tingit dicere.ergo tacentē cōtingit loq̄.et simi liter iste. Quoscūq; vellem me accipere vellez vt ipi acciperēt me.inimicos vellē me accipe. ergo vellem vt inimici acciperent me.

¶ Tertio sciēdum est ꝙ secun= dus modus ē qñ ozō actualiter vna p̄ncipali ter vnū significat ꝛ trāsūptiue aliud sicut hec ozatio.littus arat̄:ppie significat terrā ara= tro scindere.et transumptiue significat opam pdere.et simliter lauare laterē.de q̄ sic palo gisatur.Quicūq; lauat laterē habet aquam. castigans mulierē lauat laterē:ergo castigās mulierē habet aquā. Solut̄ sic.vtraq; p̄miſ= sarū est dupler.q; lauare laterē pōt sumi ppe et trāsumptiue ꝙ pdere opam.si in vtraq; te= neat̄ ppie maior ē vera ꝛ minor falsa. et si ī vtraq; trāsumptiue est ecōtra:ꝫ si in maiore te neatur ppie et in minore transumptiue vtra q; premissarum est vera:sed non seq̄tur cōclu sio:sed cōmittitur fallacia amphibologie isto tercio modo ꝛ non duobus alijs . et simliter soluitur iste paralogismus.Quicunq; haurit aquam cribro est iurta aquam:sed clericus si ne libro addiscens haurit aquaz cribro. ergo est iurta aquam .

¶ Quarto sciendū est ꝙ tercius mo dus huius fallacie sumit̄ qñ ozatio per se sumpta tm̄ vnū significat.ꝛ cōposita cuz alio pla significat:vt ista ozatio asini sūt.tm̄ vnum significat.et qñ sibi addit̄ epi dicēdo asini sūt epi pla significat.q; epi potest esse nominati= ui casus pluralis numeri:ꝛ construi in habitu dine cause formalis.vel potest esse genitiui ca sus singularis numeri:ꝛ cōstrui in habitudine cause finalis.vel possessoris.ꝛ simliter de ista qđ aliq̄s videt hoc videt.scđm quam paralo gisatur sic.ꝙ aliquis videt hoc videt. columnā aliquis videt:ergo columna videt. Soluitur sic.maior est dupler.eo ꝙ hoc ꝓnomē hoc potest supponere huic verbo videt.et tunc est sensus ꝙ aliquis videt hoc qđ videtur videt. ꝛ tunc bene subsumitur mino: ꝛ seq̄t̄ cōclusio ꝛ sicut ipa est falsa:ita ꝛ maior.et nō cōmittit̄ fallacia.vl̄ pōt apponi siue poni post illđ ver bum videt:et tūc maior est vera . ꝛ est sensus qđ aliquis videt ipē videt hoc:et sic nō sequi= tur cōclusio.sed cōmittitur amphibologia. et similiter diceretur de isto paralogismo qđ ali= quis scit hoc scit.scīm aliquis scit.ergo seculū scit.solutur codē modo sicut p̄cedens. Un de istoz modoz sic potest dari sufficientia: si= cut de modis equiuocationis.quia eodez mo do ponuntur. Unde istaz fallaciarum ponū= tur tres modi cōmunes. Primus est qñ dictio vel ozatio principaliter pla significat. Secun dus modus est quando dictio vel ozatio prin cipaliter vnuz significat:ꝛ aliud trāsumptiue Tercius modus est quando dictio simplex vl̄ ozatio tm̄ vnum significat.iuncta vero cū alio plura significat .

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic.hec ozatio canis currit actualit̄ pla significat:ꝛ tm̄ ibi nō est āphibologia sed eq̄= uocatio.ergo ozta diffinitionē amphibologie

¶ Secūdo sic.āphibologia ē dubia sentētia sed i quolibet palogismo cuiuslibet fallacie ē dubia sentētia.ergo ſm amphibologiā nō su mit̄ vna fallacia specialis ab alijs distincta.

¶ Tercio sic.ozatio habēs vnicū sensum bñ habet actualē vnitatē ozōis:ꝛ tm̄ illa actualis vnitas nō pōt causare fallaciā amphibologie ergo actualis vnitas ozōnis nō est causa ap= parentie huius fallacie.

¶ Quarto sic. vna ozatio tm̄ significat compositionem suoz̄ ex tremoz:sed ꝓpositio extremoz ppositiōis est tm̄ vna.q; duoz est tm̄ vna ꝓpositio : ḡ nulla ozō p̄ncipaliter pla significat: ḡ ozta primū mo dū huiꝰ fallacie

¶ Quinto sic.diuersoz gene= rū diuerse sunt species:sed eq̄uocatio et āphi bologia sunt diuersa genera:ergo habent di= uersas species sub se : ꝛ non habent aliquos modos ꝓmunes sicut dictum est .

¶ Ad argumenta añ oppsita Ad primū istoz dr ꝙ illa ozō canis currit pla significat et ꝓsequēti rōe vnius termini equo ci:sed nō significat pla p̄mo ꝛ p rationem mul tiplicitatis ozōis qđ tm̄ req̄rit ad āphibologi am

¶ Ad secundū dr ꝙ nō qlibet dubia sentē tia dr amphibologia:sed solū dubia sentētia q̄ p̄uenit p̄mo ex multiplicitate ozōis.adeo li=

cet in paralogismis aliaꝝ fallaciaꝝ sit dubia sē tentia: nō tn est amphibologia. qz illa interpre tatio nō est querubilis. ¶ Ad tertiū dz qꝫ nō q libet actualis vnitas orōis ponit causa appa rētie huius fallacie: sed solū actualis vnitas orō nis pt̄a significātis. ad fallaciā em̄ sp̄ oportet qꝫ habeat causam apparētie piuncta cuz sua causa defectꝰ q̄ latet sub tali apparētia. ¶ Ad quartū dz qꝫ licet duoꝝ extremoꝝ sit tm̄ vna ꝓpositio ꝑm numerū materialē. possunt tn̄ eē plures in specie ꝑm qꝫ duo extrema sub diuer sis habitudinibus possunt diuiter seꝓponi, ideo vna oratio pōt principaliter habere plēs sen sus. ¶ Ad quintū dz qꝫ equiuocatōis et amphi bologie non sunt simpliciter eedem species. ꝙ sunt aliquo mō adinuicē similes. eo qꝫ eodez modo distinguūtur. vn̄ isti modi cōmunes ali ter sunt in equiuocatōne z in amphibologia. qz vt fiūt in dictione sunt modi equocationis z vt fiūt in oratōne sunt modi amphibologie.

Sequit de fallacijs faci entib⁹ multiplex potentiale. s. de ꝓpositiōe. diuisione. z accētu. Et pr̄i⁹ de ꝓpositiōe qꝫ dz alijs. qz paralogismi fiūt efficatiores ꝑm ꝓpositionē ad finē sophisticū q̄ ē apparēs sapia z non existēs. z ideo pr̄i⁹ dicēdū est de ꝓpositione qꝫ de alijs. Cō positio est eoꝝ que debent diui di falsa vnio. Diuisio vero est eorū que debēt ꝓponi falsa diuisio. ¶ Fallacia ꝓpositōnis est ydonei tas decipiēdi puenies ex ydem ptitate orōnis vnius z eiusdem ꝑm materiaz z ꝑm situm magis debituz partib⁹ i orōne positis. Causa apparētie huius fallacie ē orō diuisa habēs ydēptitatē in materia cū oratione composita. Causa falsitatis siue defectus ē diuersitas sensus compositi a di uiso. Notandū qꝫ quādo orō ē vera in sensu diuiso: z falsa in sē su composito: tūc est fallacia cō positionis. dicitur tamen oratio composita quando determiatio determinat determinabile illud qd̄ magis apta nata ē determia re. z similiter dicitur orō compo sita quando dictiones ordinant ꝑm situ magis debitū. z dicit orō diuisa quando determinans de termiat illud determinabile qd̄ non est magis apta nata determi mare. vel qn̄ dictiones ordinā tur ꝑm situ nmime debitū. Un de sumit hec oratio gr̄a exempli q̄cq̄d viuit semp est. in ista orōe sūt duo determinata. s. hoc vbū viuit: z hoc verbū ē. z est vna de termiatio. s. semp. si ergo hec de termiatio. s. semp determiat hoc verbū est qd̄ ponit a pte p̄dicati sic dicitur oratio composita: qa tunc determinatio determiat de terminabile qd̄ magis apta na ta est determinare. qz illud vbū est ponit in situ determinato. scz in predicato. Si aūt determinat hoc verbū viuit. sic dicitur diuisa qz determinat illud determiabi le qd̄ est minus apta nata deter mmare. qz illd̄ vbū viuit nō po nit in situ determiato ipius ver bi: z tūc dictiōes ordinant scd̄m situ minus debitū. Istius falla

cie duo sunt modi. ꝓmus modus ꝓuenit ex eo q̄ aliq̄d dictuꝫ pōt supponere ꝑ se totū vl ꝑ ptes sui. ⁊ ꝑm istū modū paralogisat sic. quēcunq; possibile ē ambulare possibile ē q̄ ipe ambulet. sedēt̄ē possibile ē ambulare. ergo possibile ē q̄ sedēs ābulet. Ad hoc dicēdū q̄ maior ē duplex. q̄a si hoc dictū sedentē ābulare supponit ꝑ se toto huic p̄dicato possibile ē. id est sedēs sedendo pōt ābulare. tūc hec ꝯposita ē falsa sicut etiā ē ipossibile dicere q̄ sedēs ābulet. Si aūt istud dictuꝫ supponat ꝑ ptes sui: tūc est diuisa ⁊ vera ⁊ nō sequit̄ur ꝯclusio. et est sensus sedēt̄ē possibile ē ābulare. i. sedēs nūc habet potētiā vt postea ābulet. et sil'iter quēcūq; est possibile scribere possibile est q̄ ipe scribat. non scribēt̄ē scribere ē possibile: ergo possibile ē q̄ nō scribēs scribat. dicēduꝫ ē ad istū ꝓalogismū sicut ad p̄mū. Secūdus modus ꝓuenit ex eo q̄ aliq̄ determiatio pōt referri ad diuersa. ⁊ penes istū modū ꝓalogisat sic. Quicunq; litteras scit nūc didicit eas. sꝫ iste antiquus grāmatic⁹ scit litteras: ergo nūc didicit eas. Dicēdū q̄ maior ē duplex q̄a hec determiatio nunc pōt determiare hoc v̄bū didicit ⁊ sic ē ꝯposita ⁊ falsa ⁊ seq̄t̄ ꝯclusio. vel pōt detetmiare hoc v̄bū scit: ⁊ sic est diuisa ⁊ vera ⁊ nō sequit̄ ꝯclusio. Silit̄er hic. q̄d vnū solū pōt ferre plura potest ferre. sed q̄d nō potest plura ferre pōt vnū ferre: ergo q̄d nō pōt plura ferre pōt plura ferre. Dicēdū q̄ maior ē duplex q̄a hec determiatio solū pōt determiare hoc v̄bū potest. sic maior est falsa ⁊ ꝯposita. ⁊ est sensus q̄ illud q̄d nō potest ferre vnū cum alio pōt ferre pl'a. vel pōt determinare hoc v̄bum ferre. ⁊ est sensus verus et ꝓpositio diuisa vera sub hoc sēsu q̄d pōt iā ferre vnū solū ⁊ ferre nō pl'a pōt pl'a ferre. Sil'iter tu scis tm̄ tres hoīes currere. posito casu q̄ sex currant ⁊ nescias de tribus. hec ē dupler: q̄a hec dictio tm̄ pōt determiare hoc v̄bū scis vel currere. si determiat hoc verbū currere: sic ē ꝯposita et falsa. si scis: tūc est diuisa ⁊ v̄a. ⁊ ꝓalogisat sic. tu scis tm̄ tres homines currere. posito casu q̄ sex currāt sed q̄cquid scitur est verum: ergo tm̄ tres hoīes currete est verum. maior est duplex: vt iam dictū ē.

Postq̄ autor determinauit de fallacijs ꝑpeccantib⁹ ꝑm multiplex actuale. s. de eq̄uocatōe ⁊ amphibologia. hic ꝯsequēter determinat de fallacijs peccātib⁹ scd̄m multiplex potēciale i q̄bus solū ē potētialis vnitas ipius multiplicas ratione cui⁹ fūt ipfectiones alijs. et inter illas primo determinat de fallacia ꝯpositōis primo notificās quid sit compositio ⁊ diuisio. vnde vt sufficit ad propositum compositio accipitur dupliciter. vno modo vt est ordinatio

partiū oratōis fm situ magis debitū partib9 in oratōe positis: et sic ē in qualibet oratōe ꝓpositā vera vel falsa. ⁊ dr situs magis debit9 qui magis occurrit intellectui: ⁊ magis ꝙuenit dictōibus fm suos modos significandi ⁊ enunciandi: vt qñ determinatio determinat suum determinabile. eo modo magis est nata ipsuz determinare. vel iter diuersa determinabilia determinat illud qđ magis habet determiare Et ecōtra diuisio est oratio ptiū oratōis fm situ min9 debitū. Alio mō capit cōpositio magis spāliter: vt solū reperit i oratōe ꝓposita falsa. ⁊ diuisio i diuisa falsa. ⁊ hoc mō sic diffinit Cōpositio ē coꝝ q diuidi dēt falsa vnio. ⁊ diuisio ē coꝝ q ꝓponi debēt falsa separatio.

¶ Vbi sciendum est primo qꝫ a ꝓpositōe vltimo mō capta denotat fallacia ꝓpositōis: ⁊ a diuisione sumit fallacia diuisionis. Et est fallacia ꝓpositōis ydoneitas decipiēdi ꝓuenies ex materiali vnitate oratōis diuise vere cū ꝓposita falsa. ⁊ cui9 cā apparētie ē materialis vnitas oratōis diuise vere cū ꝓposita falsa. ratiōe cui9 credit qꝫ sicut oratō in sensu diuiso ē vera. sic in sensu composito cū tamen sit falsa. ꝓpter quā vnitatē etiā credit qꝫ sicut oratō ꝓposita falsa bñ infert ꝙclusionē qꝫ ita diuisa vera inferat ipam. ⁊ sic i ꝓalogismis huiꝰ fallacie ratione diuise vere apparet sibi esse ꝓbabilitas ꝓmissarū. et ratiōe cōposite false apparet ibi esse bonitas conseqntie. Sed causa defectus huiꝰ fallacie est diuersitas significatoꝝ oratōis diuise vere ⁊ ꝓposite false. Ex qb9 apparet qꝫ paralogismi i qb9 oratio diuisa est vera et ꝓposita falsa fiūt fm fallaciā cōpositionis. ⁊ ecōtra qñ cōposita est vera et diuisa falsa sumitur fallacia diuisionis.

¶ Secundo sciēdū est qꝫ huius fallacia cōpositōis sunt duo modi. ꝑmus modus est qñ vna determinatio diuersimode refert et determinat idē determinabile fm quam sic ꝓalogisat. omne rudibile vel risibile ē asinus: sortes ē rudibilis vl risibilis. ergo sortes ē asinus. Solutio. maior ē duplex. q: illa ꝙūctio vl pōt determiare rudibile vl risibile tāqꝫ ptes subiecti vni9 ꝓpositōis ⁊ sic coniungit iter terminos. et maior ē ꝓposita et falsa ⁊ bene seqtur cōclusio. et ē sensus maioris. omne illud qđ ē rudibile vel risibile ē asin9. vl pōt distīguere ipa tanqꝫ duo subiecta duaꝝ ꝓpositionū: ⁊ sic distīguit inter ꝓpositōes. et sic maior ē diuisa vera. q: ē vna disiūctiua cui9 altera pars est vera: sed nūc nō sequitur cōclusio. sed cōmittitur fallacia cōpositōis. ⁊ posset etiam distingui minor: et sil'iter hic. Quecūqꝫ habēt quattuor vnitates sūt quattuor. duo ⁊ duo nō habēt quattuor vnitates: ergo duo et duo nō sūt quattuor. Solutio. minor ē duplex: q: illa cōiunctio et pōt cōmūgere iter termios: et sic minor ē composita et falsa et seqt̄ conclusio. minor ē diuisa ⁊ vera vel iter ꝓpositōes ⁊ sic minor ē diuisa ⁊ vera cū sit copulativa cui9 ābe ptes sunt vere: et sic non seqtur conclusio. et sil'iter hic. omne possibile pōt esse verū. sedentē currere ē possibile. ergo sedentē currere ē verū: et sic ista sedens currit ē vera. Solutio minor ē duplex. q: ille mod9 possibilē pōt determiare hoc dictū sedētē currere acceptū sub compositione suaꝝ partiū. et sic ē cōposita et falsa. ⁊ seqtur cōclusio. vel acceptū sub diuisione earūdē ptiū. et sic ē diuisa et vera: et nō seqtur conclusio: sed committitur fallacia.

¶ Tertio sciendū est qꝫ ī aliq ꝓpositōe modali dictū sumit sub cōpositōe qñ subiectū dicti fm suuz materiale ⁊ formale sil' cōponit cū ꝑdicato dicti. ⁊ sumit sub diuisione qñ subiectū fm suū materiale tm ꝓponit cuz ꝑdicato dicti. et fm suū formale ab ipo diuidit̄. vt dicēdo. sedētē currere ē possibile. currere pōt ꝓponi cū sedēte ꝓ suo materiali et formali simul. s. ꝓ subiecto sessionis qđ ē suū materiale. et ꝓ forma sessionis siue sedētis. qđ est suū formale. et tūc ē modalis composita. ⁊ debet dictū cōtinue ꝓferri nō pausando iter partes dicti. sed si currere cōponat̄ cū sedēte ꝓ suo materiali tm et nō ꝓ formali tūc ē diuisa. ⁊ debet ꝓferri ꝓlatione discōtinua faciendo pausam iter sedētē ⁊ currere. et qñ dictuz stat sub ꝓpositōne subiciat̄ ꝓ se toto. eo qꝫ subicitur fm quālibet cōpositionē q pōt ipo. tam p ipm et qñ stat sub diuisione tūc soluz subiciat̄ ꝓ ptes sui ⁊ nō ꝓ se toto. vñ in istis de possibili modales q fiūt ex terminis contrarijs vel oppositis in sensu composito sunt false et in diuiso sunt vere. vt album esse nigrum est possibile. videm esse cecum est possibile. ens et non ens est possibile. et econtra est de illis de impossibili

¶ Quarto sciēdū est qꝫ secūd9 modus huius fallacie sumit̄ qñ vna determinatio refertur ad diuersa determinabilia. vel vnū determinabile ad diuersas determinatio

nes ꝑm quē sic ꝓpalogizatur.quicquid viuit sp est.sortes viuit:ergo sortes semper est. Solutio.maior est duplex:qz illa determinatio sēp pōt determinare hoc verbū est:ꝛ sic ē cōpositaꝛ falsa et seq̄tur cōclusio.et ꝺz: tūc composita:qz in oratōe aduerbiuz habet determinare ꝑncipalius verbū.et qz illud verbū est:est ꝑncipalius verbū in tali oratōe.ideo aduerbiū ponitur in situ magis debito qñ referr̄ ad ipsum vel potest determinare hoc verbū viuit: et sic maior est diuisa et vera:et nō seq̄r conclusio. Et similiter hic.omne quod est necessario est. sortes est:ergo sortes necessario est. Solutio. maior est duplex.eo ꝙ necessario potest determinare hoc verbū est secundo loco posituz. ꝛ sic est composita et falsa.ꝛ seq̄tur cōclusio. vel potest determinare hocverbū ē ꝑmo positū:ꝛ sic ē diuisa et vera nec seq̄tur cōclusio.

¶ Sed contra ꝑdicta arguitur ꝑmo sic.hic est cōpositio.homo ē aīal:ꝛ tm̄ non falsē est vnio diuidendoꝝ.ergo male diffinitur cōpositio. ¶ Secundo sic. materialis vnitas oratōnis ꝓpositeꝛ diuise ē vnitas realis cū sit vnitas vocis.ergo si fit causa apparētie huiꝰ fallacie seq̄tur ꝙ hec fallacia sumit causam apparētie et ꝓte rei:et sic non erit fallacia i dictione. ¶ Tercio sic qñ modus determinat dictū ꝑ se toto vel ꝑ ꝓte sui ibi vna determinatio refertur ad diuersa determinabilia qz totū dictū et pars eius differunt:ergo ꝑmꝰ modus nō differt a secūdo. ¶ Quarto sic. vnius determinatōis est tm̄ vnū determinabile. sicut vnius determinabilis est tm̄ vna determinatio.ergo eadē determinatio nunq̄ determinat diuersa determinabilia:ꝛ sic male ponitur secūdus modus. ¶ Quinto sic. aliq̄ paralogismi fiunt in fallacia ꝓpositiōis et ꝑ hoc ꝙ ꝑiunctio ꝑiungit inter terminos vel inter ꝓpositiones:et tm̄ ille modus hic nō ponitur.ergo insufficienter ponūtur modi huiꝰ fallacie.

¶ Ad argumenta añ oppositaAd ꝑmū istoꝝ ꝺz: ꝙ si capiat̄ ꝓpositio ꝑ vnione affirmatiua ꝑdicati cū subiecto:sic ibi est compositio homo est aīal.ꝑ si capiatur cōpositio ꝑ ordinatione ꝑtium oratōnis in situ magis debito in oratione cōposita falsa sicut hic capitur compositio.sic in illa ꝓpositione non est compositio.neq̄ hic est diuisio:vt hic capitur homo non est asinus. ¶ Ad secundum ꝺz ꝙ licet illa materialis vnitas sit realis:tamen non consideratur hic in ratione rei:ꝑ in ratiōe signi habentis plā significata:ideo ista cā apparentie non sumit̄ a ꝓte rei. ¶ Ad tertiū dicitur ꝙ modus determinās dictū ꝑ se toto vel ꝑ ꝓte sui semp refertur ad idem determinabile licet diuersimode:qz semp determinat ipm dictum.sed aliquādo determinat ipm ratiōe totius:et qñq̄ ratiōne ꝑtis. ¶ Ad quartuz ꝺz ꝙ licet vna determinatio in vna acceptione intellectus non possit referri ad diuersa determinabilia:qz non possunt ab vno intellectu plā simul intelligi.tamen ꝑm plures acceptiones intellectus que fiunt a pluribus hominib⁹ vel ab vno homine successiue eadem determinatio potest referri ad diuersa determinabilia. ¶ Ad quintuz ꝺz ꝙ licet ille modus non enumeretur explicite in textu: tamen intelligitur implicite i ꝑmo modo.ꝛ paralogismi facti fiunt ꝑm ꝑmū modū huiusfallacie: vt ꝑius patuit.

¶ Ode fallacia diuisionis.

¶ Quid sit diuisio dictū ē ꝑiꝰ. ¶ fallacia diuisionis ē ydoneitas decipiēdi puenies ex eo ꝙ oro aliq̄ ꝓposita est vera ꝛ diuisa falsa. vna ꝛ eadez manēs ꝑm materiā differēs ꝑm formā diuersa significat q̄ credit esse ṽa i sensu diuiso. eo ꝙ veritatē habet i sensu ꝓposito. ¶ causa apparētie huiꝰ fallacie ē oro cōposita habēs ydēptitatē i materia cū oratōe diuisa. ¶ el cā apparētie ē ydēptitas oratōis eiusdem ꝑm substātiā ꝛ scōm situ munus debitum. ¶ cā defectꝰ ē diuersitas sensus diuisi a sensu composito. ¶ stius fallacie duo sunt modi. ¶ ꝑimꝰ modus puenit ex eo ꝙ aliqua ꝑiūctio pōt copulare inter terminos vel iter ꝓpositōes. et ꝑm istū modū paralogizatur sic.

Quecūqꝫ sūt duo ⁊ tria sūt duo ⁊ tria. q̄nqꝫ sunt duo ⁊ tria. ergo quiqꝫ sunt duo: ⁊ q̄nqꝫ sunt tria Ad hoc dicēdū ē ꝙ mino⁹ est duplex. q⁹ hec ꝓiūctio ⁊ pōt ꝓiūgere ⁊ copulare iter termios vel iter ꝓpositōes. si iter termios: sic ē vera ꝓposita: ⁊ est sēsus duo ⁊ tria ī simul iūcta faciūt q̄nqꝫ. si iter ꝓpositōes: sic ē falsa ⁊ diuisa ⁊ est sensus ꝙ duo sunt quinqꝫ ꝙ sone⁊ ꝙ tria sunt q̄nqꝫ ꝙsone. qđ est falsum similiter est hic. Quecūqꝫ sūt duo ⁊ tria sunt paria ⁊ īparia. q̄nqꝫ sunt duo ⁊ tria: ergo q̄nqꝫ sūt paria ⁊ īparia. Dicēdū est ꝙ mino⁹ ē duplex: q⁹ ibi pōt esse copulatio iter termios: ⁊ sic ē v̄a ⁊ ꝓposita. ⁊ ē sensus: quiqꝫ sūt duo ⁊ tria ī simul ꝓiūcta. vel ibi est copulatio iter ꝓpositōnes ⁊ sic ē falsa ⁊ diuisa: ⁊ ē sēsus q̄nqꝫ sūt duo: ⁊ quiqꝫ sūt tria qđ est falsuꝫ. Siliter hic. omne aial est ratiōale vl' irrationale. sꝫ nō omne aial ē ratiōale: ergo oīne aial est irrationale. Dicēdum ꝙ maio⁹ ē duplex. ex eo ꝙ ista ꝓiūctio vel pōt ꝓiūgere iter terminos. ⁊ sic ē vera ⁊ ꝓposita: vl' iter ꝓpositiones: ⁊ sic ē falsa ⁊ diuisa. Siliter hic. oīne aial vel ē sanum vel egrū: vel hic. oīs substātia ē coꝛporea vel īcoꝛporea. vel hic. oīs linea ē recta vel curua. vñ oīnes iste sunt vere q̄ñ ꝓiunctio comiun git inter terminos et sunt ꝓpositiones. sed sunt false q̄ñ ꝓiunctio ꝓiūgit inter oratōes et ꝓpositiones ⁊ diuise: quia ꝓiūctio per se ⁊ primo est ꝓiūctiua partium oratōnis ex cōsequētiꝫ ꝓpa ꝓiungit oratōem cum oratōe. Secundus modꝰ huius fallacie diuisionis prouenit ex eo ꝙ aliqua determinatio potest referri ad diuersa vt hic. quo vidisti hūc ꝓcussum: hic ꝓcussus est. sꝫ oculo vidisti hūc ꝓcussū. ergo oculo ꝓcussus ē. Dicendū ꝙ mino⁹ ē duplex. q⁹ iste ablatiuus oculo pōt determinare hoc ꝓticipiū ꝓcussus ⁊ sic ē diuisa ⁊ falsa. ⁊ est sensus. tu vidisti hūc ꝓcussuꝫ oculo: ⁊ sic seqūtur conclusio. vel pōt determinare hoc verbuꝫ vidisti: ⁊ sic est composita ⁊ vera. ⁊ tunc est sensus. tu vidisti cum oculo hunc percussum. sed tunc non sequitur conclusio.

¶ Postq̄ determinatū est de fallacia cōpositionis. hic cōsequenter determinandus est de fallacia diuisionis. Cuius ordinis ratio est. q⁹ fallacie admiicē ordinantur fm ordinē suaꝝ causarum apparentie. sic ꝙ h abētes ꝓfectiorē causam apparentie ꝓponūtur alīs. sed i fallacia ꝓpositionis mino⁹ est causa apparentie q̄ in fallacia diuisionis: q⁹ maio⁹ est apparētia ꝙ si oratō diuisa sit vera ꝙ composita eiā sit vera q̄ ecōtra. si composita sit vera ꝙ diuisa sit vera. eo ꝙ ī diuisa ptes ordinant in situ minus debito. et ī composita ī situ magis debito. ⁊ maio⁹ ē apparentia si oratō in q̄ ptes minus debite ordinant sit vera ꝙ alia in q̄ ordinant magis debite sit vera q̄ ecōtra. iō i fallacia ꝓpositōis maio⁹ est causa apparētie q̄ in fallacia diuisionis: rōe cuius ei beneꝓponitur

¶ Pro quo ꝓmo sciendum ꝙ

fallacia diuisionis est ydoneitas decipiēdi p ueniēs ex materiali vnitate oro̅is cōposite vē rel'cū diuisa falsa. et ei' causa ē illa materialis vnitas oro̅nis composite vere et diuise false. p̄opter quā vnitatē credim' ꝙ sicut illa oro̅ ē vera i sensu ꝓposito ꝙ etiā sit vera i sensu diuiso cū tn̄ in illo sensu sit falsa. et etiā p̄opter illā vnitatē credim' ꝙ sicut diuisa falsa bene īfert conclusionē ꝙ etiā ꝓposita vera bn̄ īferat conclusionē. Et sic ex pte ꝓposite vere sumit apparēs p̄obabilitas p̄missay. ⁊ ratōe diuise false apparet p̄obabilitas conseq̄ntie. sed causa defectus huius fallacie ē diuersitas significato' ⁊ oro̅nis composite ⁊ diuise.

¶ Secūdo sciendū est ꝙ oro̅ ꝓposita et diuisa dupliciter iter se differūt. p̄mo q̄ in oro̅e composita ptes ordinant' fm̄ situz magis debitū. i. fm̄ sitū in quo de virtute sermonis citi' accipiunt': sed i oro̅e diuisa partes ordinant' fm̄ sitū min' debitū. Secūda differentia sumit' ex pte modi p̄oferēdi. nā oratio cōposita habet p̄oferri p̄olatōe continua. et oratio diuisa habet ꝑferri ꝑlatiōe discōtinua discontinuādo dictiones q̄ ab inuicē diuidun tur. et hec secunda differentia est signū p̄me. vt dicendo omnis ꝓpositio vera ē. si vera ponatur in subiecto sic illa oro̅ est diuisa et vera. ⁊ debet ꝑferri ꝑlatione discōtinua faciendo pausam inter subiectū ⁊ verbū. sed si teneatur ex pte p̄dicati est composita et falsa. ⁊ debet ꝑferri ꝑlatione continua.

¶ Tertio sciēdum est ꝙ huius fallacie duo sunt modi. p̄imus mod' est q̄n eadem determiatio diuersimode determiat idez determiabile. fm̄ quē modū sic ꝑalogisat'. oē qđ ipossibile ē esse albū: impossibile ē recipe albedinē: sed nigrū esse albū est impossibile. ergo nigy recipe albedinē est impossibile. qđ est falsum. Solutio. minor ē duplex: q̄ illud dictū albū esse nigrū p̄ōt diuersimode determinari ꝑ illū modū impossibile. vno mō inquantū stat sub cōpositione ⁊ subicitur fm̄ se totuz et sic minor ē cōposita et vera et nō sequit' cōclusio: sed ꝓmittitur ista fallacia. Alio mō p̄ōt determinari: vt accipit' sub diuisione suarum ptiū ⁊ subiciatur ꝑ pte sui. s. ꝑ cōpositione sui p̄dicati cum materia sui subiecti: ⁊ sic ē diuisa falsa. ⁊ bene seq̄tur cōclusio. Et sil'iter distinguerēt'ur isti ꝑalogismi sedentē currere ē impossibile. omne albū esse colorātū ē necessariū et sic de alijs modalibus q̄ in sensu diuiso sūt false: et i sensu ꝓposito sunt vere. Aliter sic ꝑalogisat'. Quicq̄d est tm̄dem et amplius est eq̄le alteri. sed maius est tm̄dem et ampli': ergo maius ē equale. Solutio. minor ē duplex. q̄ illa cōiunctio et potest cōiungere iter terminos ⁊ determinare illa q̄ cōiungit tanq̄ ptes vn' ꝑdicati: et sic minor ē cōposita et vera. ⁊ nō seq̄tur conclusio. vel p̄ōt comūgere inter ꝓpositōes ⁊ comūgere ea q̄ ꝑ eam copulantur tanq̄ diuersa p̄dicata plurū ꝓpositionum. ⁊ sic minor ē diuisa ⁊ falsa. q̄ ē vna copulatiua cuius vna ps ē falsa ⁊ hoc m̄ō seq̄tur ꝓclusio ⁊ econtra dicendū est de maiore. Sil'iter soluitur iste ꝑalogismus. Quecūq̄ sunt duo: ⁊ tria sunt paria ⁊ īparia. sed q̄nq̄ sūt duo et tria: ergo quinq̄ sunt paria et īparia. et sil'iter est hic. oīe aial est sanū vel egrū: sed nō omne aial est sanū: ergo oīe aial ē egrū. Solutio. hec comūctio vel potest comūgere iter terminos: et sic maior est composita et vera. vl' inter ꝓpositiones: ⁊ sic est di[illegible]t falsa.

¶ Quarto sciendū e[illegible] ꝙ secūdus modus ē q̄n aliq̄ determiatio p̄ōt determiare pl'a de terminabilia. vel idē determiabile potest determinari a diuersis determinatiōibus fm̄ quē modū sic ꝑalogisat'. nullus hodie natus fuit heri. homo decē annoy ē hodie nat' ergo non fuit heri. Solutio. minor ē duplex. q̄ hoc aduerbiū hodie p̄ōt determinare nat' ⁊ sic ē diuisa et falsa. et bene seq̄tur cōclusio. vel p̄ōt determinare hoc verbū ē: et sic est cōposita et vera et nō seq̄tur conclusio. Est em̄ tunc cōposita: q̄ aduerbiū de sui natura magis habet determiare verbū q̄ ptcipiū. ideo cū hodie referat' ad verbū ordinat' in situ magis debito. Sil'iter hic. Quotūcunq̄ virorum achilles reliq̄t centū in bello illi erāt centuz ⁊ ampli'. sed q̄draginta viroy centū reliquit achilles in bello: ergo q̄dragīta erāt centum ⁊ ampli'. Solutio. minor ē duplex: q̄ ille genitiuus viroy p̄ōt determinari ꝑ illud adiectiuuz centū sic ꝙ ambo sunt genitiui casus: et regantur de ly q̄draginta. et sic minor est cōposita ⁊ vera: et nō seq̄tur cōclusio. vel p̄ōt determinari ꝑ illud adiectiuū q̄draginta. sic ꝙ ambo regantur de ly centum: et sic est diuisa. quia dictio recta p̄cedit dictionem regentem: et sic ē falsa et seq̄tur cōclusio. ⁊ sic possent solui alij paralogismi huiusmodi.

Sed contra ꝑdicta arguitur ꝓmo sic. In ista fallacia sumit causa apparentie rone ozonis ꝓposite ⁊ vere: ⁊ nō ratione diuise. ergo ista fallacia debet dici fallacia cōpositionis et nō fallacia diuisionis: cū apparētia ⁊ probabilitas suoꝝ paralogismoꝝ ꝓcedat ex ozone cōposita vera. Secūdo sic. materialis vnitas ozonis cōposite ⁊ diuise est cā apparētie in fallacia cōpositionis: et diuersitas significatoꝝ ei⁹ ē cā defect⁹. ergo si illa materialis vnitas sit cā apparētie hui⁹ fallacie ꝯbit eandē causaz apparētie cū fallacia ꝓpositōis: qd̄ est incōuenies. Tertio sic. mod⁹ ꝓferēdi ozonis se tenet in ꝓlatione litteraꝝ: sillabaꝝ: ⁊ dictōnū. ꝫ in ozone cōposita ⁊ diuisa eodē modo ꝓferunt littere: sillabe: ⁊ dictiones. ergo iste ozones nō differunt ꝑm modū ꝓferēdi. Quarto sic. cōiunctio est ꝓiunctiua ptiū ozonis: vt habet in sua diffinitone ⁊ nō ozationū. ergo cōiunctio nō hz cōiungere int ꝓpositiones. g̃ ꝺ ea q̄ dicunt i ꝓmo mō hui⁹ fallacie. Quito sic. i isto paralogismo amphibologie: quecūq; cōtingit dicere cōtingit loqui: ꝫ tacentē cōtingit dicere. ergo tacentē cōtingit loq̄. vna determinatio pōt diuersimode determinare idē determinabile. ⁊ tñ ibi nō est ꝓm⁹ mod⁹ hui⁹ fallacie. ergo male super⁹ assignatur ꝓmus modus.

Ad argumenta añ opposita Ad ꝓmū dicit ꝙ licet ex parte ozonis cōposite vere in ista fallacia sumat apparentia ꝓbabilitatis ꝓmissaꝝ. tñ ex ꝑte ozonis diuise false sumit apparētia ꝓprietatis cōsequētie q̄ est ꝓncipalioz in paralogismis. ideo fallacia ꝓncipali⁹ denoiatur ab ozone diuisa falsa q̄ cōposita. Ad secundū dicit ꝙ licet hꝫ fallacia ⁊ fallacia cōpositionis habeant eandem causaz apparētie cōmunē scz materialē vnitatē diuise ⁊ ꝓpositē. tñ hnt diuersas causas apparētie speciales. ⁊ p hoc ꝙ oratio cōposita ⁊ diuisa variant penes verū ⁊ falsuz: vt patet ex ꝓdictis. Ad tertiū dicit ꝙ licet i ozone cōposita ⁊ diuisa dictiones ꝑm se eodē modo ꝓferant: nō tñ eodē mō quo ad vnionē earū inter se. qz q̃nq; diuidunt adinuicē ⁊ q̃nq; componunt. Ad quartum dicitur ꝙ coniunctio ꝓmo ⁊ per se est cōiunctiua partiū orationis: sed bene ex consequenti coniungit orationes. ⁊ qz soluz coniungit ex cōsequenti tñ inter orationes. ideo quando sic accipitur ordinatur in significato min⁹ debito et facit orationē diuisam. Ad quintuz dicitur ꝙ licet i illo paralogismo eadē determinatio diuersimode determinet idem determinabile: tamen hoc nō fit cū variatone partium orationis scd̄m situm magis dispositū. quia illa oratio de vtute sermonis potest accipi equaliter prout ille actus ꝓcedit verbuz et sequitur. ideo ibi nō est variatio sensus cōpositi ⁊ diuisi: q̄ tamen ꝓsupponuntur in omnibus modis huius fallacie.

Equit fallacia accent⁹ Accent⁹ ē certa lex ⁊ regula ad eleuādū vl̄ depmēdū sillabā vnuscuiusq; dictionis. Et iste accēt⁹ diuidit i accētū gue: acutū: ⁊ circūflexū. Grauis ē q̄ depmit i fine. Acut⁹ accētus est q̄ in fine eleuat vel acuit. Circūflexus ē q̄ acuit et depmit simul. vel circūflexus est q̄ ꝓcedit ab ymo ⁊ ꝓcedit in altū: ⁊ finaliter tendit in imū. vt ihrlm: Fallacia accent⁹ ē idoneitas deciendi ꝓcedēs ex mltiplicitate dictōis eiusdē ꝑm substantiā diuerse ꝑm modū ꝓferēdi diuersa significatā. Causa apparētie huius fallacie ē vnitas dictōis ꝑm materiā vel ꝑm substantiā solū. Causa defect⁹ ē diuersitas significatoꝝ. Isti⁹ fallacie duo sunt mōi. Prim⁹ mod⁹ puenit ex eo q̄ aliq̄ dictio pōt ꝓferri diuersis accētib⁹ vt hic. oīs ꝓplus est arbor. gens est ꝓplus. ergo gēs ē arbor. Dicēdū ē q̄ maior ē duplex. qz ꝑma sillaba hui⁹ dictionis ꝓplus pōt ꝓferri lōga: et sic

est vera ⁊ nō sequit cōclusio. vel potest eē breuis: et sic est falsa et sic sequt̄r ꝯclusio. Similiter hic. ois ara est in tēplo. stabulū porcoꝝ est ara. ergo stabulū porcorū est in tēplo. Dicēdū hic sicut pri⁹. Similiter hic. q̄cq̄d hamatur hamo capit. mulier amat. ergo mlier hamo capitur. Dicendū ꝙ maior est duplex: ideo ꝙ hec dictio hamat pōt referri cuꝫ aspiratione vl̄ sine aspiratione. si pmo modo sic est vera ⁊ nō sequit cōclusio. si secūdo modo sic est falsa ⁊ sequit conclusio. Vel sic. quoscūq; viros iustū est pendere dignū est penā pati. sed iustos viros iustū est pendere. ergo iustos viros dignū est penā pati. Unde vtraq; premissaꝝ ē duplex: eo ꝙ hec dictio pendere pōt pferri media lōga vl̄ media breui. Secūdus modus puenit ex eo ꝙ aliqua vox pōt eē dictio vel oratio: vt hic. Tu es q̄ es. sꝫ quies ē req̄es. ergo tu es req̄es Dicenduꝫ ꝙ maior est duplex: eo quies pōt eē dictio vl̄ oratio. si sit dictio tunc est falsa ⁊ sequit̄ conclusio. si sit oratio sic est vera et nō sequit̄ ꝯclusio. Simil̄r hic. Quicq̄d fecit de⁹ inuite fecit deus coacte. sꝫ de⁹ fecit vinū in vite. ergo deus fecit vinū coacte. Dicēdū ꝙ maior ē duplex eo ꝙ inuite pōt eē oratio vel dictio. si dictio sic est vā ⁊ nō sequit̄ ꝯclusio. vel pōt eē oratio et sic ē falsa et sequit̄ cōclusio. Similiter hic. quicūq; habet dilectionē supnā habet dilectōnē dei. vsurari⁹ hꝫ dilectionē supnam. ergo vsurarius habet dilectionē dei. Dicē dū ꝙ hec dictio supnā pōt capi dupliciter. vno mō vt ē dictio: ⁊ sic mior ē falsa et sequit̄ ꝯclusio. aliomodo pōt esse oratio et sic ē vera ⁊ nō sequit̄ ꝯclusio. Siliter hic. metuo lōgeuas peunte nocctes lidia dormis. vn hec dictio metuo pōt esse dictio vl̄ oratio.

¶ Postq̄ autor determinauit de fallacijs cōpositōis ⁊ diuisionis. hic ꝓseqūter determiat de fallacia accent⁹. Cui⁹ ordinis rō est. q: fallacie debēt ordinari fm suas causas apparētie. ⁊ maior est cā apparētie i fallacia copositionis ⁊ diuisionis ꝙ in fallacia accētus. ideo ille fallacie cōuenienter ꝓponunt isti. ⁊ ꝙ i ipis sit maior cā apparētie ptz: q: i fallacijs in dictione sumit cā apparentie ab vnitate vocis mltiplicd. ⁊ i fallacijs cōpositōis ⁊ diuisionis vbi manēt simplices dictōes actual̄r eedē: licet varient orōnes ē maior vnitas vocis multiplicd q̄ i fallacia accēt⁹ vbi variant actual̄r dictōes ⁊ orōes. iō posten⁹ ponit fallacia accēt⁹

¶ Pro quo primo sciendu ꝙ certa lex vel regula ad eleuādū vel deprimendū qualibet sillabā alicui⁹ dictōis. per hoc ꝙ dicit certa regula explicat̄ causa formal̄ er⁹. et p hoc ꝙ ponit̄ ad eleuandū vel deprimendū explicat̄ sua causa finalis. ⁊ p hoc ꝙ dicitur sillaba vnius cuiusq; dictōis explicat̄ sua causa materialis: in q̄ q̄a accent⁹ primo cōuenit sillabis ⁊ p sillabas dictionib⁹: ⁊ p dictiones orationib⁹. ⁊ dicit̄ accēt⁹ quasi ad aliud cant⁹. q: talis mēsura eleuatōis vel depressionis est q̄dā cant⁹ ordinat⁹ ad exprimendum cōceptus mentis. ⁊ diuidit̄ p graue. acutū. ⁊ circūflexum. Cui⁹ diuisionis ratio est. q: oīs accent⁹ est simplex vel mixtus. si simplex hoc

est dupliciť. vel fit cū depressione vocis: ⁊ sic est grauis. vel cū eleuatione: ⁊ sic est acuť. si est mixť ex eleuatione ⁊ depressione: sic ē circūflexus. ⁊ hoꝝ diffinitiones satis patent in textu. ¶ Ūn hic nō ꝓsiderať accenť inquantū est passio vocis significatiue absolute sicut in grāmatica. ℔ ꝓsiderať inquātū diuersitas accenť eiusdē dictionis est cū pluralitate significatoꝝ: ratiōne cuius pōt sumi vna fallacia.

¶ Secūdo sciēdū est ꝙ fallacia accentus est idoneitas decipiendi ꝓueniens ex materiali vnitate dictionis diuerse ſm modū ꝓferendi et ſm significata. Et eius causa apparentie est materialis vnitas dictōis plura significātis: ratione cuiť creditť ꝙ sicut illa vox ē materialiter vna: ita ꝙ habeat vnū accentū ⁊ vnū significatū. ⁊ ꝑ hoc sumitur vna maxima in hac fallacia in qua fundanť oēs paralogismi huiꝰ fallacie. Sed causa defectus eiꝰ est diuersitas significatoꝝ illiꝰ dictionis diuerse in modo ꝓferendi. ⁊ ꝑ hoc patet ꝙ accenť nō est causa apparentie nec causa defectus huiꝰ fallacie. sed cōcomitanť causaz defectus. qz ſm plures accenť dictio habet plura significata. ⁊ hec diuersitas accenť est signū diuerse significationis. ⁊ licet sint quatuor accidētia dictōis. scz litteraꝝ numerus. ſpūs. tempus. ⁊ accenť. tm̄ ab alijs nō sumitur vna fallacia sicut ſm accentū. vn̄ ꝑ numerū litterarū nō causať vna fallacia. qz variato tali numero nō manet idemptitas vocis: sed scd̄m spiritū vel aspirationē dictionis: q̄ designať per li. ⁊ per tempus scd̄m ꝙ aliqua similia habent duo tempora si sit longa. vel vnuz si sit brevis potest causari ista fallacia. sed hoc est solum inquantum variatio spiritꝰ vel temporis causat variationez accentus et modi ꝓferendi. ideo ista fallacia melius denominatur ab accentu q̄ ab alijs. ⁊ in omnibus paralogismis huius fallacie fit variatio accentus: nō autem spiritus vel temporis.

¶ Tertio sciēdum est ꝙ huiꝰ fallacie duo sunt modi. primus modus est quādo dictio potentialiter vna potest regi diuersis accētibus. ſm quē sic paralogisať. Qui cūq; vult pendere vult suspēdi. ℔ totor pendens hoiez vult pendere. ergo totor vult suspēdi. Solutio. vtraq; p̄missaꝝ est duplex. qz pēdere vno mō pōt capi neutraliter. vt venit de pēdeo des. ⁊ sic habet mediā longā. Alio modo actiue vt venit a pēdo dis: ⁊ sic habet mediā brevē. si in vtraq; ꝓmissarū sumatur neutraliť maior ē va ⁊ minor falsa. ⁊ si vtraq; teneatur actiue ⁊ est econtra. ⁊ missis duobus modis sequiť cōclusio. Sed si in maiore sumaťur neutraliť ⁊ in minore actiue vtraq; ꝓmissaꝝ est vera ⁊ nō sequiť cōclusio: ℔ cōmittiť fallacia accenť. Et simiľ diceret de isto paralogismo. oīs ppūs ē arbor. gēs est ppūs ℔ gēs ē arbor. distinguēdo ambas p̄missas.

¶ Quarto sciēdū est ꝙ secūdus modus fit quando aliqua vox potest esse dictio vel oratio: ſm quē modū sic paralogisatur. Quicquid ꝓstat alteri dat alteri. vn̄ lapis ꝓstat alteri. ergo vn̄ lapis dat aliq̄d alteri. Solutio. vtraq; p̄missaꝝ est duplex. qz ꝓstat pōt esse dictio vel oratio. si i vtraq; p̄missarū sumaťur vt dictio maior est vera ⁊ minor falsa. ⁊ si i vtraq; p̄missaꝝ sumaťur vt oratio est econtra. et in istis duob⁹ modis sequiť conclusio. ℔ si in maiore teneaťur vt dictio: et in minore vt oratio ambe p̄misse sunt vere et nō sequiť ꝯclusio. Similiter pōt distingui de illa oratiōne. metuo lōgas peunte noctes lidia dormis. qz metuo pōt cē vnū verbū tm̄: ⁊ sic idē est ꝙ timeo. alio mō p̄nt cē duo ꝓnomina. scz me et tuo. tertio modo pōt esse vnū nomē cū vna interiectione. scz metu ⁊ o. quarto modo p̄nt esse tres dictiones. scz duo ꝓnomina cuz vna interiectione. scz me tu ⁊ o. et ſm hoc sic paralogisatur. Quicūq; dicit metuo longas percuntes noctes lidia dormis dicit se timere. sed dicēs metuo longas percunte noctes lidia dormis nō dicit se timere. ergo nō dicēs se timere dicit se timere. Soluiť distinguendo ꝓmissas ſm distinctum ꝓpositum.

¶ Sed cōtra ꝓdicta arguitur Primo sic. accenť est depressio vel eleuatio sillabe alicuiꝰ dictōis: cū accenť acuť sit eleuatio ⁊ ḡuis depssio sillabe. ḡ non est regula ad eleuādū vel depmēdū sillabā. ¶ Secūdo sic. omne graue vel acutū est corpus. nullꝰ accenť est corꝰ. ergo nullꝰ accenť est grauis vel acuť. ¶ Tertio sic. nulla fallacia sumiť ab illo qđ impedit deceptionē. ℔ accēť impedit deceptionē. qz ſm distinctos ⁊ diuersos accēť alicuiꝰ dictōis cognoscuntť diuersa significata eiꝰ. ergo ſm accentū nō sumiť aliqua fallacia. ¶ Quarto sic. in isto paralogismo omis ppūs ē arbor. gēs ē ppūs. ḡ gēs est arbor.

cõmittit fallacia eq̃uocatõis. q: pplus significat eq̃uoce arboꝛẽ ⁊ collectione gẽus. g̃ nõ est in ꝓmo mõ hui⁹ fallacie. Quinto sic. in isto argumento. quicqd hꝫ supna dilectionez hꝫ amoꝛẽ dei. vsuram⁹ hꝫ supnã dilectionẽ. g̃ hꝫ amoꝛẽ dei. nõ est vna dictio maꝛcnaliter. q: supnã aliter scribit qñ est vna dictio et qñ est plures dictõnes. ergo male ponitur exẽplũ illud in secundo modo huius fallacie.

Ad argumenta añ opposita

Ad ꝓmũ dicit ꝙ accent⁹ ꝑm suu materiale bñ est eleuatio vel depꝛessio alicui⁹ sillabe: ⁊ tñ ꝑm suuꝫ foꝛmale bñ est lex vel regula vel mensura talis eleuationis vel depꝛessionis.

Ad secundũ dicit ꝙ si capiat graue ⁊ acutũ ꝓpꝛie: sic oñe g̃ue vel acutũ est coꝛp⁹. ⁊ si capiat trãsuptiue vt hic sumit: maioꝛ e falsa. Dicit em̃ accent⁹ g̃uis ꝑm similitudinẽ. q: sic coꝛp⁹ g̃ue mouet deoꝛsuꝫ: ita ⁊ accent⁹ g̃uis. ⁊ sic coꝛp⁹ leue tẽdit surꝛsuꝫ: ita ⁊ accẽt⁹ acut⁹ ꝑm similitudinẽ. ⁊ sicut coꝛp⁹ dicitur acutum q: faciliter pungit ⁊ penetrat sensuꝫ tact⁹: sic accẽtus dicit acutus. q: faciliter penetrat auditũ per eleuationẽ sillabe.

Ad tertiũ dicit ꝙ licet respectu cognoscentis diuersitatẽ accent⁹ ⁊ significatoꝝ dictionis diuersus accentus impediat deceptionẽ: tamen respectu cognoscẽtis pluralitatẽ significatoꝝ dictionis consequentẽ plures accent⁹ bene põt causare deceptionẽ.

Ad quartũ dicit ꝙ si capiatur generaliter equiuocatio ꝓ quacũq; pluralitate significatoꝝ eiusdẽ dictionis ibi est eq̃uocatio. sed si capiatur ꝓpꝛie ꝓ pluralitate significatoꝝ que est cuꝫ actuali vnitate vocis: sicut capitur in fallacia eq̃uocatõnis: sic nõ ẽ ibi equiuocatio.

Ad quintũ dicitur ꝙ licet ly supiã varietur in numero litteraruꝫ ꝑm scripturam: tamen est variatio minima in ꝓnunciatione literarũ ⁊ sillabarũ. ideo dicitur manere eadem voꝝ materialiter.

Fallacia figure dictõis est silitudo dictõis cũ dictõe penes fina lẽ termiatõez ipte nõ idẽ significãte: ⁊ facit multiplex fãtasticũ.

Est aũt multiplex fãtasticũ qñ aliq̃ dictio significat vnũ ⁊ videtur significare aliud ꝓpter similitudinẽ quã habet in ꝓte cũ alia dictõne. vt videre significat passionẽ ⁊ videt significare actionẽ ꝓpter hoc ꝙ est simile huic ẏbo agere.

Causa appentie hui⁹ fallacie ẽ silitudo dictõis in ꝓte cũ alia dictione nõ idẽ significãte.

Causa defect⁹ hui⁹ fallacie est diuersitas coꝝ q̃ vident eẽ similia. Ista aũt silitudo fit trib⁹ modis. scꝫ voce. significatiõe. ⁊ suppositõe. ⁊ ꝑm hoc tres sũt modi hui⁹ fallacie. Primus mod⁹ puenit ex simili termiatione dictõis cũ alia dictione. vt q̃liscunq; est musa tal est poeta. sꝫ musa ẽ femini generis: ergo poeta ẽ femini generis. Dicẽdũ ẽ ꝙ nõ sequitur. ꝙ si aliq̃ sint eiusdẽ termiatõnis ꝙ sint ꝓpter ea eiusdẽ generis. Siliter hic. ois aq̃ ẽ hũida. fluui⁹ est aq̃. ergo fluui⁹ est hũida. Dicẽdũ est ꝙ nõ oportet ꝙ si fluui⁹ sit aqua ꝙ ergo quicqd dicat de aqua ꝙ hoc etiaꝫ dicat de fluuio sub eadẽ termiatione Vel sic. ois hõ est alb⁹. mulier ẽ est hõ. ergo mlier est albus. Vñ in oibus ꝑdictis paralogismis

masculinū interptat femininū. Aut si formetur sic paralogism⁹ musa t poeta similiter terminā/ tur. sed musa ē femini generis ergo t poeta. tunc nō est ibi fal/ lacia figure dictionis: sed falla/ cia cōsequētis a cōmuniter acci dentib⁹ vt postea patebit. Se/ cundus modus puenit ex muta tione vni⁹ predicamēti in aliud: vel qñ vna species vni⁹ predica menti mutat in aliā spēz: vt hic. Quicqd heri emisti hodie come disti. carnes crudas heri emisti. ergo carnes crudas comedisti. Dicendū q nō sequit. qr q̄cq̄d dicit rem de p̄dicamēto substan tie. crudū dicit rem de p̄dicamē to qualitat: et sic pcedit de vno p̄dicamēto i aliud. et simili hic. Quicquid heri vidisti hodie vi/ des. sz vidisti heri albū. ergo al/ bū hodie vides. Dicendū q nō sequit. qr albū significat p mo/ dū q̄litatis. q̄cq̄d vero dicit rem de p̄dicamēto substantie. Simi liter hic. do tibi solū denariū. sz solū denariū nō habeo. ergo do tibi qđ nō habeo. Dicenduz q hec dictio solū dicit relatōnē. qr vt habet in secūdo elencoz: solū dicit q̄si non cū alio. t hec dictio qđ dicit substantiā: et sic pcedit a relatione ad substantiā. Simi liter est hic. aliqs dat cito equū. sed nō habet cito equū. ergo ali quis dat cito qđ nō hz. Dicēdū q nō sequit. qr cito dat modum act⁹ siue q̄litatē. et qđ dicit sub/ stantiaz: t sic pcedit a qualitate ad substantiaz. Similiter hic. si pcedit ab vna specie vni⁹ p̄dica mēti ad aliā. vt quanto scūq; di gitos heri habuisti hodie habes decē digitos heri hūisti. ergo de cē digitos hodie habes. posito q vnū amiseris. Dicēdū q nō se q̄tur. qr hec dictio q̄ntoscūq; di cit q̄ntitatē ꝯtinuā. t hec dictio decē dicit quantitatē discretā.

Terti⁹ modus prouenit ex di/ uersa suppositiōe termini. vt ho mo est spēs. ergo aliqs hō ē spe cies. Et hec homo ē dignissima creaturarū. ergo aliqs hō est di gnissima creatura. hic est pces sus a simplici suppositione ad p sonalē. Similiter hic. ois hō est aīal. ergo ois homo ē hoc aīal. Similiter hic. aīal ē sortes. ani mal est plato: et sic de alijs. ergo aīal est ois homo. hic fit proces/ sus a plurib⁹ determiīat ad vnā determiīatā. Et iste mod⁹ solet appellari vniuoc⁹. qr ille termi/ nus aīal vniuoce t eq̄lit sic se hz ad oīa suppositā. Vñ in q̄libet premissa supponit pro vno. in ꝯclusione vero pro plurib⁹. t sic variat ei⁹ suppositio. Et intelli gendū q in p̄dictis quale q̄d in terpretat hoc aliq̄d. i. cōmune:

vel vniuersale interptat singulare. sic em̃ aial est hoc aliqd ti tuc arguat aial est sortes. aial ẽ homo. plato et sic d alijs. ergo aial est ois homo. est bonũ argumẽtuz: sicut hic. sortes currit. plato currit: et sic de alijs. ergo ois hõ currit. Similit hic nõ sequit qñ fit ꝓcessus ab imobili suppositione ad mobilẽ. vt ois ho ẽ aial. ergo ois hõ est hoc aial. et sic de alijs. Hos tres mõs põit aristoteles dicẽs: q figura dictõis fit qñ interptat nõ idẽ vl diuersuz. vt masculinũ femininũ vel neutrũ: vel ecõuerso. et rursus quid interpretatur quale vel quantũ iteruz qñ cõmune interpretatur singulare vel hoc aliquid.

Postq autor determinauit de fallacijs peccátib9 fm multiplex actuale ⁊ potẽtiale. hic cõsequenter determinat de vltima fallacia i dictione q peccat fm multiplex fantasticũ. scz de fallacia figure dictõis. p cui9 intellectu describitur in textu figura ꝓpe dicta. Figura est q̃ termino vl terminis claudit. termio sic circul9 qui vnica linea circulari claudit. ⁊ terminus sicut triangul9 ⁊ quadrangul9. vñ talis figura ꝓprie dicta est terminatio substãtie vel quãtitatis in substãtia. ⁊ trãsumptiue p similitudinẽ ad talẽ figurã terminatio dictõis dr figura dictionis: siue terminatio sit ex pte vocis siue significatõis vel modi significadi. ⁊ ideo figura dictõnis est similis terminatio duarũ dictionũ. ⁊ fm talẽ similitudinẽ terminationũ sumit multiplex fantasticũ qđ est dictio tm vnũ significãs q ꝓpter similitudinẽ cũ alia dictione videtur aliud significare: vt ꝓdictum est.

Circa quo primo sciendũ q fm tale multiplex sumit fallacia figure dictionis que est ydonitas decipiẽdi proueniens ex simili terminatione dictionis cũ alia dictione nõ idẽ significantis: siue ꝓcedẽs ex simili figura duarũ dictionũ inter se dissimiliũ. et eius causa apparentie est similis figura: vel terminatio vni9 dictõnis cuz alia dictione nõ ide significante ꝓpter quã similitudinẽ credimus q sicut ille dictiones conueniunt in simili terminatione vel figura q ẽtã conueniant in significato vel in aliquo modo significandi in quo disconueniunt. et inde potest causari deceptio penes hanc fallaciã. Sed causa defectus est diuersitas dictionũ conuenientiũ in simili figura. Et q̃ ista fallacia sumit ex simili terminatione dictionũ inter se. ⁊ illa terminatio fit tripliciter. scz i voce. in modo significãdi. ⁊ in significatione duaꝝ dictionũ. ideo fm hoc sumuntur tres modi huius fallacie.

Secundo sciẽdũ est q primus modus huius fallacie est quando ꝓpter similẽ terminationẽ vocis creditur conuenientia dictionũ in significato vel in modo significandi. exemplũ primi secare et vigere similiter terminantur. scz secare significat actionẽ. ergo vigere significat actionẽ. ibi ꝓpter similẽ terminationẽ vocis illarũ dictionũ põt credi cõuenientia earũ in significato. scz q vtraq̃ significet actionẽ. exẽplũ secundi vt qualis est musa tal est poeta. ⁊ musa est feminini generis. ergo ⁊ poeta. ibi ꝓpter similẽ terminationem vocis creditur conuenientia illaꝝ dictionũ in modo significandi q est genus. Et soluuntur isti paralogismi negando ꝯsequẽtiã. q: propter similẽ terminationẽ vocis aliquarum dictionum nõ sequitur conuenientia earum in significato vel in modo significandi.

Tertio sciẽduz est q secũdus modus huius fallacie est quando ꝓpter similitudinẽ duarũ dictionũ in aliquo modo significandi creditur conuenientia earum in significato vl in alio modo significandi. Et scm hunc modũ quandoq̃ mutatur res vni9 predicamenti in rem alterius. vel vna species in aliã quantũ ad subsumptionẽ. Exemplũ primi. vt quicqd heri vidisti hodie vides. albuz heri vidisti. ergo albũ hodie vides. ibi ꝓpter similitudinẽ illi9 qđ distribuit p quicquid: et album quod significat per modũ concreti. et p hoc q aliquo modo significat p modũ substantie creditur q sub illo distributo substantie quicqd bñ simat albũ qđ significat qualitatez: ⁊ ita substantia mutatur in qualitatem quantũ ad subsumptionem. Similiter hic. quicqd heri emisti hodie comedisti. cruda. scar

ieschyen cinisti. ergo carnes crudas hodie co
medisti. Exemplū secundi. qñcūqꝫ comedisti
fuisti homo. § decies comedisti. ergo decies
fuisti homo. qñcūqꝫ ꝛ decies ꝓueniunt in hoc
ꝙ vtrūqꝫ significat ꝑ modū quātitatis. § qñ
cūqꝫ distribuit ꝑ re se habente ꝑ modū quan
titatis continue: ꝛ decies significat ꝑ modum
quantitatis discrete. et ideo sub distributiuo
quātitatis cōtinue sumit discretum: ꝛ sic vna
quātitas mutat in alā quantū ad subsūptio-
nē. Similiter hic. quēcūqꝫ diligis est amicus
tu⁹. matrez diligis. ergo mater est amic⁹ tu⁹.
ibi ꝓpter conuenientiā in modo significandi
substantie creditur ꝙ mater ꝛ illud distributi
uū quēcūqꝫ habeant conuenientiā in genere:
q3 tamen est falsum. Et soluuntur omēs isti
paralogismi negando cōsequentiā. q2 ꝓpter
similitudinē aliquarū dictionū in modo signi
ficandi nō sequitur conuenientia eaꝝ in signi
ficato vel in alio modo significandi.

Quarto sciendū est ꝙ tertius modus sumitur quādo ꝓpter similitudinē duaꝝ dictionū in significatione creditur cōue nientia earum in modo significandi. Exem-plū. vt omne animal est album. plato est ani mal. ergo plato est albū. ibi ꝓpter conuenien tiā platonis et aialis i significato infertur cō uenientia coꝝ in genere. Similiter hic. omis petra est alba. lapis est petra. ergo lapis ē al ba. Similiter hic. oms homines currunt. sor tes est homo ergo sortes currunt. ibi ꝓpter similē significationē sortis ꝛ hois infertur si militudo coꝝ in modo significandi qui est mi nus. Similiter hic. aial est sortes. aial ē pla to. ꝛ sic de alijs. ergo aial est omis homo. ibi ꝓpter conuenientiā animalis cū sorte ꝛ pla tone antecedēte credit ꝙ habeat similē sup-positōnē in antecedēte ꝛ cōsequente: ꝛ tamē arguitur a pluribꝰ suppositionibꝰ determina tis ad vnā determinatā respectu huiꝰ termini animal. Et soluuntur paralogismi negando consequentiā. q2 ꝓpter similē significationez duarum dictionum nō sequitur conuenientia in quolibet modo significandi. Et cum dicit in tertio ꝙ iste modus ꝓuenit ex diuersa sup positione. per diuersam suppositionem intel ligitur diuersitas in alijs modis significādi. vnde in hoc modo apparētia sumitur a simi li significatione dictionum. et causa defectus sumitur ex dissimili modo significandi.

Sed cōtra predicta arguitur ꝓmo sic. nullꝰ termin⁹ claudit termio vel ter minis. § figura est termin⁹ quantitatis. ergo figura nō claudit termio vl terminis. Se cūdo sic. in circulo nullꝰ ē termin⁹ i actu. § sūt infiniti termini i porētia. q2 i linea circulari sūt infinita pūcta. ergo male dr ꝙ circulꝰ claudi tur vno termio tm̄. Tertio sic. sic̄ ē termia-tio dictōnis ita ē termiatio orōnis. § nulla est fallacia figure orōnis. ꝯ nulla dz poni falla-cia figure dictōis. Quarto sic. res vniꝰ ꝑ-dicamēti nūqꝫ mutat i rē alterius ꝑdicamēti. si cut suba nūqꝫ mutat i accidēs: nec ecōtra. ꝯ male dr i secūdo modo ꝙ res vniꝰ ꝑdicamē-ti mutat i rē alterius ꝑdicamēti. Quīto sic. deceptio q̄ ꝓuenit ex ꝑte significatoꝝ alicuiꝰ dictōis ꝓuenit ex ꝑte rei. ergo est fallacia ex-tra dictionē ꝛ nō fit ibi deceptio in ista falla-cia. ergo male ponit tertiꝰ modꝰ huiꝰ fallacie

Ad argumēta ante oppositā Ad ꝓmū dr ꝙ figura materialr capta ꝑ quā-titate figurata nō ē terminꝰ respectu q̄litatis terminātis ipam licet sit terminꝰ respectu ma terie. § figura capta formalr ꝑ qualitate q̄ ē termiatio quātitatis bñ est terminꝰ. § hic pri mo modo accipit figura. Ad secūdū dr ꝙ licet linea circularis nō claudatur aliquo ter mino q2 i se est termiata. tm̄ circulꝰ q̄ est sup fi cies rotunda inclusa i linea circulari bñ clau dit vno termio. s. linea circulari q̄ est circunfe rentia eiꝰ. Ad tertiū dr ꝙ oratio nō habet ꝓmo ꝛ ꝑ se figurā vel termiationez: § solū ex ꝑtiꝑ suas dictōes. iō nō ponit fallacia figu re orōis alia a fallacia figure dictōis. Ad q̄rtū dr ꝙ res vniꝰ ꝑdicamēti nō pōt fin suā eētiā mutari i rē alteriꝰ ꝑdicamēti. § bñ fm subsūptōnez q̄ñ scz sub signo distributiuo de bet sumi res vniꝰ ꝑdicamēti ꝛ sumit res alte riꝰ ꝑdicamēti. Ad q̄ntū dr ꝙ si cōsiderent significata dictionū fm se ꝛ i rōne rerū sic ab ipis sumunt fallacie ex dictione. § si cōsideren tur inquātū ꝑ significata ꝓuenit similitudo dictionū bñ pōt causare fallaciā in dictōne. ꝛ hoc modo fit i ista fallacia. nō cm̄ est incōue niēs ꝙ fiāt diuersas cās appentie sint i eodē paralogismo diuerse fallacie. vñ oms paralogis mi huiꝰ fallacie aliquo mō peccāt penes fal laciā accidētis: licet nō rōne cause apparen-tie huiꝰ fallacie, et b̄ de fallacijs in dictione

Sequit de fallacijs ex dictionē q̄ sūt septē. scz accidēs ſm q̄d ad simpliciť. ignorātia elenci. petitio principij. cōsequēs. nō causa vt causa. ſm plures interrogationes vt vnā. Differt iste fallacie a fallacijs i dictōne. qz fallacie i dictione hnt cām apparētie ex pte vocis. scz fallacie extra dictōnē hnt causam apparentie z defect' ex parte rei z non ex parte vocis. z ppter hoc dicunť extra dictōez.

Postq̄ autor determinauit de fallacijs in dictione. hic pſeq̄ter determiat de fallacijs extra dictionē. Cui' ordinis rō est. qz fallacie inter se ordinanť ſm q̄ hnt maiorē vel minorē causaz apparētie. ſ fallacie i dictione hnt maiorē cām apparētie q̄ fallacie extra dictionē. z magis ppe z facili' pnt causare deceptionē rndētis. qz magis ppe z facili' pnt causari deceptōnes rndentis ppter mltiplicitatē dictōis vel orōnis si ignoret ipam quā ppter diuersas habitudines rerū. modo fallacie in dictōne causant deceptionē ſm voces. fallacie vo extra dictionē causāt deceptionē ex pte rei. ſ in disputatōne voces pcedūt res q̄ mediantibus vocib' in disputatione accipiūtur.

Ubi est primo sciendū q̄ fallacia in dictione z fallacia extra dictōnē inter se cōuenūt z differūt. vñ cōueniūt in hoc. qz oms hnt causam defect' ex pte rei: ſ differūt tripliciter. Primo qz fallacie i dictione sumūt causaz apparētie ex pte voc̄ significatiue. scz dictōis vel orōnis mltiplicis. fallacie vo extra dictionē sumūt cām apparentie ex pte rei significate p vocē. vñ ſm diuersas habitudines rerū q̄ a rndēte ignorant pōt sumi causa apparētie z etiā cā defect' fallacie ex dictionē. Secūdo differūt i modo decipiēdi. qz fallacie in dictōne magis decipiunt hoiem cum alijs disputando q̄ per seipm cōsiderādo. qz homo per se cōsiderans nō ignorat multiplicitatē dictōnis vel orationis q̄n capit eā equiuocē. fallacie vero extra dictionē magis decipiunt hominez per seipsum considerādo q̄n homo ignorat habitudines rerū z p seipm silogisando decipit seipm. Tertio differūt quātū ad solutōnes suox paralogismox. qz omnes paralogismi fallaciax in dictione debēt solui per distinctionē alicuius premissarū. excepta tamē fallacia figure dictōis in qua solūmtur per interemptionē consequentie. ſ in omnibus fallacijs extra dictionē oms solūtur per interemptionē vel pſequētie vel premissax. vnde in omnib' istis soluunť negando pſequentiā nisi in fallacia petitionis principij vbi soluuntur negando antecedens.

Secundo sciendū est q̄ solutio paralogismi est manifestatio silogismi falsi. Et diuiditur per solutōnē rectā z p solutiones apparentez. Apparens solutio est manifestatio silogismi falsi nō ostēdēdo ppter q̄d est falsus. vt si negeť cōsequētia silogismi dicēdo in gñali q̄ ibi est fallacia accidētis non ostēdēdo in speciali causaz ppter quā ibi cōmittitur fallacia. Sed solutio recta ē manifestatio silogismi falsi ostēdēdo ppter quid est falsus. vt q̄ ostēdit in speciali in aliquo paralogismo ppter quid est aliqua fallacia. Et qz silogism' pōt dici falsus dupliciter. scz ſm premissas. qñ aliqua premissax est falsa: et ſm illationem quando est silogismus peccās in forma. ideo dupliciter pt fieri solutio q̄ ē manifestatio silogismi falsi. scz ostendendo falsitatē premissarū aut defectū consequentie.

Tertio sciendū est q̄ primus q̄ autor in speciali determinet de fallacijs extra dictionē primo enumerat ipas in generali dicens q̄ sunt septem. scz accidens ſm quid ad simpliciter. ignorātia elenci. petitio principij. consequēs. nō causa vt causa. z scō m plures interrogationes vt vna. Quarum sic habetur sufficientia. qz omnis fallacia extra dictionem peccat contra elenchum. vel ergo peccat in probatōne: z sic est petitio principij. vel in illatione: z hoc dupliciter. vel in ea est apparenter consequentia silogismi vel entimematis. si primū hoc est dupliciter. vl' est ibi apparentia consequentie silogismi ostensiue: et sic est accidēs. vel silogismi ad impossibile: z sic est fallacia nō cause vt cause. si vo sit apparenter cōsequentia et habitudo local': hoc est quadruplicit̄er. vel ibi ē apparent' loc' a parte i modo ad suū totū: et sic ē fallacia ſm q̄d

ad ſimpliciter, vel habitudo ptiū integraliuz ſil' ſumptaz ad ſuū totū: ⁊ ſic e ignoratia elēci vel eſt ibi habitudo ꝓuertibiliū: et ſic eſt fallacia ꝓſequētis, vbi credit ꝓuertibilitas accidētis ⁊ ꝓſequētis: eo qvnū ſeqt ad aliud, vt ibi ē habitudo totiꝰ integlis ad ſuā ptē apparēt tm ⁊ ſic ē fallacia ſm plēs iterrogatōes: vt vnā

¶ Quarto ſciendū eſt q aliter ex ptе rerū et entis diuiſionū pōt ſumi numerus fallaciaz extra dictionē. eo q ſumūt cauſam apparētie ex ptе rei ſm diuerſas habitudines ptiū entis. ideo ſm plēs dictōnes entis poſſunt diſtingui ab inuicē. vñ pma diuiſio ē q ens diuidit in ſubſtantiā ⁊ accidēs ſm quā accipit ibi fallacia accidētis. Alia ē diuiſio entis penes pfectū et ipfectū. et ſm queniētiam mēbꝛoz eius ſumit fallacia ſm qd ad ſimpliciter. Tercia diuiſio eſt p oppoſitū ⁊ nō oppoſitū ſm quā ſumit ignoratia elēci. Quarta diuiſio ē p idē et diuerſum ſcd̄m quā ſumit ꝓcitio principij. Quinta eſt penes prius et poſterius ſcd̄m quā ſumit fallacia conſequentis. Sexta eſt penes cauſam ⁊ effectū ſiue nō cauſam: ſm quā ſumitur nō cauſa vt cā. Septima diuiſio entis eſt p vnū et multa ſm quā ſumit fallacia ſcd̄m plēs interrogatōnes vt vnam. Et qꝛ iter iſtas fallacias maioꝛ eſt ydoneitas decipiēdi et cauſa apparētie i fallacia accidētis q̄ in alijs. ideo de ipa prius ē determinandū. Et q̄bus patet ordo ⁊ differēna fallaciarū extra dictionē a fallacijs in dictione, et etiā patet numerus et ordoſeaz inter ſe.

¶ Sed contra predicta arguit. Primo ſic. fallacie extra dictionē cauſantur a rebus. ⁊ fallacie i dictione cauſant a dictionibus: ſz res p̄cedūt dictōes cū ſint cauſe earū. ergo fallacie extra dictionē debēt p̄cedere fallacias i dictione. ¶ Secūdo ſic. fallacia ſolū cauſat deceptōnē in diſputatōe litigioſa: ſed nullus p ſe conſiderādo facit ſibijpſi diſputationē litigioſaz. ergo male dictū eſt q fallacie extra dictionē decipiūt hoiem p ſeipm conſiderādo. ¶ Tercio ſic. oīs palogini peccātes i forma debēt ſolui p diſtinctionē: vt dꝛ i ſecūdo elēcoꝝ. ergo palogini extra dictionē cū ſint peccātes in forma debēt ſolui p diſtinctionez et non per negationem ſicut prius dictum eſt. ¶ Quarto ſic. fallacia cōſequentis eſt ps fallacie accidentis. qꝛ vbicunq; eſt conſequens. ibi eſt accidens. ſed pars non diſtinguitur cō tra ſuum totum. ergo ille due fallacie nō diſtinguūtur inter ſe nec ſunt septē fallacie extra dictionē. ¶ Quinto ſic. illa fallacia eſt pma int fallacias extra dictionez que magis peccat cōtra elencum. ſed ignoratia elenci magis peccat contra elencum omnibus alijs. ergo ipſa eſt prima inter omnes fallacias extra dictionem et non fallacia accidentis.

¶ Ad argumenta añ oppoſita Ad primū dꝛ q licet res ordine nature p̄cedant dictiones et ſm ſe: non tm p̄cedunt ſm q cadūt in diſputatiōe litigioſa. ſed magis ſequūtur: ideo nō oportet fallacias extra dictionē p̄cedere alias. ¶ Ad ſecundū dī q licet homo non faciat ſcienter ſibijpſi diſputatōez litigioſam: tm ignoratēr pōt ſibijpſi facere diſputationē ſophiſticā et ſeipm decipe arguēdo et reſpondendo ſibijpſi. ideo ad tale inconueniens euitandū optimū eſt cognoſcere fallacias extra dictionem: ne homo p ſuā argumētationē ꝓducat ſeipm in errꝛes. ¶ Ad tercīū dꝛ q licet palogini fallaciaz extra dictionē poſſint ſolui p diſtinctionē diuerſaz habitudinū eiuſdem rei: non tm p diſtinctionē alicuius ꝓpoſitionis multiplicis de qua itelligitur q non habent ſolui p diſiūctionē. et de diſtinctione generaliter capta p diſtinctione rerum ⁊ vocum multipliciū intelligitur dictum Ariſtotelis in ſecūdo elencoꝝ. ¶ Ad quartū dicitur q licet conſequens ſit pars accidentalis ⁊ materialis accidentis: eo q in omnib' ſilogiſmis fallacie conſequentis reperitur eſſe fallacia accidentis ſm aliā cauſam apparentie et non econtra: qꝛ in aliquibus eſt accidens vbi tm non eſt conſequens. tm fallacia ꝓſequentis non eſt pars formalis accidentis: ſed eſt ab ipſa formaliter diſtincta. ¶ Ad quintū dicitur q negatur maioꝛ: qꝛ iſte fallacie non ordinantur int ſe ſcd̄z q magis peccant vel deficiūt cōtra elencū et ſcd̄z ſuas cauſas defectus. ſed ordinant ſm ſuas cauſas apparēte: vt dictuz eſt

¶ Inter has primo dicēdū ē de fallacia accidētis. vñ accidēs p ut ſumit idē eſt q extraneū i ptе idē: ⁊ in ptе diuerſum. vt hic hō eſt ſpecies. ſortes eſt homo ergo ſortes eſt ſpecies. hō em eſt i ptе

idem cum specie. s. qñ arguit̃ p̃o re vniuersali. ⁊ in pte est diuersũ a specie. s. qñ sumitur p̃ suppositis. ¶ Notandũ q̃ in fallacia accidẽtis sunt ista tria. s. accidens res subiecta. ⁊ attributũ. exẽplũ vt homo est species. sortes ẽ homo: ergo sortes est species. hoc medũ homo est res subiecta. et minor extremitas est accidens. maior extremitas est attributũ. ¶ Causa apparẽtie est ꝯuenientia aliquorũz duoꝝ in aliquo tercio fm partẽ. siue est partialis, ydẽptitas aliquoꝝ duoꝝ ¶ Causa defectus est diuersitas eorundem. ¶ Huius fallacie tres sunt modi. ¶ Primus modus p̃uenit ex eo q̃ aliq̃d vere p̃dicat̃ de aliquo subiecto: ⁊ ppter hoc credit̃ dici ꝺ accidẽte ei⁹ a quo ẽ diuersuz. vl̃ qñ aliquid primo attribuit̃ rei subiecte i premissis: ⁊ postea attribuitur ei⁹ accidẽti i ꝯclusione. vt hic hõ est species. sortes ẽ hõ: ergo sortes ẽ species. ¶ Dicẽdũ q̃ non valet. qz ille termin⁹ species q̃ ẽ attributũ assignat̃ inesse sorti q̃ est accidẽs. eo q̃ dicit̃ de homine qꝺ est res subiecta. Siliter hic. aial ẽ gen⁹. hõ est aial: ergo hõ est gen⁹. Siliter hic. oñe es est naturale, statua est es: ergo statua ẽ naturalis. nõ seq̃tur. qz naturale ve p̃dicat̃ de ere ⁊ propter hoc attribuit̃ in ꝯclusione statue qꝺ nõ est verũ. Similiter hic. cognosco corstrũ. corstⁱ⁹ ẽ veniẽs. ergo cognosco venientẽ. ¶ Dicendũ q̃ nõ oportet q̃ si cognoscas corstũ fm se q̃ ppter hoc cognoscas sub illo accidẽte qꝺ ẽ veniens. ¶ Secũdus modus p̃uenit ex ptⁱculari ydẽptitate aliquoꝝ duoꝝ i aliquo tercio. vl̃ qñ aliqꝺ ꝯmune p̃dicat̃ de aliq̃bus duobus cũ q̃bns ẽ in pte idẽ ⁊ in pte diuersum. ⁊ ppt̃ hoc illa duo credũtur esse eadẽ iter se. vt hic. sortes ẽ homo. plato ẽ hõ: ergo sortes ẽ plato. Siliter hic. homo est aial. equus ẽ aial: ergo equus ẽ homo. ¶ Dicẽdũ q̃ nõ oportet q̃ si aliqua duo ꝯueniant in aliquo tercio q̃ ppter hoc ꝯueniãt inter se. ¶ Tercius modus p̃uenit qñ ex duobus aliq̃bus diuisim sumptis male infertur aliqꝺ ꝯiũctuz fm accidẽs. vt iste est albus et ẽ monachus: ergo ẽ albus monachus. Siliter hic. iste canis ẽ pater ⁊ est tuus: ergo ẽ pater tuus. nõ seq̃tur. qz licet illa ꝯueniãt in aliq̃bus fm partẽ: tñ fm partez alia differunt. Et sciendũ q̃ nõ licet inferre ex diuisis ꝯiunctũ vt habet̃ secũdo periarmenias. qñ p̃dicant̃ diuersa accidẽtia sibi inuicẽ p̃ accidens ꝯuenientia sicut albũ esse monachuz. Siliter qñ duo p̃dicant̃ quoꝝ secundũ itelligit̃ in p̃mo: vt vniuersale in suo

specialiori. vt iste est homo ⁊ est aial: ergo hō est aial. q2 aial itel ligit in hoie. sicut albū in hoie al bo. sed i oibus alijs licet ex diui sis inferre ꝓiunctū. Unde notā dū est qꝙ aliqua duo accidēt. a ꝑdicant de aliquo quoꝝ ꝓmum in subiecto est per alterū ⁊ non p se ex talibus diuisim captis nō li cet inferre ꝓiunctū vel ecōtra. vt iste est albus ⁊ est monachus. er go ē albus monachus. nā albe do nō est i subiecto ꝑm se : sz ꝑm habitū. siliter ex ꝓiunctis non li cet inferre diuisum qñ illa q cōiū gūtur diminuūt de ratione alte rius. vt iste homo ē mortuus. er go est hō mortuus. In oib⁹ aūt alijs licz ex ꝓiunctis inferre diui sum. sed illud vltimū argumētū facit fallaciā ꝑm qd ad simplicit Accidēs sic diffinit ab Aristote le. Accidēs ē qd est extraneū in parte idē ⁊ in pte diuersū. Scdz accidēs vo fiūt paralogismi quā do idē siliter fuerit assignatū in esse rei subiecte ⁊ accidēti. vt ho mo est species. sortes est homo. ergo sortes est species. hō enim ꝑm qꝙ sibi ꝓuenit esse speciē aliter capit a modo p quē ꝓuenit sorti ⁊ platoni. q2 ꝓuenit ei esse speciē vt est essentia q̄dā ꝓmunis ꝑdi cabilis de plurib⁹. ꝑt est i plu ribus. sic est in sorte et platone ⁊ sic sortes est accidēs. hō vo res subiecta ⁊ species significat vtrisꝙ esse. Unde accidens nō su mitur hic vt diffinitur a porphi rio: sz vt dictum est.

Postq̄ autor determinauit de fallacijs extra dictionē enumerādo ipas in gñali. hic con seqnter i speciali determinat de ipsis. et primo de fallacia accidētis q̄ efficano: est iter oēs fallacias ad decipiēdū. rōe cuius sic ꝓmo diffinit accidēs. Accidēs est quod ē extraneū rei idest in pte idē et i pte diuersum ab alio. Accidēs ār tripliciter capit. vno mō ꝑ illo quod ē i esse absolute naturā accidētis: vt diuidit cōtra substantiā. ⁊ sic nō capit hic. Alio modo sumitur magis cōmuniter ꝑ omni illo quod aduenit rei: ⁊ est extra essentiā eius et intellectuz. et hoc modo inferius dicatur accidere suo superiori. ⁊ isto duob⁹ modis non sumit hic accidēs Tercio modo accipit accidēs cōmuniter ꝑ illo quod est extraneū alteri inquantū stat sub aliquo tercio. ⁊ hoc mō non solū inferius accidit superiori: sed superiori inferiori. vt si sortes capiat subisto attributo individuuz hō accidit sorti: quia est sibi extraneꝰ inquantū sorti ꝓuenit intentio individui. hō enī partim cōuenit ⁊ partim differt cum sorte. ideo per hoc dicitur sibi accidēs et ꝑ tali accidēti datur ista diffinitio ⁊ ab ipso sumitur fallacia accidentis.

Ubi sciendum est primo qꝙ in fallacia accidētis sempertria requirūtur. i. attributū. res subiecta ⁊ accidēs. Attributum ē maior extremitas q̄ in p̄missis ꝓmo attribuitur medio. Res aūt subiecta ē illud quod primo subicit attributo vel i actu vel i aptitudie Accidēs vero ē illud quod partim cōuenit et partim differt a re subiecta et accidit sibi inquātū stat sub tali attributo. vt hic sortes ē individuū. homo ē sortes: ergo hō est individuum. individuū est attributū. sortes est res subiecta et hō accidit sorti ea parte qua sortes stat subisto attributo quod cōuenit sorti inquantū differt ab hoīe. ⁊ ide sumūtur cause huiꝰ fallacie Cā apparētie eiꝰ est ꝓtialis ꝓuentus cum accidētis cum re subiecta ꝓpter quam creditur qꝙ accidens conueniat cum re subiecta ea parte qua sibi conuenit attributum. Causa falsitatis est diuersitas accidentis et rei subiecte vel ipius medij quod ꝑm diuersas rōnes ꝓue-

nit cū extremis. Et sc̄m hoc sic diffinit̄ ꝟ fallacia q̄ ē ydoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex ꝑticiali ꝓuenientia accidētis cū re subiecta que tm̄ differūt sc̄m diuersas rōnes. vñ semp ꝓmittit̄ hec fallacia q̄n ꝑpter ꝓuenientiā duoꝝ in vno: tercio sc̄m diuersas rōnes credit̄ ꝓuenientia eoꝝ inter se. aut q̄n vnuꝫ negat̄ ab alio ea ꝑte q̄ differt a suo accidēte: et ꝑpter hoc negatur de suo accidente.

Secūdo sciendū est q̄ huius fallacie ponūtur tres modi. ꝓmus modꝰ ē q̄n accidēs ē inferioris rei subiecte. et ꝑpter ꝺ ꝓꝓrium attributū rei subiecte attribuit̄ inferiori eiꝰ. ſm quē sic ꝑalogisat̄. aial est genꝰ. hō est aial. ergo hō est genꝰ. ibi genꝰ est attributū ꝓueniens aiali ea ꝑte q̄ differt ab hoīe. ⁊ ꝑ hoc infert̄ de hoīe q̄ accidit aiali. vt stat sub illo attributo. Et sīliter hic. omne es ē naturale. statua ē es: ergo statua est naturalis. naturale em̄ ꝓuenit ei vt est ens i actu. ⁊ statua sibi ꝓuenit inquātū est in potētia i figurā eiꝰ. ⁊ ita accidit ei ꝑ ut stat sub illo attributo. Et sīliter hic. hō est aial. equus est aial. ergo equus est hō. equus em̄ accidit aiali cōsiderato vt ꝓuenit cū hoīe Et sīliter. hō non ē indiuiduū. sortes ē hō. ergo sortes n̄ ē indiuiduū. ibi indiuiduū negat̄ ab hoīe ea ꝑte q̄ differt a sorte. Et oēs isti ꝑalogismi soluūt̄ negādo cōsequētiā. q: nō oꝑtet q̄ si aliq̄ dicat̄ vel neget̄ de suꝑiori ea ꝑte q̄ differt ab inferiori q̄ ꝑpter hoc neget̄ vl̄ affirmet̄ de inferiori. q: ibi mediū nō tenetur sub eadem ratione in duabus ꝓmissis.

Tercio sciendū est q̄ secundꝰ modꝰ ē q̄n accidēs ē suꝑius rei subiecte et ita q̄ ꝓuenit inferiori ea ꝑte q̄ differt a suꝑiori inferitur de suꝑiori. vt hic sortes ē indiuiduū. hō est sortes: ergo hō est indiuiduū. Sīliter hic. hō est ſpecies. substātia ē hō: ergo substātia ē ſpecies. ibi ſpecies attribuit̄ homini ea ꝑte q̄ differt a substātia. ideo substātia accidit homini vt stat sub illo attributo. Et sīliter hic. iste est monachꝰ ⁊ ē albus. ergo iste ē monachꝰ albꝰ. albus em̄ ē accidēs suꝑius accidentale huic homini: ⁊ differt ab ipo hoīe inquantū sibi inest hoc attributū monachꝰ. vñ ꝑ hoc q̄ iste hō ponit̄ albus sc̄m se infert̄ q̄ sit albus ſm habitū: ⁊ sic ꝓsequētia nō valet. Et sīliter hic. iste canis ē pater ⁊ est tuus: ergo ē pater tuus. et etiā in alijs arguēdo a diuisis ad coniuncta. Et isti ꝑalogismi soluūtur negādo cōsequētiā q: non oꝑtet si aliq̄d cōueniat inferiori ea ꝑte q̄ differt a suo suꝑiori. q̄ ꝑpterea cōueniat suꝑiori: et nō ſp oꝑtet q̄ ad committēdū istū modū sumat̄ illud quod simpliciter est suꝑius: sed sufficiat q̄ sit suꝑius vel sc̄ꝺz rē vel sc̄m modum.

Quarto sciendū est q̄ vltimus modus huius fallacie est q̄n accidens est conuertibile respectu rei subiecte: vt hic. risibile est ꝓꝓrium. homo ē risibilis: ergo hō est ꝓꝓrium. vel sic risibile ē q̄litas. hō est risibilis: ergo hō est q̄litas. ibi ꝓꝓrium conuenit vni conuertibilium ea parte qua differt ab alio. ⁊ ꝑpter hoc infert̄ de alio. Et similiter hic. homo est quoddā incomplexū. animal rationale est homo: q̄ aial rationale est quoddā incomplexū. ibi animal rationale accidit homini: vt stat sub hoc attributo incomplexum q̄ conuenit homini iquātum differt a sua diffinitione. et ꝑpter hoc infertur de ipa. Et soluūtur isti paralogismi negando consequentiā: q: si aliquid affirmat̄ vl̄ negatur de vno cōuertibiliū ea parte q̄ differt ab alio nō oꝑtet ꝑpter hoc q̄ affirmetur vl̄ negetur de alio. Et hec assignatio modoꝝ huius fallacie et accidentis et rei subiecte ponūtur sc̄m Petrū hyspanū in magnis fallacijs eiꝰ. licet hic i textu ponat̄ alia assignatio ipoꝝ que hic in textu videri potest.

Sed contra p̄dicta arguitur ꝓmo sic. nulla ē fallacia substātie: ergo nulla ē fallacia accidētis ꝑ locū a simili: ergo cōtra p̄dicta. Secūdo sic. i oī silogismo medium est in ꝑte idē: et i parte diuersum cū extremis: ergo si accidēs sit quod ē in ꝑte idē et in ꝑte diuersum: seq̄tur q̄ in quolibet silogismo erit accidēs quod tm̄ est falsum. Tercio sic. illud quod est de essentia rei nō est accidēs eiꝰ. oīe superius ē de essentia inferioris: ergo nullū superius accidit suo inferiori. Quarto sic arguēdo ex puris affirmatiuis in secūda figura cōmittit̄ fallacia accidētis. ⁊ tm̄ iste modus nō enumerat̄ inter istos modos: ergo male assignant̄. Quinto sic. arguēdo a diuisis ad cōiuncta est bona cōsequētia. vt patet in secūdo periarmenias: ergo a diuisis ad cōiuncta nō est fallacia accidentis.

Ad argumēta ante oppositā

Ad ꝓmū dr q̄ hic non capitur accidēs vt distinguitur cōtra substantiā: sed capitur ꝓ extremo vel non necessario. ideo nō sequitur q̄

si nulla sit fallacia substantie q nulla sit fallacia accidētis. Ad secūdū dr q lz in oi silogismo mediū ꝓm ꝓueniat ⁊ ꝓm differat ab extremis: tm in bono silogismo nō capit vt cōuenies et differēs ab ipis: ⁊ in vtraq; ꝑmissaruz sub eadē ratōe tenetur. ⁊ extremitates in ipo vnūtur sub eadē ratione: ⁊ nō sub diuersis aliter nō seq̄retur vnio extremitatū iter se. Ad tertiū dr q licet nullū superi⁹ accidat simpliciter ⁊ absolute suo inferiori: tm bene accidit sibi ꝓparatiue. qr respectu ad vnū tertiū q ꝺ cōuenit inferiori ꝓut differt a supio. i. Ad quartū dr q arguēdo ex puris affirmatiuis i secūda figura ꝓmittit primus modus pri⁹ assignatus. ⁊ mediū est res subiecta. et inferi⁹ eius sibi accidit: vt stat sub maiori extremitate. ⁊ licz tale mediū nō subiciat actu maiori extremitati: tm subiciat in aptitudine et efficit subiectum eius reducēdo ad primā figurā ꝙuersione maioris. Ad quintū dr q arguēdo debite a diuisis ad ꝯiuncta vel ecōtra est bona ꝯsequntia: ꝫ non q̄n arguit indebite. ꝫ tūc ꝓmittit fallacia accidētis. Et ad arguēdū debite a diuisis ad ꝯiūcta: req̄ritur prio q p̄dicatoꝝ diuisoruz vnū sit potēciale ⁊ determiabile reliquū actuale ⁊ determinās. secūdo req̄rit q potēciale p̄ponat actuali siue determiabile determiationi. Et ecōtra arguendo a ꝯiunctis ad diuersa req̄rit q i ꝯiūctis vnū nō sit determiatio ꝑti vel diminuēs respectu alteri⁹: ꝫ ꝯtrahēs tm. ideo non seq̄t est bonus faber: ergo est bonus

Sequ̇tur de fallacia scōm q̇d ad simpliciter. dictū ꝼm q̇d appellat hic determinatio diminuēs de rōe vel de esse cui adiūgit. vt cū dico hō mortu⁹. mortuū em̄ diminuit de rōe hois. dictū simpliciter appellat aliq̇d nō diminutū. vt homo Fallacia ꝼm q̇d ad simplicit est ydoneitas decipiēdi ꝓuenies ex apparenti cōuenientia dicti scōm quid ad dictuz simpliciter. Causa apparentie huius fallacie est cōuenientia huius dicti quod ē scōm quid ad illud quod est simpliciter et ecōuerso. Causa falsitatis est diuersitas significatoꝝ Fit autē hec fallacia tot modis quot modis cōtingit addere alicui determinatiōem diminuētē Primo modo scōm ptem i modo. vt ille est homo mortuus. ergo est homo. non sequitur: quia mortuū diminuit de rōe hominis. ⁊ hic chimera est ens opinabile. ergo chimera est ens. nō sequit. quia opinabile diminuit de rōne huius quod ē esse. Secundo modo scōm partem integralem. vt ethiops est albus ꝼm dentes. ergo est albus. Tercio modo i his que sūt ad aliquid. vt diuitie nō sunt bone malevtenti. ergo diuitie nō sunt bone: nō sequitur. licet em̄ diuitie comparate ad aliquid non sint bone: tamen in se sunt bone. Quarto modo i his que ꝼm locū sunt. vt bonū ē mactare pr̄ēz iteruallis: ergo bonū est mactare pr̄ēz suū. Vel sic. bonuz est vti dieta in locis egrotatis: ergo bonum est vti dieta. Quito mō in his q̄ sūt ꝼm tp̄us vt bonū est ieiunare in q̄dragesima: ergo bonū est ieiunare. vl sic expedit alicui mederi q̄ egrotat ergo expedit alicui mederi. nō sequit. q̄z expediat mederi scōm q̇d: nō tm simplicit. Sciendū at q̄ in omnibus istis inspiciendū

est ad ꝯtradictionē. vt si aliquis respondēs dicat ꝙ non expedit mederi ⁊ opponens assumat ꝙ expedit qñ egrotat non ꝺicit ei sed stat in fallacia scd̄m quid ad simpliciter. Et sciēdum ꝙ cadez est fallacia si ex eo qd̄ est quid inferatur simpliciter et econuerso. Et intelligendum est ꝙ ista fallacia qñ fit ab esse scd̄m quid. vt in plurib⁹ fit affirmatiue. sz qñ fit a dicto simpliciter. vt in pluribus arguitur negatiue.

Postꝙ auto: determinauit de fallacia accidētis. hic ꝓsequēter determinat de fallacia fm q̄d ad simpliciter rōe cui⁹ ꝑmo vidēdū est q̄d sit dictū fm q̄d ad dictū simpliciter. vñ dictuz simpliciter ē dictio sumpta sine determinatōne diminuēte. vt hō ꝙ se vel hō albus: et tale dictū ꝺr dictū simpliciter hoc ē pfectū et non diminutū. Sed dictū fm q̄d est dictio sūpta cū determinatione ꝑuante aut diminuēte. vt hō mo:tu⁹. et ex habitudine talis dicti fm q̄d ad dictū simpliciter sumit vna fallacia specialis eo ꝙ ibi reperiūt speciales cause apparētie ⁊ defectus.

Pro quo sciendum primo ꝙ causa apparētie hui⁹ fallacie est apparēs ꝓuenīētia dicti fm q̄d ad dictuz simpliciter ꝓpter quā credim⁹ ꝙ talia cōueniāt realiter ⁊ ꝙ vnū ꝓtineat sub alio: qd̄ tm falsum ē. Et ei⁹ causa defectus ē diuersitas illoꝝ dictoꝝ: et fm hoc sic diffinit hec fallacia. ꝙ ē ydoneitas decipiendi ꝓueniēs ex apparenti ꝓuenīētia dicti fm q̄d ad dictū simplicit. ⁊ debet attēdi ista cōueniētia nō ex pte vocū. qz tūc ista fallacia esset falsa i dictōe: ꝫ debet attēdi ex pte significatorū fm ꝙ habēt silitudinē i re significata et analogiā suoꝝ significatoꝝ. sicut hō pict⁹ ⁊ hō habēt quādā ꝓportionē inter se. iō ꝓuenīēter ponit ista fallacia iter fallacias extra dictōez

Secundo sciēdū est ꝙ licet dictum fm q̄d in quo ponitur determinatio contrahēs tm: vt hō albus faciat locū dialecticuz scz a pte in modo ad totū: tm dictum fm q̄d q̄d fit cū determinatōe impropria q̄ est diminuēs vel ꝑuās bn̄ causat locū sophisticuz Et talis determinatio ipropria fit q̄nꝙ mōis q̄nꝙ em̄ est absoluta ⁊ q̄nꝙ respectiua. si primū: hoc ē duplic. vel determinat dictū cui adiungit ratione totius ꝑuādo vel diminuēdo rationē eius: vt hō pictus vel ens opinabile. vel ratōe ptis integralis sui subiecti. vt albuz fm dentes. Si sit respectiua sic est tripliciter. qz q̄dā sumit ꝑ relationē ad aliqd̄ correlatiuū extrinsecū. vt hic diuitie sunt male male vtēti. alia respectu mēsure q̄ est locus. vt bonū est interficere patrē in triuallis. Alia respectu ptis tpis q̄d est mensura successiua. vt est ꝑficere merces i mari tpe tēpestatis: ⁊ fm hāc quinꝙ determinatōes ipropriās ponuntur quinꝙ modi huius fallacie.

Tertio sciēdū est ꝙ primus modus huius fallacie ē arguēdo fm ptem in modo diminuētē. vt iste est, hō pictus: ergo ē hō. Secūdus modus fit arguendo fm determinatōem ptis integralis. vt ethiops ē albus fm dentes: ergo est albus. ⁊ valet in accidentib⁹ q̄ determinat sibi certā ptē integralem sui subiecti. sicut ceciras determinat sibi oculū ⁊ similitas nasum. ⁊ i accidētib⁹ q̄ ꝑ indifferētiā in vna pte ex ꝓsequēti totū inferūt. vt infirmitas dēcis denominat totū hoiem infirmū dum determinatio ptis non sit determinatio diminuēs tm accidētia q̄ indifferēter ꝓueniūt oīb⁹ ptib⁹ ⁊ ꝑ inherentiā sunt in vna nō possunt denoiare totū sicut albedo vel nigredo denominans suā ptem integralē est determinatio diminuēs in istis: ⁊ facit istā fallaciā. Tercius modus fit arguēdo cū determinatōne respectiua fctā ad terminū extrinsecū. vt vinū est malū febricitāti: ergo est malū. Quartus modus fit cum determinatōe ꝓprie sumpta fm locū. vt bonum est interficere patrē intriuallis: ergo bonū est interficere patrē. Quintus modus est arguēdo fm determinationē temporis. vt bonū est ieiunare in quadragesima. ergo bonū ē ieiunare. Et oēs isti paralogismi soluūtur negādo ꝙsequentiā. qz ex dicto fm quid non sequit dictum simpliciter.

Quarto sciendū est ꝙ in eisdē modis etiā cadē fallacia pōt argui ꝓcedēdo a dicto simpliciter ad dictū fm quid. cui⁹rō ē qz vbicūqꝫ reperit cadē causa apparētie ibi ē

eadem fallacia et etiã idem modus. ꝫ arguendo a dicto simpliciter ad dictũ ꝑm q̃d est eadẽ causa apparẽtie sicut arguendo ecõtra. quia est eadẽ ꝓuenientia dicti simpliciter et ꝑm q̃d ideo illo modo ꝓmittitur ista fallacia ⁊ modi ꝓius ponũtur. vt arguẽdo sic, ḣic nõ ẽ ḣõ . ergo non ẽ ḣõ mortuꝰ. vel nõ est aial : ergo non est aial pictũ. ℑz magis denotat ḣec fallacia ꝑz q̃d ad simplicit q̃ ecõtra. qz arguẽdo a dicto ꝑm q̃d arguitur affirmatiue. ꝫ arguẽdo a dctõ simplicit: vt i plibꝰ arguit negatiue ꝓ istaz fallaciã. ideo magis denotat a ꝓalogismis q̃ fiunt ꝓcedẽdo a ꝑm quid ad simpliciter.

¶ Sed contra ꝓdicta arguitur Primo sic. ḣõ albus e dictũ sumptũ sine determinatõe diminuẽte: ⁊ tñ nõ est dictũ simplicit qz dictũ simplicit ẽ q̃ dõ sumit sine additõe iuxta illud. Simplicit dico q̃ dõ sine addito dico. ergo ꝓtra diffinitionẽ dicti simplicit ¶ Secundo sic. oñe inferꝰ et mmꝰ cõe infert suũ supꝰ ⁊ magis cõe: ꝫ dictũ ꝑm q̃d ẽ inferꝰ ad dictũ simplicit. ergo bene infert ipz: ergo arguẽdo a ꝑm quid ad simplicit non ꝓmittit fallaciaꝫ. ¶ Tercio sic. bñ seq̃t est ḣomo mortuꝰ: ergo ẽ mortuꝰ. ⁊ tñ arguit a dicto ꝑm q̃d penes ꝓmũ modũ huiꝰ fallacie: ergo male assignat ille modus. ¶ Quarto sic. ieunare i q̃dragesima ẽ ieunare simplicit. nec illa determinatio tꝑis diminuit rõem adiũcti: ergo ibi male arguit penes q̃ntũ modũ. ¶ Quinto sic. a toto in modo ad suã ptẽ et ecõtra sunt plures loci dialetici. ergo a dicto ꝑm q̃d ⁊ a dicto simpliciter debent fumi plures fallacie: et non vna tñ.

¶ Ad argumẽta ante opposita Ad ꝓmũ dicitoꝝ: q̃ si capiat dictũ simpliciter vt tñ valet sicut ꝓtracte vt sumit ꝑ loco a toto i modo. sic ḣomo albꝰ nõ est dictũ simplicit: ꝫ si capiat dictũ simplicit ꝓut simpliciter tñ valet sicut pfecte ⁊ nõ diminute sicut capitur i ꝓñti passu. sic ḣõ albꝰ ẽ dictũ simpliciter. ¶ Ad secundũ dr q̃ ꝫ dictũ ꝑm q̃d q̃ dõ fit cuz determinatõe ꝓtrahẽte tñ sit inferꝰ ad dictũ simplicit: nõ tñ dictũ ꝑm q̃d q̃ dõ fit cũ determinatõe diminuẽte vel ꝑuante: sed magis opponitur dicto simpliciter. ¶ Ad tertiũ dr q̃ ꝫ ḣõ mortuus sit dictũ ꝑm quid respectu ḣominis: quia mortuũ diminuit de ratione ḣois . tamẽ respectu mortui est dictuz simpliciter: quia ḣõ nõ diminuit de rõe mortui. ideo ibi nõ arguit a dicto ꝑm q̃d ꝓ istã fallaciã. ¶ Ad quartũ dr q̃ licet ꝫ in quadragesima nõ diminuat de ratione ḣuiꝰ q̃ dõ ẽ ieunare absolute. tñ bñ diminuit respectu ḣuius q̃ dõ dico bonuz. ideo arguit cum determinatione diminuẽte ꝑm tꝑs. Ad quintum dicit negãdo ꝓsequẽtiã: qz a toto ꝓ modo ⁊ a ꝑte eiꝰ sunt diuerse virtutes ꝓbatiue ⁊ diuerse ḣabitudines locales . ideo ibi sumuntur plures loci dialetici : sed a dicto ꝑm q̃d ad simplicit ⁊ ecõtra ẽ tñ vna cã apparẽtie. ideo ibi nõ sunt plures loci sopḣistici nec ẽ simile de ipis

Cecus est silogismus ex dictõis vniꝰ ⁊ eiusdem nõ nois tñ: nec etiã rei tñ: sz nois ⁊ rei simul. nõ sinonimis sz eiusdem ⁊ ex ḣis q̃ data sũt de necessitate nõ ꝓnumerato eo q̃ erat i ꝓncipio ad idẽ ꝑm idem similiter ⁊ i eodẽ tꝑe. Cecus ẽ silogismꝰ ex dictõis. i. silogismus cõcludẽs contradictoriã ꝓpositionis date a respõdente. In diffinitione cẽci q̃ dã ponũtur ratõe silogismi vt ex ḣis q̃ data sunt ex necessitate accidere. ꝓ q̃ dõ removet fallacia accidẽtis. Et ponit nõ ꝓnumerato: eo q̃ erat i ꝓncipio. ꝓ q̃ dõ removet petitio ꝓncipij: vt postea patebit. Alia ponũt rõne ꝓtradictõis vt vnius ⁊ eiusdẽ. i. vniꝰ subiecti ⁊ vniꝰ ꝓdicati. vñ nisi eẽt idẽ subiectũ ⁊ idẽ ꝓdicatũ non esset ꝓtradictio: vt ethiops ẽ niger: ethiops non est niger ꝑm dentes. ex quo non est idẽ ꝓdicatũ: ideo nõ ẽ ꝓtradictõ Et similiter ḣic. nullus ḣõ mortuus currit. ⁊ q̃daz ḣomo currit non est cõtradictio: quia nõ est

ibi idem subiectū. Item ꝑm idē ad idē sil'iter ⁊ in eodē tpe ponūt rōne ꝓtradictōis. Et ꝫ istas q̄tuor ptes peccat hec fallacia q̄ dr ignorātia elenci ꝑm q̄ est vna de tredecim fallacijs. Alio modo accipit generaliter: ⁊ tūc sic diffinit. Ignorātia elēci ē vnus defectus generalis ab quē reducūtur oēs alie fallacie ostendēdo quomodo peccāt ꝓtra istas partículas: vt postea patebit. Iste eē pticule nō noīstm̄ nec rei tm̄ sed noīs ⁊ rei simul. nō sinonimi ⁊ sic de alijs ponūtur rōe silogismi: ⁊ ratione ꝓtradictōis. q̄r iste exigūt q̄ nomē sit vnū ⁊ res vna ⁊ q̄ sit nomē sinonimū. vñ non ē ibi ꝓtradictio. marcus currit ⁊ tullius non currit. nec est ibi silogismus. oīs gladius scindit. q̄dā īstrumentū est ensis. ergo q̄dā instrumētū scidit. Fallacia ignorātie elēci est ydoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex apparēti observatione ptícule ex diffinitōis elenci q̄ ꝓuenit ratōe ꝓtradictionis tm̄ scz ad idem ꝑm idem sil'iter ex in eodem tpe. Causa apparētie huius fallacie est ꝓueniētia dictoꝝ ꝑm q̄d ad dicta simpliciter. Causa falsitatis est diuersitas eorundē. Unde huiꝰ fallacie quatuor sunt modi. Primus modus est ꝓtra hanc ptículā ad idē. vt duo sunt duplū vniꝰ ⁊ nō sunt duplū trium. ergo sūt duplū ⁊ nō duplū. et in vtraq; ꝓmissarū non sumit' duplū ad idē: ⁊ ideo nō sequitur Secūdus modus peccat contra illā ptículā ꝑm idē: vt hoc est duplum illi ꝑm latitudinē ⁊ non est duplū ꝑm longitudinē. ergo est duplū ⁊ non duplū. non seq̄tur: quia duplū non sumit' ꝑm idem. ly sumit' respectu eiusdē. Tercius modus peccat ꝓtra illā ptículā ly similiter. vt homo est species nullus homo ē species: ergo idē est species ⁊ nō species. nō seq̄t: quia ibi nō est cōtradictio in premissis. quia ille terminus homo nō sumitur sil'iter: quia in vna sumitur ꝓ suis inferioribus: in alia vero non. sed ꝓ se toto vl' pro sua forma. Quartus modus peccat ꝓtra hanc ptículam in eodem tē pore. vt manus mea est clausa in hoc instanti: ⁊ nō est clausa in hoc instāti: ergo est clausa ⁊ nō clausa. nō sequitur: quia nō est in eodem tē pore. Differt aūt hec fallacia a fallacia ꝑm q̄d ad simpliciter. q̄r in illa est ꝓcessus ab vno ꝑm quid sumpto ad vnū sumptū simpliciter. vt hoc est duplū ꝑm lōgitudinē: ergo est duplū: in ista vero ē ꝓcessus a duobus ꝑm q̄d sumptis ad duo sumpta simpliciter. vt hoc est duplū illi ꝑm longitudinē: ⁊ nō ꝑm latitudinē. ergo est duplum et non duplum.

Postq̄ autor determinauit de fallacia ꝑ̄ quid ad ſimpliciter. hic cōſequenter determinat de fallacia ignorantie elenci. ratōne cuius primo diffinit elenchū ſic. elenchus ē ſilogiſmus ꝓtradictōis vni⁹ ⁊ eiuſdē nō nominis tm̄ nec rei tm̄: ſed rei et nois ſimul. nō ſinonimi: ſed eiuſdē. ⁊ ex his que data ſūt et neceſſitate accidunt non cōnumerato: eo q̄ erat in p̄ncipio. ſ. ad idē ꝑ̄m idē ſimliter ⁊ i eodē tempore. In qua diffinitione ponit ſilogiſmus loco generis. ⁊ contradictionis ponit ad differentiā ſilogiſmi nō contradicētis poſitioni reſpondētis. ⁊ ponitur vnus ⁊ eiuſdē nō nois tm̄ nec rei tm̄: ſed rei et nominis ſimul. nō ſinonimi: ſed eiuſdem tam ratione ſilogiſmi q̄ cōtradictōnis. ad vtrūq; em̄ requiritur q̄ maneant idem termini ſcd̄m rem ⁊ vocez. ⁊ per hoc remouentur fallacie in dictione. Et ponitur ex his q̄ data ſunt de neceſſitate accidūt ratione ſilogiſmi. in quo ſilogiſmo debet eſſe neceſſaria conſequentia. ⁊ per hoc p̄t remoueri fallacia accidentis ⁊ cetere nō habētes neceſſariā conſequentiā. deinde ponitur non cōnumerato. eo q̄ erat in p̄ncipio ratione p̄batōnis. qz elenchus eſt ſilogiſmus probatiu⁹ ⁊ per hoc remouetur petitio p̄incipij. deinde ponitur ad idem ſcd̄m idē ⁊c. ratione contradictionis tm̄. qz ille conditiones requiruntur ad contradictionem tm̄.

Pro quo primo ſciendum q̄ aliter p̄t diffiniri elenchus q̄ ē ſilogiſm⁹ dyaleticus cōcluſioni reſpondentis contradictorius. ⁊ ſic ad elenchū tria requirunt. ſ. neceſſaria illatio inquantū eſt ſilogiſmus. ⁊ ſufficiēs ꝓbatio ꝓcluſionis inq̄ntū eſt dyaletic⁹. tertio formalis repugnātia ſue concluſionis ad poſitionē rñdētis inquātū eſt ꝓtradictoriu⁹. Ex quo patet q̄ elenchus vltra ſilogiſmū addit probabilitatē. et vltra ſilogiſmū dyaleticū addit contradictionē: et ita contradictio eſt vltima differētia formaliter cōſtituens elenchū. ⁊ ideo ſicut ſilogiſm⁹ dyaletic⁹ ſe habet ſic̄ infer⁹ ad ſilogiſmū in cōmuni: ita elenc⁹ ad ſilogiſmū dyaleticū. Et elenchus dicit ab eo q̄d ē in p̄ro contra. ⁊ lencos q̄d eſt ſumptio: q̄ſi ſūptio contra dicta reſpondentis. ⁊ ſicut talis elenchus ſe habz ad ſilogiſmū dyaleticū vt infer⁹: ita elenchus ſophiſticus ad ſilogiſmū ſophiſticū. Et poteſt ſic diffiniri. Elenchus ſophiſticus eſt ſilogiſmus ſophiſticus apparēter contradictorius poſitioni reſpondentis.

Secundo ſciendū eſt q̄ ignorantia in cōmuni dicit negatio ſcientie cū aptitudine ad ipam. ⁊ diuidit ꝑ ignorantiā pure negatōis q̄ ē pura carētia cognitōis actualis ⁊ habitualis. ſic̄ eſt in puero nondū cognoſcēte. Alia ē ignorātia p̄aue diſpoſitōis: q̄ eſt q̄n aliq̄d falſo apprēhendit de re aliquo modo cognita. et iſta diuidit. q: q̄dā eſt ignorantia ſimpler: q̄ eſt ignorātia p̄ncipioꝝ. ſcz q̄n p̄ncipia falſo apprēhendunt ſimplici apprēhenſione ſine diſcurſu. Alia eſt cōpoſita q̄ eſt falſa apprehēſio ꝓcluſionis mediāte diſcurſu. ⁊ dicit ꝓpoſita. qz ibi mixta ſimul cōcurrūt. ſ. ignorantia p̄ncipioꝝ ⁊ ꝓcluſionis. Ignorātia aūt elēnci nō ē ignorātia pure negatōis nec ignorantia ꝓpoſita: ſ̄ ē ignorātia ſimplicis apprēhēſionis. qz fit ꝑ ignorātiā alicui⁹ req̄ſiti ad rōnem elenchi. ⁊ tal⁹ p̄t capi dupliciter. vno mō q̄n aliter ꝑ quacūq; omiſſione cuiuſlibet p̄ncipie in differēter diffinitōis elenchi. ſi ſumat̄ hoc mō ignorātia elenchi nō ē vna fallacia ſpālis: ſ̄ ſic oēs fallacie ad ipm̄ reducunt̄. Alio mō ſpāliter ſolū ꝑ omiſſione alicui⁹ illaꝝ quatuor particularū ad idē ꝑm̄ idē ſimliter ⁊ i eodē tpe. ⁊ hoc mō ab ipa ſumit̄ fallacia ignorātie elēnci.

Tertio ſciēdū eſt q̄ cauſa apparētie hui⁹ fallacie eſt apparēs obſeruatio conditionū req̄ſitaꝝ ad verā cōtradictionez. ratōne cui⁹ credit̄ q̄ in antecedēte paralogiſmi ſit vera cōtradictio: vbi tm̄ eſt apparēs cōtradictio tm̄. ⁊ per illā apparentē cōtradictionē in cōſequente infertur cōtradictio ſimpliciter. Et ei⁹cā defect⁹ eſt omiſſio alicui⁹ illaruꝝ particularū q̄ req̄runt̄ ad cōtradictionē. Et ꝓ ſ̄ ſic diffinit̄ hec fallacia q̄ ē ydoneitas decipiēdi ꝓueniēs ex apparēte obſeruatōne particularū diffinitōis elenchi q̄ ſibi cōueniūt rōne ꝓtradictōis. ⁊ licet q̄libet fallacia peccet ꝯ veru elenchū q: tm̄ iſta formaliter ⁊ directe peccat cōtra ꝓtradictionē q̄ ſe habet vt vltima differētia ⁊ forma elenchi. nō magis denoiat̄ h̄ fallacia ignorātia elenchi q̄ q̄libet alia fallacia.

Quarto ſciēdū eſt q̄ huius falllacie quatuor ſunt modi. p̄mus mod⁹ fit q̄n nō arguitur ad idē. vt aer eſt ſupra terraz et nō eſt ſupra celū. ergo ē ſupra ⁊ nō ſupra. cōſequētia nō valet: qz nō affirmat̄ idē de aere cōparato ad idez. Secūdus mod⁹ eſt q̄n nō arguit̄ ꝑm̄ idē. vt ſortes videt ꝑm̄ oculum et nō videt ꝑm̄ naſuz. q̄ videt ⁊ nō videt. ꝓſe

quētia nō valet.qz nō affirmaꝫ idē de eodez ſcōm idē in antecedēte ⁊ ꝓſequente. Tertius modus fit obmittēdo iſtā particulā ſimiliter. vt omis homo eſt indiuiduū.hō nō eſt indiui duū.ergo idē eſt indiuiduū ⁊ nō indiuiduuz. cōſequētia nō valet.qz ibi homo nō tenēt ſi⁊ militer. qz in maiori tenēt ꝑ ſuppoſitis et in minori ꝑ natura cōmuni. Quart⁹ modus eſt dimittēdo illā particulā in eodez tempoze.vt fortes leget cras ⁊ nō leget poſt cras.g̃ leget et nō leget. nō ſequit̄.qz ibi nō fit affirmatio et negatio in eodez tempoze. Et ſic ptz q̄ iſti quatuoz modi ſumuntur ſcōm illas quatuoz conditiones in diffinitione elenci poſitas.

¶ Sed contra predicta arguit̄. Primo ſic.cōtradictio nō eſt ſilogiſm⁹:ꝫ elen cus eſt contradictio vt dicit̄ in primo elenco rū.ergo male dicit̄ q̄ eſt ſilogiſm⁹ ¶ Secūdo ſic.hec eſt vera cōtradictio marcus currit: tuli⁹ nō currit:cū ille ꝓpoſitiones repugnent tā in v̄itate q̄ ī falſitate.g̃ ad elencū ⁊ ꝓdicti onē nō requiritur vnitas rei ⁊ nominis ſimul. ¶ Tertio ſic.oīs fallacie reducunt̄ ad igno rantiā elenci.ergo male ponitur fallacia ſpe⁊ cial̄ cū ſit cōis ad oēs alias. ¶ Quarto ſic. cōtradictozie nō p̄nt fieri in eodē tempe.ergo ad contradictōnē nō requiritur q̄ affirmatio et negatio ſint in eodē tempe. ¶ Quinto ſic. ad contradictōnē requiritur q̄ ſit affirmatio et negatio eiuſdem de eodem. ⁊ tamen non ponitur hic aliquis modus peccās contra il⁊ lā particulā contradictionis.ergo modi hui⁹ fallacie nō ſunt ſufficienter enumerati.

¶ Ad arguměta ante oppoſita

Ad p̄imū dicit̄ q̄ ſi capiatur cōtradictio for⁊ maliter ꝑ ipa formali repugnātia ꝓtradicto⁊ rioꝝ ſic nō eſt ſilogiſm⁹.ꝫ ſi capiatur materia liter ꝑ ꝓpoſitione ꝓtradicente vel ꝑ ſilogiſ⁊ mo cōtradictozio rōne ſue concluſionis:ſic cō tradictio bene eſt ſilogiſm⁹.⁊ ſic capit̄ in p̄i⁊ mo elencoꝝ. ¶ Ad ſecundū dicitur q̄ licet ibi ſit contradictio ſm rem nō tm̄ ſm modū enun ciandi.qz ibi nō eſt eiusdēs affirmatio ⁊ nega tio eiuſdē de eodē ¶ Ad tertiū dicit̄ q̄ ſi ca⁊ piatur ignorātia elēci cōiter ꝑ quacūq; igno rātia cuiuſlibet particule diffinitionis elenci: ſic fallacia ignorātie elenci eſt cōis ad omēs alias fallacias.ꝫ ſi capiatur ſpāliter ꝑ igno⁊ rantia vltimaꝝ quatuoꝝ particulaꝝ ſicut hic accipit̄:ſic ē fallacia ſpālis.⁊ habet diſtinctā cām apparētie ⁊ defectꝰ a cauſis aliaꝝ falla ciaꝝ vt poſſet ꝓbari inductiue. ¶ Ad q̄rtuz dꝰ q̄ ly due ꝓpoſitiones nō poſſint formari i eo⁊ dē tpe tm̄ bñ p̄nt formari ꝑ eodē tpe affirmā do ⁊ negādo idē de eodē ꝑ eadē parte tpis. ¶ Ad q̄ntuz dꝰ q̄ in fallacia ignorātie elenci ſemp̄ req̄rit̄ q̄ ſit apparēs ꝓtradictio:qz inde ſumit̄ ſua cā apparētie. ꝫ ſi remoueat̄ p̄ima cōditio ꝓtradictionis: q̄ eſt q̄ ſi affirmatio et negatio eiuſdez de eodē ibi nō eſſet apparēs ꝓtradictio.iō nō ponit̄ hic aliqs modꝰ ꝑpter omiſſionē illius particule contradictionis.

¶ Petere id qđ eſt in p̄nci pio eſt q̄n̄ ꝓcluſio q̄ de bet ꝑbari ſumit̄ i p̄miſ ſis. cū ergo idē ſub eodē nomie nō pōt ſeipſuz ꝑbare. vt hō cur rit: ergo hō currit. in talib⁹ em̄ ē petitio p̄nciꝑ̄. ſz tal̄ arguměta tio ē ridicꝰoſa nec cadit ſub arte nec eſt petitio hui⁹ qđ ē in p̄inci pio. Aliud em̄ ē petere p̄ncipiū: et petere illud quod erat in p̄in cipio. qz petere p̄ncipiū ē q̄n̄ pe tit̄ idē ſub eodē noie. vt hō cur⁊ rit: ergo hō currit. ⁊ iſto mō nul⁊ la eſt fallacia. qz nō continetur ſub aliq̄ ſpecie argumentatōis: nec ſm veritatē nec ſm apparē tiā. ſed talis petitio p̄nciꝑ̄ pec⁊ cat ꝯ ſilogiſmū ſimplicit̄ dictuz. Sed petere illud qđ eſt in p̄inci pio eſt q̄n̄ idem petitur ſub diuer ſo noie. vt aial rationale currit: ergo hō currit. Vel ſic. petere il⁊ lud qđ eſt in p̄ncipio ē q̄n̄ min⁹ notū ſumit̄ ad ꝓbationē magis noti. Cauſa apparentie hui⁹ fal

lacie ẽ diuersitas cõclusionis cũ pmissis. Causa falsitatis ẽ diuersitas eorũdẽ. Petit aũt illud qđ est in ꝓncipio ꝙnqz mõis. vt ptz octauo topicoꝝ. Primo mõ qñ diffinitũ petitur in diffinitõne: ⁊ econtra. vt si dubitaret vtrũ hõ currat vl nõ currat. fiat argumẽtũ. aial ratõnale currit: ergo hõ currit. nulla ẽ ibi ꝓbatio. qz qñ alteꝝ dubitat necesse ẽ alteꝝ dubitari. ⁊ ita si mutat vnũ ad probãdũ aliud petitũ est. Secũdus modus est qñ ꝑticulare petit in vniuersali. vt null⁹ hõ currit. ergo sortes non currit. vel si aliqs debeat ꝓbare qđ oĩm ꝙtrarioꝝ ẽ eadẽ disciplina. et assumat oĩm oppositoꝝ est eadẽ disciplina. ergo oĩm cõtrarioꝝ est eadẽ disciplina. hic petit ꝯclusio in premissis. Tertius modus est qñ vniuersale petit in particularib⁹. vt si aliquis debeat probare qđ oĩm oppositoꝝ est eadẽ disciplina: et sumat istã. omniũ cõtradictoriorũ cõtrarioꝝ: ⁊ sic de alijs est eadẽ disciplina. ergo oĩm oppositoꝝ eadẽ ẽ disciplina. Vel sic. sortes currit. plato currit: ⁊ sic de alijs. ergo ois hõ currit. Quart⁹ modus est qñ coniunctũ petitur in diuisis vel econtra. vt si aliquis debeat ꝓbare qđ medicina est disciplina sani ⁊ egri ⁊ dicat sic. medicina ẽ disciplina sani. ⁊ medicina ẽ disciplina egri. ergo medicina ẽ disciplina egri ⁊ sani. Quitus modus ẽ qñ vnũ relatiuorũ petit in alio. vt si qs debeat probare qđ sortes sit pater platonis ꝓbet sic. plato est filius sortis. ergo sortes est pr̃ platonis. nõ sequit. qz hoc assumit qđ est ꝓbandũ. Sciendũ est qđ hec fallacia nõ impedit silogismũ inferentẽ sz probantẽ. ⁊ ita fallacia petitionis peccat cõtra silogismũ dyaleticus inquantũ dyaleticus est.

Postq̃ autor determinauit de fallacia ignoratie elenci. hic ꝓsequẽter determinat de fallacia petitionis ꝓncipij. rõne cuius ꝓmo videndũ ẽ qđ sit petere principiũ: ⁊ qđ sit petitio principij. Vñ petitio in dyaleticis ẽ interrogatio alicuius ꝓmissaꝝ silogismi dyaletici. qz dyaletic⁹ licet in silogisando assumat ꝓmissas ad ꝓbãduz conclusionẽ. tñ aliqñ interrogat de suis premissis. ratõne cuius dicunt interrogationes. et nõ fit ita ꝓprie petitio de cõclusione: qz ꝓmissis concessis a respondẽte põt inferri conclusio nõ interrogando ipam. ⁊ qz in argumẽtatione conclusio est primũ principiũ. ratõne cuius fit argumentatio. ideo cũ in tali argumẽtatione petitur conclusio que debet probari ibi est petitio principij. ideo petitio principij est qñ idem sumitur ad probanduz seipsum.

Pro quo sciendũ est prio qđ ꝓm pbm secũdo prioꝝ dupler est petitio ꝓncipij q̃daz est petitio ꝓncipij statim qñ idem sub eodẽ noie sumit ad ꝓbãdũ seipm. vt homo currit: ergo hõ currit. vel idẽ sub duobus noibus sinonimis. vt marcus currit. ergo tullius currit. et talis petitio principij peccat cõtra silogismũ simpliciter. qz ꝯclusio nõ ẽ alia a ꝓmissis. ⁊ nõ est ibi aliqua fallacia: cũ idez nõ habeat apparẽtiaz ad ꝓbandũ seipsum. Alia ẽ petitio ꝓncipij nõ statim qñ idẽ sub diuersis noibus sumit ad ꝓbãdũ seipm. Et talis ẽ qñ antecedẽs ẽ eque ignotũ vel ignotiꝰ cõsequẽte. vñ in petitõne ꝓncipij statim ẽ ꝓ

pie petere principiū. ⁊ in petitōne ꝓncipij nō
statim ē petere id qđ erat i ꝓncipio. q; antece
dēs est eque ignotū vl' min⁹ notū ꝙ ꝓsequens.
ideo fm iuā noticiā ꝓnet in ꝓsequēte: ⁊ pōt
ꝓbari ꝑ ꝓsequēs. ideo tunc ad ꝓbandū cōse
quēs pet' illud qđ est in ꝓncipio. i. antece
dēs qđ ꝓnet in cōclusione. ⁊ etiā sumit' ꝓclu
sio in tali antecedēte ad ꝓbandū seipsam. et
fm talē petitionē ꝓncipij ꝓmittit' b' fallacia.

¶ Secundo sciēdū est ꝙ causa apparentie huius fallaciē est apparēs diuersi
tas antecedētis ⁊ ꝓsequntis. rone cui⁹ credit antecedēs eē noti⁹ ꝓsequēte ⁊ habere vtutē ꝓ
bativā ꝓsequntis cū sit eque ignotū vl' ignoti⁹ ꝓsequēte. ⁊ nō sufficit q̄cūq; diuersitas ante
cedentis ⁊ ꝓsequētis: ꝫ oportet ꝙ sit cū ydēptitate ipo⁹. ⁊ etiā ꝙ talis diuersitas faciat ap
parentiā magis noti ⁊ min⁹ noti ex pte nois et rei. ⁊ q; in noib⁹ sinonimis nō ē apparēna,
magis ⁊ min⁹ noti. ideo in ipis nō repit' causa apparentie. Sed causa falsitatis huius fal
lacie est ydemptitas antecedētis et ꝓsequen tis. ⁊ fm hoc sic diffinit' hec fallacia. ꝙ ē ydo
neitas decipiendi ꝓuenies ex apparenti di uersitate fm noticiā antecedētis cū cōsequē
te. ⁊ peccat ista fallacia nō contra illationē: q; nō impedit silogismū simpliciter: ꝫ peccat
contra probationē et silogismū dyaleticum.

¶ Tertio sciendū est ꝙ diffinitio dupliciter cōsiderat'. vno modo inquantū in
cludit principia essentialia diffiniti q̄ sunt ꝓ
pria cā inhērētia passionis ad ipm diffinitū.
et hoc mō ab ipa sumit' loc⁹ demōstrativ⁹ et
nō sophistic⁹. Alio mō cōsiderat' inquātū stat
sub intētione cōis diffinitōis. ⁊ hoc dupliciter.
vno mō respectu p̄dicatoꝝ q̄ notioꝝ mō quę
niūt diffinitōm ꝙ diffinito. ⁊ sic a diffinitōne
sumit' loc⁹ dyaletic⁹. Alio mō respectu p̄dica
toꝝ q̄ ꝓuenūt notioꝝ mō ipi diffinito ꝙ diffi
nitioni: ⁊ sic a diffini tōne sumit' petitio p̄nci
pij. q; sic antecedēs est idē in re ⁊ min⁹ notū
cōsequēte. Et eodē mō arguendo a diffinito
pōt argui respectu p̄dicatoꝝ q̄ notioꝝ mō in
sunt diffinito: vel respectu ipoꝝ que min⁹ no
te sibi cōnenunt. ⁊ similiter arguēdo ab vni
uersali ad particularia vel econtra. ⁊ fm hoc
in istis potest esse locus dyalecticus aut peti
tio p̄ncipij scōm diuersas rationes.

¶ Quarto sciendū est ꝙ huius fallacie quatuor sunt modi. p̄m⁹ modus est
q̄n diffinitū pet' in diffinitione vel econtra.
vt aial rōnale currit: ergo hō currit. ibi enī dif
finitū petitur in diffinitione sua. ⁊ econtra ar
guēdo petitur diffinitio in diffinito. vnde p;o
batio nō valet: q; si vnū dubitet ⁊ reliquum.
Secūdus modus est q̄n particulare pet' in
vniuersali ⁊ vniuersale in particulari. vt ois
homo currit. ergo sortes currit: plato currit. ⁊
sic de alijs. vel ecōtra. ¶ Tertiꝰ modꝰ est q̄n cō
iunctū petit in diuisis: vel diuisa in cōiuncto.
vt medicina est sani ⁊ egri. ergo est sani ⁊ est
egri. ¶ Quartꝰ modus est q̄n relatiuū petit
in suo correlatiuo. vt sortes est p̄ platonis. ꝫ
plato est filiꝰ sortis. ¶ Et soluēdo istos palogis
mos debet negari antecedēs cū sit eque incer
tū aut magis ꝙ ꝓsequēs ipsiꝰ p;iꝰ negatū. nec
debet simpliciter negari cōsequētia. q; cuꝫ sit
necessaria illatio in istis palogismis si ꝓcedit
antecedēs oportebit ꝓcedere ꝓsequēs qđ in
cludit in ipō. tm̄ pōt dici ꝙ ipa nō est ꝓbatiua
cū negatōne antecedētis. ¶ Et licet in tertio po
nant' q̄nq; modi. q; secūdus modꝰ diuidit in
duos ad maiorē declarationē. tm̄ sufficienter
enumerantur quatuor modi p;ius positi. q; i
ipis ꝓtinent' oēs modi arguēdi huiꝰ falllacie

¶ Sed contra p̄dicta arguitur ꝓmo sic. In petitione p;incipij sumit' idez
ad p;obandū seipm, ꝫ idē nō habet apparē
tiā ad p;obandū seipm. ergo in petitione p̄nci
pij nulla est causa apparētie nec ē fallacia.
¶ Secūdo sic. omnis paralogismus peccat
in materia vel in forma. sed paralogismi hu
ius fallacie nō peccāt in forma cū possint esse
in modo ⁊ figura. nec in materia cū fiāt ex ꝓ
babilib⁹. ergo in ipis non est causa defectus.
¶ Tertio sic. ab eodē nō sumitur locus dya
letic⁹ ⁊ sophistic⁹ ꝫ a diffinitōne. ⁊ similiter a
toto in quātitate sumunt' loci dyaletici. ergo
ab ipis nō sumit' loc⁹ sophistic⁹: ⁊ sic male po
nunt' duo p;imi modi huiꝰ fallacie. ¶ Quar
to sic. arguēdo a diuisis ad cōiuncta est falla
cia accidētis. ergo ibi nō est petitio p;incipij.
cōsequētia tenet. q; illi loci sophistici nō pos
sunt esse in eodē argumēto. ¶ Quinto sic. hic
est petitio p̄ncipij albedo est contraria nigre
dini. ergo nigredo est cōtraria albedini. ⁊ ta
men nō fit in aliquo istoꝝ quatuoꝝ modoꝝ.
ergo insufficienter assignantur.

¶ Ad argumenta aī opposita.
Ad p;imū dicitur ꝙ licet idē fm rem ⁊ vocez

simul nō habeat apparētiā ad pbādū seipm. tamen idē fm rem ⁊ differēs fm vocē ⁊ ratiō nē bene habet apparētiā pbādi seipm inquātū videt magis notū sub vno noie qđ sub alio. ¶ Ad secundū dicit qđ licet in paralogismis hui⁹ fallacie pmisse sint fm se pbabiles. non tamen sunt pbatiue cōclusionis: qđ trī requirit cum qđ habeat pmissas fm se pbabiles: ⁊ qđ ille pmisse habeāt virtutē pbandi conclusionē. ideo isti paralogismi peccāt in pbatōne. ¶ Ad tertiū dicitur qđ ab eodē eodē modo cōsiderato et respectu eiusdē nō sumit loc⁹ dyaletic⁹ ⁊ sophisticus: sed bene ab eodē diuersimode cōsiderato. modo diffinitio diuersimode considerat vt ab ipa sumit loc⁹ dyaletic⁹ ⁊ sophistic⁹. ⁊ similiter totū in quātitate. ¶ Ad quartū dicit qđ arguēdo a diuisis ad coniuncta indebite ex parte illationis ē fallacia accidentis. ex pte vero pbatōis est fallacia petitōis principij. ⁊ hoc nō est inconueniēs. scz qđ in eodez palogismo sint plures fallacie fm diuersas rōnes. ¶ Ad qntū dicit qđ cōmittit quartus modus. ⁊ licet albedo ⁊ nigredo sub rationib⁹ ppijs nō sint relatiua. trī quantū ad intentiones contrariox possunt dici relatiua fm dici. ideo ibi vnū relatiuū petitur in alio.

Ad fallacia cōsequentis dicendū est. fm cōsequns fiūt palogismi eo qđ credim⁹ cōsequtiā cuerti q nō cuertit. ¶ Fallacia cōsequētis est ydoneitas decipiēdi pueniēs ex apparētia cōsequētis cōuerse q nō conuertitur. Causa apparentie hui⁹ fallacie ē cōueniētia vni⁹ cōsequentie vere ad aliā nō verā. Causa falsitatis est diuersitas eo rūdez. Et sciēdū qđ bn tenet argumētū a positione añcedētis ad positionē cōsequētis. Hui⁹ fallacie tres sūt mōi. ¶ Prim⁹ mod⁹ est qñ arguit a destructione antecedētis ad destructōez cōsequtis. vt si homō est aial est. ergo si homō nō est aial nō est. Vel a positiōe cōsequētis ad positionē añcedentis. vt si mel est rubeū est. ergo si rubeū ē mel est. Ad istū em modū reducunt oēs pue argumētationes ab inferiori ad supi⁹ destructiue. Vñ quotiēscūqz fit pcess⁹ ab inferiori ad supi⁹ cū distributiōne supiox. vt omis homō currit: ergo omne aial currit. ibi cōmittit ista fallacia. vel null⁹ homō currit: ergo nullū aial currit. Secūd⁹ mod⁹ solet poni ab insufficienti inductōne singlariū. vt sortes ē aial: ⁊ ecōuerso. plato est aial: ⁊ ecōuerso. ergo omis homō est aial: et ecōuerso. hic enumerāt oēs singulares illi⁹ omis homō est aial. et nō hui⁹ omne aial est homo. q significant pp cōpositionē hui⁹ qđ est econuerso ad hanc omnis homo est aial. Tertius modus puenit a cōmuniter accidētib⁹. et dicunt cōmuniter accidentia que se aliqñ cōsequūtur et aliqñ nō. vt ille est comptus. ergo est adulter. Siliter hic. musa ⁊ poeta siliter termiant. scz musa est femini generis: ergo ⁊ poeta. nō sequit qđ idēptitas generis ⁊ terminat tōis aliqñ se cōsequunt et aliqñ nō. eo qđ non est in oibus sed in aliquib⁹. Si aliquis dicat qđ in hoc vltimo tertio modo nō tenet ecōuerso vñ ibi nō ē cōsequtia. Dicēdū ē ergo qđ fm quos-

dā sumit ꝓsequntia cōiter ad cōse
quētiā necessariā ⁊ ꝓbabilē. ⁊ in
istis nō sumit ꝓsequntia necessa/
ria sz ꝓbabil. talit ār ordinātisti
mōi ab Aristo. isto mō ordiato.

¶ Postq̄ supi⁹ determiatū ē de fallacia petitio
nis ꝓncipij. hic ꝓnter determiat de fallacia cō
sequētis. rōne cui⁹ ꝓmo diffinit autor antece
dēs. ꝓsequns ⁊ ꝓsequntiā dicēs q̄ aīcedēs ē ca
thegorica vel ypothetica qua cōsequns infert.
Sz cōsequns ē ꝓclusio q̄ infert ex aīcedente
qđ ꝓuenit ex eo q̄ cōsequēs includit actu vl
intellectu in antecedēte. ideo simul sequit ad
ipm aīcedēs. ⁊ habitudo denotians illā sequ/
lā vocat cōsequētia. ⁊ dividit ꝑ cōsequntiā
simplicē ⁊ cōsequētiā cōpositā. Simplex est
q̄n ex vno solo aīcedēti infert vnū ꝓsequns:
Sz cōsequētia ꝓposita quatuor modes intel
ligit fien. Primo modo q̄n facta aliqua ꝓse
quētia arguit a positione aīcedētis ad posi
tionē cōsequētis. Secūdo modo q̄n in aliq̄
cōsequntia arguit a destructione ꝓsequtis ad
destructionē aīcedētis. ⁊ istis duob⁹ modis
debite fit ꝓsequntia ꝓposita. Tertio modo q̄n
facta vna ꝓsequētia arguit a destructōe aīce
dētis ad destructōez ꝓsequentis. Quarto
modo q̄n arguit a positōe ꝓsequntis ad posi
tionē aīcedētis. ⁊ istis duob⁹ mōis nō valet
ꝓsequntia ꝓposita: sz male cōuertit cōsequntia
prius facta. qz cōuertit aliter q̄ deberet con/
uerti. ⁊ ꝑm hoc causat fallacia consequentis.

¶ Pro quo sciendū est primo q̄
causa apparētie hui⁹ fallacie ē appens ꝓuer
tibilitas ꝓsequētis cū aīcedēte. rōne cui⁹ cre
dit q̄ bn cōuertat ꝓsequntia q̄ tm nō cōuertit.
Sz cā defect⁹ est diuersitas ꝓsequntis ⁊ aīce
dētis ꝓpter quā nō cōuertunt inter se. et ꝑm
hoc sic diffinit b fallacia ꝓsequntis q̄ est ido/
neitas decipiēdi ꝓueniēs ex appenti ꝓuerti/
bilitate cōsequntis cū aīcedēte. ⁊ semp fit vt
dicit Aristo. q̄n credim⁹ ꝓsequntiā ꝓuerti: q̄ tm
nō cōuertit. Et q̄uis in hac fallacia reperiant
aīcedēs ⁊ ꝓsequns: tm magis dr fallacia ꝓsequn
tis q̄ aīcedēns. eo q̄ in ꝓalogismis hui⁹ fal
lacie semp arguit equalent a positiōe ꝓsequn
tis ad positōez aīcedētis. licet etiā arguat a
negatōe aīcedētis ad negatōez ꝓsequntis. qz
tm illa negatio aīcedētis se habet vt ꝓsequns
ad negatōez ꝓsequntis, nō ibi arguit equalēt
a positiōe cōsequntis ad positōez aīcedētis.

¶ Secūdo sciendū est q̄ hui⁹ fal
lacie tres sunt mōi. p̄m⁹ ē q̄n arguit a destruc
tōne aīcedētis ad destructōez ꝓsequntis, vl
a positōne ꝓsequntis ad positiōez aīcedētis.
Exēplū p̄mi. si hō est aial ē. ergo si nō est hō
no ē aial. nō sequit. qz ad negatōez aīcedē/
tis nō sequit negatio cōsequntis. Et rō est: qz
aīcedēs ē infer⁹ ⁊ min⁹ cōmune. ꝓsequens
vero se hz vt supi⁹ ⁊ mag cōmune. modo de
structo iferiori ⁊ min⁹ cōi nō oportet destrue
re supi⁹ ⁊ mag cōmune. qz illud ꝑt manere i
alijs inferioribꝫ ei⁹. Exemplū secūdi. si pluit
terra ē madida. ergo si tra est madida pluit.
nō sequit. qz ad positōez ꝓsequntis qđ ē supi⁹
et magis cōmune nō sequit positio antecedē
tis qđ est infer⁹ et min⁹ cōmune.

¶ Tertio sciendū est q̄ secūdus
modus fit arguēdo ab īsufficiēti numero sin
gulariū. vt hic. fortes currit plato currit. er/
go ois hō currit. vel sic. fortes ē aial: ⁊ econ
uerso. plato ē aial: ⁊ ecōuerso. ⁊ sic de alijs.
ergo ois hō est aial: ⁊ ecōuerso. nō sequit. qz
licet enumerent sufficienter oēs singlares illi⁹
vniuersalis ois hō ē aial: nō tm isti⁹ oīe aial
est hō. q̄ tm intelligit cū dr ⁊ ecōuerso. ⁊ hoc
si ecōuerso dicat cōuersionē simplicē. qz si di
ceret cōuersionē ꝑ accidēs bn sequeret. qz b
esset vera ois hō est aial: et econuerso aliq̄
aial est hō. qz tamen analogū per se positus
stat ꝑ famosiori significato. nō ecōuerso ma/
gis tenetur vt dicat conuersionē simplicem.

¶ Quarto sciēdū est q̄ tert⁹ mo
dus fit arguēdo a cōiter accidētib⁹ q̄ contin
gēter se ꝓsequunt in aliquo subiecto: nō tm ꝺ
necessitate se ꝓsequunt. vt hic. fortes est ma/
gn⁹. ergo fortes ē fortis vel fortes ē pulcher.
ergo fortes ē bon⁹. nō sequit. qz licet talia ac
cidētia q̄nq̄z sese cōsequant in aliquo subie
cto: nō tm de necessitate se cōsequunt semp.
et licet in isto modo arguēdi et in p̄cedēti nō
cōuertat aliqua cōsequētia actualit ꝓposita:
tm subintelligit vna ꝑplicite q̄ ꝓuertit in istis
mōis. Et istoꝝ modoꝝ sic p̄t haben sufficiē
tia. qz i fallacia ꝓsequntis sumit cā apparētie
ex apparēti ꝓuertibilitate ꝓsequntis ⁊ aīcedē
tis. vel ꝙ illa ꝓuertibilitas ē apparēs ratōne
ꝓsequntie iā facte: ⁊ sic ē p̄m⁹ mod⁹. vl ꝓpter
habitudinē termioꝝ: ⁊ b ꝺuplicit. vel sumit
ex habitudie singlariū ad vniūsale: ⁊ sic ē se

cūd⁹ modū. vl ex ꝓuentia accidētiū q ꝓrigē
ter ꝓuēiūt i eo dē subiecto: ⁊ sic ē tertius modus

¶ Sed cōtra ꝑdicta arguit̄ sic. Si
mo sic. cōuersio est passio ꝓpositōis. ergo so
li ꝓpositōi cōuenit quare ista fallacia nō fit
p̄ b̄ q̄ aliq̄ ꝓsequtia ꝓuertat. ¶ Secūdo sic.
ꝓsequs actu ⁊ intellectu includit̄ i antecedēte
ergo destructo antecedente destruit̄ cōsequs:
et sic valet ꝓsequtia a destructōne antecedēs
ad destructōez ꝓsequtis. ¶ Tertio sic. posito
posteriori necessario ponit̄ prius. sz ꝓsequs po
sterius ē antecedēte. g̃ posito ꝓsequte necessario
ponit̄ antecedēs: qđ est ꝯ primū modū hui⁹ fal
lacie. ¶ Quarto sic. singularia alicui⁹ vniuer
salis nō sufficiēter enumerata sequunt̄ suum
vniuersale. ergo arguēdo ab insufficiēti nume
ro singulariū arguit̄ a positōne ꝓsequtis ad
positōez antecedētis. ⁊ p̄ q̄ sequs secūd⁹ mod⁹
nō distinguit̄ a primo. ¶ Quinto sic. arguēdo
a cōiter accidētib⁹ ē bon⁹ loc⁹ dialetic⁹. g̃ sic
arguēdo nō sumit̄ tertius mod⁹ hui⁹ fallacie.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad
primū dicitur q̄ si capiatur conuersio put est
ratio p̄dicati in subiectū ⁊ ecōtra: sic ē pas
sio ꝓpositōis sibi soli cōueniens. sed si capia
tur p̄ mutatione antecedentis in consequēs:
et econtra sic nō est passio ꝓpositōis: sed pas
sio cōsequētie. ⁊ hoc modo cōsequētia bene
conuertit̄. ¶ Ad secundū dicit̄ q̄ destructo
antecedente bñ destruit̄ consequens partim
ꝺm esse qđ habet in tali antecedēte. sz nō de
struit̄ vniuersaliter ⁊ ꝺm se totū. q⁹ pōt mane
re in alijs. ideo ex destructione antecedentis
nō pōt infern destructio cōsequtis. ¶ Ad ter
tiū dicit̄ q̄ licet ꝺm illationē ꝓsequens sit po
sterius antecedēte: tamen scd̄m naturā ⁊ ambi
tū cōmunitatis cōsequēs est p⁹ antecedēte.
¶ Ad quartū dr q̄ licet in secūdo modo ar
guatur a positōne ꝓsequtis ad positionē an
tecedētis: tm̄ ibi nō sumit̄ causa apparentie
cōuertibilitatis rōne cōsequtie p⁹ facte sic
in modo. ¶ Ad quintū dr q̄ arguendo a cō
muniter accidentibus que sese necessario cō
sequuntur bene est locus dyaleticus. sed ar
guēdo ab his que contingenter se consequū
tur: sic est tertius modus huius fallacie.

Sequit̄ de fallacia a ꝺm
nō causam vt causam.
Ad cui⁹ cuidentiā scien

dū q⁹ dupler ē silogism⁹. scz ostē
siu⁹: et ad ipossibile. Ostēsiu⁹ ē
q̄ habet vnā solā cōclusionē. Si
logism⁹ vero ad ipossibile est qñ
aliq̄s silogistice ducit̄ ad ipossi
bile. ⁊ ꝓpter hoc interimitur ali
qua p̄missaꝝ q̄ erit causa illi⁹ im
possibilis. vñ iste silogism⁹ semp
habz duas ꝓclusiones. vt cū dr
est ne hō asin⁹. hoc cōcesso. con
tra. null⁹ asin⁹ ē aial rōnale mor
tale. hō est asinus. ergo hō non
est aial rōnale mortale. sed hoc
est ipossibile. ergo ⁊ ista hō ē asi
nus. et ille silogism⁹ est i quarto
modo p̄me figure. Sciēdū est
em̄ q̄ nō cā vt cā semp fit in silo
gismis ad impossibile. Fallacia
autem ꝺm nō cām vt cām fit qñ
nō cā ponit̄ vt cā. ⁊ ꝓp̄t hoc ap
paret seq̄ ipossibile. ⁊ illd̄ qđ ap
paret esse cā interimit̄. vt si q̄rat̄
est ne brunell⁹ hō. quo cōcesso.
¶ Cōtra. null⁹ asin⁹ est aial rōna
le mortale. sz hō ē asin⁹ ⁊ brunel
lus est hō. ergo hō nō est aial ra
tionale. hoc aūt est ipossibile. er
go brunellus nō est hō. In hac
em̄ dicta argumēratōne ē nō cā
vt cā. q⁹ interimitur id qđ appa
ret esse causa ⁊ nō est. scz brunel
lus ē hō. Causa apparētie hui⁹
fallacie ē cōueniētia hui⁹ qđ ap
paret esse cā ⁊ nō est cū eo qđ est
causa. Causa falsitat̄ est diuersi
tas eoꝝdē. Tale em̄ exemplū

ponit Aristo. huiꝰ fallacie. Sūt ne anima ⁊ vita idē. quoꝺcesso. Cōtra. mors vt vita sūt ꝺria: sz mors ē corruptio. ergo vita ge⸗neratio. ⁊ ꝓ ꝺns viuere ē gñari. sz hoc ē ipossibile. qz q̄cq̄d viuit nō generat sz generatū ē. ergo aia et vita nō sut idē. hec cōclu⸗sio peccat ſm cāz vt cāz. et hoc em q aia ⁊ vita sūt idez nō seq̄t ipossibile: ⁊ ita nō ꝺz iterimi. sz ita mors ⁊ vita sūt ꝺria. qz i oi⸗bus his id qō nō ē cā appet esse cā. qz cōicat in ter minis cū aliq̄ bus ꝓpositōibꝰ et q̄bꝰ seq̄t ipos⸗sibile. Ex istis patet q ista falla cia nō fit i silogismo ostēsiuo. vt ois hō currit. sortes est hō: ⁊ sol est in cancro. ergo sortes currit. hic nō ē fallacia cause vt cause. qz hec ꝓpositio sol ē in cācro nō est cā nec appet ee cā sicut ap⸗paret in silogismo ad ipossibile.

Postq̄ autoꝛ determinauit de fallacia conse⸗quētis. hic psequēter determinat de fallacia ſm nō cām vt cām. ⁊ qz ista fallacia nō fit in silo gismo ostēsiuo ꝫ i silogismo ad ipossibile. iō anteq̄ autoꝛ oñdat cās huiꝰ fallacie p̄mittit vnā diuisionē silogismi: dicēs q silogismꝰ di uidit̄ p silogismū ostensiuū ⁊ ad ipossibile. ⁊ dicit̄ silogismꝰ ostēsiuꝰ q̄ vnico ꝓcessu ex dua bus p̄missis infert suā cōclusionē. Sz silogis⸗mus ad ipossibile ē q̄ ex duabꝰ p̄missis vna manifeste va ⁊ alia manifeste falsa infert vnū manifeste falsū ꝓpter cuiꝰ falsitatē intenmit aliqua p̄missaꝝ. ⁊ sic ibi sunt plures ꝓcessus et etiā plures cōclusiones. et ſm hoc differūt multiplicit̄ silogismꝰ ostēsiuꝰ ⁊ ad ipossibile. qz in silogismo ad ipossibile sūt plures ꝓces⸗sus ⁊ plures cōclusiones. in alio vero est tm vnꝰ ꝓcessus ⁊ vna cōclusio. Et qz silogismꝰ ostēsiuꝰ pōt esse tam ex vens q̄ ex falsis. ꝫ si logismꝰ ad ipossibile semꝑ habet aliquā pre⸗missaꝝ falsaꝝ aliter nunq̄ cōcluderet falsuꝝ. vt hic. omne aīal est asinꝰ. ois hō est aīal. er go ois homo est asinꝰ. conclusio est falsa. er⸗go aliqua premissaꝝ. nō minoꝛ: ergo maioꝛ. et ſm talē ꝓcessuꝝ quādo intermittur aliqua premissaꝝ committitur pcions fallacia.

Ubi est primo sciendū q̄ pre⸗missa causa est q̄ necessario facit ad illationē cōclusionis: ⁊ qua remota nō amplius sequit cōclusio i tali modo arguēdi. Et ꝓ oppositū p̄missa nō causa est q̄ conuenit in subiecto vel predicato cū aliqua p̄missaꝝ silogismi q̄ nume rata cū illis nullo mō facit ad illationē cōclu sionis. ⁊ ipa posita vl remota nichilominꝰ ex aliis p̄mmis in tali mō arguēdi sequit cōclu sio. vt hic. ois asinꝰ est rudibilis. omne aial est asinꝰ. ois homo est aial. ergo ois hō est asinꝰ. alla ꝓpositio ois asinꝰ est rudibil ex pte sui subiecti cōuenit cū maioꝛe: et adhuc ipsa remota eodē modo sequeret cōclusio. Et q̄ ptz q ad nō cām vt cām duo requruntur. pri⸗mo q talis p̄missa nō sit cā conclusionis. se⸗cundo q habeat apparentiaz cause ꝓpter ꝺ q cōuenit cū aliis p̄missis. ideo si i silogismo ponatur aliqua premissa nō causa q̄ nō cōue nit in subiecto vel p̄dicato cū aliqua premis⸗sarum ibi nō erit non causa vt causa. licet ibi bene sit. non propter hoc accidere falsum.

Secundo sciēdū est q causa apparentie huiꝰ fallacie est cōuenientia pre⸗misse nō cause cū premissa causa in subiecto vel p̄dicato ꝓpter quā creduꝰ q sicut p̄mis⸗sa causa facit ad illationez cōclusionis falsē: ita p̄missa nō causa inferat talē cōclusionez et ꝓpter hoc debeat interimi. Et ei⸗ causa de fectꝰ est diuersitas p̄misse nō cause ab aliis. Et ſm ꝺ sic diffinit hec fallacia: q ē ydonei tas decipiēdi ꝓuenies ex apparen cōuenien tia p̄misse nō cause cū p̄missa causa. Ex q̄ꝺ apparet q hic nō cōmittit̄ fallacia nō cause vt cause. sol est in cancro. omne aial est asi⸗nus. ois homo est aial. ergo ois hō ē asinꝰ. cōclusio ē falsa. ergo aliqua p̄missaꝝ. ⁊ nō ni⸗si ista sol ē in cancro. illa cū p̄missa nō cā nō cōuenit i subiecto vel p̄dicato cū aliis p̄mis⸗sis. iō ibi nō est cā apparētie huius fallacie.

Tertio sciēdū est q hec falla⸗cia sic dictū ē paꝛ ꝑ i silogismo ad ipossibile hz fieri Cuiꝰ rō ē. qz ꝺ fallacia ꝓmittit̄ q̄n ex falsitate ꝓclusionis fit mule regressꝰ ad iterimē

dū aliquā p̄missarū. q: iterimit vna p̄missa q̄ nō erat cā falsitatis coclusionis. ⁊ tal regressꝰ a falsitate ꝓclusionis ad iterimēdū aliquā p̄missaꝫ solū fit i silogismo ad ip̄ossibile et nō i silogismo ostēsiuo. iō ista fallacia tm̄ fit in silogismo ad ip̄ossibile. iō dicit anstō. i secūdo p̄rioꝫ q̄ sp̄ i silogismo ad ip̄ossibile supfluit vna p̄missa q̄ nullo mō facit ad illationē ꝓclusionis. et p̄ hoc differt hec fallacia ab oibꝰ aliis et etiaꝫ per suas causas apparentie ⁊ defectꝰ

¶ Quarto sciēdū ē q̄ huiꝰ fallacie possūt assignari duo mōi. p̄imꝰ modꝰ est q̄n p̄missa nō ca ex p̄te subiecti ꝓuenit cū p̄missa cā vt hic. oīs asinꝰ est rudibilis. oīe aial ē asinꝰ ꝓclusio est falsa: ꝯ aliq̄ p̄missaꝫ. ⁊ ñ nisi ista oīs asinꝰ ē rudibil. vñ male fit regressꝰ a falsitate cōclusiōis. cū falsitas ꝓclusionis ibi vēiat ex p̄te huiꝰ ꝓpositōis oē aial ē asinꝰ. Secūdꝰ modꝰ ꝓuenit ex cōuenientia p̄misse nō cause i p̄dicato cū p̄missa cā. vt oīe aial ē asinꝰ. oīs equus est aial. oīs homo ē animal. ergo oīs homo est asinꝰ. cōclusio est falsa. ꝯ aliqua p̄missaꝫ. ⁊ nō nisi ista omnis equꝰ est animal.

¶ Sed ⁊ p̄dicta arguit ꝓrio sic. oīs silogismꝰ ē ostēsiuꝰ: q: ostēdit aliquā ꝓclusionē. ꝯ silogismꝰ ad ip̄ossibile est ostēsiuꝰ qre diuisio illa ē insufficiēs. Secūdo sic. i oi fallacia est nō cā vt causa cū in qlibet ancedēs videat ee causa cōsequētis licet ibi nō sit. ergo fm nō cām vt causam nō sumit aliqua specialis fallacia. Tercio sic. sicut se habēt ens ⁊ nō ens. ita causa ⁊ nō causa. sed ens et nō ens nullo mō cōueniūt. ergo nec causa et nō causa qre causa apparētie huius fallacie non est cōuenientia nō cause cū causa. Quarto sic. bonꝰ silogismus sumꝑ licite ⁊ fallacia nō possunt sil' esse in eodē sed vbi est nō causa vt cā ibi ē bonꝰ silogismus simplicit. ergo ibi nō est fallacia ex cōuenientia ñ cause ⁊ cause. Quinto sic. ista fallacia ꝓuenit ex p̄te p̄misse ñ cāe: ꝯ illa sp̄ ponit i p̄mo discursu silogismi ad ip̄ossibile q̄ ē ostēsiuꝰ. ꝯ i illo cōmittit ista fallacia

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄mū istoꝫ dr q̄ licet silogismꝰ ad ip̄ossibile fm p̄mum ꝓcessum eius sit ostēsiuus non tm̄ fm totū eiꝰ ꝓcessum: qr ille ꝓcessus p̄mus finalit ordinat ad interimēdū aliquā p̄missarū eius ex falsitate cōclusionis. ¶ Ad secūdū dr q̄ si capiat non causa vt causa ꝯnaliter ꝓ omni illo qđ habet modū nō cause vt cause sic ī quali bet fallacia reperitur non cā vt cā. sed si capiat specialiter sicut ꝓus diffinita ē sic solū reperit in ista fallacia. ¶ Ad tertiū dr licet cā et non causa formaliter accepte quantū ad istas intentiones non cōueniāt inter se. tm̄ materialiter capte ꝓ p̄missis silogismi bñ possunt cōuenire in subiecto vel p̄dicato. ¶ Ad quartū dr q̄ ista fallacia non committitur in p̄imo ꝓcessu silogismi ad ip̄ossibile: sed in vltima illatiōne q̄m interimit p̄missa q̄ nō dr iterum: ⁊ sic fm diuersa est ibi silogismꝰ ⁊ fallacia. ¶ Ad quintū dr q̄ licet p̄missa non causa ponat in p̄mo ꝓcessu silogismi ad impossibile et ibi sit cā ap parētie huius fallacie. tm̄ ibi non cōmittit de fectus nisi in vltimo ꝓcessu destruendo p̄missā que non est causa conclusionis. ⁊ fm illum ꝓ cessum talis silogismꝰ dicitur ad impossibile.

¶ Propositio plēs est illa i q̄ plura p̄dicāt de pluribus vel plura de vno. vel vnū de plibus. vt sortes currit ⁊ disputat. vel sic. est ne hic et hic hō demonstrato sorte ⁊ platone nullo. vel sortes ⁊ plato currūt ⁊ disputāt. ¶ Propositio aūt vna ē i qua vnū p̄dicat de vno ⁊ hoc q̄ dupliciter. siue vnū numero. vt hō est risibilis. siue vnū specie vt sortes ē hō. siue vnuꝫ genere. vt sortes est aial. siue vnū fm ꝓus ⁊ posteriꝰ: vt hō est ens. aial est sanū. siue p̄dicātur plura ex q̄bꝰ fit vnuꝫ. vt hō est aial rōale mortale. Cōmplures interrogationes fiunt paralogismi q̄n ad interrogatōes plures dat vna respōsio Causa apparētie huiꝰ fallacie ē vnitas interrogatiōis complexe. Causa falsitatis ē plalitas ipiꝰ. Duo sūt modi huiꝰ fallacie ¶ Primus modus est q̄n plura i singulari numero subiciūtur vel p̄dicā

tur: vt hic. ē ne hic ⁊ hic hō demō
strato sorte ⁊ brunello. si dicatur
sic: ergo brunellus est hō. si ñ: er
go sortes ñ est hō. nō bñ eiñ resʃ
pōdit qñ fecit respōsionem vnaz
ad iterrogatōes plures: sz debz
respōdere verū est p vnoz falsuz
p reliquo. Secūdus modus
est quando plura in plurali nuʃ
mero subiciūtur vel p̄dicātur. vt
sūt ne ista bona vel nō bona. de
mōstratis bono et ñ bono. si diʃ
cit bona: ergo bonū est malum.
si ñ bona: ergo bonū ñ est bonū.
debuisset em respōdere bonū est
bonū: et malū ē malū. Si āt ꝯce
dat aliqs hō dari diffinitōes sili
mō i singulari ⁊ pl̄ali. vt cecū est
aptū natū videre ⁊ nō videt. ⁊ ce
ca sūt apta nata videre ⁊ ñ vidēt
nō effugiet redargutōez demon
stratovno ceco ⁊ alio vidēte. ⁊di
cat sic. sūt ne illa cecavl̄ nō ceca.
si ceca: ergo illō ē cecū demōsta
tovno vidēte. nō em dicebat illū
esse cecū: ⁊ illū esse videntē. sz da
bat vnā respōsionē. eo q ꝯcessit
q̄ similis dare diffinitio i singu
lari numero et plurali.

Post q̄ autoꝛ determinauit ō fallacia fm non
cām vt causā. b̄ pseq̄ter determinat ō fallacia
fm pl̄es introgatōes vt vnā. Et ad oñdēdū
q̄d sit iterrogatio pl̄es. ipam primo sic diffinit
ppositio pl̄es ē in q̄ p̄dicant plura de vno. vel
vnū de plurib⁹. vel plura de plurib⁹. exēplū p
mi. vt sortes currit et mouet. exēplū secundi.
sortes ⁊ plato currūt. exēplū tercij: vt sortes ⁊
plato currūt ⁊ disputant. Et ōz talis ppositio
pl̄es: qz designāt plures ỹitudines ppoſitōis
p̄dicati cū subiecto. ⁊ illa ppositio non ỹz tm̄
vnū significatū: ꝫ plura. Et p oppositū ppoʃ
sitio vna ē in q̄ p̄dicat vnū de vno siue illo sit
vnū in numero. vt sortes est iste. i numero. vt
sortes ē iste hō. siue sit vnū i specie: vt sortes
ē hō. siue vnū i gñe: vt sortes ē aial. siue vnū
i analogia: vt sortes ē ens. Et q̄nq̄ ponūtur
pl̄es dictiōs q̄ se hñt vt determinatio et deter
minabile: ⁊ faciūt vnū in numero: ⁊ tunc ppo
sitio est vna simpliciter: vt sortes est hō albꝰ
⁊ sortes est animal rationale.

Pro quo sciēdū ē primo. q enun
ciatio. ppositio. ⁊ iterrogatio. sūt idē fm rem
lz rōne differāt. qz ōz enūciatio vt ē significati
ua veri vel falsi absolute. ⁊ ppositio vt ē alteꝛ
ostēsiua. ⁊ pomit̄ p alio. s. p ꝯclusiōe iferen
da. Sz ōz iterrogatio p quāto sumit̄ cū signo
iterrogatiuo. ⁊ qz sūt idē realit̄ ppositio ⁊ iter
rogatio. ideo sic̄ aliq̄ est ppositio vna ⁊ aliq̄ plu
res. ita etiā q̄dā interrogatio vna in q̄ introgat̄
vnū de vno. ⁊ q̄dā interrogatio pl̄es i q̄ intro
gāt̄ pl̄a de vno vel vnū de plib⁹ vel pl̄a ō plib⁹
bus. vñ duplicit̄ pōt fieri iterrogatio plures.
vno mō i significata tm̄. vt dicēdo vtrū canis
currit. ⁊ tal̄ interrogatio pl̄es causat eq̄ocatiʃ
tōem l̄ āphibologiā. alia āt ē introgatio pl̄es
fm voces ⁊ significata sil̄. vt ē ne sortes ⁊ bru
nellus homo. et illa causat illam fallaciam. ⁊
de tali est hic ad propositum.

Secūdo sciēdū ē. q cā apparen
tie hui⁹ fallacie ē ꝯuenientia iterrogatōis pl̄es
ad iterrogationē vnā. rōe cui⁹ credim⁹ q sicut
ad iterrogationē vnā dat̄ tm̄ vna respōsio q
etiā ad iterrogatōes pl̄es sit tm̄ dāda vna resʃ
pōsio. ⁊ ñ ōz attēdi ista ꝯuenientia solū ex pte
vocis: ꝫ etiā ex pte rei ⁊ iterrogatay ⁊ q̄ in iterro
gatōe pl̄es accipiūt̄ p modū vni⁹. Sz cā defe
ctus hui⁹ fallacie ē diuersitas iterrogatoy et
significatoy iterrogatōis pl̄a. ⁊ fm h̄ sic diffi
nitur hec fallacia. q est ydoneitas decipiendi
ꝯuenies ex conuenientia interrogatōis plu
res ad interrogationez vnam.

Tertio sciēdū ē. q hui⁹ fallacie
sūt duo modi. primus ē q̄n in iterrogatōe pl̄es
pl̄a i singulari numero subiciūt̄ vel p̄dicātur.
vt si q̄rat̄. ē ne sortes ⁊ brunell⁹ hō. si det vna
respōsio affirmatiua. tūc ifert̄ q brunell⁹ ē hō
⁊ si negatiua tūc ifert̄ q sortes ñ ē hō. Secūʃ
dus mod⁹ ē q̄n i tali iterrogatōe pl̄a subiciūt̄
vel p̄dicāt̄ i pl̄ali numero vt demōstrato vno

ceco ⁊ vno videte. si q̄rat vtr̄ isti duo sūt ceci vl̄ videtes. si dicat q̄ sic tūc ifert: g̃ cecus ēvi dēs. si dicat q̄ ñ tūc ifert g̃ vidēs non videt. Et ita si respōdēs det vnicā respōsionē sp̄ du cet ad aliquā metā, vere vel apparēter, vñ nō dz dari ynica rñsio ꝫ plēs dicēdo demōstrato ceco q̄ ipe ñ videt ⁊ dmōstrato videte q̄ videt

Quarto sciēdū ē. q̄ ista fallacia p pl̄r causat deceptionē i introgādo ꝓpositiones plēs q̄ paralogisādo. q̄ ibi fit deceptio rndētis q̄n ad interrogatōez plēs dat solūmodo vnicā respōsionē. ⁊ si ñ det vnā respōsionē nō pōt paralogisari fm paralogismos hui⁹ fallacie: quāuis illa respōsio ñ sit de essētia hui⁹ fallacie vel paralogismoꝝ ei⁹: ꝫ ē cā sine q̄ nō fieret deceptio. Et q̄n rñdens ad talē interrogatōez dat vnā respōsionē pōt duci ve vel apparent ad iconueniēs. q̄ interrogatio plēs ēva ꝓpria q̄ pte: vel falsa ꝓpriaq̄ pte. vel va ꝓ pria: et falsa ꝓ alia. si va ꝓ priaq̄ pte tūc si rndēs rndet negatiue pōt duci ve ad interrogatōez. ⁊ si affirmatiue duceť apparēter ad iconueniens q̄ videbiť ignorare inꝫplicitatē interrogatoꝝ. si sit falsa ꝓpriaq̄ pte sic fit econūso. Et si sit i pte va ⁊ i pte falsa: tūc si rndēs det vnā respōsionē affirmatiue ꝓcedet eq̄alēter vnā copulatiuā cui⁹ alia ps ē falsa ⁊ sic ve ducit ad redargutionē. ⁊ si det vnā respōsionē negatiue tē negat eq̄alēť vnā copulatiuā cui⁹ alia ps ē vera ⁊ sic duceť apparēter tm̄ ad inconueniēs

Sed ꝯ p̄dicta arguit̄ ¶ Primo sic i ista ois hō currit p̄dicať vnū de plib⁹. et tm̄ ibi nō est ꝓpositio plēs: g̃ ꝯ diffinitōem eius

Secūdo sic. ista sortes currit ⁊ plato disputat ē vna copulatiua. g̃ ē ꝓpositio ꝓiūctōe vna ⁊ p̄ ꝓseq̄ns male dictū ē q̄ sit ꝓpositio plēs.

Tercio sic. i ista sortes ē hō ⁊ asin⁹. p̄dicať vnū in gñe de vno. ⁊ tm̄ ibi ñ ē ꝓpositio vna: g̃ ꝯ diffinitōez.

Quarto sic. q̄cūq̄ sūt plā sūt i plurali numero: g̃ plā nūq̄ subiciūť i singulari numero nec p̄dicať. ⁊ p̄ ꝓseq̄ns male ponit̄ prim⁹ mod⁹ hui⁹ fallacie.

Quinto sic. tot sūt mōi hui⁹ fallacie quot mōis fit interrogatō plēs. ꝫ interrogatio plures fit tm̄ bⁱ mōis: vt patet ex diffinitione eius: ergo male ponuntur tm̄ duo modi huius fallacie.

Ad argumēta ante oppositā

Ad primū dicitur q̄ in ista ois homo currit p̄dicatur vnū de plibus acceptis ꝓ modū vni⁹ q̄ homo ibi tenetur ꝓ oibus singularib⁹ hominibus inquantū continēť sub suo significato cōi. q̄d est humanitas. sed ibi non p̄dicatur vnū de plurib⁹ acceptis ꝓ modū plurū. vñ illud q̄d subiciatur ibi est vnū licet suppositā ꝓ quibus tenetur sint diuisa.

Ad secundū dz q̄ licet copulatiua sit aliquo modo vna. s. conīctione ⁊ fm quid est tm̄ simpliciter plēs. q̄a affirmat plēs categoricas sil⁹ quaꝝ vna pōt esse vera ⁊ alia falsa. ⁊ simili modo est de cō ditionali ⁊ disiūctiua.

Ad tertiū dz q̄ iz hō et asinus sint vnū i gñe: tm̄ in illa ꝓpositione sortes ē hō ⁊ asin⁹: nō enumerāť ꝓ modū vnius in gñe: ꝫ ꝓ modū diuersoꝝ in specie. ꝯ ibi ē ꝓpositio plures.

Ad quartū dz q̄ si capiatur numerus pluralis vt est passio rez q̄cūq̄ sunt plura sunt in plurali numero. ꝫ si capiatur vt ē passio terminoꝝ singularium ⁊ ē vnus modus significandi sic plura possunt accipi i singulari numero ⁊ non sp̄ i plurali.

Ad q̄ntū dz q̄ iz in speciali possint esse tres modi huius fallacie: vel etiaz plures tribus. tm̄ in gñe sunt tm̄ illi duo modi p̄mus positus sub q̄b⁹ oēs alij speciales modi continenť. in quolibet eōrum illoꝝ tripliciter fit variatio paralogismorum fm triplicem modum interrogationis plēs.

Quia hec ār reducēdū ē oēs paralogismos ad ignorantiā elēci. Reducere ār oēs ad ignorātiā elēci ē oñde re q̄liť fallacia q̄libz peccat ꝯ aliquā ꝑticulā i diffinitōe elēci posita. aut rōe silogismi aut ꝯdictōnis: sicut em̄ differētia aduenies generi ꝯstituit speciē: ita ratio ꝯtradictōis aduenies silogismo ꝯstituit elencū. vñ q̄cq̄d ē i elēco aut ē i eo rōe ꝯdictōis aut rōe silogismi. dicit em̄ aristo. q̄ diuidēdū ē oēs silogismos appētes et elēcos. aut oēs reducēdū ē ad ignorātiā elēci. Equocatio ⁊ āphibologia ⁊ figura dictōis reducūť ad ignorātiā elēci eo q̄ duplex ē

impedit silogismū et cōtradictionem. Compositio diuisio accēt reducunt ad ignorātiā elēci ī eo q nō est oratio eadē vel idem nomē: sz differēs. oportet aūt hoc. scz nomen ⁊ rōem esse eadē quēadmodū ⁊ rem si debeat eē elēc Qui vo fm accidēs fiūt manifesti sūt diffinito silogismo. qz fiūt ꝑticulā in diffinitōe elēci posita. s. necesse est aliud accidere ea q posita sūt ⁊ ꝓcessa. Et scdz hāc fallaciā q est fm accidēs artifices ⁊ scientes sepe ab iscijs redarguūt facientib silogismos ꝓ sapientes. nā fm accidēs facūt silogismos apparētes. Qui vo fiūt fm qd ad simplicit reducūt ad ignorātiā elenci. qm de eodē non est affirmatio ⁊ negatio. vt ethiops est alb fm dentes. ergo ē alb. Manifesti sūt aūt silogismi q pri dicti sūt: ⁊ q les nūcupāt. Qui vo fiūt fm id qd petit in pricipio ⁊ nō cām vt cām peccāt mānifeste ꝓ diffinitōez silogismi. qz in silogismo oportet sequi aliō de necessitate quod nō erat in pricipio. ⁊ sic oportet q p̄misse sint cause ꝓclusionis silogismi Qui vo fm cōsequens reducūtur sicut ⁊ illi qui fiūt fm accidēs Qui vo fm plures īterrogatiōnes vt vnā reducūtur. eo q peccant cōtra vnitatem propositionis ibi em̄ non sumitur propositio vna. et per cōsequēs nec propositio. nam eadez est diffinitio vnius rei et rei. vt hois ⁊ vnius homis. simile autem est in alijs vñ propositio vna vnum de vno affirmat: sed nō est ita ī propositiōe plures ī qua predicant plura de vno: vel vnū de plurib⁹. ⁊ ppter hoc peccāt cōtra vnitatē propositiōis. Item oēs fallacie ī dictiōe ⁊ fm quid ad simpliciter reducūtur ad ignorātiā elēci. eo q peccāt cōtra cōtradictionem. Oēs autem fallacie alie extra dictiōem reducūtur in hoc q peccāt cōtra diffinitiōem silogismi. Et hec ꝺ fallacijs ¶Petri hyspani dicta sufficiant.

¶ Postq̄ autor superius determīauit de vna quaq̄ fallacia fm se. hic cōsequēter determinat de ipis p cōparationē ad elenchū ostendēdo quomodo oēs deficiunt contra rationem elenci et p hoc reducūtur ad ignorantiā elēci ¶ Reducere autem fallacias ad ignorantiā elēci est ostēdere quomodo quelibet fallacia peccat contra aliquam differentiaz elēci siue hoc sit ratōe silogismi siue ratōne contradictōis. contradictio em̄ est vltima differentia elenci et sicut differentia adueniens generi constituit speciem. sic contradictio adueniens silogismo dialetico constituit elenchum.

¶ Ubi est primo sciēdum q ignorantia elenci vt prius dictum est accipitur duplicit̄. vno modo specialiter p omissiōe vnius illarū quatuor differentiarū elēci. s. ad idē fm idem similiter ⁊ in eodē tempore que sibi conuenīūt ratione contradictōis tm̄. et sicut scdm ignorantiam elenci sumitur vna fallacia specialis. sed illo modo non accipitur hic nec ad ipam alie fallacie reducuntur. Alio mō capitur generaliter pro ignorantia cuiuslibet pticule elēci siue illa differēia sit ex pte silogismi vel cōtradictiōis. ⁊ hoc modo fm ignorā-

tiam elenci nō sumitur vna fallacia specialis sed hoc modo ignorantia elēci cōmunis ē ad omnes fallacias. ⁊ hoc modo accipitur hic.

¶ Secūdo sciēdū est q̄ oēs fallacie in dictione quatuz ad suos palogismos habēt reduci ad ignorantiā elēci ꝓmuniter acceptā. cuius ratio est: qz reducere ipas ad ignorantiā elēci est ostēdere quō oēs deficiūt contra rationē eius. sed oēs fallaciei dictione peccāt cōtra rationē elēci quod pz inductiue. vñ ad rationē silogismi ⁊ ꝓtradictiōis requirūtur vnitas rei ⁊ nois sil'. sed i eq̄uocatōne amphibologia ⁊ figura dictiōis: nō est vnitas rei. qa ibi dictio vel oratio accipit' ꝑ diuersis significatis ⁊ multiplicat'. sil'iter i ꝓpositōe ⁊ diuisione nō est vnitas vocis neq; rei: qz nō est ibi eadē oratio sm modū ꝓferēdi. ⁊ sil'iter i fallacia accētus deficit vnitas rei ⁊ nois sil': ⁊ sic omnes fallacie in dictione peccant contra elenchum.

¶ Tertio sciēdū est q̄ sil'iter oēs paralogismi fallaciaz extra dictionē peccant ꝓtra elenchū. ad elenchū em̄ req̄rit' ꝯclusionez ꝺe necessitate accidere hoc ē seq̄ ex p̄missis. sed i fallacia accidētis ꝯclusio nō seq̄t' de necessitate. nō peccat ꝓtra rationē elēci. ⁊ qz fallacia cōsequētis ē pars fallacie accidētis: nō tm̄ ē ps subiectiua: sed materialis: qz se habet vt ifer' ad ipam rōne terminoz in qb' fit. ideo ꝓsimiliter fallacia cōsequētis peccat ꝓtra rōem elēci. Sed paralogismi fallacie sm q̄d ad simpliciter ⁊ ignorātia elēci nō faciūt cōtradictionem simpliciter. qz i ipis non est affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodē ad idē sm idē sil'iter: ⁊ i eodē tpe. ideo peccāt ꝓtra elenchū rōe ꝓtradictōis Sz paralogismi petitiōis p̄ncipij nō de necessitate ostendūt suā ꝯclusionē: sed i ipis ꝓnumerat' quod erat i p̄ncipio. Similiter in fallacia non cause vt cause nō fit ꝓbatio cōclusionis ideo ille fallacie peccant cōtra silogismū probatiuum: et per consequens contra elenchum. Item ad elenchū req̄ritur ratione silogismi q̄ q̄libet p̄missaz sit ꝓpositio vna. sed i fallacia sm plēs interrogationes vt vnā nō sumit' ꝓpositio vna: sed plēs q̄ non ē ꝓpositio simplicit'. qz eadē est ratio ꝓpositōis ⁊ ꝓpositionis vnus. sicut ē eadez ratio hominis et hominis vni'. ideo illa fallacia peccat ꝓtra elēcuz. Et sic patet inductiue quō oēs fallacie reducūtur ad ignorantiā elēci ꝑ hoc q̄ paralogismi eaz habēt aliquā causam defect' contra elenchum

¶ Quarto sciendū est q̄ in paralogismis duplex repent' causa defectus. ꝓma est ex pte rerū vl' dictionū q̄bus fit disputatio ꝑ qua oēs paralogismi deficiūt cōtra elenchū. Alia aūt repent' ex pte rñdentis q̄ est ignorātia ꝓpie cause defectus ipius paralogismi ꝑ ta ꝓpie q̄ rñdens decipit'. ꝓma est actiua respectu deceptionis. secūda vero passiua. ꝓma est essentialis paralogismis. secūda vero accidēs talis ⁊ extrinseca. ⁊ licet illa sit accidētalis. tm̄ talis ⁊ extrinseca. ⁊ licet illa sit accidētalis. tm̄ paralogismi nō possunt causare deceptionem rñdentis sine tali causa defect'. ⁊ ideo in qualibet fallacia ē vna causa defectus ex pte rñ: vt posset videri inductiue. vñ in eq̄uocatōe dicimur. eo q̄ ignoram' pl'alitatē significatorū dictōis actualiter eius dē. ⁊ in ampbibologia ꝑ hoc q̄ ignoram' diuersa significata oratōis actualiter vni'. ⁊ sil'iter i qualibet fallacia ignorantia ꝓpie cause defectus i rñdente est causa defectus ⁊ deceptionis rñdentis. Ex p̄dictis ergo manifestū est q̄ ⁊ quot sunt fallacie tā in dictione q̄ extra dictionē. ⁊ q̄ sūt cause apparētie ⁊ defect' earū. ⁊ quot sūt modi in qualibz fallacia. ⁊ quō omnes reducūtur ad ignorantiā elenchi.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. i singulis fallaciis ostēse sunt cause apparentie ⁊ defect' earū. ergo hic supflue determinat' de defectu earū. ¶ Secūdo sic. passio solū ꝓuenit subiecto. sed cōtradictio ē passio enūciatōis: ergo nō ꝓuenit silogismo neq; elēco. ¶ Tertio sic. nullū pfectū habet reduci ad ipfectū sed magis econtra. sed fallacia in dictiōe ⁊ fallacia accidētis sūt pfectiores fallacia ignorātie elēci: ergo. ¶ Quarto sic. i fallacia ignorātie elēci infert' vera ꝓtradictio in cōclusione. ergo illa fallacia nō peccat cōtra rationē cōtradictōis. ¶ Quinto sic. i fallacia petitiōis p̄ncipij cōsequēs necessariō seq̄t' ex antecedente. ergo male dz in tertio q̄ i petitiōne p̄ncipij conclusio non accidit de necessitate.

¶ Ad argumēta ante oppositā Ad primū istoz ⁊ q̄ licet pr' ostēse sint cause fallaciaz sm se. non tm̄ ostensum ē quō ille cause defect' faciūt defectū cōtra rōem elenchi ideo hic nō supflue determinat' de causis defectus fallaciaz ꝑ cōparatiōez ad elenchū. ¶ Ad secūdū dz q̄ licet cōtradictio p̄mo et per se soli ꝓpositioni cōueniat. tm̄ ex cōsequēti potest cōuenire silogismo ratione sue cōclusiōis aut

alicuius ꝑmissaꝝ q̄ cōtradicit positōi nīdētis ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ lz fallacie dictōne sint pfectiores fallacia ignorātie elēci q̄ est vna fallacia specialis. nō tm̄ sunt perfectiores fallacia ignorātie elēci vt ē cōis ad oēs alias fallacias q̄ illa eminēter cōtinet i se causas oīm aliaꝝ fallaciaꝝ ¶ Ad quartū dr̄ ꝙ lz i paralogismis ignorātie elēci sit vna cōtradictio i cōclusione. tm̄ nō necessario iferr̄: sed apparēter solus ex apparēti cōtradictōe ꝓmissaꝝ ¶ Ad q̄ntū dr̄ ꝙ lz i pentōe ꝓncipij cōclusio seq̄r̄ de necessitate quātū ad illationē. nō tm̄ oñdit̄ de necessitate quātū ad ꝓbatōez vt ꝓbet ipam esse necessariā q̄ tm̄ req̄rit̄ ad verū elencū. ideo per hoc ista fallacia sic oīs alie reducit̄ ad ignorantiā elēci. Et hec de fallacijs dicta sufficiāt

¶ Finit tractatus sextus.

¶ Incipit septimus tractatus de paruis logicalibus

Quōrū que dicūt̄. Que ꝓ dicūtur cū complexiōe vthō currit. Quedaz vo sine complexione. vt homo. q̄ ē terminus incomplexus.

¶ Iste ē septim⁹ tractat⁹ summulaꝝ magistri Petri hys. i quo determiat̄ de puis logicalib⁹. Et pmo de q̄dā ꝓpietate termini q̄ suppositio dr̄. q̄ q̄dē tractat⁹ pma sui diuisione diuidit̄ i duas pres. In pma Petr⁹ hys. ponit aliq̄ pambula valētia ad itelligēdū suppositōem et species ei⁹. In secūda pte determiat de ipa suppositōe. Secūda ps icipit ibi. Suppositio ē acceptio. Item pma ps diuidit̄ in duas. In pma ponit duas diuisiones. In secūda ponit diffinitōem termini. Est ergo pma diuisio talis. Quoꝝ q̄ dicūt̄ q̄dā dicunt̄ cū cōplexione vt hō currit. q̄dā vo sine cōplexione. vt hō per se vel animal p se. Cui⁹ diuisionis rō ē. q̄z cuilibz voci significatiue ad placitū correspōdet cōceptus simplex vel cōplexus. si primū sic sūt ea q̄ dicūtur sine cōplexione. si secūdū: sic sūt ea q̄ dicuntur cum complexione.

¶ Primo sciendū q̄ huiꝰ tractat⁹ sicut et aliorū quattuor sunt cause. s. efficiens. materialis formalis. et finalis. Causa efficiēs fuit magister Petrus hys. q̄ hunc tractatuz a diuersis libris logice extraxit. Causa materialis est termin⁹ supponēs q̄ dr̄ subiectū attributionis huiꝰ tractat⁹. cuiꝰ rō est. q̄z ibi cōsiderat̄ vor et significatio q̄ sunt principia termini supponētis. et suppositio que est ꝓpietas eius. et terminus vtlis et particularis q̄ sunt pres subiective termini supponētis. ergo terminus supponēs est subiectū huius tractatus. Causa aūt formalis est duplex. s. forma tractat⁹ que est diuisio huiꝰ tractat⁹ in duas pres ꝓncipales. vt dictū est. Et forma tractādi q̄ est diffinitiua diuisiua et exemplor positiua. Sed cā finalis est duplex. s. intrinseca q̄ est cōpleta cognitio termini supponētis. Et extrinseca q̄ est cognitio enūciationis et cuiuslibet argumētatōnis

¶ Secūdo sciendū ē. q̄ iste tractatus ē vtilis ad cognoscēdū veritatē vel falsitatē enūciatōis. q̄z suppositio est quedam proprietas ꝓncipior enūciatōnis ex quor mutatione sepe variat̄ veritas vel falsitas in enunciatōib⁹. Est etiā vtilis ad argumētatōes sophisticas cognoscendas. et spāliter ad argumētatōes fallacie figure dictōis q̄ ꝓuēit ex diuersa suppositōe terminor. Uñ aliq̄ hūc tractatū ordināt post tractatū fallaciarū. et istud ꝓmuniter est in plurib⁹ textib⁹: sed melius⁹ vt videt ordinādus ē post tractatū ꝑdicamētor q̄z i isto tractatu determiat̄ de termio incōplexo. sicut i tractatu ꝑdicamētor. Valet etiam iste tractat⁹ ad noticiā enūciatōis et fallaciaꝝ et q̄ñaliter ad noticiā cuiuslibz argumētatōis

¶ Tertio sciendū est. q̄ hec diuisio ꝓpter aliū et aliū finē ponit̄ hic et i añpredicamētis. q̄z in añpredicamētis ponitur vtꝝ ipsam sciat̄ q̄ sunt reponibilia i predicamēto cuiusmodi sunt termini incōplexi. Sz hic ponit̄ vt ꝑ eā sciat̄ q̄ termini supponūt cuiusmōi sūt termi incōplexi. et q̄ nō cuiusmōi sunt cōplexi.

¶ Quarto sciendū ē. q̄ sicut dictū est i añpredicamētis q̄z i diuisione añpredicamētali dicibile q̄d est diuisum capit̄ large. vt idē est q̄d significabile ꝙ vocē. et nō idē est q̄d ꝑdicabile. ita i ista diuisione dicibile capit̄ large ꝓ oī eo q̄d dicēdo ꝙfert alias complexū nō ꝙtineret̄ sub diuiso. Et ꝑ hoc pz titulus cause ordo et vtilitas huius tractatus ad ꝓcedētes

¶ Sed contra ꝑdicta arguit̄ sic

mo sic. Ista diuisio ē vnū añ p;edicamētuz: ꝙ nō dz hic poni. ¶ Secūdo sic. incōplexū ē ps ꝯplexi. ꝙ nō dz diuidi ꝓtra ꝯplexū. ⁊ sic ꝑdcta diuisio ē insufficiēs. ¶ Tertio sic. t̄min⁹ suppo nēs ē q̄d ꝯplexū: ergo ñ ē subiectū attributo nis hui⁹ tractat⁹. ¶ Quarto sic. vnusq̄sq; tractat⁹ dz denoiari a suo subiecto attributōis. sz ist⁹ tractat⁹ denoiat a suppositōe. ergo suppo sitio dz eē subiectū attributōis ei⁹. ⁊ p ꝯsequns t̄min⁹ supponēs nō ē hic subiectū attributōis ¶ Quito sic. nullū ens p accidēs ē subiectuz attributōis. sed termin⁹ supponēs ē ens p ac cidēs. q; additur enti per se: ergo termin⁹ sup ponēs non est subiectum istius tractatus.

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad ꝑ

mū dz ꝙ negat ꝯña: q; diuersimode ponit b ⁊ ī añ p;edicamētis vt dictū ē i tercio notabili. ¶ Ad secūdū dz ꝙ distinguit ꝯns. q; incōple xū pōt capi duplicit. vno mō formal⁹. s. ꝑ se cūda intētōe. ⁊ isto mō nō est ps cōplexi ymo formal⁹ distinguūt cōplexū ⁊ incōplexū. Alio mō pōt capi material⁹. s. ꝑ eo cui attribuit in tētio incōplexi. ⁊ sic bñ ē ps cōplexi materiali ter sumpti. ¶ Ad terciū dz ꝙ lz terminus suppo nēs sit q̄d complexū fm vocē: tñ est q̄d icom plexū fm itellectū. ¶ Ad q̄rtū dz ꝙ non oportet tractatū sp denoiari a subiecto attributōis: sz q̄ñq; denoiat a passione subiecti sic iste q̄ñq; a discipl⁹ sicut liber platonis a thimeo. q̄ñq; a pte subiectiua. ⁊ q̄ñq; ab aliquo superiori. ¶ Ad q̄ntū dz ꝙ lz ens p accidēs qđ ē casuale ⁊ fortuitū nō sit subiectū alicui⁹ libri: tñ ens p accidēs cui⁹ additamētū nō diminuit ratio nem eius cui additur bñ est subiectum attribu tōnis alicuius tractat⁹. ⁊ sic est hic determino supponenti.

¶ Termin⁹ vt hic sumit ē vox si gnificās vl̄e vel ꝑticulare. vt hō vel sortes. Termin⁹ āt incōple xoꝝ vnusq̄sq; aut significat sub stantiam aut qualitatē aut quā titatem aut ad aliquid aut age re aut pati aut vbi aut quando aut situs aut habitus'. Signifi catio vt hic sumit ē rei p vocē fm placitū repītatio. q̄re cū ois res aut sit vl̄is aut ꝑticularis oportet dictōes nō significātes vl̄e vl̄ p ticl̄are nō significare aliq̄d. ⁊ sic nō essēt t̄mini vt hic sumit t̄min⁹ vt signa vl̄ia vl̄ particularia. Si gnificationū alia ē rei substātiue ⁊ hec fit p nomē substantiuū. vt hō. Alia ē rei adiectiue ⁊ hec fit p nomē adiectiuū vl̄ p v̄bū. vt cur rit vl̄ alb⁹ q̄ nō ē ꝑpe significatio substātiua vl̄ adiectiua. sz significat substātiue vl̄ adiectiue. Et significare aliq̄d adiectiue vl̄ substātiue sūt modi vocuz. q;'a adiectiuatio ⁊ substantiuatio sūt ꝓpotes mōi⁹ differētie rez q̄ significāt ⁊ non significatōnes. Nomia v̄o substātia dicūt suppo nere: sz nomia adiectiua vl̄ v̄ba dicūtur copulare.

¶ Postq̄ autor sup⁹ posuit diuisionē dicibil ñter ponit diffinitōez t̄mini dicēs ꝙ t̄min⁹ ē vox significās vl̄e vel ꝑticulare. In q̄ diffini tōe ponit vox loco generis. deide addit vl̄e vl̄ ꝑticulare. i. rē vl̄em vel ꝑticularē ad differētiā sincathegrematū ꝑuationū ⁊ negationum q̄ non sunt termini vt hic capit⁹ termin⁹. nec illis cōuenit supponere aut copulare. vñ patet ꝙ signa vl̄ia vel ꝑticularia. vt ois nullus aliq̄s non sunt termini vt hic sumit⁹ terminus: quia signa vl̄ia vl̄ ꝑticularia nō significāt rē vl̄em vel ꝑticularē s significāt q̄m vl̄r. ꝑ quātō de notāt terminū cōem supra quē cadunt teneri vl̄r. ideſt pro omnibus suis suppositis vel ꝑ ticulariter. ideſt pro aliquo.

¶ Tertio sciēdū ē. q̄ termioꝝ icom plexoꝝ vnusquisq; aut significat su substātiaz aut qualitatē ⁊c. que quidē diuisio termini in cōplexi ponit in textu et habetur in principio predicamentorum: sed propter alium finem ha betur ibi et in isto passu. nam in predicamen-

tis ponit ad cognoscendū numerū ꝑdicamen torū.hic ãt ponit ad cognoscẽdū numerū ter minorū suppontū.vñ ibi nõ diuidit' termin⁹ incõpler⁹ i tota sua cõitate alias mẽbra sil'sũ pta nõ conuerterẽt cũ diuiso:sed solũ diuidit termin⁹ incõpler⁹ significãs rẽ vl'em vel pticu larẽ repombilẽ i ꝑdicamẽto. Jsta aũt diuisio ẽ hic ad duo necessaria.primus ẽ ad vidẽdũ rez significatã ꝑ terminũ cui⁹ natura ꝑdicamẽta lis sit. Secũdũ est q: posten⁹ dicet ꝙ nomina substãtiua sup po:nũt.noia vo adiectiua ⁊ etiã ẏba copulãt ⁊ appellãt.hoc ãt sciri nõ põt ni si ex pte rez significatarū ꝑ termios. ideo ista diuisio secũdario valet ad sciẽdũ q termi sup ponũt ⁊ qui copulant.

Secũdo sciẽdũ ẽ ꝙ auto: ꝺse quẽter ponit diffinitõem significatõis termini dicẽs ꝙ significatio tminiq̃ rei ꝓvocẽ ꝺm pla citũ repñtatio. Jn q̃ diffinitõe ponit repñtatõ loco generis.deide ponit rei ad differẽtiaz si gnificatõis dictionũ sincathegreumaticarũ q̃ q̃dẽ dictões nõ significãt res:sed dispositões rez.⁊ ibi capit res ꝑ illo qꝺ põt alteri subici vel de alio ꝑdicari.deide ponit ꝓ vocẽ ad̃ differentiã significationũ scripturarū.vltio ponit ꝺm placitũ ad dr̃iam significatõis naturalis ⁊ sic pz intellect⁹ diffinitõnis.ex quo infert au to: i textu ꝙ cũ ois res sit vl'is vel pticularis: oporter dictões nõ significãtes vl'e vel pticu lare.s.rẽ vl'em vel pticularẽ nihil significare. vt hic sumit significatio.⁊ sic nõ esse termios vt hic capit termin⁹.vñ alit determinat hic ꝺ incõpleris ⁊ i libro ꝑdicabiliũ ⁊ ꝑdicamẽtoꝝ q: i illis determinat de icõpleris sub rõe ꝑdica bilis vel ordinabilis i gñe.hic aũt determinat de ipis i hitudine ad rẽ quã significãt ꝺm quã ipis cõuenit supponere vel copulare appella re ⁊ restringere et ampliare.

Tercio sciendũ ꝙ dupler est significatio.q̃dã est naturalis sicut passiões i aĩa nr̃a existẽtes naturaliter significãt res quaꝝ sunt exp̃sse similitudines.⁊ de tali nõ itelligit ꝫ. Alia ẽ significatõ ad placitũ.⁊ talis ẽ dupler q̃dã est ꝓmo ⁊ ꝑ se ad placitũ sicut ẽ significa tio platꝝ vocũ significatiuaꝝ ad placitum.⁊ talis solũ hic diffinit. Alia ẽ ad placitũ secun dario siue ex cõsequnti.⁊ de tali nõ est hic ad ꝓ positũ.

Quarto sciendũ ꝙ vt ꝺr i tex tu significationũ alia ẽ rei substãtiue q̃ fit per nom̃ substantiuũ.alia rei adiectiue q̃ fit ꝑ no mẽ adiectiuũ seu ꝑ ẏbũ. Cui⁹ diuisionis rõ est q: ois res significat vt i se aut vt i alia. si pri mũ sic ẽ significatio substãtiua.si secũdũ sic ẽ significatio adiectiua.vñ hec diuisio sumit ex pte rei significate:q: substãtiatio ⁊ adiectiua tio sunt modi rez.nõ tm̃ absolute:sed rerum si gnificataꝝ ꝑ termios.eo ꝙ ẽ eadẽ res q̃ in ac cidẽtib⁹ significat ꝑ adiectiuũ ⁊ substãtiuum. sicut ꝑ albũ ⁊ albedinẽ.⁊ tm̃ i vno ẽ significa tio adiectiua ⁊ i alio substãtiua.albũ enim si gnificat formã accidẽtalẽ.vt alteri iherentez albedo vero eã significat vt per se stantẽ et nõ vt alteri iherentẽ. Ex q̃b⁹ patet q̃d est tminꝰ ⁊ q̃d sit significatio termini.⁊ quõ diuiditur si gnificatio et q̃ est diuisio termini.

Cõtra ꝑdicta arguit' ꝓmo sic. vni⁹ rei ẽ tm̃ vna diffinitio.sed termini est alia diffinitio.s.ꝙ termin⁹ ẽ oro indicãs q̃d ẽ esse rei:ergo hec nõ est sufficiẽs. Secundo sic. ꝓtra diffinitionẽ significatiõis.q: si eẽt sufficiens seqret' ꝙ termini vl'es nihil significarent ꝓña tenet:q: nõ possũt significare nisi rẽ vl'em sed nulla res ẽ vl'is ex parte rei: ergo termini cões nihil significãt. Tercio sic.ois ⁊ null⁹ aliq̃d significãt.s.quãtitatẽ.et tm̃ nõ repñtãt rẽ ꝺm placitũ:ergo diffinitio nõ cõuenit oi cõ tẽto sub diffinito. Quarto. si hec diffinitio nõ cõuenit significationi passionũ q̃ sũt i alia. nec significationi scripturarū.ergo nõ cõuenit oi cõtento sub diffinito. Quinto sic.si ista dif finitio eẽt sufficiẽs seqret' ꝙ termini secũde in tentiõis nihil significarẽt qꝺ ẽ falsũ ꝓña tenet q: nõ repñtãt rem:sed ens rationis tm̃.

Ad argumenta añ opposita.

Ad ꝓmũ ꝺr ꝙ termin⁹ vt sufficit i ꝓposito capit' duplicit'.vno mõ ꝑ diffinitõne q̃ditati ua rei.⁊ isto mõ accipit' ab aristotele ꝓmo thopicoꝝ.vbi ꝺr ꝙ termin⁹ ẽ oro indicãs q̃d ẽ esse rei ꝑ essẽtialia. Alio mõ capit' termin⁹ ꝑ eo in quẽ resolut' ꝓpositio.⁊ isto mõ accipitur ab aristo.i ꝓmo priorꝝ.⁊ a petro hyſ. in ꝓmo tra ctatu.vbi dicit ꝙ q̃dã ꝓpositiões categorice participãt vtroq̃ tmino.⁊ etiã in isto tractatu in ꝓpri diffinitõe. Ad secũdũ ꝺr ꝙ negatur ꝓña.⁊ ad ꝓbatõem ꝺr ꝙ res a parte rei sunt vles i potẽtia:sed nõ ꝺm actũ vl'itatis. Ad tertiũ ꝺr ꝙ negat' maior.⁊ ad ꝓbatõem ꝺr ꝙ non significãt quãtitatẽ ꝓprie dictã q̃ est res nature,sed significãt quãtitatẽ methaphori-

ce sumptā que nō est res vt ibi accipit. Ad quartū dicit ꝙ soluit ex tercio notabili. Ad quintū dicit ꝙ termini secunde intētionis significant rem habentē esse rationis: ꝫ nō habentē eē reale. ⁊ ꝫ suffic ad ꝫ ꝙ habeāt significatōem ad placitū de qua ē hic ad ꝓpositū.

Suppositio ē acceptio termini substātiui ꝓ aliquo. Differūt autē suppositio ⁊ significatio. qz significatio fit p ipositionē vocis ad significādū rē. suppō ē acceptio terminī iā significantis rē p aliquo. vt cū dicit hō currit. iste terminꝰ hō tenet stare p sorte ⁊ platone. ⁊ sic de alijs. Ūn significatio poz ē suppōne. ⁊ in hoc differt qz significatio ē vocis. suppō vo est termini iā ꝓpositi ex voce ⁊ significatōe. ergo supponere ⁊ significare nō sūt idē: ꝫ differūt p locū a cōiugatis. Itē significatio est signi ad signatū. suppō vo ē supponētis ad suppositū. ergo suppō nō ē significatio. copl'atō ē acceptō t̄mini adiectiui ꝓ aliq̄

Postq̄ auto: posuit diffinitōes terminī ⁊ significatōis ⁊ etiā diuisiones eoꝝ dē. hic cōsequēter diffinit suppositōes dicēs. Suppositio ē acceptio termini substātiui ꝓ aliquo. vñ in p̄dicta diffinitōe ponit acceptio loco generis ⁊ ponit termini substātiui ad differētiā copulatōis q̄ ē ꝓpetas termini adiectiui. ⁊ ponit ꝓ aliquo. i. ꝓ re significata ad dūaz suppositionis grāmatical' q̄ ē relatio suppositi ad apositū de q̄ nō ē ꝫ ad ꝓpositū. ⁊ ille ablatiuꝰ aliquo nō tenet in diffinitōe ꝓ practan suppositō: ꝫ tenet cathegreumatice ꝓ re vel ente. vñ ptz ꝙ diffinitio p̄dicta ē sufficiēs: ⁊ posset pbari p ꝛditōes bōe diffinitōis q̄ sibi ꝓueniūt

Circa quo primo sciendū est ꝙ suppositio ꝓt capi dupliciter. vno mō ꝓ suppositiōe reali sic dicim' ꝙ ignis suppōit fūdamētū. ⁊ ꝛ taliter ē ꝫ ad ꝓpositū. Alio mō ꝓt capi vt ē ꝓpetas vocis significatiue. ⁊ tal' est duplex. qz ꝓt capi vt ē relatio termini supponētis ad rē suppositā: q̄ suppositio ē in termino actiue. sic in eo qꝺ ponit sub se rē significatā p ipm et ē in re passiue: et sic ꝛ suppōne ē hic ad ꝓpositū. Alio mō ꝓt capi vt ē relatio suppositi ad suppositū. sic in grāmatica nomen supponit vbo. ⁊ de tali nō est hic ad propositum.

Secundo sciendū est ꝙ terminus substātiuꝰ supponit ex ꝓpositōez ⁊ in ꝓpositōe. qz ad suppositōez vt ꝫ capit sufficit res substātiue significata cū termino substantiuo accepto ꝓ illa re. qz suppositio nō dicit nisi relatōnez termini ad rē p ipm significatā. mō terminꝰ substātiuꝰ ex ꝓpositōez ꝓt accipi ꝓ re significata p ipm ⁊ etiā in ꝓpositōe: ideo ⁊ c. Ūn ponētes adiectiuū supponere vt burida nꝰ abutūt suppōne. qz res adiective significata nō ꝛz modū suppōnis ꝫ forme alti inhērēs

Tertio sciendū est ꝙ differētia ē int̄ suppositōez ⁊ significatōez vt ꝺz in textu qz significatio ē ꝓpetas vocis iposite ad significādū rē. ꝫ suppositio ē ꝓpetas termini iā rē significāns. Ex quo sequit alia dīa. qz significatio ē ipi' vocis ꝫ suppositio ē termini ꝓpositi ex voce ⁊ significatōe. Itē differt. qz significatio ē relatio signi ad signatū. suppositio vo ē relatio termini supponētis ad rē suppositā. vñ ꝛz suppositio aliq̄d supaddat significatōi et sit in min' q̄tū ad ea i q̄b' repiunt: nō tn ē cēntialr significans. qz nō addit significatōni sic spēs generi vl' ifer' supraꝛ: ꝫ notat aliā ꝓpietatē a significatōe min' tn cōez ⁊ p̄ supponētē significatōez. sic dicim' ꝙ albedo p̄supponit superficiē in suo subiecto. significatio em̄ repit tā in termino substātiuo q̄ adiectiuo: suppositio vero solū repit in termino substātiuo.

Quarto sciendū est ꝙ copulatio in textu sic diffinit. Copl'atio ē acceptio termini adiectiui ꝓ aliquo. In q̄ diffinitōne ponit acceptio loco generis. ⁊ ponit termini adiectiui ad dūaz suppōnis. ⁊ ꝺz capi nō adiectiuus ꝓ dictione significāte adiective rē q̄ pōt p̄dicari p se i ꝓpōne. ⁊ deide ponit ꝓ aliquo id ē ꝓ re significata p ipm terminū adiectiuū ad dūam sincathegreumatū. vñ ibi nō capit copl'atio vt ē ꝓpetas copl'e copulātis p̄dicatū cū subiecto i ꝓpōne cathegorica vl' ꝓpotetica. ꝫ capit vt ē ꝓpetas termini adiectiui co

pulāris se suo substātiuo. adiectiua ꝫ adiecti
ue rēta hīt copulare vel appellare solū ⁊ nō
supponere. ß adiectiua sūpta substātiue i neu
tro genere bñ hīt supponere, vñ vniuersale
et pticulare substātiuū ⁊ adiectiuū nō eqliter
respiciūt terminū rōne sue qualitatis. q; vni
uersale ⁊ pticulare respiciūt terminū rōne sue
qualitatis essentialis q̄ si sit plurib⁹ cōicabil'
cōstituit terminū cōem seu vniuersalē. si vero
talis qualitas essentialis a qua nomen ipōni
tur nō sit cōicabilis plurib⁹ tunc cōstituit ter
minū particularē vel singularē. ß adiectiuū ⁊
substantiuū respiciūt terminū rōne qualitatis
accidētalis. q; vim q̄ talis termin⁹ significat
rem suā p modū p se stantis dr substantiuū. ß
scōm q̄ significat rem suā p modū alteri ad
iacētis dr adiectiuū. ⁊ sic vniuersale ⁊ pticu
lare pri⁹ respiciūt terminū significatiuū rōne
qualitatis cēntialis q̄ substātiuū ⁊ adiectiuū

¶ Sed ꝺ̄ p̄dicta arguit̄ ꝓ sic
in ista ꝓpositiōe albū est aīal. albū supponit
et tamen nō est termin⁹ substātiu⁹. ergo male
ponit̄ substantiuū in diffinitiōne suppositiōis.
¶ Secūdo sic. si termin⁹ substātiu⁹ suppone
ret oporteret q̄ res significata p ipm sibi sup
poneret̄. ß hoc est falsuz. q; vt ait̄ ꝑ Plato. ser
mo est subiect⁹ rei ⁊ nō res sermoni. ergo ter
min⁹ substantiu⁹ nō supponit. ¶ Tertio sic.
si diffinitio esset sufficiens seqret̄ q̄ terminus
substantiu⁹ supponeret extra ꝓpositionē. q;
posset capi p aliquo. ß hoc est falsum. q; sup
positio est substātiua respectu verbi qđ appo
nit̄. ¶ Quarto sic. si dicta diffinitio esset suffi
cies seqret̄ q̄ null⁹ termin⁹ substātiu⁹ suppo
neret simpliciter aut naturaliter. cōsequens est
falsum vt postea videbit̄. cōsequntia tenet. q;
signū particulare facit suppositionē pſonalē.
ergo p ß q̄ ꝺ̄ p aliquo significat̄ q; ois supp̄
positio sit pſonal'. ¶ Quīto sic. copula ꝓpo
sitōis ꝺ̄ copulare: ⁊ tm̄ nō ē adiectiuū. ꝫ copula
tio male diffinit̄ q̄ ē acceptio termī adiectiui.

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad
primū dicit̄ q̄ albuz pōt capi dupliciter. vno
modo adiectiue: et sic nō cōuenit sibi suppo
nere p se: nec subici p se in ꝓpositione. Alio
modo pōt capi substantiue in neutro genere:
et sic sibi cōuenit supponere ⁊ subici in ꝓpositi
one. et isto mō capit̄ in ista ꝓpositōe. ¶ Ad
secūdū dicit̄ q̄ res significata p terminū pōt
dupliciter cōsiderari. vno modo vt est cā fue
cōceptionis q; suā similitudinez in aīa nostra
et ex cōsequēti cā ipositionis vocis significa
tiue. ⁊ sic sermo ē subiect⁹ rei: ⁊ nō ecōuerso.
Alio mō pōt ꝓsiderari res in rōne significati
q; terminū: ⁊ sic res significata p terminuz est
subiecta sermoni ⁊ sic supponit̄: ⁊ isto mō lo
gic⁹ cōsiderat res. ¶ Ad tertiū ꝺ̄: q̄ solutū ē
p p̄dicta. ¶ Ad quartū negat̄ cōsequntia. q; il
lud ꝓnomen aliquo nō capit̄ ibi pticulariter
siue sincatꝫegreumatice: ß indefinite ⁊ catꝫe
greumatice sic p̄ri⁹ dictū est. ¶ Ad quintū ꝺ̄
q̄ copula ꝓpositōis ⁊ adiectiua dicunt̄ diuer
simode copulare. q; copula ꝓpositōis copu
lat p̄dicatū cū subiecto. vel vnā ꝓpositōez cū
alia. ⁊ iō ꝺ̄ nota eoꝝ q̄ de altero dicunt̄; ⁊ sic
sibi cōuenit copulare actiue et nō copulari. ß
adiectiua copulāt se rōne sui mōi significādi
suis substātiuis. iō adiectiua copulāt ⁊ copu
lāt̄. copulant̄ em̄ rōne rei significatae p ipa.
ß copulant p suū modū significādi q̄ ē signifi
care p modū alteri inherētis vel adiacētis: ⁊
ita ꝓuenit ipis nō solū copulare ß etiā copulari.

¶ Suppositionū alia cōis
alia discreta. Suppositio cōis est q̄ fit p termi
nuz cōem. vt hō. aīal. Discreta
est q̄ fit p terminū discretū. vt sor
tes. vl' p terminū cōez cū pnoie
demōstratiuo. vt iste hō. qui est
termin⁹ discret⁹. Itē suppositio
nū cōmuniū alia naturalis alia
accidental'. Suppositō naturalis
est acceptio termini cōis p oib⁹
his p q̄b⁹ apt⁹ nat⁹ est pticipari.
vt iste termin⁹ hō p se sumptus
supponit p oib⁹ hoībus. tam q̄
sunt. q̄ erunt. ⁊ q̄ fuerūt. Accidē
talis suppositio est acceptio ter
mini cōis p oib⁹ his p q̄bus eri
git suū adiunctum. vt hō currit.
hic iste termin⁹ hō supponit p
oībus hoībus p̄sentibus. Et
cū dicit̄ homo fuit vel homo cu

cur nit supponit pro preteritis. Et cū dicitur homo erit vl̄ hō curret supponit p futuris. Et sic hab3 diuersas suppositiōes fm diuersitates coz que ei adiungūtur.

¶ Post q̄ autor posuit diffinitōes suppositōis et dūas int̄ suppositōnes et significatōnes: ac etiā diffinitōes copulatōis. hic p̄sequēter ponit diuisionē suppositōis dicēs: q̄ suppositōnū alia ē cōis alia ē discreta. Suppositio cōmunis est illa q̄ fit p terminū cōem. sic hō hz suppōnē cōem. Sz suppō discreta ē illa q̄ fit p terminū discretū: vel p terminū cōem cū p noīe demōstratiuo p̄minuo. sic iste hō vl̄ isti. Cuius diuisionis rō ē. q̄z oīs suppō ē acceptio termini substātiui p aliq̄. vl̄ g̃ p singl̄ari suppōito vl̄ nō. si p̄mū sic ē suppō discreta. si secūdū sic ē suppō cōis

¶ Pro quo p̄tio sciēdū ē q̄ suppositio cōis sic diuidit. q̄ suppōnū cōmunū alia est natural̄ alia accidētal̄. Cuius rō est: q̄z suppō cōis ē acceptio termini substātiui cōis. vl̄ g̃ p se sūpti aut cū addito. si p̄mū sic ē suppō natural̄. si secūdū sic ē suppō accidētal̄.

¶ Secūdo sciēdū ē q̄ suppositio natural̄ p̄uenit termio p se sūpto. i. sine addito. iō duplicat̄ dr̄ cā p̄t dici natural̄. p̄ma ē: q̄: talis suppō cōuenit termio nō rōne extrinseci alicui⁹ sibi additi. iō termin⁹ ex sua natura illaz suppōnē hz. Alia ē cā. q̄: tal̄ suppō p̄uenit termio rōne sue forme q̄ dr̄ natura termini. iō p̄uenient dr̄ natural̄. Sed suppō dr̄ accidētal̄. q̄z cōuenit termio rōne alicui⁹ extrinseci sibi adūcti. ⁊ nō dr̄ accidētal̄: q̄z accidētal̄r p̄uenit termio cū sit q̄dā p̄petas ei⁹. vñ adiectiua nō dicunt natural̄r copulare seu appellare. sic termini substātiui nō dicūt natural̄r supponere. eo q̄ adiectiua significāt formā suā vt i alio. iō adiectiua sp̄ insūt alīi explicite vl̄ implicite.

¶ Tertio sciēdū est q̄ suppositio natural̄ ē acceptō termi cōis p oib⁹ illa q̄b⁹ sua forma nata ē p̄ncipari. vt hō p se sūptus supponit p hoīb⁹ q̄ sunt fuerūt et q̄ erūt. In q̄ diffinitiōe ponit̄ acceptio loco generis. ⁊ ponit̄ termi cōis ad dūaz discrete suppōnis. reliq̄ vo p̄ticle ponūt̄ ad dūaz suppōnis accidētal̄. vñ forma termini in p̄posito dr̄ natura cōis cōicabilis multis significata p terminū cōem q̄ quātū ē de se p̄t accipi p p̄ntib⁹: p̄teritis: ⁊ futuris. a q̄ vt dictū ē suppō dr̄ naturalis et sēp p̄uenit termio ex p̄positōe: ⁊ sine quo cūq; addito: et sic dicta diffinitio ē sufficiēs.

¶ Quarto sciēdū ē q̄ suppō accidētal̄ ē acceptō fm̄ cōitatē p oib⁹ illa p q̄b⁹ erigit adiūctū. vt hō ē. hō tm̄ suppōit p p̄ntib⁹ rōe illi⁹ vbi est p̄ntis tp̄is q̄ sibi adiūgit. sili⁹ hō alb⁹. hō tm̄ suppōit p hoīb⁹ albis. vñ i diffinitōe capit̄ acceptio loco generis. ⁊ termi cōis ponit̄ ad dūaz suppōis discrete. ⁊ residuū ponit̄ ad dūaz suppōis natural̄. Nō ē aūt ponēda suppō materiāl̄. q: suppō ē termini iā significātis rē. g̃ solū p̄uēit termio significatiue sūpto ⁊ nō materialit̄. Itez dictū est q̄ suppō est termini iā cōstituti ex voce ⁊ nō significatōe. ergo nō cōuenit dictōni materialiter sumpte.

¶ Sz̄ p̄dicta arguit̄ sp̄rio sic. suppō ē act⁹. ⁊ act⁹ ⁊ opatōes sūt singulaꝝ ⁊ suppositoꝝ. vt vult Aristo. i p̄hemio metaphisice. g̃ nulla ē suppō cōis. ¶ Secūdo sic. suppō seq̄t̄ significatōez termi q̄ ē ad placitū g̃ oīs suppō ē ad placitū. ⁊ p̄ q̄ns nulla ē naturalis. ¶ Tertio sic. si eēt aliq̄ suppō naturalis cōuenirēt termio fm se sūpto. ⁊ p̄ nō p̄t esse. q̄: suppositio ē relatio supponēs ad suppositū. g̃ nō cōuenit termio p se sumpto ⁊ cū suppositō. ¶ Quarto sic. suppō accidētal̄ ē suppō p accidēs. g̃ nō debet dici suppositio. ¶ Quito sic. in istis p̄positōib⁹. amo ē vbū. amo est dictio dissillaba. subiecta supponunt ⁊ nō nisi materialiter. ergo ē ponēda suppō materialis vt posuit Burdan⁹.

¶ Ad argumēta aūt oppo. Ad p̄mū dr̄ q̄ act⁹ p̄t capi dupl̄r. vno mō p actu illo q̄ dr̄ opatō. ⁊ sic capit̄ i illa autoritate arist. ⁊ illo mō suppō nō dr̄ act⁹. alio mō capit̄ act⁹ p forma rei: sive sit substātia sive accidēs. ⁊ sic. suppō dr̄ act⁹: cū sit forma q̄dā accidētalis termini substātiui. Ad secūdū negat̄ p̄ma. q̄: suppō distinguit̄ a significatōne vt p̄z⁹ dictū ē. Ad tertiū dr̄ q̄ suppō dr̄ q̄ hic ad p̄positū ē relatio termi supponētis ad rē suppōitā. iō nulla suppō p̄uēit termio sine additōe rei p q̄ suppōit. ⁊ aliq̄ sibi bñ p̄uēit sine additōe alicui⁹ rei extrinseci. Ad q̄rtū dr̄ q̄ solutū ē ex p̄dictis. Ad q̄ntū dr̄ q̄ vt p̄z⁹ dictū ē duplex ē suppō. q̄d i ē relatio termi ad rē significatā de q̄ solū ē ad p̄positū. ⁊ dr̄ tali suppō p̄dicta subiecta illaꝝ p̄positōnū n̄ suponūt, alia ē suppō q̄ ē relatio suppo

sin ad appositū q̄ dr grāmaticalis. ⁊ isto mō subiecta pdictaꝝ ppositōnū bñ supponūt: qz b modo nō ē aliud q̄ reddere suppositū vbo

Accidēt alīū suppōnū alia simplex alia psonal. Suppō accidēs talis simplex ē acceptio termini cōis p re vli significata p ipz terminū. vt cū dr hō est spēs aial ē gen⁹. ibi iste termin⁹ hō supponit p hoīe in cōi ⁊ nō p aliquo inferiori. ⁊ iste termin⁹ aial supponit p aiali in cōi ⁊ nō p aliquo inferiori. Et silit dicēdū ē de quolibet termio cōi. vt risibile ē ppriū rōnale est differētia. albū ē accidēs. Itē suppōnū simpliciū alia est termini cōis i subiecto positi vt hō est spēs. ibi iste terminus hō simplicē hz suppōnē. qz solū supponit p natura speciei. Alia est termini cōis positi in p̄dicato ppositōis affirmatiue. vt ois hō est aial. ibi iste termin⁹ aial in p̄dicato posit⁹ simplicē hz suppositionē. qz solū supponit p natura generis. Alia est termini cōis positi post dictionē exceptiuaz. vt oīe aial p̄ter hoiem ē irrōnale. ibi iste termin⁹ hoiez simplicē hz suppōnē. qz nō licet fieri descēsuz sub ipo. vñ nō sequit̄ oīne aial p̄ter hoiem est irrōnale. ergo oīne aial p̄ter hūc hoiem ē irrōnale. ex quo ibi est fallacia fire dictōis p̄cedendo a suppōne simplici ad psonalē. Simulit hic hō est spēs. ergo aliq̄s hō ē species. et siliter hic. ois hō est aial ergo ois hō est hoc aial. In omnib⁹ ēm istis fit p̄cessus a simplici suppōne ad psonalē. Dr aūt termin⁹ in p̄dicato posit⁹ simplicē hz suppōnē ptz. qz cū dr oīm oppositoꝝ eadē est disciplina nisi ille termin⁹ disciplina simplicē haberet suppōnē sic fieret descēsus sub ipo ⁊ eēt falsa. Nulla ēm p̄ticularis disciplina est oīm ōrionrū. medicina ēm nō est oīm ōrionrū: hz solū sani ⁊ egri. grāmatica nō est oīm ōrioꝝ: sed solū ogrui et incongrui. logica ver⁹ ⁊ falsi: ⁊ sic de alijs. Psonal' aūt suppositio est acceptio termini cōis p suis iferiorib⁹. vt cū dr hō currit. iste termin⁹ hō supponit p suis iferiorib⁹. Itē psonaliū suppositionū alia est determiata alia cōfusa. Determiata suppositio est acceptio termini cōis indefinite sumpti: vel cū signo particulari determiatus. vt hō currit: vel aliq̄s hō currit. Et dr vtraq̄ illarū determiata. qz licet in vtraq̄ istarū iste termin⁹ hō supponit p oi hoīe tā currēte q̄ nō currēte: tñ p vno solo hoīe currente vera dicit̄. Et qz aliud ē suppONere ⁊ aliud est locutionē esse verā p aliquo vel falsa. Igitur in p̄dictis vt dictuz est iste termin⁹ hō supponit p oi hoīe tā currēte q̄ nō currente. licet reddat locu

tionez verā p currente solo. Ō aūt i vtraq; ista y sit determiata suppō ptz. qz cū ō: aial ē fortes vel aial est plato: ⁊ sic ō alijs. ergo aial ē ois hō. Ibi ē fallacia figure dictōis a plumb⁹ determiatis ad vnā determiatā. Et ideo iste termin⁹ aial indefinite posit⁹ habet determinatā suppositionē: ⁊ sil'iter cū signo pticulari.

¶ Postq̄ auto: posuit diuisionē accidētal' suppōnis. hic osequēter ponit diuisionē eius dicēs q̄ suppōnū accidētaliū alia ē simplex: alia ē psonal'. Cuius ratio ē. qz ois suppositio accidētal' est acceptio termi cōis cū adiūcto. vel ḡ tal' termin⁹ tenet p re vl'i vel pticulari. si pmū sic ē suppō simplex. si secūdū sic ē suppositio psonal'. vñ quotiēscūq; termin⁹ cōis ponit cū vbo vl' adiectiuo ipm restrigēte vl' ampliāte hz suppōnē accidētalē. vt cū ō: hō alb⁹ currit. hō supponit p hoib⁹ albis. ⁊ i ista hō currit. supponit p pīnb⁹ tm. Suppō aūt simplex ē acceptio termini cōis sūpti p re vl'i significata p ipm. Sz suppō psonal' est acceptio termini cōis sūpti p re pticulari: siue p: o suppositis. Termin⁹ em̄ cōis pt habere duo significata. et vnum est pmariū ⁊ adequatū: ⁊ illud ē natura cōis. sic hō significat naturā hūanā. aliud ē secūdariū: ⁊ illud ē pticulare pticipās naturā cōez. sic homo significat so: tē ⁊ platonē qui participant naturam eius.

¶ Pro quo pz o sciēdū q̄ suppō simplex ē acceptio termi cōis p re vli significata p ipm. sic hic. hō ē spēs. aial ē gen⁹. subiectū supponit simplicit. Cū ñ in hac diffinitione acceptio ponit loco generis. ⁊ termin⁹ cōis ad dīaz suppōis discrete. ⁊ vltio ponit p re vli significata p ipm ad dīaz suppōnis psonal' ⁊ etiā natural'. ⁊ tal' suppō ō: simplex. qz puenit termio rōne nature cōis q̄ simplex est. ⁊ ita ō: simplex. nō vt simplex opponit oplexo: ⁊ vt opponit psonali. termin⁹ em̄ cōis pt habere diuersas suppositiones fm diūsa esse nature cōis q̄ hz ee i se ⁊ i pticularib⁹. vñ termin⁹ sic suppōit simplicit. qz sibi repugnat teneri p inferioribus sic in exēplis datis. ⁊ tales ppōes sūt q̄tū ad modū enūciādi singl'ares qz termin⁹ cōis tenet in ipis p vnica natura: ⁊ nō pficit discēsus. ideo tales ppositiones dicunt singl'ares. et ad hēdū ō dictionē in talib⁹ nō oportet hre cā p appositionē signi: ⁊ pponēdo simplicē negationē. vt dicēdo hō est spēs. nō hō est spēs. Ih aūt suppositio simplex maxie vtit' ē ⁊ necessaria. qz nullā sciam pfecte cape possum⁹ nisi vtam simplici suppositione termioz. qz cū q̄libet scia sit vl'imum q̄ ppetua sūt ⁊ ñ singl'arium q̄ corruptibilia sūt oportet vt accipiam⁹ subiecta ipaz simplicit. vt dicēdo argumētatio ē subiectū totī⁹ logice ⁊ sic de alijs. nec valet argumētū. de nulla argumētatione ñ ē scia imo ibi pmittit fallacia figure dictionis.

¶ Secūdo sciēdū ē q⁹ vt habet' i textu suppositio simplex repit' tmplex. q̄dā ē termi cōis positi a pte subiecti. vt hō ē spēs. aial est gen⁹. ille termin⁹ hō simplicē hz suppositionē ⁊ eriā aial. Alia ē termi cōis positi in p̄dicato ppōnis affirmatiue. vt hō ē aial. aial habet suppositionē simplicē. Alia est termini cōis positi post dictionē exceptiuam. vt omne aial p̄ter hoiez est irrōnale. ille termin⁹ hoiez suppōit simplicit io ñ seq̄t' oē aial p̄ter hoiez est irratōnale. ergo omne aial p̄ter hūc hoiez ē irrōnale. qz arguit' a simplici suppositione ad psonalē ex parte illi⁹ accusatui hoiem. Cū aūt termin⁹ in p̄dicato ppositōis affirmatiue posit⁹ simplicit suppōat sic p̄batur. qz fm Aristo. hec est vera. oīm oppositorū eadē est disciplina. q̄ tm̄ nō eēt vera nisi p̄dicatū supponeret simpliciter p disciplina in cōi. qz nulla pticularis disciplina ē oīm oppositoz eadē. ⁊ medicina est sani ⁊ egri. logica veri ⁊ falsi. grāmatica cōgrui ⁊ incōgrui. ⁊ sic de alijs. ergo termin⁹ cōis i p̄dicato ppositionis affirmatiue posit⁹ simplicē hz suppōnez. ⁊ p hoc nō sequit' ois hō est aial. ḡ ois hō est b aial. Suppositio aūt simplex pt distingui. qz q̄dā ē p puationē significati a suppositis. vt in ppositionib⁹ q̄ sūt simplicis nature. vt hic hō est spēs. Alia est q̄ nulla suppositā excludit oino: ⁊ excludit suppositā determiata. vt q̄ñ termin⁹ cōis supponit p natura iclinata ad materiā ⁊ suppositā. vt hō ē aial. hō ē dignissima creaturaz. vñ isti⁹ ppōnis tm̄ hō est aial. subiectū suppōit simpliciter ⁊ predicatū cōfuse siue distributiue virtute negatio-

nis clause i illa dictõne exclusiua tm̃.ꝛ ꝑpt̃ ꝫ
seq̃t ab exclusiua idefinita ad suã vl̃z de ter
mis trãsposit̃.vt tm̃ hõ ẽ aial. g̃ oẽ aial ẽ hõ

Tertio sciẽdũ est ꝙ suppõ ꝓlo

nal̃ est accepto termi cõis ꝑ suis inferioꝛib⁹.
vt dicẽdo hõ currit.hõ ibi supponit ꝓsonal̃t
ꝑ sorte vl̃ ꝑ alio. In q̃ diffinitõe ponit̃ accep
tio loco gener⁹.ꝛ põit termi cõis ad dñiaz sup
positõis discrete.ꝛ ponit̃ ꝓseq̃nt̃ ꝑ suis infe
rioꝛib⁹ ad dñiaz suppõis simpliq. Cũ suppõ
ꝓsonal̃ ꝓuenit termio cõi rõne adiũcti determi
nãtis ipm̃ ad stãdũ ꝑ suis iferioꝛib⁹.Et ꝫ ꝑt
hẽri dupliciter. vno mõ ꝙ tale adiũctũ ponat̃
a ꝓte añ.sic̃ ẽ i signis vl̃ib⁹ ꝛ ꝓticulanb⁹. sic̃
dicẽdo ois hõ ẽ aial.vl̃ aliq̃s hõ ẽ aial.hõ i
vtraq̃ rõe signi suppõit ꝓsonal̃r ꝑ suis iferio
rib⁹.Alio mõ ꝑt hẽri q̃n tale adiũctũ ponit̃ a
ꝓte post.sic̃ i ꝑdicatis accidẽtalib⁹.vt hõ est
alb⁹. Cũ ꝑdicatoꝝ q̃dã sũt q̃ eẽntial̃r subie
cta ꝓuenũt.ꝛ respectu taliũ ꝑt eẽ suppõ sim
plex: vl̃ etiã ꝓsonal̃. dũ tm̃ ponat̃ signũ a ꝓte
añ.sic̃ dicẽdo hõ ẽ aial. Alia sũt ꝑdicata ac
cidẽtalia.ꝛ ꝫ sũt duplicia. q̃dã sũt realia q̃ si
gnificãt naturã realẽ.ꝛ respectu taliũ ẽ supp̃
positio ꝓsonal̃. qꝛ talia ꝑdicata nõ cõuenũt
nature vl̃ nisi rõne suoꝝ idiuiduoꝝ.Alia vo
sũt q̃ tm̃ significãt ens rõis.ꝛ respectu taliũ ẽ
suppõ simplex. vt hõ est spẽs. aial est gen⁹.

Quarto sciẽdũ ẽ ꝙ suppõnũ

ꝓsonaliũ alia ẽ ꝓfusa alia determinata.Et ꝗuꝫ
diuisionis rõ ẽ. qꝛ i oi suppõne ꝓsonali termi
nus cõis tenet̃ vl̃iter ꝑ oib⁹ suis inferioꝛib⁹
aut nõ.si ꝑmũ sic ẽ suppõ cõfusa.si secũdũ sic
est determinata. Cũ suppõ determinata ẽ illa quã
habet termin⁹ cõis indefinite vl̃ ꝓticulariter
sũpt⁹.vt hõ currit: vl̃ aliq̃s hõ currit. iste ter
min⁹ hõ i vtraq̃ istaꝝ supponit determinate.ꝛ
licet supponat ꝑ oi hoic: tm̃ locutio est vera
vno solo hoic currẽte.aliud em̃ ẽ supponere
ꝛ aliud reddere locutõẽz verã ꝑ aliquo. Cũ
ꝙ tal̃ suppõ sit determinata ꝓbat autoꝛ i textu.
qꝛ cũ dꝛ aial ẽ plato.aial ẽ socꝛates.ꝛ sic ꝺ ali
is.g̃ aial ẽ ois hõ. ꝓmittit̃ fallacia figure di
ctõis ꝓcedẽdo a plurib⁹ suppõnib⁹ determina
tis i antecedẽte ad vnã determinataz in ꝓñte.et
ita ꝓtz ꝙ termin⁹ indefinite sũpt⁹ suppõit de
terminate. Dicit̃ aũt suppõ determinata.qꝛ ad ve
ritatẽ ꝓpõnis in q̃ termin⁹ sic supponit suffi
cit vitas ꝑ vno determinato supposito.qꝛ dato
ꝙ supponit ꝑ oib⁹ suis iferioꝛib⁹:si tm̃ ꝑdica
tũ cõpetat sibi ꝑ vnico determinato supposito
dicitur ꝓpositio vera:sicut satis dictuz est.

Ex ꝓdicta arguit̃ ꝓrio sic.

nõ ẽ ponẽda suppõ ꝓposita vt notũ ẽ.g̃ nõ ẽ
ponẽda suppõ simplex.ꝓña tenet.qꝛ si vnum
oppositoꝝ ẽ i natura ita ꝛ reliquũ. Secun
do sic.si poneret̃ suppõ simplex maxime etiã
in istis ꝓpõnib⁹. hõ est spẽs.aial est gen⁹.ꝫ
iste ꝓpositiones sũt singl̃ares.g̃ subiecta eaꝝ
supponũt discrete. Tertio sic.termin⁹ sin
gular̃ supponit ꝓsonal̃r.ꝛ tm̃ diffinitio suppõ
nis ꝓsonal̃ nõ sibi ꝙpetit:g̃ ẽ insufficiẽs.ma
ioꝛ ꝓbat̃.qꝛ termin⁹ singl̃ar̃ supponit ꝑ vna
sola re q̃ dꝛ ꝓsona.nõ suppõ dꝛ ꝓsonal̃a ꝓso
na. Quarto sic.si diffinitio suppõis ꝓsonal̃
eẽt bona seq̃ret̃ ꝙ in accidẽtib⁹ nõ eẽt suppõ
ꝓsonal̃.ꝓseq̃ns ẽ falsuz.ꝛ ptz ꝓña.qꝛ accidẽ
tia nõ sũt ꝓprie cũ ꝓsona sit indiuiduũ subẽ.
Quinto sic.ois suppõ fit ꝑm determinatã spe
ciẽ suppõnis.ergo ois suppõ ẽ determinata.

Ad argumẽta añ oppo. Ad ꝓ

mũ dicit̃ ꝙ hic nõ capitur suppositio simplex
vt distinguit̃ cõtra cõplexũ.dictũ est em̃ ꝙ cõ
plexa nõ supponũt.ꝫ dꝛ simplex eo ꝙ termin⁹
suppõit ꝑ natura simplici i se ꝛ absolute cõ
siderata vt dictũ ẽ. Ad secũdũ dꝛ ꝙ ista hõ
est spẽs.aial ẽ gen⁹ sũt singl̃ares quo ad mo
dũ:nõ tm̃ sũt singl̃ares quo ad rẽ vt dictũ est.
Ad tertiũ dꝛ ꝙ termin⁹ cõis i suppõe ꝓsona
li suppõit ꝑ vna re. nõ tm̃ sic̃ termin⁹ singl̃ar̃
nec etiã sicut termin⁹ supponit ꝑ vna rei sim
plici suppõne:ꝫ sopponit ꝑ vna re ꝑm habitu
dinẽ quã habet ad supposita.sic̃ i ista.hõ cur
rit. hõ supponit ꝑ illa re q̃ ẽ hõ:nõ tm̃ in se et
absolute. sed ꝑm inclinationẽ ad suppositа.
Ad q̃rtuz dꝛ ꝙ ꝓsona capit̃ dupliciter.vno
modo ꝓprie ꝓut diffinit̃ a Boecio.ꝙ ꝓsona
ẽ nature intellectual̃ indiuidua subã:ꝛ sic in
diuidua nature hũane ꝓprie dicunt̃ persone.
Alio mõ capit̃ ꝓsona large ꝑ quocũq̃ iferio
rin ordie ad sup⁹.siue tale sit subã siue acci
dẽs.et hoc modo capit̃ ꝓsona in ꝓposito.
Ad q̃ntũ dꝛ ꝙ ois suppositio est ꝑm aliquã
spẽz determinatã suppositionis.dicit̃ vltra ꝙ
nõ vocat̃ hic determinata eo ꝙ fit ꝑm determi
natã spẽm suppõnis.ꝫ qꝛ reddit locutionẽ verã
ꝓ vno determinato supposito:vt dictũ est.

Cõfusa suppõ est acceptio ter

mini cõis ꝑ plurib⁹ mediãte sig⁹

nov̄li. vt cū dicit̄ oīs hō est aīal. ibi iste termin⁹ hō supponit pro plurib⁹ mediāte sign o v̄li. q2 supponit p quolibet suo supposito. Jtē ꝯfusa2 suppōnū alia ē ꝯfusa necessitate signi v̄l mōi. 7 alia necessitate rei. vt cū dicit̄ oīs hō ē aīal. ibi iste termin⁹ hō mediāte signo v̄li ꝯfūdit̄ siue distribuitur p quolibz suppositō. Et iste termin⁹ aīal a pte p̄dicati posit⁹ ꝯfūdit̄ necessitate rei. et cū vnusq̄sq hō suā hēat essentiā. iō hoc v̄bū est necessitate rei tenet̄ p tot essentiīs p quot hoīb⁹ tenet̄ iste termin⁹ hō: 7 cū vnicuiq hoī insit sua aīalitas. iō iste terminus aīal necessitate rei tenet̄ pro tot aīalib⁹ p quot hoībus tenet̄ iste termin⁹ hō. 7 p quot eēntiīs hoc v̄bū ē. vñ iste termin⁹ hō dz supponi ꝯfuse mobil̄r 7 distributiue sz ꝯfuse et distributiue tenet̄. q2 tenet̄ p oī hoīe. mobil̄r v̄o. q2 lz fieri descēsum sub eo p quolibet suo supposito. vt oīs hō est aīal ergo sortes ē aīal. sz iste termin⁹ aīal dr ꝯfūdi īmobil̄r. q2 nō lz fieri descensuz sub eo. vt oīs hō ē aīal. ergo oīs hō ē hoc aīal. ibi em̄ fit p̄cessus a simplici suppōe ad p̄sonalē. sicut hic. homo ē dignissima creatura2. ergo hic hō v̄l aliq̄s hō. v̄l rosa ē pulcerrim⁹ flo2. ergo aliq̄ rosa. Dz differūt īhoc q⁹ i istis est simplex suppō ex p̄te subiecti. in illa v̄o ex p̄te p̄dicati. lz videat̄ oppositū cē q⁹ supi⁹ dictū est q⁹ in hac p̄positione oīs hō est aīal. iste terminus aīal in p̄dicato posit⁹ simplicez hz suppositionē. cū p2i⁹ dicit̄ q⁹ hz ꝯfusaz. Ad hoc dicēdū ē ꝑm quosdaz q⁹ q2 gen⁹ p2edicat̄ de pluribus differētib⁹ specie. iste termin⁹ aīal qñ tenet̄ p ipō i cōi q⁹ est genus: sic hz simplicē suppositionē. ꝑm aūt q⁹ ipa natura cōis ipsi⁹ generis mlt̄iplicatur p suppositā hois: sic dicit̄ hīe confusaz suppositionez non mobiliter sz īmobiliter. Suppositio autez ꝯfusa īmobiliter potest cum simplici: nō ꝑm idē sed ꝑm diuersa vt dictū est. Uñ ꝑm hoc dicendū est q⁹ suppositio ꝯfusa mobiliter nō potest simul eē cū simplici nec ꝑm idez nec ꝑm diuersa vt dictū est. Sed ego credo īpossibile esse terminū cōem in p̄dicato positū hīe simplicē suppositionē et ꝯfundi mobil̄r vt īmobil̄r. signo v̄li exīte in subiecto affirmatiuo. vt oīs homo est aīal. et sic de alīs ꝯsimilib⁹. q2 vt vult porphiri⁹. Oīe qđ p2edicatur de aliquo aut est maius eo aut est equale ei de quo p̄dicatur: extendit de p2edicatione p se. sz in hac p̄positione oīs hō est aīal: ē p̄dicatio p se: et nō p̄dicat̄ equale ergo maius. non accidentale:

ergo substãtiale vel eẽntiale. ergo genus vel differentia. nõ dif ferẽtia: ergo genus. sed natura generis multiplicata mobiliter vel ĩmobiliter nõ est gen⁹. ergo cũ dr oĩs hõ ẽ aĩal. cũ ibi p̃dicet gen⁹ nõ eẽt possibile terminũ cõ munẽ mltiplicari mobilr vl ĩmo bilr. qr significat naturã generis q̃ iã actu nõ eẽt gen⁹. sicut si hõ ꝓfũderet mobilr vl ĩmobilr iam nõ esset spẽs. Jtẽ hocidẽ videt p Aristo. in p̃mo topicoꝝ dicẽtẽ q̃ oẽ qd de alio p̃dicat aut p̃ dicat ꝓuersim de eo aut nõ. si cõ uersim est diffinitio vl ꝑ ꝑriũ. Si aũt nõ ꝓuersim p̃dicat de re. aut cadit in diffinitionẽ rei aut non. si nõ tũc est accidẽs. Si cadit in diffinitõez rei. aut ẽ gen⁹ aut dif ferẽtia. nõ differẽtia ergo gen⁹. Et intẽdit Aristo. q̃ ibi sit recta p̃dicatõ. t spẽs subiciat ꝼm se vl mltiplicat. sz in hac ꝓpõne hõ ẽ aĩal ẽ recta p̃dicatõ: t subicit hõ et nõ eq̃le p̃dicat: neq; accidẽs. ergo gen⁹. Quare nõ ẽ possibile terminũ cõez ĩ p̃dicato positũ ꝓ fundi mobilr vl ĩmobilr. Jtẽ to tũ vle q̃d ẽ gen⁹. t totũ in quãti tate ex opposito se hñt. Sz totũ in q̃ntitate ẽ duplex. quoddaz ẽ totũ ĩ q̃ntitate ꝓpletũ. vt vbicũ q̃ ꝓfũdit terminꝰ cõis mobilit. vt oĩs hõ ẽ aĩal. Aliud ẽ totũ in q̃ntitate incõpletũ t diminutũ. vt vbicũq; ꝓfundit terminꝰ cõis ĩmobilr. t mltiplicat terminꝰ cõ munis simplicit. ergo si ĩpossibi le ẽ totũ ĩ q̃ntitate cẽ genꝰ mq̃n tuz hmõi nõ erit ĩpossibile termi nũ cõez ĩ p̃dicato positũ ꝓfundi mobiliter vl ĩmobilr vt dicebat. Jtẽ ꝓpatio illa ꝼm quã iferiora reducunt ad supiora. opposita ẽ ꝓpationi ꝼm quã supiora redu cunt ad sua iferiora. sz ꝼm p̃mã sumit ꝓmune ĩ rõne cõis. sz ꝼm secũdã sumit cõe multiplicatũ si ue ꝓfusũ. Cũ ergo terminꝰ cõis vt sic sit in rõne generis nõ ẽ pos sibile ip̃m multiplicari inquãtũ hmõi. Et hec q̃tuor argumẽta sunt ꝓcedẽda. Causa aut ꝓpter quã mouebant facilis est ad sol uendũ: q̃ tm est vna. qr cũ dicit oĩs hõ ẽ aĩal. cũ vnicuiq; q̃ hoĩ respondeat sua aĩalitas siue sua eẽntia. cũ nõ possit esse hõ quin sit aĩal. Jdeo dixerũt q̃ iste ter minꝰ aĩal tenet ꝑ tot aĩalib⁹ ꝓ quot hoĩbus hõ. Qd autẽ in illo argumẽto nulla sit apparentia ptz. qr cũ dr oĩs hõ est albꝰ. ne cesse ẽ q̃ tot aĩalitates intelligã tur in subiecto quot sũt hoĩes in q̃ bus tenet hõ. vñ nihil est dicere q̃ hz illas aĩalitates a p̃dicato cũ ibi p̃dicet albũ. Vñ dicendũ q̃ hõ logice loq̃ndo nõ naturalr er aĩali t rõnali ꝓponit. iõ de se hz illaz aĩalitatũ multiplicatio

nem. vñ cū dico ſic. oīs hō eſt al/
bus nullo mō hz illas aialitates
a p̄dicato cū ibi p̄dicet albus: vt
dictū ē. Sic aūt eſt i ppoſito. cū
ibi p̄dicet gen⁹ de ſpecie: vt oīs
hō eſt aīal. In hac em̄ ppoſitōe
ſubicit hō i quo itelligit multitu
do illaꝝ aialitatū⁊ p̄dicat hoc
gen⁹ aīal qđ nullo mō ꝓfūditur
mobiliter vel īmobilit: ſz ſtat ibi
p natura ſue p eſſentia ipi⁹ gene
ri cōis de plūbus p̄dicabil: vnde
aīal p̄dicat: ⁊ aīal itelligit i ſubie
cto. ſicut hic. oīe aīal rōnale eſt
aīal. Siliter dico q hoc ⁊bū eſt
nō ꝓfūdit mobiliter vl īmobilit.
qz q aīal cēt vl exiſteret i hoc ho
mine. hoc hz ſubiectū de ſe añq
i ppōe ſubiciat p̄dicato eſſentia
li vl accidētali. Et ꝓpter hoc de
ſtruim⁹ quādā diuiſionē factā. ſ.
ꝓfuſa⁊ ſuppōnū. alia ē ꝓfuſa ne
ceſſitate rei alia ē ꝓfuſa neceſſita
te modi ſiue ſigni. Dicim⁹ em̄ q
oīs ꝓfuſio fit neceſſitate ſigni vl
modi. vt cū dz oīe aīal rōale eſt
aīal. iſte em̄ in⁹ aīal i ſubiecto po
ſit⁹ tenet neceſſitate ſigni. p oīm
aīali qđ ē hō. Silit hic. oīs hō ē
aīal. iſte termin⁹ hō tenet p oīm
hoīe. ⁊ nō ſolū p hoīe: ſz etiā p oī
aīali qđ ē hō. ⁊ iō tot itelligūtur
aialitates quot hūanitates na/
turaliter loquēdo⁹ qz eadez eſt hūa
nitas i quolibz iduiduo hom̄is
ſm viā logicoꝝ. ⁊ non ſm viā na
ture. ſic homo in cōi idez eſt. vñ
q ſit hec aialitas vl illa hoc ē rōe
materie. In via em̄ nature hūa
nitas mea differt ab hūanitate
tua p ſe. et aīa mea p quā cauſat
hūanitaſ mea i me. alia ē ab aīa
tua p quā cauſat hūanitas tua i
te. Et ꝓpter hoc ſignū ꝓfūdit ho
minē. nō tn ꝓfūdit aīal i cōi. ſed
aīal ꝓtractū ad hoīez p ſuas dif
ferentias. vñ ſeq̄t q oīs ꝓclūſio
fit neceſſitate ſigni vel modi. Et
ſic ē finis ſuppoſitōnū ⁊ſp̄c. hiſ.
⁊ hoc quo ad termios abſolutos

¶ Poſtq̄ auto: diffiniuit ſuppoſitōez determinatā. b ꝓſequēter diffinit ſuppoſitionē ꝓfuſaz dicēs. q ſuppoſitio ꝓfuſa eſt acceptio termini cōis p oībus ſuis infe iozib⁹ mediāte ſigno vlī In q diffinitōne ponit acceptio loco generis ⁊ termini cōis ad differentiā ſuppoſitōis diſcrete. ⁊ p oībus ſuis ifenozib⁹ ad differentiaz ſuppoſitōis naturalis ſimplicis determinate et mediate ſigno vlī ad differētiā ſuppoſitōis ꝓfuſe q̄ fit p negatōez. ꝺ q ñ eſt ꝺ ad ppoſitū

¶ Circa quo ſciendum p̄mo q nō ē ſimili de ſigno vlī affirmatio ⁊ negatio: q ne gatio quicquid poſt ſe inuenit tēta deſtruit ⁊ ſic ei⁹ oppoſitū ponit. ideo ſignū vl negatiuū inquātū eſt ſignū vl diſtribuit terminu cōem cui⁹ eſt determinatio im̄mediate. ſed inquātuz eſt negatiuū diſtribuit terminū p̄mune p̄poſitū in p̄dicato. Sed ſignū vl affirmatiuū diſtribuit ſolū terminū commune cui⁹ ē immediata determinatio. vñ q̄dam ſunt q̄ p ſe confūdunt tm̄ū ſuos diſtribuūt. ſicut ſat ſigna vlia q̄ denotant terminū commune teneri vliter. Alia ſunt q̄ confundūt ſolū per accidens. ſicut negatio q̄ p ſe habet negare: confūdere aūt p accidens. Et ſiliter dicendū eſt de q̄buſdam terminis icludētib⁹ negatōez rōe cui⁹ ſibi q̄dit cōfūdere p accidēs ſicut tm̄ ſolū. ⁊ ſic ꝺ alijs

¶ Secundo ſciēdū eſt q aliq̄d dici tur confuſuz dupliciter. vno modo ſimpliciter qđ ſimpliciter eſt infinitū. alio modo dz confuſū vt idē eſt q determinatū. ⁊ ſic ſuppoſitō dz cō

fusa.i.indeterminata.q; ad veritatē ꝓpositionis i q̄ subiectū sic supponit non sufficit vitas ꝓpno suppos.to determinato ꝫ req̄rit veritas ꝓ oib⁹ similis suppositis.iō nūq̄ vel raro pōt sciri determiate si tal' ꝓpō sit va.ꝛ b⁹ in materia cōtingēti. vñ suppositio confusa req̄rit descēsū ad suppositā termi supponētis cōfuse. vñ descēsus ē cōsequētia formalis qua arguit' ab ante in quo ponit termin⁹ cōis supponēs cōfuse ad consequ⁹ns i quo cuumerāt' singularia termini cōis.iō descēsus ꝛ inductio eē oppositorū habēt.q; iductio ē ꝓgressus a singularibus ad vle ꝫ descēsus ē ꝓgressus ab vli ad singularia ei⁹. Ex q̄bus pz q̄ suppositio cōfusa ē acceptio termini cōis ꝓ oib⁹ suis suppositis ꝓ se et mediante signo vniuersali.

Tertio sciēdū est q̄ suppositionū cōfusaꝝ alia ē cōfusa necessitate signi. vt ois hō currit.ille termin⁹ cōis hō suppōit ꝯfuse necessitate illi⁹ signi ois. Alia ē cōfusa necessitate rei.sicut ois hō ē aial.ille termin⁹ animal supponit ꝓ tot aialib⁹ ꝓ quot hoibus hō.vñ q̄dā ponētes illā diuisionē dicēbāt q̄ non ē inconueniēs q̄ idē termin⁹ secūdū diuersas ei⁹ hītudines habeat diuersas suppositiones.vt dicēdo ois hō est aial.si aial i ista ꝓpositōne teneat' i se ꝛ absolute ꝓ natura cōi sic suppōit simplicit'.si vo teneat' ꝓ eisdē suppositis de q̄bus p̄dicat' sic supponit cōfuse. Sz hāc diuisionē improbat auto: i tertu multis rōib⁹ quaꝝ prima ē. Dē q̄ō p̄dicat' de alio p̄dicatione ꝓ prie dicta p̄dicat' vt eq̄le vel vt maī. ꝫ aial ꝓ dicat' de hoīe p̄dicatōe ꝓpie dicta:ergo vt eq̄le vl' vt maī.nō vt eq̄le:ergo vt maī.et nō vt differētia vel spēs:ergo vt gen⁹.et non vt accidens: ergo vt essentiale.ꝫ natura aial' distributa i singulis hoib⁹ non ē gen⁹:ergo i tali ꝓpositōe p̄dicat' natura aial' absolute.ꝛ p cōns aial supponit simplicit i illa ꝓpositōe ois hō ē aial:ꝛ ita i silib⁹. Alie rōes satis patēt i textu.ideo pro pñti causa brevitatis obmittūtur

Quarto sciendū est q̄ ꝫm quosdā suppositionū confusaꝝ alia ē mobilis.alia imobilis. Mobilis ē q̄n pōt fieri descēsus ad suppositā termini supponētis.vt ois hō currit ergo iste hō currit:ꝛ sic de alijs.ꝛ vocat' mobilis nō q̄ ibi sit mot⁹ realis:ꝫ q̄ ē descēsus ad suppositā termini supponētis. Sz imobilis ē q̄n non pōt fieri descēsus ad suppositā termini supponētis:ꝛ q̄ ista diuisio seq̄t' ex p̄cedēti:ideo eā dē rōib⁹ pōt improbari,sicut et prima

Ex q̄bus p̄dictis clare pz q̄ scia de suppositione inuenta est ad hoc vt ꝓ eam sciat' ꝓ quo ꝛ q̄liter vnusq̄sq; terminus in ꝓpō positus sit capiendus.q; termini aliq̄n capiunt' ꝓ re vli.q̄nq; ꝓ re pticulari.ꝛ aliq̄n vtroq; mō. Ex oib⁹ etiam p̄dictis pz q̄ tm̄ q̄nq; sūt spēs suppositionis.s.discreta.naturalis.simpler.determiata ꝛ ꝯfusa.quaꝝ sic habet' sufficiēter.q; ois suppositio ē acceptio termini substātiui ꝓ aliquo vel ergo termini cōis cōit' tēti vel non. si secūdū:sic est suppositio discreta.si ꝑmū b⁹ ē duplicit'.aut sumit' per se aut cū adiuncto.si ꝑmum sic ē suppositio naturalis.si secūdū hoc est duplicit'. aut sumit' ꝓ re vli ꝓ ipz significata.aut ꝓ suis iferioꝛib⁹.si ꝑmū sic ē suppō simplex.si secūdū b⁹ ē duplicit.aut tenet' vli aut nō.si primū sic ē suppō ꝯfusa.si secūdū sic ē determiata

Sed contra p̄dicta arguit' sic primo sic.i ista ꝓpōe non hō currit.hō supponit ꝯfuse cū equaler huic null⁹ hō currit.ꝛ tm̄ hoc nō ē mediante signo vli.ergo. Secūdo sic.i istis ꝓpositōib⁹ Rome et Parisius vendit' piper.bis audiui missam.piper et missa supponūt ꝯfuse ꝛ nō determiate.cū nullū determiatū piper vēdat' parisius et rome.ꝛ tm̄ hoc nō est mediāte signo vli.ergo. Tercio sic.idē ē ꝯfusū ꝛ infinitū:sed infinitū ē ignotū:ergo suppositio ꝯfusa ē ignota.ꝛ ꝓ cons nō ē diffinibilis. Quarto sic.q ꝫ nō vnū significat nihil significat.vt hz aristo.quarto methaphisice:ergo a sili q̄ nō tenet' ꝓ uno nō supponit ꝛ ꝓ cons terminus cōis nō pōt teneri ꝓ oib⁹ suis suppositis. Quinto sic.p̄dicatū vlis negatiue supponit ꝯfuse ꝛ etiā cuuslibet negatiue ꝛ tamen non est mediante signo vniūsali: ergo

Ad argumta ante oppositā

Ad primū dicitur q̄ in illa ꝓpositōe hō supponit confuse ꝓ accēns:et non ꝓ se. Ad secūdū dicitur q̄ illi termini et similes supponūt simpliciter:et non ꝑsonalit'. Ad tertiū dicitur q̄ patet solutio ex predictis in secundo notabili. Ad quartū dicit' q̄ negatur ꝯña.q; non ē simile de significatione et suppositione,sicut satis patet ex predictis. Ad quintū dicitur q̄ predicatum ꝓpositōis vniuersalis negatiue supponit confuse ꝓ accidens tm̄:ꝛ non per se

Et hec de suppositionibus dicta sufficiant.

Incipit secundus tractatus de Relatione.

Relatiuū ē duplex. vno modo relatiuū est cuius esse est ad aliud quodāmodo se ḥabere. ⁊ sic relatiuū est vnū de decem predicamentis. Aliud est relatiuū quod est ante late rei recordatiuū. qz vt vult p̄ scianus in maiori suo volumine. Relatio est ante late rei recorda tio. vt sortes currit q̄ mouet. ibi ḥoc relatiuū qui facit recordatō nem siue relationē de sorte qui ē res ātē lata. Ombissis aūt relatiuis ꝑm primū modū de relatis secundo modo ḥic intendimus. Relatiuoꝝ aūt quedā sunt relatiua substātie: vt qui ille ⁊ similia quedā vero sunt relatiua accidētis: vt talis qualis tātus quāt⁹. Relatiuū autē substantie est qđ refert eandem rem ī numero cū suo antecedente: vt q̄ ille. Item relatiuoꝝ substantie quedā sūt relatiua diuersitatis: vt ali⁹. Et est illud quod refert eandem rez in numero et supponit pro alio. vt sortes currit et alius disputat Quedam vero ydemptitatis. vt qui ille idem. Relatiuū autez substantie ydemptitatis est qđ refert: et supponit pro eodem in numero pro quo supponit suum antecedens. vt sortes currit qui disputat. ibi ḥoc relatiuū quire fert sortem. et supponit pro sorte. Relatiuorum substantie ydē ptitatis quēdam sunt nomina. vt quis quidam. Quedam sunt pronomina: vt ille idem.

Ille est secūdus tractatus paruoꝝ logicalium de relatiuis ꝑ em ḥ yspani. in quo postq̄ in precedenti determinauit de suppositiōe ter mini. ḥic consequenter determinat de relatōe termini. Et rato ordinis ē: quia relatio termini de qua est ḥic ad propositū p̄supponit suppositionē termini. sicut suppositio presuppōit termini significationem: ideo prius determinandū fuit de suppositione q̄ de relatione. et similiter prius determinandū est de relatione q̄ de alijs proprietatibus eius que sunt ampliatio. appellatio: restrictio. et distributio. quia relatio communior est illis et eo q̄ respicit terminū tam supponentē q̄ copulantem. alie vero terminū supponentem non quacunq̄ suppositione: sed personali solum. et quia communiora sunt prius determinanda. ideo prius determinandū fuit de suppositiōe ⁊ postea de relatione ante q̄ de alijs. vnde sicut in tractatu suppositionū terminus supponens ē subiectum attributōnis. ita terminus relatiu⁹ est subiectum attributionis ḥuius tractatus. et relatio est ꝓprietas eius quēadmodum suppositio termini supponentis. Ex quo patet q̄ scientia tradita in ḥoc tractatu est distincta a scientia suppositionū. qz scientie distinguūtur quēadmodum subiecta de quibus sunt.

Pro quo sciendum est ꝓmo q̄ relatiuū ē equocū siue multiplex. ⁊ multiplex indiffinitū pars ꝓclusionē. id. o. p. ḥ. distinguit relatiuū vt eligat membrū de quo est sibi ad. p positum dicens q̄ duplex est relatiuū. vnū est cuius totum esse est ad aliud: vt totuz esse patris est ad filium. et totū esse filij est ad patrē et de tali determinatur in predicamentis. aliud est relatiuū quod facit relationē de re ānlatā. et de tali est ḥic ad propositum. et diffinitur sic. Relatiuum est ante late rei recordatiuum. et similiter relatio est rei ante late recordatio. quomodo diffinitur a priscia no in minori volumine.

Secūdo sciendum ē. q̄ relatiuorū quedā sūt substātie: et quedā accītis. rō ē q̄ omne relatiuū est ante late rei recordatiuū

vel ergo rei significate p modū p se stātis vel per modū alteri adiacentis. sup imū: sic ērelatiuū substātie. si secūdū: sic ē relatiuū accidētis ista diuisio est analogi i sua analogata. ¶ relatiuū dr p prius de relatiuis substātie ꝙ accidētis. Ex qb⁹ pz diffinitio relatiui substantie ¶ Relatiuū cm substātie ē recordatiuū rei añlate p modū per se stātis significante sicut ꝙs ille idē. ⁊ sic de alijs. Sz relatiuū accidētis ē recordatiuū rei añlate significāte p modū alteri adiacētis: vt talis qualis. ⁊ sic de alijs.

¶ Tertio sciendū est ꝙ relatiuū substātie sic diuidit in tertiu. relatiuorū substātie aliud ē ydēptitatis aliud ē diuersitatis. ¶ Relatiuū ydēptitatis ē qđ refert idē i numero cū suo añte et p eodē supponit. vt dicēdo sortes currit ꝙ disputat. illud relatiuū ꝙ refert sortes sicut em substātia tpe natura ⁊ diffinitōe ꝓcedit accidētia. sic relatiuū substātie ꝓcedit relatiuū accidētis. iō autor prius determinauit de relatiuo substātie ꝙ accidētis. ⁊ hui⁹ diuisionis ratio ē: qr oē relatiuū sbē supponit p eodē in numero cū suo añte aut nō. si primū sic ē relatiuū ydēptitatis. si secūdū sic ē rel'tiz diuersitatis

¶ Quarto sciēdū ē ꝙ relatiuuz substātie ydēptitatis ē ꝙ supponit p eodē i numero cū suo añte. vt dicēdo hō currit ꝙ disputat. illđ relatiuū ꝙ refert sortē ⁊ supponit p sorte. Aliđ diffinūt alij dicētes. relatiū ydēptitatis ē illud qđ accipit p illo p quo verificat ꝓpositio añtis cui⁹. ¶ Relatiuuz vo diuersitatis ē id qđ nō supponit p eodē i numero cū suo añte vt dicēdo sortes currit ⁊ alius disputat. Itē relatiuoz ydēptitatis vt dr i tertu qđā sūt noīa vt ꝙs. alia sūt ꝓnoīa vt ille. ⁊ sic đ alijs ꝙ distinctio satis manifesta est per philosophū i suo minori volumine illam diuisionem ponentem

¶ Sed cōtra ꝓdicta arguit primo sic. de relatis ponit i ꝓdicamēntis: ergo bñ dz determinari de ipis. ¶ Secūdo sic. relatiuū diuersitatis significat aliā rē a re añlata: ergo ñ facit recordatiōem a re añlata. ¶ Tercio sic. si ponat relatiū substātie distinctū a relatiuo accidētis. seqret ꝙ nullū relatiū substātie reperiret in tertiis accidēns qđ ē falsū. qr in ista ꝓpōe albedo ē color ꝙ ē ꝙlitas. Et relatiuū ꝙ refert albedinez ꝙ est accns. ergo relatiuū sbē ñ distinguit a relatiō accidēns. ¶ Quarto sic. si diuisio relatiuoz substātie cēt sufficiens vel cēt diuisio totius i suas ptes integrales. vel vocis i suas significatōnes. vt analogi i sua analogata. Et ñ videt ꝙ sit aliq dator ꝙ diuisio ē insufficiēs. ¶ Quito sic. Et relatiū ꝙ ē relatiū sbē. ⁊ tñ in hac ꝓpōe. mulier ꝙ dānauit saluauit. ñ supponit p eodē i numero sicut suum añs. nā eua dānauit: ⁊ btissima vgo saluauit ergo relatiū ydēptitatis ñ supponit p eodē i numero sicut snū añs. ⁊ eodē modo posset argui. lignū fuit causa vite quod fuit cā mortis. similiter homo peccauit: et ille redemit.

¶ Ad argumēta añ oppo. Ad primū đr ꝙ lz i ꝓdicamētis determiet đ relatis tm Et ⁊ i ꝓdicamētis de ipis diuisiue de determiat. vt visū ē in ꝓmo notabili. ¶ Ad secūduz đr ꝙ lz relatiū diuersitatis ꝓprio ⁊ p se significet aliā rē a re añlata. tm ex añti dat itelligere rez añlatā. sic ꝙñ đr sortes currit ⁊ alius disputat, sē sus est alius disputat alius hō a sorte disputat. iō ex añti dat itelligere sortē. ¶ Ad tciū đr ꝙ sbā pōt capi duplicit. vno mō ꝓprie vt distinguit cōtra accñs. isto mō ñ capit Et cū đr relatiz sbē. alio mō cōiter p oi illo qđ hz modū sbē inter tres nos đ gñe accidētiū. sicut albedo ꝙ lz sit accidēs: qr tm significat p modū sbē. ideo sibi attribuit relatiū sbē. dicēdo albedo ꝙ ē color: ē ꝙ litas. ¶ Ad ꝙrtū đr ꝙ sicut ens diuidit in idēt diuisū p̄m pri⁹ ⁊ posteri⁹. eo ꝙ idē se hz ad diuisū vt vnū ad mltra. et sic hītus ad priuatōem. iō ens p prius đr de eodē ꝙ de diuiso. Ita sibi diuidit relatiū sbē in relatiuū ydēptitatis et diuersitatis. ꝙre ista diuisio ē analogi i sua analogata. qr relatiū sbē p prius đr relato ydēptitatis ꝙ de relatio diuersitatis. ⁊ hec est rō ꝙre autor prius determinauit de relatis ydēptitatis ꝙ de relatiuis diuersitatis. ¶ Ad ꝙntū đr ꝙ duplex ē relatio. ꝙdā ē simplex ꝙ ē ꝙñ relatiū et añs supponūt p eodē i spē ⁊ ñ p eodē i numero. ⁊ ista relatōe referūt ꝓdicta relatiua ad sua añcedētia. ⁊ de ista nō intelligit in diffinitōibus Alia ē relatio psonalis que ē ꝙñ p eodē in numero suppōit relatiz ⁊ añs. ⁊ vbi sortes currit ꝙ disputat. ⁊ ista relatōe nō referūt ꝓdicta relatiua ad sua añtia de qua tm solum intelligit.

¶ Itē relatiuoz ꝓnominū ydēptitatis. ꝙdā sūt reciproca. vt sui sibi se cū suo possessiuo vt suus sua suū Alia ñ reciproca. vt ille idē. Relatiuū aūt reciprocū dicit non ꝙ

sit patiēs: sz qz ponit modū patientis supza subsātiā agentē. qz aliud ē patiēs: 7 aliud ē modus patiētis. qđ patet p hoc q̄ noiatiu⁹ pōt esse patiēs. vt sortes percutit: sz nō pōt habere modū patiētis. vñ mod⁹ patiēt; sp ē i obliquis. 7 sic patz q aliud ē patiēs 7 aliud ē mod⁹ patiēt;. Siq̄ratur q̄d addat supza patiēs p relatiuū reciprocū. Dicēdū ē q addit ydēptitatē subsātiet ponit caz sub mō patiēt;. vt sortes iubet sibi subsātia q̄ pri⁹ erat agēs ponit sub mō patiēt;. vt hoc p noiatiuū dicit modū agēt;. 7 ideo natura noiatiui repugnat nature hui⁹ p nois sui. 7 iō nō pōt habere noiatiuū. Ex p̄dict; patz q relatiua ydēptitatis referūt cādē rē sub suo añcedēte. 7 sp supponit p eadē re i numero. Et ex hoc patz q maior ē certitudo p relatiuū ydēptitatis q̄ p suū añs loco relatiui positū. vt hō currit. hō disputat. qz dubiū ē vtrū de eodē hoīe dicatur. Sz cū dz hō currit 7 idē disputat certū ē q̄ de eodē homīe dicat. hoc em̄ patet p p̄sciānū dicentē. i maiori suo voluīe q̄ cū dz aiax venit ad troyā: 7 aiax fortiter pugnauit dubiū ē an ō eodē aiace dicat: an ō diuersis. sz cū dz aiax vēit ad troyā: 7 idē fortit pugnauit. de eodē aiace i numero stati itelligit. Et sic pz q maior ē certitudo p relatiuū ydēptitatis q̄ p suū añs loco talis relatiui positū. Solet ātt dubitari circa relatiua ydēptitatis vtz deceptio fcta ex diuersa relatōne fiat fm eq̄uocationē: vl fm āphibologiam: vel fm aliquā aliā fallaciā. vt dicendo hō videt asinū q̄ est ratōalis. ibi hoc relatiuuz qui: pōt referri ad hūc terminū qui ē hō. vel ad hūc terminū qui ē asin⁹. 7 sūt ibi diuerse relatōes. 7 ergo scōm aliquos solet ibi p̄uenīēter assigna ri eq̄uocatio. Sz oppanum arguit. hoc nomē qui secūdū q̄ est relatiuū significat rē vnā eq̄liter se habentē ad illud qđ significat p modū subsātie: vt color q̄ est i corpe. loc⁹ q̄ ptinet rē locatā: et sic de alijs. ergo deceptō facta ex diuersa relatōe nō facit eq̄uocationē. Itē hoc nomē qui scōz q̄ est nomē significat subsātiaz

infinitā. sz ista sbā infinita apta nata ē finitarī tā p vnū añs q̄ p alīd: ergo cū illa soā ifinite supta i se sit vna ⁊ pōt referri quodlibz añs, ergo significatio huius relatiui erit vna ōre seq̄t q̄ ibi ñ erit eq̄ uocatio Jtē rō cuius libz relatiui fm q̄ relatiuū ē tm vna hec. s. res añlata vl rei añlate recordatiuū ergo oē relatiz fm q̄ relatiz ptici pat vnū nomē ⁊ vnā rōem. ergo relatiū ē vniuocū, inq̄tū ē añla te rei recordatiuū. ergo pticularia relatiua. vt q̄ ille ⁊ alius inq̄tū sunt relatiua suoꝝ añtiuz ñ sūt eq̄uoca Si aliqs obiciat q̄ hoc relatiuū q̄ alterius rōis fm q̄ tenet in hoc añte hō. ⁊ alterius fm q̄ tenet in añte asin. vt i p̄dicta oīōe. ergo ē cōe et hz rōes diuersas. ergo ē eq̄uocū. Dicēdū q̄ hoc argumē tū nō valet. Nā silit posset pbari q̄ q̄libz vniuocū eēt eq̄uocum vt aial eēt eq̄uocū fm q̄ ē hō vl fm q̄ ē i hoie. ⁊ alia hz rōez fm q̄ ē equs vl fm q̄ ē i equo: et sic hoc nomē aial alia hz rōez hic ⁊ ibi ⁊ ē cōe. ñ tm eq̄uocū: sz vniuocū. Soluēdū ē breuit q̄ sicut vniuoca dicūt habere eā dē rōez nō fm se: sz i vniuoco vniuocāte: vt hō bos equs ⁊ silia i aiali. Silit oīa relatiua dicūt habere rōez eā dē ñ fm se: sz i referēte siue i relatiōe ⁊ etiā habēt idē nomē. ideo vniuocāt i eo: sz ille obiciebat de rationib⁹ relatiuoꝝ fm se. Ad p̄dictas obiectōes ab ista p̄cedim⁹ ⁊ iō p̄cedim⁹ q̄ deceptio fcta ex diuersa relatōe ñ ē fm eq̄uocatiōnē. Jtē illa deceptio ē i ordiatōe dictionū int se. ergo ē i oīone. qz ordiatio dictionū nichil aliud ē q̄ oīō. ergo ñ ē eq̄uocatio cū eq̄uocatio solū fit i vna dictōe. Jtē q̄ ibi ñ sit āphibologia apbat. vbicūq; fit āphibologia ibi ē p̄structio vni⁹ cū alio. vt i hoc exēplo liber aristot. quo ad p̄mū modū. quo ad secūdū: vt hic. litt⁹ arab. quo ad terciū: vt in hoc. scit sc̄m. Et fm hoc pz iductiē p oēs modos āphibologie q̄ vbicūq; ē amphibologia ibi ē p̄structio vnius cū vno tm. sz vbicūq; sūt diuersa relatiā ñ ē p̄structio vni⁹ cū vno tm imo vni⁹ cuz diuersis: ergo decep tio facta ex diuersa relatōe ñ facit āphibologiā. Jtē vbicūq; est deceptō ex eo q̄ aliq̄ dictō pōt referri ad diuersa ē p̄positio vl diuisio. sed deceptio ex diuersa relatōne est ex eo q̄ aliqua dictio potest referri ad diuersa. ergo decep tio ex diuersa relatōe ē p̄positō vel diuisio. ⁊ hoc idem p̄cedim⁹.

Postq̄ auct⁹ posuit diuisionē relatiuorum substātie. b consequēter subdiuidit vnū membrū illius diuisionis. s. relatiuū ydēptitatis dicens. q̄ relatiuoꝝ ydēptitatis substātie q̄daz sunt reciproca sicut sui sibi se a se. alia vero nō reciproca. vt ille idē et similia. cui⁹ ratio est. q⁹ omne relatiuū ydēptitatis substātie ponit modum substātie patiētis supra substantiā agē

ē aut non. si p̄mū sic est relatiuū recipr̄ocuz: sisecūdū: sic ē relatiuū non recipr̄ocū. vnde relatiuū dicatur recipr̄ocū non q̄ sit patiens: sed q̄ ponit modū pacientis supra substantiá agentē. ideo dicitur in textu q̄ aliud est paties ⁊ aliud modus patiēs. notanduz ēm potest esse patiens. vt dicendo sortes p̄catur: ⁊ non potest ꝑ habere modū patientis in significádo ideo dicit p̄scianus q̄ modus agentis cōuenit notanuo. modus vero patiēs ꝓuenit obliquus. ℰ ex quo patet q̄ illud relatiuum sui ē relatiuū recipr̄ocum: quia ꝑ habet modū patientis cum sit in obliquis et non in recto. vt dictū est. ideo illud ꝓnomē sui notanuo casu caret.

¶ Pro quo ꝓmo sciēdū est q̄ relatiuū recipr̄ocū sic diffinit. ℰst illud qđ significat substantiá agentē sub modo patientis vñ relatiuū recipr̄ocū refert eandē substantiaz in numero quā ꝑ habet suū añcedēs ⁊ ꝑ eodē in numero supponit. ex quo seq̄tur q̄ relatiuū recipr̄ocū non refert sui añcedens sumptū cuz sua dispositōe vñi vniuersaliter. ná si illa fuit vera seq̄ret q̄ idē esset dicere: ois ꝯ videt se. et omnis homo videt omnē hoiem. q: cum relatiuū ydemptitatis recipit cū sui ponat ꝑ eodem in numero sicut suū añcedēs cū ꝯ in illa ꝓpositione. ois ꝯ homo videt se tenetur vniuersaliter. ⁊ illud relatiuū se refert hoiem vniuersaliter qđ est falsum. vñ vt habetur ꝑ textu maior est certitudo ꝑ relatiuū substantie q̄ ꝑ suū añcedens positū loco sui. vt cum dicitur Aiax venit ad troyam ⁊ aiax fortiter pugnauit. ibi dubiū est vtrum sit semno de eodē aiace in numero an non: ℰ cum dr aiax venit ad troyam et ⁊ ille idem fortiter pugnauit. manifestum ē q̄ de eodē aiace in numero est hic semno. quare maior est certitudo ꝑ relatiuū ydemptitatis q̄ suum antecedens quod loco sui ponitur.

¶ Secundo sciendū est q̄ relatiuū recipr̄ocū differt ab alijs tribus modis. ℙrio q: añcedēs significatū ꝑ modū agēs ponit ꝑ modū pacēs nō aūt alia relatiua. ℙcūdo differt: q: relatiuū recipr̄ocū construit cum eodē verbo cuz quo suū añcedēs qđ tñ alijs relatiuis repugnat. ℙercio differt: q: relatiuū recipr̄ocū refert idē ad se ipm̄ñ aūt alia relatiua. ex quo seq̄tur q̄ recipr̄ocato solū cōuenit relatiuis ydemptitatis substantie licet nō omnibus. ℂuius ratio est: q: recipr̄ocatio ē q̄daz circularis relatio eiusdē ad se ipm. solū aūt relatiuū ydemptitatis substātie ꝑ eodē supponit ꝑ quo suū añs q̄re sibi solū ꝓuenit recipr̄ocatio.

¶ Tertio sciēdū est q̄ autor i textu mouet quādá dubitatione q̄ talis ē. vtr̄ decepto ꝓueniēs ex diuersa relatōe sit eq̄uocatio vel alia fallacia. ꝑ cui⁹ solutione autor ponit tres ratōes ꝓbātes q̄ nō sit eq̄uocatio. quaꝝ causa breuitatis vna dicet q̄ talis ē. illud relatiuū q̄ significat substantiá infinitá inquátum de se finiri pōt ꝑ quodlibet añs. ergo illud relatiuū q̄ quátū ē de se vno noīe ⁊ vna rōe pōt quodlibet añs referre: ergo nō est equiuocum ℌ vniuocū. Alie due rōnes clare patēt i textu ℰx quo pz q̄ relatiuū substātie indifferens est ad referendū istud añs vel aliud fm idē nomen ⁊ eandē rationē referēdi. Iz ex pte diuersoꝝ añcedentiū variet ratio referēdi. sicut ratio aialis de se est vna. ⁊ tñ fm qđ recipitur in alia ⁊ alia specie variatur. ℰt sic patet q̄ decepto ꝓueniēs ex diūsa relatōe ꝓuenit ex diuersa ordinatione dictōnis cū dictione q̄ nihil aliud ē q̄ oratio. eq̄uocatio aūt ꝓuenit ex multiplicitate dictōis simplicis. ergo ista decepto ꝓueniēs ex diūsa relatōe nō est equiuocatio.

¶ Quarto sciendū est q̄ talis deceptio ꝓueniēs ex diuersa relatōe nō est ap̄hibologia. q: vbicunq̄ est amphibologia ibi ē diuersa ꝓstructio vni⁹ dictōis cū alia dictione. sicut liber anstotelis quantū ad p̄imū modū amphibologie. ⁊ linus aratur quantū ad secūdū. ⁊ scit seculū quantū ad tertiū modū. ℌ vbi est diuersa relatio non est diuersa constructio vnius dictionis cū alia. ergo deceptio ꝓueniens ex diuersa relatione non est ap̄hibologia sed q̄ ibi fit compositio vel diuisio ꝓbatur. q̄a omnis deceptio ꝓueniens ex eo q̄ aliq̄ dictio potest ad diuersa referri est compositio vel diuisio: sed hic est hmōi modi. ergo ⁊c.

¶ Sed cōtra predicta arguitur ℙrimo sic. modus tá agendi q̄ patiendi ꝓuenit añcedenti illius relatiui sui: ergo etiá vterq̄ modus debet sibi cōuenire: ⁊ sic pōt habere noīatiuū. ¶ Secūdo sic. relatiuū recipit a suo añcedente certá significationē ⁊ suppositionē. q: relatiuū significat idē qđ suū añs. cū ergo in illa ꝓpositōe. ois ꝯ videt se. istud añs homo suū ꝑ ponat vr̄ seq̄tur q̄ istud relatiuum se quod est suū relatiuū referat ipm vr̄: ⁊ sic cū dispositōe. ℙercio sic. loco relatiui ꝓ ponere suū añs: q̄ loco illi⁹ relatiui se i illa ꝓpō

omnis ꝯ homo videt se. licet ponere oēm hoīez ⁊ sic se refert antecedēs cū sua dispositōne: ꝯ relatiuū reciproco refert suū añcedēs sumptū cū sua vl̄i dispositione. Quarto sic. argumēto tertius ꝙ deceptio ꝓuenies ex diuersa relatione sic ęquocatio dicēdo sic. ꝯ homo videt asinū q̄ est rōnalis. ꝟ relatiuū q̄ refert ad illū nominatiuū hō: vel ad illū accusatiuū asinū. cū igit non possit illa duo referre eadē rōe. q̄ est alia ratio notatiui ⁊ alia rō accusatiui sequit ꝙ tale relatiuū ęquocū ent. ꝗre deceptio ꝓuenies ex diuersa relatōe ē ęquocatio ⁊ non alia fallacia. Quito sic dicēdo sic. canis videt piscē qui ē substātia. illud relatiuū q̄ pōt referre canē vl̄ piscē. ⁊ quocūq; mō dicat tenet ęquocē cū significet idē qđ suū añs qđ ē ęquocus.

Ad argumenta ante oppositā

Ad primū dr ꝙ negat ꝟñam: q̄ añs vni⁹ relatiui pōt ee in recto ⁊ i obliq̄s. nō illud relatiuū reciprocū qđ significat ꝑ modū patiēntis ⁊ nō oportet ꝙ q̄cq̄d ꝟueniat añcedēti ꝟueniat etiā relatiuo. Ad secūdū dr ꝙ relatiuū reciprocū certā relatōez aut significationē trahit ab añcedēte: nō tñ eodē mō natura distributōnis ꝟ impediēte. ideo nō sequit ꝙ relatiuū reciprocum supponat vl̄r. Ad tertiū dr ꝙ lz i relatiuis reciprocis liceat loco ipi⁹ ponere añs: nō tñ in reciproco qñ refert ad terminū cōem sumptū vl̄i impediēte natura distributōis. Ad quartū dr ꝙ sicut vniuoca ꝑm se ꝯsiderata diuersas rōnes hñt. ⁊ tñ vnā etī eandē rōem habēt in vniuocāte sicut hō ⁊ equꝰ i aiali. ita ea q̄ referūtur ꝑm se ꝯsiderata diuersas habēt rōes: et tñ vnā ⁊ eandē habēt i referēte siue i suo relatiuo. ⁊ ita lz sit alia ratio notatiui ⁊ alia rō accusatiui i suo relatiuo eadē est. sicut eadez est rō equi ⁊ hois i aiali. Ad q̄rtū dr ꝙ illō relatiuū qui ⁊ ita de alijs pōt duplicit ꝯsiderari vno mō quātū ad rōem referēdi: ⁊ sic dz negari ꝙ ibi teneat ęquoce. alio mō pōt ꝯsiderari quantū ad suū significatū determinatū ꝑ suū antecedēs. ⁊ isto modo potest esse vniuocum vel equiuocum sicut suum antecedens. et ita in propositione dicta bene tenetur equiuoce.

Sequitur de relatiuis diuersitatis. Relatiuū diuersitatē qđ supponit ꝑ alio ab eodē qđ refert vt sortes currit ⁊ alꝰ disputat. ibi hoc relatiuū alꝰ refert sortē ⁊ supponit ꝑ alio a sorte. ⁊ ita facit recordationē ꝺ sorte. Be relatiuis āt diuersitatis talis dat regula. Si relatiuū diuersitatis addat supiori fit inferꝰ. ⁊ si addat inferiori fit supꝰ vbi gratia cū dr aliꝺ ab aiali. ergo aliud ab hoīe. ibi ē locꝰ a specie ad genꝰ. siue a pte subiectiua ad suū totū vniuersale. q̄ in hac ꝓpositōe aliud ab aiali hoc relatiuū diuersitatis aliꝺ cū addit aiali qđ ē supꝰ ad hoīem facit ipz inferꝰ. ⁊ in hac aliud ab hoīe addit inferiori. ſ. homini ⁊ ergo facit ipz supius. Et ergo aliud ab homie ē inferꝰ ad illud ab hoīe. ⁊ iō ibi ē locꝰ a specie siue a pte subiectiua. Be relatiuis ydēptitatis dat regula ab ātiquis. Nulla ꝓpositio īchoata a relatiuis ydēptitatis habet ꝛtradictoriā. Et assignāt talē causā. q̄ cū dr oīs hō currit ⁊ ille disputat. hoc relatiuū ille habet respectū ad hoc ātecedēs hō ꝓpter dependentiā siue relatōis: ſz cū negatio aduenit ꝓpositioni īchoate a relatiuo dicēdo sic. ille nō disputat. tūc negatio negat vbū qđ sequit. et non negat respectū relatōis quē habet ad añcedēs. ergo negatio nō negat totū quicq̄d affirmatio affirmat: ergo nō ꝛ dicit. ſz cū hoc fit in q̄libet ꝓpositione inchoata a

relatiuo sequitur q nulla ꝓpoſi-
tio inchoata a relatiuo hꝫ cōtra
dictoriā. Sed ꝺ̄tra hoc obicitur
q̄cq̄d ꝺ̄tingit affirmare cōtingit
et negare de quolibꝫ ſuppoſito.
ſꝫ verbū ꝺ̄tīgit negare de quoli-
bet ſuppoſito. ergo et affirmare
ꝺ̄tīgit de quolibet ſuppoſito qꝺ
eſt dictio relatiua. ergo q̄libet ꝓ
poſitio ī̄choata a relatiuo hꝫ cō
tradictoriā. Jtē q̄libet ꝓpō ſiue
enunciatio q̄ eſt vna hꝫ ꝺ̄dicto-
riā. ſed ꝓpoſitio inchoata a rela
tiuo: dūmō ibi nō ſit aliq̄ dictio
eq̄uoca: neq; plura ſubiciant nec
q; p̄dicant eſt vna ꝓpō. ergo ꝓ-
poſitio ī̄choata a relatiuo habet
ꝺ̄tradictoriā. Jtē dicit Ariſtote
les ī ꝑmo periarmenias circa af
firmationē et negatōnē q ꝙ vni af
firmationi vna negatio ē oppo-
ſita. et ecōuerſo vni negatōi vna
affirmatio ē oppoſita. ergo affir
mationi inchoate a relatiuo ne-
gatio vna eſt oppoſita. Qꝺ cō-
cedūm⁹ dicētes p̄dictā regulā
eſſe falſam. Ad rationē eorū re-
ſpondem⁹ q relatiuuꝫ cōparat
ad antecedēs et ꝺ̄parat ad v̄bū
cui ſubicitur. vnde cū affirmatio
et negatio ſit oratio affirmatiua
vl negatiua alicui⁹ de aliquo: vl
alicui⁹ ab aliquo. hoc eſt p̄dicati
de ſubiecto. Et ideo ſicut ptꝫ ꝑ
diffinitionē p̄dictā affirmatōis
et negatōnis. affirmatio et nega-
tio reſpiciūt tm̄ modo ꝺ̄pationē
ſubiecti ad p̄dicatū. ergo ī ꝓpō-
ne inchoata a relatiuo tm̄m ō ſu
mit ꝺ̄dictoriū ꝑ ꝺ̄pationē rela
tiui ad v̄bū cui ſubicit. et nō ꝑ cō
parationē relatiui ad antecedēs.
q; ille reſpect⁹ nō eſt ibi ꝓpt na-
turā affirmatōis nec ꝓpt depen
dentiā ſubiecti inquātū ē ſubie-
ctū. ſꝫ ꝓpt dep̄dētiā ei⁹ qꝺ eſt
ſubiectū. dicendū tm̄ eſt ſubiectū
q; aliud ē ſubiectū inq̄ntū ſubie
ctū et id qꝺ eſt ſubiectū. et aliud ē
p̄dicatū et illud qꝺ ē p̄dicati. et ſic
q̄cq̄d affirmat in ꝓpōne inchoa
ta a relatiuo negat i ſua ꝺ̄dicto-
ria. q; ꝺ̄dictoria iſtius ille diſpu
tat. et iſta. nō ille diſputat. nega
tione p̄poſita relatiuo. De rela
tiuo idēptitat nō recipr̄oco tal
dat regula. Oīne relatiuū idēp
titat nō recipr̄ocū hꝫ eādē ſup-
poſitōnē quā hꝫ ſuū antecedens.
vt cū ꝺ̄r oīs hō currit. ille eſt ſor-
tes. hoc relatiuū ille ſupponit ꝑ
omni hoīe. q; eſt ſenſus. oīs hō
currit: et ille eſt ſortes. id eſt oīs
homo eſt ſortes. Dico aūt nō re
cipr̄ocū. q; cū dicit oīs hō videt
ſe. nō ē ſenſus. oīs homo videt
omnē hoīez. vnde loco huius re
latiui ſe nō licet ponere ſuū an-
cedēs. loco aūt alteri⁹ ꝫ ponere

¶ Poſtq̄ autor determinauit de relatiuis idēp
titatis ſubſtātie. hic ꝺ̄ſeq̄ntr determinat de re-
latiuis diuerſitatis ponēdo ꝑmo diffinitionē
eius. ſecundo aſſignādo aliquas regulas re

latiuoꝝ substãtie. ergo ponit diffinitionẽ relatiui diuersitatis dicẽs. ꝙ relatiuũ diuersitatis substãtie est qđ supponit ꝓ alio i nũero ab eo qđ refert. vt sortes currit et aliꝰ disputat. ḣoc relatiuũ alius facit relationẽ de sorte i aliquo et tamen supponit ꝓ alio a sorte in aliquo.

¶ Pro quo ꝓ scieđũ ꝙ dubiũ põt esse cũ dicãt sortes currit: ⁊ aliud ẽ albus ꝓ quo supponit illud relatiuũ aliud. ideo ad ḣoc dicunt ꝙdã ꝙ supponit ꝓ alio ḣoie a sorte. sicut in ista sortes currit ⁊ aliꝰ ḣo est albꝰ. sed ḣoc nõ videt esse verꝝ. q; relatiuũ masculini generis ⁊ femmini generis quodãmodo restringunt ad supponendũ ꝓ suppositis ciusdẽ speciei cũ suo ãnte masculini generis vel femmini. ideo dicit infer⁹ ꝙ aliꝰ ponit diũsitatẽ inter suppositas: ⁊ aliud dicit diuersitatez in essentia. ideo cũ dr sortes currit ⁊ aliꝰ ḣõ ẽ albus. sensus est. aliꝰ ꝑticularis ḣõ est albꝰ. ⁊ cũ dr sortes currit ⁊ aliud ẽ albũ. sensus ẽ. aliđ essentialiter ẽ albũ: ⁊ nõ supponit ꝓ re i eadẽ specie. ideo distinguit cõtra ḣoc relatiuũ aliꝰ qđ determinat ꝑ masculinũ genꝰ ad supponendũ pro eodẽ in specie cũ suo antecedẽte.

¶ Secundo scieđũ est ꝙ in textu assignantur tres regule relatiuoꝝ. quarũ prima est relatiuoꝝ diuersitas q̃ talis est. si relatiuũ diuersitatis subẽ addat terminꝰ superior et inferior. tũc terminꝰ inferior fit superior ⁊ ecõtra. sicut aial est superꝰ ad ḣoiem. sed aliud ab aiali est inferꝰ ad aliud ab ḣoie. sicut bñ sequit ḣõ est. ergo aial ẽ a specie ad genꝰ. ita bene sequit lapis est aliud ab aiali. ergo est aliud ab ḣoie. Ratio huiꝰ est. q; vtualiter includit in se quandã negationẽ. ideo quando actu plura partium significantur tanto plura negãtur. sicut etiã negans infinitas. vt nõ ḣõ i plus se habet q̃ nõ aial. cũ nõ ḣõ de nõ aiali vniuersaliter predicetur. sicut in cõuersione per contrapositionem satis dictum est.

¶ Tertio scieđũ est ꝙ secunda regula relatiuoꝝ est ꝙ nulla ꝓpositio inchoata a relatiuo substantie contradictoriã ḣabet. quã quidẽ regulã ponũt alicꝫ tanq̃ veram. Petrus autẽ hyſ. recitat ipam ⁊ manifestat eam esse falsam Et iꝓbat eã in textu trib⁹ rõnibus: quaꝝ vltima talis est. Cuilibet affirmationi est negatio opposita: et ecõtra. vt habet Aristo. in secũdo priorũ. q̃ affirmatõni inchoate a relatiuo substantie erit negatio opposita contradictorie: et econtra qđ concedimus dicentes predictam regulaz esse falsaz. Alie due rationes clare patent in textu. ideo causa breuitatis pro nunc relinquuntur.

¶ Quarto scieđũ est ꝙ tertia regula talis est ꝙ omne relatiuũ identitatis substantie nõ reciprocum eodẽ modo supponit sicut suũ ãntecedẽs. vt omis ḣõ est aial. ⁊ ille est substantia. ḣoc relatiuũ ille supponit ꝓ omni ḣoie. et est sensus omis homo est aial et ille est suba. i. omis ḣomo est aial et omis ḣomo est substãtia. Et dicit noranter nõ reciprocũ. q; vt dictũ est cum dicatur omnis ḣõ videt se nõ est sensus ꝙ omnis ḣomo videt omnẽ ḣoiez. ideo sic etiã dictũ est loco relatui reciproci nõ licet ponere suũ ãntecedẽs sicut fit de relatiuis identitatis substãtie nõ reciprocis. et ideo ibi nõ potest fieri descẽsus nisi sub antecedẽte. dicẽdo omnis ḣomo videt se. ergo sortes videt se ⁊ plato videt se: ⁊ sic de aliis.

¶ Sz ꝑ dicta arguit ꝓ sic. negatio addita suppoſiti et infinito nõ facit ꝙ superꝰ sit inferꝰ aut ecõtra. q; solũ ḣabet negare. ergo nec relatiuũ diuersitatis ḣoc facere potest virtute negatõnis. ¶ Secũdo sic. in nõ omnibus nõ sũt genera nec ꝙ spẽs. ergo nõ ḣomo nõ est genus ad nõ aial. nec aliud ab ḣomie est genus aliud ab animali. quare male dictũ est ꝙ arguẽdo sic. lapis est aliud ab aiali. ergo ẽ aliud ab ḣoie. argutar a specie ad genꝰ. ¶ Tertio sic. nõ sequit ꝑ primã regulaz sortes est alter ab ḣoie. ergo est alter a seipo. ergo illa regula nõ est vera. ¶ Quarto sic. contra secundã regulã probando ipaz esse verã. ratõne qua mouebant antiqui: que talis est cũ dicit ḣõ est ⁊ ille disputat. ḣoc relatiuũ ille ḣz respectũ ad suũ ãntecedẽs ꝓpter dependentiã sue relationis. ergo cũ negatio negãs que nõ agit ante se sequit ipm relatiuũ. vt dicẽdo sortes currit et ille disputat. nõ negat qđ affirmatio affirmat. quare nõ facit cõtradictionẽ. ¶ Quinto sic. ꝙ tertia regula nõ sit vniuersaliter vera. q; dicẽdo ḣõ currit et ille est dignissima creaturaꝝ. vel ille ẽ spẽs ḣoc relatiuũ ille rõne illi⁹ adiuncti spẽs videtur ḣabere suppositionẽ simplicem: ⁊ tamen suuz antecedens supponit personaliter. ergo terna regula nõ est vniuersaliter vera.

¶ Ad argumenta ãn oppo. Ad primũ dicitur ꝙ negatio primo ⁊ per se habz

negare: ꝫ ex cõsequẽti habet distribuere ⁊ fa/
cere terminũ iferiorẽ supiorẽ: ⁊ ecõtra. ¶ Ad
secundũ dr ꝙ duplicit pot intelligi ꝙ i nõ en
tib⁹ siue i negatoib⁹ sint gña ⁊ spẽs. vno mo
ꝺ veritatẽ: ⁊ sic pcedit ꝙ ibi nõ sũt gña nec
spẽs. Alio mõ ꝺm modũ tm: ⁊ isto mõ in nos
entib⁹ bñ sunt gña ⁊ spẽs. ⁊ ideo licet nõ hõ
nõ sit vex gen⁹ ad nõ aial. habet tm modũ ge
neris respectu ipi⁹. ⁊ ita dr de aliud ab hoie
in ordine ad aliud ab aiali. ¶ Ad tertiũ dr ꝙ
regula intelligit de relatiuis substãtie. mõ al
tertiũ est relatiuũ diuersitatis accidẽtis. et iõ
cõcedẽdũ est ꝙ regula sibi nõ cõuenit. ¶ Ad
quartũ dicit ꝙ Petrus hyf. respondet ꝙ rela
tiuũ pparat ad suũ añcedẽs: ⁊ ppat ad ver/
bũ cui subiicit. per cõparationẽ vero relatiui
ad verbũ sumit qualitas ꝓpositionis ⁊ nõ p
cõparationẽ relatiui ad añcẽdẽs. iõ negatio
in cõtradicẽdo hꝫ tm negare ꝓpationẽ relati
ui ad vbũ ⁊ nõ ꝓpatõꝫ relatiui ad añs. iõ rõ
antiquox nulla est. ¶ Ad qntũ dr ꝙ rñdent
aliq ꝙ relatiuũ idẽptitatis nõ recipr ocũ qñqꝫ
facit recordatõꝫ sui añtis sine mutatiõe esse
añtis vel alicui⁹ ppetatis ei⁹: ⁊ tũc eodẽ mõ
supponit sic̃ suũ añs. qñqꝫ vo facit recorda/
tionẽ sui añtis cũ mutatõne sui eẽ vel alicui⁹
ppetatis: ⁊ sic nõ oportet ꝙ eodẽ mõ suppo
nat sic̃ suũ añs: licet sit vex ꝙ sp supponit p
eodẽ in numero numerositate cẽntie vel sup
positi. Aliter põt dici ⁊ fortasse meli⁹ ꝙ i illa
ꝓpositione pdicta illud relatiuũ ille suppõit
personaliter ⁊ nõ simpliciter. quia suppositio
relatiui idẽptitatis sibi conuenit ratione sui
antecedentis et nõ ratione alterius sibi adiũ
cti. Et sic patet de relatiuis substantie.

Dabito de relatiuo subẽ
dicẽdũ ẽ de relatiuo ac/
cidẽtꝭ. Relatiuũ aũt ac/
cidẽtꝭ ẽ qꝺ refert eandẽ rẽp mo/
dũ denoiationis. vt tale quale.
et cetera. Uñ hec ẽ differẽtia re
latiui subẽ ad relatiuũ accidẽtꝭ.
qr relatiuũ subẽ refert rem vni/
uocã p modũ qꝺ q̃d est. vt albe/
do q̃ est in pariete. colox qui est i
corpe. Relatiuũ autẽ accidẽtis
est qꝺ refert rem suã per modum
denoiatõnis. vt sortes est albꝰ:
et talis est plato. Alia aũt diffe/
rentia datur eorũdẽ. qr relatiuũ
substãtie refert idẽ i numero. re/
latiuũ vero accidẽtis refert idẽ i
spẽ. vt sortes est albus et talis ẽ
plato. qr idẽ in numero nõ pt eẽ
in diuersis subiectis: sꝫ bñ idẽ in
specie. Relatiuoꝝ aũt accidentꝭ
aliud ẽ relatiuũ idẽptitatꝭ. vt ta
lis. aliud vo diuersitatꝭ. vt alter
Relatiuum accidẽtꝭ idẽptitatꝭ est
qꝺ refert eandẽ q̃litatẽ in spẽ et
supponit p eadẽ in spẽ. vt sortes
est albꝰ ⁊ talꝭ est plato. Relatiuũ
aũt accidentꝭ diuersitatꝭ ẽ qꝺ re/
fert eandẽ q̃litatẽ in spẽ: sꝫ sup/
ponit p alia diuersa i spẽ. vt sor/
tes est albꝰ ⁊ alterꝰ mõi ẽ plato
Differt aũt relatiuũ subẽ idẽpti
tatis a relatiuis accidẽtiũ idẽp/
titatis. qr relatiuum idẽptitatis
substãtie refert eandẽ substãtiã
in numero. relatiuũ autẽ idemp
titatis accidentis nõ refert idez
accidẽs in numero: sed solũ idẽ
accidẽs in spẽ. Relatiuoꝝ idẽp/
titatis accidentis aliud est rela/
tiuũ q̃ntitatis ꝓtinue. vt tãtus.
aliud vero q̃ntitatis discrete. vt
tot quot. Item relatiuoꝝ nume
roꝝ quedã sunt noia. vt totidẽ.
quedã sunt aduerbia. vt totiẽs.
Sciendũ qꝺ talis tãtus tot to/
tiẽs totidẽ possũt dici relatiua.

redditiua ꝛ demõstratiua. relatiua vt si ad pñtes referãt. demõstratiua vt cũ dicim⁹ demonstrãdo mare tale ẽ rubeũ. demõstrãdo hercule tal' fuit plato. Si aũt nõ referant ad pñtes siue p demonstrationẽ rei uꝫ presentium tunc sunt redditiua. qꝛ reddunt interrogatione pcedẽte. vt q̃lis ẽ plato talis est sortes. ℜ Relatiua q̃ñ sine interrogatione pferunt. vt tal' ẽ sortes q̃lis est plato. ℭ Et quãdo ad nomina adiectiua dicunt specialiũ accidẽtiũ. vt ethiops est niger ꝛ talis est corꝰ. et sortes fuit albꝰ ꝛ talis fuit plato

¶ Postq̃ autor determinauit de relatiuo subiecto. hic cõsequẽter determinat de relatiuis accidẽtis. ℭ Et rõ huius est. qꝛ sicut accidens se habꝫ ad substantiã. ita relatiuũ accidẽtis ad relatiuũ substantie. ℨ accidens posterius est substãtia nõ sm ordinẽ nature: ℨ etiã sm ordinẽ cognitionis. quia habet cognosci per suũ subiectũ. ergo relatiuũ accidentis posterius est relatiuo substantie. quare conuenienter de ipso posterius determinatur. ℭ Unde Petrus hyspanus determinãdo de relatiuis accidẽtis pmo ponit diffinitionẽ relatiui accidẽtis. secũdo notificat ipm aliquib⁹ diuisionib⁹. ergo pmo ponit talẽ diffinitionẽ relatiui accidẽtis dicens q̃ relatiuũ accidẽtis est qđ refert rem suã per modũ denominationis. vt tale quale ꝛ similia. ℭ Ũ dicẽdo sortes est albꝰ ꝛ plato est tal' illud relatiuũ talis refert illud antecedens album denominãdo platonẽ album implicite. qꝛ sensus est plato est talis. i. plato est albꝰ.

¶ Pro quo pꝛio sciẽdũ ẽ q̃ relatiuũ accidẽtis differt a relatiuo substãtie duobus modis. pmo qꝛ relatiuũ substantie refert rem suã per modũ per se stantis. siue per modũ eius qđ est q̃d. vt albedo quꝫ est qualitas est colꝰ q̃ est in pariete. ꝛ sic de alijs. ℜ Relatiuũ aũt accidẽtis refert rem suã per modũ denominationis. vt dicẽdo sortes est bipedalis: et tantus est plato. Secũdo differũt. qꝛ relatiuũ substãtie refert idẽ in numero cũ suo antecedẽte. relatiuũ vero accidẽtis nõ: ℨ solum idẽ in specie. ℭ Cuius ratio est. qꝛ idẽ accidens in numero nõ potest esse in diuersis subiectis: ℨ bene idẽ accidens in spẽ. Diuidit aũt relatiuũ accidẽtis in textu sic. ℜ Relatiuoꝝ autẽ accidẽtis aliud est relatiuũ idẽptitatis. vt tal' qual': tantus quant⁹: ꝛ sic de alijs. aliud ẽ relatiuũ diuersitatis. vt alter reliquus ꝛ silia. ℭ Que diuisio est analogi in sua analogata. qꝛ relatiuũ accidẽtis semꝑ p pri⁹ dꝛ de relatiuo idẽptitatis q̃ de relatiuo diũsitatis. qꝛ relatiuũ idẽptitatis pri⁹ est ꝛ pfecti⁹ est relatiuo diuersitatis. sicut pri⁹ est diuerso. ℭ Cui⁹ diuisionis rõ ẽ. qꝛ omne relatiuũ accidẽtis supponit p cadẽ in spẽ cũ suo añte vel nõ. si pmũ sic ẽ relatiuũ idẽptitatis. si secũdũ sic ẽ relatiuũ diũsitatis.

¶ Secũdo sciẽdũ est q̃ relatiuũ dicitur accidẽtis nõ q̃ referat accidens solũ: ℨ qꝛ facit recordationẽ de suo antecedente p modũ accidentis. i. adiectiue significati. ideo sicut relatiuũ substantie potest reperiri in omnib⁹ nouẽ generib⁹ accidentiũ: ita relatiuuꝫ accidẽtis potest reperiri in predicamẽto substantie. vt sortes est humanꝰ ꝛ talis ẽ plato. Ũñ in textu relatiuũ idẽptitatis accidẽtis sic diffinit. ℜ Relatiuũ idẽptitatis i accidẽtib⁹ sit q̃ refert idẽ accidens in specie: ꝛ p eodẽ supponit cũ suo añte. Sed relatiuũ diuersitatis accidẽtis est q̃ refert idẽ accidens in spẽ cuꝫ suo añte. ℨ p diuersis i specie supponit. vt sortes est albus: ꝛ sortes est alterius modi. Ũñ differt relatiuũ idẽptatis substantie a relatiuo idẽptitatis in accidentib⁹. qꝛ relatiuũ substantie idẽptitatis refert eandẽ rem in numero cũ suo antecedente. relatiuũ autẽ idẽptitatis in accidentib⁹ nõ refert idẽ accidens in numero. ℨ solum idẽ in specie. quare alia et alia ratione dicuntur relatiua idemptitatis.

¶ Tertio sciẽdũ est q̃ vnũ mẽbꝝ pdicte diuisionis subdiuntur in textu sic. ℜ Relatiuũ idemptitatis in accidentibus aliud est relatiuũ in qualitatibus. vt tantus quantus. aliud est qualitatis. vt talis qualis. ℭ Cui⁹ diuisionis ratio est. quia relatiuũ idemptitatis in accidentibus refert rem suã per modũ forme qualificantis id cuius est. aut per moduꝫ mensure. si pmũ sic est relatiuũ qualitatis.

si secundū sic est relatiuū quantitatis. Unde in predicta diuisione determinatio diuisi debet intelligi in mēbris diuidentib⁹. vt sit sensus relatiuo⁹ idēptitatis. aliud est relatiuum idemptitatis accidentis idēptitatis quātitatis. aliud relatiuū accidēs q̄litatis. In p̄dicta autē diuisione quantitas ⁊ qualitas non capiūtur specialiter vt sunt p̄dicamēta adinuicē ⁊ ab alijs distincta. ꝫ quodāmodo accipiuntur cōiter. videlicet quātitas ꝑ omne eo qd̄ significatur per modū quātitatis siue per modū mensure. ⁊ qualitas ꝑ omne eo qd̄ significatur per modū qualitatis siue forme q̄lificātis. Ex quo ꝓz ꝙ relatiuū idēptitatis in accidentib⁹ p̄t repiri in substantia ⁊ in alijs predicamentis a quantitate et qualitate.

¶ Quarto sciēdū est ꝙ relatiuū idemptitatis quantitatis in textu diuiditur. nam aliud est relatiuū quantitatis continue. vt tantus quantus. aliud est relatiuū quantitatis discrete. vt tot quot. Et iterꝝ relatiuū q̄ntitatis discrete diuiditur. q⁹ quedaꝫ sunt noia vt tot quot. alia vero aduerbia. vt totiens: quotiens. vnde in p̄dictis diuisionib⁹ determinatio diuisi debet intelligi in mēbris diuidentib⁹: sicut dictū est in precedēti diuisione. Sꝫ vt habeť in textu relatiua idēptitatis accidētis p̄nt eē relatiua demōstratiua ⁊ respōsiua siue reddditiua ꝓ diuersas ratōnes. q⁹ si referantur ad res presentes dicunť vt demōstratiua. vt demōstrando Tullīū dicimus talis est achilles: ⁊ sic de alijs. ⁊ q̄n redduntur interrogationi p̄cedēti dicunť responsiua vel reddditiua. vt si querať qualis ē sortes: ⁊ rīdeatur ipe est talis qualis est plato. q̄n vero referuntur ad noia adiectiua specialiū accidētium dicuntur relatiua. vt ethiops est niger ⁊ talis ē coz̄uns. ⁊ pater est alb⁹ ⁊ taľ est filius.

¶ Sꝫ ꝫ p̄dicta arguiť ꝓmo sic accidētia sensibilia ꝓius a nobis cognoscūtur. ergo nō est verꝝ ꝙ accidens sit posterius substantia ordine cognitōis. ¶ Secūdo sic. relatiuū accidentis bene reperitur in genere subc. vt sortes est rationalis ⁊ talis ē plato. ⁊ tm̄ nō repiť ibi denoīatio. ꝯ ꝫ diffinitionez.

¶ Tertio sic. relatiuū idēptitatis accidentis reperiť in substātia ⁊ in alijs generib⁹ accidētiū a quantitate ⁊ qualitate. ꝯ p̄dicta diuisio est insufficiēs. cōsequntia ꝓz. q⁹ in plus est diuisuz ꝙ diuidētia. ¶ Quarto sic. relatiuū substantie reperiť in quātitate. vt dicēdo linea q̄ est quātitas. ⁊ in qualitate. vt dicēdo albedo que est in corpe. ergo mēbra diuisionis reperiunť extra diuisuz: et sic diuisio ē insufficiēs.

¶ Quinto sic. tant⁹ ⁊ quant⁹ q̄ sunt relatiua quantitatis continue possunt reperiri in oratione q̄ est quātitas discreta. vt dicēdo tanta est vna sillaba quāta est alia. ergo male diuiditť relatiuū quātitatis in cōtinuū et discretū. similiter tot et quot que sūt relatiua q̄ntitatis discrete attribuunť linee vel tempori que sūt quātitates ꝯtinue. vt dicēdo tot sūt hore dieī hodieme quot sūt hesterne ⁊ ecōtra. ergo male diuiditur relatiuū quantitatis in relatiuuz quantitatis continue et quantitatis discrete.

¶ Ad argumenta aī opposita.

Ad primū dz q⁹ in nobis duplex reperiť cognitio. quedā est sensitiua: et sic concedit̄ antecedēs. alia est intellectiua: ⁊ de tali hic iteligit̄: ⁊ sic negat̄ aīcedēs. ¶ Ad secundū dicit̄ ꝙ licet i genere substāie nō sit vera denominatio. tm̄ bene est denoīatio ꝑm modum. et hoc sufficit. ¶ Ad tertiū patet solutio ex secūdo notabili. ¶ Ad quartū similiter. ¶ Ad ultimū dz ꝙ tant⁹ ⁊ quant⁹ cōueniūt oratōni nō ꝑm se: ꝫ rōne temp⁹is in quo ꝓferť. Similiter tot ⁊ quot attribuunť tempori ⁊ linee nō ꝑm suā substantiam: ꝫ rōne sui accidētis. scz actꝰ mēsurandi qui est ꝑ modū discreti. Circa ꝫ aūt diuersitatis accidētis quenť de veritate istiꝰ sophismatis sortes ē alter a seipō. ꝓbať sic. sortes sedēs est alter a seipō nō sedēte vt habet porphiriꝰ in p̄dicabilib⁹. ergo ista est vā sortes ē alter a seipō. Improbať sic. sortes est alter a seipō. ergo sortes est alter ab hoīe. cōsequētia tenet ab inferiori ad suū superius. sed cōsequens est falsuz. ꝫ ⁊ antecedens q⁹ fuit sophisma. Itē sortes est idē sibiipi. ergo non est alter a seipō. Respōdeť ꝙ sophisma ē verū: ⁊ ad primā improbationē dicitur ꝙ negatur consequentia. ⁊ ad probationez dicitur ꝙ nō arguitur ab inferiori ad suū superiꝰ affirmatiue ꝫ ponꝰ negatiue. Ad aliā similiter negatur consequentia. q⁹ idē ipoꝛtat vnitatē in substantia: alter vo importat diuersitatē i accidentib⁹. ista aūt duo bene se cōpatiuntur in eodem. Et hec de relatiuis dicta sufficiant.

¶ Incipit tertius tractatus de ampliatione.

Personalis suppō est acceptio termini cōis ꝑ suis iferioꝛib⁹. Cui⁹ alia ē determiata alia ꝓfusa vt pꝛi⁹ patuit. Itē ꝑsonal' suppōis alia ē restricta alia ampliata. ⁊ ita ampliatio ⁊ restrictio ꝯnt fieri circa suppōnē ꝑsonalē. Restrictio est coartatio t̄mi cōis a maioꝛi suppositione ad minoꝛē. vt cū dicit̄ homo albus currit. hoc adiectiuū albus restrīgit hoīez ad supponēdū tm̄ ꝓ albis. Ampliatio est extensio termini cōis a minoꝛi suppositione ad maioꝛē. vt cū dicitur hō potest eē antixps. iste termin⁹ homo nō supponit solū ꝑ his qui sunt sed etiā ꝑ his q̄ erunt. vñ ampliat̄ ad futuꝛos Sico autem termini cōis. quia termin⁹ singularis vt sortes nō ampliatur neq; restringitur.

Iste est tractat⁹ tertiꝰ huiꝰ libꝛi qui parui rū logicaliū dꝛ. in quo postq̄ ꝑ ter⁹ hys. superi⁹ determinauit de suppōnib⁹ termioꝝ absoluꝝ ⁊ respectiuoꝝ. hic ꝑnter determiat de alijs ꝓpetatib⁹ eoꝝ. videlz de ꝯapliatōe ⁊ restrictione. ⁊ qꝛ ꝯapliatio ⁊ restrictio ꝯnt fieri circa ꝑsonalē suppōnē ⁊ ꝑsupponūt eā de q̄ visū ē pꝛi⁹ iō ptz ordo huiꝰ tractat⁹ ad p̄cedētē ⁊ seq̄ntē. ptz qꝛ ꝯapliatō ē quodāmō ꝑfectioꝛ q̄ ꝝstrictō nā ꝯapliatō augmētat quodāmō suppōez t̄mi restrictō ät diminuit. cū ät augmētatō dicat ꝑfectioꝛē q̄titatē q̄ diminutō: qꝛ tēdit ad q̄titatē ꝑfectā seq̄t̄ q̄ ꝯapliatō q̄ augm̄tat suppōez t̄mi dꝛ p̄cedere ꝝstrictōez q̄ restrigit ⁊ diminuit

Pꝛo quo p̄mo sciēdū est q̄ ampliatio et restrictio ꝯnt fieri circa suppositōez ꝑsonalē. iō autoꝛ icidēt aliter ponit diffinitionē ei⁹ ⁊ etiā diuisionē in suppositionē determinatā ⁊ ꝓfusaz. ⁊ qꝛ supꝛi⁹ autoꝛ fecit mentionē de eis. ideo determiatio eoꝝ relinquit̄. Ex magis ad ꝓpositū accedendo autoꝛ diuidit ꝑsonalez suppōnē aliter q̄ pꝛi⁹. Et ē diuisio talis. ꝑsonaliū suppōnū alia est restrictiua alia ampliatiua. ex quo patet q̄ ꝯapliatio fieri solū circa suppōnē ꝑsonalē. ⁊ q̄ nō possint fieri circa suppositionē naturalē ⁊ simplicē patet p̄mo. qꝛ in naturali suppositione termin⁹ accipit̄ ꝓ omnib⁹ que participant naturā cōem per terminū cōem significatā. ⁊ ideo naturalis suppositio nō pōt restringi nec ampliari remanēte naturali suppōne. Similiter nō possunt fieri circa simplicē. qꝛ suppositio simplex est acceptio termini cōis ꝓ natura simplici: q̄ quidē natura simplex est indiuisibilis: et nō accipit̄ ꝓ plurib⁹ suppositis. ⁊ qꝛ ampliatio ⁊ restrictio dicunt quandā diuersitatez. ideo nō possunt fieri circa suppositionē simplicez. ex quo sequitur q̄ solū ꝯnt fieri circa suppositōez personalē. ⁊ hoc tam determinatā q̄ ꝓfusaz.

Secūdo sciendū est q̄ q̄uis in isto tractatu nō determinet̄ de restrictione: ꝫ solū de ampliatōne. qꝛ tm̄ ampliatio ⁊ restrictio opponunt̄. ⁊ vnū oppositū nō ꝑfecte cognoscit̄ nisi cognoscat̄ reliquū. et ideo in isto tractatu autoꝛ diffinit restrictionē. Cū restrictio est coartatio termini cōis a maioꝛi suppōne. hoc ē a maioꝛi ambitu seu acceptōne suppositoꝝ ad ipositōnē. vñ ponit̄ coartatio loco generis. deinde ponit̄ termin⁹ cōis ad differētiā termini discreti q̄ nec restringit̄ nec ampliat̄: eo q̄ nō ꝯnt suppositus. ⁊ dicit̄ a maioꝛi suppōne ad minoꝛē ad differentiā ampliatōis. vñ si dicat̄ hō currit. hō ibi supponit ꝓ oīb⁹ hoīb⁹ tam albis q̄ nigris: aut medio coloꝛe coloratis. sed tamen cuꝝ dicitur hō albus currit. hō ibi restringitur ad supponendū pꝛo hoībus albis tm̄. vnde intelligendū est quantum ad veritatez locutionis. qꝛ cum dicitur hō albus currit. ibi hō supponit pꝛo omnibus hominibus. ꝫ nō redditur locutio vera nisi ꝓ albis.

Tertio sciēdū est q̄ ampliatio sic diffinit̄ in textu. q̄ est extensio termini cōis a minoꝛe suppositione ad maioꝛē. hoc ē a minoꝛi ambitu seu acceptione suppositoꝝ ad maioꝛē. et intelligendū est vt pꝛius quantuz ad veritatē locutōnis. vt cū dicitur hō currit. ibi hō reddit locutionē verā solū ꝓ illis qui sunt actu hoīes ꝓpter exigentiā illi⁹ adiūcti currit, sed cū dicit̄ hō pōt currere, vel hō pōt

esse antixps. ibi locutio potest verificari tam ꝑ illis qui sūt actu q̄ ꝑ illis qui sunt in potentia. ⁊ ita ꝯ ampliat ⁊ augmentat actu eius suppositio ⁊ ꝑ hoc adiunctū pōt. ⁊ fūt semp ampliatio et restrictio respectu termi potētis teneri ꝑ plurib⁹ vel pauciorib⁹ q̄ exigat sua actualis suppositio. vñ i ista diffinitōe ponit termini cōis eadē rōe q̄ ⁊ i p̄cedēti diffinitōe vñ coartatio ⁊ extēsio nō capiunt hic ppie: ꝫ methaphorice ad coartationez ⁊ extēsionē realē. ná sic coartatio realis q̄ est min⁹ spaciū cōtinet q̄ pri⁹ ⁊ extēsio mai⁹: sic i ppōsito dr coartatio. qr termin⁹ cōis tenet ꝑ pauciorib⁹ suppositis q̄ pri⁹. ⁊ extēsio dr qr terminus cōis tenet ꝑ plurib⁹ suppositis q̄ pus: et sic patet intellectus istarum diffinitōnum.

¶ Quarto sciēdū ē q̄ suppōsita alicui⁹ termini possunt dici suppōsita in actu dupliciter. vno modo quantū ad actū existē di. alio mō q̄ntū ad actū significādi. vñ cesar vel adā vel antixps q̄ icludūt eēntialr formā hois sunt suppōsita ci⁹ q̄ntū ad actū significādi. qr actualiter nō existūt. ideo nō sūt suppōsita hois quantū ad actū existendi. s. hois actualit existētis. vñ qñ autor loquit de ampliatione intelligit q̄ termin⁹ cōis ampliat qñ suppōit respectu vbi vl adiūcti ad suppōsita q̄ nō sūt suppōsita i existēdo ꫫ i significādo vt ptz i exēplo autoris. hō pt eē antixps.

¶ Ex p̄dicta arguit ꝓrio sic. a notioribus nobis debemus procedere: sed restrictio est notior suppōne cū sit magis determinata. ⁊ magis determinata sūt nob notiora. ꝯ sequitur q̄ iste tractat⁹ dr p̄cedere p̄cedēte. ¶ Secundo sic. suppō naturalr ⁊ simpler p̄nt ampliari ⁊ restringi. ꝯ ꝫ diuisionē in qua dicebat q̄ psonalis suppō alia est ampliativa alia restrictiua. añs ptz. qr bñ dr hō cōtingēter ē spēs vel necessario. ¶ Tertio sic ꝓtra diffinitiones p̄dictas. qr coartatio ⁊ extensio sūt q̄ntitates: ꫫ ampliatio et restrictio nō sūt q̄ntitates. ꝯ male dr q̄ ampliatio ē extēsio ⁊ restrictio ē coartatio. ¶ Quarto sic. q̄ terminus cōis nō possit ápliari. qr termin⁹ cōis supponit solū ꝑ his q̄ actu ptcipát formā termi cōis. ꝯ nō pōt ampliari ad ea q̄ erūt vel possunt esse. ¶ Quinto sic. dicēdo sortes pōt eē ibi sortes stat indeterminate ꝑ sorte q̄ est et q̄ erit. ergo terminus discretus pōt ampliari.

¶ Ad argumēta ante oppōsita ¶ Ad p̄imū argumentū dicitur q̄ licet cognitione determinata sensibili magis determiatū p̄cedat min⁹. tñ cognitione intelligibili et cōfusa magis confusum p̄cedat magis determiatū: ⁊ sic est de ápliatione respectu suppositionis. ¶ Ad secundū dr q̄ licet termin⁹ ꝑ se sumptus supponat naturaliter: tamen qñ sumitur cuz adiuncto nō amplr⁹ supponit naturaliter. Et etiá licet termino suppōneti simpliciter addatur dictio ampliativa: tamē nō ampliat ipm terminū eo q̄ nō repert naturá aptá natá suscipere ampliationez. ¶ Ad tertiū dicit q̄ ibi nō accipit extēsio nec etiá coartatio realit: ꫫ solū methaphorice ⁊c. vt dictū est. ¶ Ad quartū dr q̄ licet termin⁹ cōis non possit ampliari ꝓ plurib⁹ quantū ad suppōsita actualia in essendo tamen bene potest ampliari quantuz ad suppōsita actualia in significando. ¶ Ad quintum dicitur q̄ quando terminus ampliatur vl restringitur oportet q̄ teneatur vniuoce. modo si sortes ster ꝑ eo qui est erit vel potest esse hoc est equiuoce et sic ibi non est ampliatio.

¶ Ampliationū alia fit ꝑ v̀bū. vt per hoc v̀bū pōt. vt hō pōt esse antixps. Alia fit ꝑ nomē. vt homiñē esse antixp̄m est possibile. Alia ꝑ participiū. vt hō potens est esse aial. Alia ꝑ aduerbiū. vt homo necessario est aial. hō em̄ nō solū ampliat ꝑ presenti tēpore sed etiā ꝑ futuro. ⁊ ideo sequitur alia diuisio ampliatōis. s. q̄ ampliatōnū alia fit respectu suppositoꝝ. vt hō potest esse antixp̄us. alia fit respectu tēpoꝝ. vt hō necessario est aial. vt dictū ē.

¶ Postq̄ autor posuit diffinitōnē ampliationis. hic cōsequēter eá diuidit. ⁊ qr diffinitū dicit esse. diuisio vero dicit posse rei. ⁊ eē p̄cedit posse. iō ptz ordo. Et dicit q̄ ápliationū alia fit per verbū. vt homo est antixps. Alia ꝑ nomen. vt hoiem eē antixp̄m est possibile. Alia ꝑ aduerbiū. vt homo necessario ē aial. Alia

ꝑ ptic̃piũ. vt hõ ẽ potẽs eẽ aial. Et ex ista di
uiſiõe apliatõis ifert auto: aliã dicẽs ꝙ q̃dã
ẽ ãpliatio q̃ fit respectu suppositoꝝ, vt hõ ꝑt
eẽ ãtrps. alia respectu tpis. vt hõ nc̃cio ẽ aial

¶ Circo quo sciendum est ꝑmo ꝙ
illa dicunt ampliare respectu suppositoꝝ q̃
faciunt terminũ cõem teneri ꝑ suppositis exi
stentiꝫ in actu ꝙ nõ existentiꝫ. cuiusmõi sũt
ẏba quoꝝ actꝰ cõparant ad subiectũ: i subie
cto ti nõ sunt. vt sũt ista. potest. opinat. lau
dat. ⁊ sic de aliis. Et siliter ampliãt illa q̃ ab
ipis descẽdũt. vt aliq̃ noia ⁊ aliq̃ pticipia. et
cnã aduerbia. vt potẽs ⁊ possibiliꝫ q descẽdũt
ab hoc verbo potest. laudabile. dus. biliter.
que descendũt ab hoc verbo laudo. as. Sed
illa dicunt ampliare respectu tẽpoꝝ q̃ faciũt
terminũ cõem extendi ad omes differentias
tẽporis, vt ipossibile ⁊ necessario. Ex cũ dꝛ
homo necessario ẽ aial. idez ẽ ac si diceret in
omni tempore cõuenit homini ꝙ sit animal.

¶ Secũdo sciẽdũ est ꝙ ille ter
minꝰ dicatur ampliare qui ꝑ plurꝫ suppositis
stat q̃ prꝰ stabat cũ adiuncto cui addeba
tur. verbigr̃a. si dicat homo potest esse anti
crps. ibi homo stat ꝑ plurꝫ: q̃ si diceret hõ
currit. qꝛ stat ꝑ hoibus p̃sentiꝫ. Et ꝑ oppo
sitũ terminꝰ dicit restringi q̃ ꝑ pauciores ad quos
positis stabat cũ suo adiuncto. vt si dicat hõ
currit. ibi homo stat ꝑ p̃sentiꝫ. ⁊ cũ dicitur
albus homo currit ibi stat ꝑ p̃sentiꝫ albis.

¶ Tertio sciendũ est ꝙ virtꝰ am
pliãdi ⁊ restringẽdi datur alicui a ꝓpꝛia eius
impositione. ⁊ etiã alicui dat ⁊ nõ alteri. ꝓpt
qd̃ q̃dã sunt ptes oꝛõnis, sicut nomẽ. verbũ.
aduerbiũ. pticipiũ. q̃ ꝑnt restringere vl̃ am
pliare. ꝫ alie partes oꝛõnis nõ ꝑnt hoc cũ eis
nõ sit data virtꝰ ampliãdi vel restringendi a
ꝓpria eaꝝ ipositõne. vñ ampliatio radicalit
est in termiõ cõmuni radicata. q̃ terminꝰ aptꝰ
natꝰ ẽ supponere: et capi ꝑ suppositis nõ exi
stentiꝫ: ꝫ actualiter est in termiõ ampliato.

¶ Quarto sciẽdũ est ꝙ licet ista
diuisio sit quadrimẽbris: tñ põt reduci ad bi
mẽbrẽ. Nã oĩs dictio ampliatiua est pars de
clinabil̃ vel indeclinabil̃. Si ꝓmũ hoc ẽ du
pliciter. vel significat substantiã: sic est ꝑmus
membrũ. vel significat actũ: ⁊ ꝫ duplicit. vel
actũ distantẽ a suba: ⁊ sic est verbũ. vel indi
stãtẽ: ⁊ sic est ꝓncipiũ. si secundũ: sic ẽ aduer
biũ. Sufficiẽs alteri diuisionis est ista. qꝛ
cũ ois ampliatio sit extensio termini. vl̃ ergo
extendit ipm in oꝛdine ad suppositaꝫ ⁊ hic est
ꝑmũ membꝝ. vel in oꝛdie ad tpũs illoꝝ: et
sic ẽ secundũ. Ex hoc ꝓz ꝙ ampliatio facta
respectu tpis differt ab illa q̃ est respectu sup
positoꝝ. apparet etiã ꝙ dicto ampliatiua alit̃
se hꝫ fm ꝙ ãpliat ꝑ suppositis ⁊ fm ꝙ ãpliat
ꝑ tpe. qꝛ i vna respicit suppositaꝫ ⁊ i alia tpa.

¶ Sed cõtra predicta arguitur.
Primo sic. ampliatio fit respectu temporis. sed
nomẽ nõ significat tẽpus. ergo nulla amplia
tio fit ꝑ nomen. ¶ Secũdo sic. oĩe ꝓncipiũ
est determinati temporis. puta ꝓsentis: ꝓteriti:
vel futuri. ergo nullũ ꝓncipiũ ampliat. ꝫ po
tꝰ restringit. cõsequntia tenet. qꝛ ampliare fit
respectu pluriũ temporꝝ. ¶ Tertio sic. eadez
est causa oppositoꝝ. ꝫ aduerbiũ nõ est causa
restrictionis. ergo videtur ꝙ nõ sit causa am
pliationis. ¶ Quarto sic. terminꝰ cõis nõ in
cludit tempꝰ. ergo nõ potest ampliare ꝑ tpe
ꝫ solum ꝓz suppositis. ¶ Quinto arguitur
sic. illa diuisio nõ datur per oppositaꝫ nec est
bimembꝝis. ergo non est bona diuisio.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad
ꝓmũ argumentũ dꝛ: ꝙ nõ ois ampliatio fit
respectu temporis: ꝫ quedã fit a virtute am
pliatiua dictionis sibi collata a sua ipositõe:
et sic de ampliatione noĩs que solũ ẽ extẽsio
suppositoꝝ ⁊ nõ temporꝝ. ¶ Ad secundũ dꝛ
ꝙ licet ꝓncipiũ sit alicuiꝰ determinati tẽporis
tamen habet aliquã virtutẽ per quã ampliat
vltra tempus ꝓsens. ¶ Ad tertiũ dicitur ꝙ
nõ omnis causa est causa oppositoꝝ: ꝫ solũ
quedã. et sic nõ oportet ꝙ si aduerbiũ nõ re
stringat ꝙ ꝓpter hoc nõ ampliet. ¶ Ad q̃rtũ
dicit ꝙ licet tempus nõ includat in termino
cõmuni tamen insequtur ipm gratia suoꝝ sup
positoꝝ. ratõne cuiꝰ ibi potest esse ampliatio
tẽporꝝ sicut suppositoꝝ. ex hoc ꝙ illa suppo
sita non solũ habent potentiã ad esse diuz in
vno tempore: ꝫ etiã in plurꝫ. ¶ Ad quintũ
dicitur ꝙ licet illa diuisio nõ detur per oppo si
ta formaliter: nec sit bimembꝝis: tamẽ datur
per opposita virtualiter: ⁊ est reducibilis ad
bimẽbrez. hoc sufficit ad bonam diuisionem.

¶ Circa ꝑdicta q̃rit de hoc sophis
mate. ipossibile põt esse verꝝ. ꝓ
batur, qꝛ illud qd̃ est vel erit im

possibile potest esse verū: sz anti xpm nō fuisse post tps suū est i/ possibile. 7 modo pōt eē possibi le 7 verū: ergo ipossibile pōt esse verū. Cōtra. Quicqd pōt esse verū ē possibile. sz ipossibile pōt esse possibile: ergo ipossibile est possibile. i tercio modo pme figu re. sed ꝯclusio est falsa: ergo aliq̄ pmissaꝝ. nō maioꝛ. ergo minoꝛ. sz hec est pma: ergo pma ē falsa Solutio. pma simpliciter ē falsa hec. s. ipossibile pōt esse veꝝ 7 so phisma peccat ꝺ fallaciā accidē tis. qꝛ cū dico id qd est vel erit i/ possibile. duo dico scz subiectū il lius impossibilitatis: 7 illā ipossi bilitatē siue ipm possibile. sz illd qd est vel erit est res subiecta. et ipossibile accidit ei. 7 posse eē ve rū assignat̄ esse vtriqz. sicut hec antixpm nō fuisse erit possibile sz antixpm nō fuisse potest eē ve rū. ergo ipossibile pōt eē verū. ñ valet. qꝛ antixpm nō fuisse ē res subiecta. 7 ipossibile ē accidēs 7 posse eē veꝝ assignat̄ esse vtriqz

De ampliatione q̄ fit rōe sup positoꝝ talis dat̄ regla. Termi/ nus cōis supponēs ꝟbo habēti vim āpliandi a se vel ab alio am pliatur ad ea q̄ possunt esse sub forma termini supponentis. vt hō pōt esse aīal. hic iste terminus hō non solū supponit ꝓ pſentib̄ sed etiā ampliat̄ ad oīa q̄ erunt

Dico ād de se: qꝛ hoc verbū pōt de se h abet vim ampliandi. Di/ co aūt ab alio. qꝛ hoc participiū potēs. 7 hoc nomē possibile dāt virtutez ampliandi ꝟbo cui ad/ iungūt. vt homo est potens esse aīal. vel aīal possibile ē esse albū 7 sic de alijs. De ampliatōe aūt que fit ratiōe tpis talis dat̄ regu la. Terminus cōis supponēs vl apponens ꝟbo habēti vim am/ pliādi quo ad tempus supponit pro his qui sunt. qui erunt. vel q̄ fuerunt. vt homo necessario ē a/ nimal. ibi taz homo q̄ animal te netur pro his qui sunt: et q̄ erūt. Et hec de ampliationibus dctā sufficiant.

Postq̄ autoꝛ posuit diuisionē ampliatiōis in pceden ꝓte. hic cōsequēter tractat verbū am pliatiuū potest. ponit quod dā sophisma q̄ren do vtrū illud sophisma impossibile pōt eē ve rū: sit verū vel falsum. Et ꝓmo ꝓbat q̄ sit ve/ rū. secundo improbat ipz. ꝓbat̄ sic. illud qd est vel erit ipossibile pōt esse verū: ergo ipossibile pōt esse verū: añs patet. qꝛ to. te nō fuisse ro/ me postq̄ fuerit ē impossibile. 7 nūc pōt eē ve rū: ergo. Improbat arguēdo i dam. quicquid pōt esse verū est possibile. sed ipossibile pōt esse verum: ergo impossibile est possibile.

Pro cui⁹ solutione ꝓmo sciē dum q̄ sophisma est argumēto vel argumen tis approbata vel improbata ꝓpositio. vñ ꝓba tio ē argumentū quo q̄s nitit oñdere aliquā ꝓpositionē eē veram: 7 p oppositū improbatio ē argumētū quo nititur oñdere aliquā ꝓpositōez eē falsā. Et sic sophisma ē ꝓpositio apparēs ꝟa quo ad vtrāq̄ ptē. 7 hoc ꝓpter ꝓbationez 7 improbationē. Et ꝺr sophisma a sophos qꝺ est sapia. siue a sophistico. cas. qꝺ idē est qꝺ decipio. is. qꝛ p sophisma oppones nititur deci pere rñdētē p sapiam in eo apparētē. Ex quo apparet q̄ licz sophisma sit q̄nq̄ verū: pōt ñ

decipere ꝓpter apparentē ad eius falsitatem

¶ Secundo sciendū est ꝙ omnis sophisma soluit aliquo istoꝝ trium modoꝝ: scz ꝓcedēdo ipm simpliciter verū vel simpliciter falsū. vel negādo vel distinguēdo. vñ illud sophisma soluit autor in textu negādo simpliciter qz simpliciter ē falsum. Et eiꝰ ꝓbationē soluit dicēdo ꝙ peccat penes fallaciā accidētis. qa cū dicit id qꝺ est vel erit ipossibile potest eē verū. ibi duo dicūtur. s. illud qꝺ est ipossibile ⁊ ipsa ipossibilitas. et qz ipa ipossibilitas accidit rei subiecte q est illud qꝺ est vel erit ipossibile ⁊ pōt esse verū assignat vtrūq; inesse. et iō creditur ꝙ sicut verū attribuit rei subiecte ꝓpter eius ꝓuenientiā ꝙ etiā attribuat accidēti. vñ illud qꝺ est vel erit impossibile ē res subiecta ⁊ ipossibile est accidens. et potest esse verum est attributum: et ideo ꝓbatio non concludit

¶ Tertio sciendū est ꝙ ad maiorē noticiā ꝓdictoꝝ habendā autor ponit duas regulas. quaꝝ ꝓma est de ampliatione facta respectu suppositoꝝ. ⁊ alia est de ampliatione facta respectu tempoꝝ. Ūn regula data de ampliatōe respectu suppositoꝝ talis, ē. Terminus cōis supponēs verbo habēti vim ampliandi a sive ab alio ampliat ad ea que possunt esse sub forma termini sic supponētis Et declarat istud in exēplo. vt dicēdo hō pōt esse albus. iste terminus hō nō solū supponit ꝓ hoibus q̄ sunt: sed etiā supponit ꝓ hoibus q̄ erūt. et notāter dicit a se ꝓpter vbum qꝺ habet virtutē ampliandi. sicut est illud vbū pōt. ⁊ notāter dicit ab alio ꝓpter hoc vbū est. qz licet ampliet: hoc tm̄ non ē ꝓ se: sz ꝓpter hoc ꝙ adiungit dictioni de se ampliative. Secunda regula est de ampliatōe q̄ fit respectu tēpoꝝ. q̄ talis est. Terminus cōis supponēs verbo vl̄ apponēs habēti vim ampliandi quo ad tps supponit ꝓ his q̄ sunt et q̄ sp erunt sub forma termini supponētis. et ista ampliatio fit respectu temporꝝ. vt homo necessario est aial. ibi tā homo ꝙ aial tenet ꝓ his q̄ sp sunt et semp erunt. ista ampliatio nō ꝓuenit ex vi huius verbi ē. vt dictū est. sed ꝓuenit ex adiunctōne huius aduerbij necessario ampliantis illꝺ vbū est quantū ad omnes differentias temporꝝ vnde aduerbium magis proprie causat āpliationem temporum ꝙ suppositoꝝ.

¶ Quarto sciendū est ꝙ hec dictio possibile ampliet tam ꝓ suppositis ꝙ ꝓ temporib⁹. tm̄ primo ampliat ꝓ suppositis. ⁊ ex ꝓsequenti ꝓ tpibus. Sed ecōtra est de necessario: idcirco i exēplo regule date respectu suppositoꝝ ponit possibile, et i exemplo regule date respectu temporꝝ exemplificatur ꝺ ista dictione necessario q̄ primo ampliat ꝓ tpib⁹: ⁊ ex ꝓsequenti ꝓ suppositis. vñ sub istis duobus modis possibile et necessariū comprehendūt alij duo modi q̄ dicunt contingēs ⁊ ipossibile impossibile em̄ ampliat ad omne tps sicut necessariū licet negatiue. ꝓtingēs aūt ad suppositа sicut possibile. Ex his pōt videri quomodo ꝓuenit dictioni ampliatiue ampliare. qz sicut agens reale non habēs impedimētū agit in omne id ad qꝺ pōt extēdi sua virtus. sic etiam agēs rationis puta dictio ampliativa nō habēs impedimentū agit in om̄e illꝺ ad quod pōt extendi sua virtus. ⁊ ꝓpter hoc hec dictio possibile vel potēs ampliat terminū cōem cui adiūgit ad ꝓsentia suppositа ⁊ futura: q̄a habet virtutem ampliandi quo ad illa tempora

¶ Sed cōtra ꝓdicta arguit ꝓmo sic. albū posse esse nigrū ē impossibile. ⁊ tamen potest esse verū. qz res alba pōt eē nigra ergo ipossibile potest eē verū. ¶ Secūdo sic sortē videre om̄e astrū est ipossibile. cū visus sit circa vnū et tm̄ pōt esse verum: qz successiue pōt illa videre: ergo ipossibile pōt esse verum

¶ Tertio sic. terminus cōis stās ꝓ ꝓsentibus suppositis ⁊ futuris restringit: vt postea patebit i restrictōnibus. ergo nō ampliat ¶ Quarto sic. ista dictio possibile nō tm̄ ampliat ꝓ suppositis: sed etiaz ꝓ tpibus: ergo videtur ꝙ male exemplificat de ipa i ꝓma regula. ¶ Quinto sic. ipossibile ⁊ contingens ampliant sicut necessarium et impossibile: ergo debent poni regule de ipis sicut de alijs.

¶ Ad argumenta aī opposita.

Ad ꝓmū ꝺz ꝙ illa est duplex: qz albū ⁊ nigrū possunt capi dupliciter. vno mō formaliter. ⁊ tunc ē impossibilis ⁊ falsa. alio modo materialiter. ⁊ illo modo ē possibilis ⁊ va. ⁊ ē sensus ꝙ aliquis habēs albedinē pōt suscipe nigredinem

¶ Ad secundū ꝺz ꝙ ē vera si ponat ineſſe eo modo quo ē possibilis. s. successiue. sortes em̄ pōt videre omne astrum successiue: ⁊ nō simℓ.

¶ Ad tercū dicitur ꝙ terminus cōis disiunctiue stans ꝓ ꝓsentibus vel futuris bene restringitur: eo ꝙ ad veritatē disiunctiue sufficit alterā ptem esse veram, siue sufficit veritas alterius

partis: sed terminus cōis stās copulatiue p p̄
sentibus et futuris bene ampliatur: ⁊ sic est in
ꝓposito. ¶ Ad quartū dicāt q̄ ly ista dictio im
possibile ampliet quo ad tpa: hoc tn̄ est er cō
sequenti. sed p̄mo et p̄ se ampliat quo ad sup
posita. ¶ Ad quintū dicitur q̄ ipossibile ⁊ cō
tingens satis possunt intelligi sub possibili et
necessario. sed potius auto: agit de istis duo⁹
bus modis necessarii et possibile q̄ de alijs.
q: sunt affirmatiui et alij sunt negatiui. Et hec
de ampliationibus dicta sufficiant.

¶ Sequitur tractatus quart⁹ de appellatione.

Appellatio est acceptio termini ꝓ re existente. Dico aut ꝓ re existēte. quia terminus significās nō ens nō appellat. vt cesar vl' antixp̄s vel chimera ⁊ cetera. Differt āt appellatio a significatōne ⁊ suppositione. q: appellatio est tātū de re existēte. sed suppoīstio et significatio sunt tā p̄ re existēte q̄ p̄ re non existēte. vt antixp̄us significat ātixp̄m ⁊ supponit ꝓ antixp̄o. sed non appellat. hō enim significat hominē et de natura sua supponit tam̄ ꝓ existentib⁹ q̄ ꝓ non existentibus homini⁹ bus. appellat autem tn̄ homines existentes.

¶ Iste est quartus tractat⁹ quor logicalīū in quo post q̄ auto: determinauit de ꝑpliatōe. hic ꝓsequit̄ determinat de appellatōe. ⁊ q: ꝑplia⁹ tio augmētat ⁊ ꝓficit suppositionē termini. et appellatio diminuit quodāmodo. ideo ꝓius determinaūt de ꝑpliatione q̄ de appellatōe. ⁊ ꝓius determinat de appellatōe q̄ de restrictōe q: appellatio ēmagis intrinseca termio q̄ restri ctio. q: termin⁹ p̄ se sumpt⁹ p̄t appellare ⁊ n̄ p̄t restringi nisi supaddat adiunctū. ⁊ sic p̄z o:do huius tractatus ad p̄cedētē ⁊ sequētes.

¶ Pro quo p:io sciēdū ē q̄ appel latio vt sufficiat ad ꝓpositū d:, tmb⁹ mōis. Uno mō d:, appellatio vocatio siue ꝓp:iū nomē alicui⁹ psone ꝑtin q̄ d:, iste appelat petr⁹. Secūdo mō d:, appellatio vt ē ꝓpetas nomis sub quo noie plura ꝑtinēt ꝑtin quā aliq̄ noīa dicūt appellatiua. Tercio uō sumit appellatio p⁹ ut ē acceptio termī p̄ supposito vl' suppositis actu existētib⁹. et de hac est p̄sens intentio.

¶ Secūdo sciēdū est q̄ appellatio vt sumit i ꝓposito sic diffinit in textu. Appella tio ē acceptio termini ꝓ re existēte. ⁊ n̄ d:, cōis q: tā termin⁹ cōis q̄ singularis appellat vt pa tebit i diuisione appellatōis q̄ diuisio est hec. Appellationū alia ē termi cōis. alia ē termini singularis. termi cōis sicut hō. termi singularis sic ꝓ:tes. Un̄ termin⁹ cōis appellat ⁊ termi⁹ n⁹ singularis differt. q: termin⁹ singularis vnū tm̄ appellat. termin⁹ vo cōis pl'a ꝑtin q̄ō actu p̄t pl'a ꝓtinere. Et sic p̄z q̄ alia ē appellatio termi cōis: ⁊ alia termi discreti. rōe cui⁹ bn̄ dictū ē i diffinitōe appellatōis termini nō addēdo cōis aut discreti. Et ꝓsequit̄ auto: exponit in textu suā diffinitionē dicens q̄ termin⁹ signifi cās nō ens sicut ē id q̄ō nō est i actu nō ꝓpel lat vt cesar et antixp̄s. ⁊ etiā termi significan tes aliq̄d fictū siue aliq̄d i imaginatōe nō ap pellat vt chimera yrchocentau⁹. ⁊ sic p̄z q̄ solus termin⁹ significās rē actu existentez appellat.

¶ Tertio sciēdū ē. q̄ auto: postea ponit differentiā inter significationē suppositionē et appellationē. Quia appellatio ē ac ceptio termi ꝓ re existēte in actu ⁊ extra aiaz Suppositio vo ⁊ significatio sunt tā de re exi stente i natura q̄ de existēte i aia siue i imagi natione. vt antixp̄s significat antixp̄m ⁊ sup ponit ꝓ eo: sed nihil appellat. hō etiā signifi cat id q̄ō ptīcipat naturā hūanā et naturalit supponit tā ꝓ hoīe existēte q̄ nō. sz nō appel lat nisi hoīem existētē i actu. Alio mō differt suppositio ⁊ appellatio. q: appellatio ē iferi us ad suppositionē. q: vbicūq̄ est appellatio ibi ē suppositio ⁊ nō ecōuerso. nā appellatio solū inest termino vt dictū est q̄n̄ tenet ꝓ sup posito vel suppositis actu existētib⁹: sed sup positio p̄t ee in termino q̄n̄ tenet ꝓ suppositis actu vel potentia vel etiā in imaginatione et suppositio potest esse naturalis accidenta-

lis discreta cōis simplex et psonalis. sz appellatio est tm terminus supponentis psonaliter. 7 sic dz q appellatio ē infen' ad suppositiōz.

¶ Quarto sciēdū est q dictionū quedā sūt appellatiue qualitatis 7 appellāt: sed p se appellata non habēt sicut sūt nomia cōia et adiectiua sūt appellatiua. sed non habēt appellata nisi p sua substātiua 7 p sua subiecta. eo q indiuiduatio non est in accidētib' nisi p substantiā loq̄ndo ppie. Alie sūt dictiones q̄ non sūt appellatiue qualitatis. sed sunt appellata i neutro genere cuiusmodi sūt noia ppria. noia em̄ ppria dicūtur appellata suppositia et singularia diuīsis rationib': qz dicuntur appellata: eo q appellāt a suis supiorib' supiora em̄ de inferiorib' p̄dicant̄ sm vnū nomen: et eandē rationē. vt sortes est homo. Et dicūtur supposita: qz subiciūtur suis supiorib' Et dicūt singlaria: qz noiant aliqd discretū qd vni soli conuenit. Alie sunt dictiones appellatiue q̄ appellāt: et q̄ p se appellata habēt sicut sūt noia cōia substātiua: vt hō aial. 7 sic de aliīs. et talib' ppie cōuenit appellatio. Et tales dictiōes accipiūtur aliqn̄ p oīb' suis suppositis et hoc fit p adiunctū signi-vlis. vt dicēdo oīs homo currit. aliqn̄ p aliquo suppositorum determinate. vt quando eis non additur aliquid quod eas distribuat. vt homo currit.

¶ Sed contra p̄dicta arguit̄ sp̄ri mo sic. appellatio ptinet iuristis: ergo nō spectat ad logicū determinare de appellatōne.

¶ Secūdo sic. appellatio est tm termi cōis ergo cōis dz poni in diffinitōe eius. ¶ Tercio sic. nulla est appellatio termini cōis. ergo contra diuisionē. añs pz: qz termin' cōis nō significat rē existentē cū existentia conueniat singularibus. ¶ Quarto sic. sortes mortuus appellatur hō: ergo appellatio ē tam existētis q̄ non existētis. ¶ Quito sic. sicut dicit text' terminus significat idē suppōit 7 appellat: sz significat rē nō existētē: ergo etiā appellat p re n exīte.

¶ Ad argumēta añ oppo. Ad primū dz q̄ aliter cōsiderat̄ appellatio a logico 7 aliter a iuristis. qz a iuristis considerat̄ iquātū dicit vocationē quandā de inferiore iudice ad superiorē. sicut cū q̄s iudicatus ab officiali appellat ad papā: sed a logico considerat̄: vt dictū ē. ¶ Ad secūdū dz si capiat̄ appellatio vt est ꝓpietas noīs q̄ dz qualitas: sic solū appellatio conuenit terminis cōi; sed de tali non est ad ꝓpositū. sed si capiatur put ē acceptus terminus p re existente: tunc conuenit tā terminis singulari q̄ cōi. et sic capit̄ b. ¶ Ad tertiū dz q̄ licet res significata p terminū cōem sm se 7 p se non existat. tamen existit in suis inferioribus et tunc talia singularia a nomine cōi appellātur. sicut homo appellat sortē et ciceronem 7 sic de aliīs singularibus actu existētib' ¶ Ad quartum dicatur q̄ licet sortes mortuus abusiue appelletur homo: tamen non est homo simpliciter. qz homo mortuus non est homo. ido non potest appellari. ¶ Ad quitū dz q̄ auctor sic intelligit̄. q̄ si res significat p terminū singulare existat: tūc terminus singularis idē significat p eodē supponit: et p eodē appellat

¶ Appellationū aūt alia ē terminī cōis: vt hō. alia ē termini discreti vel singularis: vt sortes. Termin' singularis idē significat supponit 7 appellat. s. rē existētē vt petr' vel iohānes. Itē appellationū terminī cōis alia est termi cōis p re in cōi: vt q̄n̄ termin' cōmunis simplicē habz suppositionē: vt cū dz homo ē species. aial est genus. 7 tūc termin' idē supōit significat 7 appellat. vt homo significat hoīem in cōi. 7 supponit p homie in cōi. 7 appellat hoīem in cōi. Alia aūt est appellatio termini cōis pro suis inferioribus: vt q̄n̄ terminus cōmunis personalem habet suppositionē. vt cuz dicitur homo currit tūc hō nō idē significat suppōit 7 appellat: sz significat hominē in cōi 7 supponit p pticularibus hoīb'. 7 appellat pticulares homines tm̄ existentes. Et hec de appellationibus dicta sufficiāt.

¶ Postꝯ auto⁹ diffiniuit et diuisit appellationem in eā que fit ꝑ terminū cōem. ⁊ eam q̄ fit ꝑ terminū singularē. Hic consequēter subdiuidit appellationē termini cōis. nam alia est termini cōis ꝓ re existente in communi. vt ⁊ cuz terminus communis simplicē habet suppositionē. vt homo est species. aial est genus. homo ēm appellat naturā ineſſe ſimplici abſtracto a ſuppoſitis ſiue a ſingularibus. Alia eſt appellatio termini cōis ꝓ ſuis inferiorib⁹. vt hō appellat ſortē ⁊ platonē ſi exiſtāt rez natura

¶ Pro quo primo sciēdum ē q̄ dupliciter pōt intelligi q̄ termin⁹ cōis appellet. vno modo ꝓut capit̄ pro revlī ſignificata ꝑ ipm. et ſic ſup ipm fundat̄ vnus modus appellatōis. que q̄dem appellatio eſt ipius nature cōmunis que ꝛ ſecundū ſe non exiſtat: tn̄ exiſtit in ſingularib⁹: et ſic ſup ipm fundat̄ appellatio termini cōis ſimplicē ſuppoſitionem habētis. Alio modo poteſt conſiderari terminus communis: videlicet ꝓut eſt ī ſuis ſuppoſitis: et ſic ſup ipm fundatur appellatio que ē termini communis habētis ꝑſonalez ſuppoſitionē. et ꝛ talis termin⁹ communis non ſignificet illa ſuppoſita vt ſuppoſita ſunt ⁊ ſingularia: tn̄ ꝓſſūt ꝓſideran vt ꝙuenūt i natura ſpecifica: ⁊ ſic termin⁹ cōis pōt appellare ꝓ ipſis.

¶ Secundo sciēdū eſt q̄ terminus communis habēs ſuppoſitionē ſimplicē idē ſignificat ſupponit et appellat. ſignificat ēm naturā communē. ſupponit etiā ꝑ eadem ⁊ appellat ꝓ ipa natura communi. Sed terminus cōis non ſupponens ſimplicit̄ non idē ſignificat ſupponit et appellat. nā talis terminus ſignificat naturā cōem ⁊ ſupponit ꝓ ſuppoſitis tā exiſtētib⁹ q̄ nō exiſtētib⁹: ꝫ ſoluz appellat ſua ꝓticularia ī actu exiſtentia. ſicut hō ſignificat naturā humanā: et ſupponit ꝓ hoibus tā exiſtētibus q̄ non exiſtentibus. ſed ſolū appellat hoies pn̄tes et exiſtentes in actu

¶ Tercio sciendū eſt q̄ terminorū appellatiuoꝝ ſiue appellationē habentiū quidā ſunt ſubſtantiui: quidā adiectiui. Subſtantiui ſunt illi q̄ ſignificāt rem exiſtentem in predicamento ꝑ modū per ſe ſtantis tā in concretione ad ſuppoſita q̄ in abſtractione. ſicut iſte terminus homo q̄ dicitur eſſe termin⁹ concretus concretione nature ad ſuppoſita: quia concernit ipa. et iſte terminus humanitas dicitur abſtractus a quacūq; concretōe. Termini aūt adiectiui ſunt illi q̄ ſignificāt rem in p̄dicamento exiſtentē ꝑ modū adiacentis. et iſtorū terminoꝝ tam ſubſtantiuoꝝ q̄ adiectiuorum quidā ſunt ſubſtantiales q̄ ſignificāt rem de p̄dicamēto ſubſtantie. vt hō et hūanitas. Alij ſunt accidētales q̄ ſignificant rē de p̄dicamēto accidētiū: vt albū et albedo. et ſic de aliis de q̄b⁹ eſt facta mentio. vñ tā in terminis ſubſtantialibus q̄ accidētalib⁹ eodē modo ſumitur appellatio capiendo appellationē ꝓpue

¶ Quarto sciēdū eſt ꝓ terminis accidentalib⁹ q̄ res de p̄dicamēto accidētiuz poteſt dupliciter conſiderari. vno modo vt habet habitudinē ad ſubſtantiā. vt albus. alba albū. albū enim ſignificat albedinē ſm q̄ adiacet ſubſtātie. Alio modo poſſunt ille res cōſiderari ſine habitudine ad ſubſtantiā. et hoc dupliciter ſm q̄ dupliciter poſſūt abſtrahi. qꝛ ipa ꝛ vna abſtractio eſt a ſubiecto. alia eſt abſtractio a ſuppoſitis. ⁊ ſm primā abſtractōez natura albedinis ſignificat̄ ꝑ illū terminū albedinitas. et natura nigredinis ꝑ illū tminuz nigredinitas. vñ in oībus iſtis terminis nihil differt quantū ad appellationē. Ex quo ſeq̄t q̄ aliqui antiqui male dixerūt eo q̄ putabant appellationē nō poſſe attribui niſi termio adiectiuo. et mouebātur ꝓpter illā rationē: qꝛ appellatio vt ipi dicebāt eſt in termino rōe ſignificati formalis rei appellate q̄ non pōt appellari niſi ꝑ terminū adiectiuū vt dicebant. et nō ꝑ ſubſtantiuū qđ ꝓportat ſignificatū ſuū abſolute et non cū dependentia vel habitudine ad aliud. ſicut iſte termin⁹ hō q̄ ſignificat naturā humanā abſolute. verumtn̄ illud non eſt verū qꝛ termini ſubſtantiui poſſunt eſſe concreti cōcretione nature: vt dictū eſt. ſiue ꝓcretōne ſuppoſitoꝝ: ꝛ non ſignificent ꝑ modū adiacētis.

¶ Sed ꝫ p̄dicta arguit̄ ꝓmo sic terminus cōis habens ſimplicē ſuppoſitionē reſpectu termini ſecunde intentionis ſignificat naturā communē exiſtentē in aīa: ergo nō appellat. p̄ña tenet: quia tūc ātirp̄s appellaret qđ falſum eſt. ¶ Secūdo appellatio eſt acceptio termini cōis ꝓ re exiſtente. ⁊ natura communis ſignificata ꝑ terminū communē nō exiſtit: ergo terminus cōis non appellat. ¶ Tercio ſic. oē qđ eſt ſingulare eſt: ſed appellatio eſt termini exiſtentis: ergo nō potest eē termini cōis ſimplicē ſuppoſitionē hn̄tis. ¶ Quarto ſic, appellatio inſeq̄t ſignificationē termini

cõis:sed terminus cõis non significat sua supposita:ergo non appellat ꝑ suis suppositis. ¶ Quinto sic.appellatio significatio ⁊ suppositio sunt diuerse ꝑpractates:ergo non possũt eidẽ conuenire: ergo male dictũ est ꝙ terminꝰ cõis idem significat supponit et appellat.

¶ Ad argumẽta ante opposita

Ad primũ dr ꝙ duplex est appellatio.s. ꝑpria et ipropria.vñ talis terminꝰ appellat accipiẽdo appellationẽ large et quodámodo iproprie ꝑut est terminꝰ significantis tã rem extra aiam ꝙ rem in aia. ¶ Ad secundũ dr ꝙ licet terminꝰ cõis non significet rem existentẽ secũdũ se.tñ significat rem existentẽ in singularibꝰ ⁊ hoc sufficit. ¶ Ad tertiũ dr ꝙ ly omne ꝓhd qd ꝓmo ⁊ ꝑ se existit sit singulare.tñ illud qd existit ad alterius existentiã non est singulare. sicut vlia q̃ significantur ꝑ terminos cões et sic terminꝰ cões significãt rem existentẽ videlicz in singularibus et ꝑ singularia. ¶ Ad quartũ dr ꝙ ly terminus communis primo et ꝑ se nõ significet sua supposita:tñ ex cõsequẽti ⁊ materialiter bene significat ipa iquantũ includũt naturam ꝑ terminũ communẽ significatam. ¶ Ad quintũ dr ꝙ ly iste proprietates cõueniant eidem materialiter sumpto.non tamẽ cõueniũt eidem formaliter sumpto :⁊ hoc sufficit. Et hec de appellatione dicta sufficiant.

¶ Sequitur tractatus quintus de Restrictione.

Restrictio ẽ coartatio termini cõis a maiori suppositõe ad minorẽ. vt dictũ ẽ ꝑ Restrictiõm ãt alia fit ꝑ nomẽ vt hõ albꝰ. iste terminꝰ hõ non supponit ꝑ nigris, neqꝫ pro medio colore colorat: ſz restringitur ad albos. Alia fit ꝑ verbum. vt hõ currit. iste terminꝰ hõ supponit ꝑ ptibus tñ. Alia fit per ꝓticipiũ. vt cũ dr hõ currẽs disputat. ille terminꝰ hõ: supponit ꝑ ꝑ sentibus. Alia fit ꝑ ĩplicationez vt cuz dr homo q̃ est albꝰ currit. hec ĩplicatio q̃ est albꝰ restringit hoiem ad albos. Itez restrictionum factaz per nomen. alia fit per inferius superiori apposituz vt aial homo currit. ille terminꝰ aial tm supponit ꝑ aialibꝰ q̃ sũt hoies. Alia fit per differentiam aduenientẽ generi q̃ est essentiale cũ sit ꝯstitutiua rei. vt cũ dr aial rõale. hic animal supponit pro rationalibus animalibus. Alia fit per adiectiuũ accidentale. vt cũ dr hõ albꝰ. iste terminus homo supponit tm pro albis hoibus. Ex restrictõe facta ꝑ nomẽ cõiter sumptũ tales dantur regule.

¶ Quintus partialis tractatus puoꝫ logicalis in quo intendit determiare de vna ꝑpietate termini incõpleti q̃ dr restrictio quãtis prius determinandũ fuisset de restrictõe eo ꝙ restrictio ⁊ ampliatio opponũt. ⁊ fiũt circa psonalẽ suppositionẽ nisi obstitisset ratõ q̃ prꝰ dicta est ĩ principio appellationũ.s.ꝙ appellatio est magis ĩtrinseca termino ꝙ restrictio. Et q̃a ꝯ principaliter vult determinare de restrictione. ideo resumit diffinitionem restrictionis prius posita in principio ampliationum.

¶ Pro quo sciendũ est primo ꝙ Restrictio est coartatio termini cõmunis a maiore suppositione ad minorẽ.hoc est decretũ tum siue minoratio ambitus alicuius termini communis sit ꝙ pro paucioribus suppositis teneatur ꝙ exigat sua actualis suppositio.sicut dicendo homo albus currit.ille terminus homo de sua actuali suppositione potest supponere ꝑ oibꝰ hoibus quocũqꝫ colore colorato tamen per naturam illius adiectiui albus variatur suppositio eiꝰ:et tenetur solum ꝑ hoibꝰ albis. Et capitur ĩ ista diffinitõe coartatio methaphorice ad coartatõez realẽ sic sufficiẽter

explicatū est in principio ampliationum.

¶ Secūdo sciēdū ē ꝙ autor ꝺse quēter diuidit restrictionē dicens ꝙ restrictionum alia fit per nomen. alia per verbum. alia per participiū. et alia ꝑ implicationē alicuius orationis. Et consequenter subdiunt restrictionem factā ꝑ nomen dicens ꝙ alia fit per inferius appositū superiori. alia fit ꝑ differentiaꝫ aduenientē generi. alia ꝑ adiectiuū accidētis et omniū istoꝝ exempla satis patent in textu. Unde restrictio fit multis modis. Uno modo fit ꝑ aliquid aduenies termino restricto. sicut dicendo homo albus currit. Alio modo fit nullo aduenīente termino communi. vt cuꝫ ꝺr rex venit. restringitur ad supponendum ꝓ rege patrie. et secūdū hoc potest dici ꝙ duplex est restrictio. Una est naturalis que fit ꝑ aliꝙd aduenīens termino communi. et ꝺr naturalis quia ille terminus communis capitur sm naturam et exigentiam termni adiuncti. Alia ē vsualis restrictio. et est illa que in termino per vsum et modum loquendi iuenitur. et ideo dicitur vsualis restrictio: quia non conuenit ei secundum naturam alicuius adiuncti.

¶ Tertio sciendū est ꝙ restrictio naturalis potest fieri multis modis vt dictuꝫ est. vno modo per dictionem. alio modo per orationē. per orationē fit qñ alicui termino cōmuni implicatur aliquid nō importans diminutionē nec ampliationē. vt cum dicitur hō ꝙ est albus currit. ibi restringitur homo ad supponendū ꝓ illis quibus conuenit illa implicatio qui est albus. Et notanter dicitur non importans diminutionē nec ampliationē. qꝛ est aliqua oratio implicatiua q̄ importat diminutionem: vt ista. ꝙ est mortuus. et alia est implicatiua que importat ampliationē: vt ista. qui potest esse. ille em̄ implicatiōes nō restrīgunt Et sic ꝓz ꝙ restrictio ḥabet fieri qñ terminꝰ adueniens alter non diminuit nec ampliat terminum cui additur. sed quando facit ipm̄ teneri ꝑ pluribus suppositis q̄ ꝓius tenebatur ꝛ cuꝫ oratio implicatiua est diminuēs destruitur illud cui adiungitur. et oratio ampliatiua facit terminū teneri pro plurib⁹ q̄ exigat sua actualis suppositio. ideo non restringit. Sed restrictio que fit per dictionem potest fieri dupliciter. Uno modo ratiōe significatōis. Alio modo ratione consignificationis. Rōne significatōis pōt fieri qñ aliꝙd additū termino cōmuni restringit ipm̄ quo ad principalē significationē. Et ratione consignificatonis fit quādo restringit aliquid solū quo consignificatio nem. sicut dicendo homo est albus. homo restringitur solum ratione consignificationis .s. rōne genens: quia tm̄ ponitur pro⁹ maribus.

¶ Quarto sciēdū ē ꝙ cum dicit ꝙ restrictionum quedam fit per nomen. alia ꝑ verbū ꝛc. ibi est diuisio generis in species fit ꝑ verbū ꝛc. ibi est diuisio generis in species eo ꝙ restrictio ꝺr equaliter de oib⁹ illis membꝛis. Et istoꝝ modoꝝ sufficientia sic pōt ḥabēs. Et istoꝝ modoꝝ sufficientia sic pōt ḥabēs. ná oīs restrictio fit ꝑ dictionē incōpleꝛaz vel complexā. si pmū: hoc est dupliciter. vel talis dictio significat substantiā vel actum. si substantiā sic est pmū membꝛū. si actum hoc est dupliciter. vel actū distantē a substantia ꝛ sic est secundū membꝛū. vel indistantē: et sic ē terciū membꝛū. Si fiat ꝑ vocem complexam. sic est illa que fit per implicationē. Uñ i ꝓpo sito iplicatio vocatur aliqꝺ complexū ex nōie et verbo implicante includēs suppositionez termini cōis. vt cū dicitur homo q̄ ē albus currit ista implicatio qui est albus: includit implicite suppositionē huius termini hō. Uñ etiā diuisio seqns talis est sicut diuisio p̄cedēs. ꝛ sic potest faciliter sumi sufficientia membꝛoꝝ eius. Et sic patet quid sit restrictio: et quomodo ḥabeat fieri. et quomodo diuiditur.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur ꝓmo sic. restrictio non est possibilis. ergo de ipa non est determinandū. añcedens ꝓz. quia vbicūq; ponitur dictio sp̄ supponit et capit ꝑ suo significato. sed significatū dictōis nō pōt restringi: ergo videt ꝙ ipa non sit possibilis.

¶ Secundo arguit sic contra diffinitionē. ꝙ a terminus singularis aliqñ stat ꝑ pluribus: et aliquando ꝑ paucioꝝbus: ergo videtur ꝙ restringitur: ergo male ponit in diffinitione termini communis

¶ Tercio arguit sic. circa appellationē fit coartatio a maiori suppositōne ad minorem: et tamen non est restrictio. ergo.

¶ Quarto sic. restrictio non fit ꝑ nomē: ergo contra vnū membꝛū diuisionis: añcedēs ꝓz. quia si fieret in ista homo albus currit fieret: sed hoc non: qꝛ albus i plus se ḥabet q̄ hō: ergo non potest restringere ḥoiem.

¶ Quinto sic. implicatio est magis communis q̄ illud cui adiungitur: ergo non potest restrīgere. antecedens patet: quia illa implicatio que est albus pōt addi ḥomi boui et leoni, ꝛ sic ꝺ aliis

¶ Ad argumenta ante oppo. Ad p̄mū istoꝝ argumentoꝝ dicitur ꝙ lz dictio non possit restrigi quantū ad significatū formale: tñ quātū ad significatū materiale bene restrigitur. vñ vbicūq; ponitur homo significat humanitatē q̄ est significatū formale ei⁹. sed nō capitur p̄ oībus suis suppositis: que sūt significatū materiale eius. ideo p̄t restringi. ¶ Ad secundū istoꝝ dicitur ꝙ lz terminus singularis equoce tentus possit tenere p̄ plumb⁹: tñ vnivoce tentus nō potest stare: nisi p̄ vno solo. et sic non p̄t restringi. ¶ Ad tertiū argumētuz dz ꝙ licz appellatio aliqñ appellet p̄ paucionibus: hoc tm̄ est p̄ accidens. qz sp̄ per se facit terminū communē teneri p̄ existentibus tm̄. ¶ Ad quartū dz ꝙ lz albus i comparatōe ad alia ab homine in plus se habeat q̄ homo: tm̄ in comparatione ad hoiem non in plus se hz. ¶ Ad quintū dz ꝙ lz implicatio secundū se in plus se habeat q̄ termin⁹ cui adiungit: tm̄ fm̄ ꝙ adiungit tali vel tali termino p̄ relatiōez i eo iclusā in min⁹ se hz q̄ talis terminus cōis.

¶ Omne nomē non diminuēs nec habēs vim ampliandi adiūctū ex parte adē parte termio magis cōi restringit ipm̄ ad supponēdū p̄ his ad q̄ exigit sua significatio vt p̄z i exemplis predictis. vt homo p̄ suā significationē restrigit aial ad aialia q̄ sūt hoies. vt cū dz aial hō. ¶ albus restringit homīnē p̄ suā significatiōem ad homines albos. vt cū dz hō albus. ¶ Dico ātē nō diminuēs ad remouēdū noia diminuētia rōez adiūcti. vt mortuus vel corrupt⁹ et similia. q̄ nō restringūt. sz potius destruūt adiūctū. ¶ Dico aūt nō habēs vim ampliandi ad remouendū dictōes ampliatiuas. vt potēs. potest. possibile que non restringūt: sed potius ampliant

¶ Et sciendū ꝙ minus cōe sēp restringit magis cōe. vt cū dicit homo albus currit. qz hō reperitur i albis hoibus ¶ nigris ¶ medio colore colorat⁹: albus ātē nō. Ūñ quo ad hoc homo est magis cōe ¶ albus min⁹ cōe. ¶ sic albus restringit hoiem: sz fm̄ ꝙ albus reperitur in hoibus lignis. lapidibus ¶ brutis. homo aūt nō. ¶ sic albus est magis cōe: ¶ hō min⁹ cōe. ¶ sic hō coartat albuz ad albedinē existentē in hoibus cum dz homo albus currit. ¶ sic vtrū q̄ coartat alterum fm̄ diuersa. Itē de termino restricto tal' dat' regula. Si signū vle aduēiat termino restricto non distribuit ipz nisi pro his ad q̄ restringit. Cuz ēm̄ dico ois homo albus currit. ibi homo restringit' ad albos: et nō p̄t distribui nisi p̄ albis. Itē de restrictione dat' regula talis. Nihil positū a p̄te p̄dicati potest restrīgere terminū cōem positū a p̄te subiecti quo ad p̄ncipalem eius significationē. vt hō ē alb⁹ iste terminus alb⁹ i p̄dicato positus non potest restringere homīnē in subiecto positū ad albos qz si restringeret' ad albos: ergo p̄ regulā precedentē. s. si signum vle aduenerit termio restricto, solū distribuit ipm̄ p̄ his ad q̄ restrigit'. vt in p̄posito hō distribueret' solū p̄ albis hoibus. et sic istius

ppositionis ois homo est alb⁹. sensus esset omnis homo albus est albus. ergo si vna erit vera reliqua erit vera. ⁊ si vna ē falsa reliq̄ erit falsa.: qđ tñ est falsum. ergo cū dicitur omnis homo est albus. iste termin⁹ homo nō restringitur. ⁊ sic patet illa regla. Dico aūt quo ad principalē ei⁹ significationē. qz predicatū restrigit subiectū quo ad significationē q̄ est gen⁹. vt cū dicitur Ci gnus est albus. iste terminus cignus⁹ restrigit ad mares et nō ad mulieres. ⁊ sic alb⁹ restringit ipm quo ad ꝯsignificatiōez q̄ ē gen⁹ et nō quo ad suā significationē. Itē de restrictione facta p iplicatōnē talis datur regula. Omnis iplicatio imediate cōiuncta termino cōmuni restringit ipm sicut suū adiectiuū. vt cū dicit homo q̄ est albus currit. iste terminus homō restringit ad albos per hanc iplicationē. scz q̄ est alb⁹. Itē de eadē restrictōne talis datur regula. Quotiens cūq; signū vniuersale ⁊ implicatio ponunt i eadē locutōe duplex ē oratio. et eo q hoc signuz pōt precedere implicationez: ⁊ sic distribuit terminū cōmunē p quolibet suo supposito. vt cū dicitur omis homo currit qui est albus. Itez implicatio pōt p⁹ aduenire et restringere terminū cōmunē ⁊ tūc signū postea aduenies nō distribuit ipm nisi pro his ad q̄ restrigitur. vt omnis homo qui est albus currit. et tūc equiualet huic omnis homo albus currit.

Postq̄ autor subdiuisit restrictionē. hic cōsequēter ponit quas dā regulas de restrictōne facta p nomē. ⁊ p̄seq̄nter determinabit de quibusdā regulis restrictōis factę per verbuz. et quia nomē precedit verbū: ideo patet ordo. Et primo ponit vnā regulā de restrictione facta p nomen sine ampliatione dicēs q̄ omne nomen nō diminuēs nec habens vim ampliandi aduenies ex eadē parte termio cōmuni restrigit ipm ad supponendū p his que exigit sua significatio. scilicet significato illi⁹ nois restringentis. vt dicēdo animal homo currit. ibi homo restringit animal per suā significationē ad supponendū p animalib⁹ habētib⁹ humanā formā. Et consequenter exponit autor suā regulā ⁊ dicit q̄ notanter dicitur non diminuens ppter nomina diminuentia rationem illius termini cui adiungūtur. vt mortu⁹ et corruptus. talia ēm nō restringunt. sed magis destruunt scilicet formā significataz p terminū cui adiungunt. Et dicebatur notāter nō habēs vim ampliandi propter illa possibile. potens. ⁊ similia. que nō restringunt: sed potius ampliant. Et similiter debet intelligi de dictione distrahēte sic de diminuente. Unde dictio diminuēs ⁊ distrahēs differunt. nā illa dicitur diminuens que destruit rationē illius cui adiūgitur. vt mortuus. et illa dicit distrahens que trahit terminū cui adiūgitur ad extraneam significationem. vt pictum.

Circa quo sciendum est ꝓmo q̄ generaliter quodlibet min⁹ cōmune restrigit magis cōmune. verūtamen idem termin⁹ dicitur magis cōmunis ⁊ min⁹ diuersis respectibus: ⁊ sic idē termin⁹ potest esse restringēs et restrictus. verbi gr̄a. homo albus currit. homo reperit in hominib⁹ albis ⁊ nigris et medio colore coloratis. ⁊ albus nō. ⁊ sic scōm illum respectum homo est termin⁹ magis communis et albus min⁹ cōmunis. ⁊ ideo albus restringit hominē. scōm aūt q̄ albus reperit in hominibus. lapidibus. ⁊ animalibus brutis ⁊ homo nō. isto modo albus est terminus magis cōmunis ⁊ homo minus cōmunis. et

ideo homo coartat ⁊ restringit album ad albedinem et existentem in hominibus.

¶ Secūdo sciēdū est q̄ p termio restricto auto: ponit vnā regulā in tertu q̄ talis est. Si signū distributiuū adueniat termino restricto nō distribuit ipm plenarie pro omnibus suis suppositis: sed solū distribuit ipm pro his ad que restringit ꝑ exigentiā termini restringēntis. vt cū dicit oīs hō alb⁹ currit. homo em̄ nō distribuit nisi ꝑ hoibus albis. et hoc est rōne illi⁹ termini restringētis alb⁹. Unde si signū vniuersale adderet termio cōmuni per se sumpto ⁊ nō restricto distribueret ipm vniuersaliter ꝑ omnib⁹ suis suppositis. sed cū sibi additur determiatio nō diminuēs nec distrahens distribuitur scōm exigentiam illius determiationis. ⁊ sic patet q̄ signū vniuersale in ista ꝓpositione omis homo albus currit: et sibi similibus nō agit in terminū cōmunem scōm se. sed scōm q̄ restrictus est ꝑ hāc determiationē albus.

¶ Tertio sciēdū est q̄ cōsequēter auto: ponit vnam aliā regulā de restrictione facta per nomen que talis est. Nihil positū a parte predicati potest restringere terminum cōmunē positū a parte subiecti quo ad principalem significationē. et ista regula videt dari de termino restringente. vt cum dicitur homo est albus. albus em̄ nō restringit hoiem ad albos. Cuius ratio est. q⁹ tunc signū vniuersale iunctum homini nō distribueret ipm nisi pro albis. vt patet ꝑ regulā imediate dictam. ⁊ sic hec ꝓpositio esset vera omis hō est albus. posito casu q̄ aliqui essent nigri. qđ patet. q⁹ valeret tm̄ sicut ista omnis homo alb⁹ est albus. sed illud manifeste est falsum casu posito. igitur illud est falsum ex quo sequit̄ videlicet q̄ ille terminus albus i predicato positus restringat istū terminū homo positum a parte subiecti quantū ad principalē significatōnē. veruntm̄ talis termin⁹ posit⁹ a parte ꝑdicati habet restringere terminū positū a parte subiecti quantū ad significationē min⁹ principalē siue quantū ad consignificationē. vt cū dicitur aign⁹ est albus. albus restringit signū ad supponendū pro maribus tm̄ et nō ꝑ femellis: et sic restringit ipsum quantum ad significationē minus principalē que est gen⁹.

¶ Quarto sciēdū est q̄ auto: ponit vnā aliā regulā de restrictōne facta ꝑ ipli

catōnē dicens q̄ omnis implicatio imediate adiuncta termino cōmuni restringit ipsum sicut suum adiunctū. vt cum dicitur homo qui est albus currit. ille terminus homo restringitur ad albos per illam implicationē qui ē albus. Unde notanter dicitur imediate adiuncta. quia si talis implicatio nō imediate adderetur nō plus restringeret q̄ adiunctum positum a parte predicati. vt si diceretur hō currit qui est albus. Unde quantum ad rem iste due equipollent homo albus currit: ⁊ homo qui est albus currit. Et ex ista regla infert auto: in tertu aliā regulā de restrictione facta ꝑ implicationem dicens q̄ quotiēscūq̄ signū vniuersale et implicatio ponuntur in cadē locutione. locutio est duplex: eo q̄ signum vniuersale potest precedere implicationē nō immediate positam in termino cōmuni: et tunc distribuit terminū cōmunē pro omnibus suis suppositis vt cum dicitur omis homo currit qui est albus. ibi ille termin⁹ homo distribuit pro omnibus suis suppositis. vel illud signū vniuersale potest precedere implicationē immediate positam in termino communi et eadem parte. et sic tale signum nō distribuit nisi pro illis ad que restringitur per illam implicationem. vt dicendo omis homo qui est albus currit. Et ratio huius diuersitatis est. q⁹ in prima propositione signum vniuersale attingit terminū commune anteq̄ determinetur per implicationem. sed in secunda determinatur per implicationē anteq̄ distribuatur per signum. et ideo non distribuit terminū cōmunē vniuersaliter pro oībus suis suppositis: sz tm̄ pro illis pro quibus exigit sua ipliatio.

¶ Sed cōtra predicta arguitur Primo sic. nullus posterius agit in prius: sed econuerso. sed omne restringens posteri⁹ est restricto. ergo nullū restringēs agit in dictionem restrictam. ¶ Secundo sic. cum dicitur potens portare lapidē currit. est restrictio et tamen ibi est dictio ampliatiua ⁊ nō habens vim restringendi sed ampliandi. ergo contra primā regulā. ¶ Tertio sic. signū vniuersale non amittit suam vim per aliquid qđ est posterius. ergo videtur q̄ cum habeat virtutē ad distribuendum terminū cōmunē pro omnibus suis suppositis non perdat vim suam per dictionem restringentem terminū cōmunem cum sit posterior ipso. ergo videtur q̄ distribuat terminū restrictum pro omnibus suis

suppositis qđ̄ est contra secundaz regulam.
¶ Quarto sic. talia sunt subiecta qualia permittuntur ab eozum predicatis. ergo videtur qꝫ sicut predicata variãt sua subiecta sic possunt ea restringere. ¶ Quinto arguitur sic. quando signum vniuersale additur termino restricto tunc prius cadit supza terminũ restrictũ qꝫ supza dictionẽ restringentẽ. ergo videt qꝫ ipm distribuat pzo oĩbus suis suppositis.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad primuz istozum dicitur qꝫ postenus non agit in prius quantum ad eius substantiã: sed bene agit quo ad accidentalia eius. modo accidentale est terminũ cõmunẽ teneri pzo pluribus vel pauciozibus suppositis eius. ¶ Ad secundum dicitur qꝫ licet sit ibi dictio ampliatiua et restrictiua. tamen illa restrictio non fit ratõne dictionis ampliatiue ibi posite: sed ratione dictionis restringentis. ¶ Ad tertiũ argumentum dicitur qꝫ licet signum vniuersale non amittat per se suam vim: tamen per accidens potest eam perdere ratione determinationis illius cui adiungitur signum vniuersale quod suscipit eius virtutem. quia quando in aliqua dictõne ponitur terminus cõmunis cum determinatõne nõ diminuẽte tunc signũ aduenies nõ distribuit illud subiectuz scđm se et absolute: sed scđm qꝫ determinatur p illam determinationez. qz etiam ille terminus cõmunis non subiciebatur absolute: sed pzout stat sub tali determinatõne. ¶ Ad quartũ istozum dicitur qꝫ hec regula habet veritatez quo ad suppõnẽ: nõ tamen quo ad restrictionem. Vel potest dici qꝫ licet subiecta variãt quo ad consignificationẽ: non tamen quo ad principalem significationem. ¶ Ad quintuz dicitur qꝫ licet scđm vocẽ signum ⁊ terminus restrictus pzeponantur dictioni restringenti. tamen scđm intellectum dicto restringẽs immediate pzeponitur ipsi termio. quia sicut dictum est signuz vniuersale distribuit terminũ communem ad ea ad que restringitur per dictionem restringentem.

Sequit de restrictõne facta p verbũ de q̃ plures dant regule. Quaꝝ prima talis est. Terminꝰ cõmunis supponens vel apponẽs verbo pẽsentis tempis simpliciter sũpto. nõ habente vim ampliandi. neqꝫ ex se neqꝫ ex alio restrigitur ad supponendũ pzo his qui sũt sub forma termini cõmunis supponentis. Dico autẽ terminu cõmunis. qz terminus discretꝰ neqꝫ restrigitur neqꝫ ampliat. Dico autẽ verbũ pzesentis tempozis ad remouendũ alia vba aliorũ temporꝫ. qz terminus cõmunis aliã habet suppositionez cũ eis. Dico autem simpliciter sũpto ad remouẽdũ verba sumpta cũ particulis diminuentibꝰ. vt ẽ opinabile et inopinabile. Dico aũt nõ hñte vim ampliãdi ad remouẽdũ vba ampliatiua. vt potest. Dico aũt neqꝫ ex se neqꝫ ex alio. ad remouẽdũ verba hñtia vim ampliãdi ex alio. vt puta ex cõiuncto. sicut hoc verbũ est. cũ dicit est potens. Dico autẽ sub forma termini supponẽtis. qz hõ supponit pro his q̃ sũt sub humanitate. ⁊ animal q̃ sunt sub aĩalitate. vt cũ dicitur homo est aĩal.
¶ Itẽ alia dat regula. Terminꝰ cõmunis supponẽs vl apponẽs vbo de preterito simpliciter sũpto nõ habẽte vim ampliãdi: nec ex se nec ex alio restringit ad supponendũ pro his q̃ sunt vel fuerũt sub forma termini supponẽtis. vt cũ dicitur homo fuit animal. iste terminus homo supponit

p hꝭ q̄ sunt vel fuerūt hoies. et aīal p hꝭ qui sunt vl̄ fuerūt animalia. Itē alia datur regla. termin⁹ cōmunis supponēs vel apponēs verbo de futuro. etiā supponit p hꝭ qui sunt vl̄ erūt sub forma termini supponentis scili cet p eis q̄ sunt vel erunt in futuro. vt homo erit aīal. Et p̄dictꝫ patet q̄ verbū restringitur quo ad significatōnē q̄ est tēp⁹. ⁊ nō quo ad significatiōez p̄ncipalē.

Postq̄ auct⁹ determinauit de restrictōe facta p nomen ⁊ p implicationē que equipollet nomini. hic ꝓsequēter determiat de restrictione facta p verbū. ⁊ ponit tres regulas de tali restrictione scōm q̄ verbū pōt cē ꝓsentis tempꝭ vel p̄teriti vel futuri. Unde p̄ma regula talis ē. Termin⁹ cōmunis supponēs vel apponēs verbo p̄sentis tempꝭ simpliciter sumpto nō hꝫ habenti vim ampliādi a se vel ab alio restringitur ad supponendū p hꝭ q̄ sunt sub forma termini supponētis. Et notāter dicitur termin⁹ cōmunis. q⁊ termin⁹ discretus nō restringitur nec ampliat vt dictum est p⁊⁹. Notāter etiā dicit p̄sentis tempꝭ. ad removendū alia verba alioꝝ tempoꝝ de quibus postea dicet. Notanter etiā dicit simpliciter sumpto. ad removendū verba diminutionez importātia. sicut opinor. imagino⁊. Et notanter dꝫ nō hñti vim ampliādi. ad removendū verba ampliativa. Et notant dꝫ ex se. ad removendū hꝰ verbū pōt. Et notant dꝫ a se vl̄ ab alio ad removendū verba q̄ de se nō hñt vim ampliandi ⁊ ex adiuncto. sicut est potens vel ipossibile. q⁊ licet hoc verbū est ex se nō ampliet tm̄ ampliat per illud adiunctū potens vel possibile. Dicit aūt notāter sub forma termini cōis supponētis. q⁊ eū dicitur homo est animal. ibi hō supponit p⁊o illis qui sunt sub hūanitate. et animal p⁊o hꝭ qui sunt sub animalitate.

Pro quo p⁊imo sciēdum est q̄ actus verbi pōt cōparari ad suū subiectū dupliciter. Uno mō quantū ad id i quo est ⁊ de quo enunciat. vt cum dicitur sortes currit. hic cōparat cursus ad sortē tanq̄ ad id in quo ē et de quo dꝫ. Alio mō pōt cōparari ad subiectū tanq̄ ad id de quo enunciat. nō tm̄ tanq̄ ad id in quo est. vt cū dicitur ☞ esar laudat. laus em̄ enunciat de cesare: nō est tm̄ in cesare: ⁊ in laudāte. Et similiter cum dꝫ chimera opinat. opinio enunciat de chimera: et tm̄ nō ē in chimera ⁊ in opināte. Similiter cū dꝫ antixp⁹ pōt cē. hic enūciat potētia ad cē de antixpo. nō tm̄ est in ipo ⁊ in p̄ncipijs naturalib⁹ ex q̄bus educet antixp⁹. Ea illa ꝟba q̄ significāt actū cōparatū ad subam vel ad subiectū tanq̄ ad id de quo enūciat ⁊ nō tāq̄ ad id i quo est ampliāt. ⁊ de istis nō est hic ad ꝓpositum. Illa vero q̄ significāt actū qui comparat ad subiectum tanq̄ ad id in quo ē ⁊ de quo dicit nō ampliant. ⁊ de ipis est hic ad ꝓpositum.

Secūdo sciendum est q⁹ in istis ꝟbis vltimate dictis sunt duo. s. act⁹ verbi et cōpositio ipi⁹ verbi. Actus vero quantū ē de se ē in quolibet tempe. ⁊ p tem⁹ qd̄ est mensura act⁹ siue mot⁹ illi⁹ verbi restringit: vt sit in tempe qd̄ est mēsura ei⁹. vñ act⁹ p̄ntis ꝟbi ponit in p̄nti tempe. ⁊ p̄terti i p̄terito. ⁊ futuri i futuro. Et q⁊ tēpus qd̄ est mesura mot⁹. ⁊ actus est mēsura cōpositōis ꝟbi. per actū vero restrictū actu restringit cōpositio. ideo restrictio act⁹ restringat cōpositionē. ⁊ q⁊ cōpositio act⁹ verbi ē accidēs qd̄ sine subiecto esse nō potest. Et dicit de subiecto mediāte cōpositione que vnit extremū cū extremo in o⁊one ideo in eodē tēpo⁊e in quo ponit actus verbi et cōpositio illi⁹ act⁹ ponit etiā subiectū illi⁹ actus. ⁊ sic restringit subiectū verbi ad idē tēpus ad qd̄ restringitur act⁹ verbi ⁊ etiā cōpositio illi⁹. subiectū, aūt illi⁹ act⁹ est termin⁹ cōmunis supponēs verbo. ideo p⁊z q̄ a ꝟbo restringitur: q̄nus hoc sit mediante restrictione actus verbi ⁊ etiam compositionis.

Tertio sciendū est q⁹ auct⁹ ponit duas alias regulas. scz de verbo p⁊eterito ⁊ futuro. Quarū p⁊ima est termin⁹ cōmunis supponēs vel apponēs ꝟbo de p⁊eterito simpliciter sūpto nō hꝫ habenti vim ampliandi a se vel ab alio restringitur ad supponendū p⁊o hꝭ qui sunt vel fuerunt sub forma termini supponētis, vt cū dicit hō fuit aīal. hō supponit p⁊o hꝭ q̄ sunt vel fuerunt hoies. ⁊ animal p⁊o hꝭ que sunt vel fuerunt animalia. Secūda regula talis est, terminus cōmunis

supponēs vel apponēs verbo de futuro simpliciter sumpto. nō habenti vim ampliādi a se vel ab alio tm̄ supponit pro his qui sunt vel erunt sub forma termini supponentis. vt homo est aīal. et iste due regle proportionabiliter possunt exponi sicut precedens. Unde licet autor determinet de verbo preteriti perfecti temporis: nō tamen aliquā mentionē facit de alijs p̄teritis. q; alia preterita scz plusq̄fectū ⁊ imperfectuz satis possunt intelligi p verbum preteriti temporis. q̄uis preteritum imperfectuz videatur magis restringere subiectuz sicut presens rōne sue imperfectionis.

¶ Quarto sciēdū est q̄ verbum nō habet restringere nomen ratione sui significati principalis. q; eodem modo ⁊ eadē ratione vnū tempus restringeret sicut reliquū: cū diuersa tempora eiusdem verbi idē significent ⁊ importēt. sed habet ipm restringere ratione sue cōsignificatōis. scz rōne temp̄is qđ cōnotat cū suo principali significato. sic verbū presentis temp̄is restringit tm̄ terminū cōmunē sibi additū p̄ p̄sentib⁹. verbū autem preteriti q; includit tēpus preteritū et est aliquid habēs de presenti. idcirco restringit terminū cōmunē sibi additū pro p̄sentibus suppositis et p̄teritis. verbū aūt futuri temporis restringit terminū cōmunē ad suppositā presentia ⁊ futura. eo q̄ tempus futuruz aliquid de presenti includit ⁊ aliquid de futuro. vt tm̄ dicitur in quarto phisicoz. presens temp⁹ est finis preteriti ⁊ initium futuri. Ex quo appareret causa istarum trium regularum. Apparet etiam q̄ termin⁹ cōmunis tam supponens q̄ apponens verbo dicitur restringi: dummodo addatur verbo. eo q̄ verbum ratione sui temporis respicit tam vnum q̄ reliquuz: et sic patet de restrictione facta per verbum.

¶ Sed cōtra p̄dicta arguit̄ ꝓmo sic contra primā regulā. terminus restringens debet esse in eodē situ cū restricto. ꝫ verbum presentis temporis ⁊ terminus ei supponens nō sunt in eodē situ. q; verbū est a parte predicati ⁊ termin⁹ supponēs a parte subiecti. ergo talis termin⁹ nō potest restringi a tali verbo. ¶ Secūdo sic. cum dicitur hō est animal. ibi est verbum presentis temporis: et tamen predicatū verificat̄ de subiecto p̄ omni tempore. ergo male dicit̄ q̄ verbū p̄sentis temporis restringit ad presentes. ¶ Terno sic. illud verbū est habet vim ampliandi et se vel ab alio vt dictū est. ergo vbicūq; ponatur vel nō ponat̄ nō poterit restringere. ergo contra primā regulā. ¶ Quarto sic contra secūdam regulaz. sicut presens distinguitur a preterito ita preteritū a presenti. ergo sicut p̄sens restringit tantū pro presentibus etiā videtur q̄ preteritum tantū restringat pro preteritis. ¶ Quinto sic contra tertiam regulaz. verbū futuri temporis facit ampliare terminū q̄mu nem videlicet ad ſpposita presentia ⁊ futura ergo videtur q̄ non restringat.

¶ Ad argumēta aī oppo. Ad primū istorū dicitur q̄ licet in restrictione in qua terminus restringens est principiū intelligendi restrictū ⁊ in qua restringit quo ad principalem significationē debeant esse in eodem situ nō tamen oportet in restrictione in qua restringens nō est principiū intelligendi restrictum nec eius dispositio. sic autē est de restrictione facta per verbū. ¶ Ad secundū dicitur q̄ homo ⁊ animal considerant̄ dupliciter. vno modo penes dependentiā siue necessariā habitudinez quā habent adinuicē. ⁊ isto modo vnū verificatur de alio p̄ omni tempore. Alio modo considerantur in ordine ad verbū presentis temp̄is cui adduntur. ⁊ isto mō supponunt p̄sonaliter: ⁊ pro presentibus tantuz. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ licet hoc verbū est quādo cuz alio ponit̄. vtputa cū dictione per se ampliatiua habeat vim ampliandi. tamen si p̄ se sumatur nō habet vim ampliādi ꝫ restringēdi. ¶ Ad quartum dicitur q̄ nō est simile de presenti ⁊ preterito. q; presens tm̄ includit p̄ns: sed p̄sentū includit preteritū ⁊ presens vt dictū est. ideo etiā potest restringere pro p̄senti et preterito. ¶ Ad quintum dicitur q̄ ibi p̄t esse restrictio ⁊ ampliatio respectu diuersoz. Nā tal̄ termin⁹ dz restringi si cōparet̄ ad verbum sine determinatōne. si autē comparetur ad seipsum alicuius certi temporis vt sibi potest adiungi verbū presentis temp̄is tunc dicitur ampliari: eo q̄ tale verbū se habz in pl⁹ q̄ verbū presentis temp̄is. vel p̄t dici breuiter q̄ si termin⁹ cōmunis teneatur copulatiue dicitur ampliari. ⁊ si disiunctiue dicit̄ restringi.

¶ Circa p̄dicta querit̄ de hoc sophismate. oīe aīal fuit ī archa noe. ꝓbatur. hō fuit ī archa

noe: equus fuit in archa noe ⁊c. Ergo omne animal fuit in archa noe. Contra. omne aial fuit i archa noe: sed cesar fuit aial. ergo cesar fuit in archa noe: qđ est falsum. ergo aliqua p̄missa ꝫ est falsa. nō mior ergo maior. Qđ autem p̄ma sit falsa patet p quādā regulā que dicit q̄ terminus cōmunis supponens vel appones verbo de preterito simplicit sūpto restringit ad supponēdū p his q̄ sunt vel fuerunt sub forma termini supponētis. Itē alia est regula q̄ si signū vniuersale adueniat termio restricto distribuit ipm p oīb⁹ illis ad q̄ restringebat, ergo cuz dicit omne aial fuit in archa noe. iste terminus aial supponit p omni aiali qđ fuit in archa noe. qz nō fuerūt oia in archa noe. ergo p̄ma est falsa. Itē ad idem in hac ꝓpositione omne aial quod tunc fuit fuit in archa noe. iste terminus aial restringitur magis q̄ in ista orōne omne animal fuit in archa noe. cū in p̄ma plura supponant: sed iste termin⁹ aial restringit ad ea q̄ fuerunt tūc i illo tempe ꝓpter ꝑplicationē ibi positā. ergo solū illa q̄ fuerunt in illo preterito fuerunt in archa noe: et non plura. oportet q̄ hec sit falsa. oīe aial fuit in archa noe. cū in ea plura aialia supponunt. Solutio. quidam dicunt q̄ hec omne animal fuit i archa noe est duplex. eo q̄ potest fieri distributio pro singulis generū. vel pro generib⁹ singulorz. primo modo est falsa. secundo modo est vera. qz quādo fit distributio pro singulis generum tunc est distributio pro singulis indiuiduis q̄ est sub codē genere et sub eadem specie continentur. tunc oportet q̄ omnia indiuidua contenta sub animali fuissent in archa noe qđ falsuz est. Sed cum fit distributio pro generibus singulorz tunc solū est distributio pro generibus vl̄ pro speciebus. sz nō fuit aliqua species animalis que nō fuit in archa noe. ⁊ illo modo est vera. Sz huic solutōni nō acquiesco. quia species aialis nō fuit per se in archa noe: sed tm̄ indiuiduū. Unde illo tēpore nō habuit veritatē nisi p̄ singulis generuz. id est pro indiuiduis ⁊ nō p generibus singulorz. Unde dico q̄ ꝓpositio est falsa: ⁊ concedo oīs rationes adductas ad hoc. Et ꝓbatio peccat ꝑm cōsequēs ab insufficiēti inductōne. qz nō accipit oīs partes distributionis q̄ sunt sub subiecto istī⁹ ꝓpositionis omne aial fuit in archa noe.

Postq̄ autor determinauit de restrictiōe facta p verbū. hic ꝓsequit er ad declarationē eorū q̄ dicta sūt ponit vnū sophisma. videlz an ista sit vera. oē aial fuit in archa noe. ⁊ primo ꝓbat.

bos fuit ī archa noe: et hō siliter ⁊ equꝰ. et sic de alijs. ḡ oē aīal fuit in archa noe. Sz ipso bat sic. oe aīal fuit ī archa noe. cesar fuit aīal ergo cesar fuit in archa noe. ꝓclusio est falsa. ergo aliq ꝓmissaꝝ. nō mioꝛ ergo maioꝛ. ergo illa ē falsa oē aīal fuit in archa noe. ⁊ sic relinquit sophisma ꝓ vtraq; ꝑte sui dubiū. Ꝓꝛo cuiꝰ solutione ꝓmo faciendū ꝙ ad ostendendū ꝙ illud sophisma sit falsuz autoꝛ in textu ponit duas regulas. Quarū ꝓma est ꝙ terminꝰ cōmunis supponēs vbo de ꝑterito supponit ꝓ his ꝙ sunt vel fuerunt sub forma termini supponēntis. Secunda regula est ꝙ si signum vniuersale adueniat termino restricto distribuit ipm ꝓꝛo his ad que restringuntur. ⁊ sic talis terminus natus est partiri ⁊ diuidi respectu sui adiuncti. vt videlicet si ipsum adiunctum sit ꝑteriti temporis natus est partiri ꝓꝛo ꝑteritis ⁊ ꝓsentibus. ergo dicēdo omne aīal fuit in archa noe. istud signū oīe distribuit illum terminū aīal ꝓꝛo omnib⁹ animalib⁹ ꝑteritis. sed multa fuerunt aīalia in ꝑterito tempe que nō fuerunt in archa noe. ergo ista est falsa oīe aīal fuit in archa noe.

¶ Secundo sciendū est ꝙ autoꝛ soluendo illud sophisma ꝓmo soluit ipm sm opinionē antiquoꝝ dicentiū ꝙ ista omne animal fuit in archa noe est dupler: ⁊ ꝓ ꝓsequens est distinguenda. qꝛ vt dictū est illud signum omne potest distribuere illū terminū animal ꝓꝛo singulis generū. i. ꝓꝛo individuis generū vel specieꝝ. ⁊ tunc illa est falsa: qꝛ oporteret ꝙ oīa particularia aīalia q̄ cōtinent sub aīa li fuissent in archa noe: qd ē manifeste falsū. vel pōt distribuere illū terminū aīal ꝓꝛo generibus singulorꝝ. i. ꝓ generib⁹ vel specieb⁹ individuorꝝ: ⁊ sc̄dm illos in illo sensu illa est vera omne aīal fuit in archa noe. qꝛ nō fuit spēs animaliū que non fuit in archa noe.

¶ Quarto sciēdū est ꝙ ꝑ Petrus hyspan⁹ nō acquiescit huic solutioni ꝓme ⁊ dicit ei nō esse credendū nec sibi concedēdū. et ratio est: qꝛ ille actꝰ fuisse in archa noe non cōuenit specieb⁹: ꝫ solū individuis. qꝛ vt habet Aristotcles ꝓmo methaphisice actus ⁊ operationes sunt circa singularia. hoc est circa individua. ergo ille actus qui est fuisse in archa noe nō pōt cōuenire specieb⁹: sed solū individuis. nisi cōueniat specieb⁹ ex ꝓsequenti inquantū spēs soluat in vno individuo: et sic illa distinctio nulla est. ⁊ ideo autoꝛ concedit ipam esse falsam simpliciter. ⁊ concedit oīs rōnes adductas ad ꝓbandū falsitatez eius. Sed ad iꝓbationez rīdet ipe ⁊ dicit ꝙ ibi est fallacia consequentis. qꝛ ibi arguit ab insufficienti enumeratione singularū. qꝛ omēs partes que continentur sub illo termino aīal debuerunt enumerari ⁊ nō enumerant. quare cōmittit fallacia cōsequētis. verūtamē solutio antiquoꝝ posset ꝓbabiliter sustineri.

¶ Sed cōtra ꝓdicta arguitur ꝓmo sic. Tria aīalia fuerunt in archa noe. ergo omne aīal fuit in archa noe. antecedens notū est de se. ꝯsequētia tenet per Aristotelē in ꝓmo de celo et mundo. vbi dicit ꝙ de rebus dicit omne. ⁊ de duob⁹ ambo solū dicit.

¶ Secundo sic. semel fuit verū dicere omne animal ē in archa noe. ergo nūc vez est omne animal fuit in archa noe. cōsequētia tenet. qꝛ oīs ꝓpositio que ꝓꝛo aliquo tempe fuit vera ꝓꝛo illo tempoꝛe semper dicit fuisse vera.

¶ Tertio sic. nō est instātia de aliqua specie animalis que nō fuerit in archa noe tempe diluuij. nā equꝰ fuit in archa noe. ⁊ sic de alijs. ergo oīe aīal fuit in archa noe. ¶ Quarto sic. rā rōnale ꝙ irrōnale fuit ī archa noe. ꝫ oē aīal est rōnale vl irrōnale. ḡ oē aīal fuit in archa noe. ¶ Quīto sic. illud sophisma nō ē ꝓ positio. ergo nō est vez neq; falsuz. ꝯsequētia tenet. qꝛ veritas ē in ꝓpositione. et aīcedēs ꝓbat qꝛ in ipo ponit verbū ꝑtenti temporis quod nō potest constituere ꝓpositionem.

Ad argumenta añ oppoſita.
Ad pmũ iſto q̃ dicat q̃ licet tria animalia fuerit in archa noe: ꝛ de trib⁹ poſſit dici oñe. nõ tñ ſequit q̃ omne animal fuerit in archa noe. q̃ de ratione iſtius ſigni omne eſt q̃ faciat terminuz cõmunẽ cui adiũgit tenen p oibus ſuis ſuppoſitis. ꝫ plura ſuppoſita animalia q̃ tria. Non eñ ſequit. omne animal fuit in archa noe q̃uis ſi nõ eſſent niſi tria ſuppoſita animalis et eſſent in archa noe poſſet dici q̃ oẽ animal fuit i archa noe. Ad ſecundũ dicit q̃ nõ valet cõſequẽtia. q̃ ibi arguit a min⁹ amplo ad magis amplũ. eo q̃ iſte terminus animal ſupponit pro pauciorib⁹ in vna q̃ in alia. Ad tertiũ dicitur q̃ in pluribus ſpeciebus animalis inuenitur inſtãtia ꝛ in plurib⁹ individuis. ná vt dicitur cõmuniter piſces nõ fuerunt in archa noe. ſimiliter nec vermes. ideo ibi arguit ab inſufficienti enumeratione. Ad quartũ dicitur q̃ nõ valet cõſequẽtia. q̃ ibi arguit maiori particulari exiſtente in prima figura. ideo nihil ſequit. Ad quintũ dicit q̃ ſi capiat ꝓpoſitio ſpecialiter ſolũ pro illa que conſtituitur p verbũ preſentis temporis indicatiui: tũc ibi nõ eſt ꝓpoſitio. ſed ſi capiatur ꝓpoſitio generaliter p ꝓpoſitione que conſtituitur ſiue p verbum preſentis temporis indicatiui ſiue preteriti ſiue futuri ſic ibi bene ẽ ꝓpoſitio. et etiã ad hoc q̃ ſit propoſitio ſufficit q̃ poſſit reſolui in vnam de preſenti: ꝛ ſic eſt de iſta vt notũ eſt.

Solet etiã queri vtrũ ſilicẽt reſtrigũt termini in ꝓpõe negatiua ꝛ affirmatiua Bicũt aliq̃ q̃ nõ. q̃ eẽ reſtrigit ad exñs: ꝛ nõ eſſe ad nõ exñs. ergo nõ ꝓ eodẽ fit reſtrictio i affirmatiua ꝛ negatiua. Itez videt q̃ ois negatiua in q̃ eſſe negat ſimpliciter ẽ falſa. ſi ſimiliter reſtrigant termini in ꝓpoſitione negatiua ꝛ affirmatiua. q̃ i hac ꝓpoſitiõe roſa ẽ. iſte termin⁹ roſa reſtringit ad exñs. ꝛ ſi in hac roſa nõ eſt ſimiliter reſtringat ad exiſtẽs. tunc eſt ſenſus q̃ roſa q̃ nõ eſt eſt: et hec eſt falſa. ergo et hec roſa nõ eſt. et ſic quelibet negatiua in qua eſſe negatur eſſet ſimpliciter falſa: qd̃ falſum eſt. ergo videtur q̃ nõ ſimiliter reſtringuntur termini in ꝓpoſitione affirmatiua et negatiua. ſed ꝓbat q̃ ſimiliter reſtringant. q̃ ſicut in hac ꝓpoſitione hõ eſt. iſte terminus hõ reſtringit ad exñs. et in hac null⁹ hõ eſt. ad nõ exiſtens. ergo vtraq̃ eſt vera. quia de exiſtentib⁹ vere ꝓdicat eſſe ꝛ de nõ exiſtẽtib⁹ remouet eſſe. ergo cõtradictorie ſunt ſimul vere: qd̃ eſt ipoſſibile. ergo illud etiã ex quo ſeq̃tur ipoſſibile. ſcz q̃ nõ ſimpliciter reſtringant termini in affirmatiua ꝛ negatiua. Itẽ regula eſt q̃ omne verbũ ſimpliciter ſũptũ nõ hns vim ampliandi nec a le nec ab alio reſtringit terminum ſupponentẽ quo ad cõſignificationẽ q̃ eſt tempus ꝛ nõ quo ad ſignificationẽ. ergo tempus eſt cauſa reſtrictõis illi⁹. Sed idez tẽpus eſt in affirmatiua ꝛ negatiua ſibi oppoſita. vt roſa ẽ. nulla roſa ẽ. ergo eadẽ eſt cauſa reſtrictionis in vtraq̃. ꝛ ergo ꝓ eo dẽ fit reſtrictio i vtraq̃. ꝛ hec argumẽta concedim⁹. Ad hoc q̃d̃ primo obicit eſt dicẽdũ q̃ eſſe nõ reſtringit ad exñs: ꝛ nõ eẽ nõ reſtrigit ad nõ exñs. ſicut nec hoc verbũ curro ad currẽtes. q̃ nul-

lum' verbum restringit' sibi terminū supponentē quo ad significationē: sz quo ad ꝓ significatōem q̄ est tps. Vñ nō restrīgit ad supposita existētia: sz p̄sentia. Supposita eñ p̄sentia possunt esse in aliq̄b⁹ terminis tā existētia q̄ nō existētia. vt cū dico enūciabile ē enūciabile supponit tā p̄ existentib⁹ q̄ nō exūtētibus. Omnia aūt enūciabilia q̄ sūt falsa ī p̄nti sūt p̄sentia: sz nō existētia: quia nullū falsum ē. ⁊ sic esse nō restrīgit ad existētia: sz ad p̄sentia cū idē tps sit vtrobiq; qō est causa restrictionis. Ad aliā dicendū ē q̄ duplex est forma termini cōis q̄dā est q̄ saluat' in reb⁹ existentib⁹ tm̄. vt humanitas q̄ est forma hois. ⁊ aīalitas que ē forma aīalis. ⁊ ī talibus oīa suppositā p̄sentia sunt existentia. Alia est forma termini cōis que saluatur tam in reb⁹ existentib⁹ q̄ nō existentibus. vt enūciabilitas q̄ est forma enunciabilis: qz q̄dā sunt enūciabilia existētia: vt deum esse: et oīa vera. ⁊ alia sūt nō existentia: vt hoīem esse asinum ⁊ omnia falsa. Et in talibus nō restringit' terminus cōis ad existentia: sed restringit' tam ad existentia q̄ ad nō existētia. Unde ist⁹ ꝓpositōis rosa nō est. nō est sensus. rosa q̄ est nō est. sz ē sensus. rosa aliter sumpta q̄ in p̄nti non est. Solet aūt poni q̄ q̄dā sz restrictio fit ab vsu. vt cū dicit' nihil est in archa quāuis plena sit aere. qz iste terminus nichil supponit ab vsu p rebus solidis siue firmis. ⁊ rex p rege patrie. ⁊ magister legit pro magistro ꝓprio. Solet vel poni q̄ q̄dā restrictio fit p transitionē verbi. vt cum dz sortes pascit hoīem. iste termin⁹ homo supponit p alio a sorte virtute transitōis verbi. qz dans et recipiēs debēt esse diuersa. ⁊ ido si aliq̄n sint ea dē hoc tn̄ est p accidens. quia p hoc q̄ idē subiectū est vtrumq;. sicut idē est dux ⁊ comes p̄m accidens. Vñ dicunt q̄ non sequitur. sortes pascit seip̄z ⁊ ip̄e est homo: ergo pascit hoīez quod est fallacia accidentis. qa hoc ꝓnomen se nō potest supponere p diuersis a sorte. sed homo bene potest.

Postq̄ auctor determinauit de restrictōne facta p nomē et vbū. hic ꝓsequēter circa p̄dicta mouet quenienter vnū dubiū videlicet an terminus eodē modo restringat' in ꝓpositiōe affirmatiua ⁊ negatiua. Ad qō quidā respōdēt q̄ non sīliter: sz diuersimode restringunt' terminī in ꝓpōne affirmatiua ⁊ negatiua. ⁊ dicūt q̄ esse restringit ad existētes ⁊ nō eē ad n̄ existētes sed cū affirmatiua dicat esse negatiua vo non esse. sequit' q̄ nō eodē modo restringuntur termini i affirmatiua ⁊ negatiua. dāt etiā talē rationē. si termini eodem modo restringantur in affirmatiua ⁊ negatiua. sequitur q̄ omnis negatiua in q̄ negatur eē simplicit' esset falsa. cōsequētia tenet. qz i ista rosa est. rosa restringit' ad existētes. vt dicūt. ergo si i ista rosa nō est. rosa restringeretur ad existētes. sensus huius

ꝓpositōis esset rosa.que est non est.qđ ē manifeste falsum.et ꝫ nō videtur falsuꝫ nec sequi ex alio .nisi qꝛ termini eodē modo restringnūtur i affirmatiua ⁊ negatiua:ergo videt ꝙ termini non eodē modo restringātur. Sed ꝙ termini eodē modo restringantur in affirmatiua ⁊ negatiua:hoc ostendit petrus hyspanus.

¶ Pro quo ꝓio sciē dū ꝙ verbū nō pōt restringere terminū cōem positū a ꝑte subiecti quo ad ꝓncipalē significatōez. ⁊ tm̄ quo ad ꝛsignificatōem q̄ ē ꝑs.sicut ergo dicit textus vbi ē eadē causa restrictōis ibi ē eadē restrictio.sed in ꝓpōne affirmatiua ⁊ negatiua ē eadē causa restrictōis.sicut i illis duab⁹ rosa ē.⁊ rosa nō ē.qꝛ in ipis ē vbū ꝑtis tpis qđ quidē verbū restringit solū quo ad ꝛsignificationē que ē ꝑs ergo sequit ꝙ in istis duab⁹ tenni eodē modo restrigūtur.qꝛ ivtraq; ē idē verbū eiusdē tpis.ergo eodē modo quo restrigit i vna et etiā in alia. Aliā rōem adducit textus.qꝛ si nō restringerētur eodē modo due contradictorie essent sil'vere qđ ē impossibile.cōsequētia pꝛ:qꝛ si i affirmatiua esse restrigit ad exñtes.⁊ in negatiua nō esse ad nō exñtes. ⁊ esse vere p̄dicet de exñtibus.⁊ nō esse de nō exñtibus vere remouea. sicut in istis duabus homo ē.hō non ē.qꝛ si i ista hō ē.homo restrigit ad exñtes tm̄. et in ista hō non ē. ad non existētes tm̄ sequitur ꝙ ille due essent simul vere homo ē.homo non ē. quod ē impossibile.

¶ Secundo sciendū est ꝙ termini eodē modo restringūtur in affirmatiua sicut i negatiua dummodo in ambabus ponat idē verbū.et ratio ē.qꝛ vt dictū ē verbū nō restringit quo ad significationē:sed solū quo ad cōsignificationē ergo si p̄dicet eē in aliq ꝓpositione sicut i ista.homo ē.sequitur ꝙ illud vbum ē nō restringit hoiem ad non exñtes: sed solus ad ꝑntes.⁊ sil'iter si non esse p̄dicetur sicut in ista vel ꝛsimili ꝓpōne hō non ē.ex quo manet idē ꝑs.sequitur ꝙ iste termin⁹ hō vel cōsimilis restringit ad ꝓsentes.⁊ cū ꝑsens reperiatur tā in existēb⁹ ꝙ i non exñtibus.ſ.in aliqbus terminis vt i istis enūciabile ē.enūciabile non ē.sequitur ꝙ termini sp restringātur quo ad ꝓsentes.siue existāt siue non.vñ aliq sunt enunciabilia q̄ sp existunt q̄ sunt ꝑsentia:sicut deꝰ ē ⁊ alia sunt enūciabilia ꝓsentia q̄ nunq̄ existūt.vt illud enūciabile hō ē asinus. ē em̄ ꝓsens et non existens:quia nullū fallum existit

Ex quo sequitur ꝙ vbum ꝑtis tpis restrigit terminū cōem sibi supponentē vel apponentem ad ꝓsentes siue existant siue non.vnde in ista. homo currit. homo non restringitur ad currētes:ꝫ solū ad ꝑntes siue currāt siue ñ.

¶ Tercio sciendū ē ꝙ autoꝛ ponit in textu quandā restrictionem abusiuaꝫ que quidem restrictio fortia ē nomē ab vsu cōi loquēdi.vñ ꝛm cōem vsum loquendi dicimus ꝙ qñ non est aliqđ corpus solidū vel firmū in amphora ꝙ nihil ē in illa. sicut dicim⁹ ꝙ nihil est in archa qñ non ē nisi aer qui non ē corpus solidum vel firmum.vnde in ista michil est i archa.nihil sumitur ab vsu ꝑ rebus solidis et firmis.et in ista ꝓpositōe magister legit.magister sumitur ꝑ magistro ꝓꝓio.

¶ Quarto sciēdū ē ꝙ autoꝛ ponit finaliter quandā restrictionē quā vocat trāsitiuā.et non dꝛ transitiua:eo ꝙ transeat.sed qꝛ fit vrtute alicui⁹ verbi transitiui.verbū enꝫ transitiuū importat actū egredientē ab agēte in patiēs.et qꝛ agens et patiens sunt diuersa. ideo oportet ꝙ terminus positus post vbum transitiuū stet ꝑ aliis suppositis a suppositis subiecti talis verbi.vt cū dicitur fortes pascat hoiem.ibi homo supponit ꝑ aliis suppositis siue ꝑ aliis hoib⁹ a fortē.eo ꝙ idē nō ē agēs ⁊ patiens saltem ꝛm idē.vñ ꝛ iste due restrictiones vltime non sunt restrictiones simplices tamen sunt vtiles ad obuiandū cautelis ⁊ cauillationibus sophistaꝝ.ratione cuius autoꝛ hic determinat de ipis.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur ꝓmo sic.si termini eodem modo restringerentur affirmatiua et negatiua sequeretur ꝙ omnis negatiua includeret contradictionem sed hoc est fallum.consequentia patet.quia i ista rosa ē.rosa restringitur ad exñtes.ergo si similiter restringatur in ista rosa non ē.sequit ꝙ ista rosa non ē:includat contradictionez.qꝛ equipollet huic rosa que ē non ē. ¶ Secundo sic.negato aliquo negantur omnia consequētia ad ipm.ergo negato verbo negantur omnia que consequūtur ad ipm verbum. sed consignificatio que est tempus consequitur ipsum vbum.ergo si in ꝓpositione negatiua verbuꝫ non restringeret ad nō exñtes:tūc sequitur ꝙ neq; etiā ad ꝑntes.quare magis videt ꝙ rōne principalis significatōis debeat restrigere nomen ꝙ quo ad ꝛsignificationē.sed no restrin-

git quo ad significationē. ergo nec quo ad cō-
significationem. ¶ Tercio sic. in ista homo ē.
homo restringitur ad exītes tm̄. sed omnes
presentes sunt exītes. ergo si restringitur ad
presentes restringitur ad exītes: ergo contra
tertum. ¶ Quarto sic. in restrictōne abusiua
non ē restringens nec coartans. ergo nulla est
restrictio. aīcedens pz. q: in ipa ponit signuz
vt sicut hic, nichil est in bursa. & signum vniu-
sale magis habz ampliare q̄ restrigere. ergo
videt q̄ in talibus nō ē restrictio. ¶ Quinto sic.
omne transitiuū aptum natū est transire. & nul
la restrictio apta nata est transire, ergo nulla
est transitiua restrictio.

¶ Ad argumenta aī oppo. Ad
primū istoz d. q̄ terminus posit' ante verbuz
psentis tpis restringit ad pītes tm̄: & non ad
existentes. ideo sensus huius ppositōis rosa n̄
est. non ē iste rosa que ē non ē. sed ē iste rosa p̄
sentialiter sumpta nō ē. ¶ Ad secundū istoz
dz q̄ lz significatio verbi sit magis intrinseca
verbo q̄ ꝑsignificatio. tm̄ consignificatio pon
oz est ad restringēdū q̄ significatio. Cuius ra
tio ē. q: verbū restringit quo ad cōsignificatio
nem que est tps quod habet ratione mensure
& quia mensura restringit mensurata tum. & quā
titas mensurati accipit ꝑm quantitatē men
sure. ideo sequitur q̄ verbum magis habet re-
stringere ex parte tēporis q̄ ex parte rei signi-
ficate. ¶ Ad tertium dz licet omēs homines
presentes existant. tamen nō minus ille termi
nus homo de se supponit p̄ non existentibus
quia cum dicitur q̄ verbum presentis tempo-
ris restringit ad presentes intelligitur siue exi-
stant siue non. Unde si aliqui homines essent
presentes & non existentes in ista ppōne hō ē
homo teneretur tam p̄ existētibus q̄ p̄ nō exi
stentibus. Unde p̄ accidens est q̄ in ppositio
ne ista homo est. homo supponat p̄ existenti
bus. ¶ Ad quartū istoz dicitur q̄ in talib' p̄-
positionibus vsus cum intellectu nostro ē re-
stringens. & ideo dicitur restrictio abusiua. q̄a
fit ab vsu. ¶ Ad quintum istoz dicitur q̄ re-
strictio non dicitur transitiua. eo q̄ transeat in
alterum. sed dicitur transitiua: quia fit ratōne
verbi transitiui. vt dictum est. Et hec de restri-
ctionibus dicta sufficiant.

¶ Sequitur tractatus sextus
de distributione.

DIstributio ē multipli-
catio termini cōis p̄ si-
gnū vle facta: vt cū dz
omis hō. iste terminus hō distribui
tur siue ꝑfūdit p̄ quolibet suo ife
riorip̄ hoc signum omis. & sic ē ibi
multiplicatio. Dico aūt termini
cōis: q: terminus singularis non
pōt distribui. Un̄ iste sūt ognue
omis sortes. omis plato. & sic de a-
liis. & sic ibi ē soloecismus p̄ ptes
orōes. Signoz vniuersaliū alia
sūt distributiua substātie. vt omis
nullus. alia sunt distributiua ac
cidētiū: vt qualis quantus. Si-
gnū aūt distributiuū substantie
distribuit res se habentes p̄ mo
dum ei' qd̄ est q̄d. vt omis nullus
vt cū dz omis albedo. omis nigredo
Substantia aūt cōiter sumit' ad
res cuiuslibet generis. vt cuz dz
signum distributiuū substantie.
Signū distributiuū accidentis
est quod distribuit res se habē
tes p̄ modū accidentis. vt p̄ mo
dum qualis vel quanti vt q̄liscū
q̄ quantuscūq̄. Itē signoz̄ di-
stributiuoz substantie alia sunt
distributiua p̄tiū integraliuz. vt
tot'. alia sunt distributiua p̄tiuz
subiectiua. vt omis nullus. Itē
signorum distributiuorum p̄tiū
subiectiuaruz. alia sunt distribu
tiua duoruz. vt vter neuter. alia
sunt distributiua pluriuz. vt om
nis nullus. & similia.

Iste ē tractatus sextus quor logicalium̄ pe
tm hīs.in quo postq̄ in p̄cedēti tractant determinauit de q̄dā ꝓprietate termini q̄ dr restrictio. Hic ꝓsequēter determinat de alia que dr distributio. Cui ordis rō est.q; restrictio magis cōuenit intrinsece termino q̄ distributio. nam restrictio fit p terminū restringentē q̄ potest esse ps ꝓpositōis sicut terminus restrict9 sed distributio fit p signū vl'e qđ non est ps ꝓpositōis:sed ē dispositio subiecti:p̄cedit tamē iste tractat9 tractatū de sincathegreumatibus q; cognitio distributōnis et signor distributiuor multū valet ad cognoscendū ea de quibus in sincathegreumatibus determinatur.

¶ Pro quo sciēdum ē primo q̄ distributio accipit duplicit. vno mō ꝓprie ꝓut ē alicui9 rei in pl'es diuisio. ⁊ illa ptiū i diuersa subiecta cōicatio. ⁊ isto mō non capitur hic.sed a tali distributō e sic accepta sumit iustitia distributiua q̄ ē habit9 restrictōis distributionē talē faciēns regulatiu9. Alio mō capit metaphorice vt'ē nomē secūde intētōis ⁊ hoc dupliciter.vno modo actiue: ⁊ sic cōuenit signis distributiuis.alio modo passiue. et sic conuenit termino distribuibili.

¶ Secūdo sciendū est q̄ lr idem termin9 materialit.s.termin9 cōis habēs suppositōem personalē sit restringibilis ampliabilis ⁊ distribuibilis.cm̄ hoc ē ꝑm diuersas rōes qr dr restringibilis inquantū pōt coartari ad standū p paucor9 suppositis q̄ ꝑus stabat. ⁊ dr ampliabilis inquantū pōt extēdi ⁊ accipi p plurib9 q̄ ꝑius. ⁊ dr distribuibilis inquātū p signū vl'e pōt actualiter multiplicari per plura supposita.⁊ ideo termin9 distribuibilis inquantū distribuibilis est subiectū attributōis huius tractatus.vñ auctor incipit suū tractatū a passione ipius termini distribuibilis q̄ est distributio ipam sic diffiniēs. Distributio est multiplicatio termini cōis p signū vl'e. vñ ibi ponitur multiplicatio loco generis.deide ponitur termin9 cōis ad differentiā termini discreti q̄ non pōt distribui.nā vt habet in textu iste sunt incōgrue.oīs sortes.oīs plato.⁊ ratio ē nam ad hoc q̄ termin9 possit distribui requirit q̄ significet naturā multis cōicabilē qđ nō ꝓuenit singularib9.deinde ponit p signum.vl'e ad denotandū causam efficiētē instrumētalē distributōis.intellect9 em̄ est q̄ principaliter facit distributionem et signum vl'e instrumentum.

¶ Tertio sciēdū est q̄ in qualibz distributione sunt quattuor.s.distribuens. distributū.id ꝑ quo fit distributio.⁊ id respectu cuius fit distributio. Distribuēs est duplex. sicut nuper dictum est in fine secundi notabilis Distributū aūt est terminus cōis habens ꝑsonalem suppositionē.illa vero ꝑ quibus fit distributio sunt inferiora illius termini cōis.illd aūt respectu cuius fit distributio est ipm̄ p̄dicatū. Ex quattuor possunt assignari cause q̄re signa vl'ia sunt inuenta.primo ad habendum differentiā inter terminū supponentē determinate et confuse.secundo ad remouendū differentiā terminor communiū.q̄n enim termin9 communis sumitur sine signo vniuersali indifferenter stat ꝑ vno vel ꝑ plurib9. sed quando additur signū vniūsale de necessitate stat ꝑ omnibus suis suppositis.tertia causa ē ad habendū contradictionē.quarta causa est ꝓpter silogismū.in omni enim silogismo oportet alteram premissar esse vniuersalem̄.ex quo patet necessitas signor vniuersalium. et vocantur signa vniuersalia non q̄ significēt rem vniuersalem.sed quia significant q̄m̄ ;vniuersaliter.id est faciunt terminum communem cui adiunguntur stare vniuersaliter pro omnibus suis suppositis.

¶ Quarto sciēdū ē q̄ multiplex est effectus signor distributiuor.ideo ad cognitionem signor distributiuor.diffinitur distributio. ⁊ posita diffinitione distributionis auctor diuidit signa vniuersalia siue distributiua in signa distributiua substātie.vt oīs:null9 ⁊ sic de alijs.et in signa distributiua accidētiū vt quātuscūq; qualiscūq;.Et dicūtur signa distributiua substātie nō q̄ solū distribuāt rē de predicamento substantie.sed qr solū distribuunt rem significatā ꝑ modū alteri adiacētis.Deinde diuidit signa distributiua substantie.naz quedā sunt distributiua ptium integraliuz.vt totus.alia sūt,distributiua partiū subiectiua vt oīs nullus vterq;.⁊ sic de alijs. Item diuidit signa distributiua substantie ptiuz subiectiuarum. Nam quedam sunt distributiua duorum.vt vter neuter.alia sunt distributiua plurium;vt omnis nullus.⁊ sic de alijs.

¶ Sed contra ꝑdicta arguitur Primo sic. hic ē distributio ois sol lucet. et tñ nō est multiplicatio. q; subiectū accipit ꝓ uno solo. sm̄iter hic. preterq; hō currit. subiectū accipit solū ꝓ duob⁹. ḡ male dr ꝙ distributio est mltiplicatio ¶ Secūdo sic. iste termin⁹ sortes distribuit dicēdo tot⁹ sortes. et tñ nō est terminus cōis: ergo male dr ꝙ distributio ē multiplicatio termini cōis ¶ Tercio sic. cū dr rosa est pulcherrim⁹ flor. iste genitiu⁹ flor distribuit et tñ nō ponit signū vle: ergo cōtra diffinitōez. ¶ Quarto sic dicēdo ois canis currit ibi est terminus cōis cū signo vli et tñ non est distributio. q; si sic: vel iste termin⁹ canis distribueret ꝓ oibus suis suppositis et significatis et tunc ista ꝓpositio ois canis currit simpliciter esset falsa et non distribuēda. vel acciperet ꝓ suppositis vnius significati solū. sed hoc non videt: q; non est maior ratio quare magis accipetur ꝓ suppositis vni⁹ significati et nō alterius ¶ Quinto sic. nō ponūtur aliq signa ptīcularia in modo distributiua. nec partīcularia in quantitate et sic de alijs: ergo auctor est insufficiens

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad primū dr ꝙ cū dr ois sol lucet. ibi est multiplicatio aptitudinalis lz nō actualis. Similiter cū dr preterq; homo currit ibi est multiplicatio. nō cīm accipit multiplicatio vt descēdit a multo ꝓut multū opponit pauco. sed vt descēdit a multo ꝓut multū opponitur vni. sic patz ꝙ terminus acceptus ꝓ duob⁹ accipit ꝓ multis ¶ Ad secundū dr ꝙ lz ille termin⁹ sortes non sit cōis cōmunitate ꝑdicatōis in recto. tamen bene est cōis communitate cōtinentie ptium integraliū. ideo ꝑdicatur de suis ptibus i obliquo. vel pōt dici ꝙ ibi nō diffinit distributio in cōi: sed ꝓ pfectiore membro analogie. s. ꝓ distributōe ptīcularium. ¶ Ad terciū dr ꝙ noia suplatiui gradus includūt negatōem et ratione illi⁹ habent virtutē distribuendi. vñ cū dicitur rosa est pulcherrimus flor. sensus est. rosa ē pulcher flos et nō est ali⁹ pulchior ea. ¶ Ad quartū dicit ꝙ cū dicitur ois canis currit. iste terminus canis vnica distributione non pōt distribui ꝓ oibus suppositis omniū suoꝝ significatoꝝ. sed distribuit ꝓ tot distributionib⁹ quot sūt significata eius. et ratio est q; distributio est acceptio plurīū ptentoꝝ immediate sub aliquo cōi. sed termin⁹ cēquocus nō significat immediate vnā naturā cōem oīb⁹ suis suppositis. ergo nō pōt vlica distributio ne distribui ꝓ eīb⁹ suis suppositis. ¶ Ad qd tū dicitur ꝙ ꝑ signa distributiua ptīcularium et ptium integraliū sufficienter fit omnis distributio. q; omnes alij modi totius reducunt ad totum vle quod distribuitur per signum distributiuū partīcularium subiectiuaꝝ vel reducuntur ad totum integrale quod distribuit per signū distributiuum partium integralium

¶ Hoc aūt signo ois primo dicēdū ē de signis distributiuis substantie. et iter hec primo de hoc signo ois. Sciendū ꝙ ois i plurali numero dupliciter sumit. Uno mō collectiue. vt omēs apli dei sunt duodecim. nō seqt ergo isti apostoli dei sunt duodecim demonstrat aliqbus de ipis. Alio modo sumit distributiue. vt hic oēs hoīes naturaliter scire desiderāt. et tunc q̄rit q̄d significat hoc signū ois. et videt ꝙ nihil significet. q; ois res aut ē vniuersalis aut ptīcularis. sed hoc signū ois non significat rē vlem vel ptīcularē. ergo nullā rem significat. Itez ad idē. ois neq; ē ꝑdicabile de vno neq; de plurib⁹: ergo nec est vle vel ptīculare. et sic nihil significat

Sed ꝺ ab eo ꝙ res est vel non est oro dr va vel falsa. ergo si ois nihil significet ꝓpter appositōez vel remotionē ei⁹ nō causabitur veritas vel falsitas i orōe. sz hec est vera aial ē homo. ergo et hec oīs aial est hō. qꝺ est falsum. ergo et prima. s. ꝙ ois nihil significat. Solutio ad dubiū dr ꝙ ois

non ſignicat vl'e: ſed vl'r. qz facit terminũ communẽ ſuũ ſtare pzo oĩbus ſuis iferiozib⁹. vt oĩs hõ currit. ⁊ ſic oĩs ſignificat aliquaz rem. Sed duplex eſt res: qz q̃dã ẽ res ſubicibilis vel pzedicabilis vt hõ. aial. currit. diſputat. ⁊ ſic verũ eſt q̃ oĩs nihil ſignificat. qz q̃libet talis res aut ẽ vl'is aut p̃ticularis. Alia ẽ res q̃ eſt diſpoſitio rei ſubicibilis vl' p̃dicabilis. ⁊ talẽ rem ſignificat hoc ſignum oĩs. ⁊ tã ab iſta re q̃ ab alia cauſat veritas vel falſitas in ozõne. Obicit aũt q̃ oĩs nõ ſignificat diſpoſitionẽ rei ſubicibilis. ꝗa in ſilogiſmo mediũ debet reiterari cuz ſuis diſpoſitionib⁹ in minozi ꝓpoſitiõe. ergo debemus ſilogizare ſic. oĩs hõ eſt aial. ſoztes eſt oĩs homo. ergo ſoztes ẽ aial. ꝗa oĩs eſt diſpoſitio in maiozi ꝓpoſitione. ergo debet reiterari i minozi q̃ eſt falſum. ergo oĩs non eſt diſpoſitio ſubiecti. Solutio ſicut pater duo dicit. ſ. illud q̃ eſt pater. ⁊ pater inquãtum pater. Sil'iter ſubiectũ duo dicit. ſ. illꝺ q̃ ẽ ſubiectũ. et ſubiectũ inquãtũ ſubiectũ. ⁊ ꝑm hoc ẽ duplex diſpoſitio ſubiecti. qz quedã eſt diſpoſitio illius rei q̃ eſt ſubiectũ vt albus niger. et ſic de alijs diſpoſitionib⁹ actualib⁹. ⁊ iſte debẽt reiterari i minozi ꝓpoſitione cũ medio. Alia ẽ diſpoſitio ſubiecti. ſ. ſubiecti inquantũ ſubiectũ videlicet i ozdine ad p̃dicatũ. vt oĩs nullus. ⁊ oĩa ſigna tãvl'ia q̃ ꝑticularia. ⁊ talis diſpoſitio non debet reiterari cũ medio i miozi ꝓpoſitione. qz eſt reſpectiua. diſponit cm̃ ſubiectũ in ꝓparatõe ad p̃dicatũ. vt cũ dicitur oĩs hõ albus currit. iſta diſpoſitio alb⁹ debet reiterari i minozi ꝓpoſitione cũ medio cũ ſit diſpoſitio eiuſ q̃ eſt ſubiectũ quia eſt abſoluta Iſta aũt diſpoſitio oĩs nõ debz reiterari: quia eſt reſpectiua ſubiecti ad pzedicatũ. ⁊ ita ſubiecti inquantũ ſubiectũ eſt. Uñ debemus dicere ſic. omnis hõmo albus currit. ſoztes ẽ hõmo alb⁹: ergo ſoztes currit. et non ſoztes eſt omnis hõmo albus.

Poſtq̃ autoz determinauit de diſtributiõe in cõi ponẽdo diffinitiõnem eius ⁊ diuiſionẽ ſignoz diſtributiuoz ad quoz diuiſionẽ ſequitur diuiſio diſtributionis. Nic conſequenter determiat de diſtributõe ⁊ ſignis diſtributis i ſpali. ⁊ pmo de ſignis diſtributiuis ſubſtãtie iter q̃ pzimo determiat de hoc ſigno oĩs eo q̃ ẽ ſignũ diſtributiuũ affirmatiuũ rõe cui⁹ pzecedit ſigna diſtributiua negatiua. Et qz ẽ diſtributiuũ plurũ. iõ pcedit ſigna diſtributiua duoz. ⁊ qz ẽ diſtributiuũ ꝓtũ ſubiectiuaz. iõ p⁹ determiat ꝺ ipo q̃ de diſtributiuis ptũ itegraliũ.

Pzo quo pzimo ſciẽdum ẽ q̃ anteq̃ in ſpeciali autoz determiat quõ hoc ſignũ oĩs habeat diſtribuere pmo notat q̃ ipz i plurali numero accipit dupliciter. Uno mõ collectiue vt oẽs apli dei ſunt duodecim: ⁊ dicitur ibi capi collectiue eo q̃ p̃dicatũ non attribuit ſuppoſitis ſubiecti diuiſim ⁊ ſigillatim acceptis. ſed attribuit ipis ſil' ⁊ collectiue acceptis. ⁊ iõ non põt fieri deſcẽſus ad ſuppoſita

subiecti. nō em̄ sequit oēs apli dei sūt duodecim. ergo petr⁹ e duodeci. Alio m:ō capitur distributiue. s. qñ peticatū attribuit suppositis subiecti diuisim ⁊ sigillatim acceptis. et tunc bene sit delectus ad suppositā subiecti: vt bñ sequtur omnes hōmines natura sere desiderāt igitur sortes et plato. et sic de alijs.

¶ Secūdo sciēdum est q̄ circa hoc signū ois autor q̄rit q̄d significet hoc signū ois distributiue acceptū. eo q̄ q̄stio hi est: e pma iter oēs. ⁊ arguit q̄ nihil significet. qr ois res aut ē vlis aut pticularis. sed ois nō significat rē vl'em nec pticularē. ergo nihil significat. minor pz. qr nō pōt p̄dicari nec subici i ꝓpositōe In oppositu arguit. qr illō significat aliq̄d p cui⁹ appositione vel remotione oro rō redditur vera vel falsa. sed sic ē de hoc signo ois. hec em̄ est vera aial ē hō. hec ār falsa. oē aial ē hō. ergo hoc signum omnis significat aliquam rem

¶ Ad hanc solutione huius sciēdum ē tercio q̄ vt dicit autor i textu duplex est res. q̄dā em̄ est res subicibilis ⁊ p̄dicabilis. ⁊ ideo q̄ñq̄ d tali re hoc signū ois nihil significat. ⁊ isto modo capit res vt dr a rat⁹. ta. tū. alia est res q̄ est dispositio rei subibilis ⁊ p̄dicabilis ⁊ isto mō ois bñ significat aliquā rē. et hoc capiēdo dispositōem cōiter significare vt se extendit ad significare ꝓpe acceptū ⁊ ad ꝛsignificare. vñ hoc signum ois significat dispositōem subiecti inquantum subiectū. ⁊ hoc capiēdo dispositōem cōiter q̄ oī illo q̄ determinat aliud siue habeat modū q̄litatis siue q̄ntitatis. ⁊ ita pz q̄ hoc signum ois significat aliquā rē. s. rē que est dispositio subiecti ⁊ tam ab ista re q̄ ab alia causat veritas vel falsitas in oratione.

¶ Quarto sciēdū est q̄ duplex ē dispositio rei subicibilis siue subiecti. q̄dā em̄ ē dispositio subiecti que sibi conuenit sm se et non inquantum habet determinatum situm in propositione sicut album ⁊ nigrum. Alia est dispositio subiecti respective que. scilicz distribuit subiectū in ordine ad p̄dicatū: vñ licet signa vlia disponāt subiect pmū: ⁊ p se i ordie ad sua ifenora. hoc tñ est i ordie ad p̄dicatuz ⁊ sic sunt dispositio subiecti i ordie ad p̄dicatū. Iz aūt nō ponat aliq̄ dispositio p̄dicati inquātū p̄dicatū: qr tñ subiectū habet rationez materie q̄ dz disponi ad formā. iō ponit dispositio subiecti inquātū subiectū hoc ē i ordine ad predicatum.

¶ Sed cōtra p̄dicta arguit ſpri mo sic. numerus singularis est magis collectiuus q̄ pluralis. qr habet maiorē vnitatem. ergo hoc signū ois magis debet esse collectiuū in singulari numero q̄ in plāli. ¶ Secūdo, sic hoc signū ois sp habet multiplicare terminū cui adiūgit tā in singulari q̄ i plāli ergo sp est distributiuū. ¶ Tertio sic. modus significādi non variat significatum. ergo siue hoc signum omnis sit singularis numeri siue pluralis semper accipietur distributiue. ¶ Quarto sic arguēdo in fapesmo. omnis hō est totum in quantitate. nullus asinus est omnis hō: ergo quodda totum in quantitate non est aliq̄s asinus. hoc signum omnis reiteratur in mino re ꝓpositione cū medio, quod tamē est ꝛ id q̄ dicatur in textu. ¶ Quinto sic. sicut hoc signū nullus habet virtutem restringendi subiectū cui addit vt dicendo: nullus hō ē mulier sic et hoc signum omnis. ergo est dispositio absoluta ipius subiecti.

¶ Ad argumenta aūt opposita. Ad pmū dicitur q̄ collectio in isto habz duo pmū. s. q̄ incipit a multis ⁊ ratione illius numerus pluralis magis pōt dici collectiuus q̄ singularis. Secūdū est q̄ terminat ad vnuz ⁊ rōne illi⁹ numer⁹ singularis ē magis collectiuus q̄ plāl⁹. ⁊ qr distributio incipit ab vno et terminat ad multa. ideo distributio magis ꝓpie q̄uenit termino in singulari numero. ⁊ iō hoc signū omnis in singulari numero solū accipitur distributiue. ¶ Ad secundū dr q̄ in distributione sunt duo. vnū. s. materiale quod ē multiplicatio. ⁊ ratione illius hoc signuz omnis semper potest dici distributiuū. aliud ē q̄ se habet tanq̄ formale: et vt id a quo nomen ponitur. s. q̄ distributio est in diuersis diuisim acceptis facta multiplicatio. ⁊ quo ad hoc istud signum omnis in plurali numero quandoq̄ ē collectiuū et non distributiuū. eo q̄ est distributio facta diuersis conunctim ⁊ non diuisim acceptis. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ licet in modo significandi non varietur significatū in dictōibus cathegreumaticis. tñ bene in dictionibus sincathegreumaticis. vel potest dici q̄ hoc signū omnis semper est distributiuum quantum ad materiale distributōis sz nō quātū ad formale ¶ Ad quartū dicitur q̄ in illo silogismo hoc signum omnis non accipitur distributiue. sed accipitur vt pars huius totius omnis homo. qd ibi ponit loco vni⁹ simplicis nature ibi posite

Ad quintū d: q̄ hoc signū nullus bene ha bet virtutē restringendi quantuz ad aliquos modos significādi. et ꝑm hoc ē dispositio absoluta ⁊ bene iūgit cū subiecto absolute. sicut dicēdo nullus hō est mulier. sed qñ habet virtutē distribuendi sic cōcernit subiectū inquantum subiectum hoc est in ordine ad predicatū

Habito q̄d significet hoc ꝯ signū ois et cuiꝰ dispositionē significet. consequenter q̄rit vtrū ois exigit tria appellata. Et videt q̄ sic. qz omnis pfectio est i trib⁹ vt habetur ꝑmo celi et mūdi. ⁊ sic omne pfectū est i trib⁹. sed omne ⁊ pfectū idē sunt. vt habet ibidē. ergo oē est in tribus. ergo ois vult habere tria appellata. Ad idem dicit Aristoteles in eodem loco q̄ de duob⁹ viris nō dicimus omnes sed de trib⁹ viris dicimus oēs ergo ois habet tria appellata. Sed ꝯ in qualibet demōstratione sunt ꝓpositōes vles. sz demōstratiōes fiūt ex sole ⁊ luna. ergo oportet dicere ois sol. ois luna. sed sol nō habz nisi vnicū suppositū ⁊ sil'iter luna. ergo ois nō vult habere tria appellata. Ad idē. omne priuatū lumie a terre obiectu deficit hec ꝓpositio ē cōcessa cū habeat ab autorib⁹. sed omne priuatū lumie a terre obiectu nō habet nisi vnicū suppositū. s. hanc lumā singularez. ergo ois nō vult habere tria appellata. Ad idē. hoc signū ois significat q̄n vniuersaliter. sz hoc q̄ dico q̄n vniuēsaliter ē mod⁹ ꝓprius vniuersalis. ꝯ ꝓpriū aūt diuersificat ꝑm diuersitatē sui subiecti: vt si hō est diminutus. risibile ē diminutū. ⁊ si hō ē mortuꝰ risibile est mortuū. sed vniuersale aliquādo saluat ī plib⁹. vt hō equus. aliquādo in vno tm̄: vt sol luna. ergo ois vult habere q̄ntz tria appellata. et q̄ntz non: imo vnū tm̄. Ad idē. duplex ē forma quia quedaz est forma materie. vt aia ē forma corpis. et ista forma est pars ⁊ nō p̄dicat de eo cuius ē ps. Alia est forma q̄ est forma p̄dicabilis. ⁊ sic oia superiora: vt genera ⁊ species. ⁊ differētie dicūtur forme inferioz. vt hō equus ⁊ sic de alijs. ⁊ indiuidua huiꝰ forme p̄dicabilis sunt materia eiꝰ. ergo cū forma neutro p̄dicto modoz suā excedit materiam. nec excedit ab ea nullū vle excedit sua idiuidua nec excedūtur ab eo. ergo cū ois dicat adequatōez vlium cū suis idiuiduis vt ois hō. tūc oportet q̄ sol habeat nisi vnicū suppositū vt v̄e dicatur ois sol. qđ ꝓcedimus dicēdo p̄dictas ꝓpositōes esse veras. et q̄ ois non ſp exigit tria appellata: sed qñ adiūgit termio cōi habēti plura suppositа: tūc exigit plura appellata. qñ v̄o adiūgit termino hñti solū vnū suppositū tūc exigit solum vnuz appellatū

Ad illud qđ ꝑmo obiciebatur ꝙ
ois ꝓfectio est in trib⁹ dicitur ꝙ
verū est. et hec tria sunt scz subā
rei. virtus eius. ⁊ operatio eius.
Et hec tria tangit Aristo. sub
brem⁹ ẏbis cū dicit natura ap
ta nata sic facit. ꝑ hoc em̄ ꝙ dic̄
natura tangit subāz rei. ⁊ ꝑ hoc
ꝙ dicit apta nata tāgit virtutē
ei⁹. ⁊ ꝑ hoc ꝙ dicit sic facit tāgit
opatōnez debitā ei. Sil'iter hoc
signū ois hz subāz signi vniuer
salis: ⁊ virtutē q̄ est distribuere.
et opationē ei⁹ qñ distribuit. ⁊ i
his trib⁹ est ꝓfectio ei⁹. Ad secū
dū dicēdū est ꝙ hō ⁊ hoies diffe
rūt. qz hō dicit istā spēm ꝓm se q̄
est de plurib⁹ p̄dicabil'. sz hoies
in plurali numero nō dicit spēm
ꝓm se: sed multiplicatā actu ꝓm
materiā indiuiduoꝝ numero di
uersaz. Unde ois in plurali ra
tione multitudinis facte facit di
stributōnē ꝑ diuersas materias
et vult hꝫ tria appellata. Sed
ois in singl'ari numero ex quo re
cipit spēm ꝓm se ⁊ nō materiā in
diuiduoꝝ exigit eēntia aptā na
tā p̄redicari de plurib⁹. siue actu
ꝓticipet de plurib⁹ siue ab vno:
et ideo exigit tria appellata, aut
vnū solū ꝓm naturā vl'em cui ad
iungit. Quidā tñ dicūt ꝙ omis
vult habere tria appellata ad
minus: ⁊ dant talē rōnē. Quo
tiens cūq; signū vniuersale addi
tur termio cōmuni nō hñti suffi
cientiaz appellatoꝝ recurrit ad
nō ens. vt cuz dicit ois hō fenix
est. qz ly fenix nō habet nisi vni
cū suppositū. ideo recurrit ad nō
ent̄es fenices. ⁊ ideo cū dicitur
ois fenix ē. sensus est. vn⁹ fenix
q̄ est est. ⁊ duo fenices q̄ nō sunt
sūt. ⁊ ideo dicūt has duas ꝓpoſi
tiones esse falsas. q̄da fenix nō
est: et ois fenix est. ⁊ nō esse ꝯtra
dictorias. qz in negatiua suppo
nit fenix q̄ ē: ⁊ i affirmatiua sup
ponunt duo fenices q̄ nō sūt. et
sic nō est idē subiectū in vtraq;.
Hoc aūt ꝑ multiplicit ꝙbari.
qz hec inconuenientia sequunt ex
falso qđ supponūt. qz supponūt
ꝙ ois semꝑ vult habere tria ap
pellata qđ supi⁹ ostensuz est esse
falsum. Propterea vult Aristo
teles ꝙ ꝓpositio in q̄ subicit vni
uersale vniuersaliter sumptū ali
cui p̄dicato cōtradicat illi ꝓpoſi
tioni negatiue i q̄ subicit vniuer
sale nō vniuersaliter sumptū ci
dē p̄dicato. sed iste sūt tales ois
fenix est. q̄daz fenix nō est. ergo
sunt cōtradictorie: qđ tamē ipsi
negāt. ergo regl'a eoꝝ est falsa.
Itē ad idē alia regl'a tal'ē. Ter
min⁹ cōmunis supponēs vl' ap
ponēs ẏbo p̄ntis temꝑis simpli
citer sūpto nō hñti vim ampliā
di nec ex se nec ex alio restrīgitur
ad supponēdū ꝑ his q̄ sunt sub

forma termini supponẽtis. ergo
go cuz dicit ois fenix. ly fenix re
stringit ad supponẽdũ ꝑ fenice
tm̃ q̃ est. cũ ipsi⁹ nõ sit nisi vnicũ
suppositũ. ergo ꝑ illã regulã pri⁄
us datã. Si signũ vniuersale ad
ueniat ei nõ distribuit ipsum ni⁄
si prouunco supposito. ergo regu
la eorũ est falsa. et supra falsum
fundatur quod concedimus.

¶ Postꝙ autor determinauit de hoc signo di
stributiuo ois ꝓm se ostendendo quid signifi
cet. hic cõsequẽter determinat de ipo ꝑ cõpa
rationẽ ad terminũ cõmunẽ distributibilẽ mo
uendo talem dubitationem. vtrũ hoc signum
omnis semper exigat tria appellata. hoc est
querere vtrũ ad hoc ꝙ signũ ois cõgrue ad⁄
tũgatur alicui termio cõmuni req̃ratur ꝙ ille
termin⁹ cõis hẽat tria suppositа actu exntia.

¶ Pro quo ꝑmo sciẽdũ ẽ ꝙ sup⁄
positũ appellatũ ⁊ infer⁹ inter se differũt. nã
aliquid dicitur esse inferius respectu superio
ris. et aliquid dicitur suppositũ quãdo nõ est
aptũ natũ existere in alio. sed appellatum est
inferius siue suppositũ alicui⁹ termini cõmu⁄
nis actualiter existentis.

¶ Secũdo sciẽdũ ẽ ꝙ hoc signuz
ois i plurali numero semp exigit plura appel
lata. qz addit termio cõmuni accepto ꝑ mo⁄
dũ pluriũ. sed q̃n sumit in singulari numero
si addat termio cõmuni habẽti plura appel
lata. qz bñ exigit plura appellata distribuit
terminũ cõem cui addit ꝑ omnibus suis sup
positis existentib⁹. Sed dubiũ est q̃n hoc si⁄
gnũ ois addit termio cõmuni habenti vnicũ
appellatum vtrum talis oratio sit congrua.
vt dicendo ois sol lucet. Et dicunt antiqui ꝙ
nõ. quoꝝ rationes cuz solutionib⁹ satis clare
sunt in textu. sed ꝓtr⁹ hyſ. dicit ꝙ hoc signũ
ois congrue potest addi termio cõmuni bñti
vnicũ appellatũ ⁊ ꝙ nõ exigit tria appellata

¶ Tertio sciẽdũ est ꝙ hoc signũ
ois significat q̃n vl⁹ ⁊ hoc ẽ ꝓpr⁹ mod⁹ ipi⁹
signi vlis. differt aũt ab alijs signis vl⁹bus.
qz hoc signũ ois adequate distribuit terminũ
cõez ꝑ oib⁹ suis suppositis. sic aũt nõ ẽ de alis signis sic sũt vter q̃ ⁊ neuter. cũ em̃ dz ois
hõ. hõ accipit ꝑ oib⁹ illis in q̃b⁹ repit hũanitas. Ex quo ptz ꝙ qz vl⁹tas aliquoꝝ termi
noꝝ cõium saluat i vnico suo supposito. ade
quate hoc signũ ois põt addi termino cõi. et
sic licet q̃n hoc signuz ois addit tali termino
cõmuni habẽti tria appellata vl⁹ plura exigit
tria appellata. tm̃ q̃n addit termino cõi bñti
vnicũ appellatũ nõ exigit tria appellata. ꝑ so
lũ de se exigit tm̃inũ significãtẽ naturã m⁹tis
cõicabilẽ. ⁊ ꝙ bñ ptz m̃sio ad dubitatõez ꝓdictã

¶ Quarto sciẽdũ est ꝙ antiq̃ po
suerũt quãdã regulã de b̃ signo ois q̃ talis est.
Quotiẽscũq̃ signũ vle affirmatiuũ addit ter
mio cõi ñ bñti sufficiẽtiã appellatoꝝ recurrit
ad ñ exntes. i. ad supposita ñ exntia. iõ cũ dz
ois fenix ẽ. ex quo iste termin⁹ fenix nõ bz nisi
vnicũ suppositũ exñs. b̃ signũ ois recurrit ad
fenices ñ exntes. iõ ist⁹ ꝓpõis ois fenix ẽ. sen
sus ẽ iste. q̃dã fenix exñs ẽ: ⁊ duo fenices nõ
exntes sũt. ⁊ iõ m̃ ipes ista ẽ falsa ois fenix
ẽ. nec ẽ ꝓdictoria ist⁹ q̃dã fenix nõ ẽ. ꝑ ista re
gl⁹a ẽ falsa sic ⁊ suũ fũdam̃tũ. s. ꝙ ois exigat
tria appellata. ẽ. n. sil⁹e de b̃ signo ois ⁊ de b̃
signo null⁹. ꝑ null⁹ ñ exigit tria appellata. qz
ista ẽ v̄a null⁹ fenix ẽ asin⁹ cũ ꝓntes ei⁹ sit v̄a
scz null⁹ asin⁹ ẽ fenix. ⁊ sic ptz ꝙ b̃ signũ null⁹
nõ exigit tria appellata: nec sil⁹ b̃ signũ ois.

¶ Sz cõ ꝓdicta arguit ꝓrio sic:
plus requirit ad verificandũ ꝓpositionẽ vni
uersalẽ q̃ particularẽ: ꝑ ad verificandũ parti
cularẽ requirit exntia vnius suppositi seu
appellati. ergo ad verificãdũ ꝓpositionẽ vni
uersalẽ req̃runt plura supposita: ⁊ sic ad mi
nus b̃ signũ ois exigit tria appellata. ¶ Se
cundo sic. hoc signũ ois nõ põt addi termio
singl⁹ari. ergo videt ꝙ exigat plura appella
ta. ¶ Tertio sic. hoc signũ ois denotat termi
nũ cõem cui addit tenen ꝑ plurib⁹. ꝑ q̃n addi
tur termio cõmuni habenti vnicũ appellatuz
talis additio est falsa. igit nõ debite sibi ad⁄
iungit. ¶ Quarto sic. termin⁹ cõis q̃nq̃ sup⁄
ponit ꝑ nõ exntib⁹. ergo põt fieri recursus
ad supposita nõ exntia. ¶ Quinto sic. hec
est vera aliquis fenix nõ est. qz aliquis fenix
est corruptus. ergo hec est falsa ois fenix est.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad
primũ istoꝝ dz ꝙ quãtũ ad modũ enũciandi
plus requirit ad verificãdũ ꝓpositionẽ vl⁹m
q̃ particularẽ. qz in ꝓpositione vniuersali de

notatur ꝓdicatū ineſſe ſubiecto accepto ꝑ plurib⁹. nō autē ſic eſt in particulari. ⁊ tamen quantū ad rem nō plus req̄rit ad verificādū ꝓpoſitionē vniuerſalē aliqñ q̄ particularē.

Ad ſecundū dicit q̄ negat cōſequētia. qz terminus ſingl'aris ſignificat naturā incōmunicabilē. nā ex impoſitione ſibi repugnat additio ſigni vniuerſal'. ſed terminꝰ cōmunis licet nō habeat niſi vnū appellatiuz. ſignificat tamen naturā multis cōmunicabilē. ideo ſibi poteſt addi ſignū vniuerſale.

Ad tertiū dicitur q̄ hoc ſignū oīs bene denotat terminuz cōmunē cui additur accipi ꝑ plurib⁹. nō ſimpliciter ſed ſub conditione ſcz ſi habeat plura ſuppoſita.

Ad quartuz dicit q̄ licet terminus cōmunis cuiꝰ natura poteſt ſaluari tam in exiſtentib⁹ q̄ nō in exiſtentib⁹ poſſit ſupponere pro nō exiſtentibus. tamen terminus cōmunis cuius natura ſaluatur tm̄ in exiſtentibus ſuppoſitis nō pōt ſupponere pro nō exiſtentibus quādo ponitur cum iſto verbo eſt.

Ad quintū dicitur q̄ negatur antecedens. ⁊ ad probationē dicitur q̄ nō ſequitur quidaz fenix eſt corruptus. ergo quidā fenix nō ē. qz in iſta quidā fenix ē corrupt⁹. fenix ſupponit tam ꝑ preſentib⁹ q̄ pro preteritis. ſed in iſta quidaz fenix nō eſt ſupponit pro preſentibus tantum. ideo iſta eſt vera omnis fenix eſt.

Scōm p̄dicta querit̄ de hoc ſophiſmate. oīs hō eſt ⁊ quodlibz differens ab illo eſt nō hō. ꝓbatio. hec eſt vna copulatiua cuiꝰ vtraq; pars eſt vera. ergo ipſa ē vera. Improbatio. oīs hō eſt ⁊ quodlibz differēs ab eo ē nō hō ſortes eſt hō. ergo quodlibet differēs a ſorte ē nō hō: qđ ē falſū. qz hec ē vna copulatiua cuiꝰ altera pars ē falſa. ergo ipa tota ē falſa. Solutio. p̄ma eſt ſimpliciter vera. ⁊ improbatio peccat penes fallaciā ꝯſequntis. qz differēs ab omni hoīe i minꝰ eſt q̄ differēs a ſorte. qz differēs ab oīm hoīe ſupponit ſolū ꝑ alijs rebꝰ ab hoīe. ſz differēs a ſorte ſupponit ꝑ eiſdē ⁊ etiā ꝑ alijs hoibꝰ a ſorte. Vñ bñ ſequit differēs ab oī hoīe. ergo differēs a ſorte. et eſt locꝰ a pte ſubiectiua ad ſuū totū ſed ſi huic ꝓpoſitōni differēs ab omni hoīe apponat̄ ſignū erit ꝑceſſus ab inferiori ad ſuperi⁹ cū diſtributione: ⁊ ſic incidit fallacia cōſequētis in improbatione ꝓm vnū ꝑceſſuz. qz duplex eſt ꝑceſſus in improbatione. qz bñ ſequit oīs hō eſt. ergo ſortes eſt. et ē locus a toto in quātitate: ſz nō ſequit hoc eſt differens ab oīm hoīne: ergo differēs a ſorte. ſz eſt fallacia ꝯſequētis. ſicut hic. oīs hō eſt: ergo omne aīal eſt. Itez querit̄ de hoc ſophiſmate. omis hō et alius hō ſunt. Improbatio. ſortes ⁊ aliꝰ hō ſunt. plato ⁊ aliꝰ hō ſunt: ⁊ ſic de alijs. ergo omis hō ⁊ aliꝰ hō ſunt. Improbatio. alius eſt relatiuum diuerſitatis ſubſtātie: ergo ſupponit ꝑ diuerſo ab hoīe. ſed nō eſt aliꝰ hō ab omni hoīe: ergo p̄ma eſt falſa. Solutio. p̄ma ē ſimpliciter falſa ⁊ ꝓbatio peccat ꝓm fallaciā figure dictōis a plurib⁹ determinatis ſuppoſitionib⁹ ad vnā determinatā: qz iſte terminꝰ aliꝰ habet determinatā ſuppoſitionē in p̄miſſis ⁊ in concluſione. Itē ꝓbatio peccat ꝓm fallaciā accidētis: qz

licet sortēs ⁊ plato ⁊ sic de alijs inferant oēm hoiez ꝑm se: nō tñ sub hac copl'atōe q̄ est ois ⁊ ali⁹ hō sunt. vt cū dicit' ois hō ⁊ ali⁹ hō sunt. sicut cognosco corusc̄ ꝑm se: nō tñ sub hoc accidēte q̄ō est venire. Uñ tal' datur regl'a. Quotiens cūq; aliud sequit' siue cōuersim siue nō. si aliq̄d conue niat vni q̄ō nō ꝓueniat alteri. ⁊ ꝑ illud cui cōuenit inferat' de eo cui nō cōuenit semꝑ est fallacia accidēt̄. Uerbi gr̄a. hō est. ergo suba est. ⁊ spēs cōuenit homini et nō subē. ideo si ꝑ hoiez infera tur spēs de suba est fallacia acci dētis. vt hō est spēs. ergo suba est spēs. similiter hic. risibile est proprīū. ergo homo ē proprīū. Hoꝝ autē que cōsequunt' q̄daz cōsequunt' cōuersim. vt hō ⁊ risi bile. alia nō. vt hō ⁊ substantia. Dicto de hoc sophismate restat dicere de isto. ois hō est ois hō. Probatio. sortes ē sortes. pla to est plato: et sic de alijs. ergo ois homo est ois hō. Et vt vult Boecius. nulla ꝓpositio est ve rior illa in q̄ ꝑdicat' idē de seipo. sz sic est hic. qr ois hō ꝑdicat' de omni hoie. ergo nulla est verior ista. et ꝑ cōsequēs est vera. Im probatio. sua cōtradictoria est vera. scz illa quidā hō nō est ois hō. ergo ipa ē falsa. Itē ad idē. ois hō est ois hō. sz sortes ē hō. ergo sortes est ois hō. silogism⁹ est in darij. cōclusio ē falsa. ergo aliq̄ ꝑmissa. nō minor ergo ma ior. sz maior ē sophisma. ergo ē falsuz. Solutio. ꝓma ē simplicit falsa, ⁊ ꝓbatio peccat ꝑm conse quēs ab insufficiēti enumeratio ne singulariū. qr cū illis q̄s assu mit debet sumere has a ꝓte sub iecti. sortes ē ois hō. plato ē ois hō. ⁊ etiā istas a ꝓte ꝑdicati ois hō est sortes. ois hō est plato. ⁊ sic de alijs q̄s dimittit. ⁊ sic pec cat ꝑm ꝓsequēs ab insufficienti enumeratione singulariuz. Ad aliud dicit' q̄ ibi idē nō ꝑdicatur de seipo: sed predicat' ois hō de de hoie sumpto ꝑ q̄libet sui ꝓte.

¶ Postq̄ autor determinauit de ꝺ signo ois oñ dendo q̄liter distribuat. hic cōsequēter ad ma iorē noticiā eoꝝ q̄ dicta fūt mouet tria sophis mata quoꝝ ꝓmū ē. ois hō ē ⁊ quodlibet dif ferēs ab eo ēnō hō. qō q̄dē sophisma ꝓbat ⁊ iꝓbat qō clare ꝓtz i textu cū solutōe eiusdē

¶ Pro secūdo sophismate scien dum q̄ secunduz sophisma est. ois hō ⁊ ali⁹ homo sunt. qō quidē sophisma probatur sic. sortes ⁊ alius homo sunt. plato ⁊ ali⁹ homo sūt: ⁊ sic de alijs. ergo ois homo et alius hō sunt. Imꝓbat' aūt sic. ali⁹ supponit pro di uerso ab omni hoie. ꝫ nō est aliquis hō diuer sus ab omni hoie. ergo sophisma est falsum qō cōceditur. Et ad ꝓbationē mīdet autor in textu q̄ peccat ꝑm fallaciā figure dictōis ar guēdo a plurib⁹ determinatis ad vnā deter minatā respectu hui⁹ termini alius. vñ si iste termin⁹ ali⁹ ꝓ eodez in numero acciperet' in singulis partib⁹ antecedētis tunc vna pars antecedentis esset falsa. vt si acciperet' ꝓ sor te tunc q̄n inductio veniret ad sortez dicendo sortes ⁊ alius homo sunt. illa pars esset fal sa: quia denotaret q̄ sortes esset ali⁹ a seipo. Aliter soluit autor q̄ ibi ē fallacia accidētis

q: licet sortes ⁊ plato ⁊ sic de alijs pñt iferre hoc totū in quātitate ois hō ꝓm se: nō tamen vt stat sub hoc adiuncto et alius homo sunt imo ois hō hic accidit sorti ⁊ platoni: ⁊ sic de alijs. ꝓm q accipiunt cū hoc adiuncto ⁊ alij homo sunt. rōne cui⁹ autor ponit vnā regulā in textu de fallacia accidēs q̄ satis clara ē.

¶ Secūdo sciendū est q̄ ꝓsequēter autor monet tertiū sophisma: et est istud. omnis homo est omis homo. qđ ꝓbat inductiue ꝓmo. ⁊ secūdo improbat. ꝓbatur sic. q: ibi ibidē predicat de seipō. ergo sophisma ē verū. Improbatur sic. sua cōtradictoria ē vera. sez hec quidā homo nō est omnis hō: igit ipm est falsum. Itē bene sequit ois homo est omnis homo. sortes est homo. ergo sortes est ois homo. cōclusio est falsa. ergo aliq̄ pmiss sarū. nō mino: ergo maior que est sophisma. Solutio. sophisma est simpliciter falsum: vt ostēdunt rationes improbātes. Ad primā ꝓbationē dicit q̄ peccat ꝑm fallaciā consequētis ab insufficienti inductione. q: debet fieri inductio a parte predicati dicendo sortes est omnis hō. plato est omnis hō: ⁊ sic de alijs. Ad aliā negatur antecedens. q: ibi nō predicatur idē de seipō. ꝫ predicatur omnis hō de hoīe sumpto ꝓ quolibet suoꝝ suppositoꝝ.

¶ Tertio sciendū est q̄ hoc signū omnis adiunctum predicato ꝓpositionis q̄n q̄ reddit propositionem falsam ⁊ quandoq̄ non. si enim predicatū sit terminus cōmunis habens actu plura suppōsita quoꝝ numerus sit indeterminatus. siue sit numeri singularis siue pluralis semp ꝓpositio ē falsa: sed si predicatū habeat plura suppōsita quoꝝ numer⁹ est determinatus ꝓpositio potest esse vera. si sumat in plurali numero. vt demōstratis duodecim aplis. vere dicit ish sunt oīs apli. sed si predicatū habeat vnicū suppositū actu et sumatur in singl'ari numero ꝓpositio est va. vt iste sol est ois sol. si autē sumatur in plurali numero est falsa. vt iste sol ⁊ omnes soles.

¶ Quarto sciēdū ē q̄ hoc signū omnis diuersimode se habet quando additur predicato ⁊ subiecto. q: q̄n additur predicato est pars ipsi⁹ predicati. sed q̄n additur subiecto nō est pars subiecti: ꝫ est dispositio ei⁹. vt cū dicit ois hō currit. hō p se est ibi subiectū. ꝫ cū dr ois hō est ois hō. hoc totū ois hō est predicatū. Ex quo patet q̄ predicatū ꝓpositionis affirmatiue quo ad se totū nunq̄ distribuit: ꝫ p̄ pars eius. ꝫ p̄dicatū ꝓpositionis negatiue p̄ distribuit: ꝫ p̄ pars eius. ꝫ p̄dicatū ꝓpositionis negatiue p̄ distribuit. ⁊ hoc fit per negationē que habet virtutem distribuendi illud qđ sequitur ipsam: siue mediate siue immediate.

¶ Sed contra predicta arguit. Primo sic. Adā differt ab oīi hoie q̄ ē. ⁊ tm nō est nō hō. vt ptz p̄ Porphirū in p̄dicabilibus dicentē. siue sortes sit siue nō sit semp est hō ⁊ aīal. q̄ sophisma ē falsū. ¶ Secūdo sic. sortes nō ē ois hō. q̄ differt ab oi hoie qđ est falsuz: q: ipe est hō. ¶ Tertio sic. ois hō ⁊ hō pict⁹ sūt. ꝫ hō pictus est ali⁹ ab oi hoie. ergo sophisma est verū. ¶ Quarto sic. ois hō non est sol⁹. ergo ois hō ⁊ ali⁹ hō sunt. ¶ Quinto sic. ois hō ⁊ ois hō idē sunt: igit vnū pōt predicari: ⁊ sic ista erit vera omis hō est ois hō.

¶ Ad argumenta aī opposita. Ad pmū dr: q̄ adā nō est hō existēs siue p̄s ꝓ quo tenet hō in secunda pte sophismatis. ¶ Ad secūdū negat p̄ña. q: negatio inclusa in hoc vbo differt posita in p̄nte pl⁹ negat q̄ negatio posita in aīte. et iō dz sic infert. sortes nō est ois hō. ergo differt ab aliquo hoie. et ad hoc q̄ posset iferri sortes differt ab oi homine deberet sic assumi. sortes est null⁹ hō qđ est falsuz. ¶ Ad tertiū negat p̄ña. q: hoc relatiuū ali⁹ debet inferre suū antecedēs vnuoce ꝓ hoīe viuo ⁊ hoīe picto. ¶ Ad quartū dicit q̄ solus pōt excludere ab omni hoie simpliciter: ⁊ sic p̄ns est falsuz. vel pōt excludere ab omni hoīe determinate sigillatim sumpto: ⁊ sic est verū: ⁊ hoc modo nō valet p̄ña. ¶ Ad quintuz dicitur q̄ si ois hō ⁊ ois hō capiant materialiter: sic sūt eadē. ⁊ hoc modo sophisma esset verū. sed si capiātur significatiue nō sunt eadem: vt patet in quarto notabili.

¶ Sequit de hoc signo null⁹ qđ significat q̄nvniuersaliter negatiue. Aī si gnificat idez sicut hoc signū ois cū negatiōe postposita. ⁊ iō ois nō et null⁹ equipollēt. De hoc signo null⁹ tal' dat regla. Quotiēscūq̄ hoc signū null⁹ adiūgit immediate termio cōi ꝓfūdit q̄m

mobilit & distributiue. sic' termi nū cōez sibi adiūctū mediate. vt null' hō ē asin'. vñ pt fieri descē sus sub subiecto sic. ergo sortes nō ē asin' nec plato & sic ō alijs: & etiā sub p̄dicato. Scōz p̄dicta q̄nt de hoc sophismate null' hō ē ois hō. ℑ Probat sic. sortes nō est ois hō. plato nō est ois hō: & sic de alijs: ergo p̄ma est v̄a. vel sic. sua p̄dictoria est falsa scz ista q̄dā hō est ois hō: ergo ē vera. Contra. ibi predicat oppositus de opposito. ergo locutio est fal sa. Solutio. p̄ma est v̄a. & ad im probationē respōdet p̄ interēp tionē. q2 ibi nō predicat oppositū de opposito. sed remouet ois homo ab homīe sumpto p̄ quoli bet suo supposito: & hoc est verū.

¶ Postq̄ autor determinauit de b̄ signo ois q̄ ō significat quoniā vl'r affirmatiue. hic p̄ter determinat de b̄ signo null' q̄ ō significat quoniā vl'r negatiue. vñ significat idē cū b̄ signo ois cū negatōne postposita. ī ō ois nō & null' eq̄pollent. vñ null' cōponit de nō & vllus: ideo sicut nō vll' eq̄pollet ois nō: ita sil'iter null'. vñ null' cōuenit cū hoc signo ois eo q̄ est signū distributiuū plurū partiū subiectiuarū.

¶ Pro quo p̄mo sciendum est q̄ q̄uis hoc signū null' in se sit vnuz & vnicū in se h̄eat virtutē distribuēdi: tñ respectu eoz q̄ suscepturus sunt sue distributōis virt' ei' est dupler. vt pt̄z in regula quā de ipso ponit autor i tertu. s. Quotiēscūq̄ b̄ signū null' immediate adiūgit termīo cōi ipm mobiliter p̄fundit & distributiue. & sil'iter terminū cui mediate adiungit. & ideo tam subiectū q̄ predicatū ppōnis vl'is negatiue distribuit. dum tamen fuerit termin' cōmunis. vt pt̄z dicendo null' hō est asin'. ibi em̄ tā hō q̄ asin' distribuitur. q2 sub vtroq̄ pōt fieri descēsus. Et cā huius regule est. q2 hoc signū null' significat quoniā vl'r nō distribuit terminū cui immediate adiūgit: & q2 significat etiā negatiue ī ō pōt distribuere terminū cui immediate adiungitur. & ex isto p̄z quare vniuersalis negatiua p̄t conuerti simpl'r.

¶ Secundo sciendum est q̄ circa hoc signū null' autor mouet tale sophisma. scz null' hō est ois hō. q̄d p̄bat sic. sortes nō est ois hō. plato no est ois hō: & sic de alijs. q̄ null' hō ē ois hō. Itē sua p̄dictoria est fal la scz hec aliq̄s hō est ois hō. ergo sophisma est verū. Improbat aūt sic. ibi predicat oppositum de opposito. ergo sophisma est falsum. Soluno. sophisma est verum: et improbatio assumit falluz. q2 ibi nō predicatur oppositū de opposito: sed remouetur esse omnem hominem a quolibet supposito hominis.

¶ Tertio sciēdum est q̄ sicut hec est vera. null' hō est ois hō: ita & hec nullus hō est null' hō. ibi em̄ remouet ois nullū hominē ab hoie p̄ quolibet supposito suo. Et ī ista null' hō est null' hō eq̄pollet huic omis hō ē aliq̄s hō p̄ quartā regulā eq̄pollētiarū. nec debet sumi aliq̄s p̄ aliquo determinato supposito hois cū ō2 ois hō est aliq̄s hō. sed debet sumi vage et indeterminate. ista aūt null' hō est ois hō eq̄pollet isti ois hō est non ois hō. i. ois homo est aliquis hō nō. que stat in veritate cū ista omnis homo est aliq̄s homo.

¶ Quarto sciēdū ē q̄ hoc signū null' q̄nq̄ est simul distributiuū & restrictiuū. vt cū dicit null' hō est mulier. sed hoc ē ratione diuersoz. est em̄ distributiuū rōne sui significati. q2 significat q̄n vl'r. sed est restrictiuuz rōne sui modi significandi qui est genus. In hoc signū nullus nō potest sumi collective sicut hoc signuz omnis. & hoc est ratōne negationis quā includit. ratione cuius semper habet distribuere & diuidere & nunq̄ colligere.

¶ Sed contra p̄dicta arguitur Primo sic. cū dicitur hō ē null' asinus. ibi homo nō distribuitur: & tamen ibi adiungit mediate hoc signū nullus. q̄ cōtra p̄mā regulā tertus. ¶ Secundo sic. bene sequitur nullus homo est ois hō. ergo null' hō est sortes. sed p̄ñs ē falsuz: q̄ & añs ¶ Tertio sic. illa p̄po ē falsa cui' p̄dicatū de nullo verificat de quo subiectū vificat. & sic est de ista null' hō ē ois homo. q2 nullus homo verificatur ō asino & equo: & sic de alijs. & tamen de nullo illoz ve rificatur ois homo, ergo sophisma est falsuz.

Quarto sic. nullus ois ho mo cōtrariat. ℰ null⁹ hō verificatur de nullo hoie. ergo ois hō nō verificat de nullo hoie. alias contraria verificarent de eodē. ergo sophisma ē falsuz.

Quinto sic. bñ sequitur null⁹ homo est nullus homo. ergo null⁹ homo est nō sortes. sed cōsequēs est falsuz. qz plato est nō sortes. ergo est falsa ista null⁹ homo est nullus homo

Ad argumēta ante oppo. Ad primū istoz dr qz i illa ꝓpositōne illud signū nullus nō adiungitur illi termino hō nec mediate nec imediate. qz signū solū dicitur adiungi illi qđ sequitur ipm ⁊ solum in illud potest agere.

Ad secundū negatur assumptū. ibi em nō bene arguitur. qz nō bene sequitur nullus hō est ois hō. ergo null⁹ hō est sortes. qz nō dz sic subsumi sub illo pdicato ois homo descēdēdo null⁹ hō ē ois hō. ℊ null⁹ hō ē sortes. nullus hō est plato. ⁊ sic de alijs. ℊ dz sic subsumi. null⁹ hō est ois hō. ergo nullus hō est res que sit omnis homo.

Ad tertiū dicitur qz ſ null⁹ hō accipiat materialiter siue ꝓ toto in quātitate null⁹ hō. siue accipiat positiue. ita qz virtute intellect⁹ accipit ꝓ aliqua re que ē null⁹ hō. vt ꝓ asino vel ꝓ lapide. ic sophisma bene eēt falsuz. sed si accipiatur significatiue. ita qz hō sit subiectū ⁊ nō hoc totū null⁹ hō. ⁊ sic est verū.

Ad quartū dicit qz ꝓtraria bene verificant de eodē negatiue. vt de eodē puta de rubeo vere dicit nec est album nec nigrū. ⁊ ita cū dicitur null⁹ hō ē ois hō. ibi remouetur esse nullus hoiem ab omni hoie. ⁊ cū dicitur nullus homo est nullus hō ibi remouet esse nullus hoiem ab omni hoie. ⁊ ita ois hō ⁊ null⁹ hō negant de eodē hoie.

Ad quintū negatur assumptū qz ibi arguit a distributione inferioris ad distributionē superioris. qz arguitur ac si sic diceret omis hō nō est null⁹ hō. ergo ois hō est nō sortes. nō sortes em in plus se habet qz nullus hō. Un de datur talis regula. Quotienscūqz in aliq ꝓpositione ponit vle vlr sumptuz negatiue nō debet fieri subsumptio sub illo predicato ratōne distributionis sibi conuenientis per signū vle. sed ratione distributionis sibi cōuenientis rōne negationis. et ideo debet sic argui. nullus homo est nullus homo. ergo nullus homo ē res que sit nullus homo. puta lapis. et nō sic. ergo nullus homo est nō sortes. vel plato. similiter hic nullus homo est omis hō. ergo null⁹ homo est res que sit omis hō.

Et notandum est qz ista nullus homo est omnis homo debet sic cōuerti. ergo nihil existēs omnis homo est aliquis homo.

Sequit de hoc signo nihil qđ significat idem qz null⁹. sz includit i se terminū recipientē suā distributionez. qz nihil est signū vniuersale cū negatione. et res est termin⁹ recipiēs ei⁹ distributōez. Scōm ꝑdicta querit de hoc sophisma te. nihil videns est aliqd vidēs. Probat sic. nō hanc rem vidēs est aliqd vidēs. qz nō vidēs sortē est videns platonē. nō illā rē videns est aliqd videns: ⁊ sic de alijs. ergo nihil vidēs est aliqd vidēs. ergo ꝑma est vera. Contra. ibi ꝑdicat oppositū de oppositō: ergo locutio ē falsa. Quidā distinguūt ꝙ. nihil vidēs ē aliqd vidēs: eo qz hec dictio nihil pōt esse accusatiui casus. ⁊ ē sensus. nullā rē vidēs ē aliqd vidēs. vl pōt eē nōiatiui casus ⁊ ē sensus nulla res vidēs est aliqd vidēs. et ſm hoc ponūt amphibologiā ex parte casus. sed hoc nō soluit qz in vtroqz sensu est falsa. Sed alij distinguūt hāc itez. nihil vidēs. eo qz negatio in hoc termio nihil pōt negare ꝓncipiū ꝓmo positū. et est sensus nullā rem vidēs est aliqd vidēs: ⁊ sic est diuisa. vl pōt negare hoc verbū est. ⁊ tūc ē sensus qualibet rē vidēs nō est aliquid vidēs. ⁊ sic est cō-

positā. sz hoc nō soluit. qz i vtro qz sensu est falsa. cū opposita po nanť circa idē. Solutio. dicēdū ē qꝫ pria simpliciť ē falsa. ꝛ pba tio peccat ꝑ fallaciā figure dicti onis a plurib⁹ determiatā ad vnaz determiatā hui⁹ termini vidēs. qz in p̄missis hz suppositōnē de termiatā ꝛ in cōclusione similiť. vel peccat fm fallaciā accidēť. qz q̄uis videre cōicať oibus fm se nō tñ fm qꝫ vnitur in hoc toto nihil vidēs. Unde totuz accidit parti. ꝛ esse vidēs aliq̄d assigna tur ineſſe vtriqz. Sciendū est qꝫ oēs p̄missę sunt duplices. quia negatio pōt determiare verbuz vel participiū. vt dictū est pri⁹. Unde ātiqui posuerūt p̄missas esse duplices ꝓpter talē regulaz quā dabāt. Quotiēscūqz negatio ꝛ distributio incl udunť i vno termio ad quodcūqz referť vnū et reliquū. Uñ cū distributio posita in obliquo nō possit in predicta oꝛōne attigere verbū ita neqz negatio. Itē idem est iudiciū de istis sophismatib⁹. Nullū caput habēs est aliqꝺ caput hoīs. A nullo homie differens est. ab aliquo hoie differēs est ꝛ cetera

¶ Postqꝫ autoꝛ determiauit de hoc signo null⁹. hic ꝓ seq̄nter determiat de b̄ signo nihil. cui⁹ oꝛ dinis rō ē. qꝛ hoc signū nihil vltra hoc signū null⁹ icludit terminū recipiētē er⁹ distributionē. ideo hoc signū null⁹ simplicⁱ⁹ ē qꝫ b̄ signū nihil, rōne cui⁹ prius est determinatū de ipo.

¶ Pro quo pri⁹ sciēdū ē qꝫ hoc signū nihil est signū distributiuū subiecti ꝛ in hoc conuenit cuz his signis omnis ꝛ nullus. sed differt primo ab hoc signo omnis. qꝛ ois significat qm̄ vniuersaliter affirmatiue. nihil autem significat qm̄ vniuersaliter negatiue. differt etiā ab hoc signo null⁹. qꝛ includit terminū receptiuū sue distributionis. Unde nihil id est nulla res. ꝛ ibi res est, termin⁹ recipiens distributionē importatā per hoc signū nihil. Ex istis patet qꝫ sicut hoc signū nullus distribuit terminū sequentē ipm tam mediate qꝫ imediate: ita similiť hoc signū nihil. distribuit em̄ terminū in ipo inclusum qui se habet vt termin⁹ imediate sequens. distribuit etiam terminū positum a parte predicati qui se habet vt terminus mediate sequens ipsum.

¶ Secundo sciēdū est qꝫ ad maiorem notificationez huius signi nihil autoꝛ mouet vnū sophisma in textu. Et est istud. nihil videns est aliquid videns. Cui⁹ ꝓbatio et iꝓbatio satis patent in textu. ꝛ subiūgit cōsequēter quandā solutionē antiquoꝝ q̄ dicebant ibi esse amphibologiaz et diuersitate casus fm qꝫ nihil pōt esse noīatiui casus vel accusatiui casus. Sz petr⁹ hysp. iꝓbat dictā solutionē. qꝛ i vtroqz sensu sophisma ē falsuz ideo ad soluēdū ipm debet simpliciter negari. pōt tamen distingui ne aliq̄s videatur suā multiplicitatē ignoꝛare: et etiam vt meli⁹ videatur qualiter in vtroqz sensu sit falsum.

¶ Tertio sciendū est qꝫ antiq̄ aliter distinguūt dictū sophisma. et dicunt qꝫ ibi potest esse compositio scd̄m qꝫ negatio inclusa in hoc signo nihil potest ferri ad copulaz. et sic est composita. vel ad illud participiū videns: et sic est diuisa. vnde si illud signum nihil sit accusatiui casus dicta solutio est simpliciter reꝛobanda. quia vt patet per regulam positam in textu negatio inclusa in hoc signo nihil dum est accusatiui casus non potest ferri ad copulam. cum distributio in ipo inclusa non distribuat predicatum. sed quando nihil est nominatiui casus tunc ex quo distributuz potest ferri ad predicatum. ita etiam negatio inclusa i hoc signo nihil potest ferri ad copulam. ꝛ ita scd̄m hoc videtur qꝫ ipm sophisma posset distingui. sed tamen vt dictuz est de solutione precedenti ista distinctio nō solut sophisma. qꝛ in vtroqz sensu ipsum est falsum.

Quarto sciẽdũ est ꝙ ꝯsequens auctor soluit dictũ sophisma ꝑm eius ꝓpriam opinionẽ dicens ꝙ ꝓdictũ sophisma ẽ simpliciter falsũ. Et ad ꝓbationẽ respõdet ꝙ peccat ꝑm fallaciã figure dictõnis arguẽdo a pluribus determinatis ad vnã determinatã respectu hui⁹ terminj videlicẽt. Tamen ꝓ ista solutõe oportet supponere ꝙ istud signũ nichil positus in cõsequente sit accusatiui casus ⁊ ꝙ nõ possit distribuere istũ terminũ videlicẽt, si enim nichil esset nominatiui casus ⁊ distribueret istuz terminũ videlicẽt in ꝯsequẽti: tũc nõ argueretur a plurib⁹ determinatis ad vnã determinatã: sed eẽt bona inductio. et sicut cõsequẽs esset falsũ ita et ãcedens. debet eñ iferri sic. ista res nõ videlicẽt est aliq̃d videlicẽt. ⁊ ista res nõ est aliq̃d videlicẽt. et sic de alijs: ergo nichil videlicẽt est aliq̃d videlicẽt. modo omnes iste ꝓmisse sunt false sicut ⁊ ꝯsequẽs. Aliter aũt soluit auctor in textu dicẽs ꝙ ibi est fallacia accidẽtis. qz ꝓmissis videre attribuit omnibus suppositis huius qđ est nichil videlicẽt secũdũ se acceptis: ⁊ nõ ꝑm ꝙ vniuntur in hoc toto nichil videlicẽt.

Sed contra ꝓdicta arguit ꝓbatio primo sic. omne signũ distributiuũ oz aliq̃d significare. ſ. dispositionẽ subiecti inquãtũ subiectũ ẽ hoc signũ nichil nullã rem significat. imo dicit negationem cuiuslibet rei: ergo non est signũ distributiuũ. Secũdo sic. nichil significat qñ vniuersaliter. et etiã significat terminuz susceptiuũ distributõis ei⁹: ergo est equiuocum ⁊ ꝑ ꝯsequẽs sophisma debet distingui. Tercio sic. nichil vt iam dictũ est significat terminũ recipientẽ distributionẽ eius: ergo cum hic solum determinet de signis distributiuis hic nõ est determinandũ de ipso. Quarto cõtra regulam posita in textu. qz distributio importata ꝑ signũ negatiuũ bene fertur in subiectuz ꝓpositionis non aũt negatio: ergo contra regulam. Quinto, distributio importata ꝑ hoc signũ nichil fertur in predicatum materiale. negatio autem fertur solum supra copulaz ⁊ nõ supra predicatum. ergo contra regulam.

Ad argumenta ante opposita

Ad primũ istoꝝ dr ꝙ ly hoc signũ nichil non significat aliquã rẽ positiuã. tñ significat aliq̃d priuatiue et negatiue. ⁊ hoc fundatũ est in ĩaffirmatione. ideo hoc sufficit ad hoc ꝙ signum sit distributiuũ. Ad secundũ dr ꝙ ly hoc signũ nichil significat illa duo: tamẽ significat illa ꝑ modũ vnius. ideo nõ est equiuocũ. Ad tercũ dr ꝙ hic principaliter determinat de hoc signo nichil put distributiuũ est. ⁊ iste aliter solum ostenditur ꝙ importat terminũ recipiẽtem eius distributionẽ. Ad quartũ dicit ꝙ in signo vlí negatiuo duplex est virtus distribuendi. quedam est que cõuenit ipsi signo ꝑ se et inquantum significat qñ vlr. et ista bene fertur in subiectum. alia est virtus distribuẽdi que conuenit ipi signo ex consequenti ratione negationis quã ꝛncludit. ⁊ de illa virtute intelligitur regula. Ad quintuz dr ꝙ ly negatio primo et per se solũ feratur in copulam: tñ ex consequenti bene fertur in predicatum materiale ipsum distribuendo.

Restatur de signis distributis duoꝝ. ⁊ talia sũt neuter ⁊ vterqz. Et differũt a ꝓdictis: qz oĩs nullus ⁊ similia distribuũt ꝑ oĩb⁹ idiuiduis termini cõis: sed vterqz ⁊ neuter distribuũt solũ ꝑ duob⁹ ꝑ demõstratõez. vt vterqz istoꝝ. neuter istoꝝ. Secũdũ predicta qñ ꝺ hoc sophismate ab vtroqz istorũ enunciatũ est verum. posito ꝙ sortes dicat deũ esse. plato vero dicat hoiem cẽ aial. ⁊ ãbo dicãt simul hoiem esse asinũ. ⁊ illi duo demõstrãtur ꝑ hoc ꝓnomẽ istorũ. ꝓbatio a sorte enũciatuz est verum: a platone enunciatuz est verũ: ergo ab vtroqz istorum enunciatũ est verũ. Contra. ab vtroqz enunciatũ est verũ: sed nichil enunciatũ ẽ ab vtroqz istoꝝ nisi hoiem esse asinũ: ergo hoiez esse asinũ est verũ. qđ est falsuz.

Solutio: ꝓma est vera ⁊ ꝓbatio peccat secundũ fallaciaz acci

dentis. sicut habet ab aristotele hec ppositio ponit esse vera. oīs ptrarioꝝ eadem est disciplina. ⁊ tñ nulla particularis disciplina est omniū ptrariorū: sed disciplina cōiter sumpta. Unde hic est fallacia accidentis oīm ptrariorū eadem est disciplina: sz nulla est disciplina nisi hec vel illa. ⁊ sic de alijs. ergo oīm ptrarioꝝ hec eadē est disciplina vel ista quod falsum ē. Siliter hic. hō ē species. ⁊ nullꝰ hō ē nisi sortes vl̄ plato. ⁊ sic de alijs: ergo sortes ē species vl̄ plato. ⁊ sic de alijs. Et sic ē fallacia accidētis ī ppositio: qz hec dictio enūciatū ē. ⁊ hec dictō vez tenet̄ p ipō ī cōi: ⁊ sic ab vtro qꝫ ultoꝝ enūciatū ē vez. Un enūciatū nō tenet̄ p pticulari enūciato ab vtroqꝫ. Un pticulare enunciatū ab vtroqꝫ accidit enūciato ī cōi sicut pticulare īferiꝰ accidit suo supiori. ⁊ verū assignat̄ vtriqꝫ esse. Et appellat̄ supius hic oīme qđ est maius siue sit essētiale siue accidētale. Quidā tñ dicūt q ꝑma ē simplicit̄ falsa. ⁊ dicūt q enūciatū accipit̄ p particulari enūciato ab vtroqꝫ. ⁊ similit̄ verū p particulari. Et ꝓbatio peccat ꝑm fallaciā figure dictiōis a pluribꝰ determinatis ad vnā determinatā huius termini enūciatū: ⁊ huiꝰ termini verum. sed prima solutio melioꝛ ē et subtilioꝛ.

Sēqt̄ de hoc signo neut̄ qđ significat idē q vter q cū negatōe sibi ppositā. Un sicut nullꝰ de se hz distributionē ⁊ negationē. sic̄r ⁊ neuter: sz ueuter ē distributiuū duorū tm. Itē q̄rit̄ de hoc sophisma te. neutrū oculū habendo tu ꝓtes videre. ꝓbatio. dextrū oculū nō habēdo tu potes videre. sinistrū oculū nō habendo tu potes videre: ergo ꝑma ēva. Contra. neutruz oculū habēdo tu potes videre: ergo si neutruz oculū habes vl̄ oū neutruz oculū habes tu potes videre qđ falsū est: ꝓsequētia pz. qz gerūdia terminata ī o habēt resolui p dū. p si. vel p quia. sz vtroqꝫ modo ē falsa. ergo ꝑma ē falsa. Solutio. ꝑma ē falsa. ⁊ ꝓbatio peccat scōm fallaciā accidēt̄: qz posse videre cōuenit ptibꝰ scōm se. s. put sunt diuise: sz nō ꝓuenit eis put sūt vnite ī suo toto. Un hoc patet p primā regulam cum ad partes seq̄tur totum. vt potestas vidēdi cōuenit partibus: et non toti. ideo si partes inferantur de toto ibi ē fallacia accidentis. ⁊c.

Postq̄ determinauit autor de signis distributiuis pluriū. hic ꝓsequēter determinat de signis distributiuis duoꝝ. Cuiꝰ ordinis ratio ē qz distributio dr q̄si vniꝰ in pka diuisim facta partitio. ⁊ sic quato aliquid ad plura distribuit tāto ꝑfectior: modo sibi ꝓuenit natura distributōis. ⁊ ideo prꝰ determinat̄ de signis distributiuis pluriū q̄ de signis distributiuis duoꝝ

¶ Pro quo primo sciẽdum est q̃ sicut se habens omnis et nullus ita eodẽ modo se habent uter et neuter: sicẽm nullus ĩcludit omnis cum negatione postposita: ⁊ valet tm̃ sicut omnis non. ita neuter valet tm̃ sicut uter non negatione postposita. Unde neuter est idem q̃ uter q̃. non differunt aũt ab eis q̃ omnis et nullus sunt distributiua plurũ. uter q̃ autẽ et neuter solũ distribuũt pro duobus p demonstrationẽ ostensis. unde neuter etiã conuenit cum hoc signo nihil: quia sicut nichil distribuit terminũ ipm̃ sequentem tam mediate q̃ immediate. similiter et neuter.

¶ Secũdo sciẽdũ est q̃ circa hoc signũ uter q̃ autor mouet tale sophisma licet q̃ sortes dicat deum esse. et plato dicat hominẽ esse animal. ⁊ ambo simul dicant hominẽ esse asinum. quẽritur de ueritate hui⁹ sophismatis ab utroq̃ istor enunciatũ est uerum. cuius pbatio et improbatio satis patent in textu. ¶ Consequenter autor soluit dictum sophisma dicens q̃ ipm̃ est uerum ⁊ improbatio peccat ſm̃ sciõm fallaciam accidentis. sicut hic homo est species. sed non est aliquis homo nisi sortes aut plato. ⁊ sic de alijs: ergo sortes uel plato est species. ibi esse species uere cõuenit homini: et p hoc infertur de sorte cui non cõuenit. Similiter cum dr in improbatione huius sophismatis. ab utroq̃ istor enunciatum ẽ uerum: sed nichil est enunciatum ab utroq̃ istorũ nisi hominẽ esse asinum: ergo hominẽ esse asinum est uerum. ibi est fallacia accidentis. q̃a esse uerum in sophismate attribuitur enũciato in communi cui uere conuenit. et per hoc infertur de hoc particulari enunciato hominem esse asinum cui non conuenit.

¶ Tercio sciendũ ẽ q̃ ꝑsequenter autor ponit unã aliã solutionẽ antiquorũ dicentiũ q̃ sophisma est simpliciter falsum. et q̃ ꝓbatio peccat ſm̃ fallaciã figure dictõis arguendo a pluribus determinatis ad unã determinatã. ratione huius termini uerum. ⁊ ratione huius termini enunciatũ. Sed ut dicat autor in textu ꝓma solutio est melior ⁊ subtilior. ideo dicendũ est q̃ enunciatũ in premissis ꝫ suppositionẽ determinatã: sed in cõclusiõe supponit simpliciter: non tm̃ sic q̃ nullo modo stet pro inferioribus: sed q̃ non stat pro inferiori determinato: ratione cuius posset reddi locutio uera.

¶ Quarto sciẽdũ est q̃ circa hoc signũ neuter autor mouet tale sophisma. s. neutrũ oculũ habẽdo tu potes uidere. ¶ Cuius pbatio ⁊ improbatio satis patẽt in textu. Deinde soluit ipm̃ dicẽs q̃ simpliciter ẽ falsum. ⁊ ad pbationẽ dicit q̃ peccat ſm̃ accidens. uidere enim uere conuenit ptibus. s. oculo dextro ⁊ sinistro p se acceptis. ideo nõ habẽdo sinistrum adhuc potes uidere p dextrũ oculũ et ecõtra. ⁊ propter hoc infert de ipis ſm̃ q̃ stant sub hoc toto neutrũ oculũ habendo. ⁊ tm̃ in ipis ut sic nõ cõuenit. ideo ibi ẽ fallacia accidẽtis. deberet ẽm̃ argui sic. nec dextrum oculũ habendo: nec sinistrum oculum habẽdo tu potes uidere. ergo neutrũ oculum habẽdo tu potes uidere: et sic antecedens est falsum sicut et consequens.

¶ Sed cõtra predicta arguitur primo sic. nõ ponũtur aliqua signa distributiua triũ aut quattuor: ergo nõ debẽt poni signa distributiua duor. ¶ Secũdo sic. signum ule scõm̃ uariationem termini cui adiungitur ut dictum est prius de hoc signo omis: ergo q̃ uter et neuter ponũtur cũ terminis habentibus plura suppositа q̃ duo distribuẽt p plurib⁹. ¶ Tercio sic. si neuter esset signũ ule iste esset ꝺtradictorie neuter homo currit. ⁊ alter homo currit. ⁊ tamen possunt simul esse uere: ergo ꝺtradictorie essent simul uere q̃ ꝺ est falsum: ergo neuter nõ est signũ uniuersale distributiuũ. ¶ Quarto sic. si iste termin⁹ enunciatũ in premissis ꝓbationib⁹ pmi sophismatis supponeret determinate. et in conclusione simpliciter sicut dictum est. sequeret̃ q̃ ꝓbatio peccat ſm̃ fallaciam figure dictionis arguendo a ꝑsonali suppositione ad simplicem: ⁊ sic ꝓbatio esset nulla. ¶ Quinto sic contra secũdũ sophisma. quia in probatione eius arguitur a ptibus in quantitate ad suum totum: ergo est bonus locus dialecticus: ⁊ sic ꝓbatio non peccat ſm̃ fallaciam accidentis.

¶ Ad argumẽta ante oppo. Ad primũ istorum ꝺr q̃ negatur ꝑsequentia: quia ista signa omis et nullus sufficienter distribuũt p tribus ⁊ quattuor: sed nõ ꝓprie p duobus. quia de duobus non dicimus omnis. ideo conuenienter ponuntur aliq̃ signa distributiua duorum. ¶ Ad secundũ dicitur q̃ non est simile de istis duobus signis ⁊ alijs. quia alia signa distributiua sunt ipposita sic q̃ posset distribuere terminũ adequate pro omnibus suis suppo-

sitis: & ista duo signa vter & neuter sūt ipositā vt distribuerēt solūmodo p duobus p demōstrationē ostensis. Ad tertiū dr q si capiatur alter indefinite sic q possit supponere pro alijs ab his que distribuūt p neuter, sic dicte propositōes nō essent ꝯdictorie: sed si capiat alt: vt dicit particionē seu ptez huius qō distribuitur p neuter, sic dicte propositōes sunt contradictorie. nec vt sic possent simul esse vere. Ad quartum dr q duplex est suppositio simplex quedā est termini cui repugnat stare pro suppositis. & sic arguēdo a suppositione psonali ad suppositionē simplicem hoc modo acceptam non bene arguit. alia est suppositio simplex q nē conuenit termino cui non repugnat stare p suppositis: sed stat pro suppositis indefinitis. & arguēdo a suppositione psonali ad simplicem hoc modo acceptā non est fallacia figure dictōis. Ad quintum dr q in dicta probatione arguitur a partibus in quantitate ad suum totum respectu predictorum ponentium differentiam inter totum et partes, et dō non bene arguit: sed probatio peccat fm accidens

Habito de signis distributiuis ptū subiectiuarū. ꝯsequēter qrit vtrū negatio habeat vim distribuēdi siue ꝯfūdendi. Et videt q sic: qr Aristoteles i primo periarmenias dicit q ille ꝯdicūt. hō ē iust⁹. nō hō est iust⁹: ergo altera ē vēra cū subiciat terminū cōis. sz non nisi hic nō hō est iustus: ergo ille terminus hō distribuit: sz nō ē ibi aliq̄d a quo distribuit nisi negatio. ergo distribuat a negatōe. Contra si negatio habeat vim ꝯfūdē di: ergo sicut ista ē incōgrua omis sortes currit. sīliter hec nō sortes currit. qō ē falsum: qr quāuis signū distributiuū nō possit addi termino singlari tñ negatio bñ pōt addi. Itē vbicūq; ē distributio ibi ē terminus cōis sumptus vēr: ergo oportet q ibi sit dictio significās qm vēriter: sz signū vē significat qm vēr tm̄m nō. negatio vō nō ergo non hz vim distribuēdi qō ꝯcedim⁹ dicētes q negatio non ꝯfūdit: sed negat hoc qō post se iuenit. Vñ cū adiūgit termio cōmuni negat ipz: sz ad negatōez suprioris seq̄t negatio cuiuslibet iferioris. eo q destructo superiori destruit qlibet ei⁹ iferi⁹: ergo negatio nō ꝯfūdit: sz negat qō post se iuenit siue sit vē siue pticulare. Solutio ātē pz ad hoc qō obicit: qr q hec ē vēr nō homo ē iust⁹ hoc nō est ꝓpter naturam distributōis existētis i negatiōe sz hoc est qr negat hō in cōi quo remoto remouet qlibz ei⁹ iferi⁹. Item solet poni quedam distributio aptitudinis: vt omnis hō timet in mari. hic est aptus nat⁹ timere in mari. Item solet poni distributio accōmoda: vt celum tegit omnia preter seipsum. & deus creauit omnia alia a se. sz ista duo genera distributionis non sunt ita propria sicut alia.

Postq̄ autor determinauit de signis distributiuis ptū subiectiuarū. hic ꝯsequēter determinat de negatione: querēdo vtr negatio habeat vim distribuendi. Cuius ordinis ratio ē qr in isto tractatu autor principaliter intendit determinare de signis distributiuis. et q negatio ꝓpriē nō distribuit. nō prius determinatum est de signis distributiuis partiū subiectiuarū

q̄ de negatione. qz tamen negatio p accidēs distribuit p ptibus subiectiuis. ideo imediate post signa distributiua ptium subiectiuarū determinat de ipa negatione anteq̄ determinat de signis distributiuis partium integraliū.

¶ Pro quo sciendum est primo q̄ negatio potest capi dupliciter. vno modo pro oroe negatiua. ⁊ isto modo nō sumit hic. alio mō modo capitur p instrumēto negandi siue p signo negatiuo cuiusmodi est hoc aduerbium nō. et hoc modo pōt capi dupliciter. vno modo negatiue siue negāter. ⁊ hoc ē qn̄ additur termino p appositionē sic q̄ nō facit vnaz dictionē cū illo cui addit. Alio modo capitur infinitanter ⁊ p compositionē. sic q̄ facit compositionem cum termino communi cui addit. ⁊ de negatōe negāte soluz est hic ad ppositū

¶ Secūdo sciendum est q̄ autor in textu arguit ad vtrāq; ptē dicte questionis q̄ querebat in principio continuatōis vtrum negatio habeat virtutē confundendi siue distribuēdi vt satis patet in textu. Sed p solutiōe questionis est notandū q̄ aliquid potest habere virtutem distribuēdi dupliciter. vno mō primo et p se. alio modo p accidēs siue ex cōsequēti. Tunc iudicatur q̄ negatio non habz virtutē primo et per se: vt pz p duas rōnes i textu: qz si nō possz addi termino singulari. eiaz qz non significat q̄m vnū aliter. tamen negatio bene habet virtutē distribuendi p accidēs qz primo et p se negat formā importatā per terminū qui si sit cōis ad eius negationē sequit negatio cuiuslibet inferioris eius. ⁊ sub tali termino pōt fieri subsumptio. ⁊ distribuit p accidēs. si vero addat termino singulari qz ille significat formā individuatā ad cui⁹ negatōez nō seq̄t negatio alicui⁹ inferioris. ideo nō distribuit talē terminū: et ita sibi cōgrue pōt addi.

¶ Tertio sciēdū est q̄ autor in textu consequenter ponit quandā aliam distributionē que dicitur distributio aptitudinis vt cū dicitur omnis homo timet in mari: non ē sensus q̄ omnis homo actu timet in mari. sed qz omnis homo aptus natus est timere in mari. Et sic distributio aptitudinis dicitur non solū qz predicatum aptitudinaliter cōuenit subiecto: sed qz aptū natū ē conuenire suppositis subiecti fm̄ suā naturā. vñ si homo ēet in mari fm̄ suam naturam natus est timere. et si nō timeret esset contra eius naturam.

¶ Quarto sciēdū est q̄ autor ponit in textu quandā aliam distributionē q̄ vocatur distributio accōmoda. ⁊ vocatur talis distributio accōmoda: qz terminus nō distribuitur p oibus suis suppositis seu simpliciter et adequate. sed accommodatur seu capit vnū sc̄z ipm̄ subiectū ⁊ distribuit p omnibus alijs vt cum dr celum tegit omnia corpora. ibi nō est distributio p oibus rebus simpliciter corporalibus: sed p omnibus rebus corporalib⁹ alijs a celo. Et celū accōmodatur seu excipit ab illa distributōne. ⁊ similiter solet dici q̄ ibi est distributio accōmoda dū dr q̄ dialetica habet viam ad principia omniū methodorum.

¶ Sed contra p̄dicta arguit ¶ Primo sic. prius dictu est in textu q̄ hoc signum nullus rōne negatōis quā includit habet virtutē distribuēdi p̄dicatu: ergo negatio habet virtutē distribuendi. ¶ Secūdo sic. cū dr homo non est asinus. sub illo termino asinus potest fieri descensus. ergo distribuit ⁊ non nisi p negationē. ergo negatio habet virtutē distribuēdi. ¶ Tertio sic. distributio est multiplicatio terminī cōis facta p signū vle. ergo negatio non distribuit. ¶ Quarto sic. vnius rei ē vnicus actus. sed negatōis actus est negare. ergo non pōt distribuere. ¶ Quinto sic. dictū est in textu q̄ hoc signū omis adequate distribuit terminū p oibus suis suppositis. ergo cū dr celū tegit omia. ibi nihil accōmodat seu excludit. ⁊ sic non ē ponenda distributio accōmoda

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad p̄ma tria simul dr q̄ negatio non habet virtutez distribuendi primo et p se. et hoc pbat terminatio. sed bene hz virtutē distribuendi p accidens: vt pbant due primē rōnes. ¶ Ad quartum dr q̄ vnius rei est vnicus actus ppr⁹ p. imo et p se sibi cōueniens. sed vni⁹ rei bene sūt plures actus quoz vn⁹ ē ppr⁹ et ali⁹ cōis. vel quoz vnus p se sibi conuenit ⁊ ali⁹ p accidēs. ⁊ hoc modo est de negatione. Negatio em̄ habet vnicū actū primo et p se ppr⁹ sibi conueniētē qui est negare. sed bene habet vnū aliū actum p accidens sibi conuenientez q̄ est distribuere. ¶ Ad quintū dr q̄ hoc signū omis de sua natura distribuit terminū cōmunez adequate p oibus suis suppositis. sed tamen in aliq̄bus orationib⁹ determinatis fm̄ cōem hoim⁹sū excludit vnū suppositū a sua distributione: ut patet i exemplo textus, et q̄a ista

genera distributionū non sunt ita ꝓpria sicut ꝓcedentia. ideo postenus de ipis determiauit

Sequitur de hoc signo totus qđ ē distributiuū pⁿ tiū integraliū. vt hic totus sortes ē albus. Est em̄ sensus. sortes ꝑm quālibet sui pt̄ē albus Vñ ad ist̄ā totⁿ sortes est albⁿ. immediate seq̄t ista. sortes ꝑm quālibet sui pt̄ē est albus ad quā seq̄tur. q̄libet ps sortis ē alba. Probatio. i hac totⁿ sortes ē albus. sortes subicit albedini ꝑm se. t pt̄es eiⁿ nō ꝑm se. sed p ut sunt i suo toto siue sub forma totiⁿ. ergo nō subiciūtur albedini nisi p totū. t sic p prⁿ seq̄t hec. sortes ꝑm quālibet sui pt̄em ē albus. t postea illa q̄libet ps sort̄ est alba. Item in hac totⁿ sortes est albus. totus subicit albedini i rectitudine. pt̄es aūt i obliq̄tate. qr i eo qđ est totū pt̄es intelligūtur i obliq̄s. t in eo qđ est ps totū sumit̄ oblique. qđ pz p diuisionē eius qđ est totū. vt domⁿ ē ex pariete tecto t fūdamento. et sortes ē ex pt̄ibus: ergo illud qđ ē totū dat intelligere pt̄es obliq̄s ergo ad hāc totus sortes ē albⁿ. īmediate seq̄tur hec sortes sedm quālibet sui pt̄ez ē albus. t mediate seq̄tur ista. q̄libet ps sortis est alba. Item ad idē: illud qđ est ps nō habz esse nisi ab eo qđ est totū: qr nō habet pfectionē nisi ab eo: ergo nō subicitur alicui nisi per totū: ergo totum prius subicitur: ergo ad hanc totⁿ sortes est albus: immediate sequit sortes secundū quālibet sui partez est albus. t immediate quelibet pars sortis est alba. Secunduz predicta queritur de hoc sophismate. Totus sortes ē minor sorte. pbatio. quelibet ps sortis est minor sorte. t sortes ꝑm quālibz sui pt̄ē est minor sorte: ergo totⁿ sortes ē mior sorte. Cōtra. totⁿ sortes ē minor sorte: ergo sortes ē minor sorte. Solutio. pma ē vera. scz hec totⁿ sortes est mior sorte: t pbatio peccat ꝑm accidens qr in ista totus sortes est minor sorte. p̄dicatū attribuit partibⁿ q̄bus vere conuenit. sorti aūt nō conuenit. t ideo hec ē simpliciter falsa sortes est minor sorte. t idō si partes iferāt esse minorē sorte de toto siue de sorte erit fallacia accidētis per vnā regulā supradictā. vñ totus sortes res subiecta: t sortes accidit ei. t eē mior sorte assignat̄ vtriq; inesse. Ētiā ip̄robatio peccat ꝑm q̄d ad simpliciter: qr ista totⁿ sortes est minor sorte: non ponit sortē sedz secundz ꝑm suas pt̄es. t ideo ponit sortē ꝑm q̄d esse minorē sorte ita cū simpliciter inferatur: ergo sortes est minor sorte peccat ꝑm q̄d ad simpliciter: sicut sortes ꝑm pdē

est minor sorte: ergo sortes ē mi/nor sorte. Itē in q̄busdā seq̄t̄ totus sortes: ergo sortes. vt totus sortes ē alb⁹: ergo sortes ē alb⁹. ⁊ in q̄busdā nō. Querit in q̄bus est: ⁊ in q̄bus nō. Dicēdū est q̄ sunt q̄dā accidētia q̄ indifferent conuenīūt parti et toti. vt albus niger. calidū frigidū. augeri mi/nui. ⁊ i talibus bñ seq̄tur tot⁹ sortes: ergo sortes. Alia sūt accidē tia que ꝓuenīūt ꝑtibus ⁊ nō toti vel econuerso toti ⁊ nō partibus vt totalitas mīoritas paruitas ⁊ in talib⁹ non sequit tot⁹ sortes ergo sortes.

¶ Postq̄ autor in p̄cedenti determinauit de negatione. hic ꝓsequēter determinat de hoc si gno totus: qđ est signū distributiuū partiū in tegraliū. Cuius ordinis ratio est. q: ordo iter signa distributiua sumitur ex ordine illo⁹ q̄ di stribuūtur seu ꝑ quibus distribuūt. modo par tes subiectiue ꝑ quibus distribuūt signa de q̄ bus determinatū est p̄ius p̄cedūt partes i/tegrales ratione pfectōnis. sicut forma p̄ece/dit materiam. ideo cōuenienter determinatū est p̄ius de signis distributiuis partium sub/iectiuarum q̄ de hoc signo totus.

¶ Circo quo primo sciēdum est q̄ hec dictio totus potest capi dupliciter. Uno modo categoreumatice et significatiue. et sic est dicto per se aliquid significās. ⁊ est idem q̄ pfectus. Alio modo pōt capi sincategoreu matice. i. consignificatiue ꝑut. sc̄z per se nō si gnificat aliquā rem subiectibilē vel p̄dicabilē sed solū significat dispositionē termini distri/butibilis per partes integrales. et hoc modo de ipo est hic ad ꝓpositum: et non primo mo/do cum non sit sincategoreuma.

¶ Secūdo sciēdum est q̄ vt dicit autor in textu ad istam p̄positionem. totus sortes est albus. immediate non sequitur ista quelibet pars sortis ē alba. ꝯ prius seq̄t hec sortes ꝑm quamlibet partem est albus. Cui⁹ autor in textu assignat tres casus vel ratōnes Prima: quia cū dicitur totus sortes est albus ibi sortes ꝑm se totum subiicitur albedini: ⁊ p/tes ꝑm se non subiciūtur albedini: sed vt stāt sub forma totius. ergo illud quod p̄ius cōue nit non debet inferri de partibus ꝑm qđ conti nentur sub forma totius p̄ius q̄ debeat iferri de ipis ꝑm se acceptis. ergo ad istam totus sortes ē albus p̄z sequitur ista sortes ꝑm quā/libet eius partem est albus. et ex consequenti sequitur. ergo quelibet pars sortis ē alba. vbi albedo attribuitur ptibus sortis ꝑ se acceptis.

¶ Tertio sciendū est q̄ autor il/lud idē probat alia ratione q̄ talis est. q: cum dr totus sortes est albus. totū subiect albedi/ni i recto partes aūt in obliquo. q: cū partes habeāt modū materie respectu sui tot⁹ et ip/sam cōponunt integraliter et materialiter nō predicat de toto i recto nec includūtur in rō nisi solū in obliquo. ideo ad istaz totus sortes est alb⁹ immediate seq̄tur ista sortes ꝑm quā/libet sui partē est albus in q̄ partes subiciunt in obliquo sicut continentur in toto. et ex cōse quēti seq̄tur ista. quelibet pars sortis est alba in qua partes subiciūtur in recto. Deinde po nit tertiam rationem que satis patet in textu. ratio autem quare istud probat est vt melius intelligatur probatio sophismatis: quod po nitur in textu etiam ad maiorem noticiam ha bendam de natura huius signi totus.

¶ Quarto sciēdū est q̄ autor in textu mouet tale sophisma. totus sortes est minor sorte. Cuius ꝓbatio et iprobatio satis patent in textu. Deinde ipm solut dicens q̄ est verū. Et ad improbationē cum arguit sic. totus sortes est minor sorte. ergo sortes ē ma ior sorte. dicatur q̄ improbatio peccat ꝑm acci dens: quia esse minorem in antecedente attri buitur partibus sortis diuisim acceptis quib⁹ vere cōuenit. sed in consequēti attribuitur sorti non distributo enim nō conuenit. Deinde po/nit aliā solutionē dicēs q̄ improbatio peccat ꝑm fallaciā ꝑm q̄d ad simpliciter. sicut si sic ar gueret sortes ꝑm pedē est minor sorte. ꝯ sor/tes est minor sorte. Uñ quelibet ꝑs sortis di/uisim sumpta addita sorti diminuit de rōe sor tis in ordine ad hoc attributū eē minor sorte. Finaliter circa ꝫ signū totus autor mouet vnā questionem. cuius solutio clara est in textu.

¶ Sed contra predictā arguit. Primo sic. non ponūtur aliqua signa pticularia ptiū integraliū. ergo nō debēt poni vl'ia. ¶ Secūdo sic. totū integrale actualr includit dēs suas ptes p̄ncipales: ergo ad ipm distribuendū nō req̄ntur signū vl'e. ¶ Tertio sic. bene d̄: tota albedo. ꝛ tm̄ tota albedo nō habet ptes materiales seu integrales: ergo hoc signū tot⁹ nō solū distribuit p ptib⁹ integralib⁹ ¶ Quarto sic. ista pōt eē vera totus ſortes ē alb⁹. suppositō q̄ digitus ei⁹ nō sit alb⁹: ergo totus nō distribuit p oībus ptib⁹ integralib⁹. ¶ Quinto sic. ptes sūt priores suo toto. ꝯ albedo p̄ius ineſt ptib⁹ q̄ toti. imo nō ineſt toti nisi p ptes: ergo male d̄: in textu q̄ albedo p̄⁹ attribuit toti fm se. ꝛ secūdo ptib⁹ fm q̄d p̄tinentur in toto. ꝛ tercio ipis fm se acceptis.

¶ Ad argumenta añ opposita. Ad p̄imū istoꝝ d̄: q̄ ad hoc q̄ aliq̄d ve p̄dicet de toto integrali sp̄ req̄ritur q̄ ve ꝓueniat alicui ei⁹ pti p̄incipali. ꝛ ro non req̄runt signa pticularia ptiū integraliū. sic ät non est de termis distribuibilib⁹ p ptib⁹ subiectis. q: aliq̄d pōt ꝓuenire ipis q̄d nō ꝓuenit alicui suoꝝ suppositoꝝ. ideo ad denotandū q̄ stant p suppositis req̄runtur signa pticularia ¶ Ad secūdū d̄: q̄ licet totum integrale actualiter includit omnes eius ptes integrales p̄ncipales rōne cuius ad positionē totius integralis req̄rit positio cuiuslibet sue pt̄is. tm̄ ad hoc q̄ aliq̄d dicat ineſſe toti integrali nō req̄ritur q̄ insit cuilibet pti imo sufficit q̄ insit vni pti p̄incipali: ꝛ exꝑsequēti d̄: ieſſe toti. ideo ad hoc q̄ aliq̄d simpliciter denotet ineſſe toti req̄ritur signum ipm distribuens. p oībus suis partib⁹. ¶ Ad terciū d̄: q̄ licet albedo p se nō habet ptes integrales: tm̄ p accidens. ſ. ratione sui subiecti bene habet ptes integrales. ꝛ ratōne illi⁹ sibi additur istud signū totus ¶ Ad quartum d̄: q̄ duplices sunt partes integrales. quedā sūt p̄incipales que. ſ. de necessitate requirūt ad esse totius: ꝛ p oībus talibus distribuit hoc signum totus. Alie sunt partes minus p̄incipales que. ſ. solum requirūtur ad bene esse toti⁹. ꝛ p talibus non distribuit hoc signum totus. ¶ Ad quintū d̄: q̄ licet albedo fm naturam rei nō insit toti nisi per suas partes. tamē suppositō q̄ insit toti per hoc p̄ius potest inferri q̄ insit partibus fm quod continētur in toto q̄ q̄ insit ipsis partibus per se acceptis.

¶ Equit̄ de signis distributiuis accidētiū inter q̄ p̄mo dicendū est de signis distributiuis q̄litat̄. Dicit ergo signū distributiuū q̄litat̄ q̄d distribuit res se habētes per modū q̄litat̄. vt qualelibet. cui⁹ pticulare ē aliq̄libet. Sz tūc obicit̄ q̄ si accidēs multiplicet̄ multiplicato subiecto. ergo cum signa distributiua substātie distribuāt sive multiplicēt subiectū oporteret q̄ multiplicēt siue distribuāt ipsum accidēs: ergo signa distributiua accidētiū supfluūt. Ad hoc dicēdū est q̄ duplex ē multiplicatio accidētis: qꝝ q̄dā est multiplicatio accidētis fm numeꝝ. ꝛ hec fit p signū distributiuuꝫ substātie: vt omis hō albus currit. Alia ē multiplicatio fm speciem ꝛ hec fit p signa distributiua accidētis: vt q̄libet currit. i. res habēs qualēcūq̄ qualitatē currit. ¶ Circa p̄dicta q̄rit̄ de hoc sophismate. q̄libet q̄libet de quolibet tali scit ipm eē tale q̄le ipm ē posito q̄ sortes sciat grām̄aticā logicā. rethoricā. ꝛ plato ꝛ cicero siliter. ꝛ sciāt se habere eas. et sint alij tres hoīes quoꝝ vn⁹ sciat logicā. alt grām̄aticā. et alius rethoricā. ꝛ isti nesciāt se habere eas. ꝛ de alijs nihil sciāt ꝛ alij sciant de se ꝛ de istis. ꝛ nō sūt pl'es homines neq̄ pl'es qualitates.

Probatio. hoc quelibet de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipm est. ⁊ sic de secundo ⁊ tertio. et nō sūt plura qualelibet. ergo quodlibet q̄lelibet de quolibet tali scit ipm esse tale q̄le ipm est. Contra quodlibet q̄lelibet et cetera. ergo quodlibet grām̄aticū de quolibet tali scit ipm esse tale q̄le ipm est. Solutio. p̄ma est vā et ip̄robatio peccat fm fallaciā cōsequēt̄ ab inferiori ad supius cū distributione supioris. qz q̄le libet supponit tm̄ p trib⁹ scz pro trib⁹ primis. sed grām̄atic⁹ supponit p eisdē ⁊ etiā p aliquo qui habet grām̄aticā tm̄. ⁊ ita grām̄aticū est in plus q̄ qualelibz. Unde si apponat̄ signū vniuersale distributiuuz sic. quodlibet qualelibet ⁊ cetera. ergo quodlibet grām̄aticū fit cōsequēs. vt hic. ois hō. ergo oīe aial. ⁊ sili ter i vltimo. vt de quolibet qualelibet. ergo de quolibet grām̄atico cum dicit de quolibet tali.

¶ Postq̄ auct̄or determinauit de signis distributiuis sube ⁊ etiā de negatione. hic p̄sequēter determinat de signis distributiuis accidētiū. Cuius ōrdinis ratio est. qz sicut se habet substantia ad accidens ita se habet signū distributiuum substantie ad signum distributiuum accidentis. sed substantia p̄cedit accidens. ergo signum distributiuum substantie p̄cedit signum distributiuum accidentis.

¶ Pro quo p̄rio sciēduz ē q̄ signū distributiuū accidētis ē illud qō distribuit rem se habentē per modū accidentis siue per modū alteri adiacēns. vt cū dicitur qualiscūq̄ sit homo ipse currit. i. siue homo sit albus siue niger ipe currit. Et dicit notāter q̄ signū distributiuū accidentis est illud qō distribuit rem se habentē per modū accidentis ⁊ nō q̄ distribuit accidens. qz signū distributiuū accidentis indifferēter distribuit rem oēm adiecti ue designatam siue fuerit suba siue accidēs.

¶ Secūdo sciendū est q̄ cū dicitur signū distributiuū qualitatis distribuit rē se habentē per modū qualis. quale nō debet capi ꝓpue vt est denominatiuū qualitatis ꝓ p̄dicte dicte. sed debet capi generaliter vt est denominatiuū cuuslibz rei se habentis per modum qualis siue per modū determinātis ⁊ cōtrahentis. siue talis res sēm veritatē fuerit substantia siue accidēs. Unde substantia bene significat per modū qualis: tm̄ cū dicit rationale corporeū ⁊ sic de alijs. Sed qz qualitas ⁊ quātitas inter p̄dicamenta accidētiū sunt ꝓncipaliora: et habēt modos p̄dicandi magis distinctos. ideo in ipis reperiunt̄ signa distributiua magis abinuicē distincta q̄ i alijs

¶ Tertio sciendū est q̄ licet eadē signa distributiua distribuant subam fm numerū ⁊ fm spēm. vt omnis homo. omne animal. tamen nō sunt eadez signa distributiua distribuēntia accidētia fm numerū ⁊ fm spēz. Cuius ratio est: qz accidentia recipiunt vnitatem numeralē ⁊ etiā multiplicationē per sua subiecta. sed accidentia habent vnitatē specifica in ꝓprio genere: ⁊ per aliquid sui generis. ideo ad hoc q̄ fm spēm distribuantur requirūtur signa distributiua distincta a signis distributiuis substātie. ideo fm numerū p̄ eadem signa distribuuntur sicut sua subiecta.

¶ Quarto sciēdū ē q̄ istud signū qualislibet includit terminū recipientē ei⁹ distributionē. tantū em̄ valet qualislibet sicut res habens quamlibet qualitatē. ibi aūt qualitas est illud qō distribuitur. ⁊ adhuc vltra hoc includit subiectū illius qualitātis que distribuitur qō est res. Et qz illud subiectū p̄cedit virtutē signi distributiui: vt patet in ei⁹ exp̄ositione. ideo per ipm nō distribuit̄. ⁊ ideo ratione illius subiecti nō distribuitur signo q̄lislibet potest addi aliud signum distributiuū cūius distributio cadit supra subiectuz: vt patet dicendo quodlibet qualelibet. i. quelibet res habens quamlibet qualitatē. Unde circa istud signū qualislibet autor mouet vnū

sophisma. cuius probatio ⁊ improbatio cum eiusdem solutione satis patent in textu.

¶ Sed contra predicta arguit. Primo sic. quantitas precedit qlitatē. ergo p̄z debuit determinari de signis distributiuis qntitatis ꝑ qualitat] ¶ Secundo sic qualislibet distribuit rē significatā substantie. vt patet in eius expositione. qualibet enim idē est q̄ res habens qualibet quantitatē. ergo nō est signum distributiuū accidentis. ¶ Tertio sic. cū dicit omnis homo est albus. iste terminus albus nō distribuitur numeraliter ꝑ hoc signū ois. ergo male dicitur in textu q̄ accidentia numeraliter distribuunt ad distributionē subiecti. ¶ Quarto sic. antecedēs adiectiue significatū bene distribuit ꝑm spēm ꝑ signū distributiuū substantie. vt dicendo omne coloratū vel quodlibet coloratū. ergo nō requirunt signa distributiua accidentiū. ¶ Quinto sic. omne signū distributiuum cum termino cōmuni debet reddere propositionem vniuersalē. sic autem nō est de hoc signo qualislibet. q̄z vt ptz in eius expositione facit propositionem indefinitam. ergo non est signum vniuersale.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad primū dicendū est q̄ quantitas ꝑm ordinē generationis bene precedit qualitatē. sed tamē qualitas precedit quantitatē ꝑm viā perfectionis. ⁊ similiter dicendū est de signis distributiuis earundē. ¶ Ad secundū dicit q̄ qualitas importata ꝑ hoc signū quilibet inquātū significat ꝑ hoc signū. significat adiectiue ⁊ ꝑ modū adiacētis. ⁊ licet in exponēdo ipm significatū significet substātiue. hoc est q̄z distribuitur ꝑ signū distributiuū substantie. ¶ Ad tertiū dicit q̄ licet ille termin⁹ alb⁹ nō distribuatur numeraliter ꝓprie. hoc est q̄z nō ponitur a pte subiecti. si aūt poneret a pte subiecti tunc distribueret ex cōsequēti. vt patet dicēdo ois hō albus currit. ¶ Ad quartū dicit q̄ licet accidentia adiectiue designata aliq̄n ꝑm spēm distribuant ꝑ signa distributiua substantie. ꝫ tm est inquantū substantiuant in neutro genere. ⁊ nō inquantū adiectiue sumuntur. ¶ Ad quintū dicatur q̄ exponens istius signi qualelibet habet duplex subiectū. quoddam est em subiectū enunciationis scz res. ⁊ rōne illius est indefinita. q̄z nō distribuitur. aliud est subiectū distributionis scz ille accusatiui qualitatē et ex parte illius est vlis. q̄z illud distribuitur.

¶ Sequit de signis distributiuis qntitatis. ⁊ sunt illa q̄ distribuūt res se habētes ꝑ modū qntitatis. vt quotiēscūq; qntuscūq;. Et ꝑm hoc querit de hoc sophismate. quotiēscūq; fuisti parisi⁹ totiēs fuisti hō. ¶ Probatio. vna vice fuisti pisi⁹: et illa vice fuisti hō. alia vice fuisti pisi⁹ ⁊ illa vice fuisti hō. ⁊ sic de alijs. ergo quotiēscūq; fuisti parisi⁹ totiēs fuisti hō. ¶ Improbatio. quotiēscūq; fuisti parisi⁹ totiens fuisti hō. sed bis fuisti parisius. ergo bis fuisti hō q̄d falsum est. q̄z hec dictio bis importat interruptionē ei⁹ cui adiungit. sed actus essendi hoīem nō fuit interrupt⁹ in te. Solutio. ꝓma est falsa. Ad ꝓbationē aūt respondendū est ꝑ interruptionē. q̄z secūda pars copulatiue ē falsa. s. illa vice fuisti hō. q̄z adhuc nulla vice fuisti hō. eo q̄ nondum vita fuit terminata vt iterū inciperes viuere ⁊ postea terminaret. q̄d tm requirit ad hoc q̄ bis fuisses hō. sicut bis icipit cursus ⁊ bis terminat ad hoc q̄ aliq̄s bis currat. Et nota q̄ bis nō importat interruptionē temporis: sed tm actus illius cui adiūgit. Ad terminū aūt sequit interruptio. si aūt formaret sic palogismus. q̄ncūq; fuisti pisi⁹ fuisti hō. ſz bis pisi⁹ fuisti. ergo bis fuisti hō. ꝓma est vera.

et improbatio peccat fm fallaciā figure dictionis et mutatione predicamēti. qz quīq; est in predicamento quādo. et bis in predicamento quātitatis. qz est de genere quātitatis discrete.

¶ Postq; autor determinauit de signis distributiuis qualitatis. hic cōsequēter determinat de signis distributiuis quātitatis. et postmodum determinat de infinito. Cui? rō est. qz quantitas se habet ad infinitū: sicut subiectū ad propriam passionem suam. Et qz subiectum est prius sua passione. ideo prius determinat de signis distributiuis quātitatis q̄ de infinito.

¶ Pro quo primo sciēdum est q̄ signa distributiua quātitatis dicūtur illa q̄ distribuunt rem se habentem per modū quantitatis siue mensure. vt quotiescūq; quantūcūq;: et sic de alijs. vnde ista signa includūt terminū recipientē distributionē eor: sicut dictū est de hoc signo qualelibet. Cū enī dicit quātumlibet currit sensus est. id est res hns quālibet quantitatem currit. Et quia omnis res adiectiue significata cuiuscūq; predicamenti fuerit habet modum qualitatis vel quantitatis. ideo autor solum determinat de signis distributiuis quantitatis et qualitatis.

¶ Secundo sciēdū est q̄ hoc signū quotienscūq; est distributiuū numen qui est quantitas discreta. vnde quotienscūq; idē est q̄ in quacūq; vice. Et qz in quantitate discreta partes non sunt adinuice continue nec copulantur per terminū cōmunē: sed sunt ab inuicem separate. ideo res distributa per hoc signū quotienscunq; debet habere partes discretas et distinctas adinuicem. Similit ista dictio totiens cum sit relatiuum numen vt dictum est prius debet referre rem habentē partes abinuicem distinctas et discretas: inter cuius partes potest esse interruptio. et quia iste act? qui est esse hominē nō potest habere partes distinctas et discretas. nec in eo potest esse interruptio: sic q̄ post interruptionē reiteretur iterum in eodem subiecto. ideo illud relatiuū totiens nō potest congrue adēri huic qđ est esse hominem. et ideo ista est falsa quotienscūq; fuisti plusquam totiens fuisti homo.

¶ Tertio sciendū est q̄ licet istud signum quotienscūq; sit distributiuū numen qui est quantitas discreta. et tempus de secta sedm suam substantiam sit continuum: tamen hoc signum quotienscunq; ex consequenti distribuit. non quidem inquantum continuū est cum nō denotet interruptionē illius cui additur: sed distribuit ipsum tempus inquantū habet modum quantitatis discrete inquantū scilicet in tempore per intellectum accipiuntur diuerse partes. Et quia omnis motus et act? mensuratur tēpore. ideo ex consequenti istud signum quotienscunq; distribuit actum et motum qui fit in tempore. vt dicendo quotienscūq; fuisti plusquam totiens fuisti albus.

¶ Quarto sciendum est q̄ autor in textu mouet tale sophisma. quotienscunq; fuisti plusquam totiens fuisti homo. Cui? probatio et improbatio patent in textu. Deinde ipsum soluit dicens q̄ est simpliciter falsum. Et ad probationē respondet dicēs q̄ est falsa. quia ē vna copulatiua cuius altera pars est falsa scilicet hec. et illa vice fuisti homo. quia adhuc nulla vice fuisti hō. ex quo actus essendi hominē in et non fuit interruptus: qđ tamen oporteret ad hoc q̄ ista esset vera et illa vice fuisti homo. licet enim hoc qđ fuisti illa vice primo et per se non importet interruptionem. tamen denotat terminū actus cui adiungitur. ad terminum autem sequitur interruptio. Deinde autor adducit aliam probationem sophismatis quę cum eius solutione satis clare patet in textu.

¶ Sz̄ō predicta arguit̄ Primo sic. qz omne accidens distribuitur ad distinctionē subiectantie cui? est accidens. ergo nō requirunt̄ signa distributiua quantitatis alia a signis distributiuis subiectantie. ¶ Secundo sic. omne qđ significatur adiectiue habet modū qualis et predicatur in quale: vt patet ex tractatu predicabiliū. ergo nō sunt aliqua signa distributiua quantitatis. ¶ Tertio sic. in omni actu q̄ subicitur tēpori pōt cē interruptio. Iste actus qui est esse hoīem subicitur tēpori. ergo in eo potest esse interruptio: et p cōsequens potest distribui per hoc signum quotienscūq; sicut iste actus qui est esse plusquam.

¶ Quarto sic. hoc signū quotienscunq; est signū distributiuū numen qui est quantitas discreta. ergo nō est distributiuum temporis qđ

est continuū. ¶ Quinto sic contra sophisma. qz vna vice fuisti parisius, ergo illa vice fuisti homo vel nō homo. nō est dicendum q̄ non homo, ergo illa vice fuisti homo.

¶ Ad argumenta añ oppo. Ad p̄imū istoz dicitur q̄ quātitas dupliciter pōt distribui. Uno modo p̄m numerū: z hoc modo distribuitur per signa distributiua substantie. Alio modo p̄m spēm: et hoc modo distribuitur p̄ signa distributiua quātitatis. ¶ Ad secundū dicitur q̄ quale potest capi dupliciter. vno modo generaliter p̄ omni illo qđ significat per modū alteri adiacētis vel inhērētis. et isto modo quantitas bene significat p modū qualis. Alio modo capitur quale magis specialiter. scz p illo qđ significat p modū distinguētis z determinātis. z isto modo quantitas nō significat per modū qualis: sed per modū mēsure. ¶ Ad tertiū dicit q̄ dupliciter pōt esse interruptio in aliquo actu. Uno modo sic q̄ ille actus terminetur z q̄ nō possit reiterari in eodē subiecto in numero i quo p̄ius erat. z hoc modo ille actus qui est esse hoiem bene interrumpitur. Alio modo in aliquo actu potest eē interruptio: sic q̄ ille actꝰ possit terminari z reiterari in eodē subiecto in numero: licet nō sit idem actus in numero. et hoc mō in ꝟ actu q̄ est esse parisius pōt esse interruptio. z talibꝰ actibꝰ pōt addi istud signū quotiens cunq̄ z istud relatiuū totiēs. ¶ Ad quartum dicitur q̄ licet hoc signum quotiens cūq̄ primo z per se sit distributiuum numeri: tamen ex consequenti est distributiuū temporis inquantū tempus habet modū numeri z p̄m q̄ in ipo mediante motu reperiuntur partes distincte. ¶ Ad quintū dicitur q̄ q̄diu fuisti parisius fuisti vnus homo z continuus. ꝟ tamen sub hoc qđ est vna vice nō est cōcedēdum q̄ tu fuisti homo. cum actus essendi hominem non fuerit in te terminatus.

¶ Sequitur de infinito qđ quīq̄ modis dicit. Primo modo dicit infinitū qđ nō pōt pertransiri. vt vox dicitur inuisibilis quātū ad visuz. qz est inuisibilis. eo q̄ nō ē apta nata videri. Alio mō videt infinitū qđ habet trāsitū imp̄fectū. eo q̄ nondum est terminatū: tamen aptū natū est terminari. vt dum aliq̄s transit spaciū z nondum pervenit ad suū finē. Tertio modo dicitur infinitū p̄m appositionē. vt numer⁹ augmētabilis z infinit⁹ appositione vnitat̄ vel alteri⁹ numeri. Quarto modo dicitur infinitū p̄m diuisionem. vt continuū. omne aūt cōtinuū diuisibile ē in īfinitū. Un̄ sic diffinit ab Aristotele in quarto phīsicoz. Continuū est diuisibile in semp diuisibilia. Alio modo dicitur infinitū vtroq̄ modo scilicet per appositionē z diuisionē. vt tēpus. cū em̄ tēpus sit cōtinuū est diuisibile in infinitū in diuisione. z cū post vnū tp̄ūs veniat aliud tp̄ūs. sic p̄ appositionē vni⁹ temp̄is ad aliud est finituz. Et quo ad has tres vltimas significatiōes diffinit sic īfinitū. Infinitū est cui⁹ quātitatē accipiētibus semp est eā sumere. vt si p⁷ vltimā partē linee accipiat alia. z post alterā tertia: et nūq̄ possit attīgi termin⁹ ei⁹. iō linea dicit infinita. Solet aūt poni q̄ infinitū q̄nq̄ sumitur p̄ termino cōmuni: z tunc ista p̄positio infinita sūt finita equiualet huic aliqua infinita sunt finita. Quīq̄ sumit p̄ signo distributiuo. z tūc illa equipollet huic quo ad distributionē quolibet plura sūt infini

ta. Et pbaf sic. vno plura sūt finita. duob⁹ plura sunt finita. tribus plura sūt finita: ⁊ sic d alijs ergo quolibet plura sunt finita. et sic dicit facere interscalarē distributōnē: vel iterruptā: vl disiūctiuā. qz hec dictio plura in prima appositione supponit p duobus: ⁊ deinceps in secūda p tribus: et sic gradatim ⁊ scalariter ascēdēdo. ⁊ sic ista oratio quolibet plura facit distributionē interscalarē. qz pro alijs supponit hoc qđ dico quolibet. ⁊ pro alijs hoc dico plura ꝑm nūmeꝝ ascēdēdo vt dictū est. Circa ꝑdicta querit de hoc sophismate infinita sūt finita. Probatio. duo sūt finita. tria sūt finita: et sic ī infinitū. ergo infinita sūt finita. Improbatio. ibi ꝑdicat oppositū de opposito. ergo locutio ē ipossibilis. Potest etiā sic pbari. q̄libet plura sūt finita. ergo ifinita sūt finita. Solutio. q̄dā distinguūt eo q finitū est eq̄uocū ad ifinitū quo ad nos: ⁊ ad infinitū simpliciter. Cū si sumat infinituz quo ad nos ꝑma pōt esse vera ⁊ non ꝑdicat oppositū de opposito. qz infinita quo ad nos sunt stelle ⁊ arene maris q̄ nō sūt ifinite simplicit. Si aūt sumat infinitū simplicit est simplicit falsa: ⁊ ꝑdicat oppositū de opposito. Alij autē distinguūt eo q infinitū pōt esse termin⁹ cōis ⁊ sic ꝑma ē falsa: vl ꝓt eē dictio sincathegreumatica iportās in se distributionē sicut dictū est: ⁊ sic ponūt eā eē verā. Sz neutra istaꝝ solutionū valet qz si remoueat vtraq; distictio ⁊ sumat infinitū simplicit et ꝑm q ē termin⁹ cōmunis adhuc rema net pbatio et ipbatio huj⁹ sophismatis. Cū dicendū ē q ꝑma simpliciter est falsa. ⁊ pbatio peccat ꝑm qđ ad simplicit. qz infinitū appositione est infinitum quodāmodo ⁊ nō simplicit. Cū cum accipit ptes numeri ꝑm appositionē. vt duo ⁊ tria non accipit infinitū simplicit. Sz quodāmodo siue ꝑm qd. ⁊ ideo nō pōt ex his inferri infinituz simplicit.

Postq̄ autor determinauit de signis distributiuis quātitatis hic cōsequēter ex quo infinitū cōsequitur quantitatē determinat de infinito circa ipm mouēdo vnū sophisma. Sed quia omne multiplex indistinctum patit confusionem. et cum hec dictio infinitum sit multiplex: ideo primo aperit multiplicitatez eius ponendo quinq; modos ipsius.

Circa quo primo sciēdum est q infinitū primo modo dicitur qđ nō est aptum natū transire: sicut punctus vl vnitas. et hoc modo vox dicitur infinita quo ad visuz. qz nō est apta nata videri. Secundo modo dicitur infinitū qđ habet transitum impermixtuz: eo q nondū est terminatum. est tamen de se aptum natum transire: sicut profunditas maris. Tertio modo dicitur infinitum scđm appositionem: sicut numerus. vnde quantūcūq; alicui numero aliq̄d addat semp pōt fieri maior per appositionē alterius numeri vel vnitatis. Quarto modo dicitur infinitū ꝑm diuisionē. vt linea est diuisibilis in infinitū: ⁊ sic reperitur in magnitudinib⁹. Quinto modo dicit infinitū vtroq; modo. scilicet scđm diuisionē

et appositionē simul: et sic reperitur in tempe.

¶ Secūdo sciēdū est q̄ dictoꝝ quinq; modoꝝ sic potest h̄ aberi sufficientia. q̄ omne infinitū est impertransibile. vl̄ igitur est impertransibile negatiue sic q̄ negat tam actus q̄ potentia ptransibilitatis: ꝛ sic est p̄mus modus. vel est infinitum seu imptrāsibile puatiue: sic q̄ negat actus oīno pertransibilitatis ꝛ finitatis. ꝛ relinq̄tur potētia ad vlterioꝛē finitationez: ꝛ h̄oc dupliciter. vel de se est aptū natū simpliciter ptransiri ꝛ finitari: ꝛ sic est secūdus modus. vel est solū natū ptrāsiri ꝛ finitari in parte: et h̄oc ēmpliciter. quia vel fit p̄ appositionē: ꝛ sic est tertius modus. vl̄ per diuisionē: ꝛ sic est quartus modus. vl̄ in vtroq; modo: et sic est quintus modus.

¶ Sed pro sophismate q̄ō mouetur in textu tertio sciendū q̄ infinitū potest capi dupliciter. vno modo vt significat qualitatē rei subiecte vel predicate. vt dicendo mundus est infinit⁹. ꝛ sic ista ꝓpositio infinita sūt finita equipollet h̄uic aliqua infinita sunt finita. Et h̄oc modo potest sic p̄bari sophisma. duo sunt finita. tria sunt finita: et sic in infinitū. ergo infinita sunt finita. Alio modo capit infinitū sincathegreumatice: vt dicēdo infiniti h̄oies currunt. ꝛ h̄oc modo significat dispositionē subiecti inquātū subiectū. ꝛ sic ista infinita sunt finita equualet h̄uic quantum ad distributōnē quelibet plura sūt finita. Et h̄oc modo p̄batur sophisma sic. duobus plura sunt finita. tribus plura sunt infinita: et sic de alijs. igitur quelibet plura sunt finita. ꝛ p̄ cōsequēns infinita sunt finita. Et vt dicit terr⁹ ibi est distributio interscalaris. quia fit scala terminū ascendendo scōm numeros. quia in p̄ma p̄positione supponit p̄o duobus et in secunda p̄o tribus. et sic deinceps semp gradatim siue scalatim ascendendo. Impꝛobat autē sic sophisma. quia ibi predicatur oppositum de opposito. ergo sophisma est falsuz.

¶ Pro hui⁹ solutione quarto sciendū est q̄ quidā soluunt dictū sophisma per distinctionē. Nam infinitū dicitur dupliciter. Uno modo quo ad nos. sicut arena maris: ꝛ stelle celi dicuntur infinita. Alio modo dicitur infinitū simpliciter ꝛ fm̄ naturā. tunc dicūt q̄ si capiatur infinitū p̄imo modo p̄o infinito quo ad nos: sic sophisma est verum. ꝛ sic non predicatur oppositū de opposito. q̄ illud q̄ō est infinitum quo ad nos a parte rei est finitū. Si autem capiatur infinitū p̄o infinito simpliciter. sic sophisma est falsuz. Alij aliter soluunt dicentes q̄ si infinitum capiatur p̄ termino cōmuni et cathegreumatice: sic sophisma est falsuz. Si vero capiatur sincathegreumatice tunc est verum. Sed vt dicat Petrus hyspanus. neutra istarum solutionū est sufficiens. quia si capiat infinitum simpliciter vel p̄o termio cōmuni manet p̄obatio ꝛ impꝛobatio. ideo alit soluit sophisma dicēs q̄ ipm est simpliciter falsum. Et ad p̄obationez respondet q̄ peccat secōm fallaciam secōm quid ad simpliciter. quia procedit ab infinito fm̄ aptitudinem quod est infinitum scōm quid ad infinitum simpliciter et in actu.

¶ Sed contra predicta arguitur ꝓmo sic. De infinito determinatur in philosophia naturali. ergo de ipso nō debet h̄ic determinari. ¶ Secundo sic. de nō ente nō potest esse scientia. sed infinitum est non ens. ergo de ipso non potest esse scientia. ¶ Tertio sic. omne corpus est finitum actu. ergo male exemplificatur in secūdo modo de profunditate maris. ¶ Quarto sic. ꝓtra tres vltimos modos. quia vel in istis tribus modis infinitum sumitur negatiue quod nō est dicenduz. vel sumitur p̄uatiue vt negat solum actum: quod etiam non est dicenduz. quia numerus magnitudo et tempus sunt actu finita. ergo illi tres modi sūt insufficienter positi. ¶ Quinto sic. linea et corpus sunt infinita: cum omne continuuz sit diuisibile in infinitum: ꝛ tamen actu sunt finita. quia non est dandum actum infinitū. ergo infinita sunt finita: et sic sophisma est verum.

¶ Ad argumēta ante oppo. Ad ꝓmū istoꝝ dicitur q̄ in philosophia naturali determinatur de infinito inquantuz est quedam p̄opꝛietas rerum naturalium. h̄ic autē determinatur de ipso inquantum h̄abet conuenientiam cū signis distributiuis. ¶ Ad secundum dicitur q̄ licet infinitum non sit ens actu tamen est ens in potētia. licet etiā de nō ente nō possit h̄aberi scientia positiue: tamen de ipo potest h̄aberi scētia p̄uatiue. ¶ Ad tertium dicitur q̄ licet p̄ofunditas maris et quodlibet aliud coꝛpus sint de se actu finita ꝛ determinata tamen quo ad nos est infinita ꝛ ipertrāsibilis. ¶ Ad quartū dō; q̄ infinitū tri

bus vltimis modis dicitur ꝑtiue sic ꝙ negat et priuat actum completū finitatis ⁊ pertransibilitatis. et semper manet potentia ad vlteriorem terminatōnem seu finitationez: ⁊ sic infinitum illius tribus modis est infinituz scōm potentiā. Ad quintum dicitur ꝙ consequentia nō valet. sed argumentum peccat penes fallaciā scōm quid ad simpliciter. procedit enim ab infinito scōm potentiam diuisionis qđ est infinitū ſm quid ad infinitū simpliciter. Et h̄ de distributōnib⁹ dicta sufficiāt.

Tractatus septimus de expositione.

Propositio exponibil' est ꝓpositio hns obscurum sensuz expōne indigētē ꝓpter aliqđ sincathegreuma in ea ĩplicite vel explicite positū in aliqua dictione. vt in hac tm̄ hō est aīal. fortes incipit eē alb⁹. ifinita est linea: ⁊ sic de alijs. Pro quo sciēdū est ꝙ ea q̄ faciūt ꝓpositōnē exponibilē sunt in multiplici differētia. qr q̄dā sūt signa exclusiua: vt tm̄ solū. quedā exceptiua: vt preter nisi. quedā reduplicatiua: vt inquātū scōm. quedam vero ĩportāt inceptionē vl' desinitionē: vt incipit desinit. q̄dā ĩportant priuationē finis: vt infinitū. quedā ĩportāt excessū: vt cōparatiui ⁊ suplatiui grad⁹. quedā vero distinctionē: vt differt aliud ab. ⁊ sic de alijs. q̄daz vero ĩportant spālē modū distributōis: vt totus q̄libet: ⁊ sic de alijs. Ex ꝓpter illa ꝓpositio redditur obscura: sic ꝙ indiget expositione. Et ideo dicuntur facere propositionem exponibilē. quare de ipsis videndum est per ordinem. Et primo de exclusiuis.

Iste est tractat⁹ septim⁹ paruoꝝ logicaliū magr̄i Petri hyspani in quo postꝙ determinauit de termino distributibili: cui⁹ ꝓpetas ē distributio. hic ꝓsequēter de ꝓpositōib⁹ exponibilib⁹ determinat. Cuius ordinis ratio est. quia distributio est propꝛietas consequēs significationem actualem distributiliū. Expositio vero magis concernit significationez virtualem vt clare patebit in processu.

Pro quo primo sciēdum est ꝙ sicut terminus distributibilis est subiectū principale seu attributionis precedentis tractatus: sic ꝓpositio exponibil' ē subiectū attributionis isti⁹ tractat⁹. habet enim oīs cōditiones subiecti attributionis. qr est quoddā vniuersale nō quidē reale sed intēnionale. habet etiā partes ⁊ ꝓpꝛietates. qr propositio cathegorica ⁊ ypothetica vniuersale particulare indefinitū ⁊ singulare affirmatiuū ⁊ negatiuuz sunt partes eius ⁊ expositio est ꝓpetas ei⁹.

Secūdo sciēdum est ꝙ expositio potest capi duobus modis. vno modo ꝑ quadā manifestatōne sensuali a qua sumitur silogism⁹ expositorius: ⁊ sic solet diffiniri. Expositio est manifestatio quedā ad sensuz accipiēs aliqua duo vni ⁊ eidem numero cōuenire: aut alterum disconuenire ex hoc inferēs illa inter se cōuenire vel discōuenire. Et isto modo nō capitur in proposito. qr vt sic ē vna species argumentationis reductiue contēta sub silogismo licet nō sit verus silogismus. qr nō fit in aliquo modo silogistico alicui⁹ figure. Alio modo capitur expositio prout est manifestatio quedā magis complete ⁊ clare explicans significationem alicuius propositionis hntis sensum obscurum ꝙ per illā propositionem exprimeretur seu significaretur. Et isto modo capitur in proposito.

Tertio sciendum est ꝙ autor in tertu sic diffinit propositionem exponibilez. Propositio exponibilis ē propositio hntēs obscurū sensum expositōne indigentē ꝓpter aliqđ sincathegreuma explicite vel ĩplicite ea positū. vt tantū homo currit. In qua diffi

nitione ponitur ꝓpoſitio loco generis.nō quidem ꝙ ſit verū gen⁹.qz intēciones nō ſunt in aliquo predicamento:et ideo in ipis nō reperiuntur nec vera genera neq; ſpecies.ꝛ totū reſiduū ponitur loco differēcie.qz ꝓ ꝺ differt ab alijs ſex ꝓpꝛietatib⁹ terminoꝝ:ꝛ a ꝓpoſitione nō exponibili.qz habet ſenſum lucidū ꝛ clarū.vnde qz ſuppoſitio relato ampliato et appellato reſtrictio ꝛ diſtributio ſūt ꝓpietates terminoꝝ incōplexoꝝ.Expoſitio vero eſt ꝓpietas termini cōplexi que tamen ſibi inſurgit et euenit ab aliquo incōplexo.puta ex aliquo ſincathegreumate in ea incluſo.ideo Petr⁹ hyſ.quemēter poſt alios ſex tractatus determinat de exponibilib⁹.qz ſic incōplexū ꝑm naturam precedit complexum:ſic paſſio incōpleri precedit paſſionem complexi.

Quarto ſcienduz eſt ꝙ ea que faciunt propoſitionē exponibilē ſunt in multiplici differentia.qz quedā ſunt ſigna excluſiua:vt tantū ſolū.quedaz exceptiua:vt pter niſi.quedaz reduplicatiua:vt inquātū ꝑm ꝙ. quedā vero importāt inceptionē vl̄ deſinitionem:vt incipit vel deſinit.quedā pꝛiuationē finis:vt infinitū.quedam exceſſum:vt comparatiui ꝛ ſuperlatiui gradus. quedā diſtinctionem:vt differt aliud a.quedam vero important ſpecialem modū diſtributionis:vt totus qualelibet ꝛ ſic de alijs.Et iſta ſufficiūt reddere ꝓpoſitionē exponibilē vt patet ꝑ ſufficientiā.qz omne illud qꝺ facit ꝓpoſitionē exponibilē:aut de ſuo ſignificato importat diuerſitatez ſeu differentiā aut nō.Si ꝑmo mō ſic ſunt ea q̄ importāt diſtinctionē:vt differt aliud a.Si ſecūdo mō:hoc eſt dupliciter.aut important ſpecialē modū diſtribuendi aut nō.Si ſic hoc eſt dupliciter.vel important ſpecialez modū diſtributōis ex ſignificatione pꝛopꝛia:vel virtute negatōis in ipis incluſe.Si ꝑmū ſic ſunt ea q̄ important ſpecialē modū diſtributōis:vt totus qualelibet.Si ſecunduz ſic ſunt ſuplatiui ꝛ cōparatiui gradus.qui cum exceſſu quandā diſtributionē importāt.ſi nō important ſpecialē modū diſtribuēdi hoc dupliciter.aut dicunt rē in fieri:aut in facto eſſe:Si in fieri ſic ſunt ea q̄ important inceptionē.Et qz vnū oppoſitoꝝ dat intelligere reliquū:per iſta intelligim⁹ illa que deſinitionē important.Si in facto eſſe hoc ē dupliciter.aut carent fine aut nō.ſi ſic:ſic ſunt ea q̄ pꝛiuationez finis important:vt infinitū.Si nō carent fine hoc eſt dupliciter.aut deſignatur aliquid adūngi alteri aut nō.ſi ſic:ſic ſūt reduplicatiua:vt inquantum ꝑm ꝙ.Si non hoc eſt dupliciter.aut ſeludunt ab aliquo actu vno.plura contenta ſub aliqua diſtributione:aut aliqua pꝛēta ſub plurib⁹ diſtributionib⁹.Si ꝑmuz ſic ſūt exceptiua.ſi ſecundū ſic ſūt excluſiua.

Sed cōtra pꝛedicta arguitur Pꝛimo ſic.de ꝓpoſitōne exponibili nō eſt ſcientia.ergo de ipa nō debet fieri ſpālis tractatus.antecedēs ptz.qz cū oīs ſciēcia ſit realis eius obiectuz debet eſſe reale.qz vt vult Ariſtoteles.ſecant ſcientie quēadmoduz et res de quibus ſunt.modo ꝓpoſitio exponibilis nō eſt ens reale.Secūdo ſic.expoſitio eſt quedā ſpēs argumētationis.ꝫ de ſpeciebus argumentationis determinatur in nouā logica.ergo hic male determinat.Tertio ſic.nulla ꝓpoſitio eſt exponibil'.ergo hic male diſtinguitur.antecedēs pater.qz eſſe exponibile eſt ꝓpꝛietas termini.termin⁹ cū vt in ꝑmo pꝛiorum dictū eſt.eſt in quem reſoluitur ꝓpoſitio vt in ſubiectuz ꝛ pꝛedicatū appoſitio eſſe vel nō eſſe.Quarto ſic.aliquе ſunt pꝛopoſitiones exponibiles in quibus non ponitur ſincathegreuma.ergo male ꝺꝛ in diffinitōne ꝓpī ſincathegreuma in ea poſitū.Quinto ſic.oīs diuiſio debet eſſe bimembris.ſed diuiſio eoꝝ que faciunt pꝛopoſitionem exponibilem non eſt bimembris.ergo ipſa non eſt bona.

Ad argumēta ante oppo. Ad pꝛimū iſtoꝝ dicitur ꝙ licet omnis ſcientia ſit realis eo ꝙ eſt habitus qualificatiu⁹ anime:tamen non oporꝛet ꝙ obiectū illius ſciētie ſit reale.ꝫ ſufficit ꝙ habeat aliquo modo fūdamentū in re.Ad ſecundū dicitur ꝙ expoſitio a qua ſumitur ſilogiſmus expoſitoꝝ bñ eſt ſpecies argumētationis.ꝫ de illa nō ē hic ad pꝛopoſituz vt patuit in ſecundo notabili.Ad tertiuz dicitur ꝙ hic accipitur expoſitio pꝛout attribuitur ꝓpoſitionib⁹ ꝛ nō terminis.qz ꝓpoſitio ē illud qꝺ exponitur.nec capitur ibi expoſitio pro reſolutione que bene conuenit termino tanq̄ illi in quem fit reſolutio.Ad quartū dicitur ꝙ nulle ſunt pꝛopoſitiones exponibiles in quib⁹ nō ſit ſincathegreuma vel formaliter vel eq̄lenter.Ad quintum dicā ꝙ licet diuiſio generis debeat eſſe bimēbris:tamen diuiſio multiplicis eq̄uoci nō debet eē bimēbris cuiuſmodi eſt p̄ns diuiſio

Sequitur de signis exclusiuis. vñ signa exclusiua sunt q̃ ex sua ꝯsignificatione exclusionẽ importãt: ꝛ a q̃ busdã dicit ꝓpositio exclusiua. vt sunt iste dictões solus vnic⁹. tm̃ tm̃ modo dũtaxat. ꝛ sic de alijs. Hec ãt signa q̃ñq; excludũt gratia alietatis: ꝛ q̃ñq; gratia pl'alitatis: ꝛ q̃ñq; ponũtur in oꝛõe sine negatõne. ꝛ q̃ñq; cũ negatõe precedente aut seq̃nte. De istis aũt tales dant regule. Prima ẽ q; ꝓpositio exclusiua sine negatione exponit per vnã copulatiuã affirmatiuã: cui⁹ ꝑma ps est ꝑiacens exclusiue. ꝛ secũda ps ẽ negatiua ipoꝛtãs negatõez ꝑdicati de oibus alijs a subiecto: vt tm̃ homo currit. i. hõ currit ꝛ nichil aliud ab hoie currit. vel tm̃ apli dei sunt duodeci. i. apli dei sunt duodeci et non pl'es q; duodecim. Secũda regula ẽ q; propositio exclusiua huius generis infert copulatiuã ex compositã ex duab⁹ exponẽtibus siue ꝯponẽtibus. ꝛ quãlibet earũ seoꝛsum et nõ ecõtra. vt tm̃ homo currit: ergo hõ currit: ꝛ nihil aliud ab homine currit. Tertia regula ẽ q; ab exclusiua affirmatiua ad vl'es de terminis trãspositis est bona ꝯsequẽtia si fiat exclusio gr̃a alietatis ꝛ non ecõtra. vt tm̃ aial est hõ: ergo ois hõ est aial. Quarta regula est q; exclusiua ꝺtradictoria ꝓpositionis exponit' per disiũctiuã affirmatiuã de ꝓtibus ꝺdictionis ꝓpositionis exclusiue. vt ista nõ tm̃ hõ currit. i. null⁹ hõ currit vel aliq̃d ab hoie currit. ꝓz ex vi tute ꝺdictõis. quia vtrobiq; seruat' oppositio ꝺdictõis. ꝛ ex hoc etiã paret q̃liter in eis valeat cõsequẽtia. Quinta regula est exclusiua i qua ponit' vna negatio sequẽs exclusionẽ exponit' ꝑ vnã copulatiuã affirmatiuã. cui⁹ ꝓma ps est negatiua ꝑiacẽs. alia est affirmatiua in q̃ ꝓdicatum affirmatiue enũciat' de quolibet alio. vt tm̃ accidẽs nõ est substãtia. i. accidẽs nõ est substãtia. et omne aliud ab accidẽte est substãtia. et ꝑ hoc ꝓz q̃liter ꝺdictio eius est exponenda. ꝛ qualit' valeat consequentia in exclusiuis.

Postq̃ autoꝛ supꝛius determinauit de ꝓpositione expoibili in cõi. ꝛ de his q̃ reddit ꝓpositionẽ expoibilẽ ponendo ꝺffinitionem eius ꝛ enumerando octoplicia sincathegreumata aut saltem sincathegreumatibus ẽqualenia facientia ꝓpositionẽ expoibilẽ. Hic cõsequẽter determinat de signis exclusiuis de q̃bus ꝓmisit se determinaturꝰ. ꝓmo sic ꝺffiniens signa exclusiua dicẽs. Signa exclusiua sunt q̃ ex significatõe exclusionẽ ipoꝛtant ꝛ a q̃bus ꝓpositio reddit' exclusiua: vt sũt iste dictiones: tm̃ solũ solũmõ dũtaxat. Et ꝺꝛ notãter q̃ ex significatõe exclusionẽ ipoꝛtãt. et nõ q̃ significant exclusionẽ: qꝛ signa exclusiua nõ dicũt' ex eo q; significẽt exclusionem ꝫ qꝛ exercent eã. vt tm̃ solus. dictiones exclusiue dicũt' ab exclusiõe exercitata ꝛ nõ ab exclusione significata. sicut securis ꝺꝛ insessiua ab insessiõe exercitata. et nõ ab insessione significata. qꝛ securis non significat insessionem: ꝫ exerceat ip

sum scindere: sed significat secundum.

¶ Pro quo primo sciẽdum est q̃ exclusio dupliciter intelligit̃. s. vt concepta ⁊ vt exercita. Exclusio ꝯcepta designat̃ ꝑ illud nomen exclusio. Et exclusio exercita exercitio gñali designat̃ ꝑ hoc v̄bũ excludo. ⁊ ꝑ has dictiones tm̃ ⁊ solũ intelligit̃ exclusio vt exercita exercitio speciali. sicut eq̃tatio significat̃ vt concepta ꝑ hoc nomen equitatio. et ꝑ hoc verbũ equito significatur vt exercita. vt cum aliquis exercet eq̃tationem equitando.

¶ Secundo sciendũ est q̃ hec signa exclusiua q̃nq̃ excludunt gr̃a alietatis: vt tm̃ homo est nisibilis. q̃nq̃ vero gratia pl'alitatis: vt tm̃ sunt decẽ predicamẽta. Q̃nq̃ etiam ponũtur negatiue: vt tm̃ aial rõnale ẽ hõ. Q̃nq̃ vero cũ negatione p̃cedente exclusionẽ vt nõ tm̃ aial currit. Q̃nq̃ vero cũ negatione sequẽte signũ exclusiuũ: vt tm̃ animal non est substantia. Et q̃nq̃ cum negatione p̃posita ⁊ postposita ad signũ exclusiuũ. vt non tm̃ homo non est substãtia. que ꝯtradicit illi in q̃ solum postponit̃ negatio. Vñ aliter exponit̃ illa ꝓpositio q̃ est sine negatione. ⁊ aliter illa in qua ponit̃ negatio p̃cedens exclusionẽ. ⁊ alit̃ illa in qua ponit̃ negatio seq̃ns exclusionem. ⁊ aliter sua ꝯtradictoria sicut patebit in regulis sic statim declarandis.

¶ Tertio sciendum est q̃ propositio exclusiua sine negatõne sumpta exponit̃ ꝑ copulatiuã affirmatiuã. cui⁹ ꝑma ps est p̃iacẽs exclusiue. ⁊ secũda ps ẽ negatiua ipoꝛtãs negationẽ p̃dicati ab oĩbus alĩs a subiecto vt tm̃ hõ currit. i. hõ currit. ⁊ nihil aliũ ab homine currit. vel sic ꝑticularis alios hõ currit ⁊ nullus non hõ currit. Vñ p̃iacens ꝓpositõis exclusiue est ꝓpositio sumpta sine dictõne exclusiua cui tm̃ pot addi signũ exclusiuũ. vt illa ꝓpositio hõ currit est p̃iacens illius tm̃ homo currit. Et ad exclusionẽ quattuor req̃runt̃. s. illũ q̃ excluditur. illud a quo excluditur. illud respectu cuius excludit̃. ⁊ ꝑpe actus excludendi. vt cũ dr̃ solus homo currit. animalia alia ab homine sunt id q̃ excluditur. ⁊ homo ẽ id a quo excludit̃. ⁊ cursus ẽ id respectu cui⁹ excludit̃. ⁊ illa dictio solus ipoꝛtat actũ excludẽdi. Vñ ꝓpositio exclusiua affirmatiua infert copulatiuã ꝓpositã ex duab⁹ componẽtib⁹ ⁊ quãlibet earũ seorsum ⁊ nõ econtra. vt bene seq̃tur tm̃ aial currit ergo animal currit. ⁊ nihil aliũ ab animali currit. bene etiã seq̃tur tm̃ aial currit. ergo animal currit. ⁊ similiter bene sequit̃ tm̃ animal currit: ergo nihil aliud ab aiali currit. Infert insuper propositio exclusiua affirmatiua vnam vniuersalem de terminis transpositis. vnde bene sequitur tm̃ animal est homo: ergo omnis homo est animal.

¶ Quarto sciẽdũ est q̃ propositio exclusiua contradictoria prioris. i. in qua ponit̃ negatio p̃cedẽs exclusionẽ exponit̃ per disiunctiuã affirmatiuã de ꝑtibus ꝯtradicentibus partibus prioris copulatiue. vt ista nõ tm̃ homo currit. sic exponit̃ nullus hõ currit vel aliud ab hoĩe currit. Vñ partes affirmatiue copulatiue dicũtur ꝯtradicere partibus negatiuis disiũctiue sibi ꝯtradictorie. vt iste due cõtradicũt homo currit ⁊ nihil ab homine currit ⁊ nullus homo currit vel aliq̃d aliud ab homine currit. quia sunt de partib⁹ ꝯtradicẽtibus. Sed ꝓpositio exclusiua in qua ponit̃ solum negatio seq̃ẽs exclusionẽ exponit̃ ꝑ vnam copulatiuã. cuius ꝑma pars est negatiua p̃cedens. ⁊ alia ẽ affirmatiua in q̃ p̃dicatum affirmatiue enũciatur de quolibet alio a subiecto: vt tm̃ accidens est substãtia. sic exponitur accidẽs nõ est substãtia. ⁊ omne aliud ab accidẽte est substãtia. et sua ꝯtradictoria. s. illa in qua ꝓponitur ⁊ postponitur negatio signo exclusiuo exponitur ꝑ disiunctiuã de partibus cõtradicentibus partib⁹ prioris copulatiue. vt ista non tm̃ accidens non est substantia. sic exponitur. accidens est substantia vel omne aliud ab accidente non est substantia.

¶ Ex p̃dicta arguit̃ Prio sic: per signa exclusiua non intelligit̃ exclusio exercita: ergo cõtra ea q̃ dicta sunt in ꝑmo notabili. añs pz. quia exercita exclusio non significatur ꝑ illa signa. imo nihil intelligit̃ ꝑ aliquẽ terminũ nisi ꝑ ipm̃ significare significetur cuz sit intellectũ de re constituere. ¶ Secũdo sic. omne illud q̃ exponit̃ gratia alietatis potest exponi gratia pluralitatis: ergo male dicitur q̃ signa exclusiua quandoq̃ excludũt gr̃a alietatis ⁊ q̃nq̃ gratia pluralitatis. ¶ Tercio sic. ista est ꝓpositio exclusiua sine negatõe tm̃ pater in diuinis est essentia diuina. tamen non exponitur per copulatiuã affirmatiuaz cuius ꝑma pars sit p̃ciacẽs exclusiue. ⁊ secũda ps sit negatiua ipoꝛtãs negatõem p̃dicati de oĩbus alĩs a subiecto. q̃ nõ sequit̃ tm̃ pater in

diuinis ẽ essentia diuina: ergo pr̃in dinis est essentia diuina. ⁊ nihil aliud a pr̃e est essentia diuina; q: exponẽtes sunt ve ⁊ exposita ẽ falsa ergo ¶ Quarto sic. nõ seq̃tur tm̃ aial est hõ: ergo aial est homo ⁊ nihil aliud ab aiali ẽ hõ ⁊ tm̃ hic arguit ab exposita ad suas exponentes vt notũ est: ergo añs est verũ: q: bñ seq̃tur omis hõ est aial: ergo tm̃ aial est hõ. ab vniuersali affirmatiua ad suã exclusiuã de terminis transpositis et ꝓñs est falsum. nam bene seq̃t nihil aliud ab aiali est homo: ergo nichil non idẽ aiali est homo. q: nihil aliud ⁊ nichil non idẽ equalent. ⁊ vltra nihil non idẽ aiali ẽ hõ: ergo quodlibet idem aiali est homo. q: quodlibet et nihil nõ eq̃pollent ꝑ ꝑmã regulã equipollentiaꝝ. Et vltra quodlibet idẽ aiali ẽ hõ ergo quodlibet aial est homo: qd̃ est manifestũ falsum. ⁊ ꝑ consequẽs ista ad quã seq̃bat nihil aliud ab aiali est homo ẽ falsa. ¶ Quinto sic. non seq̃tur tm̃ animalia sunt sensibilia. ergo omnia sensibilia sunt animalia: quia antecedẽs est verũ ⁊ ꝯsequens falsuz. patet: q̃a lapides sũt sensibiles. ⁊ tm̃ nõ sũt aialia. q̃ arguẽdo ab exclusiua affirmatiua ad vl'em i terminis transpositis non est bona consequẽtia.

¶ Ad argumenta añ opposita.

Ad ꝑmũ istoꝝ dr̃ ꝙ ad hoc ꝙ aliqua dicto det intelligere aliquid non oportet ꝙ illud significet. sed sufficit ꝙ ipm consignificet. ⁊ q̃a signa exclusiua ꝯsignificãt exclusionẽ exercita tã. ideo eam dat intelligere. ¶ Ad secundum dr̃: ꝙ lz aliquãdo illud qd̃ exponit̃ gratia alietatis ponit exponi gr̃a pluralitatis. vt ista exclusiua tm̃ aialia rationalia sũt nsibilia potest exponi gr̃a alietatis ⁊ gr̃a pluralitatis. tm̃ ꝓpositio q̃ est exponibilis gr̃a alietatis nõ semper potest exponi gr̃a pluralitatis: ideo nõ sumit simpliciter falsum. ¶ Ad tertiũ dr̃ ꝙ ista de vi sermonis ⁊ scõm ꝓpriũ sensum est falsa quia hec dictio tm̃ magis respicit subiectum ꝙ formam subiecti. ⁊ excludit aliũ in masculino a ꝯsortio p̃dicati. ideo debet sic exponi tm̃ pater in diuinis est essentia diuina. i. pater i diuinis est essentia diuina. ⁊ tunc conseq̃ns est falsum sicut añs. Si vero excludit a forma subiecti sic bene exponitur modo dicto añ oppositum. q: tunc antecedens est veruz sicut ⁊ cõsequens. sensus enim huius est tm̃ pater in diuinis est essentia diuina. id est ille cũ quo nullus alius pater est essentia diuina in diuinis. cum em̃ dicimus tm̃ pater in diuinis est essentia diuina non negamus filium et spm̃sanctũ esse essentia diuina: sed hoc dicentes significamus ꝙ illi simul cum eo non sunt pater. ¶ Ad quartũ dr̃: ꝙ negat añs ⁊ assumptũ: inde ꝯsequẽs. videlicet ꝙ añs sit verũ et ꝯsequẽs falsum. Et ad consequẽtias improbantes cõcedũtur omnes dempta ista nihil nõ idẽ aiali ẽ homo: ergo qlibet idẽ animali est homo. q: licet nihil non et quodlibet equipolleat. tamẽ nihil non idem animali ⁊ quodlibet idem animali nõ equipollent ꝓpter duas causas. Prima est q: cũ dr̃: nihil non idez aiali est homo. ambe negationes non feruntur ad eandez copulam: q: prima fertur ad est. alia vo ad hoc qd̃ dr̃ existens. modo regule consequentiarũ debent intelligi qñ negatio inclusa in signo ⁊ alia postposita ferũtur ad eandẽ copulã. et ꝓpter hoc ꝙ ille negationes ambe nõ feruntur ad idẽ, puenit. Secũda causa est videlicet ꝙ ille due non sunt eiusdem subiecti. imo subiectũ vnius ẽ ens idẽ animali. s. secũde subiectũ vero alterius. s. ꝑme est ens non idem animali. modo ad equipollentes req̃ritur ꝙ sint eiusdẽ subiecti. vñ eq̃pollentes istius nihil non idez animali est homo. est ista quodlibet nõ idem animali non est homo. ⁊ ille sunt eiusdẽ subiecti ⁊ p̃dicati et sunt ambe vere ⁊ negatiue. be. si em̃ daret ista qlibet idẽ aiali est homo: vt arguebatur tanq̃ ei eq̃pollẽs tunc negatiua eq̃polleret affirmatiue. nã prima ẽ simpliciter negatiua ⁊ secũda ẽ simplicit̃ affirmatiua. ¶ Ad q̃ntum dr̃ ꝙ si sensibile teneat̃ vniuoce in ambabus tunc consequentia est bona ⁊ sicut añs est verũ ita et conseq̃ns: sed si sensibile teneatur equiuoce in illis. s. in exclusiua pro sensibili actuo et in vniuersali de terminis transpositis pro sensibili passiuo sic nõ valet consequentia. modo regula est intelligẽda ꝙ ab exclusiua affirmatiua ad vniuersalem de terminis transpositis est bona consequẽtia si fiat exclusio gratia alietatis: ⁊ termini teneantur vniuoce in ambabus.

Sequit̃ de dictõib⁹ exceptis dicũt̃ aũt dictões exceptiue q̃ significãt exceptionẽ alicui⁹ ꝑtẽti sub aliquo distributo cuiusmõi sũt p̃t̃ ꝓter q̃. ⁊ sic de alijs. q̃b⁹ dãtur tales regule

Prima ē q̄ omnis exceptio fit a toto i quātitate. seu a termino sumpto sub signo vli. Est aūt totū in quantitate termin⁹ cōis cō muniter sumptus cuz signo vli. vt ois homo preter sortez currit

Secunda regula est q̄ dictio exceptiua non ipedita facit terminū ꝯmunē supza quē cadit immediate supponere simpliciter. vt omne aial preter hoiez ē irrationale. ibi hoiez supponit simpliciter.

Tertia regula ē q̄ vlis affirmatiua exceptiua exponit copulatiue p tres categoricas exponentes. quaz prima affirmat predicatū de subiecto sumpto cum aliud ꝛ ab. secunda affirmat predicatū de termino excepto. tertia est negatiua i q̄ predicatū negatur de termino excepto. vt omne aial p̄ter hoiem est irrationale. ista exponitur sic. omne aial aliud ab homine est irrationale: homo est aial: ꝛ homo non ē irrationalis

Quarta regula est q̄ vlis negatiua exceptiua exponit copulatiue p tres ꝓpositōes. Jn quarum p̄ma predicatū negat de subiecto sumpto cū aliud ꝛ ab. in secūda affirmat p̄dicatū de termino excepto. in tertia affirmatur vl'r p̄dicatū de termino excepto. vt hic nullū aial p̄terq̄ homo est risibile. Exponit sic. nullus aial aliud ab homine est risibile. homo est animal. ꝛ omnis homo ē risibilis. Ex his p̄z qualiter sue cōtradictorie sunt exponende. ꝛ q̄liter valeat consequentia in ipis

Postq̄ supius autor determinauit de dictionibus exclusiuis. hic ꝓsequēter determinat de dictionibus exceptiuis. Cuius ordinis ratio ē q̄: dictōnes exclusiue secludūt ab aliquo actu plura tota distincta aut plures quoz ptes dictiones autē exceptiue sōlū excludūt respectu alicuius actus aliquod contentuz sub aliquo distributo. et ideo patet ordo.

Circa quo sciendum est p̄mo q̄ autor in textu sic diffinit dictōnes exceptiuas dicēs dictōes exceptiue sunt q̄ significant exceptionē alicuⁱ ptēti sub aliquo distributo. vt p̄ter preterq̄ ꝛ sic de alijs. et ponit ibi ly q̄ loco generis. ē em̄ q̄ relatiuū dās intelligere suum añs qđ est sincathegreuma qđ hz modū generis respectu dictōis exceptiue. ꝛ totū resi duū ponit ad differentiā oīm alioz sincathegreumatū reddentiū ꝓpositionē exponibilez quoz nullum significat exceptionē alicuⁱ contenti sub aliquo distributo.

Secūdo sciēdū ē q̄ vt dicit autor in textu ois exceptio fit a toto in quātitate cuⁱ rō ē: q̄ oportet q̄ illud qđ ve excipit sit ps fm actū cōtenta in eo a quo excipit. et q̄: solepres totius in quātitate sunt actualiter cōtente in suo toto ꝛ non ptes alioz toto nisi habeant reductionē ad totū in quātitate. ido exceptio fit i quātitate. Circa vere possumꝰ colligere q̄ ad ꝼ q̄ aliq̄d excipiat ab aliquo toto duo req̄runtur. p̄mo q̄ illud sit pars illiⁱ a quo excipitur fm actum. ꝛ quia partes subiective in modo non sunt fm actum i suo toto. ideo non possunt excipi a suis totis.

Tertio sciēdū est q̄ exceptiua affirmatiua exponitur copulatiue p tres exponentes sicut satis ad longū dicitur in textu ꝛ si in ea ponat preter. ly preter descēdendo sub terminō a quo fit exceptio dz mutari in aliud a. vñ i exceptione quattuor req̄runt. s. excipiēs qđ est dupler. s. principale vt est intellectus. et instrumentale vt dicto exceptiua. terminus exceptiuus. id a quo excipit. ꝛ actⁿ respectu cuⁱ fit exceptio. ꝛ terminus exceptus vtute dictōis exceptiue non ipedite supponit

simpliciter.et omnes alij.termini ꝓpositōis exceptiue eodē modo supponūt sicut in ꝓcedē te. Sed exceptiua negatiua ꝺictoria ꝓcedē tis exponit disiūctiue ꝙ ꝓpositōes ꝓtradicentes ꝓtibus ⁊ ponentibus ipam affirmatiuam vt patet per naturā contradictionis.verbi gratia.ista exceptiua non omne animal ꝓter hoīnē est irrationale.sic exponitur.omne aial aliud ab hoīne non est irrationale.vel homo non est aial.vel homo est irrationalis.

Quarto sciēdū est ꝙ vniuersalis negatiua exceptiua exponit copulatiue ꝙ tres ꝓpositōes sicut clare deducit in textu. sed sua ꝺictoria exponit disiūctiue per tres ꝓpositōes ꝺicentes partibus copulatiue talis disiūctiue ꝺictorie: vt ista.non nullus aial ꝓter hoīem currit.sic exponitur. aliqꝺ aial aliud ab homine currit: vel aliquis homo nō est animal: vel aliquis homo currit.

Sz ꝺ ꝓdicta arguit ꝓprio sic. ꝓter ē dictio exceptiua: ⁊ tn nō ip̄ significat exceptionē:ergo ⁊c.minor ꝓbatur.quia in ista ꝓpositione. tu debes decem francos ꝓtē viginti scuta.hy ꝓter non significat exceptōem nam sensus illius ꝓpositiōis est: tu debes decem francos cū viginti scutis. Secūdo sic exceptio fit a toto integrali: vt patet dicendo totus sortes ē in archa ꝓter pedē.ergo male ꝺr in textu ꝙ oīs exceptio fit a toto i quātitate. Tertio sic.exceptio fit a toto vlī.ergo ⁊c.añs patet dicēdo hō ratiocinat ꝓter sortes q̄ est velanus. Quarto sic.terminus exceptus non ſp accipitur simpliciter. ergo male ꝺr in textu ꝙ dictio exceptiua facit terminum communē supra quē cadit supponere simpliciter.añs patet.qr terminus exceptus excipit respectu alicuius actus. modo actiones sunt singularū et suppositoꝝ ꝓhemio methaphisicoꝝ.et sic terminus exceptus supponit ꝓsonaliter et nō simpliciter. Quīto sic. ista est vna ꝓpositio exceptiua. nullus hō ꝓter asinū currit.et tamen illud quod excipitur nō cōtinetur ſm actum in toto in quantitate a quo excipitur. ergo ille conditiones assignate ad hoc ꝙ aliquid excipiatur non sunt bone.

Ad argumenta añ opposita.

Ad primū ꝺr ꝙ q̄ncunq; ꝓter accipit exceptiue ſp significat exceptionē.sed semp nō tenet exceptiue:imo aliq̄n tenetur negatiue.vt ego stabo ꝓter te.i.sine te.aliquando abstractiue. vt decem ꝓter duo sunt octo.i.remotis duobus a decem remanent octo.et aliquādo associatiue: vt tu debes decē francos ꝓter viginti scuta.i.cum viginti scutis. Ad secundum dicendū est ꝙ verū est.ſ ꝙ totū i quātitate petrus hyspan⁹ intelligit totū integrale.sicut satis patet in suis sincarhegreumatib⁹ vbi expresse ꝺr ꝙ exceptio fit a toto i quātitate ⁊ a toto integrali. Ad tertiū ꝺr ꝙ ibi nō est vera exceptio:ſ potius abusiua. Ad quartū dicit ꝙ lz termin⁹ supponēs simpliciter supponat ꝓ re vlī. tamen hoc scōm habitudinem quam habet ad suppositā.⁊ ideo vbicunq; supponit ꝓ suppositis lz indeterminatis. Ad quintum ꝺr ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ ꝓpositio sit vere exceptiua ⁊z ex parte rei q̄ ex parte modi enūciandi requiritur ꝙ excipiatur aliquid ab aliquo quod ferat instantiam eius aquo fit exceptio.sic ꝙ sit secundū actum contentaꝝ in illo a quo excipit sicut patuit in secundo notabili.⁊ perampliꝰ patebit in sincarhegreumatibus.

Restatur de dictōib⁹ reduplicatiuis. dicūt aūt dictōes reduplicatiue q̄ i portāt rationē ſm quā aliqd alteri attribuit vt iquātū ſm ꝙ ratione q̄.⁊ sic de alijs. de q̄bus dāt tales regule. Prima ē ꝙ dictio reduplicatiua ꝓsupponit aliqꝺ predicatū ie esse alicui subiecto ⁊ denotat ꝙ illud supra qꝺ cadit imediate esse cām inherētie illi⁹. Secūda ē ꝙ dictio reduplicatiua ſp fert ad ꝓdicatū ⁊ nūq̄ reduplicat ip̄m. Tertia ē ꝙ ꝓpositio reduplicatiua affirmatiua exponit ꝙ q̄tuor exponētes affirmatiuas. quaꝝ ꝓma affirmat ꝓdicatū principale de subiecto. secūda aūt affirmat reduplicatuꝝ de subiecto. tertia vo affirmat ꝓdicatū principale ꝺ reduplicato.

quarta est vna causalis in cuius ãtecedente ponitur dictio supra quam cadit reduplicatio de aliquo transcendente. et in consequente predicatum principale affirmatur de relatiuo illius transcendentis. vt hic. homo inquãtum rationalis est flebilis: idest homo est flebilis. et homo est rationalis: et omne rationale est flebile. et quia aliquid est ratiõale illud est flebile. Quarta regula est q; ppositõ reduplicatiua in q̃ ponitur negatio post dictionẽ reduplicatiua exponit copulatiue p quattuor exponẽtes. quarum pma negat pdicatu; de subiecto secũda affirmat reduplicatũ de subiecto. tertia negat vlr pdicatũ principale de reduplicato. q̃rta ẽ vna causalis i cui; ãte ponit reduplicatio de suo trãscẽdente. Et in psequẽte negat pdicatũ de relatiuo illi; transcẽdentis vt hic. nullus hõ inquãtũ ratõalis est rudibilis. i. nullus homo ẽ rudibilis. oĩs homo ẽ rõnalis et nullũ rõnale est rudibile. et q; aliquid ẽ rõnale ipm nõ est rudibile Ex quo patet p legez ꝺictoꝛum qualiter sint exponende cõtradictorie istarum. et qualit valeat consequentia in ipsis.

Postq̃ autor determinauit de dictionibus exceptiuis. hic psequẽter determinat de dictionibus reduplicatiuis. Et ratio ordinis est. q; dictiones reduplicatiue denotãt attributionẽ; sicut apparebit p diffinitionẽ earũ infer ponẽdam. Dictiones vo exceptiue quodãmodo importãt separationẽ et remotionẽ. modo attributio et remotio quodãmodo opponũt. et q; oppositа iuxta se posita magis elucescũt. ido patet ordo.

Circa quo pmo sciẽdum est q; autor in textu dictiones reduplicatiuas diffinit dicẽs. dictiones reduplicatiue dicũtur q̃ important rationẽ; scõm quam aliquid alteri attribuit et subintelligit sincathegreumata. ita vt sit sensus dictiones reduplicatiue sũt sincathegreumata q̃ important rationẽ et cetera. totum residuũ ponitur ad differentiã aliorũ sincathegreumatũ quoꝝ nulli cõpetit ratio aliq̃d alteri attribuẽdi. vnde dictiones reduplicatiue sũt aduerbiũ vel ppositiones cũ suo casuali vt sunt iste. inquantũ hm q; ea ratione. et istis dictionibus dicitur ppositio reduplicatiua. ꝛc.

Secũdo sciẽdum est q; vt dicit autor in textu dictio reduplicatiua psupponit aliquod pdicatũ inesse alicui subiecto et denotat illud supra quod cadit esse causam illi inherentie. Vñ reduplicatio sic diffinit. Reduplicatio ẽ enunciatio reiterata supra extremuꝝ ppositionis denotãs causam inherẽtie pdicati cũ subiecto. Vñ in ppositione reduplicatiua quattuor sunt psideranda. s. subiectũ principale et pdicatũ principale reduplicatum et dictio reduplicatiua. vt in ista ppõne omne animal ẽ substantia inquantum animal. ly primũ animal est subiectũ principale. ly substantia est predicatum principale materiale. ly inquantũ ẽ dictio reduplicatiua. et ly animal supra quod cadit scõm ista reduplicatiua est reduplicatũ.

Tertio sciendũ est q; vt dicit Albertus reduplicatio et distributio ex oppositо se habent. q; distributio incipit a subiecto diuidendo ptes et terminãdo eas receptione pdicati. sed reduplicatio ẽ pprietas inchoans a pdicato et terminata in subiecto. Dictõ nãq; reduplicatiua vt dicat terr' semp fert ad pdicatũ: sed nunq̃ reduplicat ipm. Cũ reduplicatiua affirmatiua exponitur per vnam copulatiuã habentẽ quattuor ppositiones cathegoricas affirmatiuas ptes sui. et reduplicatiua in qua ponit negatio post dictionẽ reduplicatiuã similiter exponit copulatiue p quattuor exponẽtes sicut ad longũ deducitur in textu.

¶ Quarto sciẽdũ ẽ ꝙ copulatiua ⁊ disiunctiua de ꝓtradicentibus cõtradicũt. ideo sicut reduplicatiua affirmatiua exponitur copulatiue ꝑ quatuor ꝓpositões. sic reduplicatiua eiꝰ contradictoria exponitur disiũctiue ꝑ quattuor ꝓpositiones negatiuas contradicentes exponentibus reduplicatiuam affirmatiuã. vt non omnis homo est animal inquantum sensitiuus. que contradicit isti. omnis homo est animal inquantum sensitiuus. Exponitur sic. non omnis homo ẽ animal. vel non omne sensitiuũ est aial. vl' hõ non est sensitiuus. vel quia aliquid non ẽ sensitiuũ illud non est aial. vel sic et ide redit. aliquis homo nõ ẽ aial. vel aliquod sensitiuũ nõ est animal. vel homo non est sensitiuus. vl' quia aliquid non est sensitiuũ illud non est animal ⁊ conformiter posset dici de contradictoria reduplicatiue in qua negatio ponitur post dictionem reduplicatiuam. videlicet ꝙ exponitur disiunctiue per propositiones contradicẽtes propositionibus exponentibus suam contradictoriam. exempla facilia sunt intuenti.

¶ Sed contra ꝑdicta arguit ꝓz̃mo sic. Nulla ꝓpositio ẽ reduplicatiua. ergo hic male diffinit. añs pz. q; reduplicatio semper reduplicat subiectũ. et sic dz dici de reduplicato extremo et non ꝓpositio reduplicata ¶ Secũdo sic. in ista ꝓpositõe cognosco sortẽ inquantũ homo. ibi cũ ponit dictio reduplicatiua: et tñ non ẽ reduplicatiua ꝓpositio: ergo non ois illa ꝓpositio in q̃ ponit dictio reduplicatiua ẽ reduplicatiua ¶ Tercio sic. hec est reduplicatiua homo est aial inquantũ hõ ⁊ tñ homo supra quẽ cadit reduplicatio non est causa predicati: q; homo nõ est causa aialis. ⁊ ecõtra: g̃ reduplicatio non denotat cãm inherentie ꝑdicati cũ subiecto ¶ Quarto sic. dicẽdo sortes scribit inquantuz potest. ibi hec reduplicatio inquantũ non est nota inherẽtie ꝑdicati cũ subiecto: ergo male dz in secundo notabili ꝙ reduplicatio denotat causam inherentie ꝑdicati cũ subiecto ¶ Quinto sic. reduplicatiua affirmatiua exponit copulatiue per quattuor ꝓpositiones affirmatiuas. ergo eiꝰ ꝑdictoria similiter debet exponi copulatiue ꝑ quattuor ꝓpositiones negatiuas: q; oppositorũ eadẽ est disciplina: ergo male dicitur in q̃rto notabili ꝙ exponitur disiunctiue.

¶ Ad argumenta ãte oppositа

¶ Ad primũ istoꝝ dz ꝙ licet ois reduplicatiua videatur esse de reduplicato extremo. s. de reduplicato subiecto. nichilominus tñ quia talꝭ reduplicatio fertur supra predicatũ tota propositio dicit reduplicatiua rõe sue ꝑtis. s. rõe sui subiecti reduplicati supra predicatũ ¶ Ad secundũ dz ꝙ ly inquantũ non tenet ibi reduplicatiue ⁊ specificatiue ita ꝙ ẽ sensus cognosco sortem inquantũ homo. i. ea ratione qua ẽ homo ¶ Ad tertium dz ꝙ in secundo notabili non dz ꝙ illud supra quod cadit reduplicatio sit causa predicati sed dumtaxat ꝙ est causa inherentie predicati cum subiecto. modo licet homo non est causa animalis quantũ ad esse sed econtra. est tamen causa inherentie animalis ad ipm ¶ Ad quartũ dz ꝙ dupler ẽ reduplicatio. q̃daz est reduplicatio rei sẽm inherentiã alterius ad ipam et talis est nota cause inherẽtie. vt homo est animal inquantũ homo. Alia est reduplicatio modi inherendi. vt sortes scribit inquantũ potest. et de prima principaliter intelligitur diffinitio ¶ Ad quũ tum dicitur ꝙ quia copulatiua ⁊ disiũctiua de partibus contradicentibus contradicunt. ideo sicut reduplicatiua affirmat exponitur per copulatiuam affirmatiuam. Ita reduplicatiua contradictoria eius exponitur per disiunctiuã de partibus contradicentibus. ⁊ q; etiam cõtradictio in copulatiuis sicut et i omnibꝰ alijs ypotheticis potest dari ferendo negatiõez ad copulam principalem totius ypothetice vl' ꝑ ponẽdo negatiõem tot ꝓpositioni. ideo reduplicatiua contradictoria reduplicatiue affirmatiue bene possit exponi per copulatiuã cõtradicentez copulatiue exponenti reduplicatiuam affirmatiuam. sed quia magis est vsitatus primus modus dandi contradictionez in copulatiuis. ideo dicit melius autoꝝ ꝙ exponitur per disiunctiuam q̃ per copulatiuam.

Explicit de incipit ⁊ desinit: ꝓz̃mo quoꝝ expositione notãdũ ẽ ꝙ reꝝ q̃dã sũt quaꝝ totũ ee in ista ⁊ simul acquirit. vt hõ vel binariꝰ siue sit mediãte aliqua mutatõe successiua precedente: vt in ꝓductione naturali sine nulla mutatõe ꝑcedẽ

te. vt in creatiõe angeli. Alia vo sunt quaꝝ esse acq̃ritur successiue ⁊ ps post ptẽ. vt sũt res naturepmanẽtis: vt albũ ⁊ nigrũ q̃rũ denoiatio depẽdet a dño supꝫnum. sicut albũ nigrũ et calidũ ⁊ etiam res nature successiue. vt motus et tps. Et siliter aliquaꝝ rerum quaꝝ esse depditur totuꝫ simul et m instãti. Aliquaꝝ autẽ quaꝝ esse deperditur successiue ⁊ scõm has dictiones ponuntur quattuor regule. ¶ Prima ẽ qꝫ ppositiones de incipit rerũ quaꝝ esse totum simul acquiritur exponũtur per vnã copulatiuã cuius prima ps ẽ affirmatiua de pñti. secũda negatiua de preterito. vt hic hõ incipit esse. i. homo nũc ẽ ⁊ immediate ante hoc non fuit. Secũda regula est qꝫ ppositões de Incipit rerũ quaꝝ esse acquiritur successiue exponunt̃ p vnã copulatiuã cuius prima pars ẽ negatiua de presenti. ⁊ secunda affirmatiua de futuro. vt hic sortes icipit esse albus: idest sortes nũc non est albus. ⁊ immediate post hoc erit albus. Vel sic. motus incipit esse: idest motus non est. ⁊ immediate post hoc erit. Tertia regula est qꝫ ppositões de desinit rerum quarum esse acquiritur totum simul exponũtur per vnam copulatiuã cuius prima pars est affirmatiua de pñti. et secũda negatiua de futuro. vt sortes desinit esse homo: idest sortes est homo. ⁊ imediate post hoc non erit homo. Quarta regula est qꝫ ppositiões de desinit rerum quarum esse deperdit successiue exponũtur copulatiue p vnam negatiuam de presenti. ⁊ aliam affirmatiuaꝫ de preterito vt hic sortes desinit esse albus. i. sortes nunc non est albus. ⁊ immediate ante hoc fuit alb⁹. Ex p̃dictis patet qualiter ꝯtradictorie istaꝝ sunt exponende. ⁊ qualiter valeat ꝯsequentia in ipsis.

¶ Postq̃ supius autor determiauit de dictionib⁹ reduplicatiuis. hic ꝯsequẽter determinat de istis duob⁹ verbis incipit et desinit. Et ratõ ordinis est. qꝛ expombilitas ꝓpositõis reduplicatiue fundatur supra principiũ materiale ipius ꝓpõnis reduplicatiue. s. supra subiectũ est em̃ reduplicatio forma subiecti reduplicata supra p̃dicatũ. sed expombilitas ꝓpositionũ de incipit et desinit magis tenet se ex pte p̃dicati formalis. s. ex pte vbi. Et ita pꝫ ordo.

¶ Circo quo primo sciẽdum est qꝫ vt dicit autor i textu quedã sunt res quaꝝ esse totũ acq̃ritur simul. Et iste sunt pmanẽtes. s. alie sunt quaꝝ esse acq̃ritur successiue ⁊ ps post ptẽ: vt sunt res nature pmanẽtes quaꝝ denoiatio depẽdet ad motũ et ꝓtrariũ. sicut albũ et calidũ. ⁊ etiã res nature successiue: vt motus. Unde res pmanẽtes ⁊ successiue differũt quatuor modis. Primo. qꝛ esse rerꝫ pmanentiũ est totũ simul. esse aũt rerꝫ successiuaꝝ capiendo entia successiua duob⁹ p̃dictis modis nõ est sic ꝛ i successione. Differũt secũdo: qꝛ ptes rerũ pmanẽtiũ sunt oẽs simul. ptes vo rerꝫ successiuaꝝ non sunt simul: ꝛ vna post aliã. Differũt tertio sicut causa ⁊ effectus. pmanẽtia em̃ sũt causa successiuorꝫ priora scõm naturam. successiua vo posteriora. Differũt quarto: qꝛ res pmanẽtes sũt i se terminate: sed res successiue non habent in se terminos. vt mot⁹ fin ꝓpriũ

esse successiuū nō habet terminū: sed tm̄ fit ad res pmanētes vt alteratio ad qualitatem ⁊ augmētatio ad quātitatem ⁊c.

Secundo sciendum est. q̄ rei nature pmanentis q̄ in esse fieri ⁊ cōseruari non dependet a re successiua ⁊ rei pmanentis quātūcūq; dependēt ad alia datur primus instans esse quo ad inceptionem: sic q̄ verum est dicere iam est ista res ⁊ immediate ante nō fuit. Et rei nature successiue datur vltimū istans nō esse quo ad inceptionem vt ista res non est ⁊ immediate post hoc ent.

Tertio sciendum est. q̄ ista duo verba incipit ⁊ desinit dicunt inceptionē ⁊ desinitionem. Sed desinitio ⁊ inceptio non sunt nisi in termis initialib⁹ ⁊ finalibus rer. ⁊ tamen vltra terminū finalē nihil est de re: neq; ante terminū initialē aliquid ē de re. eo q̄ tota res intra totos suos terminos claudit̄. ideo hoc verbū desinit quod dicit terminū finalē reip primus dat intelligere p̄sens et consequenter priuationē futuri ⁊ hoc in pmanētibus. Sed in successiuis preteritū terminatum ad presens ⁊ consequēter priuationem presentis. Et incipit q̄d dicit terminū initialē rei dat intelligere presens ⁊ priuationē preteriti ⁊ hoc in rebus pmanētibus. ⁊ in successiuis per primus ponit futurū terminatum ad p̄sens. ⁊ per posterius priuationez presentis. q: res successiue nō sunt in p̄ncipio sui sz post ipm principium sicut sunt res permanentes.

Quarto sciendum est q̄ ista duo verba incipit ⁊ desinit q̄nq; adiungunt permanentibus ⁊ successiuis que differūt specie. i. habent rationes differētes specie. eo q̄ dicunt motum q̄ capit speciem a suis termis ⁊ potissime a termino ad quē et quia est alia ratio horum verborum incipit ⁊ desinit cum permanētibus ⁊ alia cū successiuis sicut supius patuit. Ideo aliter exponūtur p̄positiones de incipit ⁊ desinit in reb⁹ pmanētibus q̄ successiuis. q: in permanentibus affirmatiue de incipit exponūtur per vnā copulatiuā cuius prima pars est affirmatiua de presenti. ⁊ alia est negatiua de preterito vt ista hō incipit ee. sic exponitur. hō nūc est ⁊ imediate ante hoc nō fuit. Sed in rebus successiuis exponit̄ per vnā copulatiuā. cuius p̄ma pars ē negatiua de presenti ⁊ secūda affirmatiua de futuro. vt homo incipit esse albus. sic exponitur homo nō est nunc albus ⁊ immediate post hoc erit albus. Et simili modo dicendū est de propositionibus de desinit sicut apparet satis in textu. negatiue vo de incipit ⁊ desinit exponūtur p copulatiuā expositā de ptib⁹ oppositis partibus copulatiue per quam exponitur affirmatiua de ipsis.

Sed cōtra predicta arguitur Primo sic. motus celi est causa isto⁹ inferiorū q̄ vt in plumb⁹ sunt pmanētia nō q̄ pmanētia sunt causa successiuo⁹. tenet cōsequentia. q: idem nō est causa ⁊ effectus respectu eiusdem. Secūdo sic. Cuiuslibet rei est terminus intrinsecus. ergo male dicitur q̄ res successiue nō habent in se terminos ad quos terminātur. Tertio sic. Incipit ⁊ desinit sunt eiusdē rationis in permanentibus ⁊ successiuis ergo semp eodē modo debent exponi propositiones de incipit ⁊ desinit i pmanētib⁹ ⁊ successiuis. antecedens patet. quia incipit semper denotat inceptionem. q: est ratio ei⁹ ⁊ desinit desinitionē. Quarto sic. pmanētia non differūt a successiuis de icipit ⁊ desinit in ipis. antecedēs patet q: albū ⁊ nigrū sūt entia pmanētia in esse ⁊ sunt successiua q: esse eorum acq̄ritur successiue. Quinto sic. posito casu q: sortes sit in p̄ncipio sui fieri. ista est vera sortes incipit esse. ⁊ tamen ista est falsa sortes est nūc ⁊ imediate ante hoc non fuit. q: vna pars ist⁹ copulatiue ē falsa, sz ista imediate ante nō fuit. posito q̄ alia ps copulatiue sit vera. sz sortes nūc ē. q: propositio de p̄nti ponit affirmatiōem de ptento ⁊ futuro verā. ex eo q̄ p̄sēs est finis preteriti ⁊ imcū futuri.

Ad argumenta ante oppo.

Ad primū istor⁹ dicatur q̄ licet aliqua successiua sit causa pmanētiū. sicut mot⁹ celestis est cā pmanētiū hic inferius existētiū. tamen simpliciter loquēdo ⁊ a toto genere pmanentia sunt causa successiuo⁹. Ad secundū dicitur q̄ sz cuiusl bz rei sit terminus intrinsecus scōm essentiam: tamen in plumbis nō est terminus intrinsecus scōm esse sicut motus rei suum esse successiuum non habeat terminum qui habeat esse successiuum: sed bene habet terminum qui habet esse permanēs. sicut iste motus qui est alteratio determinatur ad q̄litatem. ⁊ hic capitur successiuum prout distinguitur contra quodcunq; pmanens. videlicz

specialiter ⁊ non generaliter. ¶ Ad tertium dicitur ꝙ licet incipit ⁊ desinit sint eusdē rationis generalis in ꝓmanētibus ⁊ successiuis q: semp importār inceptōem aut desinitionē nō tamen sunt eusdē ratōnis specialis: sicut tactum est in principio primi notabilis. quare aliter exponūtur ꝓpositiones de incipit et desinit in permanentib⁹ ⁊ successiuis. ¶ Ad quartuz dicitur ꝙ capiēdo successiuum ꝓ eo ꝙ quando fit ⁊ quando factum est nō sit: nichil idem est successiuū ⁊ permanens: sed si capiat successiuū ꝓ eo cui⁹ eē acquiritur successiue sic aliquid possit esse successiuum ⁊ ꝓmanēs vt tactū est in principio primi notabilis. non tm̄ de tali ꝓmanentia de qua est h̄ ad ꝓpositū. q: ibi capitur res ꝓmanēs solū ꝓ illa cuius esse in instanti acq̄ritur. ¶ Ad q̄ntum dicitur ꝙ licet idem instans materialiter sit instans presentis ⁊ preteriti. non tamen ē idem formaliter instans. ⁊ ideo nō oportz ꝙ vna propositio affirmatiua de presenti semp ponat affirmatiuam veram de preterito.

Sequit̄ de nomie īfinito cuius solent assignari q̄ dā distinctiones. ꝑma est ꝙ infinituz quandoq; tenetur negatiue. ⁊ est illud quod non est finitum neq; aptum natum finitari vt deus. Alio modo potest p̄uatiue capi: et est illud quod nō est finitum: tamē est aptum natum finitari vt motus nondū perfectus est infinitus. et illud est triplex. scilicet infinitū per appositionē vt in numeris. Aliud per dictionem tantum. vt in continuis. Aliud per vtrunq; vt tēpus. ¶ Secūda distinctio est de infinito qua potest distingui quilibet modoruz p̄cedentiuz. quia aliud dicitur infinitum in actu quod est quantum non terminatum. Aliud est infinitū in potentia vt sunt cōtinua. Aliud ē īfinitū quo ad nos ⁊ non scōm rē. ¶ Tertia distinctio est ꝙ infinitū vno modo ꝯ capit̄ categreumatice put ē quātitas rei subiecte vel p̄dicate. vt cū dicit̄ mūdus est infinit⁹. Alio modo sincategreumatice nō ꝓ ut dicit qualitatē rei. sz qualiter se habz subiectū in ordine ad p̄dicatū ⁊ sic est distributio subiecti ⁊ signū distributiuum. Et de his dant̄ que dā regule. ꝑma est ꝙ infinitū sincategreumatice captū positū in subiecto facit terminū cōmunē sequentē stare confuse tm̄. vt hic īfiniti hoīes curr̄ut. ibi hoīes supponit confuse. non tm̄ mobiliter. ¶ Secūda regula est ꝙ ꝓpositio de īfinito sincategreumatice capto exponit̄ ꝑ vnā copulatiuā cui⁹ ꝑma pars affirmat p̄dicatū de subiecto sūpto sub aliq̄ quātitate cōtinua vl̄ discreta ⁊ secūda negat p̄dicatū īesse tali subiecto scōz debitā quantitatē vt ista infiniti hoīes curr̄unt q̄ sic exponunt̄. aliq; hoīes curr̄unt ⁊ non tot quin plures dub⁹ vel trib⁹. vel sic hoīes aliqui curr̄unt ⁊ nō q̄libet plures. ¶ Tertia regula est ꝙ ꝓpositio de infinito capto categreumatice exponit̄ ꝑ vnā copulatiuā cui⁹ ꝑma ꝑs affirmat q̄titatē de sub-

iecto. ⁊ secūda negat terminū illius quātitatis. vt hic, linea ē infinita. i. linea ē quāta ⁊ nō habz terminū siue q̄titatis ⁊ hoc ē si infinitū sit in p̄dicato: sz sicut i sbiecto p̄ma affirmat p̄dicatū de subiecto quātū. ⁊ secūda negat terminū illi⁹ quātitatis vt hic. aliqđ corp⁹ infinitū ē albū. i. aliqđ corp⁹ quātū ē albū ⁊ idē corp⁹ nō habz terminū siue quātitatis. Et nota q⁹ oportet negare terminū illi⁹ quantitatis scđm quē dicit infinitū. ita q⁹ si sit infinitū in actu negādus ē terminus illi⁹ quātitatis. ⁊ si sit in potētia ita q⁹ sit infinitū ſm quātitatē potentialē ⁊ non scđm actualē negādus ē terminus quātitatis potētialis ⁊ nō quātitatis actualis siue sit infinitum scđm appositionem vel diuisionem.

¶ Postautor supius determiauit de incipit ⁊ desinit. Hic psequēter determiat de infinito Ratio ordinis ē q⁹ desinit oñdit positue finē rei eo q⁹ significat desinitōez cr⁹. Infinitū vo desinat finē rei p̄uatiue. q⁹ significat carē tiā finis sic̄ satis apparz p vim nois. infinitū eñ dr ab in qđ ē nō ⁊ finitū q⁹ nō finitū. i. sine fine. ⁊ q⁹ habit⁹ p̄cedit p̄uationē. iō ptz ordo

¶ Circa quo p̄mo sciēdum ē. q⁹ vt dicit Aristoteles tertio phisicorum. infinitum dicitur quinq; modis. Primo modo negatiue scilicet quod non est aptuz natum trāsire. ⁊ hoc modo dicitur vox inuisibilis sicut infinitum intransibile. Secundo modo dicitur infinitum quod quantum est de se potest transiri. non tamen a nobis propter impedimentum. vt profunditas maris dicitur infinita. Tertio modo dicitur infinitum quod potest trāsiri etiam a nobis. sed hoc est vix; et cū magna difficultate: ⁊ sic ire vsq; ad indiam dicitur infinitum. Quarto modo dicitur infinitum quod habet transitum incōsummabilem propter eius extensionem infinitaz vt si esset aliqua magnitudo non habens terminos illa esset infinita. Quinto modo dicitur infinitum scđm diuisionem. vt in magnitudinib⁹. aut scđm appositionem vt in numeris. aut in vtroq; modo vt in tempore.

¶ Secundo sciendum est. q⁹ Petrus hyspanus in textu reducit istos quinq; modos ad duas diuisiones. quarum prima est q⁹ infinitum quandoq; sumitur negatiue. ⁊ est illud quod non est finitum nec aptum natum finiri vt punctus vel deus. Alio modo sumitur p̄uatiue: et est illud qđ non est finitum est tamen aptum natum finiri: vt motus nondum perfectus. ⁊ istud est triplex scilicet infinitum per appositionem tantum: vt in numeris. quia dato quocunq; numero adhuc potest dari maior. Infinitum per diuisionem tantū: vt in continuis. quia dato quocunq; continuo: vtputa bicubico illud est diuisibile in infinitum diuidendo in partes eiusdem proportionis. Et infinitum per appositionem ⁊ diuisionem simul sicut et tempus. est enim tempus infinitum quo ad diuisionē quia est cōtinuum et est infinitum per appositionē quia est numerus motus. Secunda diuisio est de infinito qua omnes distinguūt modi p̄cedentes. quia aliquid dicitur infinitum in actu quod est quantum non determinatum vt est magnitudo carens terminis. aliud est infinitum i potentia: vt sunt continua. aliud est infininitum quo ad nos vt profunditas maris.

¶ Tertio sciendum est cum textu q⁹ infinitū scđm q⁹ subseruit p̄posito adhuc potest capi duobus modis. Uno modo significatiue cathegreumatice. et sic est terminus communis significans quantitatez rei subiecte vel p̄dicate. vt cum dicitur mundus est infinitus: infinitum est album et tunc est nomen substantiuum. Alio modo capitur sincathegreumatice non p̄out dicit quantitatem rei: sed p̄out dicit qualiter se habet subiectum in ordinē ad p̄dicatū: ⁊ sic est nomē adiectiuū. nec est terminus communis significans rē subiacliē aut p̄e-

dicabilē:sed est dispositio subiecti ⁊ signum ⁊ ipsuz positū in subiecto facit terminū sequē tem stare confuse tantū nō tamē mobiliter q̄ licet supponat pro quolibet suo supposito nō tamen sub eo pōt fieri descensus.

Quarto sciendu⁹ est q̄ pro positio de infinito sincathegreumatice capto exponitur per vnaz copulatiuam cui⁹ prima pars affirmat predicatū de subiecto sumpto sub aliqua quātitate continua vel discreta:⁊ secunda negat predicatū in esse tali subiecto scōm determinataz q̄titatē: vt ista infiniti homines currūt:sic exponit aliquot hoies currūt ⁊ non tot quin plures duob⁹ vel tribus. vel sic aliquot homines currūt ⁊ quotlibet plures. Sed ille de ifinito cathegreumatice seu significatiue capto exponūtur per vnā copulatiuā cui⁹ prima ps affirmat q̄titatem de subiecto ⁊ secūda negat terminū illi⁹ quātitatis vt hec ꝓpositio:linea est infinita sic exponitur.linea est quanta ⁊ non habet terminum siue quātitatis. Et hoc est intelligendū si ly infinitū sit in predicato:q̄ si sit in subiecto exponūtur p vnam copulatiuaz cui⁹ prima pars affirmat predicatum de subiecto quāto. ⁊ secunda negat terminū illi⁹ quātitatis vt hec aliq̄ corp⁹ infinitū est album.sic exponitur aliquod corpus est albū:⁊ illud corpus non habet terminum siue quātitatis. Et oportet negare terminum illius quātitatis scōm quē dicitur infinitum:ita q̄ si sit infinitū in actu negādus est terminus quantitatis actualis. Et si sit infinituz in potentia negandus est terminus quātitatis potentialis. Et quibus possim⁹ colligere siue ifinitū capiat cathegreumatice seu significatiue siue sincathegreumatice semp reddit ꝓpositionem exponibilē.licet hoc potius faciat quādo tenetur sincathegreumatice.

Contra predicta arguitur primo sic.quod habet positionē in continuo est finitum igitur punctus est finitus:⁊ sic male exemplificatur de puncto dū dicitur q̄ pūctus est infinitus negatiue. quia nō est finitus nec aptus natus finiri.antecedēs patet: q̄ quod habet positionē in continuo est terminatū.

Secūdo sic sola signa vniuersalia ⁊ negationes confundūt.sed infinitum non est signū vniuersale:nec ē negatio:ergo nō facit terminum sequentem se stare confuse. Tertio sic propositio exponibilis est intelligibilis ⁊ apprehensibilis ab intellectu exponēte:sed propositio de infinito non est apprehensibilis ab intellectu:quia intellectus ⁊ natura abhorret infinitum.ergo ꝓpositio de infinito nō ē exponibilis. Quarto sic.ista ē de infinito quātitas est res naturalis:⁊ tamē non est exponibilis.ergo nō omnis propositio de infinito ē exponibilis.antecedens patet.quia infinitum est passio quātitatis.modo posito subiecto ponitur proprietas eius. eo q̄ se consequuntur conuertibiliter ⁊ sic posita quātitate ponitur infinitum quod est passio eius. Quinto arguitur sic.hec nō est exponibilis linea est infinita.ergo male exponitur in textu.antecedēs patet.quia in ea nō est aliquod sincathegreuma quod requiritur ad propositionem exponibilem.nam hoc predicatum infinita tenetur sincathegreumatice.

Ad argumēta añ oppo. Ad primum istoz̄m dicitur q̄ omne illud quod habet positionem in continuo tanq̄ pars quantitatiua eius est finitum actu ⁊ infinitum in potentia.quia nullum est continuum quin habeat extrema ipsum determinantia.sed nō oportet de omni illo quod habet positionem in cōtinuo tāq̄ pars essentialis eius cuiusmodi est punctus. Ad secundū dicitur q̄ infinitum includit negationem ratione cuius potest cōfundere:⁊ ideo ab autore in textu vocatur signum distributiuum. Ad tertium dicitur q̄ licet natura ⁊ intellectus abhorreant infinitum in actu non tamen infinitum in potentia. ⁊ sic licet intellectus non apprehendat infinitum in actu tanq̄ ens positiuum.tamē apprehendit infinitum tanq̄ ens priuatiuū per apprehensionem finiti: ⁊ hoc sufficit ad hoc q̄ exponat propositionem de infinito tanq̄ ab eo cognitam. Ad quartum dicitur q̄ licet posito subiecto ponatur passio subiecti. tamē non dat intelligere suam passionem: ⁊ ideo quantitas non dat intelligere infinitum quia prius non dat intelligere posterius quare illa propositio non est de infinito. Ad quintum dicitur q̄ licet infinita teneatur cathegreumatice:tamen equipollet vni sincathegreumatice.⁊ ideo reddit propositionem exponibilez.

Sequitur de comparatiuis ⁊ supperlatiuis de quibus dantur tales regule. Pri

ma regula est q̄ ꝓpositio habens comparatiuum proprie captuꝫ ⁊ non abusiue exponitur copulatiue per tres exponentes quarum prima affirmat positiuum de re excedente. Secunda affirmat eundem de re excessa Et tertia affirmat excessuꝫ de re excedēte respectu rei excesse vt hic Sortes est albior asino. exponitur sic. sortes est albus. asinus est albus ⁊ sortes est magis albus q̄ asinus Vel negando eq̄litatem forme inesse excessore spectu excedentis. vt hic sortes est albus. asinus est albus. sed asinus non est eque albus sicut sortes. Secunda regula est q̄ superlatiuus distribuit terminū communem sequentem qui significat rem excessiuam: vt leo est fortissimus animalium. ibi animalium distribuitur. Tertia regula est q̄ superlatiuus p prie tentus vult genitiuum significantem rem excessam cum re rei excedenti. patet: quia hec est ꝓpria locutio. Leo est fortissimus lincum. quia linx de leone omnino nō verificat. Quarta regula est q̄ ꝓpositio de suplatiuo proprie capto exponitur copulatiue per tres exponētes quarū prima affirmat positiuū de re excedente. ⁊ secunda affirmat eūdē de re excessa. ⁊ tertia negat vl̄r excessum de re excessa p respectū ad rē excedentē. vt hic rosa ē pulcherrim⁹ flos flor ideſt rosa ē pulchra. ⁊ ois flos ē pulcher. ⁊ null⁹ flos ē pulchrior rosa. Si vero suplatiu⁹ teneat affirmatiue ꝉtia exponēs debet esse affirmatiua affirmās excessum de re excedēte p respectum ad rē excessam acceptum vl̄r. vt dicēdo rosa ē pulchrior oi flore. Et oēs ꝓpositōes de maxio et minimo. ⁊ sic de alijs suplatiuis his duob⁹ mōis possūt exponi dū modo ponat genitiu⁹ impor tans rē excessaꝫ. ⁊ si nō ponitur ille genitiu⁹ debet obmitti secūda exponens. vt hic sortes ē fortissim⁹. i. sortes est fortis ⁊ null⁹ est fortior ipo. Et cōtrarie istarum debent exponi p disiunctiuas de partib⁹ cōtradicētib⁹.

¶ Postq̄ superius autor determinauit de infinito. hic consequenter determinat de comparatiuis ⁊ superlatiuis ⁊ ratio ordinis est. quia infinitum importat quendam excessum finis per comparationem ad finitum. sed excessus importatur per comparatiuum ⁊ suplatiuum ergo patet ordo.

¶ Ubi primo sciendū ē q̄ comparatiuus ⁊ superlatiuus possunt tenere dupliciter. vno modo proprie. alio modo abusiue. Unde comparatiuus ⁊ superlatiuus tenētur proprie quādo id qd̄ comparatur ⁊ illud cui comparatur participant proprietatem in qua comparantur. vt plato est fortior iohāne vel plato est fortissimus hominum. ibi plato ⁊ iohannes participant fortitudine. sed tenētur improprie quando illud cui comparatur non participat proprietatem fm quam fit cōparatio. ⁊ hoc fit tribus modis. Primo modo quando ponitur comparatiuus aut super

latiuus loco positiui vt dicendo iste est senior non addendo respectu cuius sit senior. ly senior ponitur ibi ꝑ senex: ita ꝙ est sensus iste est senior id est senex. Secūdo modo quando ponitur id quod comparatur cum forma iportante excessuz sine eo cui cōparatur: vt dicendo nicolaus est sanctissimus. aut saltem si ponatur id cui comparatur ꝛ illud non participat formam comparationis: vt deus est melior diabolo. ibi ly melior tenetur abusiue.

Tertio modo quando comparatiuus ꝛ superlatiuus ineludunt cum hoc aduerbio minus positiuum oppositum suo proprio positiuo vt ibi fornicatio ē melior adulterio. sensus cū est fornicatio est min⁹ malū ꝙ adulteriuum.

¶ Secundo sciendum est ꝙ in excessu comparationis iportato per comparatiuum ꝛ superlatiuū quatuor requiruntur. primum est excedens seu id quod comparatur. secundum est excessum seu id cui cōparatur. tertium est id in quo comparātur. siue in quo fit comparatio. ꝛ quartum est excessus in eo in quo fit comparatio. verbi gratia. vt hic fortes est fortissimus hominum. fortes est excedens seu id quod comparatur ly hominum est excessum seu id cui comparatur fortes. Et iste superlatiuus fortissimus q̄ dicit fortitudinem ꝛ excessus illius fortitudinis est id a quo fit cōparatio. quia fortes habet fortitudinem ꝛ etiam habet eam in excessu respectu aliorum hominum.

¶ Tertio sciendum est. ꝙ propositio de comparatiuo proprie capto ꝛ non abusiue exponitur copulatiue per tres exponentes. quarum prima affirmat positiuz de re excedente. secunda affirmat eundem de re excessa. ꝛ tertia affirmat excessum. idest formam scōm quam fit comparatio cum excessu importatam seu designatam de re excedēte respectu rei excesse. vt ista fortes est albior asino sic exponitur. fortes est albus. asinus ē albus. ꝛ fortes est magis albus ꝙ asinus. Et hoc est intelligendum ꝙ ille comparatiu⁹ albior teneatur affirmatiue. quia si teneatur negatiue debet exponi negando qualitatem forme in excesso respectu excedentis. vt fortes est albus. asin⁹ est albus. sed non est eq̄ albus sicut fortes. Potest etiam exponi propositio de comparatiuo affirmatiue sumpto grammaticaliter sic. fortes est albior platone idest fortes est magis albus ꝙ plato. Unde valde obseruandum est in exponendo ꝙ terminus non distributus in exposita non distribuatur in exponentibus.

¶ Quarto sciendum est ꝙ terminus significans rem excessam sequens superlatiuū supponit distributiue: vt leo est fortissimus animalium. ly animalium distribuitur. vnde propositio de superlatiuo potest exponi affirmatiue ꝛ negatiue scōm ꝙ superlatiuus potest teneri negatiue ꝛ affirmatiue. Et quando tenetur negatiue exponitur copulatiue per tres exponentes. quarum prima affirmat positiuum de re excedente. ꝛ secūda eūdē de re excessa. ꝛ tertia negat vniuersaliter excessum de re excessa per respectum ad rem excedentem: vt ista Rosa est pulcherrimus florum sic exponitur negatiue. Rosa est pulchra. omnis flos est pulcher. ꝛ nullus flos est pulchior rosa. Et dicitur iste superlatiuus pulcherrimus hic teneri negatiue non ꝙ supra ipsum feretur negatio. sicut si diceretur: non est pulcherrimus. Sed dicitur teneri negatiue eo ꝙ excessus seu forma comparationis negatur. scilicet de ipa re excessa respectu scilicet rei excedentis. Sed propositio de superlatiuo affirmatiue tento debet exponi copulatiue: scilicet per tres exponentes. Quarum videlicet prima exponens affirmat positiuum de re excedēte. Et secūda affirmat eūdem de ipa re excessa. Et tertia affirmat ipm excessum de re excedente per respectū ad ipsam rem excessam vniuersaliter acceptā. vt dicendo. Rosa est pulcherrimus florum sic exponitur affirmatiue. rosa est pulchra. ꝛ omis flos ē pulcher: ꝛ rosa est pulchrior omni flore. Et dicitur superlatiuus hic teneri affirmatiue. quia forma scm quam fit comparatio affirmatur de re excedente per respectum ad rē excessam. Et ista que dicta sunt debent intelligi de propositionibus de superlatiuo in q̄bus ponitur genitiuus pluralis. quia si non ponatur genitiu⁹ pluralis: tunc solum debet exponi per duas exponentes ꝛ debet obmitti secunda exponēs: vt ista fortes est fortissim⁹ homo. sic exponitur fortes est fortis homo. ꝛ nullus est fortior ipo. Et cōtradictorie taz propositionum de comparatiuo ꝙ de superlatiuo debent exponi per disiūctiuas de partibus contradicentibus.

Sed contra predicta arguitur primo sic. comparatiuus ⁊ superlatiuus non sunt dictiones catheegreumatice ergo nō reddunt ꝓpositionem exponibilē. tenet consequentia per diffinitionē propositionis exponibilis in principio huius tractatus positam. ¶ Secundo sic. ista est de cōparatiuo. fornicatio est unclior adulterio ⁊ tamē non exponitur copulatiue p̄ tres exponentes quarum prima affirmat positiuum de re excedente: ⁊ secūda eundē de re excessa: ⁊ tertia affirmat excessum de re excedēte respectu rei excesse. quia tūc sic exponeretur. fornicatio est bona. adulteriū est bonū: ⁊ fornicatio est magis bona adulterio quod non potest fieri: quia exponens est bona ⁊ exponentes sunt false. ¶ Tertio sic. ista ē ō superlatiuo. leo est fortissimus lincum ⁊ non exponitur scōm modum dictū in quarta regula. ergo ipsa non est bene posita. ¶ Quarto sic. ista est de superlatiuo affirmatiue sumpto. rosa est pulcherrimus florum. ergo male exponitur tanq̄ de superlatiuo negatiue sumpto. ¶ Quinto sic. ista ē de superlatiuo. beatus nicolaus est sanctissimus. ⁊ tamē non pōt exponi aliquo modorum positorum in textu. ergo q̄rta regula est insufficiens. ¶ Minor probatur primo quia non potest exponi per tres exponentes sicut in textu satis potest perpēdi. nec potest exponi affirmatiue per duas quia non sequitur. nicolaus est sanctus ⁊ sanctior omni alio. quia plures fuerūt eo sanctiores. nec etiam negatiue quia nō sequitur nicolaus ē sanctus ⁊ nullus eo est sanctior.

Ad argumenta ante oppo sita. Ad primum istorū dicitur q̄ comparatiuus ⁊ superlatiuus equiualent sincatheegreumatibus ratione alicuius proprietatis in eis inclusē. ¶ Ad secundū dicitur q̄ ille cōparatiu⁹ nō tenetur ibi ꝓprie sed magis abusiue vt dictū est i secūdo notabili. mō de eo sic accepto nō ē hic ad propositū. vnde ista pōt sic exponi. fornicatio est mala. adulteriū est malum. ⁊ fornicatio ē minus mala q̄ adulterium. ¶ Ad tertium dicitur q̄ illa est de superlatiuo abusiue capto de quo hic non intenditur. quia cōparatiue ⁊ superlatiue de hoc modo nō concedant nec a grammatico nec a logico quia non sunt congrue. ¶ Ad quartū dicitur q̄ ipsa pōt esse de superlatiuo affirmatiue sumpto ⁊ negatiue. q̄ si forma scōm quā fit cōparatio ⁊ affirmatiue de re excedente respectu rei excesse tenetur affirmatiue: sed si negetur de re excessa respectu rei excedētis tunc tenetur negatiue. Ad quintum dicit q̄ ille suplatiuus nō tenet ibi ꝓprie sz magis abusiue iuxta secūdū modū dictū in primo notabili. pōt tamē ista ⁊ sibi similes sic exponi. nicolaus ē sanctissim⁹. i. nicolaus ē valde sanct⁹: sed quia nō requirit plures exponētes ad sui expositionē. ideo de illa Petrus hyspanus nō facit mentionē.

Sequitur de differt. aliud ab. de quib⁹ dātur tales regule. ¶ Prima est q̄ differt aliud ab ⁊ diuersū, cōuenit tantū entib⁹. nā vt dicit quarto methaphisice. nec nō ens enti. nec ens nō enti est idē vel diuersum. ¶ Secūda regula est q̄ ablatiuus rectus ab istis dictionib⁹ mediāte a vel ab distribuitur sic̄ distribuibilis nisi habeat illud impedimētum. ¶ Tertia regula ē q̄ ꝓpositio ō differt affirmatiua exponitur p̄ tres exponētes affirmatiuas i quaꝝ prima affirmat hoc verbū ē de eo q̄ō differt in secunda affirmatur idē de codē a quo differt tertia negat vnū illorū de alio vt homo differt ab asino. id ē homo ē. ⁊ asinus est. ⁊ homo nō est asinus. ¶ Quarta regula est q̄ ꝓpositio negatiua de differt debet exponi per vnā disiunctiuā de ptib⁹ contradicentibus vt sortes nō differt ab asino id ē sortes nō est. vel asin⁹ nō est vel sortes est asin⁹. Et valēt cō sequētie in istis sicut i precedētibus. ¶ Sequitur de hoc signo.

Totus. pro quo sciēdū ē q hoc sincathegreuma totus potest capi communiter pro omni illo qđ habet ptes vnde cōponit. Alio modo capitur magis proprie p omni illo qđ ex omnib⁹ suis ptibus est pfectū sicut domus dicit tota quādo est cōpleta. Et his duob⁹ modis totus tenet significatiue. Tertio modo capit sincathegerumatice put includit signū distributiuum vt hic. totus sortes est alb⁹. ⁊ sic nō dicit quale sit subiectū: sed qliter se habet ad predicatū ⁊ hoc modo reddit ppositionē exponibilem. de quo dātur duo regule. ℙrima est q tot⁹ distribuit terminū cui adiūgitur p qlibet pte integrali ei⁹ vt tot⁹ sortes est albus. i. qlibet ps sortis est alba. Secūda regula ē q ppositio affirmatiua de toto exponit p vnā cathegoricā transumē do ly tot⁹ in hoc q ē scōm qālibet sui ptē vt tot⁹ sortes est minor sorte. i. sortes scōm qālibet sui partem est minor sorte.

Preterea notandū est q hec signa qualelibet. quantumlibet non proprie faciunt propositiones exponibiles sed faciūt distributionem absolutā scōm modū reliquorū signorū sicut sunt ista omnis. quilibet. sed contrahūt ad determinatū gen⁹ pdicamē tale. vt quātumlibet distinguit pro quantitate continua. ⁊ etiā valet sicut habens omnem quātitatem continuam. et qualelibet pro omni qualitate. ⁊ valet sicut habens omnem qualitatē Et sic dicuntur mentaliter ꝯplexa quor' propositiones fiūt per compositiones. Et hec de exponibilibus dicta sufficiant.

Postq̄ autor supius determinauit de exponibilibus de cōparatiuo ⁊ suplatiuo. hic cōsequenter determinat de exponibilib⁹ de differt aliud ab ⁊ diuersū. ⁊ finaliter de hoc signo totus ⁊ primo de exponibilibus de differt aliud ab. ⁊ diuersum. q̄ de totus. q: ista differt aliud ab ⁊ diuersum solū cōueniunt entibus. q: vt dicit decio methaphisice nec ens nō enti nec nō ens enti. ēidē vel diuersū tor⁹ vo pōt attribui tā entibus q̄ nō entib⁹: ⁊ iō patet ordo.

Pro quo sciendum est p̄mo q ad oēs ppositiōes de differt siue sint affirmatiue siue negatiue tria requirūtur. s. id qđ differt. id a quo differt. ⁊ verbū denominās differentiaz inter ista. vt in ista hō differt ab asino homo est qđ differt. asinus est id a quo differt ⁊ hoc verbū differt designat differentiaz inter illa. vnde ppositio affirmatiua de differt exponitur copulatiue p tres exponētes. in quarum prima affirmat hoc verbum est de eo qđ differt in secūda affirmat idē de eo a quo differt. ⁊ in tertia negat id a quo differt ab eo qđ differt vt ista hō differt ab asino sic exponitur homo ē. asinus est. ⁊ hō non est asinus. Sed negatiua exponit per disiunctiuam de partibus contradicentibus vt ista sortes nō differt ab asino exponitur sic. sortes non est. vel asinus non est. vel sortes est asin⁹.

Secundo sciendum est q hoc signuz totus potest capi dupliciter: vno modo cathegreumatice ⁊ hoc dupliciter vno modo vniuersaliter p omni illo qđ habet ptes. alio modo magis stricte ⁊ proprie p omni illo qđ ex omnib⁹ partibus suis est pfectū ita q totum hoc modo cathegreumatice sumptum idē est qđ pfectum. Alio modo capitur sincathegreumatice put. s. includit signū distributiuum vt hic totus sortes est alb⁹ ⁊ totū hoc

Notandū quod de signis distributiuis mq

modo sumptum non dicit quale sit subiectum sed qualiter se habeat subiectum ad predicatum ⁊ hoc modo reddit propositionem expo nibilem.

Tertio sciēdū est. q̄ hoc signum totus sincathegreumatice tentum distribuit terminum cui adiungitur ⁊ non distribuit pro partibus subiectiuis sed solum pro partibus integralibus. ⁊ sic illa propositio in qua ponitur hoc signuz tot⁹ est equiualēter vniuersalis nam includit virtualiter vnam vniuersalem nam includit virtualiter vnam vniuersalem vt ista totus sortes est albus. tantum valet sicut ista quelibet pars sortis est alba.

Quarto sciēduz est q̄ propo sitio affirmatiua de hoc signo totus exponit̄ per vnam cathegoricam transmutando totū in hoc q̄ dicit̄ scōm quālibet sui partē. vt ista totus sortes ē minor sorte sic exponit̄. sortes scōm quālibet sui partem est minor sorte. vel sic. quelibet pars sortis est minor sorte. Et hoc est intelligendū dū hoc signum totus tenetur pure sincathegreumatice. qua si teneatur partim sincathegreumatice ⁊ cathegreumaticevt equiualet vni ypotetice copulatiue ista. tota anima intellectiua est inqualibet pte sue materie sic exponit̄. aīa intellectiua ē iq libet parte sue materie: ⁊ nihil ipsius ē quod non sit in ea.

Sed contra p̄dicta arguitur primo sic. differt aliud ab ⁊ diuersum cōueniunt non entibus. ergo tertus supponit falsū. antecedens patet. q⁹ chymera est aliud ab aureo monte. cum chymera habeat aliud esse in ymaginatione q̄ mōs aureus. modo chymera ⁊ mons aureus sunt non entia. Secūdo sic. frustra fit per plura quod pōt fieri p pauciora: sed propositiones affirmatiue de differt possunt exponi p cathegoricam affirmatiuaz de materia remota vt ista homo differt ab asino sufficienter sic exponit̄. homo non est asinus. ergo &c. Tertio sic. nulle sunt negatiue de differt ergo frustra datur hic modus exponēdi eas. antecedēs patet q⁹ marie essent iste hō nō differt a rationali sortes nō differt ab hoīe. sed hoc non quia ille sunt de eodem q⁹ bene sequitur sortes nō differt ab homine: ergo sortes est idem cum homine. Quarto sic. materia sortis non est minor sorte ergo ista totus sortes est minor sorte male exponitur per istam. quelibet pars sortis est minor sorte. quia supposito q̄ exponibilis sit vera sicut ab omnib⁹ conceditur vera per falsam exponeret̄. Quito sic. qualelibet ⁊ quantūlibet reddunt ꝓpositionez exponibilē ⁊ tamē de illis autor non facit mentionē. ergo est diminutus antecedēs patet q⁹ ista est exponibilis quodlibet qualelibet currit. exponit̄ enim sic quodlibet habens oēm qualitatem currit.

Ad argumenta aī oppo. Ad p̄ mum istorum dicit̄ q̄ licet in non entib⁹ ad inuicē cōparatis reperiatur idē ⁊ diuersum scōm ymaginationē eo modo quo nō entia ymaginari possunt. tamē in non entib⁹ nō reperitur idem ⁊ diuersum in cōparatione ad entia. q⁹ non ens non dicit̄ idem vel diuersum enti nec ecōtra. Ad secundū dicit̄ q̄ ñ oēs affirmatiue de differt arguunt affirmationē de materia remota. ⁊ iō non sufficienter possunt exponi per ipsam. Ad tertiū dicit̄ q̄ licet oēs negatiue de differt sint virtualiter de eodem nō tamē formaliter sed sunt formaliter de differt ⁊ iō non debēt dici de eodem sed de differt. Ad quartū dicit̄ q̄ ly totus distribuit ꝑ partibus integralibus ⁊ nō pro ptibus essentialib⁹ cuiusmodi est materia sortis respectu sortis. Ad quintū dicit̄ q̄ hec signa qualelibet et quātūlibet nō proprie facīt propositionē exponibilē: sed faciunt distributionē absolutam sicut ista signa oīs ⁊ quilibet: sed cōtrahūt distributionē ad aliquod genus determinatum vt quātumlibet distribuit pro q̄titate cōtinua ⁊ tm̄ valet sicut habēs oēm q̄titatez cōtinuā ⁊ qualelibet distribuit pro qualitate ⁊ tantum valet sicut habēs oēm q̄litatem. Dicitur vltra q̄ autor solū determinat de illis exponibilib⁹ in quib⁹ eminebat maior difficultas in exponendo. ⁊ ideo licet mlta alia sint reddētia ꝓpositionē exponibilē a pri⁹ enumeratis. q⁹ tm̄ ista de quib⁹ determinauit sunt magis difficilia ad exponēdum. ideo de ipsis solum determinauit relinquendo alia sincathegreumata propositionē exponibilē reddētia periciei legētis. hec de expositione dicta sufficiant.

Et in hoc finitur scriptum summularū magistri Johānis versoris Parisiensis doctoris prestantissimi vna cū textu magistri Petri hyspani locis suis insertus. impressum Lugd̄. p magistrū Nicolaū philippi alemanuz. Anno nostre salutis. M.cccc.lxxviij.

REAL ACAD. ESPAÑOLA BIBLIOT.

Johannes Regnaldi